

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Plany Erozi

Thieme_Becker

XXVII. 136. l.

Lyka

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

Plány Ernő

művei

106 – 122. szám.

Ernst Museum kiállításai.

XXIV. 17. lap.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Placotta Dániel

l.

Evang. templ.

195. l.

Plain Illés Márk

kisórás Pest

1803-ban felhagyja a

remeket.

Horváth Szentpétéri

255, P

Plain Illés Márk

órás Pest

1863-ban telhapja
a rémeket

írod

Pritz
55. l.

MDK

Plajdell János, festő.

Velencei tó. Kizfestm.

Mücs. - Tav. tárl. a Mücs.-ban. Hősök tere.
1952 máj. 10 - jun. 4. Jegyz. 12. l.

Plakli Gáspár

ötvös

1828 Eger

Magyarországi ötvösök 431.

Mircse Ferencz:

Mellig, ~~[illegible]~~ kissé
huja, bajusza, szakálla
vant nyakkendője fekete
zsinóros. Felirata föl

„Mircse
s ettől jobbra: „94."
A lap hátán életrajza

Klajfestés papiros.

Ltsza

PLANÁR János festő

M.D.K.

1914.-ben Nagybányán a Szabadiskolában dolgozott

Lásd: Nagybánya... Bp., 1954. 331.l.

Fernand Planche, belga szobrász.

A nagyatádi alkotótelep második alkalommal fogadott magyar és külföldi faszobrászokat. Öt alkotással gazdagodott a szobarpark. A belga művész „Üzenet" c. szobrával gyarapította a parkot. (emlttve)

(dorcsi): Öt új szobor
Népművelés, 1976. 12.

Fernand Vander Plancke, belga szobrász.
Ismerős művészek és új vendégek dolgoztak a nagyatádi nemzetközi szobrásztelepen. Öt új szoborral gazdagodott a szabadtéri szoborpark. Ismét eljött Nagyatádra, – tavaly formáján alul dolgozott. – „Üzenet" c. plasztikája a pillangó röptére emlékeztető mű. (említve)

Horányi Barna: Öt új szobor készült el Nagyatádon.
Somogyi Néplap, 1976. okt. 7.

Plánarch, H.

Kartofr.

l. Exemplary 1929

92. l.

Planck, Béés

Kossúth (Lajos) Todos és Ferenc, hármas mellkép, színezett könyvnat. (Planck, Béés)

45½ – 28½ cm.

Kam S. Arch-jegyz. (32.) 463.

teremtünk.Az Országos Magyar Rég
szeti és Müvészettörténeti Társu
lat hivatottnak érzi magát,hogy
célra a jövő évtől kezdve,é-
vente országos régészeti és müvé
szettörténeti kongresszust hivjo
egybe,aminek azt a missziót is
szánja,hogy a főváros és a vidék
szakembereit egymáshoz közelebb
hozza,s a magyar régészetnek és
müvészettörténetnek ügyét átfo-
gó,országos horizontra helyezze.
Ezek az országos kongresszusok s
hasznos munkát végezhetnek és fo
nak is végezni.Ugy gondoljuk,hog
négy-öt napon keresztül szakmák
szerint alosztályokba csoportosi
va és közös tanácskozásokon is e

Planck, Bécs

KOSSUTH LAJOS, Tódor és Ferenc, hármas
mellkép, szinezett könyomat /Planck, Bécs./
45.5-28.5 cm.
Kun S.32.763.

LAJOS és fiai,nármas mellk.ű
0-as évekből.33-2o,39-27 cm.
UN S.32.-762.

LAJOS és családja.Csoport mellk.
keretben,kőny,1882.-ből.
cm.széles papirkeretben.
UN S.32.-761.

MDK

Planck I. bécsi festő

Széchenyi-arckép I.Planck bécsi biedermei erfestő kezéből, a Fővárosi Múzeum gyüjteményében.

A Műgyüjtő, 1931.5.sz. 150.l.

Planck, építész

Kamarai építész. 1577-ben Szádváron járt és talán az ő szakvéleményét tartalmazza a haditanács jegyzőkönyve. 159. old

Détsy Mihály: Egy ismeretlen magyar vár-Szádvár
143. old

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve. VIII. 1969. Miskolc

Planck Joannes, épitész

MDK

1574. jul. 3. Hüséges szolgálataiért 100 tallér jutalmat kap.
318.o. 333. adat.
1575. jan. 26. Jelentése szerint a sárospataki falak romjainak helyreállitása 250 frt. költséggel lehetséges volna.
320.o. 348. adat.
1580. ápr. 24. Plank halála után, ennek kassai fegyvertármester állásából folyó hátrálékokról kimutatást kér, hogy az özvegynek járó ellátmányból levonhassák.
323.o. 473.adat.

Kapossy János: Müvészettörténeti regeszták a királyi határozatokból és rendeletekből. III.
(Közzéteszi Bánrévi György.)
Müv. Ért. 1956. V.évf. 4. sz. 318-330.o.

Planer Antal
vézmüves

1838-tól választó
polgár Pesten
Schmall
I 156 l

cohors a manipulus és egy manipulus
centuria megfordítva és egy centuria. A
húségeskűt
[illegible] tartozásokat lesz és azt átalakítja. Mind
[illegible] rendel
[illegible] mely négy furmará oszlik. De sok
[illegible] ennél az, hogy Augustus a le
[illegible]
consuli [illegible] A paránés
(legatus Augusti pro praetore legionis) pr
torságot viselt egyén kitetett. A tribunus
is megmaradnak és e tisztségeket a lova
rendűek töltik be, akik az aranygyűrű-vise
[illegible] vezték. Ezeket részben
választja (rufuli), részben a császár nevez
(Augusti). Az [illegible] hadsereg mellett
[illegible]
nok mikor több csapat is van egy tábo
helyen. Domitianus óta minden legionak kü
táborhelye lesz és Severustól kezdve elmara
a czímből a castrorum szó és a praefectu
legionis a tényleges legio-parancsnok les
Gallienus óta, ki az összes senatori rendűe
ket kitiltja a hadseregből, lovagrendűek viseli
e tisztséget. A legatus a tartományok ko

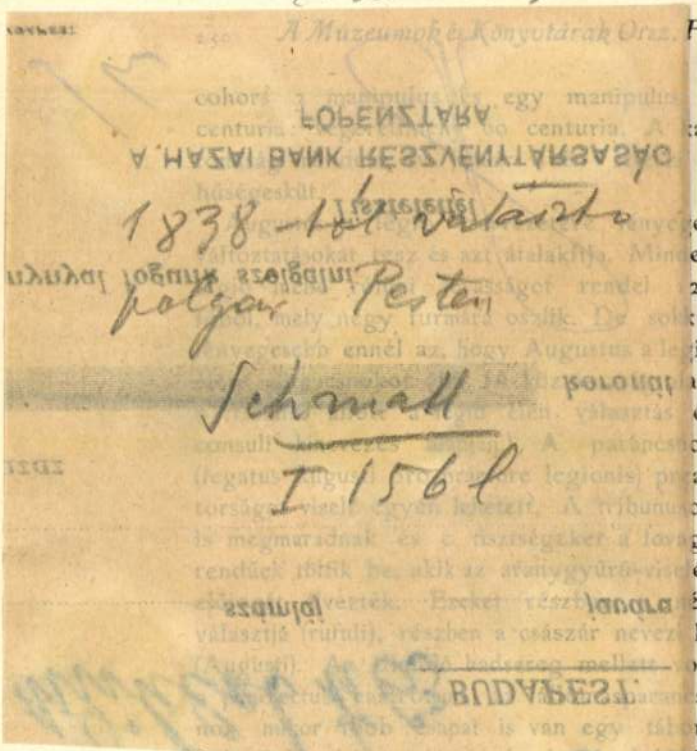

zárságig. A legio kap jelvényt, az ezüst sast, nelyet békében az aerariumban, háborúban edig a sacellumban őriznek (numen legionis). Amíg négy legio volt, nem kellett elnevezés, nost a legiók száma növekedésével sorszámot apnak. A lovagrend kiszorul a legiókból, a ovasság a városi előkelő osztály sorából erül ki. A lovagok a cohors praetoria-ban s katonai tisztségekben (tribuni militum) esznek szolgálatot. Socii nincsen többé, de z auxilia, Itálián kívüli szövetséges segéd-sapatok vagy zsoldosok megvannak.

Az actiumi csata megnyitja a császárság tját. A katonaság vállain épült fel a trium-iratus és később a császárság. A történeti ejlődés tehát természetes: az imperator ezetője lesz a hadseregnek, az első impe-ator, Augustus, nagyszerűen szervezi óriási adseregét.

A császárság hadtörténetében két kor-zakot lehet megkülönböztetni: Diocletian lőtt és után. Erre főforrások a feliratos em-ékek és a kiásott táborhelyek.

Augustus hadseregének főbb alkotórészei: egiók, auxilia, Róma helyőrsége, a műszaki sapatok, haditengerészet és a militia (helyi atonaság).

A legiók száma Caesar halála után 40 volt

Patak Jenő

Planer G. festő müve a Müegylet sa
solási kiállitásán.

Fővárosi Lapok 1864.I.IV.1.332.old

Patak Jenő

Táblakép.

"Krisztus holtteste gyászolva az övéi által".Planer G.müve a Müegylet sorsolási kiállitásán.

Fővárosi Lapok 1864.I.IV.l.332.old.

Flamer Gyula

építész.

Szül. Budapest 1859.

Oklevelet nyert 1892.

Nádor-a. műegyetem 15. l.

Esztergom.

A váron innen a lovas
fordulva ágaskodó lovon ülő L
zelében a szövetséges csapato
szakadt hajóhid mellett számo
térben pedig a környékbeli he
ket. Felirata fölül jobbra:

GR

Rm., mér. a vk. 10.9: 13

140-9

Plánéta Mátyás kőműves M.D.K.

A Klir Vencel által épített ládházi
református templom építésénél Mahat-
sek János és Plánéta Mátyás segédkezik
(1792-1801)

A Miskolci Hermann Otto Múzeum Közle-
ményei 1955 december 34. l.

PLÁNÉTA MÁTYÁS, pallér

A ládházi ref. templomot 1792-1801 között Klir Vencel épitette. Ennél a munkánál Mahatsek János pallér és Plánéta Mátyás voltak munkatarsai. 34.old.

MAJALAKI KISS LAJOS: Ujabb adatok Miskolc 18. szazadi épitkezéseihez 38.old

A MISKOLCI HERMAN OTTÓ MUZEUM KÖZLEMÉNYEI, 1956. dec. Miskolc

PLÁNÉTA MÁTYÁS, pallér

1792. ápr. 16-án a Ládházi ref. templom alapkőletételénél az egyházi jegyzőkönyvből: "Lejövén Miskolcrul ottan lakozó komives maiszter Úr Kleir Vencel pallér Mahatzek Jánossal és Plánéta Mátyással". 34. old.

MARJALAKI KISS LAJOS: Ujabb adatok Miskolc 18. századi épitkezéseihez 38. old.

A MISKOLCI HERMAN OTTÓ MUZEUM KÖZLEMÉNYEI, 1955. dec. Miskolc

M.D.K.

Mathias Flank,ceroplasta/viaszöntő/

1749-ben 50-ben említik Győrben. Tehát a bábsütő egyben viaszöntő is volt,miként ezt a bábsütő Flank esete is bizonyitja. 434.o.

Weiner Mihályné Művészi kézműiparok Győrben. 429.o.

Arrabona,7.1965.A Győri Múzeum Evkönyve.Győr.1965. Győr-Sopronmegyei Nyomda.Győr.

M.D.K.

Matthias Flang, bábsütő m.

1726-ban emlitik Győrben a nevét az okmányok.
434.o.

Weiner Mihályné: Müvészi kézmüiparok Győrben. 429.o.

Arrabona, 7.1965. A Győri Múzeum Évkönyve. Győr. 1965.
Győr-Sopronmegyei Nyomda. Győr.

PLANIČKA, Franz tetőfedő

Vágujhely, Bogonló - Zarlig
1762 - 1768

Ars 1997/1-3. 226.

hátsó oldalán

lakjával. XV.

e-barokk stílű,

sarkain öntött

szár s tüskés

ett 1809-ből.

keleti oldalán

sz. Az épület

a. A szemben

eljebb említett

sodik emeletén

M.D.K.

Plank Ferenc, egri könyvkötőt

1827-ben Eger Belvárosában egy-segédes kérművesként írják össze Az adókönyver 1834-45 körök emlitik. 1843-ban Pyrker érsek, ódainak bekötéséért 20 forintot kapott.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország Müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk. : Dercsényi Dezső.
Bü. 1969. Akadémiai Kiadó, 379. old.

PLANK Ferenc egri könyvkötő. 1827-ben a belvárosban egy-segédes kézművesként írják össze, az adókönyvek még 1834-45 között említik.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

PLANK Ferenc egri könyvkötő, festálymester.
Egerben az Alkotmány u.8.sz. ház /hrsz.327/
tulajdonosa 1840-51 között.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

PLANK Faene gyűjt

KISS Péter: Gyüjtemények és múzeumok Egerben 1951-ig. IV. = Agria, XXV/XXVI(1990) 701.

Plank Ferenc régiséggyűjteményéről Mártonffy Károly tesz először említést 1865-ben.[37] 1872-ben Plank megvételre ajánlotta gyűjteményét Bartakovics Béla érseknek. Súlyos anyagi helyzete miatt gyűjteményének egy részét kénytelen volt már korábban eladni (ezek a darabok külföldre kerültek). Helyzete azonban később sem lett jobb e téren, és 1872 elején 6%-os kamatra kölcsönt kért az érsektől, majd októberben gyűjteménye megmaradt részét eladta Bartakovicsnak, aki az Érseki Líceum Múzeuma számára vásárolta meg azt. Ennek nagyobb hányadát 1100 db érme, 250 db kelta és római kori bronztárgy, valamint 85 db középkori vastárgy alkotta. Az utóbbiak közül néhánynak a lelőhelye az egri vár volt.[38] 1868-ban írta Ipolyi Arnold: „Nevezetesen mindjárt Eger határából ismerünk a Síkhegyen feltalált érdekes bronztekercseket, kalapács, gyűrű és láncszerű eszközöket és ékszereket. Gyöngyösnél a Mátra tövében talált rézcsészéket, sarlókat, vésőket; a Mátra tarnai völgyében Verpelétnél előkerült ritka nagyságú bronztekercseket. A felsoroltak nagy része Plank Ferenc úr egri gyűjteményéből jutott újabban Ráth György úr pesti gyűjteményébe."[39] Ugyanebben az évben a magyar orvosok és természetvizsgálók egri ülése alkalmából augusztus 27-én a Líceumban a régészeti szakosztály által kiküldött bizottság megtekintette az ott kiállított Plank-gyűjteményt. „A kiküldött albizottmány elnöke" dr. Rómer Flóris volt.[40]

Ugyanezen az augusztus 24–28. közötti ülésen *Ipolyi Arnold* is bemutatta régiséggyűjteményét Tárkányi Béla utcai lakásán a régészeti szakosztály ott tartott ülésén.[41] Műgyűjteményének egy része ajándékként az Országos Képtárba és a Nemzeti Múzeumba került, nagyobb hányada végrendelete értelmében az esztergomi Keresztény Múzeum tulajdona lett.[42]

PLANK Ferenc gyűjtő

1859 52. április 10. Plank Ferenc régiséggyüjteménye. 94. l.

M. Ént. 1991. 1/2.

Planik (Plannck) János

Királyi építész

MAGYAR MUVESZET

1930. 661.

ár.

ánya

rem

Plancken (Plank)

Hans

XVI.

d.

Patakivarep

Plank József
Gróf Széchenyi István mellképe, olaj

Székesfővárosi Képtár és Történelmi Muz. kiáll.
Nemz. Szal. 1937. jan. 5 l.

Plank József

festő

1874-ben Szavadi

Zsuzsánna budai lakos fenzivel 100 forintért megfesteti a Szeplőtlen Fogantatás képét, mely ma is az alabbi zárda egyik emeleti folyosójáu van.

P. Veremund O.M.

Cap.: Emlékkönyv a budai kapucinusrendi zárda és plébániatemplom renoválásának alkalmából, Bp. 1927

28. l.

Plank József
Jeszö
1815–1901

l.

Vayer Széchenyi
106 l.

1.

MDK

Plank József

Gróf Széchenyi István mellképe. A 19.sz. 40-es éveiből. Olajkép vászonra festve. Sign. Jos. Plank

A Székesfővárosi Képtár és Történelmi Múzeum kiáll.-nak katalogusa. 1937. Jan. Nemzeti Szalon.

M.D.K.

Plank Károly, kovácsinas

1856-ban tanuló Nagy Gábornál. Szül: Sajóvámos, 16 éves, 2
2 éves tanuló.

Bodgál Ferenc: A miskolci kovács-kerékgyártó céh.
315.o.

A Herman Ottó Múz. Évkönyve. V. Miskolc, 1965

Matthaus Plank, posztós MDK

A soproni és ébenfurthi posztós céh tagja 1811-ben 130 old

Dávidházy István: A soproni és ebenfurti posztós céh kallózási szerződése 1811-ből. 129.o.

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. 1955. Kiadja Sopron Város Tanácsa.

MDK

Planken János

főhadszertárnok helyettes

1577-ben /?/ bizták meg a szendrői vár helyreállitási munkáinak vezetésével. Távollétében G. Domingó épitésvezető helyettesiti.

17.o.

/Horváth-Koritsánszky-Lukács-Rozsnyai szerk./:
Szendrő. Miskolc 1959. /Szendrő község Tanácsának kiadása./

M. D. K.

PLANKEN János hadmérnök

Szendrő várának újjáépítője, továbbítében C. Domingo az építés vezetője

Fő-hadiszertárnok helyettes is

Gerő: Magyarországi várépítészet

Bp. 1955. 352. l.

ANDREAS P L A N K E N A U E R, textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.- 448.- Herr ANDREAS P L A N K E N A U E R
Felvétel ideje: ~~1839~~. 2. Octob.
Hová vették fel: Eisenstadt,/Kismarton/. 163.old

DOMOKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A Textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA. A Xantus János Múz. évkönyve, 16. Győr, 1974

JOH. PLANKENAUER, textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.- 220.- Herr Joh.Plankenauer
Felvétel id je: 1803. 12. Sept.
Hová vették fel: Eissenstadt,/ Kismarton. 158.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

JOH.PLANKENAUER, rtextilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Käis: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerischen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Stadt Pressburg.
Név.-47.- Herr Joh.Plankenauer
Felvétel ideje: 1771. 25. Augs.
Hová vették fel: EISENSTADT,/[illegible]/Kismarton/, 155.old

DOMOKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A Textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA. A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

PLANKENBERGER, kesztüsmester

Sopronban 1682-ben a szamadaskönyvben Plankenberger "Handschumacher" nevével talalkozunk. 213.old. 2.jegyz

DOMONKOS OTTÓ: A kesztyüsök munkajáról 213.old

ARRABONA. 12. x Xantus Janos Múzeum, Győr. A Győri Múzeum Évkönyve. Győr. 1970

CHRISTOPH PLANKENBURG, kesztyűsmester

1721-ben a soproni városi tanács egy "Beütler" letelepedésével foglalkozik, meghallgatva a mestereket..."Ch.P. Bürger und Beütler in Namen des alhiesig Ehr.Handw.und Zugegenen Beütler Meister Liderer und Schybing, wieder dem Martin Erdmund Mor, Beütlergesellen, so sich hier sezen zu können". A tanacs hozzajárult a letelepedéshez. 213.old. 7.jeg-z

DOMONKOS OTTÓ: A kesztyűsök munkajáról 213.old

ARRABONA.12. Xantus János Múzeum, Győr. A Győri Múzeum Évkönyve. Győr.1970

MICHAEL PLANNER, esztergályosmester

1722-ben Pécs város tanácsa újabb összeírást és felmérést készittetett./Grundtbuch Gemainer Stadt Fünfkirchen,/.-ot kéziratos kötet,754 tétellel.-Hazzal biró mesterek a Belvárosban:

A telek száma: 193.-A tulajdonos neve: Michael Planner.
Foglalkozása: esztregályosmester. 130.old

FETTER ANTAL: Pécs 1722-ben 135.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII.
1972-73. Pécs, 1975

PLANSKER Ferenc

Ungvár vm. térképe 1788

FODOR Ferenc: A magyar térképirás.
Bp. 1952-1954. 1-3. kötet
124.

Planz János

Otvös

1734. a nagyszebeni
varósi tanácsba vá-
lasztották.

Herbert

385. l.

Vasárnap **24** Ádám és Éva		**Protestáns** Ádám, Éva **Görög** Eugenia **Izraelita** Tebeth 6
Hétfő **25** Nagykarácsony		**Protestáns** Karácsony **Görög** Nagykar. **Izraelita** Tebeth 7
Kedd **26** Sz István 1. vt.		**Protestáns** István 1.vt. **Görög** Istensz. M. **Izraelita** Tebeth 8
Szerda **27**		**Protestáns** János **Görög**

Planz Janos

Otr

1734. Nagneben
a communitás tagja-
ivod

Htch 385. l.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedély

.....

a műhelyfőnök vag
aláírá

8. sorsz. Műhelyi minta. —

PLAS, David van,festő M.d.k.

/ 1648-1704/
1647-1704

Thököly Imre fejedelem arcképe. Festménye után rézmetszet Pieter Stevens-től.

Cennerné Wilhelmb Gizella: Magyarország történetének képeskönyve 896-1849. Bp. 1962. 166,167.l.

Plaschkesz Gyula
rajzoló
79 éves
(szélütés)
+ 1950. IV. 23.
Rákoskeresztúri izr. temető

MDK

Plány

Lyka Károly: Művészház. Uj Idők 1909. 51.sz.
580-581.l.

2 - „Szamár" — Plány

Revue de Hongrie

1910. III. 9. VI. Z. 560-561. l.

Jury nélküli kiállítás a Művészházban.

Táblakép – „Menekülés Egyiptomba" – Plány

Revue de Hongrie

1911. X. o. VII. f. 223–224. l.

Téli Tárlat a N. Sz.-ben.

Plány (Erin ?)

festő

XX. sz.

Revue de Hongrie

1910. III. ann. V. f. 242. l.

a Művészház felavatása.

Festészet (1900 - 1919) — Önálló Táblaképi

Plány (Ernin?) képei.

Revue de Hongrie

1910. III. ann. V. f. 242. l.

a Műrészhár felavatása.

Plány Ervin festő

Népszava XXXVII.1909 dec.1o.
292 sz. 5 lap.
Jubiláris tárlat a Nemzeti
Szalonban.

Plány (Ervin ?)
festő

Revue de Hongrie

1911. IV. a. VII. f. 223-224. l.

Tél: Tárlat a N. Sz.-ban.

Plány (Ewin?)

festő

Revue de Hongrie

1910. III. a. VI. t. 560–561. l.

Jury nélküli kiállítás a Művészházban.

Plány Ervin festő

Népszava XXXVII.1909 dec.8.
290 sz. 6 lap.
A Müvészház első kiállitása.

Plány Ervin

Hul 1884. Budapesten. Nagy-
bányán Rétinél tanult.
1906-7., azután a Magyar Nem-
zet művészeti és Zenei referen-
se volt. Olaszországi tanul-
mányutja után több alkalom-
mal állít ki élénk színű,
plein-airban festett tájképe-
ket. Az 1912. megnyílt Ernst
Múzeumban több hónapig tit-
kári állást tölt be. 1915.
tavaszán vonul be katonai
szolgálatra, mint a cs. és kir.
4 lovastüzérosztály kadét-
őrmestere, ahol hadnagyjá
lesz és megkapja a nagy ezüst
vitézségi érmet. Az északi
harctéren nov. 6-án kapott
sebében 1916. jan. 5. án
hal meg Budapesten. Művei-
ből az Ernst Múzeum nagy kiáll. rende-
zett. Művészet 1916. 12. l.

Képművészeti Múzeum

VII. 198.

Plány Ervin

Karcterén szerett
betegségében meg-
halt.

l.

Hadviselt mu-
veszek kiáll.
Nincsarnok 1919.

Bevezetésben

éjét pedig 48 **havi** részletben törlesztem

s a **tőketörlesztő részlet** 48

Pengő 95 **fillért tesz ki** és hogy

hó 1. napjától kezdve

ott számfejtő hivatal, illetve a pénztár

a tartozásom törlesztésére a **Pénzinté-**

yéb vonatkozásban is erre a kölcsönre

gszabályok intézkedéseit kell alkalmazni.

a tényleges szolgálatból végkielégítéssel

a **Pénzintézeti Központ** törlesztetlen

ási összeg) egészében lesz visszatartandó

Plainy Ervin

U. 2170

~~Ábrai-féle ércmgyűjt. vételára~~ X. 73

Plánuji Ervin.

festő

megkapta Budapesten

31 éves Évrabem, a harc-

térén nőtt sebében.

Pesti Hirlap 1916 jan. 6

(Hősök halála.)

U. 2162

RIEGL,A BAROCKKUNST IN ROM.Mit 32 Gebunden

SINGER,H.W. DIE MODERNE GRAPHIK. Eine de und Sammler.Mit mehrhun 544 Seiten.S Leinen

TIZIAN Mit 110 Bildern.Quartforma Verlags.Text von Emil Wald

WATTEAU Mit 87 Bildern illustriert Hildebrandt.Gebunden

WIESE SCHLESISCHE PLASTIK. Vom B des XV.Jahrhunderts.Leinen

WORRINGER DIE ANFAENGE DER TAFELMALE Quartformat.Gebunden

M u s i

++++++++++

BERLIOZ,H. LEBENSERINNERUNGEN. Mit ei Gebunden

CHOPIN GESAMMELTE BRIEFE. Mit 24 gabe des Georg Müller Verl

JANETSCHEK DER TITAN. Beethovens Lebe ben.Leinen

MEYERBEER Eine Biographie von Dr.J.K

OFFENBACH,J. EIN MUSIKERLEBEN IN BILDE nen Bildern,Faksimilen,Dok Text von H.Kristeller.Quar

REISINGER,H.UN-RUHIGES GESTIRN. Die Ju

Plány Ervin

~~meghalt~~ Rudkánál (Oroszország) 1915 nov. 6-ikán golyótól megsebezve Budapesten honszennyedés után meghalt.

Gyászjelentés a cs. és kir. 4-ik honvéd tüzérosztály 3-ik ütegének tiszti karától és legénységétől.

Az Est. 1916. jan. 17.

U. 270

L a u f f e r

T
...

chen ganzseitigen Bildern
einen Quartformat /P 18.-/ P 3.90
EN, Text v.Escher
" v.Gothein
" v.Hülsen
CHLÖSSE v.Schmitz
t 32 Biledertafeln.L./P 22.5o/ 8.4o
I. Ein Biographie.Mit vielen
/P 17.30/ 4.50
n schwarzen Illustrationen.
/P 28.8o/ 9.60
DER RENAISSANCE. Bd.I.Frühre-
-und Spätrenaissance.Gross-Quart
/P 48.-/ 19.80
ildertafeln.Folio Format.Text von
91 aus d.500 numerierten Exemp-
ssmuth Verlags.Leinen /P 75.-/ 34.40
n und 106 Netzätzungen.Quart-
-Graefe.Orig.Einband /P 28.80/ 11.20
llen Reproduktionen und 1
von Heinrich Wölfflin.Quartf/28.8/10.40
HE MALEREI

Plany Ervin

1905/6 II.

Ferkèpzomfoiskèvk

123. l.

Plány Ervin

Nod

Pesti Hirlap

1916. január 8.

(Hősöki halála.)

Temetését írja le.

U. 2163

MAYER,August DIE SEVILLANER MALERSCH
schichte.Mit 70 Abbild.

MICHELANGELO Die Decke der Sixtinisc
richt.In 46 plastischen
wiedergeben.M.einer Ein

MINIATURE PORTRAITS. Hand list of mini
silhouettes.177 reprodu

ORBIS PICTUS Jeder Band illustriert,
Indische Baukunst
Afrikanische Plastik
Haithitische Kunst
Alteste Dtsche Malerei
Masken
Islamische Baukunst

D i e K u n s
++++++++++++

ANDRAE,W. FARBIGE KERAMIK AUS ASS
Altassyrischen Wandmale
Blätter in Folioformat.

BACHOFER DIE KUNST DER JAPANISCH
69 teils farbigen ganzs
Quart.Im Orig.halbleder

COHN-Wiener ASIA. Einführung in die
120 Abbildungen.1929.

DIEZ,E. DIE KUNST INDIENS. Mit
schwarzen Tafeln.Quartf

FISCHER,O. CHINESISCHE LANDSCHAFTS
12 Abbild.in Text.Quart

Plany Ervin

Művészeti lexikon 637

Plány Ervin

1909. téli

kiall. Nemzeti Szalonban

Nagymama a Esztben
olajf. 1000 k.
Tecsöi parasztszekér
olajf., 200 k.

Harczi-csakány töredéke, hallstattkori

V. 167.

Plány Ervin

Hajf. a Szépmű-
Múzeumban

Róniai ~~[illegible]~~ csontrudacska, diszes

VI. 112.

Plány Ervin

1908. tavaszi
kiáll. Nemzeti Szalonban

Cigányleány, olaj. 800 k
Virágos kert, olaj. 350 k.

Herculanum h. n. V. 208.

Plány Erwin

festů

wód

Krück II. 379 l.

Elephantinei III. 163.

1904. VII. 8.

Budapest fővárosi múzeum.

Nemz. Múzeum jelentése (436/1904.)

Plány F. Ervin

Nagybányai h. h. 1912

125

Két nó kejre.

982. Olasz festő a XVI. sz.-ból.

Plány Ervin

Nincsarnok Máramarossziget

1909. tav. kiáll. 406

1909–10. téli kiáll. Rákos csaba 263

1911–12 jub. kiáll. 871, 875, 890, 904

JANUÁR

26

Plany F. Ervin

Nagybányai kiáll kat.
1912.
84

Rembrandt két tanulmánya

IX-176-

Plány Ferenc Ervin

Nagybányai kiáll kat. 1912

82

~~Bogrács, hallstatti~~ ~~V. 167.~~

Plainy Erwin

+ 1916.

U. 2162

2163

~~Azovi terger IV. 103.~~

Plány Ervin

festő

* 1884 – Bpest

† 1916. n. o.

élete, lásd

Művészet 1916. 12. l.

Sárospataki gör. kath. iskola VI. 226

Plány Ervin

Műcsarnok
1915. tav. Kiáll. 93
1919. hadviselt mův. Kiáll
85.
Harcteren volt, meghalt.

~~Agyaggyöngy, népvándorláskori~~

~~VIII-138.~~

4919.

Plány Ervin:

Olasz konyha.
Vászon, méretei 40:40.2 cm.

Értéke 500 K.
Vétel 1916.

Száma:
a leltnban 18377,
a szakleltban 10-916.

Mod. 10-916

Plány Ervin

a karetéren megsebesült
s kevésnek utott meghalt.

Hadriselt művészek
kiállításának ~~katalogusa~~
Bpest. 1919. tárgymutatója

Fejérpataky László IV. 258.

Plány Ervin

1909. dec. kollektív kiáll.

a Művészházban

Katalogus.

Andrássy Dénes gróf Krasznahorkai

Képtára VIII. 166.

Plainy Ervin

festő

hagyatéki kiáll.

volt.

1916 tele

az Ernst Múzeumban

Segesvári magyar polgári kör népkvl.

VI. 224

Plány Ervin

képeiből

1917. Coll. Eiall Ernstnél

A 698/9

ar 1900. OEA

Jeg

Plány Ernő
hagyatéki kiállítása.

cca 2

Elek Artur:
Az Ernst-Múzeum
csoportkiállítása.
Az Ujság
1917. jan. 14.

Pólányi Ervin

l.

Szépmüvészet
1943. 83. l.

PLÁNY *Ervin*, festő, * Budapest 1885 ápr. 26, † u. o. 1916 jan. 5. Párizsban és Nagybányán tanult s 1908 óta állította ki erős realitású, impresszionista meglátáson alapuló képeit (Mosónők, Cigányleány, Dachaui táj). 1909. a Művészházban volt kollektív kiállítása. Olasz konyha c. képét 1916. szerezte meg a Szépmův. Múzeum. 1916. és 1917. az Ernst-Múzeum rendezett műveiből hagyatéki kiállítást.

E. G. π. 309 l

Löschenkohl

Szász Coburg Fr. Josias

Térdig látható, kissé
jobb kezében parancsnoki pálc
tott baljában pedig a félig ö
mely CHOTIM vidékét ábrázolja.
háttérbeli hegyes vidéken tör
nek. Felirata a kép alatt czi

Fried: Josias Herzog vo
K.K. General-Feldmarscha

alól balra: Bey Löschenkohl.

Szines rézmetszet, méret

Szn. 16-910
726-910-1
Át. lelt. 2848

M.D.K.

Plányi Ervin /1885-1916/

521. Olasz konyha. Olajf. 40 x 40.2, vászon.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. I. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 58. l.

MDK

Plány F.Ervin

Besztercebánya látképe, of.

Börtsök-Réti, Nagybányai kiáll. kat. 1912.

114 l.

MDK

Plány F.Ervin

Tópartja, of.

Börtsök-Réti Nagybányai kiáll. kat. 1912.

1o9.1.

MDK

Plány F.Ervin

Pallósi völgy, of.

Börtsök-Réti Nagybányai kiáll. kat. 1912.

1o3 l.

MDK

Plány F.Ervin

Bretagnei leányok, of.

Börtsök-Réti Nagybányai kiáll. kat. 1912.
108.l.

MDK [illegible]

Plány Ferenc Ervin,

1906-ban az iskolában dolgozott.

A szabdiskola ideje./1902-1912./ 82.1.

MDK

Plány Ervin, festö

Vágy. Olf.

MK. Seg. Biz. Müv. Kiáll. 1914 nov.-dec. Kat. 5. l.
MNGY. Szépm. Muz.

MDK

Plány F.Ervin,

1967-ben az iskolány kivül dolgozott.

A szabóiskola ideje. /1902-1912./ 84.1.

M. D. K.

PLÁNY Ferenc Ervin festő

1906-ban Nagybányán a hobad-iskola vezetője

Rébi 1954. 327. l.

Dr. D. K.

PLÁNY (Ferenc) festő

1906-ban lép a nagybányai Iskola növendékei sorába

Réti István: A nagybányai művésztelep Bp. 1959. 59. l.

Plány Ervin
Napsütés, olaj
Cigányleány, olaj
Parkban, olaj
Virágos kert, olaj

A Nemzeti Szalon első márványszigeti kiállítása.
XXIII.vidéki kiáll. 1908. 13 1.

155

118

ét hagymasisak a tornyokon eredeti
zinben. Az épület alőtt nagy kövek-
hérre meszelve. Hátul nincs bejárat.
örü felső zárásában gazdag barokk
.(000 Ft!
egy délről északra futó keskeny don-
két részre. Földszinten és az emeleten
három szoba nyilik, az oldalszobák ki-
A hátulsó házrészen fent és lent két-
részt itt egyszerü formáju háromka-
Az emeleten a földszinti egyeskaru
boltiv egy mellvéd felett. A lépcső-
onalas stukkatura. A szobákban a szép
rendezésből nem maradt meg semmi. A
ban régi kemence, az alföldi buboske-

egyensulyozott arányaival igénytelen,
i magyar bástyaszerü saroktornyaival,

Plány Ervin
Vágy, olaj

Magyar Képzőművészek Segitő Bizottsága. Müvészeti Kiállitás, 1914. 5 l.

M. D. K.

PLÁNY F. Ervin festő

1907-ben Nagybányán dolgozott

Réké Bp. 1954. 328. e

PLÁNYI ERVIN

Nagybánya művészete (katalógus)
Magyar Nemzeti Galéria, 1996

528
Szöveg : 53, *57/30*,
Kép : 53,

PLÁNY ERVIN

Külföldi aukción:
Ervon Plány: Wascherin am Wasserfall.
Öl auf Leinwand, 59x49 cm. Sign. und
dat. 1913.

Wien, Dorotheum
466. Kunstversteigerung, April 1983
Katalogus 41.old., 222.sz.

PLÁNY ERVIN

Külföldi aukció:

Ervin Plány: Wascherin am Wasserfall. Öl auf Leinwand, 59x49 cm. Sign. und dat. 1913.

Wien, Dorotheum
470. Kunstversteigerung 17-24 Janner 1984. - Katalogus 212.sz.

Plány Ervin

A téli kiállitáson, a Nemzeti Szalonban mutatták be müveiket az itt felsorolt müvészek:
Plány Ervin: "A Szent Család menekülése" c. kiemeli a kritika.
Zádor István: "Női arckép"-e "finom, előkelő munka. Jávor Pál: kollektiv kiállitásain sok finom, komoly csendélet szerepelt. Vázsonyi portréját birálja a kritika.
Raáb Ervin: "Pompás két arcképet állitott ki" Az egyiket hozza a lap a 774. oldalon.
Bednár János: „Ugyanaz a dekorativ készség jellemzi, de más formában, mint Raáb Ervin arcképeit!"
Hódy Géza: "Két igen finom képpel szerepel.

Sztrakoniczky Károly: "Képzőmüvészeti Szemle" c. beszámolója a átrlatról.

ÉLET, Bp. 191o. dec. 18. II.évf. 49.sz. 760. lap.

Plány Ervin

Sztrakoniczky Károly: „Képzőművészeti Szemle" c. cikkének folytatása.
A Nemzeti Szalonban vesznek részt:
Plány Ervin, Zádor István, Jávor Pál, Raáb Ervin, Bednár János és Hódy Géza. Mindegyik müvész munkáját a kritika külön értékeli.
Sok érdekességet nyujtanak a kiállitásnak: Joachim Ferenc, Kővary Szilárd, Koszta József, Székely Andor képei.
A Müvészház kiállitásán szerepelnek: Zichy István gr. "Ménes" c. képét hozza a lap. Hermann Lipót, Kövér Gyula, Páldi Zoltán képei nivó eredményeket mutatnak fel. Zitter Sándor, Csáktornya Zoltán, Szigeti Jenő, Ferenczy Valér müveiben nag sok szépséget talál a kritika.

ÉLET, Bp. 1910. dec.18. II. évf. 49.sz. 760,775. lap.

Plány Ervin

Sztrakoniczky Károly: "Képzőművészeti Szemle" cimmel három kiállitáson bemutatott müvekről és a Mücsarnok, a Nemzeti Szalon, valamint a Müvészház kiállitásainak egymáshoz való viszonyáról ir. A három kiállitás, három művészgenerációt jelent, vagy "ha ugy tetszik, a művészpolitika három álláspontjának felel meg."
A Mücsarnok téli kiállitása az öregséget, vagy a konzervativizmust, a Szalon a férfikor mérsékelt haladását, a Művészház a fiatalság lelkesedő realizmusát képviseli.
Majd ezek után az egyes kiállitások hibáiról, állapotáról számol be. Először a Mücsarnok, azután a Nemzeti Szalon, s végül a Művészház következik. A hibákon kivül szól a tárlatok értékéről is. ÉLET, Bp. 191o. dec. 18. II. évf. 49. sz. 76o. lap.

Plány Ervin

"Bretagnei parasztasszony" c. festményén magasra vetett ágy előtt ül rózsafüzérrel a kezében.
Repr.

ÉLET, Bp. 1910. jan. 16. II. évf. 3. sz. 82. lap.

Plány Ervin

A Váci-utcai uj müvészeti Egyesület nyitotta meg első kiállitását, melyről Margitay Ernő ir: "A MÜVÉSZHÁZ kiállitása" cimmel, s felsorolja az ott szereplő müvészeket értékelve munkáikat:
Egry József, Plány Ervin, Góth Móric, Borszéky Frigyes, Boromisza Tibor, Kádár Béla, Litkei Antal, Vészi Margit, Liipola Yrjö, kinek nevét együtt emliti meg Kisfaludi Stróbl Zsigmondéval, Gaiduschek Erzsi.

Plány Ervin: egyre szinesebbé, kvalitásosabbá válnak alkotásai a kritika véleménye szerint.

ÉLET, Bp. 1910. jan. 2. II. évf. 1. sz.
24. lap.

Plány Ervin

"Müvészház" cimmel Tövis ir az ujonnan létrejött müvészegyesület kiállitásáról, melyen most mutatkozik be először a Müvészház ifju gárdájának első csoportja. Közöttük szerepel a müvész is, akit mint nyugtalan vérü keresőt jellemez a kritika. "Tegnap még kissé hideg volt képeinek levegője, ma már szines, meleg." Felhivja a figyelmet "Párisi kertész"-ére, itt még a rajzbeli monumentalitást keresi, de "Cigányleány"-a már igen dekorativ. Kissé téveteg ingadozásában az önmagát kereső uton azért mindig felfelé halad, s tudása máris annyi, mint sok "megállapodott mesteré".
A HÉT, Bp. 1909. dec. 12. XX. évf. 50. sz. 831-833. lap.

Plány Ervin.

Kiss Rezső, Királyfalvi Károly, Vészi Margit, Cserna Rezső, Kandó László. Littkei Antal, Kádár Béla, Ifj. Lechner Ödön, Pap Emil, Juszkó Béla, Zádor István müvészeket, a legujabb nemzedék tagjait "nagy kegyesen bebocsátották" a Mücsarnok tárlatára, "mert nem találták őket a "hóbortosok" közül valónak". /szövegközti idézés a kritikustól származik./
Tövis: "A téli kiállitás" cimmel ir a tárlaton szereplő müvészekről, akik megérdemelnék, hogy szebb miliőben, kongeniális müvészekkel együtt mutatkozzanak a közönség előtt.

A HÉT, Bp. 1909. nov. 21. XX. évf.
47. sz. 778-779. lap.

Plány Ervin

Pörge Gergely, Sas Ferenc, Vörös Ernő, Zord Arnold, Bánsághy Vince, Borszéky Frigyes, Kató Kálmán, Kóbor Henrik, Kotász Károly, Littkey Antal, Markó Ernő, Mányay József művészek "feltünő előnyösen érvényesülnek" a Nemzeti Szalon "intim, kis kiállitásán", ahol „a tárlat karakterét nem az ismert nevek adják, hanem a fiatalok"-mint a Müvészet c. rovat -sign, nélküli beszámolójában megállapitja, a kiállitáson bemutatott müvekről.

A HÉT, Bp. 1909. május 30. XX. évf.
22. sz. 370. lap.

Plány Ervin

Kőváry Szilárd, Tibor Ernő, Bakos Tibor, Kádár Béla, Borszéky Frigyes, Kacziány Adrienn, Lechner J. Ödön, Balázs Vera, Kövér Gyula, Littkey Antal, azok az uj művészek, akikről Rm.: "Nemzeti Szalon" c. kritikájában ir, elismerve tehetségre való kisérleteiket, "egy marék virág"-ként emlitve az egész aratást a Tavaszi Tárlaton.

A HÉT, Bp. 1910. márc. 27.
XXI. évf. 13. sz. 210. lap.

Plány Ervin

Somló Lili, br. Schossbergerné, Gyenes Lajos, W. Gyenes Gitta, Zádor István, gr. Zichy István művészek portréit elismeréssel méltatja Jean Preux: "A jubiláris tárlat" c. kritikájában, mely a Mücsarnokban rendezett téli kiállitásról számol be.
A hét művészt külön kiemeli az arcképfestők között.

A HÉT, Bp. 1911. dec. 24. XXII. évf.
52. sz. 851-852. lap.

Plány Ervin

Nagyméretü egyházi képét dicséri Gerő Ödön: „Nemzeti Szalon - Andorko" c. kritikájában: "csupa tündöklés és ritmus. Szinei és rajza stilizáltan összefoglaltak. Eredők, amelyek erőszakosan demonstrálják összetevőiket. Akárcsak üvegen átszürt fény világitana bennük."

A HÉT, Bp. 1910. dec. 11.
XXI. évf. 50. sz. 806-807. lap.

PLÁNY ERVIN, Pesto

Nemes Marcell 1911-ben 80 képet ajándékozott a Kecskeméti Múzeumnak.-A gyüjtemény jegyzéke:
86.-PLÁNY ERVIN: Virágos kert.-Vaszon,olaj.-60+80 cm.-Jelezve jobbra lent:Plany Ervin,1910 A Kecskeméti Varosi Tanacsnal.-Régi Ltsz:83/N:86/.--37.sz.kép.- Feketc repr. 299.old

SÜMEGI GYÖRGY: Nemes Marcell a mügyüjtő Adalékok a magyar mügyüjtés századeleji történetéhez 275.old

CUMANIA,III.HISTORIA, Bács-Kiskun Megyei Múzeumok Közleményei, Kecskemét, 1975

PLANY ERVIN, festő

Nemes Marcell 1911-ben 80 képet ajándékozott a Kecskeméti Múzeumnak.-E gyűjtemény jegyzéke:
55.-PLANY ERVIN: Tájkép alakkal.-Vászon,olaj.-50+79,5 cm.-Jelezve jobbra lent:Plany Ervin, 1909.-A Kecskeméti Városi Tanacsnál. Régi Ltsz:82/N:55/.--30.sz.kép.Fekete repr. 299.old

SÜMEGI GYÖRGY: Nemes Marcell a műgyűjtő Adalékok a magyar műgyűjtés századeleji történetéhez. 275.old

CUMANIA,III.HISTORIA, Bács-Kiskun Megyei Múzeumok Közleményei, Kecskemét, 1975

PLÁNY ERVIN, festő

Nemes Marcell 1911-ben 80 képet ajándékozott a Kecskeméti Múzeumnak.-E gyűjtemény jegyzéke:
85.-PLÁNY ERVIN: Tájkép alakkal.-Vászon,olaj.50+79,5 cm
Jelezve jobbra lent:Plány Ervin,1909.
A Kecskeméti Városm Tanácsnál.-régi Lts
Ltsz:82/N:55/.--30.sz.kép. 299.old

SIMEGI GYÖRGY: Nemes Marcell a műgyűjtő Adalékok a magyar műgyűjtés századeleji történetéhez 275.old

CUMANIA,III.HISTORIA, Bács-Kiskun Megyei Múzeumok
Közleményei. Kecskemét, 1975

PLÁNY ERVIN, festő

Nemes Marcell 1911-ben 80 képet ajándékozott a Kecskeméti Múzeumnak.-E gyűjtemény jegyzéke:

86.-PLÁNY ERVIN: Virágos kert.-Vászon,olaj.-60+80 cm.
Jelezve jobbra lent:Plany Ervin,1910.
A Kecskeméti városi Tanácsnál.-Régi
Ltsz:83/N:86/.---37.sz.kép. 299.old

SZEMERE GYÖRGY: Nemes Marcell a műgyűjtő Adalékok a magyar műgyűjtés századeleji történetéhez 275.old

CUMANIA,III.HISTORIA, Bács-Kiskun Megyei Múzeumok Közleményei. Kecskemét, 1975

PLÁNY ERVIN, festő

Nemes Marcell ajándékának jelentős része a Micsarnoki festészet szinvonalan alig emelkedik felül.-A nagybanyai festészet jellegzetességeit és sajátos vonásait még szá mos kismesternek a gyüjteménybe került munkái tárják föl.-E mesterek egyike volt: Plány Ervin is. 285.old

SÜMEGI GYÖRGY: Nemes Marcell a műgyüjtő Adalékok a ma. gyar műgyüjtés történetéhez 275.old

CUMANIA, III. HISTORIA, Bács-Kiskun Megye Múzeumainak Közleményei, Kecskemét, 1975

PLÁNY ERVIN, festő

1906-ban irt cikke a fiatalok mozgalmának ,a modern irányok behatolásának első irásos dokumentuma.Mindent,Réti cikkeit is megelőzve,jelzi a mozgalom eszméinek hihetetlenül gyors terjedését ,a fiatalok csoportjának táborrá kovácsolódását.A mag nagyon előkészitett talajba hullott,sokuknak a közvetve megismert eredmények is elegendők voltak,hogy az új eszmének hiveivé váljanak.

307.old 8.jegyz

MURÁDIN JENŐ: Nagybánytól Kecskemétig egy művészeti különválás történetéhez 305.old

CUMANIA.XII.HISTORIA, Bács-Kiskun Megyei Múzeumok Közleményei, Kecskemét, 1975

PLÁNY ERVIN, festő

1906-ban Nagybányán a festők kollektiv kiállitása. Plány itra,hogy "A nagybányaiak közt egyedül zárt kot téria,a neoimpresszionisták teljesen távol tartották magukat a kiállitástól,de a többieknek,a naturalisták nak java kiállitott.". 307.old. 8.jegyz

MURÁDIN JENŐ: Nagybányától Kecskemétig egy művészeti különválás történetéhez 305.old

CUMANIA,III.HISTORIA, Kecskemét,1975.-Bács-Kiskun Múzeumok Közleményei

PLÁNY ERVIN, festő

Nagybányai festő volt.-/1885-1916/.-Párizsban és Nagybányán tanult. Az impresszionizmussal rokon képeiből 1908 óta állitott ki. 307.old. 7.jegyz

MURÁDIN JENŐ: Nagybányától Kecskemétig egy művészeti különválás történetéhez 305.old

CUMANIA, III. HISTORIA, Kecskemét, 1975.-Bács-Kiskun Múzeumok Közleményei

Plány Ervin

A fiatalok adják "régi, jó magyar szokás szerint a diszkiséretet"-mondja Rm: "Uj magyar képek" kritikájában az Ernst Muzeum kiállitását ismertetve. Az ifju nemzedék tagjai közül Feiks# Jenő, Feiks# Alfréd, Faragó Géza, Kisfaludi Stróbl Zsigmond és s hősi halált halt, nagyon tehetséges Plány Ervint sorolja föl.

A HÉT, Bp. 1917. jan. 21.
XXVIII. évf. 3. sz. 47. lap.

MDK

Plányi Ervin

Olasz konyha, o.

Szépmüv.Muz. háborus veszteségeinek jegyzéke
Bp.1952.

MDK

Plány Ervin, festőm.

K.A. uri kisasszony arcképe. Olf.

Műcsarnok. 1911/12. Téli kiáll. Kat. 89.l.

Plány Ervin, festöm. MDK

monumentális hatásra törekszik szinbelileg erösen stilizált képén, de plein -airben festett szent családja sok helyütt kiesik a maga stilusából.

Farkas Zoltán: A Nemzeti Szalon téli kiállitása. Vas. Ujs. 50.sz.57.évf. 1910.dec.11.

Plány Ervin

MDK

Az olasz hegyek köztk olf.

Mücsarnok 1915. tavaszi tárlat

MDK

Plány Ervin,

kollekcióval vett részt.

Ernst Muz. - Magyar mesterek III. csop.kiáll. -a.
Megnvilt:1916 dec.2o.-án.
Müvészet. 1917. 28.1.

NDK

Plany Ervin, festöm.

kollekcióval vett részt.

Egy 17 darabból álló hagyaték Plany Ervin emlékét idézte fel, a fiatal festöét, ki még nem fejlödptt, de komolyan törekvö tehetségét a háboru kivánta áldozatul. Hösi halált halt.

Ernst Muzeum- Magyar Mesterek III. csop.kiállitása.
1916 dec.2o.

Müvészet. 1917. 28.1.

MDK

Plány Ervin

Májusban, of.

Műcsarnok 1909/1o. téli kiáll. kat. 46.l.

Plány Ervin MDK

K.A. kisasszony arcképe, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

MDK

Plány Ervin

Concarneaui mosónők, of.

Képzőm. Társ. 1909. tav. kiáll. kat. 43.l.

MDK

Plány Ervin

A Műcsarnok háborus kiállitásán szerepelt.

Cikk: Háborus kiállitás.

Művészet, 1914. 541-542.l.

Plány Ervin, festöm. MDK

B.Ö.-né uri asszony arcképe. Olf.
A besztercebányai Árpád-tér. " 88.1.
A pallósi völgy. " 87.1.

Mües.- 1911-12.évi téli kiáll. Kat. 87.1. 88.1. és 88.1
88.1.

MDK

Plány Ervin

Concarneaui mosónők, of.

Műcsarnok 1909. tav. kiáll. kat. 43.l.

Plány Ervin

MDK

Concarneaui mosónők, olf.

Műcsarnok 1909. tavaszi kiállitás.

MDK

Plányi Ervin

A Müvészház müvésztanácsa. Kóváry Sz. gyüjteményes kiáll. kat. Müvészház, 1912. febr. 5.l.

Plány Ervin.

A Müvészház müvészeti tanács tagja 1909-ben.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat

Plány Ervin.

Müveiből kiállitást rendez az Ernst muzeom 1917-ben.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története, kézirat.

MDK

Plányi Ervin

Portréja a zsürimentes kiáll.-on a Művészházban.

Farkas Zoltán: Zsürimentes...

Vas.Ujs. 1910. 57.évf. 792.l.

Planyi Ervin

Portréja a zsürimentes kiall.-on a Művészházban.

Farkas Zoltán: Zsürimentes...

Vas.Ujs. 1910. 57.évf. 792.1.

Plány Ervin MDK

A pallósi völgy, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Plány Ervin MDK

Ö-né asszony arcképe, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Plány Ervin . MDK

A besztercebányai Árpád tér, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

MDK

Plány Ervin

Májusban, of.

Képzőm.Társ. 1909/10. téli kiáll.kat. 46.l.

MDK

Plány Ervin

Anyám arcképe

Csendéletvázlat

Keleti nő

Ernst Muzeum kiállitásai XXIV. 17.1.

MDK

Plány Ervin

Cigányleány

Női akt

Kigyóbüvölő

Ernst Muzeum kiállitássi XXIV. 17.1.

MDK

Plány Ervin

Vázlat Sámson és Delilához

Mosónők /Concarneau Bretagne/

Klasszikus akt

Ernst Muzeum kiállitásai XXIV. 17.1.

MDK

Plány Ervin

Menekülő szent család

Klasszikus dalnok

Parasztasszony Bretagneból

Ernst Muzeum kiállitásai XXIV. 17.1.

MDK

Plány Ervin

Idyll

Ifj. Jeszenszky Sándor arcképe

Ernst Muzeum kiállitásai XXIV. 17.1.

MDK

Plány Ervin

Tájkép

Női fej

Dachaui táj

Ernst Muzeum kiállitásai XXIV. 17.1.

MDK

Plány Ervin

A szent család menekülése, kép

Virágzó meggyfák, "

Kovács J: A N.Szal. téli tárlata. A Cél, 3.sz.
19lo. 2ol l.

MDK

Plány Ervin

Csacsi, kr.

Akt a szabadban, of.

—

Árv. Közl. 1929. jun. 4.rk.sz. 28 l.

Plány Ervin

MDK

Técsői parasztszekér
Márciusban, olf.

Nemzeti Szalon 1909.
II. nyiregyházi kiáll.

MDK

Plány Ervin

A harctér halottai. Művészet 1916.

MDK

Plány Ervin

Művészet 1917.

MDK

Plány Ervin

Tábori K: Páris magyarjai. Bp. é.n. 83 l.

Plány Ervin : K. A. urikisasszony arczképe.

UBILÁRIS TÉLI KIÁLLÍTÁSÁRÓL.

a szép kis városba s azt mondom Emmának, hogy Weinhart János uram kőfaragó műveit kutatom a régi házak kapufélfáin, a mit bizonyosan nem hisz el, hanem mint virágnyelven mondottakat fogad és talán meg is érti.

Érpáli Peti nagyon szerette gondolatvilágába idézni Emmát, épen mint megirandó novellájának vagy színművének ama kiszemelt hőseit, a kikkel még nincs tisztában.

Mezei barangolását, gondolatai eregetését még folytatta, mikor a rigó fütyölése, a pitypalatty csattogása és a tücskök czirpelése közé egyszerre csak jól ismert otromba városi hang pöfög közbe.

— Automobil! — kiált a mélázó Érpáli profanizáltan s megfordulván, rögtön észreveszi amott a köves úton a tutuló városi szörnyeteget.

Az autó két piros napernyővel száguld. A benzin akkorákat csattan robbanó kedvében, mint a béresek ostora. Porzik az út, dagadva gomolyog, kék benzinfelhő támad, mintha felhőzetben és misztikus violaszinben szeretné feltüntetni valami akarat az idomtalan gépet.

— Ilyenforma lehetett Illés próféta szekere, mely a mennybe ragadta, — ez volt Érpáli gondolata, az arcza pedig kiderült.

A gép száguldott, a maga zajával és a piros napernyőkkel. Hirtelen irányt változtatott, elhagyta a kastélyhoz vivő utat, letért a mezőre. A benzinnek tetszett kék felhő lenge alakjában követni.

— Köd utánam, de azért a piros napernyőkkel tisztában vagyok, a szivem megsugta. A szivem vallomást tett nekem, a haszontalan.

Érpáli hangosan mondta ezeket, bár nem szenvedhette a monológokat színműveiben.

Plazko, Johannes, Jafaragó M.D.K.

neve, 1516-os évszámmal, a kisszebeni hatalmas fő oltár Krisztus megdicsőülését ábrázoló táblájának hátoldalán, későközépkori kurzív írással tűnt elő, a baloldali merev szárny belső, felső részén. Mellette szerepel még egy név (Gasparus Benedicti), ami a felső részen sorakozó három „a n s" betűvel együtt sok fejtörést okozott. Szerző valószínű nek tartja, hogy a két név a Jafaragó nevét jelentette.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország faszobrai

Akadémiai Kiadó, Bp. 1967. 116-117. old.

Plaschkinger Gyula, építész

L. Farkasdy Z.

v. követségi kirch

6

Magyar Építőművészet Bp. 1983

83/3

Plaschky János

Plaschky János, rajzoló, Pozsonyból, 1783-ban iratkozott be a rézmetszők szakosztályába.

Fleischer Bécs H. l.

Plaschko Gáspár

ötvös

1828 Parsony

Kapmagyarországötvösök 43 l.

~~[illegible]adnyira~~ jobb ~~felé nézve~~ ra fordult. Simára lefésült
, szeme és szemöldöke sötétbarna. Körülesa-
, prémgallérú s szégésü vörösbarna kabátjá
il:

Ferencz. 71."

olvasható.

ra, méretei 27.4 : 19.5 cm.

8829

107/95 № 224.

Plasetsz Gyöngyvér

A Fészek Klub Székely Mihály-termében rendezett „Tér Kondor Béla tiszteletére" c. kiállítást egy alkotócsapat hozott létre, melynek a nővérn egyik tagja.

Láttuk, hallottuk.

1974. II. 10. 11.55 N. /11/

Plaski János

a Jubileumi Képzőművészeti Kiállítás a Műcsarnokban megnyílt, szerepel fa-intarzia kompozíciója (említve)

Művészeti Magazin 75/4

1975. ápr. 19. Tv. 17:55 KGyné.

Szatta: Oltárkép
Kálvária-kápolna
Plath Sándor

Művészet VII. évf. 1908. 132-133. l.

Kassa: A kassai vértanuk képei.

Museum

Plath Sándor

Művészet VII. évf. 1908. 132–133 l.

Patak Jenő

Táblakép. ("Kéményseprő")
"Fekete ember".Plathner festő müva
a Müegylet kiállitásán.

Fővárosi Lapok 1864.I.X.13.981.old.

Patak Jenő

Plathner festő/19.sz/müvét megvásárolta a Müegylet.

Fővárosi Lapok 1864.I.X.25.1023.old.

Patak Jenő

Plathner festő/19.sz./ müve a Mü-
egylet kiállitásán.

Fővárosi Lapok 1864.I.X.13.981.old.

Plasc 6

l.

Ernst-Múzeum aukció ja I.

42. l.

EUCHARISZTIKUS DISZHANGVERSENY

A SZENT ISTVÁN BAZILIKÁBAN

VENI CREATOR SPIRITUS

ADOREMUS IN AETERNUM

MOZART

LITANIAE DE VENERABILI ALTARIS SACRAMENTO. NO. 243

BUDAPESTEN ELŐSZÖR

BEETHOVEN

MISSA SOLEMNIS (SANCTUS, BENEDICTUS, AGNUS DEI)

LISZT

O SALUTARIS HOSTIA. OFFERTORIUM A KORONÁZÁSI MISÉBŐL

GREGORIÁN KORÁLISOK

RENDEZIK: „A GYERMEKÉRT" A BUDAPESTI RK. EGYHÁZKÖZSÉGEK KÖZREMŰKÖDNEK:

A BUDAPESTI PALESTRINA KÓRUS, AZ EMERICANA LISZT FERENCZ ZENEKARA VASZY VIKTOR VEZÉNYLETÉVEL ÉS AZ ESZTERGOMI PAPNÖVENDÉKEK GREGORIÁN KÓRUSA BÉRES ISTVÁN THEOLOGIAI TANÁR VEZETÉSÉVEL A SZÓLÓ RÉSZEKET MŰVÉSZEINK LEGKIVÁLÓBBJAI ÁHITATOS KÉSZSÉGGEL VÁLLALTÁK

JEGYEK 60 FILLÉRTŐL 3 PENGŐIG: AZ EUCHARISZTIKUS KONGRESSZUS NŐI BIZOTTSÁGÁNÁL FERENCIEK TERE 7; RÓZSAVÖLGYI ÉS TÁRSÁNÁL SZERVITA-TÉR 5; A SZENT ISTVÁN TÁRSULAT KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN KECSKEMÉTI-UTCA 2; AZ ÉRSEKI HELYTARTÓ HIVATALBAN I., LANT-UTCA 2; AZ EMERICANA JEGYIRODÁJÁBAN IV., BÁSTYA-UTCA 11 ÉS A BAZILIKA SEKRESTYÉJÉBEN

MÁJUS 23-ÁN HÉTFŐN D.U. ½6 ÓRAKOR

Plasse

1

Va Hö Ernst gjøjt

V. 4.

történelmi órákban. Fegyvertársam a le-
ki félországot hódított meg a nemzeti nép-
sam minden jóérzésű ember, aki rendet,
landmentes külpolitikát akar.
óakaróimhoz. Szeretettel hivom őket, csat-
becsületes iparkodással szolgáltam minden
küzdöttem a panamák ellen és segitettem
hát a főváros közönségétől, hogy segitsen

izalom fűz hozzám: **ne irjon alá senki-**
jönnek olyan ajánlási ivvel, melyen
l.
löntő választások előestéjén

Payr Hugó.

D. a Plasse

låsd

Perlojst 57 l

.....nevü munkás igazolta

.....

a művezető aláírása.

lyezem:

.....

agy helyettesének
rása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Plas (Plasse) David

van der

holland festo

1647 - 1704

l.

Mihalik Miklósbört

34. l.

DIRK HALS

MDK

Plasse-Stephani

Thököly Imre, rézm.

Magyar katona a szabadságért. Főv. Képt. 1951. szept. 6 l.

FRIDRICH PLÄSTEIN, kötelesmester

1722-ben Pécs város tanácsa újabb összeírást és felmérést készíttetett./Grundtbuch Gemainer Stadt Fünfkirchen/.-Ot kéziratos kötet 754 tétellel.-Házzal bíró mesterek a Belvárosban:
A telek száma: 195.-A tulajdonos neve: Fridrich Pläsein
Foglalkozása: kötelesmester

FETTER ANTAL: Pécs 1722-ben 125.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII.
1972-73. Pécs, 1975

Plasztov MDK

A Mücsarnokban szovjet képzőművészek kiállitását rendezték. Fenti müvész is részt vesz.

Esti Hirlap 151 sz. 1958. jun. 29. 2 old.

A.A. Plasztov MDK

Szovjet művészek kiállitása a Műcsarnokban

Fenti művész is részt vesz.

Esti Hirlap 152 sz. 1958. jul. 1 2 old.

(Léonard)

Plat Lénárd

pénzverő. 1467.

~~a XV. sz. közepén~~

a budai várban

a Boldogasszony templom ~~környében~~ közelében, a középkori Kis-utcában

Patbudvár ~~5. tábla~~ háza volt.

~~Spiegel Jakab számlája.~~

255.1.

5. tábla

A vallás és köz

16-án 72855 sz.a.kelt s a IX.

letének másolata:

A műemlékek orsz. biz

bittsei fényképész által készit

tésére egyszáznyolcz /108/ kor.

lampénztárt, hogy ez összeget a

nyugtatványára számadás kötelez

A hivatalo.

M.D.K.

Leonardus Plat, budai pénzverő

neve eg 1467. máj. 1-én Budán helt okleveben szerepel, mint ami-nek háza volt „in platea sancti Nicolai".

Balogh Jolán: A művészet Mátyás király udvarában Bp.1966. Ak.kiad. 2 köt.

1.köt. 519 old.

mdl.

Leonardus Plat monetarius

neve 1467-ből egy budai épület
zálogügyével kapcsolatban fűnik fel.

Kumorovitz L. A Budai Pénzverés Története a Középkorban.
Bp. 1958 97. l

Plate

l.

Ferenczi E M Petőfi - Tsem

12. l -

Platjus János

Thieme Becker

XXVII. 140. l.

Lyka

Platfuss Lauis

Kõmives

Kassa, XV sz

Szod

He Kassa 1846. 14 l.

..... *műhely.*

főnökség!

..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

n.

vi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Plattfuss Janos

Kassa XV-a

Eofarago

Wied

Fos 632

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühely

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbizta

Kelt ....., 191..... é

.....

tanu.

.....

tanu.

(ad 637.l.

Platfuss János, szobrász. A XV. század-ban a kassai dóm szobrászi díszítésein dol-gozott.

MDK

Plath Ferdinánd bécsi müvész

festette a kassai kálvária stációkápolnájának oltárképét

Wick Béla dr.: A kassai kálvária története. Kosice 1927.

Plath János

Thieme Becker

XXVII. 140. l.

Lyka

Nem azonos
Plath Nándorral.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Plath Nándor

festő Kassa

(1826-1892

lásd

Művészet 1908. 133.l.

Székesfehérvári czéhiratok

VIII. 186.

Plath Nándor

München 1908. 133

A. I, Mészáros-utca 10

816 40	1.158 95
648 55	1.249 42
6.00 -	
2.291 60	
2.635 57	12 20
136 80	
70.172 40	43.150 50
875	
	19 44
703.403 61	703.403 61

Plath Nándor

Plath Nándor, festő, szül. 1826-ban Kassán, 1845—46 az építészeti szakosztályon vonalperspektívát, egyidejűleg tört. festészetet is hallgatott.

Fleischer Béla fec.

Plath Ferdinand

~~Veisi~~ festö

1844

l.

Wickkassaikálvária

75. l.

Szent Mihály vértanú Veszprémben

II. 165.

Platthy Éva

I. éves rendk. hallg.

Képzőm. Főisk. Énk.

1936/37. 72 l

Ferképzomfoiskévk

MDK.

Plantin Kristof

nyomdája

Liris nyomdájából Antwerpenből került ki
1584-ben Bezythe István „Stirpium
Nomenclator Pannonicus" c. munkája.

Firtinger Károly: Magyar könyvnyomtatói
Grafikai Szemle 1893. 10 f. 170 l.

MDK

Plathner

A Müegylet Plathner és Komlóssy képeit
megvette

Fővárosi Lapok 1864, I. X. 25. 1o23 l.

1759.

2344.

Platner Joachim
páncélos fegyver-
darékkészítő
Kassa.
1600. célmester

l. Arch. Ért.
1901. 79. l

G O B E L I N E K .VII.Kelemen megbizá
nokat készitett,melyek után Bruxellesb
a Sixtusi Kápolna falait diszitsék vel
Kennsington Muzeumban,a gobelinek pedi
Először 1519-ben függesztették ki a go
Jeleneteket ábrázolnak Szent Péter és
egy jelenetet Szent István vértanu éle
netszimbolikai és erkölcsi tartalom a
stanzák legszebb freskóihoz.A történet
szinvonalát képviselik.Széles tájképbe
alakok visszatükröződnek a vizben.Kris
a kép középpontjában,hanem jobbszélébe
ban rátereli a figyelmet.Gesztusának r
kon,akik egy sorban vannak elhelyezve,
különösen a csónakokhoz képest.A képne
ben vett mélysége.Mindez azonban nem
bolikai jelentőséget hangsulyozza.Tuda
jellemvonásokat látjuk a "Legeltesdd a
Barokkos architekturát ad,s Berninit r
kalmazasaban a "Szent Péter meggyógyi
kartonján.Erős fény és árnyékhatásokk
vett jelenetek közül a legsikerültebb
Antikizáló római arcnitektura elé hel
jobb oldalán van.Alakját fizikailag i
szónokló XXXX alakja tele van erővel,
különféleképen tükröződik vissza az ő
Szent Pál erkölcsi erejét fejezi ki,s
Némi analógiát mutat az Athéni iskola

Platzner Márton
fegyverdarab készítő
Kassa 1605

l.

Arch. Erd.
1901. 78. l.

ltozatosságot mutatnak.Rómában
zatosabb.Az 1510 körüli időből
ollal".Lágy lirai tónusok,kel-
l az alakokban és a tájban egya-
rnyék problémáival,amivel lágy,
álisabbak lesznek a "Madonna
Ebben az időben nagyon sok mun-
eti felügyelőjévé nevzte ki.Sok
el;ezen a képen is dolgoztak ta-
oglalkozott.Dolgozott a San Piet-
ppolo és a Villa Pandolfini épi-
ulio Romano kezére ismerhetünk.
a del pesca" /Madrid,Prado,1513/
n kicsinyes,mindig monumentalis
d a "Madonna di Foligno"-ban.
kön lebeg.Mária feje mögött vilá-
sá teszi a Madonna felsőrészét,
olas.A felhőt lépcsűszerüen fo-
dön szentek állanak,s meghatot-
jelenő viziót.-- A piacenzai
donna Sistinát /Dresda,1515-19.
rült Dresdaba,addig Picenzaban
képzelés.A Madonna festői,bő
ézussal a felhőkön lebeg.Tőle
pápa,mig jobbra Szent Borbála
alka könyököl.Mária és a kis
mészetfölötti ihletettség van.
egszokott közvetlenség.A szen-
gyensulyba hozza a kompoziciót.
iciójával előre mutat a barokra.
gelonál,aki vilagnézetével még

Platner Péter

jegyverderékkészítő

Kassa.

1617, 16[illegible]9 1622-25.

céhmester

1628-30. detto.

L. Arch. Ért.

1901. 79. l.

Rafael már Firenceben is fe
ezen a téren is sokat fejlődik,arcké
gasabb belső kifejezésüek lesznek,Po
tett,de ezek nem önállóak,hanem bele
Itt többnyire a pápák arcképeit fest
festészet legmagasabb szinvonalát ké
még öreg korában is igen erélyes,ene
arcképe.Kezében is kifejezésre jut m
eredeti a Pitti-ben van,de az Uffizi
képnek kellemes vörös tónusa van.Ugy
Tommaso Inghirani biboros arcképe./P
szült.A tudós férfi alakját érzékelt
embert,a tudós humanistát és költőt
lágy,puha fehér,fekete szürke tónusc
ra emlékeztet a krakkói Czartoryski
arcképe.Csupa finomság,csupa liraisá
téka nihetetlen finomságokat rejt ma
a Donna Velata /Pitti/,mely kétes mü
A Pittiben van egy önarcképe,mely ne
Barberini/.Tul kemény,hiányzik belő
lágysága,költői liraisága.Morelli G
Gyüjteményben őrzik a X.Leót két ka
Giulio de Medici/ ábrázolt hármas a
ezen is a piros és fehér szinek dom

Rafael Rómában is foglalk
lémáival.Még firenzei Madonna-kompo
szent pétervári Eremitage-ban őrzöt
elhagyja a Lionardo hatása alatt all
ve gula-kompoziciót.Tondóba komponá
Madonna komolyabb,idősebb,mint firen
nak érzete tükröződik róla.A megvil
mint Firenzeben.

Platschek Imre

Platschek Imre okl. épitész, IV.
Károly király-út 22. 189-266

Bptávb 1940 szept.

Tisztelt Cim!

Tisztelettel értesítjük, hogy **Budapest, XI., Horthy Miklós körtér 7. sz.** Verpeléti-ut sarok, a XI. ker. Előljáróság mellett

móri pincegazdaságunk termelői bormérését

megnyitottuk, ahol az alább felsorolt árakon és minőségben hozzuk forgalomba móri pincészetünk országoshirű borait:

Pengő

1 liter móri Asztali . . . . . — 54

Placsek Imre

cród

Tér és Forma

1933. 185. l.

(Magyar építészek kiállítása Párizsban.)

Platschek Imre

Béhár a Budapesti
úton.

Repr.

Tér és Forma

1934. 3. 77.

Platschek Imre

Bérház a Kékgolyó utcá-
ban
Bérház a Fő-utcában

Terverte fenti
Repr.

Tér és Forma
1935. 5. sz. 143, 144 l.

Platschek Imre

A Butor. 1938. febr. 7.
(Lakásberendezések;
kepékkel.)
Terverte fenti.

Budapest Sz

Gyógyfürdői és

Szent Gellért Gyó

Budapest, I., Sz

47 C°-os, radioaktív hőforrások. Társas th
kezelés „Szent Gellért" kolopi rádiumo
therapia. Gépgyógyászat. Inhalatórium
Szénsavas fürdők. Nőgyógyászati osztál
ülőfürdőkkel. Ultrarövid elektromos
diagnostikus röntgen, chemiai és bakte
szálló, a fürdővel közvetlen kapcsola
berendezett szoba és lakosztály. Diaetá
árakból jelentékeny engedmén

Platschek Imre

budapesti béghár

vrád

Vetro e Ceramica

(Milano)

1937. dec.

KIÁLLÍTÁS

1935 OKTÓBER HÓ 13-TÓL OKTÓBER 16-IG BEZÁRÓLAG, DÉLELŐTT 10 ÓRÁTÓL FÉL 2 ÓRÁIG,

AZONKIVÜL 14-ÉN (HÉTFŐN), 15-ÉN (KEDDEN) DÉLUTÁN IS 4 ÓRÁTÓL FÉL 8 ÓRÁIG TART,

TOVÁBBÁ NOVEMBER 4., 5., 6., 7. ÉS 8-ÁN IS MEGTEKINTHETŐ DÉLUTÁN 3 ÓRÁTÓL AZ AZNAP SORRAKERÜLŐ ANYAG

Platschek Imre

terverte az alábbi épületet.

Tér és Forma

1943. 5. 7. (Bérház Budapesten a Márvány-utcában., képpel.)

tze der Spätrenaissance übernommen, alle
n, ihren Wünschen und ihrem Geschmack ent-
angeführten Burgen. Eine der architekto-
nlagen ist Tölcsvár /Törzburg/ in der Nähe
se gelegen, zwischen hohen Felsenriffen und
annt. Die Burg ist Ende des XIV. Jahrhundert
hatte sie dann
n Besitz. Die Stadt Brasso ~~erhielt sie~~ 1498
ten. Viele Kämpfe haben sie umtobt, doch we-
den
n sie einnähmen, erstens Széklern gelang es
arische
Burg 1918 der ungarischen Königin Zita
in Maria zum Geschenk. Charakteristisch für
turmartige Mittelbau und die ~~rechts ansch~~
chten Flügels mit dem über einer doppel-
vorwiegend
in wir ein besonders Merkmal der ~~besonders~~
n, sogenannten Oberungarischen enaissance
in Késmérk /Tökölyburg und Stadtturm/,

Platschek Imre

Tér és Forma

1941. 31—36. l.

(Villa a budapesti Naphegyen, képekkel.)

Terverte fent.

Platschek Imre

Tér és Forma.

1942. 139. l. – 140. l.

(Villa Budapesten a Pasaréti-úton; Képekkel.)

Terverte fenti

319

538

gy, jobb lábával a székre térdelő nőt lá-
veti le. Kissé balra van fordulva s ki-
aja vállaira omlik. Balra a piros áthura-
udó s edény közi le figyelmünket, a hát-
tett ágy látszik zöld függönnyel. Az ágy
ks szem közt a falon aranykeretes tájkép
idéket ábrázol felkelő holddal.

24 cm. —
údéke 1874. ~~pin. 21~~. —
. — Dep. régi 2. és új 21 a).

a 538

18

Platschek Imre

Tér és Forma
1942. 121–123. l.
(Berház Budapesten
a Stoczek-utcában [19.02.],
kejchkel-
Terverte fenti-

3122

16. Ismeretlen:

Tájkép.

A hegyes vide
az előtér felé, balr
ledik jobb karján ko
hord, kendője s kur
Köténye fehér és hari
jobbra a sziklákon va
cserépfedelű házikó

Vászon, méret
Magy. Képt. 39.
~~Nyszam 40.~~
~~Stár 45.~~
Farkas Istva

Lasz

közelében lévő s csak rép-
ben látható két ház

Platschek Imre

Tér és Forma.

1938. 53—55. l.

(Bérhaz a Margit-körút 57. sz. alatt; képekkel) terveste fenti-

95. KEREKTÁLCA. Teknőc, aranylakkal díszítve. Japán. (Ragasztott.) . . . . . 5.—
96. KOSÁRKA. Fonott bronz. Japán . . . . . 3.—
97. ÖBLÖS TÁLACSKA. Fekete lakk, gyöngyházberakással. Japán . . . . . 3.—
98. NYAKLÁNC. Színes üveggyöngy. Egyiptom . 2.—
99. NYAKLÁNC. Színes üveggyöngy. Egyiptom 3.—
100. VAJTARTÓ FEDŐVEL ÉS ALJJAL. Porcellán, festett virágdísszel. Kína. (Az alj kissé csorba.) 20.—
101. VÁZA. Keménycserép, repedezett mázzal, festett alakos díszítéssel. Kína. Egy pár . . . . . 40.—
102. VÁZA. Sokszínű porcellán. Kína. Egy pár. (Hibás és javított.) . . . . . 12.—
103. CUKORTARTÓ FEDŐVEL. Porcellán, festett virágdísszel. Kína . . . . . 15.—
104. KAGYLÓALAKÚ TÁLACSKA. Porcellán, festett virágdísszel. Kína. (Csorba.) . . . . . 3.—
105. KANNÁCSKA. Porcellán, festett virágdísszel, ón füllel. Kína. XVII. század. (Fedele csorba.) 5.—
106. CSÉSZE. Kék-fehér porcellán. Kína . . . . 5.—
107. CSÉSZE. Kék-fehér porcellán. Kína. (Jelentéktelen csorbával.) . . . . . 5.—
108. CSÉSZE. Sokszínű porcellán. Japán . . . . 5.—
109. TÁNYÉRKA. Sokszínű porcellán. Kína . . . 2.—

Platschek Imre

Tér és Forma

1938. 20 — 52. l.

(Trust Nyugdíj-egyesületi bérház [a Margit-körúton Budapesten], képekkel.)

Terverte fenti

JEGYZETEK

Platschek Imre

Tér és Forma

1938. 346—349. l.

(Családi villa Budapesten, képekkel.)

serverte fenti

		Kikiáltási ár pengőben
60294.	BELUDZSISZTÁN. 97×185 = 1.79 m² . . .	200.—
60295.	KIRMAN, ALAKOS ÉS ÁLLATOS RAJZZAL. 177×127 = 2.24 m²	550.—
60296.	BIEDERMEIER MINTÁS ANATOL, 19. SZÁZAD ELSŐ FELE. 160×97 = 1.55 m² . .	250.—
60297.	BIEDERMEIER MINTÁS ANATOL, 19. SZÁZAD. 155×100 = 1.55 m²	250.—
60298.	JORDES, 18. SZÁZAD VÉGE. 170×102 = 1.73 m²	500—
60299.	KÍNAI SZŐNYEG. 360×280 = 10.08 m² . .	1.000.—
60300.	MAGYAR PERZSA. 355×250 = 8.88 m² . .	400.—

Platschek Imre

TRUST NYUGDÍJEGYESÜLETI BÉRHÁZ.

Budapest, Margit-körút. Tervezte *Platschek Imre.* Ez az építmény két utcára néző épülettömbből áll, melyet a szomszédos ház tűzfalát eltakaró udvari egytraktusos épületszárny köt össze. Az épület — leszámítva a földszinti üzlethelyiségeket — kizáróan bérlakásokból áll. A tervező a modern lakás minden kényelmét megvalósította tervében s a modern építkezés minden hátrányát igyekezett kiküszöbölni. Külsejét nagy ablakfelületekkel egységes ritmusban alakította ki, mellyel a homlokzat nagyvonalú megjelenését biztosította.

Magyar Kultuszemle

1939. I. f. 52. l.

Platschek Imre

Villa

Repr.

Tér és Forma

1943. 1. 24.

(Villapillantás.)

Platschek Imre
építész

keverte az alábbi
épületet.

Tér és Forma 1932. 317. l.

(Béhár a Hermina-
uton, képekkel
és alaprajzzal.)

38.

Platschek Imre

építész

[Hat emeletes] bérház

[Budapesten]

Tér és Forma

1933. 54, 55. l

képekkel és alaprajzzal

Platschek Imre

építész

l.

Tér és Forma

1936. 17-8. l.

M.D.K.

Platschek Imre

"Modern épületek Budapesten" cimmel a lap bemutat két bérházat és egy bérvillát fényképfelvételen, melyeket Platschek Imre tervezett.

Szinházi Élet. Bp. 1938. febr. 13-19.XXVIII. évf. 8. sz. 75. lap

M.D.K.

Platschek Imre

"Modern épületek Budapesten" cimmel a lap bemutat két bérházat és egy bérvillát fény-képfelvételen, melyeket Platschek Imre tervezett.

Szinházi Élet. Sp. 1938. febr. 13-19.XXVIII. évf. 8. sz. 75. lap

Platschek Imre

Bérház terv

Tér és Forma, 1933 VI.48

Platschek Imre

Bp. bérház terv

Tér és Forma, 1935 VIII..135

Platscheh Imre épitèsz

Tér és Forma 1938. 346-49.

Galádi villa Budapesten

Platscheh Imre épitest

Tér és Forma 1941. 31-36

Villa a Nagheggen

Platschek Imre építén

Tér és Forma, 1932.

V. évf. 314-322. o.

K.F.: Levél a werkesztőhöz.

MDK

Platschek Imre

Tér és Forma 1932. 10. sz. 317.1.

MDK

Platschek Imre

Tér és Forma 1935. 5.sz. 151.l.

MDK

Platschek Imre

Tér és Forma 1937. 311.l.

Platschek Imre

építész

Az Architecteur d' Aujourdhui folyóirat rendezésében megnyilt Párisban a II. modern nemzetközi építészeti kiállitás. Általános elismerést és tetszést aratnak a magyar kiállitók, kik akiknek csoportjában külön-külön vagy pedig együttes tervekkel szerepelt.

Nemzeti Ujság
1933.IV.4.

Platschek Imre

Modern házak tervezője Budapesten

The Hungarian Quarterly, Vol. VII No. 1 1941
(Bierbauer Virgil)

MDK

Platschek Imre

Tér és Forma. 1934. 3. sz.
94.1.

MDK

Platschek Imre

Bérház a Kékgolyó-utcában. Terv.: Platschek I.
Fényképfelv.

Tér és Forma, 1935. 5.sz. 143.lap

MDK

Platschek Imre

Bérház a Fő-utcában. Tervezte: Platschek Imre. Kivitelezte: Delmár Béla épitőmester. Fényképf. Alaprajz.

Tér és Forma, 1935. 5.sz. 144.lap

MDK

Platschek, építész

Modern magy.építőműv.i kiáll. Párisban. Vállalk.
Lapja 1933.ápr.6. 4.l.

MDK

Platsek

~~Platsek~~ építész

A m. építőművészet Párisban és Milanóban.

Vállalk. Lapja 1933. máj. 11.

MDK

Platschek, Imre

magyar építén

a modern magyar építészet

egyik úttörője

Bierbauer, Virgil: Modern Architecture in Hungary

Hungarian Quarterly, 1941. I. 37-

MDK

Platschek épitész

Bérházak a rakovszky-parkban

Bpesti bérházkultura. Perspektiva, 1935. jun. 70-71 l.

Ászár (Komárom)

Ref.templom, homlokzat előtti h
hely és két kanna, 1791. Épült

/Kováts J.István: Magyar refor
- Genthon, 1952/

Platt

6.

Árverési Csarnok aukció kat

40 sz. 1927 dec.

Pozsonyi és soproni látképek acélmetszetek.

Nap.	Szöveg
	1. áthozat
	2. áthozat
	Áru Forgalmi adónak
31.	Árukönyv szer.
	Folyószámla Kamatnak
31.	Folyószámlakönyvi segédkönyv szer.

Platter

budai zongorakészítő

l.

Ezredeves kiáll

I B. ~~IV~~ 16. l.

Vászon, mérete 56 : 81·7 cm.

1876: IV. 31. — 1878: V. 86. — 1880: V. 86. — 1881: V. 86. — 1883: V. 234. — 1884: V. 159. — 1885: V. 159. — 1886: V. 159. — 1887: V. 159. — 1888: V. 159. — 1889: V. 182. — 1890: V. 182. — 1891: V. 234. — 1892: V. 234. — 1893: V. 304. — 1894: V. 11. — 1895: V. 23. — 1896: V. 13. — 1897: V. 13. — 1898: V. 13.

~~Vételett 1875-ben. — Magy. Képt. 331. — Lásza 217.~~

— 1900: V. 13. — 1901: V. 13. — 1903: V. 13. — 1904: V. 13. — 1905: V. 13.

— Magy. Képtár 331. — Uj lelt. sz. 217. — 1905. átv. jegyz. 354. — Száma az Orsz. Képtárban a sz. nban 1998. és a leltárban 2953. — Vételett 1875 január 10-én 2350 frton (4700 K).

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

Mk. 331
Gy 217
333

Vét. 1875.

PLATTER Franz

GÁT Eszter: Pest-budai zongorakészítők. =
Tanulmányok Budapest Multjából XXIII.Bp., 1990
179.p.

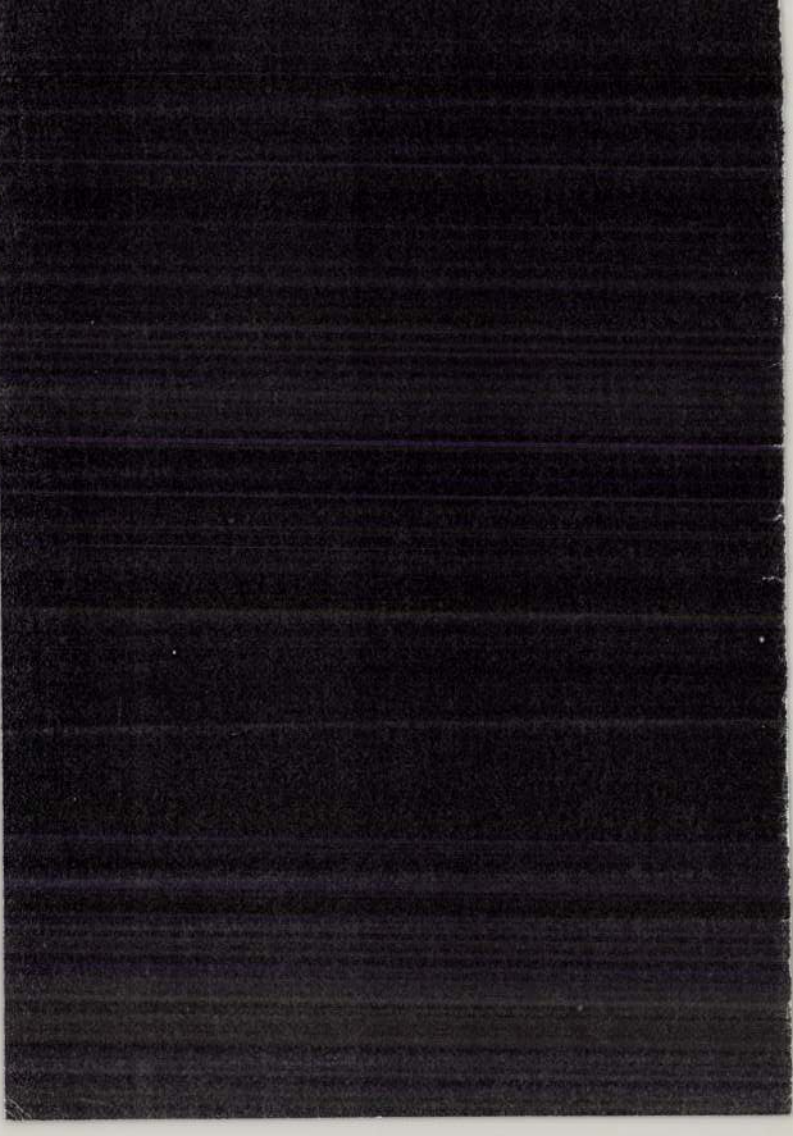

Plathy Tsenc

festette 1858 be Fáy
András archéjét a
muzeum Hámára -

Vas-Ups 1858.443e

Plathy Ferdinand

Ferenc?

festő.

1857. pil. törlat.

Morus Tamás a hörtön-
ben. Ki sorsolásra meg-
vette a műegyet.

Zókai igen dinieri.

Karkas Márton a műtárlat-
ban. Vas. Ujs. 1857. 271.

Lásd a műegyet
lajstromait

PLATTHY Éva

M. D. K.

1927-ben Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya.... Bp. 1954 338 l.

1

PLATTHY Éva

M. D. K.

1929-ben Nagybányán a Szépművészeti Iskola tagja

Réti: Nagybánya... Bp. 1984. 339. l.

PLATTHY Éva

M.D.K.

1931-ben nagybányán a Szépművészeti Iskola tagja

Riti: Nagybánya.. Bp. 1954. 340 .l.

M.D.K.

PLATTHY Éva

1931-ben Nagybányán Szépművészeti Iskola tagja

Réti: Nagybánya... Bp. 1954. 340.l.

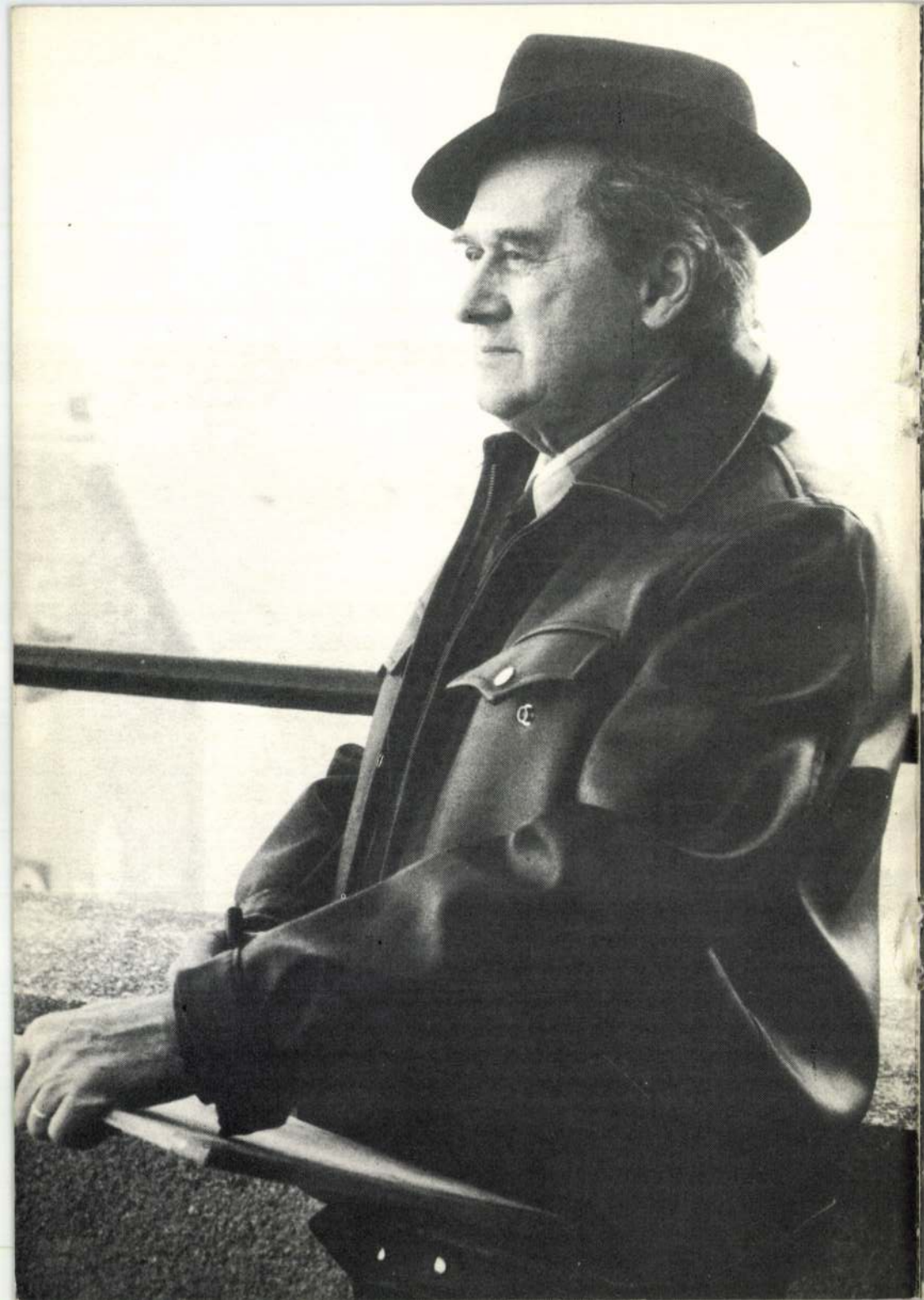

PLATTHY

Részlet Platthy György szigligeti műterméből (Fotó: P. Kovács Júlia)

A borítón: Esti séták Moszkvában, 1978.

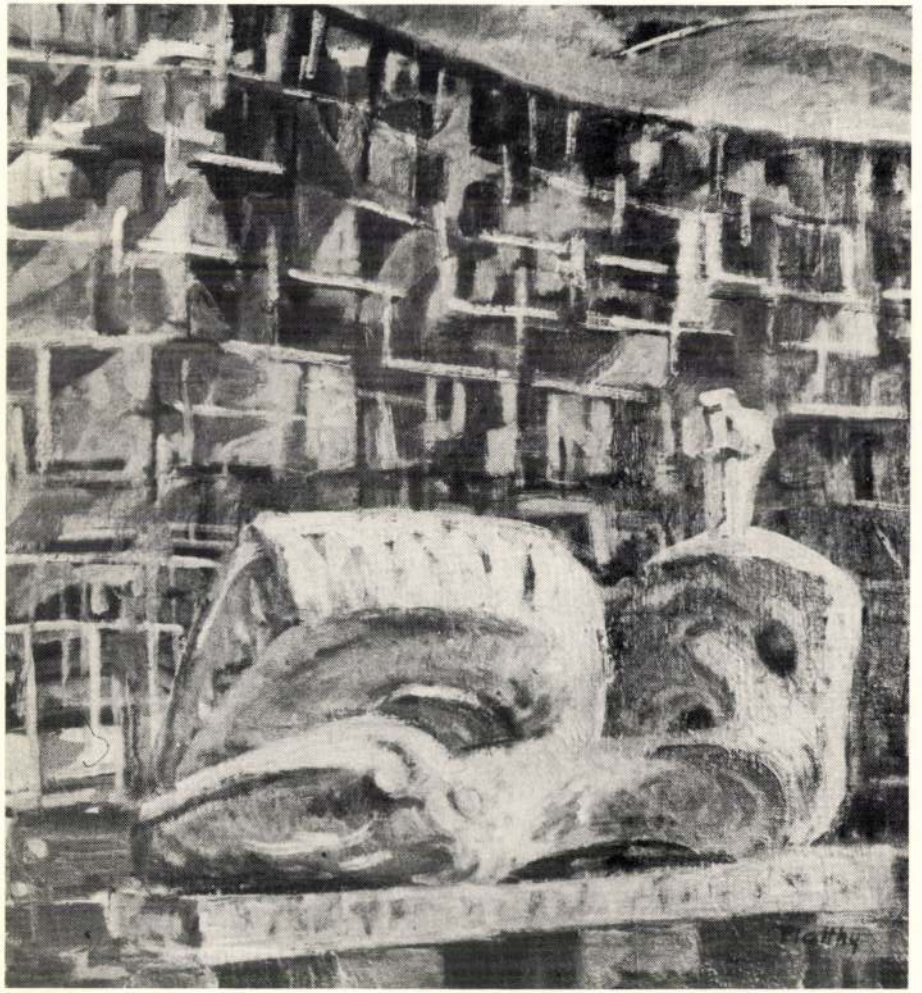

UNESCO, 1982

A katalógust összeállította, a kiállítást rendezte: dr. Romváry Ferenc
A fotókat készítette: Kálmándy P. Ferenc
A katalógust tervezte: Pinczehelyi Sándor
F. k.: Pinczehelyi Sándor
Tm. Szol. Ip. Szöv.

16. Atléta (1968)	33x24,5	tus
17. Ünneplők (1968)	17x26	tus
18. A zenéről... (1977)	35x48,5	tus, pitt
19. Nudisták strandja (1977)	32,5x48,5	tus, pitt
20. Szaunázók (1977)	35x50	tus, pitt
21. Szelek tánca (1977)	36x50	tus, pitt
22. Fejviseletek (1977)	35x50	tus, pitt
23. Asszonyok „Sárkány" gyógyfürdője (1978)	35x50	tus, pitt
24. Bécsi emlékek (1979)	60x43	pitt
25. Veronai emlékek (1980)	60x43	pitt
26. Rodin Múzeum Párizsban (1981)	49x34	pitt
27. Párizsi emlék (1981)	56x41,5	pitt
28. Moulin Rouge (1981)	41x29	pitt
29. Strip-tease Párizsban (1981)	35x40	pitt
30. Folies Bergere (1981)	45,5x33	pitt
31. Olympia (1982)	23x36	pitt
32. Groteszk Párizsban (1982)	35x40,5	pitt
33. Londoni emlék (1982)	65x54	szén, pitt
34. Párizsi élmény (1982)	22x37,5	pitt
35. Gondolatok Párizsról (1982)	56x40	pitt

PLATTHY GYÖRGY

festőművész
kiállítása

Pécsi Galéria

1983. február 18. - március 13.

Olajpasztellek

1. Bányászok sicht után (1965)	35x67
2. Távolkelet (1965)	32x20
3. Anyaság III. (1966)	51x18
4. Vak leány (1966)	50x18
5. A bethléri kastély parkja (1966)	28x49
6. Esti fények a Dunakanyarban (1966)	43x50
7. Esti fények (1967)	42x31,5
8. Textíliák (1967)	45x52
9. A kézsmárki vár (1968)	20x39
10. Kilenc szarvas (1968)	17x66
11. Fürdőzők (1969)	49x67
12. Szőnyegszövők (1969)	37x50
13. Ünneplő ifjúság (1970)	39x19
14. Muzsikusok (1970)	32x44
15. Üvegmosók a Sörgyárban (1970)	35x16,5
16. Öregek (1971)	27,5x20
17. Kulisszák mögött (1971)	27x34
18. Árnyak (1972)	22x32
19. Szilveszter (1980)	30x48
20. Az írónő (1981)	28,5x45,5

Grafikák

1. A gépírónő (1958)	27x20, tus
2. Ruhaszárítás (1958)	37x28,5, tus
3. Munka után (1958)	38x26, tus
4. A modell (1958)	38,5x21,5, tus
5. Rajzoló leány (1959)	40x24, tus
6. Műteremben (1959)	35x27, tus
7. Olvasó leány (1959)	28,5x25, tus
8. Főiskolások (1959)	38,5x28,5, tus
9. Bányászfej (1961)	27x20, szén
10. Szénfejtő brigád (1961)	38x28, szén
11. A szénfúró előkészítése (1961)	39x29, szén
12. A bányász (1962)	40x20, szén
13. A vezérlő teremben (1962)	40,5x28, szén
14. 1919 eszméi megvalósultak (1968)	35x54, szén
15. Sportorvos (1968)	37x28, tus

1. Útépítés a Mecsekben (1952)	50x60	olajfestmény
2. Fruska (1959)	44x37	olajfestmény
3. Álom (1960)	90x80	olajfestmény
4. Rajztanárnő (1961)	50x40	olajfestmény
5. Külszíni fejtés (1961)	82x38	olajfestmény
6. Piros virágok (1962)	70x60	olajfestmény
7. Pécs (1966)	80x90	olajfestmény
8. Mecseknádasd (1970)	90x115	olajfestmény
9. Keleti városrész Pécsett (1972)	61x71	olajfestmény
10. Széchenyi tér Pécsett (1973)	60x70	olajfestmény
11. Tavasz a nádasdi völgyben (1973)	55x80	olajfestmény
12. Zalai fenyves (1974)	70x80	olajfestmény
13. A csöndes Balaton (1974)	62x80	olajfestmény
14. A vonyarcvashegyi kőbánya (1974)	50x91	olajfestmény
15. Az Alkotóház kapuja (1975)	50x80	olajfestmény
16. Ösvény Szigligeten (1975)	50x80	olajfestmény
17. Hullámok között (1976)	88x123	olajfestmény
18. Rabaci öböl (1977)	95x132	olajfestmény
19. Felső Labin (1977)	90x80	olajfestmény
20. Szigligeti visszhang (1976)	60x70	olajfestmény
21. Labini öböl Dél-Isztriában (1977)	100x78	olajfestmény
22. Reggel a velencei öbölben (1977)	95x132	olajfestmény
23. Fenyőfák (1977)	60x80	olajfestmény
24. Nyírfák (1977)	60x80	olajfestmény
25. Arborétum (1978)	95x122	olajfestmény
26. Fürdőzők az Adrián (1978)	95x122	olajfestmény
27. Park II. (1978)	60x70	olajfestmény
28. Park III. (1978)	60x70	olajfestmény
29. Budapest (1978)	160x120	olajfestmény
30. Esti séták Moszkvában (1978)	122x90	olajfestmény
31. Emlékek Helsinkiből (1978)	112x95	olajfestmény
32. Gondolatok Veronáról (1979)	122x95	olajfestmény
33. Gondolatok Krakkóról (1980)	85,5x60,5	olajfestmény
34. Szigligeti tájélmények I. (1981)	72x90	olajfestmény
35. Szigligeti tájélmények II. (1981)	72x90	olajfestmény
36. Notre-Dame (1982)	107x67,5	olajfestmény
37. Montmartre (1982)	55x55	olajfestmény
38. UNESCO (1982)	55x55	olajfestmény
39. Marseillaise (1982)	105,5x55	olajfestmény
40. Becehegyi tájélmények (1982)	80x90	olajfestmény

Önmagamról az „életműkiállítás" ürügyén

Hat éves koromtól rajzolok. Szüleimnek művészetek iránti rajongása volt a példa. Senki nem tanított sem rajzolni, sem festeni. Az akadémiai felvételire is csak a kíváncsiság vitt el, vajon van-e ott keresnivalóm? Döbröcöni Kálmán, Kelemen Jóska és Bartha Laci továbbképzős tanársegédek súgták meg nekem – még a felvételi-rajzolás közben – hogy mind Benkhardt, mind pedig Glatz mesterek fel akarnak venni osztályukra. Benkhardthoz kerültem, aki rajzkészségemet kiművelte. Később csak azért mentem Csókhoz, mert annak festészetén európai színvonalat éreztem. Ő nem tanított a szó szoros értelmében, csak anekdóták közé csúsztatta tanácsait. Még így is kiéreztem, hogy a természet, a női test, a kötetlen rajzi és színbeli kifejezés az ő vesszőparipája. A második világháború egész ifjúkoromat elvitte; családi problémáim és más csalódásaim tíz évre kiütöttek a kezemből minden alkotóeszközt.
1949-től Martinszky János és Martyn Ferenc lebeszéltek művészettörténeti tanulmányaim folytatásáról. Ismét ecsetet vettem a kezembe.

Első pécsi kiállításomat Martyn nyitotta meg és miután megállapította színvilágom monokróm jellegét, kézjegyemben és rajztudásomban jelölte meg létjogosultságomat a mai pikturában.

A hatvanas évek eleje hozta meg számomra mind magánéletemben, mind pedig festészetemben, de a társadalmi életben is azokat az új célokat, amelyekért érdemes élni és dolgozni.

A tizenkilenc év a főiskolán – Pécsett és Egerben – sokirányú feladatot rótt rám. Szívesen dolgoztam és rengeteget tanultam. Olyan kitekintést szereztem mind szakmai, mind társadalmi, mind politikai téren, amire azelőtt soha nem számítottam. Ennek ellenére csak igen keveset tudtam megvalósítani mindazokból a tervekből, amelyek bennem összetorlódtak. Feltétlenül egri főiskolai életem volt a legtermékenyebb, bár mindössze három évet töltöttem Egerben. A családom miatt jöttem vissza Pécsre, ahol csalódások tömkelege szakadt rám 13 éven keresztül. Itt Pécsett még ma sem tudják, hogy mi gyűlt össze bennem. Ez az oka annak, hogy szorongva várom un. „életműkiállításom" eredményét.

Igazán Pogány Ö. Gábor értette meg festészetemet és azt a XX. század magyar festészetének legfőbb vívmányai közé sorolta.

Lényegében Martyn és Pogány pontosan és a kíváló szakemberek világos terminológiájával határozta meg munkásságomat. Szakmailag: kézjegy, rajzi univerzum, monokróm tónusfestészetből a szín és a fény intenzítása felé való törekvés és még hozzátesszem: egész szocialista társadalmunk széles rétegeinek megértése, segítsége, szeretete és ihletése kísérte eddigi munkásságomat.
Szigliget, 1982. november 9.

Platthy György

Útépítés a Mecsekben, 1952.

Notre Dame, 1982.

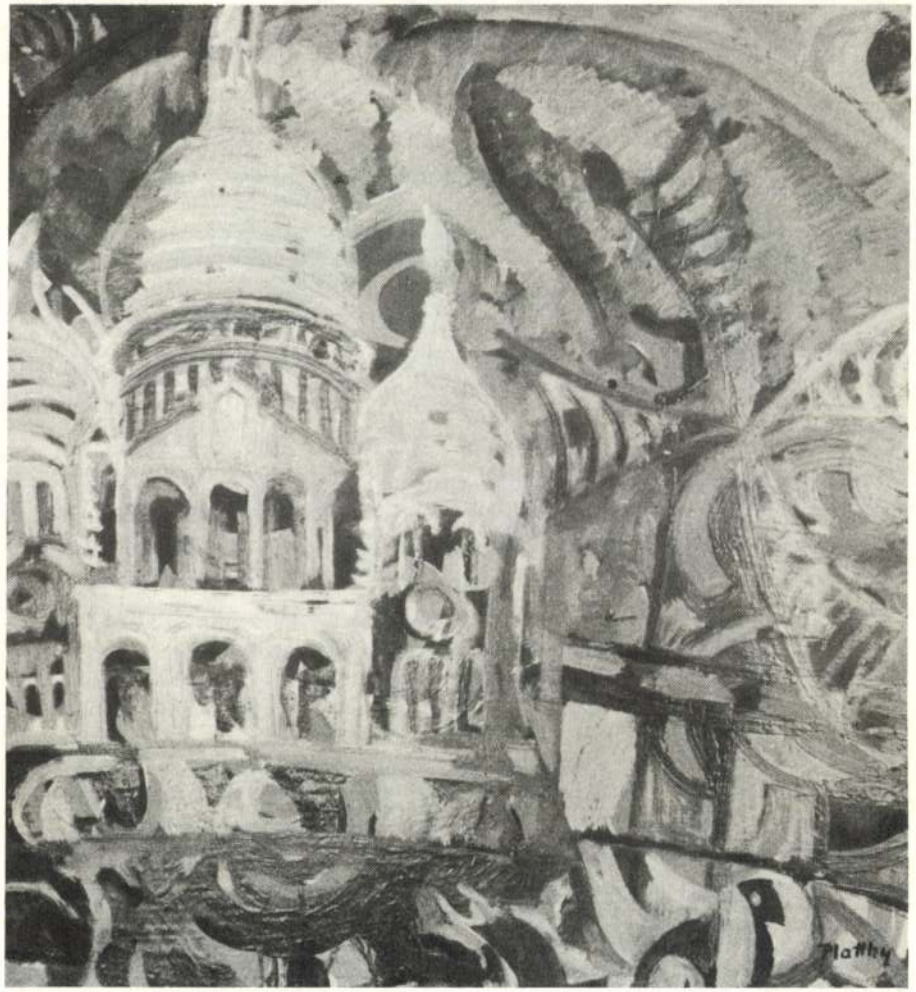

Montmarte, 1982.

1908. január 26-án születtem Ungváron. Ott jártam gimnáziumba, de az érettségit 1928-ban Debrecenben tettem le. – Ady Lajos tanker. főigazgató támogatását ajánlotta főiskolai felvételimhez. Kitértem a segítség elől, mert akadémiai felvételimtől tettem függővé pályaválasztásomat. (Odáig még senki sem tanított rajzolni és csak a szüleim hittek tehetségemben.)

Apám Magyaróvárott gazdasági, Selmecbányán erdészeti akadémiát végzett. Szépen rajzolt és több hangszeren játszott. Anyám – különösen irodalmilag – művelt asszony volt és rajongott a művészetekért. Nagyapám 48-as forradalmár és szabadsághős volt. Mint gyógyszerész, elvégezte a jogakadémiát Kecskeméten. Joggyakorlatot Pesten folytatott és tevékenyen bekapcsolódott a márciusi ifjak mozgalmába. Végigharcolta a 48-as szabadságharcot, többször megsebesült, és különösen Branyiszkónál, valamint Budavár ostrománál tünt ki. Majd külföldre menekült, és Angliában vegyészeti ismereteit kibővítette. A kiegyezés után visszatért ungvári otthonába és ott gyógynövények termesztésével, vegyi kísérletekkel foglalkozott. Több gyógyszere a párizsi Világkiállításon díjat nyert. Sikerei után Ferenc József lovagrendet kapott.

1929–1933 között a M. Kir. Képzőművészeti Főiskolán rajztanári oklevelet kaptam. Benkhardt Ágoston és Csók István növendéke voltam, Glatz Oszkár soproni művésztelepét vezettem, 1933-ban ausztriai ösztöndíjat kaptam. – 1932-ben részt vettem a Nemzeti Szalon Tavaszi Tárlatán, majd a N. Sz . Művészeti Egyesület tagja lettem.

1935-ben a monori, 1940-ben a pestszenterzsébeti áll. polg. iskolában tanítottam. 1941–1944 között az ungvári ipariskolának az igazgatója, a felszabadulás után ismét Monoron, majd Németbólyon polg. osk. – ált. isk. igazgató, 1950-től függetlenített megyei rajz-mértan szakfelügyelő voltam.

1953–56-ig a Pécsi Pedagógiai Főiskolán, 1956–59-ig az Egri Pedagógiai Főiskolán tanítottam; majd 1959-től – 1972-ig a Pécsi Tanárképző Főiskola Rajz Tanszékét vezettem. 1972. VIII. 31-én mentem nyugdíjba, mint tanszékvezető, főiskolai tanár.

Kétszer nősültem, hét (7) gyermekem és hat (6) unokám van.

Második feleségem sz. Kovács Júlianna földrajz-rajz szakos ált. iskolai tanár, festőművész, 1976-tól a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának tagja.

Egyéni kiállításai:

1951 Pécs, Janus Pannonius Múzeum
1953 Pécs, Janus Pannonius Múzeum (Exner Lajossal, Őry Ferenccel)
1957 Pécs, Janus Pannonius Múzeum
1958 Eger, Pedagógiai Főiskola (Gergely Pállal, Király Róberttal és Szabó Lászlóval)
1959 Pécs, TIT Bartók Klub - Grafikai kiállítás
1964 Pécs, Janus Pannonius Múzeum
1966 Komló, Bányász Kultúrház
1966 Pécs, Újmeszesi munkásszálló
1968 Pécs, TIT Bartók Klub (P. Kovács Júliannával)
1970 Cegléd, Kossuth Múzeum
1970 Monor, Művelődési Ház
1971 Pécs, Pannónia Sörgyár (P. Kovács Júliannával)
1974 Nagykőrös, Arany János Művelődési Központ
1975 Pécsvárad, Művelődési Központ
1977 Pécs, Városi Tanács Kiállítóterme
1978 Budapest, Fényes Adolf terem
1979 Szentendre, Pest megyei Művelődési Központ
1980 Tapolca, Batsányi János Városi Művelődési Központ
1980 Nagykanizsa, Hevesi Sándor Művelődési Központ
1981 Nyíregyháza, Városi Művelődési Központ
1981 Debrecen, Orvostudományi Egyetem
1982 Baksa, Községi Tanács
1982 Szigetvár, Vár
1982 Veszprém, Georgi Dimitrov Megyei Művelődési Központ
1982 Pécs, Mecseki Bányászati Múzeum
1982 Pécs, JPTE Szakszervezeti Klub
1983 Pécs, Pécsi Galéria

Művei a Magyar Nemzeti Galéria, a Janus Pannonius Múzeum, a Mecseki Bányászati Múzeum, a Művelődésügyi Minisztérium, Baranya, Heves, Veszprém megyék, több város és közintézmény tulajdonában vannak. 1979-ben a Művelődési Minisztérium nívódíját kapta a Tankönyvkiadónál megjelent Népművészet című könyvéért.

Budapest, 1978.

Az 1980-as nagykanizsai kiállítás katalógusából

Jól tudom, hogy a természeti és társadalmi valóság átalakítása nemcsak nyereséggel, de veszteséggel is jár; ezért a művészet egyik legnemesebb feladatának tartom, hogy – ha áttételesen is – mentse, ami menthető. Ezt a szándékomat közérthető nyelven szeretném kifejezni.

Az 1981-es debreceni kiállítás katalógusából

Rajzpedagógiai működésem 38 esztendejének pontosan a felét, 19 évet a pécsi és az egri főiskolán töltöttem. Különösen a főiskolai tanári munkám során arra törekedtem, hogy a különböző szemléletű hallgatóimat – saját tapasztalataim alapján – használható tanácsokkal lássam el. Azt talán mondanom sem kell, hogy rendkívül sokrétű probléma felvetésével kellett számolnom és ezért – kísérleteim során – olyan területekre is elkalandoztam, amelyek egyéniségemtől meglehetősen távol estek.
Lehetségesnek tartom, hogy az „avantgarde" és „kozmopolita" kritika csak „legyint" effajta törekvéseim fölött, de azt nem tagadhatja, hogy a társadalmi valóság mindenfajta művészeti törekvés alapját képezi. Azt sem lehet tagadni, hogy a művészet a realitás és az absztrakció kohézióját tükrözi. A látvány transzponálása, vagy a belső szemlélet kisugárzása mind-mind emberi valóság; bátran állítom, hogy egyetemes tulajdonság.
Amit pedig a „mesterség" kifejezési eszközeivel produkálunk, elválaszthatatlan az alkotói tartalomtól, mert önmagukban a szépnek mondott technikai bravúrok nem nevezhetők művészetnek. Tanítani viszont csak a „látvány" alapján lehet, mert azon túl csak „tanácsolni" lehet. A műélvezet – utánalkotás – tehát nem tanít, csak tanácsol.

Az 1982-es veszprémi kiállítás katalógusából

Szeretném a nézőt utánalkotásra csábítani.
A vizuális tájélmények élete véges, mert környezetünk a gazdasági, ipari fejlődés következtében átalakul.
A táblaképfestészet távlatai kiszélesíthetők és még belátható időn belül nem adják át helyüket a díszítő festészetnek.

Mindenkitől tanultam, de senkit sem utánoztam.
Szeretem a haladást, de nem szeretem a divatot.
A lassú megfontolás, de a gyors cselekvés embere vagyok

(1982.)

Pécs, 1966.

KORTÁRSAK PLATTHY GYÖRGYRŐL

Martyn Ferenc megnyitójából részlet
Elhangzott Pécsett, 1957. február 3-án.

...Platthy György északi ember, gondolkodásában van valami a fenyvesek, a pára nélküli hegyek hűvös rendjéből, éles rajzából. Amikor ide, a Balkán peremére került, már birtokában volt eszközeinek, életének értékes éveit itt töltötte, itt a „rendetlen" délen alkotta meg legjava munkáit. És ez a látásmód, a festésnek ez a fajtája, eszköze, megvalósítása – állapítsuk meg – a kép stílusigényének és fogalmának ez a fajtája: Pannonia... Képeinek kétféle tartalmi köre van: a hazai néprajz és a hazai tájak, a baranyai folklór, a dél-dunántúli tájak, egy-két alkalommal...

Balaton.

Ezek a festmények – Dél-Dunántúl világa – világosak és ahogy elment festőjük felett az idő, egyre világítóbbakká váltak. Koloritjuk nem túl erős, a középértékek harmóniájára vannak építve, egy enyhén hűvös, halványszerű fátyol a róluk megmaradó emlék. De úgy gondolom, nem is a paletta, annak szín sorsa, hanem a kezdettől fogva azonos kézjegy, a kézírás az, ami Platthy György festményeit számunkra fontossá teszik. Kevés ilyen érzékeny, az érzelmek minden megrezdülését önmagában foglaló és kifejező, némelykor a szenvedélyességig felható festői előadásmódot ismerünk, mint az övé. A képet éltető fény is inkább e kézjegy, mint a színértékek helyes értelmezésének eredménye. Adottságai, természetes tehetségén kívül a festészet újabb korának alapos tanulmányozása, a festőműhely eszközeinek hosszú, gondos kísérletezése, aztán önmagának megismerése, és végül a felszabadult kifejező erő szólal meg, szólít meg e kézírással. Mégis – összegezve – erősen érzelmi festészet ez, a ráció vezette szemlélet, amely alapjában és mindvégig a létező világ, a „van" földjén marad. A látott élmény elővétele, a megállított idő problémája, a festészet örök és legnagyobb feladatai jutnak eszünkbe ezen a ponton, mindnyájunk állandó és örök gondja, távoli és el nem érhető vágya, ez a „jelet adni" magunkról, meggyőzően, magmaradón... Festő csoportunk egyik legjobb rajzolója és ezt különösen meg kell állapítanom, mert épp azok, akiknek fogalmuk nincs, nem is volt a rajzolás univerzumáról Platthy életteli, érzékeny, kitűnő rajzkészségét szándékosan elhallgatták...

Az 1974-es nagykőrösi kiállítás katalógusából

Platthy György élete tartózkodás és felismerésekkel telített utazás a Kárpátoktól Monorig és Pécsig, ahol végleg letelepedett. 1908-ban született Ungváron, később Monoron, Egerben és Pécsett tanított – az utóbbi két helyen főiskolai tanárként. A festői hivatás állandó és folyamatos gyakorlása mellett könyveket és jegyzeteket írt a magyar népművészetről és az alkotáslélektan kérdéseiről. Többször találkozhattunk míves gonddal készült festményeivel önálló és csoportos kiállítás keretében Pécsett, Budapesten és legutóbb, 1970-ben Cegléden.
Tájélményei a Mecsekhez és Szigligethez kötik, érdekli a hegyek és nagy víz átmenete a fák színlobogásában. Képekkel tanulmányozta a mohácsi busójárást, egyik festménysorozata a magyar népviseleteket elemzi Sárköztől Göcsejig. Mivel életének megosztott kettős hivatása a rajzpedagógia és a festészet, megtanult gazdálkodni az idővel, a munka többlet alapos-

A MŰVÉSZ ÍRÁSAIBÓL

Az 1980-as tapolcai kiállítás katalógusából

Az Országos Képzőművészeti Főiskolán a nagybányai mesterek tanítványa voltam. Őket és a köröttem mozgó életet, a természeti és a társadalmi valóságot sosem tagadtam meg. Nem vonultam elefántcsonttoronyba és nemcsak a szépségre, hanem az igazságra is törekedtem. Felismertem, hogy minden művészet realista is, meg absztrakt is. E kettősség egyensúlyát nem a művészet öncélúsága, hanem a közcélúsága tudja megteremteni...
E. H. Gombrich: A művészet története c. könyvében írja: *„Művészek, bízzunk benne, mindig fognak születni. De hogy lesz-e művészet is, az nagyrészt rajtunk, a közönségen múlik. Közömbösségünkkel, vagy érdeklődésünkkel, előítéleteinkkel, vagy jószándékú megértésünkkel végső soron mi döntünk sorsa fölött. Nekünk kell őrködnünk felette, hogy meg ne szakadjon a tradició lánca."*
A magam részéről kezdetben a rajz biztonságára, a kézjegy gazdagítására és érzékeny monokróm szín- és tónusegységre törekedtem. Az életemben bekövetkezett fordulat és a természethez, valamint a társadalomhoz fűzött még szorosabb kapcsolat arra indított, hogy palettámat egyre jobban szinesítsem és festményeimen keresztül rámutassak életünk optimisztikus szemléletre. Az embernek színes látása van és ezért érzékenyen reagál azokra az élményekre, amelyeket a természetben, vagy a társadalmi életben tapasztalt. A színes fénykép csak emlékeztet, míg a kolorisztikus realista festmény az átélést biztosítja.
Sík Sándor... a műélvezetet *utánalkotás*nak tartja. A festmény tehát nemcsak hangulatot kelt, hanem gondolatokat, asszociációkat is teremt. Ebből következik, hogy a festői realizmus – időt és teret átfogó – magasrendű szellemi termék, amelyből mindenki annyit meríthet, amennyit intellektusa igényel.

A Nehézipari Minisztérium külön engedélyével három évig a mecseki szénbányákat jártam. Tizenöt leszállásom volt a föld alatti tárnákba. Ott rajzi vázlatokat készítettem. A bányászok föld feletti életét le is festettem. A feldolgozott anyagot négy kiállításon mutattam be; a Janus Pannonius Múzeumban, a széntröszt munkásszállójának dísztermében, Komlón a kultúrházban és Pécsett, a Tanárképző Főiskolán.

Az 1979-es szentendrei kiállítás mottója

Vannak alkotók, akik öncélúnak tekintik művészetüket és vannak olyanok, akik közcélúnak és ilyen értelemben fejezik ki magukat a művészet eszközeivel. Szerény képességeimtől telhető módon az utóbbira törekszem. Mint rajzpedagógus is azt vallom, hogy kizárólag spekulativ módszerekkel nem lehet maradandó esztétikai műveltséget biztosítani.

Fürdőzők az Adrián, 1978.

Arborétum, 1978.

ságra ösztönözte. Ez az élethátrány művészi előnnyé változott, képi lírája pontos és bővelkedik a helyi értékek általános festői fölemeléseivel. Megbízható festő, minden gesztusában az.
1960-ban szerződést kötött a Pécsi Szénbányászati Trösztte l s ennek révén pasztellekben értelmezte a bányászélet minden mozzanatát a fejtéstől a zuhanyozásig. Sort kerített arra is, hogy a tárnák drámákkal telített mélysége és a vájárok házainak bensősége mellet híres bányászdinasztiák portréit is megörökítse. Ugyanilyen módszerességgel dolgozta fel a pécsi Pannónia Sörgyár ismétlődő hétköznapjait a rézüstök és az általános látvány jellegzetes töredékeivel.
Állandósult élménye a mecseki táj és Szigliget, közelebbről a Szentgyörgy-hegy és a Rókarántó, a balatoni tér e tüzes fészkei, melyeknek színvillogását hűen eleveníti fel a szükséges mértékű fokozásokkal...

(Losonci Miklós)

Dunántúli Napló, 1978. december 21.

Értelmes életművet épített, most ért a delelőre. Maradt ideje, energiája felmérni további fejlődését, lehetőségeit, rajzi álmait. Érzékeny és pedáns, derűs alkat, így képei is életkedvet sugároznak. Segíti ebben környezete is a maga kellemes tagolásaival. Szelíd varázsló, indulat és áhitat hatja át a mecseknádasdi szántóvetőt, piros színnel hint örömet a tihanyi tájra, mindig a saját lírájával együtt tárul fel a panoráma.
Partiturája az évszakok tónusaiban áramló környezet és a népművészet, ezzel a képi alapszókincscsel és mondatszerkesztéssel alakítja, formálja pannón tájait, ebben a színessé tüzesedett színkertben születik benne és általa a világ; festészetté. Élményeinek, felismeréseinek ez a külalakja. A szín az Ő egyetemes mannája, sója, gyógyszere, nem marad heg, csonkulás Platthy művészetében; maradéktalanul egészséges. Művei e szerzett erőt sugározzák...
Vérbeli kolorista. Színnel fogalmaz, tónusok árnyalataival érzi meg a táj és az évszak jellegzetességeit. A természet „magánvalóját" művekké véglegesíti s ezzel a dúsítással, nemesítéssel válik igazán birtokunkká a táj...

(Losonci Miklós)

Az 1978-as Fényes Adolf-terembéli kiállítás katalógusából

A bensőséges, érzelmekkel átélt látvány, ez Platthy György világa. Vonzódik Mecseknádasd, Tihany, Szigliget és Baranya szelíd lankáihoz, a Balaton sokszínű fényeihez.
Festői alkata férfias, egészséges; temperamentumos és fegyelmezett, indulatos és mértéktartó, festészete ösztönös késztetései szerint is inkább az elégikusra, semmint a drámaira hajlik. Emlékezetes képsorral szól a szénbányászok nehéz munkájának apró epizódjáról, a munka utáni fürdés öröméről, vagy éppen egy vak ló magáramaradottságáról. Úgy érzi, festői szabadsága egy arc, a kisvilág megtalálásáig tart; azután már mindent a modell határoz meg, az ő feladata már „csak" annyi, hogy a modell diktálta közlendőt harmónikus egésszé szervezze. Szívesen és sokat utazik és minden ilyen út a megfesteni valók egész sorát jelenti; például egy-egy várost, annak történelmi, társadalmi, vagy urbanisztikai aspektusait is, azaz a város, a táj sajátos karakterét,atmoszféráját akarja megmutatni. Így kerül vásznaira Isztria, Salzburg, Bártfa, a pulai amfiteátrum, Ibafa erdőshátú dombjai és persze a kiváltképp szeretett Szigliget.
Mondottuk sok a megfestenivalója; és Platthy nem nyugszik, kifesti magából azokat okos-bölcs, derűs művészettel.

(Losonci Miklós)

Pogány Ö. Gábor megnyitójából (részlet)
Elhangzott Veszprémben, 1982. június 18-án.

Platthy György művészete nagyon sokoldalú, sokféle. Amit itt láttunk, az csak egyik nézete, művészetének egyik aspektusa, de természetszerűleg együttvéve hiánytalan pikturát képvisel... Az e fajta látványpiktúra, tájfestés, érdekes vidékeknek a festészete rendkívül népszerű és a nézők szívesen vizsgálják, élnek vele, tanulmányozzák, mert érdekes élményeket támaszt bennük... Ez valóban az élő művészet körébe tartozik s ami Platthy Györgynek ezzel az anyagával kapcsolatban különösen felmerül, az a rendkívül erős kolorit, színvilág, amelyben él. Ennek az élő eleven színvilágnak szinte mozaikos villogása, az, ami elsősorban megragad. Természetesen a motívum is, mert mediterrán tájakat látunk...
Ettől függetlenül is van azonban festészetében rendkívüli felszabadult festői erő, élénkség. Ez azért hozandó elő, mert a magyar festészet első része a XX. század első felében átmenetileg színtelen korszak volt, amelyre a nagybányai iskolának az elmélete – a fénytörés, a fényszóródás, a színeknek egymásra gyakorolt reflexe – hatott... Ez a felfogás bizonyos mértékig tompította a látványban, a természetben észlelhető színvilágot. A magyar festészetben ez a letompított színvilág nagyon erősen élt, szinte parancsoló volt a XX. század első korszakában...
Amit Platthy Györgyben szeretni lehet, pontosan az a felszabadultság, ami a magyar festészetben bekövetkezett az elmúlt évtizedekben s éppen a színek használatában, a színek villogásában, a színek szabad érvényesülése terén jelentkezett.
Századunk második felére jellemző a folklorisztikus művészi eszközök hatása is. Nem túlzás azt állítani, hogy az európai kultúra„ a népművészet oldaláról kapja az új indítékokat. Az a forrás, a bűvös tiszta forrás, ami a művészet minden ágában, a zenétől kezdve a színházig, a festészetben is jelentkezik... Platthy György mindig is hangsúlyozta a népművészet jelentőségét...
Függetlenül attól, hogy a látvány, a motívum nagyon vonzó, a képek megoldása rendkívül érdekes, változatos, kompozicionálisan impresszionista benyomásokat is keltve, élményt indítanak. De mint módszert is rendkívül fontosnak érzem Platthy színvilágának ezt a felélénkülő, picit a dekorativitás felé történő felfrissülését, felemelkedését, fokozását, fortissimóban való használatát...

Emlékkönyvbe... Pécs, 1982. december 2.

Visszatekintve maghatottan és szeretettel emlékezem vissza a Fényes Adolf teremben megrendezett kiállításodra. Színeid elevensége, képeid lenyűgöző frissesége máig eltölt bizalommal, hogy van még létjogosultsága az igazi festészetnek, a kolorisztikus igazmondásnak. Ezt az utat járva még sok örömet okozhatsz a művészet barátainak és köztük nekem is.

(Pogány Ö. Gábor)

Keleti városrész Pécsett, 1972.

Park III, 1978

Planck A.

Kossuth Lajos. 10441.

Az előtérben diszmagyarban és szembe nézve áll Kossuth Lajos, ki balkezében lévő kalappal bucsut int és jobbjával a körülötte lévők egyikének kezét fogja meg. A háttér Orsova vidékét tünteti föl jobbról házakkal, balról pedig várral és a Dunán gőzhajóval. Felirata két sorban balról:

KOSSUTH LAJOS BUCSUJA A HAZA HATÁRAITÓL
1849 Augusztus 19-én.

jobbról:

LUDWIG KOSSUTH'S ABSCHIED AN DER GRENZE DES VATERLANDES
am 19. August 1849.

alól balra: Druck u. Verlag v.A. Planck, Neubau Kirchengasse No. 12 Wien.
jobbra: Mit Vorbehalt gegen Nachdruck.

Szines kny., alányomással, melynek mér. 34.7:45 cm.

K

Platschek Imre

Baloldalt: férfiszoba, jobboldalt: női szoba részlete.
Tervezte: Platschek Imre.

Szántó F. felvétele.

általuk kieszelt díszítményeket mindenféle anyagban kivitelezzék.

A díszítménynek a divattal való múlása a munkatermék korai elavulását eredményezi. A munkaidő, a felhasznált anyag elpazaroltatnak. Felfogásom szerint egy tárgy formájának addig kell életképesnek lennie, ameddig a tárgy fizikailag használható. Magyarázatul ennyit: egy öltözet formaisága gyorsabban változó, mint egy szőrmebundáé. Az asszonynak egyetlen éjszakára szánt estélyi ruhája gyorsabban változhat, mint egy íróasztalé. De minő bárgyúság, hogyha az íróasztalt, formájánál fogva, olyan gyorsan megúnjuk, divatját múltnak érezzük, mint az estélyi ruhát... Az íróasztalra fordított pénzünk kárbaveszett...

Megbecsülöm a kaffernégerek ornamentumát, a perzsaszőnyeg díszítményeit, a tót csipkét, mert azok, akik ezeket alkották, csak e díszítmények kimunkálása közben érkeznek el az életérzés magaslataira. De nekünk, mai művelt embereknek van művészetünk, amely ilyen érzéseket nyújt nekünk. A művészet foglalta el a díszítmény helyét. Mi a nap fáradtsága után Beethovent hallgathatjuk. Ezt ők nem tehetik, nem tehették. De, aki este a kilencedik szimfónia áhítatát élte át s másnap leül, hogy tapétamintákat rajzoljon, vagy szélhámos vagy degenerált...

A díszítmény eltűnése a többi művészetet nem sejtett magaslatra vitte. Beethoven szimfóniáit soha sem írhatta volna olyasvalaki, aki selyemben, bársonyban, csipkékben volt kénytelen járni. Aki ma bársonykabátban szaladgál, vagy paprikajancsi, vagy szobafestő. Finomabbak és subtilisebbek lettünk. A csordaembernek szüksége volt a színes tarkaságra, mert csak így vált ki a tömegből. A mai embernek azért kell a ruha, hogy szemérmesen elrejtőzzék. Individualitását nem érzi ruhadarabokban kifejezhetőnek. A díszítetlenség szellemi erők kifejezése. A mai embernek másra kell a találékonysága, mint díszítmények kiagyalására.

És mondom, hogy el fog jönni az idő, amikor egy Schulze udvari kárpitostól, vagy Van der Welde-től berendezett fogházi zárka büntetéssúlyosbításnak fog számítani...

(1908) Adolf Loos.

Platschek Imre: Ülősarok és bárszekrény.
A fabútorokat készítették: Nagy Antal és Fia lakásberendezők.

Bútorszövetek: Szabó Éva.

Szántó F. felvételei.

fordító

csúcsain. A mai díszítőművész azonban rágódó és kérődző patologikus jelensége korunknak. Amit alkot, azt három év mulva önmaga is megtagadja, kulturált ember számára azonnal elviselhetetlen. A többiek számára ez az elviselhetetlenség csak évek mulva lesz tudatossá. Hol vannak már ma (1908) Eckmann munkái s hol lesznek 10 év mulva Olbrichéi? Az úgynevezett modern díszítménynek nincsenek se szülei, sem gyermekei. Műveletlen emberek, akik számára korunk hét pecséttel lezárt könyv, örömmel köszöntik azt és rövid idő mulva megtagadják.

Az emberiség ma egészségesebb, mint bármikor ezelőtt, csak kevesek betegek. S e kevesek zsarnokságot gyakorolnak a dolgozón, aki annyira egészséges, hogy nem képes díszítményt kiagyalni. A betegek kényszerítik, hogy az

Tér és Forma
1935. 5. 27.

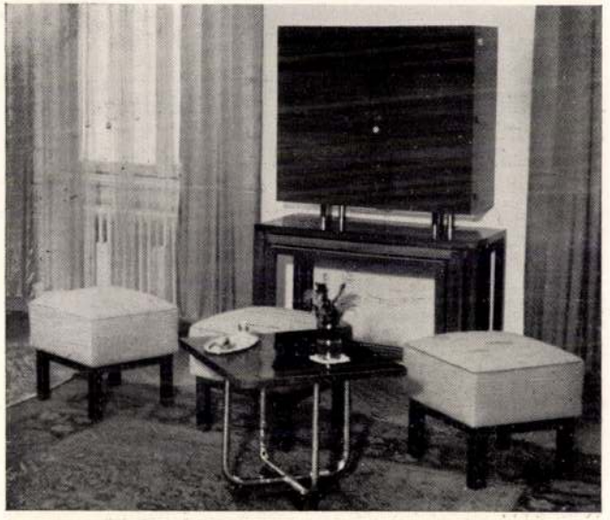

Quittner Ervin: Bérház a Budafoki-uton

Kivitelező: Sorg Antal Építőipari Rt. **Foto Pantofot**

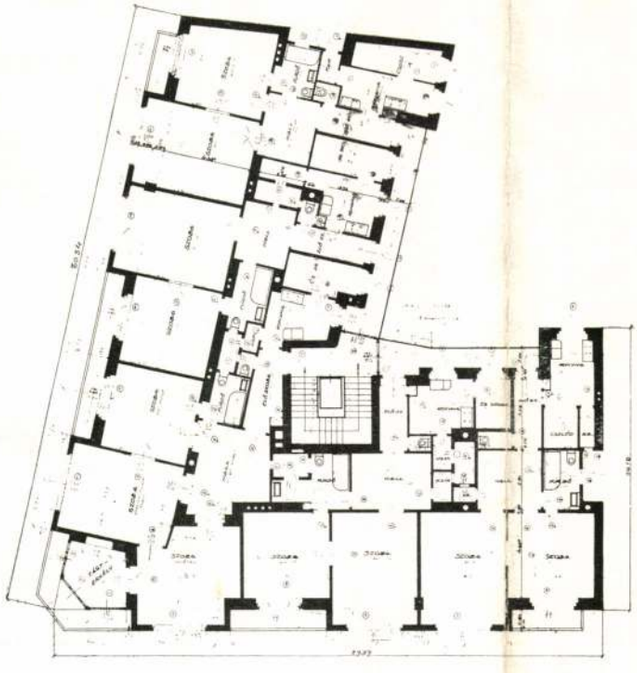

Alaprajz

Szeretem a várost, az üzletek, a szinházak, a hangversenytermek közelségét, a forgalom inkább megnyugtat, mint idegesit, bérházban szeretek lakni, illetve szeretnék, ha Önök épitészek a maguk részéről hozzásegitenének ahhoz, hogy megtaláljam a bérházamban az otthonélés hangulatát.

Tagadom, Szerkesztő Úr, hogy minden ember kis ház és kis kert után vágynék. Tapasztalatból tudom, hogy tekintélyes a mi táborunk is. Miért nem fognak hozzá, hogy ezt a tábort is kielégitsék? Miért hagyják, hogy elnéptelenedjenek gyönyörű belvárosi utcáink? Miért nem segitenek azon, hogy a századvégi és századelejei öreg, protzos „bérpaloták" helyébe, amelyekben sokszor fürdőszoba sincs, barátságos bérlakások épüljenek? Helyes-e az közlekedési, adminisztrativ és célszerűségi szempontból, hogy tízezrek telepedjenek ki a perifériákra, s töltsék el idejök tekintélyes részét utazással? Helyes-e, annyi új közmű létesitésével meghendikepelni az otthon után sóvárgók tömegeit, hiszen amit ők keresnek, az nem okvetlenül a dülő-út, nem a „városszéle", nem a „helyiérdekű", ők egyszerűen otthont keresnek, amelyet a mai, vagy legalább is a tegnapi bérházban nem találnak meg.

Azt hiszi, Szerkesztő Úr, hogy az a sok kifelé igyekvő ember örömmel kelti fel a kisgyerekeit reggel félhatkor, hogy idejében ott lehessenek az iskolájukban. Vajjon az a sok félig kialudt, ásitozó ember, férfi és nő, akinek munkahelye a city, a belváros, a bankok, a hivatalok, a sok miniszteri tisztviselő, az passzióból utazik téli és őszi ólmos reggeleken néha órák hosszat, míg munkához foghat?

Valami hiba van a bérház körül. Ezen a hibán pedig nem lehet mással segiteni, mint minél több és minél jobb olyan bérházzal, melyben mi, örök bérház-lakók végre otthon érezhetjük magunkat.

Szerkesztő Úrnak tisztelő híve: **K. F.**

laktam talán Münchenben? Szó sincs róla, azzal kezdtem, hogy nagyon egyszerű utcában és környéken, nagyon egyszerű házban. Csupa kisember lakott benne, közepes jövedelmü, békés polgáremberek, híre-hamva sem volt semmi „flanz"-nak, semmi zárkózott visszavonultságnak. Az emberek egyszerűen szerették otthonaikat s rájöttek arra, hogy hogyan érezhetik magukat bérházban is otthon.

Meg kell vallanom, talán lenne arra is pénzem, hogy villában, kertes családi házban lakjak, de azt a különösnek látszó álláspontot vallom, hogy annyira szeretem a függetlenséget, hogy még egy saját házzal sem óhajtom magam megkötni, legalább is itt a nagy városban nem. Bérházban szeretek lakni, illetve szeretnék, úgy amint Münchenben laktam. Ami más embernek talán hátrány, hogy t. i. másokkal lakom egy fedél alatt, nekem egyáltalában nem az. Nekem kimondottan kellemes érzés barátságos és udvarias szomszédokkal, lakótársakkal egy fedél alatt lakni. Valami kis kertet ugy sem sokra becsülnék, mert ebben a tekintetben nagyigényű vagyok: szívesebben kirándulok autobuszon s sétálok egy nagyot erdőben, hegyen, ha valami, úgy ez igazán könnyen megcsinálható Budapesten. Volt arról szó, hogy telket veszek és villát építünk, kiszámítottam, éppen a telek ára az a különbség, amely hasonló kényelmű bérlakással szemben az életet jelentékenyen megdrágítja.

Kivitelezte: Molnár János építőmester Foto Bánó

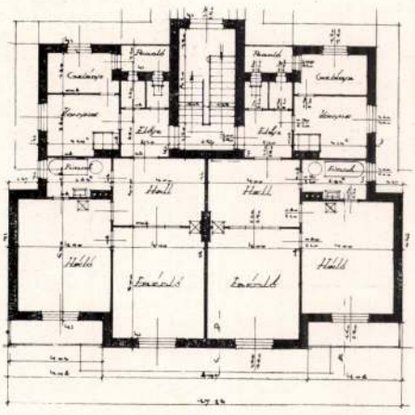

Alaprajz

Tér és Forma
1932. 10. 7.

Plakschek Imre
épitéz

Margit-rakpart és Vitéz-utca sarkán épült bérház — Tervezte: **Stern Pál**

Bánó felv.

munka lett volna az ő legsajátabb gondjaira bízva. Álgyay-Hubert-től távol áll minden fölényesség, mert ő a munka életéből veszi ki részét.

Őrségváltás következett be. Képességeinek elismerése révén más helyre szólították, ahol még szélesebb átmérőjű munkaterületet kell megművelnie. S mikor ez kitudódott, kétféle érzelem töltött el bennünket: egyrészt örültünk annak, hogy pályája parabolaszerűen ível mind magasabbra s hogy ezért még nagyobb munkaterületen alkothat, — de ugyanakkor némi kis szomorúság tölt el, hogy nem fogjuk többé ott látni, ahol eddig munkálkodott, hogy terveit nem vezetheti a végső tökéletesedésig! S hogy ez ép most következett be, amikor a városépítési törvény a Tanácsot új feladat elé állította, a műszaki értelemben vett nagy Budapest megalkotása várt reá!

Utódjára tehát rendkívül nagy feladatok várnak. Munkáját megkönnyíti az a tempó, melyet a Tanácson belül Álgyay-Hubert megalapozott — azonban ez csak könnyebbé teszi majd utódja munkáját, de nem mentesít fáradtságtól, odaadástól. A napisajtó már elárulta a kiszemelt utód nevét, egy szakemberét, aki nagy tervekkel eltöltve akarja állását elfoglalni. Reménységekkel nézünk munkája elébe. Elődjének alkotásai ösztönözzék bátor, kitartó munkára! Szebbnél-szebb feladatok előtt állva foglalja el helyét — adja Isten, hogy azokat szerencsével oldhassa meg! Reája vár elsősorban a Tabánt átszelő nagy útvonalnak megvalósítása, a dunaparti gyorsforgalmi útvonal kialakítása.

Befejezőleg bevalljuk, hogy mindezt nem volt könnyű elmondani. Közéletünk sajnálatos általánosan elterjedt vonása a bizantinizmus: a közéleti sikereket learatóknak, a befolyáshoz jutottaknak feldicsérése — ezt a cinkórsággal együtt örököltük a törökvilág idejéből! Úgyannyira, hogy a jobbízlésű számára szinte kínos dolog az igazi érdemet dícsérni, elismerni — mert úgy érzi, hogy ezzel önmagát a megszokásból, opportunitásból magasztalók hordájába sorozza. S ettől tíz éve óvakodunk. Azonban a jelen esetben, amikor a magyar műszaki világ egy olyan jelentős személyiségéről esett szó, mint a Közmunkák Tanácsa távozó Alelnökéről, meg kell szakítanunk e hallgatást, úgy érezzük hogy indokoltan mutattunk reá munkájának eredményeire.

A szerkesztőség.

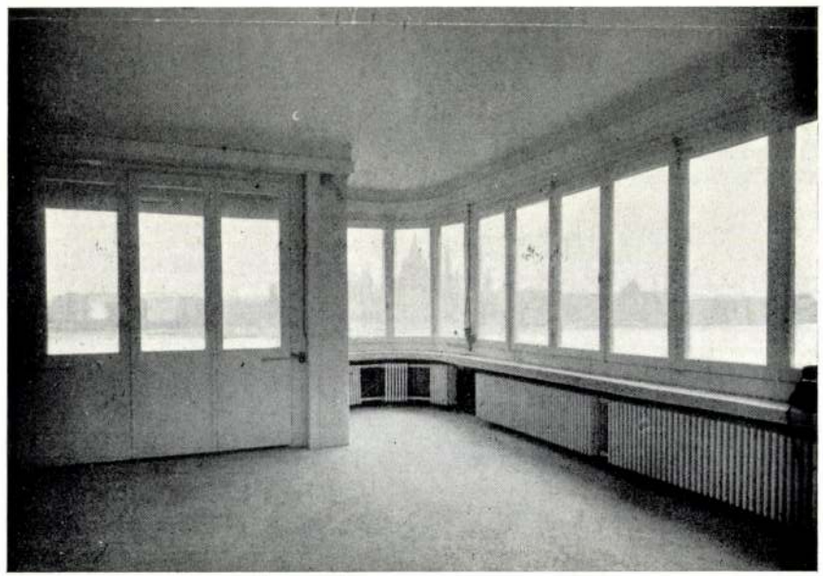

Sarokszoba sarokablakkal és erkélyajtóval

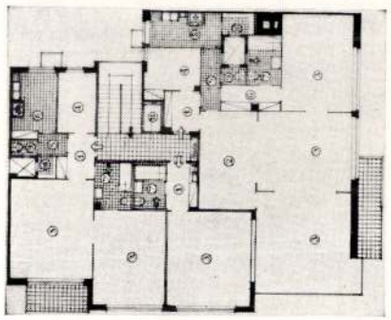

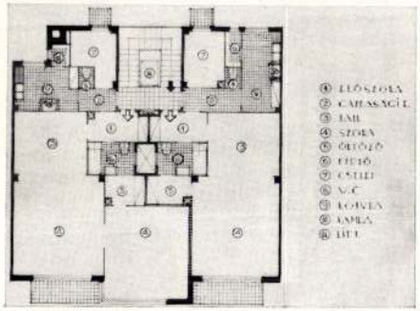

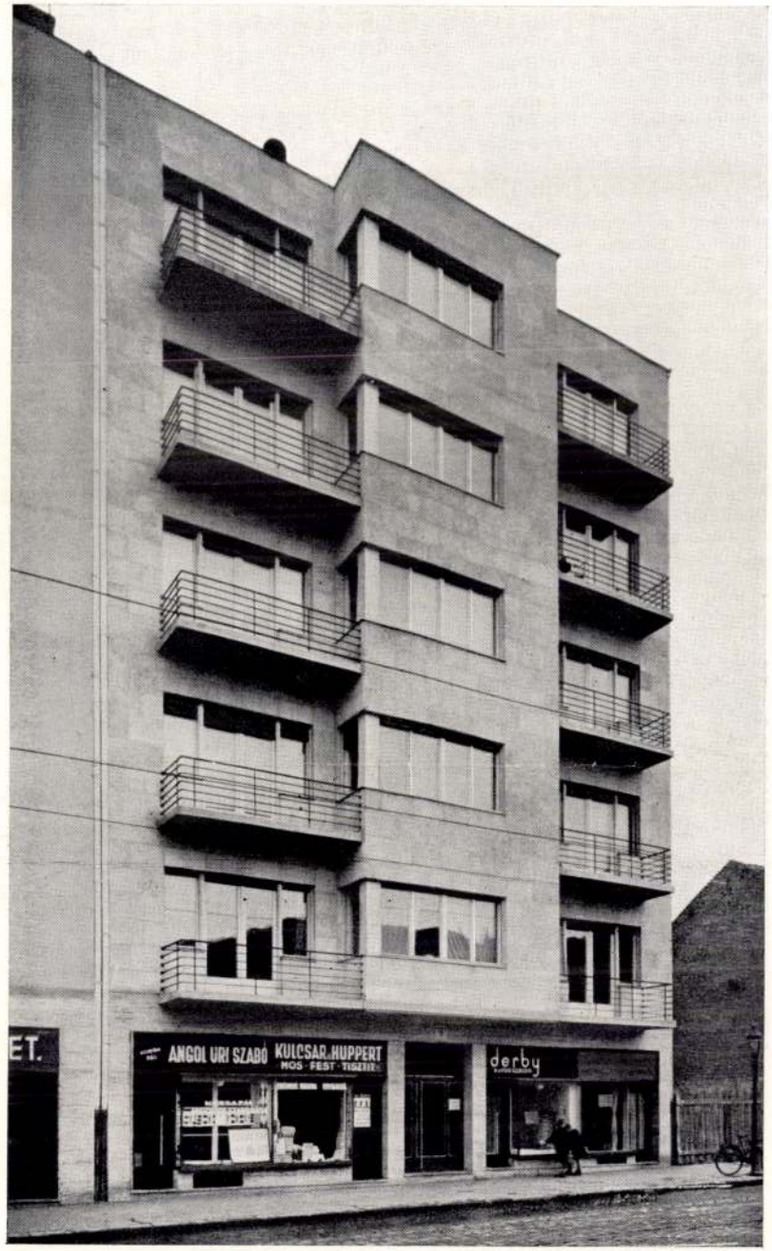

Burkolás: Weisinger György

Felv.: Seidner

Baloldalt: Bérház a Kandó Kálmán-utca és a Bem József-utca sarkán — Jobboldalt: A szomszéd bérház a Bem József-utcában — Mendkettőt tervezte: **Platschek Imre** — Mindkettő földszinti utcai része budakalászi travertinnal, utóbbinak egész utcai homlokzata zsámbéki mészkővel van burkolva

A Kandó Kálmán-utcai épület acélablakai Haas és Somogyi

Tér és Forma

1937. 311. l.

Halaman-rendszerü tolóajtók és tolóablakok

az a tudatos csatlakozás régebbi korok építő- és lakóformáihoz, amely ma új reménységekkel tölt el, igazán el fog-e vezetni korunk minden oldalról kívánt stílusának kialakulására? A történet az ellenkezőt tanítja . . ." Míg az előző évek német építészeti írói a lapos tetőről, a nagy ablakokról, az oszloprendek hiányáról csak megvetéssel szólottak, Völkkers e kérdésről így ír: „A XX. század lapos tetője főként a legegyszerűbb forma után megnyilvánuló óhajból eredt és így csak természetes reakció volt a mult század formazavarával szemben, valamint a szecesszió és a népművészet utánzásának sokféle kisiklásaival szemben. A hosszú ablakszalagok azonban abból a jellegzetes északi hajlamból fakadtak, amely a bőséges ablakokat mindig akkor alkalmazta, amikor az oszloprendeket félretéve a vázasépítkezést művelték. A XX. század újra felfedezte a vázas építkezést és azt vasbeton és acélváz formájában alkalmazta lakásépítésben." Okos, tárgyilagos, elfogulatlanságmentes szavak.

Ottó Völkkers személyisége jól ismert számunkra. 1932-ben megjelent Wohnbau-Fibeljéből, melyet ajánlott „a kezdőknek és azoknak, akik úgy vélik, hogy már nem kezdők". E ma is roppantul hasznos és tanulságos alapvető munkájában a szabvány-alaprajzokból indult ki, azoknak módszeres alkalmazását fejtegette és az eredményekre építette fel a nagyszabású lakótelepek korszerű, beépítésének módszertanát. A könyv kitűnő képanyagában a korszerű, síma, egyszerű tömbformájú lapostetős építkezések uralkodnak. Így Völkkers ez új, 1937. évi könyvét örömmel kellett fogadni már csak azért is, mert végre egy Németországban vezető szerepet betöltő építész politikai szempontoktól függetlenül nyilatkozott művészi kérdésekben.

S egy más szimptoma! A „Monatshefte für Baukunst und Städtebau" 1938. évi második számában ugyanettől a szerzőtől találunk egy

Casa d'abitazione a Budapest. Arch.: **Platschek**

Felfogások változása

Közismert dolog az, hogy 1933 óta Németországban az építészet terén a hivatalos vélemény az, hogy az 1920-as évek építészeti megújhodásának eredményeivel szakítani kell, egyrészt mert azok a „német nemzet szégyenletes éveiből" fogantak, másrészt mert annak a kornak az építészete felfogásuk szerint, káros és hátrányos, rosszminőségű építést eredményezett. A jelszó az lett, hogy vissza kell térni a német építészet igazi hagyományaihoz, nevezetesen a klasszicizmushoz és annak polgári válfajához, a „biedermaierhez". Az utolsó 5 év építkezései, ahogy azokat megismerhettük, mind e jelszavaknak jegyében készültek. Jelszóvá tették azt is, hogy a német kő, a német fa uralkodjék az épületek megjelenésén, még akkor is, hogyha az építkezések nagyszabású mivolta, modern szerkezeteket igényelt, például a berlini olimpiai stadionnál, avagy az épülő berlin-tempelhofi „Világrepülőtér" létesítményeinél. A nyers állapotukban nagyszerű és benyomásteljes vasbeton- és acélvázas szerkezeteket épp ezért faragott kőburkolattal látták el, mert úgy érezték, hogy e kőtömegeknek

Összes lakatosmunka: Lampl Ödön

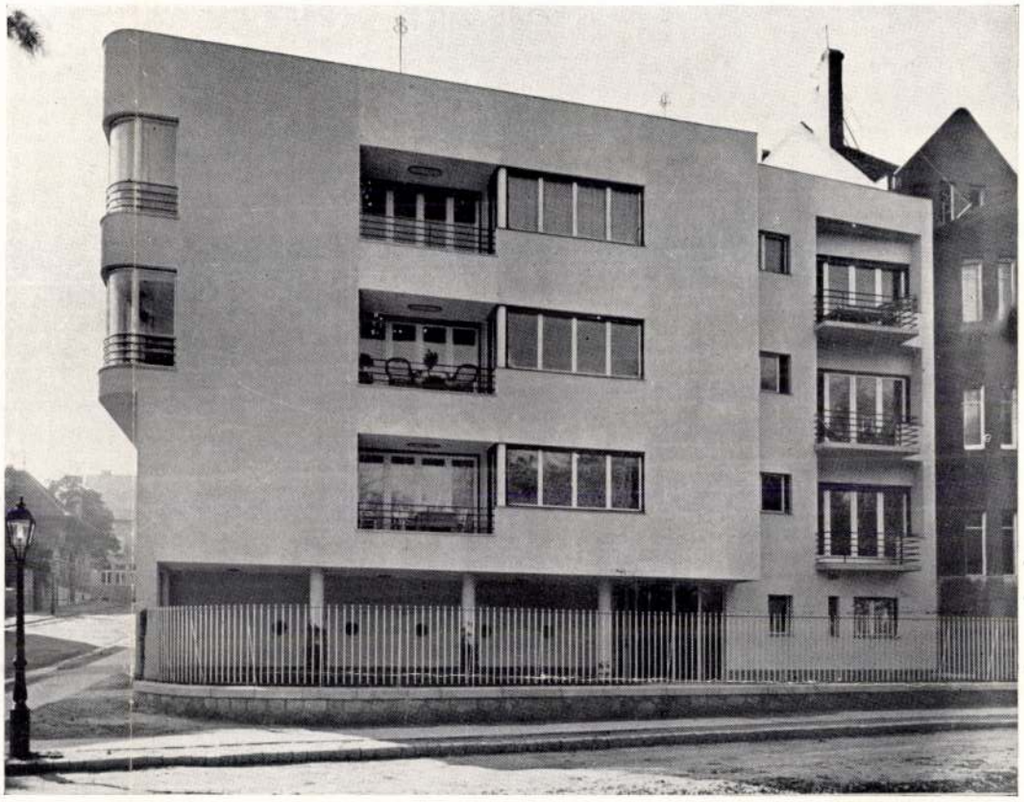

Kis bérház Budapesten, a Városmajorban. Tervezte: **Platschek Imre** Foto: Seidner
Kivitelezte: Delmár Béla

benyomásteljes hatása fejezi ki igazán a Harmadik Birodalom mulhatatlan akaratát.

Az elmult év őszén Otto Völkers egy remekbe készült könyvet adott ki „Deutsche Hausfibel" címen, amelyben a ház, különlegesen a német ház fejlődéstörténetét adta elő 8 ív terjedelemben. A könyv kitűnően megírt szövegét saját mintaszerű tollrajzaival illusztrálta, amelyek az egyes korok házainak építészeti lényegét mesterien szemléltetik. Ebben a könyvben az egyik ábra például az 1900 körüli szecessziós indáktól ellepett, nyugtalan bérházhomlokzatát állítja szembe egy szalagablaksoros, síma és egyszerű korszerű bérházzal. Hasonló ábrák hasonlítják össze a háború előtti kor családi házának nyugtalan tömegeit és az 1930 körüli házegyszerűséget. A szövegben való állásfoglalást az utolsó oldalak jellemzik. Innen idézzük: Kérdéses, hogy

Tér és Forma 1938. 4. sz.

Platschek Imre

A Pest-budai árvíz 1938-ban

Budapest Székesfőváros a százév előtti árvíz évfordulója alkalmával Némethy Károly tanácsnok szerkesztésében közel 400 oldalas kötete adott ki a szakírók egy egész sorának közreműködésével. Asztalos Miklós, a kitűnő történész az árvíz történetét írta meg, Tolnai Gábor az árvíz és az irodalom címén értekezik, Horváth Henrik pedig az árvíz eseményeinek művészi ábrázolásáról ad beszámolót. A műszaki világot erősen érdekelheti Lászlóffy Waldemár nagyszabású tanulmánya az árvíz hydrologiai lefolyásáról, amelyben összefoglaló plasztikus képet ad a nagy természeti katasztrófának eredetéről, bekövetkeztéről, elmúlásáról, valamint azokról a védelmi intézkedésekről, amelyeket azóta a főváros területén megvalósítottak, nehogy ez a katasztrófa mégegyszer megismétlődhessék. Bierbauer Virgil feladata volt az, hogy az árvíz építészeti hatását felmérje. Általában azt véljük, hogy az ilyen természeti csapás, tűzvész és árvíz városépítészetileg jótékony hatású lehet, mert olyan nagyszabású újjáépítésre nyújt alkalmat, amilyenre máskor úgyszólván nincs módunk. Hiszen nem egyszer, ha valami építészeti szörnyűséget látunk, avagy valamely rosszul felépített városban járunk, azt szoktuk mondani, adja az Isten, hogy tűzvész vagy árvíz pusztítsa el a nekünk nem tetsző várost mielőbb.

Amikor azonban dr. Bierbauer Virgil belemerült az 1838. évi árvíz utáni események, építési mozgalmak tanulmányozásába, ahhoz a megállapításhoz jutott el, hogy ez a hiedelem csak hiú remény. Amint egy ilyen nagy katasztrófa utáni helyzetbe belemélyedünk, akkor felismerjük, hogy ilyenkor sokkal égetőbb követelmények lépnek fel, mint amilyennek pillanatnyilag a város rendezése és szépítése látszik. A pusztulás-felidézte nyomor elsősorban a gyors segítséget követeli, otthont kell adni azoknak az ezreknek és tízezreknek, akik hajléktalanul maradtak. Ez volt a helyzet Pesten is 1838 tavaszán. Hiába törekedett József nádor arra, hogy új és szebb formában épüljön fel a város, erre alkalom és mód nem nyílott, sőt az új, hasonló katasztrófákat megelőzni hivatott építési szabályrendelet sem volt életbeléptethető, a könnyítéseknek egész sorozatát kellett engedélyezni, csak azért, hogy a tél beálltáig minél több ház újraépüljön és minél könnyebben el lehessen helyezni a város lakosságát. És utána, amikor nagyobbszabású építkezések indultak meg, akkor sem jelentkezett a magasabb művészi szint és pedig egyrészt azért, mert valóságos tömegmunkára kellett berendezkedni az építőiparnak és a tervezőknek. Másfelől pedig, mint dr. Bierbauer Virgil kutatásai során megállapíthatta, az árvíz utáni időkben a budapesti klasszicizmus jószelleme és ihletője, Pollack Mihály már visszavonult és nem érvényesítette tovább emelkedett művészetét. Egy generációváltás következett be és a budapesti építészet elsősorban Hild József befolyása alá került, aki pedig úgylátszik, tervező irodájában és kivitelező vállalatánál már egészen XX. századi elveket alkalmazott, legalább is a tervezési munka lebonyolításában, ami alatt azt értjük, hogy a kezei alatt épülő bérházakat jóelőre kidolgozott egyetlen sablon szerint rajzolta meg, alkalmazkodván a telek homlokzati hosszához. Ilyen körülmények között a pesti klasszicizmus fénykora befejeződött és az árvíz nem gyakorolt jótékony hatást az építészet további fejlődésére.

A. G.

Városmajori kis bérház alaprajzai. Tervezte: **Platschek Imre**

Ált. emelet.
1. előszoba, 2. gazd. előtér, 3. hall, 4. nappali, 5. háló, 6. ebédlő, 7. konyha, 8. cselédszoba, 9. W. C., 10. kamra, 11. lift, 12. öltöző, 13. fürdő.
Mélyföldszint.
1. bejárati loggia, 2. vestibül, 3. lépcsőház, 4. telefon, 5. gépházak előtere, 6. gyerekkocsi raktár, 7. házf. előszoba, 8. házf. konyha, 9. házf. W. C., 10. házf. kamra, 11. házm. szoba, 12. mosókonyha előtere, 13. előtér, 14. W. C., 15. szárító, 16. mosókonyha, 17. vasaló, 18. lift, 19. liftgépház, 20. kazánház, 21. tüzelőraktár, 22. lakók pincéje, 23. garage, 24. kert.

8 oldalas gazdagon illusztrált tanulmányt „Új építés Olaszországban" címmel. Az első oldalon látunk egy képet, amint Mussolini és bajtársai egy régi elavult háztömb lebontásának munkáját szimbolikusan megkezdik. A cikkben Völkkers részletesen kitért P. M. Bardi: „Rapporto sull' Architettura" című, a Ducehez intézett előterjesztésére, amely Olaszország miniszterelnökét a modern építészet pártolására kérte fel és pedig a jól értelmezett fascizmusnak jegyében, sürgetvén azt, hogy az olasz építészeknek mód adassék végre, hogy a mult építészetétől elszakadjon és egy fascista építőstílus alapjait teremtsék meg. Völkkers részletesebben magyarázza Bardi törekvéseit és azután, — a Comoban épült fascista székház, e végsőkig modern és a Bauhaus elveit megvalósító képe alatt a következőket írja: „Mert az könnyen bebizonyítható, hogy az új építés lényegében német eredetű és csak a háború utáni években utánozta azt Franciaország, Hollandia s elenyésző mértékben Amerika s ennek az építészetnek alapjait Behrens, Wagner és Loos fektették le, — csak az 1914. évi kölni, Werkbund-kiállításra emlékeztetünk. Ezzel a felfogással találkozunk csaknem minden külföldi fejtegetésben is, ahol a német példáknak különösen előkelő helyet adnak. A mai olasz építészet érdemeit tehát nem csökkentjük azzal a megállapítással, hogy az új építés német eredetű, mint a gótika és az ú. n. renaissance(?) És az új építészeti irány követése semmiképpen sem lehet akadálya nemzeti stílusok kialakításának". Ez érdekes és német részről új megállapítások után az új olasz építészet legszebb és legnemesebb példáit sorakoztatja fel képekben az olvasó elé: így a firenzei pályaudvart, a nápolyi postát, a római vívóakadémiát, a génuai San Pietro éttermet, stb. — tehát csupa olyan kitűnő olasz épületeknek képét, amelyek nem Behrens és Wagner mintáit követik, — hanem közeli rokonságban állanak a Gropius-iskolával, amelyeknek tervezői a mai élet számára, mai eszközökkel alkotnak, sokaknak eszükbe nem jut az, hogy a mai Róma nagyságát azzal fejezzéki ki, hogy az antik Róma építkezését utánozzák.

De Völkkers Mussolinit is idézi: „Egy új hazát kell felépíteni, amely méltón állhat az ókori haza mellé. És egy új művészetet kell teremtenünk, napjainknak művészetét kell megteremtenünk".

Anélkül, hogy Völkkers egyes fejtegetéseinek részleteivel vitába szállnánk, mindössze regisztrálni kívánjuk e cikkének álláspontját, amelyet a központilag irányított német sajtót ismerve, a Berlin-Róma-tengelyen fekvő álláspontnak kell tartanunk. S figyelmébe ajánljuk ezt a cikket mindazoknak, akik nálunk azt hirdetik, hogy a mai Németország még mindig azt az álláspontot képviseli, amely szerint az, ami a 20-as évek építészetében történt, az új építészet égisze, csak rossz és szégyenletes, tehát számunkra az egyedül tanácsos és helyes, ha magunk is erre az álláspontra helyezkedünk mindazokkal az építészekkel szemben, akik nem a hagyományok külsőségeit akarják utánozni, hanem a maguk erejéből kívánnak alkotni és teremteni, — főként azért, mert úgy érzik, hogy a mai életet így szolgálhatják legjobban. Sz.

Details d'une maison d'habitations à Budapest.
Arch.: **I. Platschek** Foto: Seidner

dolog, hogy a szovjet önálló művészet hiányában nyugati példák után indult és kopírozott, akár újak, akár régiek az általa felhasznált építészeti formák. Nincsen tehát semmi hiba, ez a dolgok rendes — sőt nem is túlgyors menete, aminek útját állni semmi esetre sem, legfeljebb csak késleltetni lehet.

Ezt pedig nem szabad, laikusnak sem szabad, különösen nem annak, akinek írásait olyan sokan nemcsak olvassák, de figyelik is és akivel eddig mindig az élen találkoztak.

Az a lap pedig, amelynek hasábjairól Ön Gropius urat üdvözölte, külön súlyt ad szavainak. Éppen ezért mindegy, hogy véleménye szakismeret nélkül való-e, vagy sem, mert bizony igen sokan ab ovo kritika nélkül fogadják el azt. Már pedig nekünk a lakikusok — „partájok és fogyasztók" — helyes véleményére is szükségünk van, mert csakis rajtuk keresztül tudjuk megvalósítani azt, ami különben minden művészi és szaktudásunk mellett is csak elmélet maradhatna.

Szíves elnézését kérem terjedelmes válaszomért, búcsúzva az Ön szavaival: ich bitte um Verzeihung.

Becz Jenő

Platschek Imre: Lakásberendezések
Kivitelezte: Nagy Antal és Fia

Teknika-Krónika Athén. 1933 október—november 995—1194 oldal

Ez a testes füzet a Görög Mérnöki Kamara kiadványa, amelyet az Athénben az elmult év júliusában megtartott Cirpac kongresszus után adott ki és amely a nagyjelentőségű összejövetelről szóló igen részletes, Kitsikis, a görög mérnöki kamara elnöke szerkesztette jelentést tartalmazza. Addig is, amíg az egyes cikkekre bőségesebben reátérhetnénk, csak röviden ismertetjük annak tartalmát:

A kongresszus céljairól Van Eesteren elnök számol be. Giedion főtitkár az építészet mai állapotáról ad képet. Le Corbusier „Levegő, hang, világosság" című lendületes előadását követi Syrkus lengyel építésznek a falakra vonatkozó vizsgálatok beszámolója. Neurath tanár a városépítésről és a telekparcellázásról közöl érdekes szempontokat. A híres francia festő, Leger, az építészekhez intézett igen sok szempontból nagyon érdekes előadása külön figyelmet érdemel. Bőségesen közli a füzet az ülések jegyzőkönyveit, nevezetesen a beérkezett terveknek és városanaliziseknek ismertetését. Befejezésül a kongresszus megállapításait és határozatait kapjuk. Mindezeknél fogva addig is, amíg a kongresszusról szóló kötet meg fog jelenni, ezen füzetből mód felett érdekes képet alkothatunk magunknak az Athénben végzett munkákról.

Sz.

Platschek Imre

Platschek Imre: Lakásberendezések
Kivitelezte: Nagy Antal és Fia

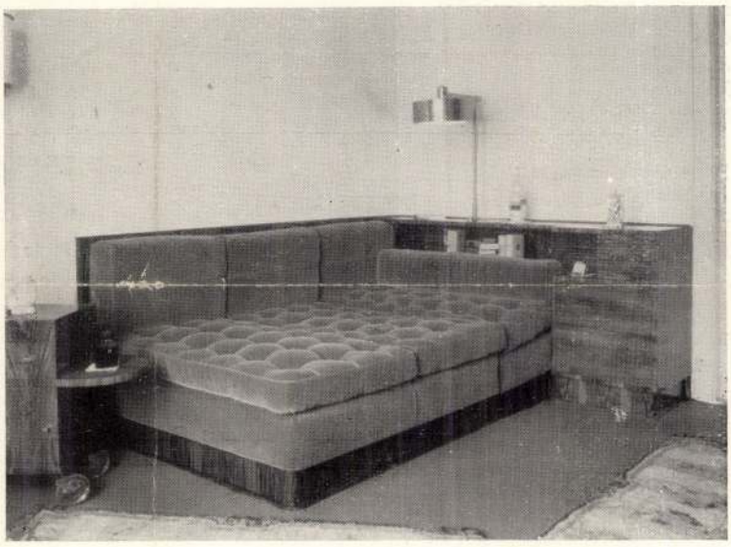

fényben és egészséges objektív művészetben.
Ez az út. Ha szokatlan, meg kell szokni, de fel kell ismerni előbb lényegét. Mint ahogy a szopósgyereknek is meg kell ismernie a tej ízét, mielőtt megszokja. De ha megismerte: ízlik neki nagyon.
Ezen az úton haladnak a korszerű építészet művelői, akik már nem is olyan „fiatalok", amint Ön gondolja. Sok közöttük az őszhajú bácsi, akik még a szecesszió idején dolgoztak, de lépést tudtak tartani a korral. Mint ahogy a fiataloknak is több idejük volt az utóbbi években tisztába jönni az új építészet filozófiájával, mint érvényesíteni azt a gyakorlatban.
Ha tehát a „napsugaras" házak Önben a „betegség" érzetét keltik, de otthon érzi magát a régmult idők reminiszcenciájában, erről semmi esetre sem ezek a fiatalok tehetnek, akik megértik, ha valaki egy „notórius hazudozó" művészettel együttérezni nem tud, de nem értik, miért kell ezt a művészetet főbeütni éppen akkor, amikor egyetlen bűne, hogy — igazat mond.
És még valamit. Ebben a levélben nem védeni akarom a Bauhaus művészetét, de különösen nem túlkapásaiban, ami nélkül nincs tudatos előrelépés. Kétségtelen, hogy Ön sejt valamit, amikor megállapítja, hogy Gropius „valószínűleg" zseni. Valóban, eddigi eredményei után ítélve, felmerül ennek gyanúja. Dehát a zseni sem immunis részlethibákkal szemben, különösen korunk kapkodó és ideges atmoszférájában. Irányt azonban föltétlenül mutat. Gropius és követői az építőművészet természetes haladásának propagátorai s tudjuk jól, hogy a jó plakát is rikító. Vadászember, ha futó nyúlra lő, eléje céloz és nem reá, különben nem talál. Mint ahogy nagybácsinktól is húsz forintot kértünk kölcsön annak idején, ha legalább tízet akartunk kapni. A jó politikus a művészetben is többet követel a szükségesnél, mert számítva a lehiggadásra, azt akarja, hogy az eredmény pontosan a helyén legyen. A túlzásokat lefaragja az idő és a bölcsebb tanítványok, akik közé magunkat is sorozzuk, Önnel együtt.
Azért hát el kell hinni, nincsen itten semmi hiba, még csak művészeti forradalom sincsen, de legkevésbbé erőszakolt, mindenáron való újatakarás. Nem hozható kapcsolatba az új építészeti irány a nemzetek napi politikájával sem, mint ahogy semmi köze sincsen a megemlített orosz „Aufbau" favorizált stílusához. Ellenkezőleg, tudott

Tér és Forma
1934. 3. sz.

Platfuss János

nobrasz

XV. nárad. reszt vett a kassa-
dómnak faragvajskhal való felé
Kesitésében.

Ipofi A. A középkori nobránat. 7 sil.

Magy Ivan. Magyarországi kepzőmű-
vészek a legrégibb időkkal 1850 ig.
Háradok. 1874 évf 190. l.

Plasse D.
1647 – 1709.

festménye
után
Stephani P.
rézmetszete

XVIII. sz
vége

A MAGYAR SZ[illegible]
Rézmetszetek a

Hankiss. 66 l

STEPHANVO BOCHKAY DE KYSMARIA COMITI COMITATVS BIHARIENSIS etc
SPECTABILI AC MAGNIFICO DOMINO DNO

GABRIEL BETHLEN D G TRANSSYLVANIÆ PRINCEPS PARTIVM
HVNGARIÆ REGNI DNS ET SICVLORVM COMES

Név OLBERT MARIANN

az ~~19~~2002/2003 tanév őszi/tavaszi félévre beiratkozott.

Tárgykód	Tárgy címe, előadó neve	Kredit-pont	Köve-tel-mény	Heti óraszám		
				elm.	gyak.	lab.
PST-106	Személyiségfejl. zavarok Horváth Szabó Katalin		K	1		
PST-104	Nevelés és szociálpszichológia Faragó Klára		K	2		
PST-105/2	Szociálpszichológia az iskolában Gebauer Ferenc		GY		1	
PED-06/7	Tanköngv elmélet spec. koll. Karlovitz János		GY		1	
PED-08	Nyári gyakorlat pedagógia Karlovitz János		GY			
I-602/9	LATIN HUMANIZMUS Vincenzo Fera		GY		2	
PST-107	Személyiségfejl. gyakorlat Kézdy Anikó		GY		1	
PED-05	Neveléstörténet Mikonya György		K	2		
PED-PST-09	KOMPLEX. PED. PSZICHOLÓGIA SZIGORLAT					

Lezárva 19____ év _____ hó ____-n

P. H. _____

hivatalvezető

Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Bölcsészettudományi Kar
Tanulmányi Osztály
2087 Piliscsaba, Egyetem u. 1.

_____ karra

a _____ tagozaton _____ szakra

Félévvégi aláírás	Dátum	Érdemjegy	Dátum	Hivatalos bejegyzések
[illegible]	09. 20.			
[illegible]	09. [illegible]			
[illegible]	09. [illegible]	[illegible]	09. [illegible]	
[illegible]	09. 27.			

A félévben szerzett kreditpontok száma: _____

Súlyozott tanulmányi átlageredmény: _____

Kelt _____, 19____ év _____ hó ____-n.

P. H. _____

dékán/főigazgató

Név OLBERT MARIANN

az 19 2002/2003 tanév őszi/tavaszi félévre beiratkozott.

Tárgykód	Tárgy címe, előadó neve	Kreditpont	Követelmény	Heti óraszám elm.	gyak.	lab.
Mü-411/a	A művészetbölcselet irodalma I-II. Tornai Kiss Zsuzsa		K	2		
Mü-401	19. század egyetemes műv. Szabó Júlia		K	2		
Mü-403	19. sz. egy. műv. szem. Szabó Júlia		G4		2	
Mü-405	19. sz. magyar művt. Révén Csaba		K	2		
Mü-407/b	19. sz. magyar szem. Révén Csaba		G4		2	
Mü-050.24	Mediciele Firenzében spec. kol. 22. Pócs Dániel		G4		2	
I-405	OLASZ IRODTÖRT. VI. Acél Zsuzsanna		K	1		
I-406/2	IRODALOMTÖRT. SZEM. VI. Acél Zsuzsanna		G4		1	
I-506	OLASZ NYELVTÖRT. III. Somogyi Judit		K	1		
I-507/1	NYELVTÖRTÉNETI SZEM III. Somogyi Judit		G4		1	

Lezárva 19____ év _____ hó ____-n

P. H.

_____
hivatalvezető

Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Bölcsészettudományi Kar
Tanulmányi Osztály
2087 Piliscsaba, Egyetem u. 1.

a _____ karra

tagozaton _____ szakra

Félévvégi aláírás	Dátum	Érdemjegy	Dátum	Hivatalos bejegyzések
Szabó J.	IX 18			
Révén	IX. 25.			
Révén	IX. 25.			
Pócs Dániel	09. 16.			
Acél	IX/23			
Somogyi Judit	IX. 17.			

A félévben szerzett kreditpontok száma: _____

Súlyozott tanulmányi átlageredmény: _____

Kelt _____, 19____ év _____ hó ____-n.

P. H.

_____

PLÁNY ERVIN: NŐI AKT.

Ernst Múzeum kiállításai.
XXIV.

Plány Ervin

ALAPITVÁNY BRUCK LAJOS NEVÉRE ÉS ADOMÁNYOK MŰVÉSZI ALAPOKRA Néhai Bruck Lajos festőművész árvái ezer koronát helyeztek letétbe hadikölcsönben a társulatnál nagynevű atyjuk emlékének a megörökítésére. Az összeget a társulat Bruck Lajos alapítvány cimen kezeli.

Andrássy Géza gróf választmányi tag a művészek háborús segítő bizottsága alapjának a javára Munkácsynak egy ifjúkori olajfestésű női arcképét adományozta, amelyet 6000 koronáért vásároltak meg. Singer Károlyné, Schossberger Klára bárónő festőművésznő 1400 koronát gyüjtött a hősi halált halt Plány Ervin festőművész emlékére és adott a bizottság rendelkezésére. Ezer-ezer koronát adott Berzeviczy Albert dr. titkos tanácsos, Révay Ferenc báró hagyatékából Novák István eperjesi püspök, Déri Frigyes kereskedelmi tanácsos, ugyanennyit adtak Schwartz Gyula földbirtokosék és ötszáz-ötszáz koronát Hatvany Ferencz báró festőművész meg Ernst Lajos muzeumtulajdonos.

Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság Ormody Vilmos főrendiházi tag, vezérigazgató, választmányunk tagjának a révén ezidén is 500 koronát adományozott a társulat kezelése alatt álló művészi segély- és nyugdíjalap javára.

VÁLTOZÁSOK A TÁRSULAT VEZETŐSÉGÉBEN. A választmány tagja Glück Frigyes lemondott a társulati ellenőri tisztségéről s helyébe a választmány Egger Gyulát választotta meg. A számvizsgáló bizottság rendes tagjai közül Simon Ignácz, a földhitelintézet igazgatója tette le mandátumát. Ugy Glück Frigyes ellenőri, mint Simon Ignácz számvizsgálói tisztében sok éven át, teljesen önzetlenül igen hasznos szolgálatokat tettek a társulatnak, amiért nékik a társulat vezetősége e helyütt is őszinte, igaz köszönetét nyilvánítja.

Ugyanitt közöljük, hogy eltávozott számvevőnk helyébe a választmány Sipőcz Lászlót, a földhitelintézet kiváló tisztviselőjét választotta meg.

A KARÁCSONYI KIÁLLITÁS EREDMÉNYE. A társulat, hogy a művészetet kedvelő közönség olcsó, de komoly értékű és lakásdiszítésre különösen alkalmas műalkotásokhoz könnyen juthasson hozzá, téli tárlata mellett, a város központjában a Kossuth Lajos-utcai Pálffy gróf palotában intim jellegű Karácsonyi Kiállítást rendezett, december 16-tól január 7-ig. A kiállításon elkelt összesen 54 mű 16.020 koronáért.

A kiállítás céljára a helyiségeket a Pálffy grófi hagyaték örökösei és zárgondnoka Bernáth Géza dr., titkos tanácsos teljesen díjmentesen engedte át, amiért nékik a társulat e helyütt is őszinte és hálás köszönetét tolmácsolja.

ÚJ DIJAK A TÁRSULATI TÁRLATOKON. Wolfner Gyula, a választmány tagja, egy a tavaszi tárlatra kitüzendő 3000 koronás díjat adományozott, amelyre a művészet követelményeinek minden tekintetben megfelelő, tehát abszolut becsű művek pályázhatnak, amelyek a magyar néplélek komoly, nemes vonásait tükrözik vissza. A díj felével festészeti, felével pedig szobrászati mű szerzője jutalmazandó. A kitüntetett mű megszerzésére a Szépművészeti Muzeumnak van elsőbbségi joga. A díjat kilenc tagú pályabiróság itéli ode. Négy művészt és négy műértőt a választmány titkosan választ, az egyik műértő pedig a Szépművészeti Muzeum igazgatója. A kitüntetett mű minden tulajdonjoggal a szerzőé marad. Abban az esetben, ha a kitüntetésre érdemes mű nem lenne, a díj a legközelebbi tárlatra tüzendő ki.

A «Fészek» művészek clubjának választmánya Róna József szobrászművész elnöklésével tartott ülésén elhatározta, hogy a képzőművészetek fejlesztésére egyelőre három éven át, évente ezer koronás díjat adományoz. A képzőművészeti díjat azoknak a művészeknek a jutalmazására tűzték ki, akik a társulat tárlatain vesznek részt és legelsőbben az idei tavaszi tárlaton itélik oda valamelyik kiváló alkotás szerzőjének. A pályabiróság hét tagból áll s közülök négyet a Club küld ki, hármat pedig a társulat választmánya delegál.

TAVASZI SORSJÁTÉK. A társulat tagjai javára ez évben rendezendő sorsjáték tavaszi huzása március 19-ikén volt Szente Miklós főjegyző, politikai biztos és Hedry Aladár dr. kir. közjegyző jelenlétében. Ezen a huzáson a társulat 16 nyereményértékre felosztva összesen 15.500 koronát sorsolt ki. A legnagyobb nyeremény 2000 korona, a legkisebb 800 korona. A nyerő tagoknak, akik mindannyian ajánlott levélben

Művészet 1917.

BÉLI-VÖRÖS ERNŐ MOSÓLÁNYOK

választmány szeretetét és nagyrabecsülését Andrássy Gyula gróf elnök tolmácsolta Forster bárónak, aki oly hosszú idő óta fáradhatatlan energiával és lelkes szeretettel munkálkodik a magyar művészet, az egész magyar kultúra érdekében. Kétszeresen hálásaknak kell lenni vele szemben azért — úgymond — mert kora ifjúsága óta idejének legnagyobb részét és a legjobb tudását a magyar művészet felvirágoztatására szentelte, amire más komoly férfiak közül igen kevesen vállalkoztak, mert ez igen nehéz és háládatlan szerep.

Andrássy gróf javaslatára a választmány egyhangú lelkesedéssel és lelkes éljenzés közben elhatározta, ajánlani fogja a közgyűlésnek, válassza meg Forster Gyula bárót, a társulat és az egész magyar művészet naggyáfejlesztése körül szerzett soha el nem évülő érdemeiért, a társulat örökös tiszteleti tagjává.

A művészek ragaszkodását és hálás elismerését Róna József, a képzőművészek egyesületének elnöke tolmácsolta Forster báró előtt, s a szónok beszéde után a választmány ismételten meleg ovációban részesítette az ünnepeltet.

Ugyancsak decemberben érte meg Harkányi Frigyes báró pártfogó választmányi tag, volt alelnök születésének 90-ik évfordulóját. Ebből az alkalomból az igazgatóság meleg hangú átiratban tolmácsolta üdvözletét s a választmánynak ezidei első ülésén Forster báró alelnök emlékezett meg róla lelkes szeretettel.

A TÁRSULAT ÚJ PÁRTFOGÓ TAGJAI. Örömmel közöljük, hogy ebben az évben 2000—2000 koronás alapítvánnyal a társulat pártfogó tagjai lettek: Déri Frigyes kereskedelmi tanácsos, Glück Frigyes a választmány régi tagja, Hatvany Ferenc báró festőművész, Littke Ernő gyáros, jánoshalmi Nemes Marcell kir. tanácsos, Schossberger Viktor báró a műcsarnoki hadikórház katonai parancsnoka és Schuler Gusztáv gyáros. Az új pártfogók az alapszabályok értelmében egyszersmind a választmány tagjai is.

400 koronás alapítványt tett Kontur Noémi.

CSÓK ISTVÁN — FALKÉP EBÉDLŐBE

Rátz Péter. Ez már városkép s átvezet abba a tárgykörbe, amelyet e csoport művészei is szeretettel festenek: Budapest városmotivumaiba. Markó Ernő két tabáni képet festett, Klammer Mariska egy kilátást a János-hegyre, Nagy Lázár a zivataros Dunát, Ubrankovics Kovács József angyalföldi részletet küldött. Sajátos vérvörös világítási hatásokkal jelent meg Kacziány Ödön. Egy miniatür-állatkert is került össze több vásznon: Heyer Artúr egy sompolygó rókát, Rainerné Istvánffy Gabriella macskát, Vastagh Géza baromfiakat festett, Pilch Ede és Baranski E. László tó-képeket állítottak ki, mind a kettő súlyt vetve a hangulati elemre is.

Két intérieurt láttunk a kiállításnak ebben a részében. Az egyiknek («Ablakom») szerzője Merész Gyula, a másiké Glatter Ármin («Reggeli hangulat»). Ehhez csatlakozik a csendéletképek egész sora. Virágkép van Bruck Herminától, gróf Lázár Árpádnétól, Konek Idától, Jurutka Józseftől. Gyümölcsöt festett K. Kotsy-Horváth Jolán és Ujházy Ferenc, porcellánokat Schultz Ila, okmányokat, kopott régi könyveket, ékszerdobozokat Jurutka és Lakos Alfréd stb. Látnivaló, hogy nagyon sokféle téma került ezen a télen vászonra.

A kritikai méltatásnak volna feladata a kiállítás művészeti jellemvonásait, az egyes művek stilusát bírálat tárgyává tenni. Erre ezen a helyen nem vállalkozhatunk, inkább áttekintést adunk az egybegyült s a zsüri által megrostált anyagról. Ebben igen sokféle irány van képviselve, festőink veteránjaitól a tegnap még ismeretlen, de ma már kibontakozó fiatal tehetségekig. A művészi szándékok és törekvések, amelyek e műveken megállapíthatók, szintén sokfélék, az előadás módja, anyag, technika, felfogás, hatás változatos. A közönség szívesen honorálta a művészek munkásságát, a hivatalos és magánvásárlások nyomban a megnyitáskor megindultak. Eredményükről e lapnak más helyén számolnak be a Képzőművészeti Társulat hivatalos adatai.

Művészet 1916.

KOLOZSVÁRI SZESZÁK FERENC — A KÁRPÁTOK ŐRE

A HARCTÉR HALOTTAI.

Nemzetünk fegyveres küzdelmében, annak kezdete óta ott vannak a művészek is. Az első háborús ősz egyik napján, a már legendás uzsoki harcoknál esett el Sámuel Kornél, a nagytehetségű szobrász, azóta más művész-katonák követték őt sorsában, azokból pedig bő sort lehetne összeírni, akik az ellenséggel szembenálva sebet kaptak. Ezúttal két művészről kell megemlékeznünk, akik a harctér glóriás halottai közt újabban a magyar művészet veszteségei.

E két művész: Plány Ervin és Engel Pál. Festők voltak, fiatalok, épek testben és lélekben. Alig állottak sokkal tovább a művészi pályán való elindulásnál, de ez az indulás mindegyiküknél figyelemreméltó igéret volt, szép reményekkel biztató. S ha nem is adatott meg, hogy kifejtsék képességeiket s egy kulturát árasztó munkás művész-életet teljesen végigéljenek: azért szintén Pantheonban pihennek. A nemzet nagy Pantheonjában, ahol rangra, társadalmi rétegre s foglalkozásra való különbség nélkül megdicsőülve egyesülnek s alusszák örök álmukat a magyar föld fanatikus védői.

Plány Ervin harminckétéves volt, 1884-ben született Budapesten. Itt végezte a VII. ker. gimnáziumot, majd az egyetemre ment. Festői tanulmányokkal ekkor kezdett foglalkozni, bár teljesen még meglehetős ideig nem adta át magát ebbeli hajlamának. 1906—1907-ben tesz ebben az irányban erőteljesebb lépést, amikor két nyáron át Nagybányán dolgozik, mint Réti István tanítványa. De ezután is még mintha küzködne, hogy teljesen a festéshez pártoljon. Erre vall, hogy rövidesen egy napilap szerkesztőségében vállal munkát, az azóta megszünt «Magyar Nemzet» művészeti, zenei referense lesz. A következő években aztán annál intenzivebb tanulmányokat folytat, olasz földön jár s jelentékeny haladást tesz. Több alkalommal ki is állít, temperamentumos, élénk színeket hordó, plein air-ben festett tájképeket. A megnyiló Ernst-muzeumban néhány hónapon át titkári állást tölt be. 1915 tavaszán vonul be katonának, mint a cs. és kir. 4. lovastüzérosztály kadétőrmestere kerül a harctérre, ahol kitünő magatartása során zászlóssá, majd hadnaggyá lépett elő s megkapja a nagy ezüst vitézségi érmet. Az északi harctéren nov. 6-án kapott sebében 1916 jan. 5-én hal meg Budapesten. Szimpatikus lényét nem felejtik, akik ismerték, sírját meghatva, benső gyásszal állták körül ifjú pályatársai s mesterek, akiknek Plány Ervin a művészet iránti rajongó szeretetével volt tisztelője. Műveiből az Ernst-muzeum rendez hagyatéki kiállítást.

Engel Pál huszonhároméves volt (szül. Budapesten 1892 okt. 3.). A mintagimnázium elvégzése után, atyja kívánságára, orvosnak készült. Mint másodéves orvostanhallgató azonban festészeti tanulmányokkal akarja felcserélni az orvosit, ellenállhatlan vágyat érezve ehhez a művészethez. Az első szigorlat után, amit kitüntetéssel tesz le, át is pártol a pikturához.

Plány Ernő

CSÓK ISTVÁN

Rátz Péter. Ez már városkép s átvezet abba a tárgykörbe, amelyet e csoport művészei is szeretettel festenek: Budapest városmotivumaiba. Markó Ernő két tabáni képet festett, Klammer Mariska egy kilátást a János-hegyre, Nagy Lázár a zivataros Dunát, Ubrankovics Kovács József angyalföldi részletet küldött. Sajátos vérvörös világítási hatásokkal jelent meg Kacziány Ödön. Egy miniatür-állatkert is került össze több vásznon: Heyer Artúr egy sompolygó rókát, Rainerné Istvánffy Gabriella macskát, Vastagh Géza baromfiakat festett, Pilch Ede és Baranski E. László tó-képeket állítottak ki, mind a kettő súlyt vetve a hangulati elemre is.

Két intérieurt láttunk a kiállításnak ebben a

A kritikai méltatásnak volna feladata a kiállítás művészeti jellemvonásait, az egyes művek stilusát bírálat tárgyává tenni. Erre ezen a helyen nem vállalkozhatunk, inkább áttekintést adunk az egybegyült s a zsüri által megrostált anyagról. Ebben igen sokféle irány van képviselve, festőink veteránjaitól a tegnap még ismeretlen, de ma már kibontakozó fiatal tehetségekig. A művészi szándékok és törekvések, amelyek e műveken megállapíthatók, szintén sokfélék, az előadás módja, anyag, technika, felfogás, hatás változatos. A közönség szívesen honorálta a művészek munkásságát, a hivatalos

vészi pályán való elindulásnál, de ez az indulás mindegyiküknél figyelemreméltó igéret volt, szép reményekkel biztató. S ha nem is adatott meg, hogy kifejtsék képességeiket s egy kulturát árasztó munkás művész-életet teljesen végigéljenek: azért szintén Pantheonban pihennek. A nemzet nagy Pantheonjában, ahol rangra, társadalmi rétegre s foglalkozásra való különbség nélkül megdicsőülve egyesülnek s alusszák örök álmukat a magyar föld fanatikus védői.

Plány Ervin harminckétéves volt, 1884-ben született Budapesten. Itt végezte a VII. ker. gimnáziumot, majd az egyetemre ment. Festői tanulmányokkal ekkor kezdett foglalkozni, bár teljesen még meglehetős ideig nem adta át magát ebbeli hajlamának. 1906—1907-ben tesz ebben az irányban erőteljesebb lépést, amikor két nyáron át Nagybányán dolgozik, mint Réti István tanítványa. De ezután is még mintha küzködne, hogy teljesen a festéshez pártoljon. Erre vall, hogy rövidesen egy napilap szerkesztőségében vállal munkát, az azóta megszünt «Magyar Nemzet» művészeti, zenei referense lesz. A következő években aztán annál intenzivebb tanulmányokat folytat, olasz földön jár s jelentékeny haladást tesz. Több alkalommal ki is állít, temperamentumos, élénk színeket hordó, plein air-ben festett tájképeket. A megnyiló Ernst-muzeumban néhány hónapon át titkári állást tölt be. 1915 tavaszán vonul be katonának, mint a cs. és kir. 4. lovastüzérosztály kadétőrmestere kerül a harctérre, ahol kitünő magatartása során zászlóssá, majd hadnaggyá lépett elő s megkapja a nagy ezüst vitézségi érmet. Az északi harctéren nov. 6-án kapott sebében 1916 jan. 5-én hal meg Budapesten. Szimpatikus lényét nem felejtik, akik ismerték, sírját meghatva, benső gyásszal állták körül ifjú pályatársai s mesterek, akiknek Plány Ervin a művészet iránti rajongó szeretetével volt tisztelője. Műveiből az Ernst-muzeum rendez hagyatéki kiállítást.

A HARCTÉR HALOTTAI.

Nemzetünk fegyveres küzdelmében, annak kezdete óta ott vannak a művészek is. Az első háborús ősz egyik napján, a már legendás uzsoki harcoknál esett el Sámuel Kornél, a nagytehetségű szobrász, azóta más művész-katonák követték őt sorsában, azokból pedig bő sort lehetne összeírni, akik az ellenséggel szembenálliva sebet kaptak. Ezúttal két művészről

Plainy Ervin

S végül kegyeletünknek áldozunk ismét, *Plány* Ervin hagyatékának bemutatásával. Az Ernst-Muzeum megalapitásánál jelentős szolgálatokat köszönhetünk

neki, aki a müvészetért nemesen lelkesedő egész lényével állott közös ideáljaink szolgálatába. Müvészi fejlődését kezdettől fogva nagy érdekkel figyeltem, hiszen tőlem kapta az impulzust, még a középiskola padjain, a müvészet iránti érdeklődésre is. Nem tartozott a gyorsan fejlődő tehetségek közé. Mély lelki életet élt s erősen küzdött az anyaggal. De szemlátomást fejlődött és tehetsége mind erősebben, mind határozottabban bontakozott ki s ebben a fejlődésben akadályozta meg a háboru, melynek első hirére önként jelentkezett s amint az életben minden kötelességének egész odaadással élt, épp oly lelkiismeretesen felelt meg hazafiui feladatának is, sajnos, a kegyetlen végzet időnap előtt utolérte. Lévay József, a mi patriarchalis korban élő nagy költőnk, megható szavakban emlékezett meg róla kedves nagyanyjához irt levelében:

„Fölemelő is, lesujtó is arra gondolni — irta Lévay József —, hogy Ervint oly ifjan, annyi nemes tulajdonságok birtokában, oly szép reményekkel biztató jövő előtt kivánta dicső áldozatul a haza. Nagy részvét, nagy közbecsülés mellett vonult be ifju kartársainak menyei seregébe. Áldva marad emléke!"

Dr. Lázár Béla.

Ernst-Museum kiállításai.
XXIV.

rono la vicina e
rima Accademia di
pochi anni prima
8 fu fondata dal
i pittori ungheresi
a metà del secolo
tradizionale
e Carlo Markó e
che siano in
tano dalla
non solo perché
sizioni ungheresi,
specialmente Carlo
si. Negli ultimi
della pittura un-
e meno. La gioventù
aviera, dove nell'Ac-
isti, ma anche pro-

Plank (Plannck) János királyi építész (architectus sua Majestatis) 1574 nyarán teljesített szolgálataiért a királytól 100 tallér jutalmat kapott. A következő esztendő elején Paczót János kamarai tanácsossal *Sárospatakon* a tűzvész okozta károkat becsülte fel, még pedig 250 frtra. Ugyanez esztendő őszén — *Szatmárról* visszatérve — *Munkács* várát tekintette meg. E vár állapotáról szeptember hó folyamán vázlatrajzzal is ellátott, igen részletes jelentést tett és helyreállítási költségeit 2000 frtra becsülte. 1576 dec. 14-én, ill. 1577 jan. 2-án a szepesi kamarától a tűzvész által *Bártfán*, ill. *Kassán* okozott károk felbecsülésére utasítást kapott. Az utasításoknak megfelelve részletes jelentéseit 1576 dec. 16-án, ill. 1577 jan. 6-án tette meg. 1577 június hó végén Rueber János főkapitánnyal Zádváron járt. A vár ekkor még abban az összelőtt állapotban volt, amelybe az 1566. évi bevétel juttatta. 1580 április hó végén Plank már nem volt életben; özvegye maradt. 1575-től kezdődőleg Plank a kassai fegyvertármester állását is betöltötte.

Orsz. Ltár; Cam. Scepus., Ben. mand. 1574. Jul. nr. 175., 1575. Jan. nr. 24, 28., Sept. nr. 228., Oct. nr. 244., 1576. Jan. nr. 11., Apr. nr. 112., Jul. nr. 177., 1579. Mart. nr. 57., Apr. nr. 80., Jun. nr. 144., 1580. Apr. nr. 106., Jun. nr. 151., Nov. nr. 229., Dec. nr. 240. — Liber exped. 1574/81. fol. 10, 56, 75, 99, 115, 136, 165 v., 172 v., 224, 374, 445 v., 471. — Minutae: 1576. febr. 8., ápr. 27., aug. 22., 1577. szept. 13., 1579. máj. 22., 1580. máj. 25., dec. 16. — Liber obligat. inform. et exped. 1575/79. fol. 55 v., 83 v., 182 v., 187, 182 v., 195 v., 1579/86. fol. 81. v. — Repraes., inform. et instan. 1577. máj. 6-ról Peykes Péter, 1578. okt. 20-ról Salm levele.

Horváth József: Adatok a kassai építészet XVI. századi történetéhez — MAGYAR MŰVÉSZET 1930. 66. l.

leg napokban és hives éjelekben vagy megforditva nyilatkozik. Ezen körülménynek lehet köszönni az Alpestájak és forró földövek buja növényzését, melly az illy látványhoz nem szokott lakóját a mérséklett éghajlatoknak valóban csodálkozással és bámulással tölti el. De a mérséklet két végfoka közt nem szabad nagy hézagnak lenni, különben ellenkezőleg hatnak. Nem látjuk-e sokszor tavasszal, hogy a nappali höségre következett igen hideg éjszakák miként forrázzák le s fagyasztják meg a csak fejleni kezdő gyenge növénykéket?

A *villanyosság* harmadik életténye zője a növénynek. De minthogy ennek természete átalában még kellően átértve nincsen, a növényekre való befolyását sem lehet különösen méltányolni, s csak a külső jeleneteket kell tájékozás végett figyelembe vennünk. Hogy a növények a gözkörben meggyülemlő villanyosságnak jó vezetői, világos onnan, mert jelesül a szabadon álló fák azt magukhoz vonják, amennyiben a mennykötől könnyen megüttetnek, mire a fákat és cserjéket terjedelmes felületök különösen képesiti. Némelly esetekben már a növények bökei- és töviseiből is sikerült villanyos szikrákat kicsalni, mi csak előbbi állitmányunknak bizonysága. A mi pedig ezen tényező befolyását illeti: távol van tölünk, hogy a növény életét pusztán galvános folyamatnak akarnók tekinteni, de hogy a villanyosságnak a növény életében fontos szerepet kell játszani, több mint valószinü, habár az ide vonatkozó adatoknak hiával vagyunk is, habár azok is, mellyeket birunk, nem egészen kielégitök. A zápor jótékony hatását legalább az akkor uralkodni szokott villanyos feszülésből magyarázzuk, s némelly finomabb észlelők azt is tapasztalták, hogy midőn a föllegek összevonulnak, s az időjárás esőre hajlik, bizonyos növénymagvak gyorsabban csiráznak, s a fiatalabb hajtások erősebben nönek. De az erős villámlások alatt elhalványul a gabona, s elhal a *mezei galócza* (agaricus campestris.)

(Vége következik.)

TÁRHÁZ.

Plank Ferencz régiséggyüjteménye Pesten.

Mult napokban olvasók a n. muzeum gyüjteményeibe adott tárgyak és adakozók sorát, mellyből mindenki könnyen észreveheti, milly lassan növekedik e nemzeti intézet minden osztálya.

Valóban megfoghatlannak látszik, hogy azon országos emlékü intézetnek, mellyet őseink lelkesedése a nagylelkü adakozása által halhatlanná vált gr. Széchenyi Ferencz adományainak olly méltó fénynyel emelt, azon intézetnek, mondom, rendelkezésére nem áll olly évi jövedelem, mellyből nemcsak a hazánkban itt ott fölmerülő becsesb ritkaságokat megszerezni, — hanem a végleges rendezés munkáját is gyorsabb folyamatba hozni lehetne. — Hiszem azonban, hogy az ország nagyjainak lelkesbjei e nemzeti intézetre is ugy kiterjesztendik nemsokára figyelmöket, mint millyenben ujabb időkben több más nemzeti intézet részesült. Azon szülötteket t. i. mellyeket a hazafiság szent sugalata örökségül hagyott, nem ápolnunk nemcsak előrehaladásunkról nem tenne bizonyságot; hanem elődeink iránti pietásunk kialvását is fönnen hirdetné. Illy szinben pedig a jelen nemzedék, főleg országunk tisztelt nagyjai az idők mostohasága daczára sem akarnak festetni évkönyveinkben. Illy vádak mindig tettekkel czáfoltatnak meg, mi nem is [illegible] múzeumának s mik a teendők, azt a magyar közönségnek legjobban tudnák föltárni az intézet országosan tisztelt igazgatója, és gondos őrei. Részemről jelenleg Pestnek egy olly magángyüjteményét akarom a tisztelt olvasó, és hazánk nagyjainak figyelmébe ajánlani, mellyet *egy szerény polgár* 30 éven át nagy költséggel és müismerettel nemcsak gyüjtött, hanem azt a n. Muzeumnak is hagyományozni szándékozott. A gondviselés azonban két örökössel ajándékozá meg őt s igy apai kötelességek léptek előtérbe, mellyek nevelést és egy kis vagyonhagyást rónak reája. — E szerény polgár neve Plank Ferencz, előbb gyógyszerész, most magánzó, ki több utazása, és hazánk több vidékein lakta között olly régiségeket, de különösen rendkivüli szépségü eredeti érczszobrokat, homor és dombor metszésü drágaköveket — Camoeák és Intagliók — stb. szerzett, mellyekről a fönérintett intézeti igazgató ur egy Pl. urnak irásban adott bizonyitványában mondja: „E gyüjteményben olly hazánkat érdeklő darabok is találtatnak, mellyek *egyetlenek és semmi áron sem kaphatók.*“

Különösen kiemelendőnek tartok egy két lábnyi magas, vert ezüstből készült s az egész Olympot ábrázoló órát, mellyet II. Ferdinand császár és király Wallensteinnak ajándékul küldött, melly szakértők itélete szerint a müvésznek legalább öt évi munkájába kerülhetett.

E gyüjteményt Pl. ur az idézett körülményeknél, de leginkább mivel lakását Pestről máshová teszi át, el szeretné adni, és pedig kétharmaddal olcsóbban is, mint a mennyibe neki került *) de ugy, hogy forró vágya teljesülne, az-az: összetesen a n. Muzeum birtokába jutna. Mit, ha nem sikerülne keresztülvinni, kénytelen lenne magánosoknak és szakadozottan eltulajdonkesbjei között, hogy becses gyüjteménye egyesült erővel a nemzet E gy válhassék.

zése a nemzeti ányról a fönemlitett iratban meg van irva, hogy „megszerlódi *diszére* is szolgam régiségtárának nemcsak *gyarapitására*, hanem valelején még megszemlélhe[illegible]“ E gyüjtemény okt. végső napjaiban s november 2-dik emeletben. Pl. ur lakásán belváros városháztér 11. sz alatt

Ime! Ismét egy alkalom szép tettekre. Mert hisz nemzet csak akkor lehet nagy, ha intézetei is magán viselik a nagyszerüség jellegét. Országos muzeumok pedig, bár milly gazdagok legyenek is, egyesek gyüjteményével nyernek gyarapodást. Ezeknek megszerzése szükséges, ha nem akarjuk, hogy magánosok illy gyüjteményeket elforgácsoljanak, vagy a külföldre müértők kezébe adják. Remélem, hogy e szerény figyelmeztetés kivánt sikerre vezetend, és nem leend pusztában elhangzott szózat.

J. E. B.

*) Ha jól vagyunk értesülve, e becses gyüjtemény Pl. urnak mintegy 30—40,000 ftjában van.

Szerk.

Irodalom és müvészet.

+ (*A „Tanférfiak, szülék s nevelők évkönyve“ 1860-ra*) megjelent. Szerkeszté s kiadá *Lonkay Antal.* Fölkelteni az apákban a nevelési öntudatot, bevinni a családokba a nevelési eszméket, széppé, öszhangzatossá és szivélyessé tenni a tanoda és szülői ház, a tanitók, tanférfiak és a szülék közötti viszonyt: — ez ama czél, mond a programm, mellyért e vállalat létrehozaték és Isten segélyével évenkint folytattatni fog. A megjelent első évi folyamnak bő tartalma változatos és tanulságos. Egy szép aczélmetszetet és 1860-ra rövid *naptárt* is foglal magában. Mint a „Tan. Lapok“ban olvassuk, a 2500 példányból most már csak 50 egyszerü s 10 diszkötetü példány kapható. Az egyszerüek ára 1 ft., a diszpéldányoké 1 ft. 80 kr.

+ (*Orvosi naptár.*) Dr. *Sugár* pesti orvos orvosi naptárt szerkeszt a jövő évre, melly hogy életrevaló lesz, következő tartalma igen valószinüvé teszi: 1. Naptár. 2. Az orvosi tudomány legujabb történetének vázlata. 3. Az összes műtermi és nem műtermi (officinell und nicht officinel), ujabb s legujabb gyógyszerek, használatmódjuk és gyógytári áruk áttekintése; mindig az illető adag meghatározása mellett. 4. A legujabb s legkitünőbb gyógymódok. 5. Magyarország fürdői és gyógyforrásainak rövid ismertetése a legujabb adatok után. 6. A mérgezésekről. 7. Magyarország, hivatalos egészségügyi személyzetének névsora. 8. A törvényhatóság megbizása utján történt orvosi eljárások, ugy szintén 9. A szoros értelemben vett törvényszéki orvosi szolgálatoknak jegyzékei s dijazása. 10. Katonai szolgálatban levő egyének körül tett polgárorvosi fáradozásokért járó dijak. 11. Orvosi statistikai közlemények. 12. Terhességi naptár. 13. Az orvosi font és mérték összehasonlitási lajstroma. 14. Különféle hévmérők összehasonlitása. 15. Az orvosi erkölcstanra (ethica) vonatkozó szellemdus észrevételek; gyógytani adomák stb. 16. A pesti gyakorló orvosok névsora. 17. Orvosi jegyzőkönyv az év minden napjára. — Ára az igen csinos kiállitásu és vászonkötésü naptárnak, melly novemberben fog megjelenni, 1 ft. 40 kr. ujp. Bolti ára magasabb leend.

+ (*Az „Ifjusági Plutarch“*) második évi folyamának első füzete megjelent. E füzet Magyarország herczegprimásának kőnyomatu arczképét is hozza.

+ (*Fényes Elek uj, magyarországi statistikai munkájának*) is megjelent a második füzete. E füzet szintén, mint az első, 5 ivre terjed, s Szolnokvármegyét tárgyalja.

— (*Halmágyi Sándor*), a „Saphira“ czimü regény szerzője, előfizetési ivet bocsátott szét „*Parlagi rózsák*“ czim alatt Pesten megjelenendő 2 kötet uj szépirodalmi munkájára. E munka történeti beszélyeket tartalmaz Erdély historiájából s diszes kiadásban Ráth Mórnál fog megjelenni. Ára 2 ft, a diszpéldányé 3 ft. Megjelenik ujévre. A megrendelési ivek s pénzek a szerzőhez *Kolozsvárra* november végeig beküldendők.

+ (*Az ujjá alakitandó „Divatcsarnok“ programmja*) szétküldetett. E kizárólag nők számára szerkesztendő divatlap jövő nov. hó 8-án indul meg. Minden szám mellett legalább egy melléklet jelenend meg. Ezenkivül egy szép jutalomképet is igér a programm. Előfizetési föltételek: november-decemberre jutalomképpel 4 ft, a nélkül 2 ft; novembertől 1860. évi junius végeig jutalomképpel 8 ft. novembertől kezdve egész évre jutalomképpel 12 ft. Az előfizetések *Werfer* Károly kiadó nyomdájába küldendők. Id. fel. szerkesztő *Szabó Richard.*

△ (*A magyar költészet Dél-Amerikában, Braziliában.*) Mig némellyek mindent elkövetnek, hogy jó hirnevünk csorbát szenvedjen, addig a távol Dél-Amerikában, Braziliában, mindezek ellenében jó indulattal vannak irántunk. Ugyanis egy Rio-Janeiroban megjelent *általános anthologiában*, hol minden mivelt irodalom termékeiből találhatók költemények, 11 darab magyar költemény is olvasható, még pedig magyar nyelven. E költemények: 1) „A szerencse,“ 2) „A reményhez,“ *Csokonaitól.* 3) „A kesergő szerelem,“ *Kisfaludy Sándortól.* 4) „Honvágy,“ 5) „Mohács,“ *Kisfaludy Károlytól.* 6) „Salamon,“ 7) „Szózat,“ 8) „Fóti dal,“ *Vörösmartytól.* 9) „Magyar hölgy,“ *Garay Jánostól.* 10) „Az alföld,“ 11) „Szülőföldem,“ *Petőfi Sándortól.*

*

Vas. Ujs. 44 sz.

Vas. Ujs. 1859.

+ (*Debreczenben „Szépirodalmi zsebkönyvet“*) akarnak kiadni az ott épitendő szinház javára. Szerkeszti *Nagy Benő.*

+ (*Nehány jelesebb magyar irótól*) novellák fognak nemsokára szerb nyelven megjelenni.

△ (*Közkönyvtáraink jegyzékének kinyomatása ügyében*) a „Protestáns Lapban“ *Filó Lajos* ur egy hosszu felszólitást közöl, mellynek végszavait mi is ide igtatjuk.

Ohajtásom csak egyszerüen oda terjed ki, hogy egyes könyvtárainkat, helyi elszórtságuk és különlétük mellett is, a mennyiben hatalmunkban áll, igyekezzünk egymást kölcsönösen pótló egészületté képezni. S miként tehetnők ezt csekély fáradsággal s parányi költséggel? legyen szabad erre vonatkozó szerény javaslatomat röviden elmondanom.

Ha tudósaink nem tudják vagy csak tömérdek időpazarlással tudhatják meg, hogy a szükségelt kutforrásokat mellyik könyvtárban, vagy könyvtárakban találhatják meg, és hogy az általok feldolgozott anyagokban tárgyunkra vonatkozólag hazai forrásainknak egész gazdagsága ki lett-e meritve, — ennek oka legtöbbször egyenesen az, hogy *hazai táraink jegyzékei kinyomatva s közrebocsátva nem levén*, ekként mindenik könyvtárunk ollyan mécs, melly csupán a maga szük helyisége, de nem egyszersmind a többi intézetek távolabb eső körében is áraszt szét némi fényt. Épen ezért fölötte kivánatos, hogy a *közkönyvtárak teljes jegyzéke*, még pedig ugy, hogy az a kéziratgyüjteményt is magában foglalja, söt az egyes ritkább s kevésbé ismert könyveknek — ha lehetséges — némi rövid tartalmi ismertetését is adja, *elkészitve kinyomattassék s minél több példányokban közrebocsáttassék.* Ekkor közkönyvtárainknak mostani, nagyrészben elásottan heverő kincstartalma a poros polczok zugából és homályából közhasználat végett a nyilvánosság napfényére jöne; tudósaink tudnák, hogy a dolgozataikra megkivántató anyagokat legrövidebb uton hol keressék, és hol találhatják; egyes könyvtáraink a helyett, hogy azok most, azt lehet mondani, csak az illető egyes intézeteknek kizárólagos használatában állanak, a tudományos világnak egy meglehetős teljes egészet képző közkincstárává válnának; söt az egyes könyvtárak felesleges könyvpéldányaikat is, saját hiányaiknak kölcsönös pótlására, legkönnyebben s legczélszerübben cserélhetnék ki. *)

+ (*Kollonicz László Bécsből hat tánczzeneműre*) küldött szét előfizetési iveket. A darabok czimei ezek: Drolerie-polka, Tourbillon-polka, Üstökös-csárdás, La fleurette-polka, Janka-csárdás, és Gazella-polkamazurka. E hat mű előfizetési ára 3 ft. 30 kr. ujp. melly összeg szerzőhöz (Bécs, Józsefváros, uri-utcza 190. sz. a.) november végéig küldendő be.

+ (*Suck Róza hangversenyén*), melly a nemzeti muzeumban a mult vasárnap ment végbe, következő darabok adattak elő: 1. „Euryanthe“ czimü opera nyitánya, Weber K. Máriától, előadva a nemzeti szinház összes zenekara által. 2. „Solo de Concert“ gordonkára zenekar kisérettel *Battanchon* Bódogtól; előadta *Suck* Róza. 3. „Magyar pásztorhangok,“ Hollósy L-né asz. számára szerzette *Huber* Károly; először énekelte *Hollósy* L-né. 4. „Souvenir des Puritani“ ábránd gordonkára zenekar kisérettel szerzette *Piétti* Alfréd; előadta *Suck* Róza. 5. „Anyai fájdalom,“ költemény *Vida* Józseftől; szavalta *Munkácsy-Felekiné.* 6. Recitativ és ária magánhegedüvel, Kreutzer „Éjszállás Granadában“ czimü operájából; énekelte Bignio Lajos, és hegedün előadta *Huber* Károly. 7. „Pesti emlék,“ magyar ábránd gordonkára zenekisérettel, szerzé *Suck* Lipót; előadta *Suck* Róza. — E hangverseny igen érdekes volt, azt sem tudjuk, kit és mit dicsérjünk a sok jó közül. A fiatal hangversenyzőnő jelesen játszott gordonkáján; Hollósy L-né önmagát multa fölül; dalait zajos közkivánatra szives volt ismételni; a sok tapsból és éljenzésből neki jutottak a legzajosabbak. Munkácsy-Felekinét még nem hallottuk olly szépen szavalni, mint ezuttal; illy meghatón csak anya szavalhat, kinek magának is van féltni való kis „Bandija.“ Bignio gyönyörü hangjával hatott. Közönség olly nagy volt, hogy többen be sem fértek a terembe.

+ (*Barabás Miklós jeles festészünk*), egy munkát fog kiadni a festészeti láttávról.

Ipar, gazdaság, kereskedés.

△ (*Gazdasági gépek.*) Baranyában következő urodalmak birnak cséplőgépet: a bellyei 2, dárdai 1, németbólyi 1, üszögi 1, pellérdi 1, összesen 6-ot. Magában véve ez bizony kevés, de ha meggondoljuk, hogy mindez alig 6 év alatt lett beszerezve, akkor több okunk van a megelégedésre, s ha e téren továbbra csak igy is haladunk, rövid tiz év alatt a megye szépen be lesz ültetve hasonló gépekkel.

△ (*Az Ér-szabályzási társulat*) az ez évben sept. 12-én Debreczenben tartott közgyülésén véglegesen kimondatott, hogy a társulat, a Berettyó-szabályzási debreczeni társulathoz csatlakozik.

⊙ Megjelent egy kis nyomatott füzetképen: „*Elnöki jelentés* a Berettyó-szabályzási debreczeni társulat viszszerkezetében, az 1852-ik év óta — különösen pedig az 1857- és 1858-ik évek folytán — végrehajtott szabályozási munkák előhaladásáról és e társulat viszonyairól. E jelentést az elnök Szauer László ur, a társulatnak ez évi aug. 17-én Debreczenben tartott közgyülésén olvasta fel. E füzetből következőkről értesülünk: I. Az alsó osztályban, azaz Bakonyszegtől Mezőtúrig s illetőleg a Bánrév pusztáig, a csatornánál, átvágásoknál és töltéseknél megmozditandó föld összes tömege $215,414\frac{1}{2}$ köb ölet tett, mellyből 143,368 köb öl kiásatván, marad $71,046\frac{1}{2}$ köb öl, vagyis körülbelől $\frac{1}{3}$ része az egész földmunkának. II. A felső osztályban, Bakonyszegtől a farnosi határig, a kiásandó föld 90,685 köb ölet tett, ebből 74,213 köb öl kiásatván, maradt 16,472 köb öl vagyis $\frac{1}{5}$-rész. — Összevevén pedig a két osztálybeli, az egész debreczeni társulatot illető munka eredményét, összesen 225,127 köb öl munka tétetett a cs. kir. helytartósági oszt. által engedményezett s hatóságilag kirendelt közmunkaerővel. Ha e munkát, a közmunka váltságbér szerint pénzérték' en veszszük, kitünik, hogy az eddig 400,000 pengő ftnyinál több közmunka ment fel e vállalatra, két rövid év alatt s az egész műnek kétharmada elkészült. Illy körülmények közt föltehető, hogy az illetők közől senki sem fog késlekedni, a mulhatlanul szükséges kiadásokra már kivetett s kivetendő szabályzási költség-illetőségek pontos befizetésével — már csak azért sem, mert ennek elmulasztása által az engedélyezett segéderő sem volna czélszerüleg fölhasználható.

Mi ujság?

— Örömmel értesithetjük olvasóinkat, hogy Pesten a Kazinczy-ünnepélyt megelőzött napokban, ez ünnep iránt minden körökben a legnagyobb érdekeltség s lelkes részvét mutatkozott. Vidékről is igen számosan érkeztek az ünnepben résztveendő minden rangu s rendü hazánkfiai. Lapunk jövő számában bővebb leirását hozandjuk az ünnepély részleteinek.

— (*Lendvay Márton, feledhetlen szinészünk siremléke*) e napokban készült el s állittatott fel a kerepesi uton kivüli temetőben. A meglepő nagyszerüségü s szép mű készitője a jelesein siremlékei körül már annyi érdemet szerzett s áldozatokat hozott *Gerenday Antal* derék szobrászunk. Az emlék rajzát s leirását lapunk egyik közelebbi száma hozandja; legyen elég ezuttal e rövid emlités, mellyet a halottak napján kisétálandó fővárosiak s a most itt tartózkodó számos vidéki hazánkfiai figyelmébe ajánlunk.

+ (*Eszterházy Pál herczeg*), hires bécsi képcsarnokát hirszerint budai palotájába fogja átszállittatni. Még e hir is jól esik nekünk, hátha teljesülni is fog, s mire igen sok kilátás van. „Véghetetlen műkincscsel, irja e tárgyról a „P. N.“ több mint egy századnak megbecsülhetetlen gyüjteményével gazdagodik ez által a haza és a főváros; de a legnagyobb kincs, melly e cselekvésben rejlik, annak bizonyossága, hogy a *magyar ég ismét derül*, — s hogy nagy nemzetségeink firól fira hiven megörizték történeti hivatásuk ősi ösztönét, melly mindig tettre kél, midőn arra szükség van!“

⊙ (*Magyar nyelv-leczkék.*) A budai s pesti német hivatalnokokat figyelmeztetjük, hogy *Nagg Antal* ur, a budai gymnasiumban a magyar nyelv tanára, hetenkint 2—3-szor este magyar leczkéket fog adni megletteknek, különösen hivatalnokoknak s e leczkék okt. 29-én kezdődnek. [illegible] Pesten, sőt a vidéki városokban is [illegible] példáját követve, a német [illegible] nyelvünk megtanulására.

+ (*Stéger tenorista hazánkfia*), ki a szini pályáról lelépvén, állandó lakhelyéül Ipolyságot választotta, mielőtt végkép nyugalomba lépne, szinházunknál vendégszerepelni fog. Ha jól értesültünk, tizszer lép föl.

△ (*A pesti német szinház igazgatóságát*) a várostanács a nevezett intézet egyik tagjára Alsdorf Adolfra bizta. A folyamodások közt volt *Stéger* hazánkfiáé is, ki bizonyosan megnyerte volna ez állomást, hanem folyamodását a benyujtás után csakhamar visszavette. Mint fentebb irtuk, nemsokára a magyar nemzeti szinházban, melly őt föl- és nagygyá nevelte, fogja megkezdeni vendégszereplését.

+ (*Szilágyi Béláné asszonyt*), a n. szinházi igazgatóság, mint halljuk, csak aprilisig szerződteté, s addig is azon feltétel mellett, hogy ez idő alatt minden tehetségesb próbálkozót föllépteti, s ha közöttük a népszinmüi szakmára alkalmas egyén akad, azt fogja állandóan szerződtetni. E föllépteté először is *Molnár-Hetényi* Laura asszony vendégszereplésével fog megkezdődni, ki a „Szép juhász,“ „Csikós“ és „Szökött katona“ népszinművekben lép föl.

+ (*Hányszor adták már szinpadunkon az „Észak csillagát?“*) A „Hf.“ szerint mult szombaton már 52-szer került szinre, s mégis a ház csak ugy megtelt, mint első adatásakor. — Azt is érdekes volna tudni: hányszor adták már a „Hunyady Lászlót?“ Akkor egyuttal azt is tudnók, hányszor hitták már ki e darabban Erkel Ferenczet; mert mi csak egy esetre emlékszünk, hogy ki nem hitták.

+ (*Molnár szinigazgató fölhivása.*) Szerencsés levén a balaton-füredi szinházat a jövő 1860-iki nyári szakra megnyerni, melly időn át a közönségnek a szini előadásokon kivül érdekes időtöltéseket kivánok szerez[illegible]; ugyanis hetenkint egyszer az esti séta alkalmával a Balaton tav[illegible] — fölhitatér alatt — csónakokon, válogatott négyes-quartett-dal[illegible] énekeltetni, — e végből tehát tört mostani dalkaromat meg[illegible] s ohajtásuk [illegible] vom a vidék szinészeit, kik erős, kiképzett szép ha[illegible]kat s feltételeiket lenne, engem e vállalatban segitni, tudassák vel[illegible] bérmentes leveleikben. — Kelt Miskolczon, okt. 15. 1859. Molnár György szinigazgató.

+ (*A kolozsvári szinházat*) hir szerint jövő tavaszszal egészen át fogják épiteni.

+ (*Főuraink nagy része*), irja a „M. S.“ s különösen azok, kik egykor jelentékeny szerepet vittek, s kik eddig állandó P[illegible] tartózkodásukkal a székváros fényét olly nagy mértékben emelték, állandó lakásukat Pestre teendik át, hogy erkölcsi s anyagi állásuk sulyával s nagy vagyonukhoz illő fényes háztartásaikkal hazájuk fővárosának jelentőségét emeljék. Vajha megtörténnék az, minek már rég kellett volna történnie.

*) Ez alkalommal megemlithetjük, hogy több intézetünkön kivül a pesti Nemzeti Casinónak mintegy 10,000 kötetre menő könyvtárának jegyzéke 1852-ben jelent meg nyomtatásban, a casinói könyvtárnok által szerkesztve. Mind azoknak, kik e jegyzéket ismerni ohajtják, a n. casinoi igazgatóság bizonyosan szivesen szolgál egyes példányokkal. Szerk.

Plank Ferenc gyüjteménye

Pláner Gyula

épitész, ing. műszaki főtanácsos

l.

MMÉEÉvk

1934. 236 l.

Pitte

Buda

Pozs

Üzlet

A. o

B. o

C. o

D.

E.

Födémek, boltozatok, pillérek és falak beton- és vasbetonból épugy saját, mint „Monier", „Melan", Expanded metal", „Rabitz" rendszer szerint stb.

Kőműves- árs-

VII.,

n ép

ő tanf

s épit

rel. V

sok, b

mit

ÁG

műé

st, VII

nyn

pir és

aki pa

gjobb

etők a

Vegy

Budapest,

Telefon 38—90.

Fénymásolatokat

m

Telefon szám 108—15

és a legjutányosabb árban.

KÉSZITENEK: bárminemü kovácsolt munkát, u. m. vasrácsokat, kandal-
at bárminemü világitótesteket saját terv vagy rajz után, különlegességeket
. dombormü, vert vagy kovácsolt vas és fémbutor vereteket.
SPECIALISTÁK: vaskapuk és sirrácsok készitésében.
Költségvetések díjmentesen.

és Ferenc

cárugyárosok
elek-utca 6. sz.
itmények. : :
zleti portálok,
y tombak fémekből.
elző táblák.
talan. ∴ ∴ ∴ ∴ ∴

Ifj. Weisz Gyula

tükör- és táblaüveg nagy raktára
Budapest, V., Vadász-utca 29.
TELEFON 44—19. TELEFON 44—19.

*

Opalin falburkolat lapok alabastrom fehér és szines ∴ ∴ ∴
Falconnier-üveg épületkövek fehér és szines ∴ ∴
Sodronybetétes-üveg minden vastagságban ∴
Recés-üveg minden méretben ∴
Öntött-üveg minden vastagságban
Tükör-üveg átlátszó és foncsorozott
Ornament-üveg fehér és szines ∴
Cathedral-üveg az összes létező szinekben ∴ ∴
Szines jelző-üvegek : : : :
Talapzat lapok sodrony betéttel és anélkül ∴ ∴
Üvegtetőcserép különféle alakban
Prizma-üveg : : : : : :

A legpontosabb

ronyórák

készitője
UTWYLER F. E.
UTÓDA
ADLER A.

äc. mechanikai mühely
pest, VII., Kazinczy u. 28.
észit továbbá bárminő
askerekeket, fogas-
udakat, hajtókat.
ntos aranymérlegeket.
dolgoz találmányokat.
gyzék, költségvetés díjtalan.

KÁLLAI GÉZA:

Építészet

A Bellevue ház

Ékes, arányos, közte Pollák Mihály házairól nyerte nevét majd kétszáz év előtt a Szép utca, és a mai Kossuth Lajos utca sarkán állott a *Nemzeti Kaszinó*, aminek asztalain a zöld posztót a reformkor nagyjai koptatták. Kiegyensúlyozott formanyelvét még a magyar modernizmus építészei is magukénak érezték, és mértéktartó lakóépületet simítottak a klasszicizáló utcaképbe. Mindezen könnyedén túltette magát a szocializmus alapjainak lerakott voltát hirdető korszak, és talált építészt – nem is egyet –, aki gigantomán magasházat tervezett a Budapest ostromában megsemmisült Nemzeti Kaszinó helyére. Ez semmivé tette a Szép utca két házsorának szabályozottságát, és szétszaggatta a Kossuth Lajos utca modernkedő portáloktól már amúgy is megbolygatott eklektikus utcaképét. Az addig a budai magaslatokról a Duna és a valaha volt Hatvani kapu közötti városrész finom csipkének látszó halmazát pedig megbontotta, mert messze kiemelkedett a tetők összességéből. Mert megépült ám, akkor, amikor úgy hírlett, hogy a könnyűfémek országa leszünk, és magán hordta a korszaknak minden jelét. Vasbeton szerkezetei – mint mára kiderült – hordképességük határán viselték a terheléseket, és az egész épület már építésekor sem felelt meg az akkor elvárható kivitelnek. Hozzá még le is pusztult, mire rákösöntött a szép új világ, amiben új gazdára lelt. A Hungarotex-székházból az osztrák ERA konzorcium irodaháza lett.

Az új tulajdonos a lepusztult épület hasznosítására, felújítására meghívásos pályázatot írt ki. A pályázatot a Finta Stúdió két fiatal építésze, Plajer János és Szabó Tamás János nyerte, s a hírre észbe kaptak a *városvédők* is. Követelték, az új tulajdonos bontson le a tizennégy emeletből négyet vagy hatot, hogy valamelyest visszaálljon a két utca meg a Belváros egyensúlya, amivel minden józan ízlésű ember egyet is kell értsen. Csak méltóztattak volna városvédőink előbb felébredni, és akkor az ingatlant ezzel a feltétellel kellett volna áruba bocsátani. Azt már ne találgassuk, hogy úgy és akkor elkelt volna-e, mert akár tetszik, akár nem, ennek az épületnek a legfőbb értéke az, hogy tíz emelettel magasodik a környezete fölé a legbelső városrészben. Nem is akadt hatóság, amely megkísérelte volna, hogy érvényt szerezzen a széplelkek áhításának. Ha van építészeti értelemben kész helyzet, ez biztosan az volt.

A pályázat nyertesei meg is tartották az U alakú beépítést, és a két pinceszinten vagy száz gépkocsi elhelyezésére alkalmas tárolót terveztek, ahonnan látványlift emeli a vendéget a földszinti étterem előtérébe, vagy az udvar emeleti teraszára, aminek terveit finom nőies ízléssel Torma Sarolta álmodta meg. Ezzel elkerülhetők az irodaszintek, amiket négy másik, közte egy tűztől védett felvonó szolgál. A csak egyterűnek megépített irodákat a bérlők kedvük szerint osztják, vagy nem osztják majd fel, azok bőségesen ellátottak kiszolgálóhelyiségekkel, s ha eléggé exkluzív a vendég, meghívója azt a 14. emelet panorámatárgyalójába is viheti, hogy gyönyörködjön a szép kilátásban, amiről a ház új nevét nyerte.

A homlokzat szendvicsszerkezetű falán a külső réteg drága indiai gránit, s a tervezők úgy tesznek, mintha az épület Kossuth Lajos utcai fala tömör falazat lenne, de a hozzáértő tudja, hogy az épület tartószerkezete pillérsoron nyugvó vasbeton födémsor. Ez hordja a hőszigetelt függönyfalat, amiből a halandó csak a szürke gránitot meg a még szürkébb alu-cobond felületet látja. Sajnos, igen szürkére sikerült az épület összhatása, és ez hiábavaló igyekezetté teszi a kiváló műgonddal megválasztott és tervezett homlokzatképzést. Jól tudjuk, hogy a gránitburkolat, eltérőleg például a mészkőtől, igencsak időtálló, de nem szerencsés az, ha egy új épület egybeolvad a szmogtól szennyes környezettel, mi több, a beborult égbolttal is. Bevitték a tervezők ezt a követ az épület belsejébe is, ami igen derék dolog, mert bizonyítja az *egységességre* irányuló törekvésüket, ami manapság nem túl gyakori erény, és egy ilyen át-meg-átépített háznál mindennél nehezebb feladat. Emellett sok mindent meg kellett tartaniok az eredeti épületszerkezetek közül. Így a lépcsőket is, s ezek közt akad olyan, amilyet Móricka is szokott kockás papírra rajzolni, mert aki csak kissé is magasra nőtt, rendre be kell húzza a nyakát.

Látunk gondokat azért az új szerkezetekkel is. Nem az elegancia netovábbja az, hogy az udvar hegesztett csőoszlopai semmiféle burkolatot nem kaptak, és talán nem kellett volna ugyanide belopni egy kis *high-tech galériát*, megbontva a küzdelmesen létrehozott egységet.

Mindezek mellett részleteiben is gondosan tervezett, korrekt szerkezetű épület támadt az alumíniumház helyén, jóllehet magán hordja a megalkuvás számos jelét. Nem lett *igazán modern* alkotás. Érezni lehet rajta, hogy a tervezőknek – a rendkívül nehéz feladat megoldásán túl – meg kellett felelniök a hatósági és a közízlést máig megrontó, konzervatív, a múlt és a jelen építészete közötti kapcsolatokat félreértő elvárásoknak. Nem a tervezőkön múlott, hogy nem futott a filctolluk merészebben a papíron, és nem született az egész környezet jövőbeni képét meghatározó alkotás a kezük alatt.

A Fiatal Képzőművészek Stúdiója Egyesület felvételt hirdet a Stúdió Galériában betöltendő galériavezetői munkakörre.

A galériavezető feladata: a galéria programjának kialakítása és lebonyolítása, összhangban az FKSE céljaival és tevékenységével; a galéria menedzselése, és a média érdeklődésének fenntartása; a galéria és az FKSE hazai és nemzetközi kapcsolatainak ápolása, bővítése; a fiatal művészek tevékenységét széleskörűen támogató projektek kezdeményezése és lebonyolítása.

A jelentkezés feltételei: írott és beszélt angol nyelvtudás; önálló munkavégzés; a kortárs képzőművészet jelenére és jövőjére irányuló érdeklődés; jó kommunikációs készség.

További információt kérni, jelentkezni az FKSE irodában lehet (1077 Bp., Rottenbiller u. 35. Tel.: 342-5380). A pályázatokat írásban várjuk. Önéletrajzot, a galéria működési koncepciójára vonatkozó elképzeléseiket kérjük mellékelni.

Jelentkezési határidő: 1999. november 12.

A Fiatal Képzőművészek Stúdiója Egyesület tagfelvételt hirdet fiatal képzőművészek számára.

Korhatár: 35 év. Szakirányú végzettség nem feltétel. Jelentkezni lehet szakmai önéletrajzzal és minimum tíz műalkotásról dia- vagy fotódokumentációval lehet. *Beadás:* 1999. szeptember 27. – október 5-ig, 10-15 óráig. A dokumentációkat november 2-től lehet elvinni.

Cím: Fiatal Képzőművészek Stúdiója Egyesület, 1077 Budapest, Rottenbiller u. 35. Tel./fax.: 342-5380

ÉLET és IROD.

SCHEIN GÁBOR:

Ablakok, ajt kulcslyuka

■ *Földényi F. László: Heinrich von Kleist. A szavak hálójában. Jelenkor, 1999. 462 oldal, 2500 Ft*

A XIX. századi német irodalommal foglalkozók körében az elmúlt évtizedek során mind nagyobb figyelem fordult Kleist művészete felé, miközben a kortárs próza és a dráma kiválóságai közül is többen kleisti problémák nyomán indultak el egy-egy művük megírásakor. Nálunk Kleist neve valójában csak a hatvanas években vált szélesebb körben ismertté, és lényegében csak mára jutottunk közel ahhoz, hogy a magyar irodalom gondolati és önreflexiós formáiban felismerje azokat a kérdéseket, amelyek majdnem két évszázaddal ezelőtt radikális feloldhatatlansággal nyilatkoztak meg Kleist írásaiban és sorsában. A magyar irodalom Kleist-recepciója, korántsem rossz ízléssel, kezdetben szinte kizárólag Kolhaas Mihály történetéhez kötődött, ám ha az eredeti elbeszélés szempontjából tekintjük, Sütő András *Egy lócsiszár virágvasárnapja* című darabja és Hajnóczy Péter *Fűtője* is sok leegyszerűsítést, illetve irányzatosságot tartalmaz, ami annak a következménye, hogy eltérő indíttatással ugyan, de mindketten az allegorizálódás felé mozdították el alakjukat. Hajnóczy elbeszélése mindemellett kapcsolatot tart saját idejének Kafka-értelmezéseivel is, és a Kleisttől Kafkáig ívelő analógiák nálunk azóta is magától értetődően hozzátartoznak a Kleist-olvasáshoz. A kilencvenes években minden eddiginél intenzívebbé és összetettebbé vált a magyarországi Kleist-recepció, miközben szerencsésen kihunytak belőle az allegorikus tendenciák. A fokozott érdeklődést mutatja Kleist összes művének lefordítása és kiadása, a megváltozott értelmezést pedig alighanem Márton László legutóbbi regénye példázhatja. Ebben a történetben kitüntetett helye van Földényi F. László Kleist-könyvének, amely a múlt századi német szerző szempontjából tekintve a legizgalmasabb, művészileg – sajátos módon – a legérzékenyebb és a legértőbb megközelítéssel szolgál.

Talán furcsa, hogy szépirodalmi alkotásokkal összehasonlítva egy olyan könyv művészi érzékenységét dicsérem, amelynek címe azt sugallja, mintha klasszikus szakmunkát vennénk a kezünkbe. És valóban, Földényi F. László munkája képes felelni

mindazokra az igényekre, amelyeket egy irodalomtörténeti szakmunka iránt szokás támasztani, de másképpen gondolkodik és másképpen van megírva, mint ahogy a tudomány védművei között egyébként tiszteletreméltóan és korántsem fantáziátlanul fogalmazók részéről szokásos.

Földényi F. László jó néhány olyan önreferenciális eljárással él, amelyet inkább a posztmodern regény poétikáiból ismerünk, mint irodalomtudományos munkákból. Szótárat ír, amelynek címszavai Kleist drámáiból, elbeszéléseiből és leveleiből valók, kétségtelenül némi önkénnyel kiválasztva, amennyire egyébként min-

---

■ *Kötelezők. Tanulmányok világirodalmi klasszikusokról. Szerkesztette: Bényei Tamás. JAK–Kijárat 1999. 233 oldal, 896 Ft*

BEDECS LÁSZLÓ:

Por

A kánon csúcsán lévő művekkel való találkozáskor minduntalan szembenézni kényszerülünk azzal a jelenséggel, hogy az adott szerző vagy még inkább az adott mű sérthetetlennek és megközelíthetetlennek mutatkozik. Ennek az az oka, hogy a klasszikusnak nevezett műveket a legtöbb esetben interpretációjukkal együtt kapjuk kézhez, olyan szövegekként, melyek már „nem vetnek" fel újabb kérdéseket, hiszen rég megtalálták „végleges" irodalmi helyüket. Nyilvánvaló, hogy ez olyannyira csorbítja az értelmezés szabadságát, hogy végső fokon a művek olvashatatlanságához vezet. A szövegekre rárakódott kommentárok elszámoltatásának célja tehát a szövegekhez való hozzáférés lenne. Más kérdés, hogy vajon lehetséges-e „csupaszon", a „magától értetődő" ítéletek nélkül, azoktól szabadulva olvasni ezeket a műveket.

Hét fiatal kritikus a jelen kötetben ezzel a már-már lehetetlen feladattal próbálkozik. Előveszik és leporolják a világirodalom legbecsesebb klasszikusait, hogy újfajta elméleti keretek között, újfajta értelmezésekkel szolgálhassanak. Munkájuk mozgatója az újraolvasás kényszere és az a tudat, hogy minden újraolvasás felejti és felejteti a korábbi értelmezéseket. Hiszen a tanulmányok szerzői épp arról írnak, hogy mely pontokon érzékelik félreolvasásnak a korábbi magyarázatokat, illetve hogy hogyan lehetne korrigálni azokat. Jellemző például Papp Ágnes Klára Stendhal-dolgozatának indítása, miszerint „a Stendhal-művek problémái lezártnak, mondhatni megoldottnak látszanak", ráadásul „az értelmezések három-négy, egymással csak korlátozott kommunikációt folytató kérdés köré csoportosulnak". Mi mást tehetne a tanulmányíró, mint hogy az összeférhetetlennek mondott kérdéseket egymásra tolva próbál új olvasatot formálni.

Az írások különböző elméleti iskolák igen eltérő értelmezési stratégiáit követik, és ez a sokszínűség nagyon jót tesz a könyvnek. Érdekes ugyanakkor, hogy milyen gyakran kerül elő az apa-fiú viszony úgy is, mint konfliktus. Ez az *Oidipusz király* elemzésekor – mely Simon Attila munkája – még nem is meglepő, noha nem törvényszerű, de mondjuk a *Hamlet*, a *Robinson* a *Werther* vagy a Dickens-regények kapcsán – és különösen így együtt – már feltűnést kelt. Az esetek többségében természetesen a szerző mint apa, szöveg mint gyerek metaforáról van szó. A Kiséry András-féle *Hamlet*-interpretáció például teljes egészében erre a problémára épül – hogyan van jelen Shakespeare a műben? talán a szellem az ő szelleme? –, hogy aztán a esszé utolsó mondatában egy fergeteges, öniróniával telt kiszólással le fokozza a kérdést.

Nem így a számomra legizgalmasabb írás, Kalmár Györgyé, amely

PLATER János opusa

- Tivinger István doktor, az Országos Müemléki Felügyelőség igazgatója régi ismerőse nézőinknek, annál is inkább, hiszen intézménye annyi mindennel foglalkozik.

- Az Országos Müemléki Felügyelőség az Épitési és Városfejlesztési Minisztérium legkomplexebb szervezete. Amellett,hogy felügyel hazánk épitészeti, épitőművészeti emlékeire, mintegy 8300 objektumra, 20 védett településre, ezek közül 16 város és négy község belső területére, tudományos kutatásokat végez művészeti és régészeti vonatkozásban, tervez, helyreállitásokban résztvesz mintegy 1000 emberrel az ország területén. Igy aktiv segitséget ad a tulajdonosoknak, a müemlékek tulajdonosainak és használóinak abban a munkában, hogy a kezükben lévő, a nemzet értékét képviselő objektumokat a legjobban tudják fenntartani, karbantartani és restaurálni.

- Gondolom, hogy lakóházak, meg kastélyok, meg parkok, meg berendezési tárgyak mind az Önök..

- Müemlékeink között a várromoktól, a kastélyokig minden.. a védett szobrokig, a lakóházakig, minden szerepel, hisz müemléki épületeinkben több, mint 17.000 lakás van ebben a pillanatban Magyarországon.

- És a kastély parkja, - azért mondom külön ,mert sokszor tapasztaltuk azt, hogy a helyi államigazgatási szervek külön kezelik a kastélytól, parcellázzák,kiosztják.

- A müemlékek védelméről szóló törvényeink az épitmény, az objektum mellett kimondják az müemléki környezet és a müemléki terület védelmét is. Ennek szerves egysége az épitett történeti kertek védelme, amely munkánknak egy uj vonása és a nagy erőfeszitéseket most kezdjük ebben az irányban,természetes tervezési, kutatási és a kivitelezéshez szükséges kapacitások megteremtésében.

- Tehát megvédik a parkot?

- Megvédjük.

- Honnan van pénzük ?

1976. július 15. Televízió 21.35 |Kopré|
Művészeti Magazin

- Pénzt általában a Müemléki Felügyelőségen kivül a tulajdonostól várunk, a kezelőtől várunk, hisz valahol..

- Mintegy előlegként. Nem?

- Hisz valahol ezek az objektumok belépve a népünk életébe, nemcsak kulturális értéket jelentenek, hanem a nemzetgazdaságnak is komoly értékei, amelyek a vendéglátás, az idegenforgalom és egyéb területeken forintálisan is folyamatosan realizálódnak.

- Kedves Tivinger doktor! Mindig azt mondjuk, hogy Felügyelőség. Felügyelnek Önök? Van ennek konzekvenciája, ennek a szónak?

- Én tudom most mire gondol, arra gondol, hogy büntetünk-e?

- Arra, igen..

- Büntethetünk adott esetben azok ellen, akik durván megsértik azokat a törvényes rendelkezéseket, amelyek ezeknek a nemzeti értékeknek a védelmét előirják, büntetünk. Alapvetően azonban felügyelőségünk, intézményünk nem a büntetést helyezte eddig előtérbe és a jövőben sem, hanem az együttmüködést,a koordinációt, szakember gárdájával a segitséget,a tanácsot a tulajdonosok felé, hogy a megfelelő funkciót megtalálva ezeknek a nemzeti értékeknek a legkorszerübb helyreállitásokkal, karbantartásokkal segiteni tudjunk, ugy, hogy szerves részeivé váljon az életünknek.

- Szókimondó emberként ismerjük, most tárgyilagosan, hatékonyabb lett az elmult esztendők során a Müemléki Felügyelőség munkája vagy stagnált?

- Mi ugy érezzük, hogy éppen a saját fejlődésünkön, a népgazdaség fejlődésén keresztül is mindig hatékonyabb.

- Ez a Bástya kert. A Müemléki Felügyelőség épületének egyik része. És ahogy az ember igy sétál, vagy jár mondjuk Visegrádon, vagy Esztergomban, vagy az ország más részén, gyönyörködik a látottakban, az épületekben, a berendezési tárgyakban aligha gondol arra, hogy a Müemléki Felügyelőség munkatársainak, régészeinek, müvészettörténészeinek, épitészeinkek munkájában gyönyörködik. Mai müsorunkban egy kicsit ők is a főszereplők. Vagy egy különleges példa , ami a müsornak ilyen jóértelemben vett szenzációja. A Gyöngyöspatai Templom. Müvészettörténésze Plebádi Ferenc. Engedje meg, hogy egy kicsit megismertessük nézőinkkel ezt a témát,próbáljon részletesen végig követni, hol van Gyöngyöspata?

- Gyöngyöspata a Mátra lábánál helyezkedik el ez a kis község.

Azon a jó gyöngyösi szőlővidéken.

- Elég kevesen ismerik és hogy kerül ennek a gondja, egy ilyen nagy országos intézményhez?

- Az egyház-község részéről, a falu lakosságának a részérről kaptunk egy megkeresést, ők tatarozni akarták egyszerüen ezt a templomot.

- Igen.

- És mi akkor nem-et mondtunk, mert az előzetes ismereteink alapján egy lényegesebb beavatkozást igényelt a templom, s akkor mi felajánlottuk, hogy a Müemléki Felügyelőség munkába veszi eezt a templomot, müemlékileg helyreállitják.

- Mert irásos emlékekben hol fordul először elő.. ?

- Irásos emlékekben? Anonimus emlegeti először Pata nevét, annak a vezérnek, a honfoglalás..

- Az Aba Sámuel familia..

- Ugy van. Az Aba Sámuel apja, vagy nagyapja a Pata vezér, aki itt Gyöngyöspata fölött a hegyen ütötte fel a sátorfáját, ott épitett várat magának, egy ispáni várat.

- Tehát, ez a kis templom tükre a régi századoknak és egymást követő változásnak és fejlődésnek..?

- Természetesen mint minden müemlék egy egész történeti folyamatosságot tud elénk tárni és igy egy egész történelmi életet tud..

- Mit találtak ott?

- Fönt a Várhegyen?

- Igen.

- A Várhegyen egy őskori várnak a nyomait tárták fel az egri régészek, s a vár mellett egy középkori templomnak az alapfalait, a valamikori főesperesi templomnak az alapfalait.

- Tulajdonképpen ennek a rekonstrukciója folyik ma?

- Nem! A falu templomának. Falu templomának..
- a rekonstrukciója.

Na, most ahhoz, hogy a falu templomát helyesen rekonstruáljék hát annyit már ezekben a sétákban megtanultunk, maradt valami rajz, vagy valami nyoma arról, hogy milyen volt?

- Hogyne! Több korból származó rajza, egész régi rajz is adódott.

- Például?

- Például egy középkori festett Bibliában.

- Bibliában. Milyen bibliában?

- A Mekcsei Dömötör féle bibliában.

- A Mekcsei az Anjou-kornak a tárnok mestere?

- Hogyne. Igen. Károlyi Róbert tárnokmestere.

- Igen.Igen.

- Aki birtokosa volt a falunak.

- Igen. Milyen biblia ez?

- Az ugynevezett Mekcsei biblia.

- De hol van a Mekcsei biblia?

- Washingtonban.

- És?

- A Kongresszusi Könyvtárban.

- És , hogy megszerezték ezt ?

- A Washingtoni Könyvtárnak ezt az értékes könyvemlékét publikálták valamikor, s minthogy magyar vonatkozásai vannak hát a magyar müvészettörténészek ezt jól ismerik.

- Miféle magyar vonatkozás? Rajzok, vagy..?

- Hogyne.Ezt egy illusztrált biblia, amelynek a cimképén ott látható Mekcsei Dömötör tárnokmester a feleségével, amint egy kis templomot ajánl föl Szüz Mária tiszteletére..

- ..kezében?

- Egy angyal tartja ömellette,de látszik, hogy ő a donátor.

És ez a kis templom makett, amit ezen a képen láthatunk feltehetően a Gyöngyöspatai falusi templomnak a legrégibb ábrázolása.

- Maradjunk a templomnál. Milyen templom ez?

- Hát a templom egy nagyon összetett építmény, tulajdonképpen csak most a kutatás során , a helyreállitást megelőző müvészettörténeti kutatás során derült ki, hogy mennyire összetett. A fő képet a g késő gótikus korszak alakitotta ki, azonban a régészeti kutatás föltárta az első gyöngyöspatai templomnak az alapfalait ,egy egészen egyszerü, kicsi, egy szentélyes, ilyen félkörös szentélyes kicsi templomnak az alapfalait és nagy meglepetésünkre ennek a kicsi templomnak a homlokzati részeit is megtaláltuk a vakolat leverése után a mai templomban.

- Kedves Plebárdi Ferenc, arra kérem vezessen végig bennünket igy a film segitségével, a kép segitségével a hajdani templomban..

- Gyöngyös felől a patak hidján át vezet az ut Gyöngyöspatára. A hid oldalán Nepomuki Szent János falusiasan egyszerü szobrát láthatjuk. Fejét többször leütötték, visszaragasztották. A falu közepén dombon áll a falu temploma. Épitészeti helyreállitása a közelmultban fejeződött be. Régi bádogtető helyett uj müemléki palafedést kapott, pusztuló , öreg falai megujultak. A XV. sz-ban épült 8-szögbe forduló négyzetes hasáb alaku tornya. Valamikor barokkos hagymasisak fedte. A mult század végén, illetve a 40-es években elrontott toronysisak helyébe ujat épitettünk.
A torony párkány szabálytalan árkádivei a durván megmunkált sarokkövek nehézkezü mesterre vallanak.
Az első templomhoz kápolna is épült. Alapfalait régészeti feltárás hozta felszinre. A templom déli hajója a XVIII.sz. ban épült, ez a templom legkésőbbi épitési szakasza.
Lépcsős diszü gótikus g kapuzata felett démon-riasztó fejet faragtak. A pataiak a durván faragott arcképben Pata vezért, a falu államalapitáskori nagy urát látják.k Belső kapunyilását a mult században épitett otromba pórus elbontásával szabaditottuk ki. A kapuén át egyszerre kitárul a hálóboltozatos, monumentális templom tér.
A szentély a török időkben beszakadt,1610-ben a beomlott gótikus bordákat felhasználva, ujjá épitették boltozatát.
Részben befalazott ablakait is kibontották. A sokféle kőrács mutatja, hogy a templom épitője eltanulta a gótikus műhelyformákat , ha nem is egészen tökéletesen.
A XV.sz.-eleji épitkezés alkalmával felhasználták a XIV.sz-i

gyámköveket.is. Ugyancsak XIV.sz-i maradvány a templom kőszentség-háza is. Ásatás hozta felszinre a XVII.sz. derekán élt plébános sirját. A helyreállitás munkája még nem ért véget. Most a vakolat alól feltárt falképek helyreállitásán dolgoznak az Országos Müemléki Felügyelőség falkép-restaurátorai. Ez az a falkép, amelyet Mekcsei tárnokmester festett Ez a képtöredék Krisztust és a hitetlen Tamás történetét ábrázolja. Visszaragasztása, megerősitése és teljes megtisztitása után sor kerül a kép mérsékelt kiegészitésére is.
Össze nem illő, sokféle részletből született ujjá a patai Templom, századokon át épült, változott, s most egy soha nem volt uj egységbe fonódnak, megtisztitott, helyre rakott részletei. A Kálvária kereszt a diadalivben uj hozzátétel. A mi korunk is adott ujat az öreg épülethez.

- Ennek a gyöngyöspatai Templomnak egyik érdekessége, pontosabban a hazai müvészettörténeti emlékek között szinte különlegessége egy XVII.sz-beli fából faragott oltár, az ugynevezett Jesse oltár, amelyet a gyöngyöspataiak következetesen Jese oltárnak neveznek. Fából faragott férfi alak fekszik, szakálas férfi - alak, oldalából fág családfa nő ki, ezen a családfán próféták és királyok ülnek, a csucsán pedig Szüz Mária, ölében a kis Jézussal.
Ki ez a Jesse? illetve ez a Jessze, kérdezik sokan.

A Bibliát kell ehhez felütni és a Biblia müvelődéstörténeti adatait megnézni. Az Ótestámentumban Ruth könyvében és Sámuel könyvében bukkan fel Jessze alakja, aki pontosabban Izai. Dávid király apja. Ily módon tehát felkerült Jézus származás táblájára. Igy került a gyöngyöspatai templomnak erre a különleges, szép oltár ábrázolására is. Na, most valahogy a századforduló táján villámcsapás érhette ezt az oltárt, mert elszenesedett. A restaurálási munkát a Müemléki Felügyelőség laboratóriumában és mühelyeiben készülnek, filmet készitettünk erről és roppant izgalmas végigkövetni ezt a szép és gondos munkát, ahogy fokról-fokra lassan renoválva kialakul az oltár régi képe.

Irásos forrás szerint a templomnak a középkorban festett szárnyas oltárai voltak. Ezek a hódoltsági időkben elpusztultak.
A mai főoltár, a Jesse fával a XVII.sz. közepén készült.
Az oltárasztalra 1790 körül ráépitett cofta bernákulum eltávolitásával kibontakozott az eredeti kompozició. A vastagtörzsü családfa aljén a földön fekszik szüz Mária ősatyja Jesse.
A szétbontott oltár az Országos Müemléki Felügyelőség restaurátori mühelyébe van szállitva. A kutatások során a későbbi átfestés alatt elszenesedett részeket találtak.

Egy villámcsapás következtében a fabltér egész felülete megégett. A gipszből készült kiegészitéseket is eltávolitották. A szobrokról és táblaképekről az átfestést vegyszerekkel és mechanikus uton távolitják el.
Ezután kerül sor a faanyag konzerválására.Mérgezéssel megakadályozzák a rovarfertőzést, majd a telités müvelete következik, ezzel szilárditják meg az elszenesedett részeket.
A kifurt lyukakba injekciós tüvel juttatják be a speciális vegyszereket. A szobrok felületi hiányait kréta alapozással tüntetik el.
A fémszinezés kiegészitése a következő munkafolyamat,aranyfüst-lemezkékkel, aprólékos gonddal készül. A szinek pótlása retusálással történik, finom vonalkázással, hogy a kiegészités megkülönböztethető legyen,és ezt bármikor eltávolithassák, ha a későbbi kutatások ezt szükségessé teszik.
Ezután kerül sor a felület-védelemre. Az egész épitmény lakkbevonatot kap. Ha ezeket a munkafolyamatokat az összes szobron elvégzik, a szerkezeti részeket összeépitik majd és 1977 decemberében kerül sor az oltár felállitására,a gyöngyöspatai Templomban.

gyermekjáté

Án, tán, tini
Szaj reke vini
Ölöm, pölöm,

Szó, szól, zene
Hivj táncba, gyere
Forogj, pörögj, állj.

Csak az a jó tánc,
Amit velem jársz,
Amit velem ide-oda jársz.

Ropd a táncot: hopp!
Lábad járjon: kopp!
Amig járjuk, addig minden jobb.

Eci, peci, pec
Ova mala zec
Ova mala eci, peci, pec

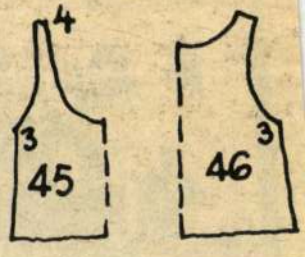

Az erdei

A hazánkban élő három pelefaj közül a legritkább és életmódjában a legkevésbé ismert az erdei pele. Alig nagyobb egy jókora pocoknál, bundája felül barnásszürke, alul fehéres, szemei körül a fülkagylókig fekete sáv húzódik. Farka a pelékre jellemzően dúsan szőrözött, bozontos. A lomberdők és a nagyobb bokrosok lakója, de megtelepszik az akácosok bodza aljnövényzetében is. A fákon mókusok módjára szaladgál,

PLATTHY György

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1983 FEB 1 2

az utolsó alkalom, amikor Vitéz szabad mozgásában gyönyörködhettek, a kutya hatal-

téz, mihelyt a Duna-pa... tek, a mellvéden át a folyó hosszú, elmerült szemlélésbe

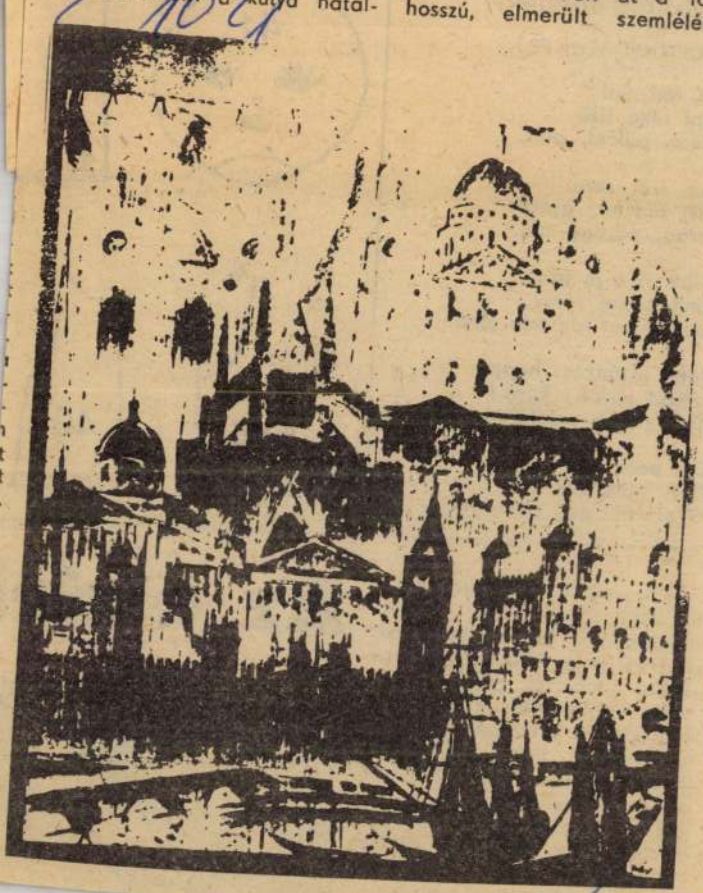

— De unalmas hóember gy, nem tudsz te semmit! Én ég azt hittem, hogy barátok szünk.
— Azért azok lehetünk.
— De, hát te nem tudsz semit se játszani!
— Taníts meg!
— Nehéz eset vagy.
— Na, taníts meg! — körgött a hóember.
— Na, jó. Tudod, mit? Hólyózzunk, azt biztosan tudsz, zen hóember vagy, és azok dják gyúrni a legmesszebb lló hógolyót.
— De én azt se tudok.
— Azt se, azt se... akkor sélj valamit! Azt talán csak lsz?
— Tudok.
— Na, akkor kezdd.
— Egyszer volt, hol nem t... — kezdte a hóember.
— Ezt már ismerem! — vágt közbe Bence. — Az üveggyen is túl, ahol a kurta farkismalac túr, volt egyszer okárki.
— Nem akárki, hanem ...

— Király, e
királyfi, egy k
mást nem tud
— Tudok, d
dődik.
— És fuss e
ződik — legyi
— Hát akk
dörmögte sértődötten a hóember.
— Én? — vakarta meg a fejét Bence.
— Na, ugye, te se tudsz mesélni!
— De az apukám tud.
— Az apukád, az apukád. Azt az enyém is tud.
— Akkor most mi legyen?
A hóember nem válaszolt.
— Nem hallod? Mit csináljunk?
De a hóember most se válaszolt.
— Miért nem beszélsz, megkukultál?
A hóember erre sem mondott semmit.
— Mondj már valamit!
Kismisi fordult be a sarkon.

— De buta mese!
— Ez neked buta? Hát tudd meg, hogy egyáltalán nem buta, mert a hóemberek tudják a világon a legeslegszebb meséket. És nemcsak mesélni tudnak, de futni is, meg ugróiskolát játszani, és legfőképpen hógolyózni tudnak.
— Hisz meg se mozdul!
— Mert már elfáradt. Annyit játszott velem, hogy alig győzi kipihenni.
— Hát ha így van, akkor legyen így. De most velem fuss versenyt! — Azzal Kismisi szaladni kezdett.
Bence a hóemberre kacsintott, s aztán uzsgyi, ő is szaladni kezdett. A hóember meg csak nézte, és titkon az ő győzelméért szurkolt.

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1983 FEB 12

1021

küdt, felvetett fejjel figyelt, rit-

jét még egyszer megmutatta:

autókat, s a platánok közt é
redő madarak hangját. Et

A Jelenkor februári számát Platthy György rajzai illusztrálják

LAKÁS

1,5 szobás lakás eladó. Tel.: 72/412-881 (22739)

A történelmi belvárosban luxuslakás eladó. Érd: 30-693-707 (22293)

Keresek tégla- vagy panellakást belvárosban. 329-401 (22598)

Király u. 50 m²-es gázfűtéses I. em-i lakás eladó. 3,3 MFt. Érd.: 72/210-548, 18 óra után (22367)

Komlói 1 szobás hagyományos fűtésű lakás eladó. Komló, Sallai u. 9. Horváth (22320)

POTE mellett 63 m²-es társasházi lakás eladó. Érd: 8-17-ig, 314-489 v. egész nap 20-532-547-es számon (21802)

Szigetvár belvárosában 57 m² telefonos ktv kandallófűtésű udvari lakás eladó. Érd.: 73/312-751, 17 után (22260)

Pécs belvárosi Apáca utcai 78 m²-es gázfűtéses téglalakás eladó. 318-532 (21061)

Pécs központjában 130 m²-es lakás beépíthető tetőtérrel eladó. Tel.: 319-141 (22082)

Pécs-Rózsadombon, Csipke utca 13. II. em. 7. ajtó 2 szobás lakás eladó. Megtekinthető: hétfőn, szerdán és pénteken 15-17 óra közötti időben (22059)

INGATLAN

300 □-öl telek Kispostavölgy-tetőn eladó. 74/455-874 (21108)

Drávapiskiben 2 ha szántó bérbe adó. Érd.: 72/351-023 (21845)

Eladó Hal József utcai 18 m²-es garázs. Érdeklődni: 72/327-292, 72/316-675 (22505)

Eladó Nagydeindolban tetőteres családi ház. 325-855 (21905)

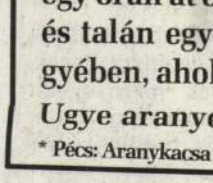

Vadvirág u. 10. 335-428. Irányár: 24 millió (22715)

Garázs eladó Surányi u. Érd: 336-365, este 211-201 (22709)

Gyódi zártkerti gyümölcsös 410 □-öl eladó. 252-705 (21500)

Hirden 5 szobás családi ház nagy területtel eladó. Érd.: 72/337-047 (21157)

Kökényi családi ház eladó. Érdeklődni: 06-20/753-500 (22242)

Mohácsi szőlőhegyen Lajos szobornál 760 □-öl házhely gyümölcsös eladó. 72/449-901 (22252)

Olcsó üdülőtelek. 484-536 (22578)

Orfűn a Pécsi tóhoz közel 200 öles 4 szobás összkomfortos 2 szintes családi ház eladó. Érd.: 498-264 (22272)

Pellérden építési telek eladó. Érd: 315-666 18-20-ig (21310)

Pécshez közel baksai családi ház eladó frekventált helyen dupla telekkel. Tel.: 72/439-886 (21985)

Stájerországi befektetőknek eladó ingatlant keresek. Káplár Kft., Káplár Imre Péter, tel.: 06-72/443-082 (22255)

Teljes összkomfortos új családi ház eladó, csak életjáradék formában. 72/240-561 (22377)

Vállalkozók figyelem! Műhely, garázs eladó. 253-302 (22374)

20 m² üzlet eladó. 314-905 (22556)

BÉREL-KIAD

110 m² négy helyiségből álló irodarész kiadó irodain kívül más tevékenység is folytatható. Pécs, Mohácsi út 18. Érd.: 06-20-361-635. (22653)

Albérlet kiadó. 314-482 (21024)

Siklós legforgalmasabb helyén üzlet kiadó. 352-655 (22644)

Albérlet kiadó. 313-330 (21743)

Büfé eladó olcsón 318-630 (22222)

13 m²-es belvárosi kirakatos üzlet kiadó. 72/370-484 (22239)

Alkotmány utcai 35 m²-es iroda-rendelő kiadó vagy eladó. Tel: 72/241-377 (22559)

ALBÉRLET

1,5 szobás kertvárosi lakás kiadó. Tel.: 321-401 (22221)

2 szobás uránvárosi bútorozatlan távfűtéses lakás kiadó. Érd.: 1-257-8889 hétköznap, 18 óra után, hétvégén egész nap. (22358)

ADÁSVÉTEL

120 kg-os hízó eladó. Tel.: 371-955 Pécsudvard (22674)

600-as szalagfűrészgép eladó. Nagyváty, Kossuth u. 70., 73/446-416 (22224)

Régiséget veszek 319-337 (20493)

Régiséget veszek 213-440 (20677)

Eladó 2,5 m-es gabonavetőgép, 3-as eke, gabonafúvó. Telefon: 72-377-058, 30/597-139 (22593)

Hízó hasítva eladó. 411-969 (21379)

Mini pékség berendezése olajégős FNK kemencével eladó. Érd.: 20-248-161 (22442)

Pénztárgépszaküzlet Pécs, Radnics u. 16. Pénztárgépek éves leolvasása kedvezményes áron. Tel.: 72/313-038, 20/435-807 (21739)

VEGYES

8 db 1,5-5 t kapacitású tehergépjárművel bérfuvarozást vállalunk. Tel.: 72/212-024

Matematika korrepetálás, felvételi felkészítés. 326-410 (22704)

Matematika-tanítás, felvételire felkészítés. 335-736 (22610)

Diplomás angoltanár tanítást, korrepetálást vállal. Tel.: 320-161, 312-399 (22226)

RÁDIÓ

áthangolása Pécsett, Gárdonyi G. u. 15. Csak január-februárban (22005)

1998 január 24.

Hodnik Ildikó jegyzete

Álvevők

Van egy cég, amelyik kitalálta, hogy álvásárlókat alkalmaz. Nem azért persze, hogy saját termékeit önmaga vegye, hanem azért, hogy megtalálja, kik azok az eladók, akik a legkedvesebben, legkészségesebben kínálják a portékát. A legjobbakat megjutalmazzák, különféle dicséretben részesülnek, így hát megéri, ha kicsit többet foglalkoznak a látszólag fakszni, válogatós vevővel.

Én is szeretnék álvásárló lenni. Ebben az esetben ugyanis az eladó például nem tudná, hogy mezei, besurranó vevő vagyok-e, akinek el lehet adni az égett sajtos rolót, meg a félbetört pogácsát, amit gyorsan a zacskóba dug, hogy csak otthon vegyem észre. Ha álvásárló lennék, szép darabokat kapnék a pénzemért, és nem vágnának pofákat, amikor szólok, ha észreveszem, ha selejttel kínálnak.

Ha álvásárló lennék, akkor biztosan nem adnának el olyan csatlakozókábelt, amelyiknek rossz az egyik vége, és nem ütnék el a panaszt azzal a tréfával, hogy ehhez egy hölgy nem ért. Ha álvásárló lennék, készségesen visszavennék a hibás árut, elnézést kérnének, és kicserélnék jóra, mivelhogy azt fizettem meg ugyebár.

Mindez csak azért érdekes, mert hát azt hittük, a magánboltokban majd nem lehet megengedni az ilyen kis tréfákat, s hogy a piaci versenyben csak az fog fönnmaradni, aki minőséget ad el. Azt reméltük, az eladónak majd az lesz az érdeke, hogy gyors legyen, készséges és kedves, mert abban bízik, hogy visszatérünk a boltjába, sőt ajánljuk másoknak is.

A lényegre azonban visszatérve: jó tudni, hogy álvásárlók járnak köztünk. A legjobb eladókat keresik. Hogy melyik cég termékeinek kínálói között? Hát ezt sajnos nem árulhatjuk el.

Platthy György festőművész 90 éves

„Pécsváradhoz az esztétikai hatásokon kívül más érzelmi szálak is kötnek. Itt laktam, itt tanítottam és itt temetkezem. Felajánlom tehát életművem egy jelentős részét Pécsváradnak."

Ezek a sorok olvashatók abban az adományozási okiratban, melyben felajánlotta *Platthy György* Munkácsy-díjas festőművész, nyugalmazott tanszékvezető tanár 50 alkotását. Az állandó életműkiállítást 1990. augusztus 20-án nyitották meg a könyvtár emeleti termében.

A 90. évét most – január 26-án – ünneplő művészre a nagybányai festők nagy hatással voltak, tőlük tanulta, hogy az ember őrizze meg alázatát a természettel szemben. Megőrizte; így lettek egy életre szövetségesei a fák, a hegyek, a felhők, a hazai tájak, elsősorban a Mecsek és a Balaton vidéke. E tájakról indult portyáira: Egyiptomba, Párizsba, Londonba, Bécsbe, Rómába – hogy azután újra visszatérjen a Mecsekbe.

Tájképei derűs hangvételűek, gazdag színvilágúak, köszönhetően a magyar népművészet erős hatásának, amelyet a művész oly elemzően tanulmányozott. Főiskolai tanárként Népművészet címmel sikeres tankönyvet írt. Több évtizeden át pedagógusként dolgozott Pécsett, és a sok arcú festészetet tanítva maga is törekedett a sokrétűség megvalósítására. Vallásos témájú műveit a hit mélysége hatja át. Ittjártakor *II. János Pál* pápának egyik krakkói ihletésű alkotását ajándékozta. Festményei láthatók Pécsett, a Nemzeti Galériában, az Országházban, szerte az országban és külföldön is.

A pécsváradi kiállítást nézve képei derűt árasztanak, harmóniát és megnyugvást keltenek az emberben.

Sántha László

PLATTHY György festő

A maláj talány

A Maláj félsziget kékes szürkén úszik a repülőgép alá. Másfél órája már csak a Dél-kínai-tenger vizét lehetett látni. Lassan kirajzolódnak az őserdő egybefüggő zöldjéből a pálmák rendezett sorai, aztán láthatóvá válnak az első „sebek" is a földön: a bányászkodás nyomai.

Az első kép ez — így madártávlatból — Malajziáról.

A második sokkal plasztikusabb: haragos itt a zöld, tiszta a környezet, nyugodtak, mosolygósak az emberek. Merészebb a megvalósult álom: Kuala Lumpur, a főváros három-négysávos autópályákkal, huszon- és harmincvalahány emeletes felhőkarcolókkal, szállodák tömegével fogadja az idegent.

És biztonsággal. Aki itt az utcára lép — akár éjszaka is —, nem kell feltétlenül folyton arra figyelnie, hogy megvan-e a pénztárcája.

A jólét tapintható.

A 1957-ben függetlenné vált ország ma alkotmányos szövetségi monarchia: szultán irányította kilenc maláj állam, kormányzó vezette négy nem maláj állam és a szövetségi terület (a főváros) a tagja. Az uralkodó *Azlan Shah* 1989 óta tölti be ezt a tisztet. Előtte Perak állam szultánja volt. Azt megelőzően tekintélyes jogász. A galambősz uralkodó államügyészként, jogtanácsosként és bíróként írt kézikönyveit ma is használják Malajziában.

A függetlenné válás után sokáig őrizték itt a brit hagyományokat: még az igazságszolgáltatás embere is rizsporos parókát öltött, s a trópusi melegtől verítékben fürödve hirdetett ítéletet. Mára alighanem csak a — számunkra fordított — közlekedés, a „balra hajts" őrzi az angol gyarmati uralom emlékét. Kuala Lumpur — a hajdani álmos ónbányász-település — világváros lett, s ezt a gazdaság világméretekben is kiemelkedő fejlődésének köszönheti. Malajzia mára megközelítette a gyorsan fejlődő ázsiai kistigrisek gazdasági színvonalát, sőt, az ütemet tekintve az utóbbi években meg is haladta azok teljesítményét. Együtt van itt jelen az iszlám formálta múlt s a jövő század előszele. Nincs még városi tömegközlekedés, de szinte óránként indulnak a repülőgépek a fővárosból a szövetségi államokba. A városépítés szédületes ütemű, de a városban is megmarad a szinte az egész félszigetet beborító erdő: csak az épületek helyén vágják ki a fát. A levegőt itt látni lehet, olyan párás, de nincs valamirevaló üzlet, vendéglátóhely, szálloda, iroda, ahol ne működne kifogástalanul a légkondícionálás. Malajzia gyárt ja a világon a legtöbb légkondícionáló berendezést. Természetesen világszínvonalon.

Még egyet feltétlenül meg kell említeni a legek között: ebben az országban készül a világon a legtöbb chip. Ezek az apró alkatrészek is élvonalbeliek a minőséget tekintve.

Évente sok millió dollár értékű amerikai tőke jön ide s válik malájjá egy jól működő gazdaságpolitika eredményeként. A maláj kormány gazdaságpolitikáját előszeretettel minősítik fejlesztési „diktatúrának". A kormányfő, *dr. Mahathir Mohamad* harmincéves fejlesztési koncepciója tervszerű, tudatos állami beavatkozásra épül, és nemes egyszerűséggel *Mahathir 2020 látomásának* nevezik. Merthogy beteljesedését az ezredforduló után húsz évvel várják.

A miniszterelnök „látomása" szerint akkorra kialakul egy egységes, életképes — az etnikumok felett álló — középosztály. Mégpedig úgy, hogy nem a gazdagok gyarapodását korlátozzák, hanem a szegények esélyegyenlőségét biztosítják. A módszer a „pozitív diszkrimináció" és a kultúra, az oktatás fejlesztése, a „gondolkodás forradalmi átalakítása".

A tervet mindenki a nemzet érdekében valónak tekinti, hiszen mindenki nyer rajta.

Malajzia az ország etnikai összetételét tekintve is nagyon színes: a lakosságnak több mint a fele maláj, 30 százaléka kínai (de van szövetségi állam — például Penang —, ahol a kínaiak élnek többségben), 10 százaléka indiai, a többi dajak, kudarin, európai, ázsiai, amerikai.

A függetlenség elnyerésekor a kínaiaké volt a *gazdasági* és a malájoké lett a *politikai* hatalom. Az alig függetlenné vált országnak le kellett küzdeni egy maoista-kommunista hatalomátvételi kísérletet, s 1969-ben megszüntetni a véres pogromokat. Az *etnikai alapon szerveződött pártokat* bevonták a koalícióba, és hozzáláttak a gazdasági struktúra átalakításához úgy, hogy nem vettek el a korábbi tulajdonosoktól, de tulajdonhoz juttatták azokat, akiknek nem volt. (A malájok például 5 százalékkal olcsóbban juthatnak állami ingatlanhoz, mint a kínaiak.) Tehát nem vesznek el, hanem adnak.

Az eredmény: tíz év alatt a malájok kezébe került a nemzeti vagyon 24–25 százaléka. Nőtt az indiaiak részesedése is, és erősen csökkent a külföldiek tulajdonának aránya. Az itt élő kínaiak részesedése a nemzeti vagyonból még mindig aránytalanul magas.

Az arányok további változtatásának eszköze a privatizáció. Magántulajdonban, maláj kézben van már a vasút, az elektromos hálózat, a repülőtér, és most folyik a nemzeti légitársaság privatizációja. Valaki — tréfának szánva — azt mondta: most már csak a hadsereget kellene privatizálni.

A külföldi tőke jó lehetőségeket talál itt: gyorsan fejlődő — de ma is sok tekintetben világszínvonalat képviselő — infrastruktúrát, jól képzett, fiatal, angolul beszélő, olcsó munkaerőt, állami garanciát.

Persze az állam feltételeket is állít. Olyant például, hogy az új termékbe beépített alkatrészeknek hány százalékát kell meghatározott időn belül Malajziában gyártani.

Az állam céltudatos gazdaságépítést, tudatos regionális politikát folytat. A fejlesztési „diktatúra" állami beavatkozást jelent a gazdaságba gazdasági eszközökkel.

A politika a gazdaság nyelvén beszél — a gazdasággal.

Azt gondolom, a gazdaságpolitikai viták egy gazdaság állapotát is jellemzik. Nos, Malajziában a múlt év nagy vitája az volt, hogy mennyivel növekedhet a nemzeti össztermék. Az itteni pénzügyminisztérium azt állította, hogy eléri majd a 8,5 százalékot is. A gazdaságkutatók kincstári optimizmusnak minősítették a prognózist, és fogadni mertek volna, hogy a 7,6 százalékot nem haladja meg. Ezen azután elvitatkozgattak, míg meg nem született a végeredmény: 1992-ben 8,9 százalékkal nőtt a nemzeti össztermék.

Malajzia hatodik középtávú terve 1991–1995 között átlagosan a nemzeti össztermék 7,5 százalékos és az ipari teljesítmény 11,5 százalékos növekedésével számol évente, mégpedig a kis- és középvállalatok teljesítménynövelése révén. Öt év alatt 400 ezer új munkahelyet kívánnak létesíteni, pedig a munkanélküliek aránya ma is irigylésre méltóan alacsony — 4,1 százalék —, és 7,4 milliárd amerikai dollárt költenek az infrastruktúrára.

Ezt az ütemet diktálja a miniszterelnöki „látomás", amely az ezredforduló után 20 évvel a nemzeti össztermék megnyolcszorozásával számol: a magánszektor és a magánkezdeményezés előtérbe állításával kívánja ezt elérni.

A maláj gazdaság felvette az ütemet, s a világra figyel. Világcégek telepednek itt meg, megújítják technológiájukat az áttelepítés révén, s növelik a kis tigris erejét. A maláj gazdaság Európára is figyel, s hídfőnek éppen hazánkat szemelte ki. Bank vagy pénzintézet alapítása alapozza meg ezt a lépést, s — elsősorban a szállodaipar privatizációjában — malajziai tőke is szóba jöhet. Itt az Indiai-óceán és a Dél-kínai-tenger ölelte félszigeten akkor van nyár s idegenforgalmi főszezon, amikor nálunk kopogós a tél. Igaz, itt tél soha nincs, legfeljebb több vagy kevesebb eső.

Ennek az országnak mindene megvan az idegenforgalomhoz, talán csak a nemzeti konyhája hiányzik. Illetve abból is több van: ahány nemzet él itt, annyiféle a konyha is.

. . . Egyik este a vacsorához kenyeret kértem egy kertvendéglő pincérétől. Hosszan nézett rám, aztán megkérdezte:

— Hány szeletet?

— Legalább kettőt — mondtam meglepődve a kimértségén.

— Kettőt? — ismételte meg. Várt egy kicsit, aztán csodálkozva elment. Majdnem végeztünk már a vacsorával, amikor megérkezett: a tányéron két sütőlapát nagyságú lepény feküdt, frissen, még melegen.

Akkor vettem észre: török a vendéglős.

Dicsértek egy másik vendéglőt is. Úgy éjféltájt — merthogy akkor végeztünk — betértünk. A pincér szabadkozott: nem tud már vacsorát adni. A tulajdonos pedig karon fogott, s megmutatta, hol a még nyitva tartó vendéglő.

Két nap múlva visszatértünk: örült a pincér is, a tulajdonos is. Megismert, üdvözölt bennünket, lecserélte a terítőt az asztalon, s kérte: bízzuk rá a választást, nem csalódunk.

Nem csalódtunk.

Harsog a természet, az emberek visszafogottabbak. Az iszlám itt államvallás. Tiltásait nemcsak erkölcsi kötelesség betartani. A nők bekötik a fejüket az utcán, s még a belföldi járaton a repülőgép utaskísérői is bokáig érő színes ruhát viselnek. Kevesebb a reklám, hiányoznak az embert ábrázoló képek.

Itt a hőségben tiszta fehér színű ruhát senki nem visel. Az ugyanis a gyász színe. Hivatalos alkalmakra a nők sem veszik fel az egyszínű sárgát: mert az az öt évre választott uralkodó színe. A bíbort azért mellőzik, mert az a peraki, a középkéket pedig azért, mert a többi szultán színe.

A természet viszont egyetlen színt sem mellőz. Az összefüggő erdőket ültetvények szakítják meg: a félsziget mezőgazdaságának hírnevét a kaucsukfa, az olajpálma alapozza meg. Ami távolból takaros szépnek látszik, az itt izzasztóan kemény munka árán jön létre.

A pálmaerdő — még ha szabályos sorokba ültették is a fákat — iszonyúan zárt, sötét, s olyan, mint a gőzfürdő.

Igaz, „gőzfürdőből" nincs hiány: a rendkívül párás levegő megteszi hatását.

A kistigris egyre inkább mutatja erejét, s az a tízéves program, amely 1991-ben kezdődött, a tartós gazdasági növekedés biztosítását léptette az első helyre a feladatok rangsorában, és azzal számol, hogy az ezredfordulón a jelenlegi 27 százalékról 37 százalékra emelkedik az ipar részesedése a nemzeti össztermékből, az exporton belüli aránya pedig a mostani 55 százalékról 80 százalékra emelkedik.

A maláj kistigris ma fejlődő, s ez főleg az ország nyugati részén jelent jelentős változásokat, de hát itt él száz malájziai közül 83.

És egyre jobban él.

Kercza Imre

A hosszú ruha „kötelező"

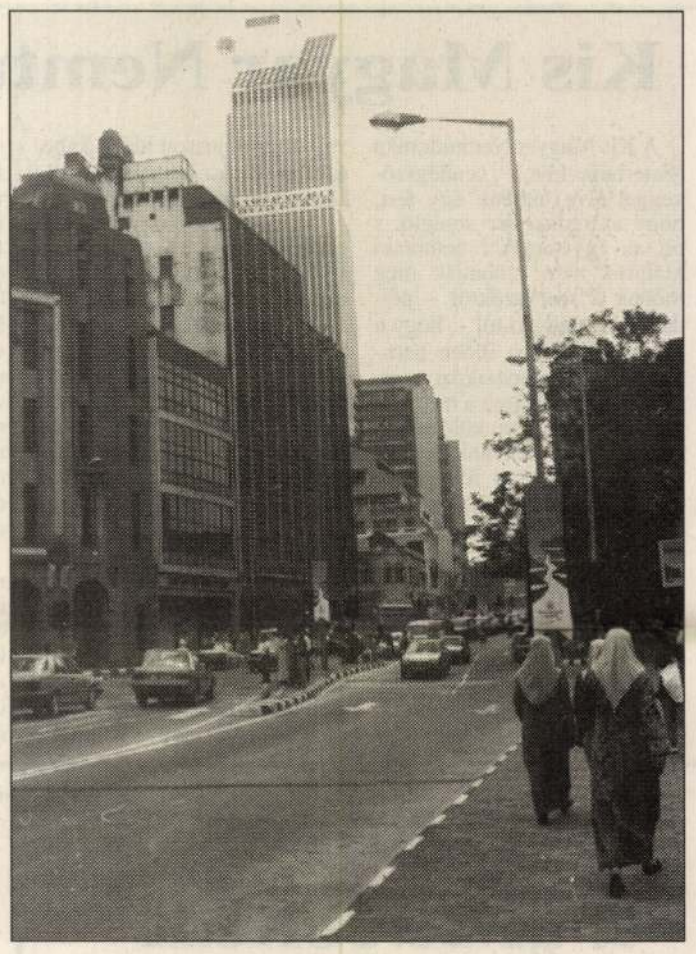

Kuala Lumpur toronyházai

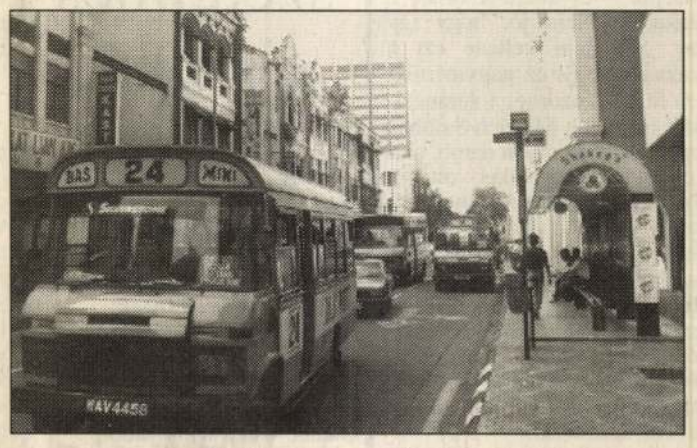

Minibusz a nagyvárosban

Maláj mosoly

Mecset modern környezetben

Kis Magyar Nemtudomka

A Kis Magyar Nemtudomka (Esterházy-féle vendégszöveggel élve) nálunk úgy fest, hogy a Budapestre sereglő, s ott az egyetemeket bemutató kiállítók nem tudhatják meg időben a szervezőktől – például a Hungexpo-tól –, hogy a másutt rangjához illően becsben tartott nemzetközi eseménynek mikor lesz a megnyitója. Meghívót sem küldenek – minek? – egyetemeink vezetői ezért – alázatosan felismerve az effajta demonstrációk fontosságát – szorgalmas telefonálással igyekeznek pontos információhoz jutni. Igaz, a kiállítás helyszínén ismét félrevezetik őket, ugyanis az eseményeknek és a mai, könyörtelen piaci viszonyoknak megfelelően ott a televízió kamerái diktálják a ritmust, s azt, hogy mikor mire jusson idő, a kábelek be- és kicsomózása pedig nem tudni mennyi ideig tart.

Nincs ez máshogyan országunk vezetésében sem; miniszstereink is legföljebb – és persze jó esetben – a sajtóból értesülhetnek arról, hogy leváltották őket, hogy meglepetten egymásra nézzenek, ha egy kávézóban összefutnak valahol a Dunaparton vagy a Szalai utcában. De ugyanígy, egy-egy szakmailag korántsem bagatell eseményről csak úgy értesülhetnek azok, akiket ez közvetlenül érint, ha ennek az eseménynek a kiötlői történetesen ők maguk.

Bár manapság még erre sincs garancia.

A napokban zajlott Budapesten az I. Nemzetközi Hegedűkészítő Verseny és Kiállítás, ami Stradivari neves utódait sorakoztatja nem kevésbé neves zsüri előtt. Ami azért, pestiesen szólva, nem semmi. Ha azt mondom, országra szóló esemény, akkor a pragmatisták, sötétebb gondokkal küszködők talán még meg is köveznek. Mégis elgondolkodtató, hogy a pécsi hegedűművészeket vagy a Zeneakadémiát hiába kérdeztem azaz mégsem hiába. Hiszen ahogy rákérdeztem, attól fogva mindenki hallott valamit, bár senki nem tudott semmit pontosan.

Igaz, ez utóbbi esetben szerény vidéki sajtónk az esemény előtti délutánon azért egy meghívóval gazdagabb lett. Úgy hogy mi bátran meg is írtuk, így az érdekeltek legalább utólag értesülhetnek róla.

B. R.

Tíz éves a „Macskák”

Nem mindennapi színháztörténeti esemény, hogy 1993. március 25-én lesz tíz éve, hogy Magyarországon bemutatták a T. S. Eliot műből komponált Andrew Lloyd Webber musicalt a Macskák-at. A darabot *Szirtes Tamás* rendezésében, *Seregi László* koreográfiájával játssza azóta is nagy sikerrel a budapesti Madách Színház. *Szerednyey Béla*, a darab egyik főszereplője az egyetlen színész, aki az első próbától kezdve a mai napig minden előadáson (a jubileumi lesz a 723.) szerepelt.

– Gondolták volna tíz éve, hogy ilyen nagy sikerű és hosszú életű lesz a darab?

– Nem. Nem jósoltak sokat a darabnak. Valaki, már nem emlékszem arra, hogy ki, azt mondta, hogy bukás lesz belőle. Én hittem a sikerben, bíztam abban, hogy nekem lesz igazam. Mindig is közel állt hozzám a zenés műfaj, nagyon szeretem ezt a stílust. Azután amikor már látszott, hogy ebből siker lesz, éppen azok kérték a legtöbb jegyet az előadásokra, akik eleinte nem hittek a musical magyarországi életképességében.

A Macskák a mai napig a színház legsikeresebb előadása. Ehhez nagy mértékben hozzájárult az akkori jó reklám és PR tevékenység. Ezelőtt talán csak a Hegedüs a háztetőn-nél volt ilyen „jegymizéria”. Én nem azt mondom, hogy ez a legmagasabb művészet a földön, de azt tudom, hogy az embereknek erre is szükségük van, nem csak az úgynevezett „komoly, művészi” darabokra. Akik azokat játsszák, az a bizonyos „szakma”, – én nem tartozom közéjük – és köztünk óriási a szakadék. Nem jó, hogy így van. Szűkíteni kellene ezt a szakadékot. És ez nagymértékben függ a közönség toleranciájától is. Van a Madách Színház repertoárjában olyan darab, ami Londonban óriási siker volt, – a közönség jelenlétével tüntetett a darab mellett, de itt Pesten nincs iránta kereslet. A „szakma” és a közönség nagyon eltávolodtot egymástól. Szerintem nem muszáj minden színésznek ugyanazt csinálni, a nézői toleranciának és a művészi, „szakmai” igénynek össze kellene találkozni.

– Ön szerint mi az ami ennyi idő után is színpadon tartja a darabot?

– Nem tudom. Amerikában ezt a műfajt úgy hívják, hogy „családi szórakozás”. Nem egy korosztálynak szól. Ugyanúgy jól érzi magát a nagypapa és az unoka is.

Nem utolsó sorban a remek zene, és az, hogy emberi tulajdonságokat mutat be állatokon keresztül. Több mint egy éve én vagyok az „utolsó mohikán”, aki tíz év alatt egyetlen előadásról sem hiányzott. Egy ideje ezt kihívásnak tekintem a sorstról, és szeretném ha ez továbbra is így lenne.

– Miben lesz más a jubileumi előadás?

– Annyit mondok, hogy mindenki szerepel, akinek valaha is köze volt a „Macskák”-hoz, és elfoglaltságával összeegyeztethető, pl. *Haumann Péter, Kováts Kriszta, Kishonti Ildikó, Almási Éva, Póka Balázs*, és még sokan mások. A többi legyen meglepetés . . .

Szabó Tünde

Galambosi László

Csiholj szerelmes éjszakát

A tél karámai

Kerüld a tél karámait,
harapnak mind a fagylovak.
Szájukban kristály-nyelv forog,
dértől villognak a fogak.
Húzódj hajlékod mélyibe,
csókolgasd kedvesed haját.
Ha lámpád pólyálja sötét,
csiholja szerelmes éjszakát.
Öledbe vonta szunnyadót,
néked harangoz az öröm.
Az árnyékon nagy fény fut át,
ha Isten reggel rád köszön.

Mátkapár

Párom, a hinta föl-le száll,
szoknyád mennyboltja rám terül
Köröttünk bárány, gyetyaszál,
a bánat messze menekül.
Sugár sarkantyúz bokrokat,
játsszunk, a hinta föl-le száll.

A világvégi ház előtt
vagyunk gyöngyszárnyú mátkapár.

*

Kocsinkkal páva, hattyú lép.
Dalolj, ringatózz közelébb!
Szemed madarát faggatom,
karollak arany vánkoson.
Adok csöngettyűt, kék bogyók
zenélnek; ébressz bogarat.
Fehér szirmok az ágakon,
méhet kínáló törpehad.
Bókolnak, kalapjuk alól
sugár világít, zsong a fa.
Kocsinkkal páva, hattyú lép.
Ölelj, Teljesség Asszonya!

A természet mindig lenyűgöz

Beszélgetés a Munkácsy-díjas Platthy Györggyel

– Januárban töltöttem be a 85. évemet, ám még ma is festek, rajzolok. Sok téma és emlék kavarog bennem, amiket olykor jólesik megörökíteni. Igaz, csak az egyik szememmel látok rendesen, a másikat pedig nemrégen operálták meg Bécsben, de azért nem kell panaszkodnom. A Jóisten kegyelmének tartom, hogy ilyen hosszú életet élhetek – emel fel az asztalról egy albumot *Platthy György* festőművész. Színes és fekete-fehér felvételek, válogatás a képeiből. Festményeiből vásárolt már a Nemzeti Galéria, a művelődési minisztérium, a Janus Pannonius Múzeum, az egykori tanácsok, de az Országházban is őrzik egy képét, néhány pedig külföldön található. Két évvel ezelőtt megnyílt Pécsváradon az állandó kiállítása, s festményeinek, rajzainak egy része szigligeti otthonukat díszíti. Itt Pécsen, a műteremlakásban is látható néhány festménye, s amelyik éppen nincs itt, megnézhető fényképről vagy újságok, folyóiratok hasábjain. Igaz, az erőteljes színek, amelyek oly jellemzőek Platthy György művészetére, hiányoznak az újságoldalakról.

Platthy György műtermében **Fotó: Szundi György**

– A Magyar Királyi Képzőművészeti Főiskolán kiváló mestereim voltak. *Benkhardt Ágoston* és *Csók István*. A nagybányai festők nagy hatással voltak rám, tőlük tanultam, hogy az ember őrizze meg alázatát a természettel szemben. Szeretem is a szép tájakat, a különleges alakzatokat, a mindig változó Balatont, a hegyeket, a városokat és az építészeti remekeket. Egy-egy város kialakítása, épületei jellemzik is az ott élőket. Csók István ugyanakkor aktok rajzolására is biztatott, mert az volt a véleménye, hogy a legszebb forma a női test. Rajzoltam is sokat. Először modell után, később emlékezetből.

Valahányszor úgy érezte, válságba került a művészete, újra a természethez fordult, noha többfajta stílust kipróbált, még az avantgardizmusba is belekóstolt, de az érthetőségre való törekvés elvét sohasem adta fel teljesen.

Felesége, *P. Kovács Júlia*, aki maga is festőművész, leül közénk. Megkeresi férjének a népművészetről írt tankönyvét, amelynek harmadik kiadását ma is használják a rajzszakos hallgatók. Megjelenésekor nem kis vitát kavart, mert a korábbi felfogásokkal szemben, elemző kutatásainak eredményeképpen, bizonyította, hogy a hivatalos művészet és a népművészet között kölcsönhatások fedezhetők fel. A tankönyvre nívódíjat kapott. A népművészet a férjem „hobbija”, mosolyodik el a feleség és megmutat egy kürtöt, amit *ifjabb Kapoly Antal* faragott Platthy Györgynek. Ő pedig élvezettel magyarázza el, melyik rajz mit is jelképez. Régen kapta a kürtöt, de nagy becsben tartja, mereng el, míg az emlékek között barangolunk.

Ungváron született. Édesanyja, édesapja művelt emberek voltak és Györgyben felfedezték a rajztehetséget. Igaz, sokat is rajzolt, hatéves korában már a nagyanyai ház kőkerítésén üldögélve vetette papírra az úton elvonuló, első világháborús katonákat. Ungvár cseh megszállása elől szülei Debrecenbe menekítették tanulni, ott is érettségizett. *Ady Lajos* tanfelügyelő felfigyelt olvasottságára, s a filológusi pályára szánta, de ő megmaradt a képzőművészet mellett. Szívesen mesél nagyapjáról is, aki a márciusi ifjakkal együtt előkészítette a forradalmat.

Platthy György a Pécsi Tanárképző Főiskola rajztanszékének vezetőjeként vonult nyugdíjba huszonegy évvel ezelőtt, de előtte több helyen is tanított. Volt iskolaigazgató Németbólyban, de mivel meggyőződésével ellenkezett a rábízott iskola államosítása, elment családjával együtt Pécsváradra. Utána hívták Pécsre, később a főiskolára. Három évig az egri főiskolán is oktatott, majd, amikor felkérték, szervezze újjá a pécsi tanszéket, visszajött. A tanszéken többek között megvalósította, amit ő is mestereitől tanult: minél többet rajzolni, s csak utána festeni. Ő maga készített szén-, pittkréta- és tusrajzokat, festett akvarellt, olajpasztellt, sok kiállításon szerepelt. Évekig járta a pécsi bányákat, rajzolta a bányászokat, akikkel mindig szimpatizált. Munkásságáról *Losonci Miklós* művészettörténész könyvet is írt, „Kettős őrhelyen” címmel, utalva arra, hogy Platthy Györgynek a festészet és a tanítás egyaránt kedves.

– Néha kinyitottam a számat és a pártba nem voltam hajlandó belépni, bár elvégeztem a marxista-leninista esti egyetemet. Igaz, ez semmit sem változtatott a hitemen. Én akkor is jártam templomba, pedig kicsit ferde szemmel néztek rám, s hivatalos elismerésekre nem igen számíthattam. De nem bántam meg – mondja és elővesz egy képet, a „Világmontázs” című festmény kicsinyített mását. A kép *Michalengelo* „Utolsó ítélet” című alkotásának „átalakítása”. Egy megálmodott világbéke reményét sugallja. A képet felajánlotta a pécsi teológiai főiskolának.

– Én a képbe belefestettem az asszonyokat, az édesanyákat is, mert meggyőződésem, hogy a nőknek és az egykori matriarchális társadalmaknak sokat köszönhet az emberiség. Az asszonyok foglalkoztak a mezőgazdaság kialakításával, az állatok szelídítésével, mindennel, ami a fejlődés alapja volt. Igen hasznosnak tartanám, ha az iskolákban tanítanának erkölcstant, szüksége lenne rá az ifjúságnak, megtanulnák az édesanyák jobb megbecsülését is.

Beszélgetésünk közben megérkezik egyik fia. Első házasságából hat, a másodikból egy gyermek született. Kilenc unokája, négy dédunokája van.

– Éppen hatvan évvel ezelőtt kaptam meg a diplomámat – vált témát Platthy György, majd áprilisi Pécsi Galériabeli kiállítása kerül szóba.

– A most kapott Munkácsy-díj meglepett. Örülök és köszönöm azoknak, akik gondoltak rám!

Barlahidai A.

A fejét rázta, és csak magában gondolta „Talán később”.

– Nem erőszak – ütötte vissza a dugót Berci bácsi veres tenyerével –, iderakom, aztán szolgálja ki magát. Én most hunyok egyet.

Fészkelődni kezdett, kötött kék kardigánját először kigombolta, aztán be, de végül nem aludt, ő is kifelé pislogott az ablakon, egyre nagyobb érdeklődéssel.

– Kányák lesznek, kányák, a dögök – mondta szakértően. Szindbád csak fekete rongydarabokat látott el-elsuhanni, vagy a közeli, töltésmenti fákon fekete bogyókat lógni, mint valami kísérteties téli gyümölcsöket. Kánya, varjú, holló – neki mind egyrement. Nem szerette a madarakat, de ha kérdik, miért, ezt bizonyára nem tudta volna megmagyarázni.

– Evett már kányát? – kérdezte Berci bácsi.

Szindbád oldalra fordította a fejét, s arra kellett gondolnia, amint két marokkal fog egy fekete madarat, az csak néz a még feketébb szemével, s ő foggal tépkedi a tollait. Megrázkódott, amit a Berci bácsi nemleges válasznak vett.

– Úgy értem, kányalevest. Nem rossz az. Csak zsenge kánya legyen. De én is rég ettem már. Rohadt dögök – legyintett a férfi, majd még egyszer hozzátette: – Én most hunyok egyet.

Szindbád képtelen volt vonatban aludni. Gyerekkorában egyszer kiesett a bőröndtartó hálóból, mert egy kapaszkodni vágyó meghúzta a vészféket, azóta mindig éberen figyelt. Hallott eseteket, hogy vannak akik az alagutakban markecolnak, ezért kisbicskát hordott magánál, de még sose használta. Még evéshez sem, mert sose evett volna utazás közben, hát akkor minek találták föl a restit! Oda szeretett belépni, a sült olaj- és cigarettaszagba, csak gyorsan le kellett ülnie, mert mindenki ránézett.

Berci bácsi továbbra sem aludt, a kis zsíros oldaltáskában kotorászott, s hamarosan egy becsomagolt kolbászt vett elő, aztán még mélyebbre nyúlt, s ott talált egy jókora darab kenyeret.

– Ezt szagolja meg! – és Szindbád orra dugta a kicsomagolt sötétpiros kolbászt. – Ez nem ám olyan szar, ez házi! Házi! A komám a vágóhídról, az csináltatja. Azok úgy lopnak, mint ahogy más a levegőt veszi. Durr, durr!, csak úgy repülnek ki a féldisznók a kerítésen. Munka után meg összeszedik őket. – Berci bácsi nagyot harapott a kolbászba: – Finom.

Szindbádnak eszébe jutott, mikor tizenöt éves korában a Kutyafülű azt mondta neki, hogy ez nem járja, hogy ő még életében nem volt disznóölésen. Pálinkát is akkor ivott először, s az egészből csak arra emlékszik, hogy egy öregasszony a nagyvájlingban a puszta kezével kavargatta a disznó kifolyatott vérét, meg ne alvadjon.

– No, akkor én most hunyok egyet – szólt ismét a férfi, miután megette a kolbászt és a kenyeret, sőt a demizsont is újból meghúzta.

Szindbád aggódva leste a vidéket, a köd fölszállóban volt, és már lehetett látni a napot, erősen úgy nézett ki, jó idő lesz hamarosan. Kicsi falvak állomásain is hosszasan időztek, sokan szálltak föl, Berci bácsi (aki nem aludt el), megjegyezte:

– Mennek be a piacra. Kelendő ilyenkor a tojás.

Szindbád nem látott be az asszonyok lefedett kosaraiba, csak az arcukat látta, ezeket a kerek, veres arcokat, mintha mind édestestvérei lennének egymásnak. Nem akart elmenni a nagyvárosig, egyetlen porcikája sem kívánta. Mikor alig pár kilométert továbbdöcögve ismét fékezett a vonat, leszálláshoz készülődött.

– Máris? – kérdezte Berci bácsi.

Szindbád most végre megszólalt:

– Igen. Megérkeztem.

– Legalább szép ideje lesz – bökött az állával az ablak felé Berci bácsi: odakint már ragyogóan sütött a nap.

– Talán túl szép is az idő – emelte le kis kufferjét Szindbád –, az évszakhoz képest – tette még hozzá.

– Én még ráérek. Hunyok egyet – búcsúzott a férfi.

Szindbád az állomástól a templomtorony felé vette az irányt. Csak a resti kifüggesztett étlapjára vetett egy gyors pillantást, és egy szemhúnyással nyugtázta, hogy egy restihez oly méltó módon, kapni vese-velőt.

A templom utcájába bekanyarodva messziről észrevette a tömeget, a torony keresztje, mintha kacsintana, a szemébe villant. A kutyák kinn lihegtek a kerítéseken, de már berekedtek az ugatástól, csak lógó nyelvvel lestek a tömeg irányába, mint a kisgyerekek a rácsoságyból.

A gyászmenet épp fölállt a halottas kocsi mögött, hogy induljanak, mire Szindbád is odaért. Az autó hangszóróján szomorú zene szólt, s erre a semmilyen ütemű, szétfolyó muzsikára a menet hömpölyögve megindult. Beállt a legvégére, úgyis majdnem mindenütt meg szokta látogatni a temetőt, ahová elvetődött. Szívesen nézegette az elmálló, süllyedő köveket, amiket egy valaha éltnek az emlékére állítottak, s lassan az emlék is ugyanúgy eltűnik, mint az eltűnt, akire emlékeztet. A neveket olvasgatta, szinte szerette volna megtanulni őket, hogy emlékezhessen rájuk. „Menditeguy Aladár”, ez például az eszében maradt, vagy „Ajka Hajnalka”.

– Milyen szép időnk lett – szólította meg egy mellette lépkedő úr, aki nagykabátban volt, de a kalapját a kezében fogta.

– Bolond időjárás – válaszolta Szindbád –, ilyen meleget, ilyenkor!

– Azért jó, hogy süt. Képzelje el, ha esne, micsoda pocsék egy temetés lenne – bólogatott az öreg.

MA

Szeretettel köszöntjük névnapjuk alkalmából ***ANDREA, ILMA*** *nevű kedves olvasóinkat.*

A Nap kél 5.51
nyugszik 19.37 órakor

Hírek, tudósítások, események közölhetők 10-től 12, valamint 14-től 16 óráig a 15-000-es telefonszámon.

Hírszerkesztő:
BÉKÉSSY GÁBOR

Az illatos

A legutóbbi 10 év statisztikája szerint a mai Andrea nevünk már a 9. leggyakrabban felvett név. Görög eredetű, és az Androszthenész, Andromachos, Androklosz pompás férfinevekből származik, amelyeket a köznyelv „Andreisz"-re, azaz a mi Andrásunkra, Andorunkra, Endrékre rövidített le. Ma van Ilma napja is. Ezt a nevet Vörösmarthy Mihály alkotta meg az Ilona és a Vilma szavakból illetve az illat és illem szavakból.

Időjárás

Nyugat felől megnövekvő felhőzetre lehet számítani, kisebb eső is kialakulhat, megélénkül a nyugati szél. Hajnalban többfelé párás lesz a levegő, foktokban köd képződhet.

Vízállások: Mohács 372 cm, változatlan, 9,5 fok, Őrtilos -65 cm, apadó, 5,0 fok, Barcs -32 cm, apadó, 6,9 fok, Drávaszabolcs 148 cm, áradó, 8,4 fok.

Ötvenedik alkalommal állította ki műveit a 85 éves pécsváradi Platthy György festőművész, most a Pécsi Galériában. A nagy érdeklődést kiváltó rendezvényt dr. Mayer Mihály megyéspüspök nyitotta meg, aki köszöntötte a művészt a jubileum alkalmából. **Fotó: Szundi György**

Fehérvasárnap

A középkorban Nagyszombaton kereszteltek ezen a napon vethették le először fehér ruháikat, és ezt lakomán ünnepelték meg. Innen az ünnep neve. Ennek az ősi vacsorának az emléke él még ma is falvainkban a komatál küldés szokásában.

Szegedi öttalálatos

A Szerencsejáték Rt. tájékoztatása szerint a 16. játékhéten öttalálatos szelvényt találtak, amelynek száma: C 37 364 771 (Szeged). A nyeremény összege: 99 300 218 forint.

❍ **Véradás Tamásiban.** A Tolna megyei vértranszfúziós állomás április 19-én, hétfőn Medinán véradást szervez. A laktanya orvosi rendelőjébe várják az önkéntes donorokat 13-tól 16 óráig. Tamásiban, a városi vöröskereszt épületében április 20-án tartanak véradást 9-től 17 óráig.

Megbüntették az Aliscavin Rt.-t

A Gazdasági Versenyhivatal 10 ezer forintos pénzbüntetésre ítélte az Aliscavin Rt.-t a fogyasztók megtévesztéséért. A cég két alkalommal hirdetett a tolnai Extra reklámújságban, termékeit a legfinomabb üdítőnek nevezvén. Egy szekszárdi üdítőital gyártó vállalkozó feljelentette a részvénytársaságot, mert véleménye szerint a „legfinomabb" jelző nem igazolt, ezért sérti a piaci érdekeket, megtéveszti a fogyasztókat. A versenyhivatal igazat adott a kérelmezőnek, mivel ilyen esetben a versenytörvény tiltja a felsőfokú jelző használatát.

Közterület-felügyelet Pakson

A paksi önkormányzat legutóbbi ülésén döntött arról, hogy a helyi jogszabályok, rendeletek hatékonyabb érvényesítése érdekében létrehozzák a közterület felügyeletet. A május elsejei kezdettel működő szervezet alkalmazottait és vezetőjét pályázattal veszik fel. Ugyancsak döntöttek az önkormányzati bér-garzon lakást igénylők idei lakáskiutalási névjegyzékéről. A jelenleg 3 üres lakásra 12 paksi fiatal házaspárt vettek fel a nyilvántartásba.

IMS Somogyban is

A Somogy Megyei Önkormányzatnak is gondot okoz az IMS-technológiával felépített épületek sorsa. A közgyűlés birtokában ugyan csak három ilyen módszerrel létrehozott épület van, a megyei kórház sebészeti tömbje, a medikus szálló, és ami a legfájóbb, a megyeháza is. A valamikori Bázis 275 millióval tartozik a közgyűlésnek, ám ebből a pénzből minden valószínűség szerint vajmi keveset látnak. Éppen ezért központi segítséget kértek a kormánytól a feszített betonos épületek megerősítéséhez.

❍ A pécsi, trash-metal zenét játszó Paranoid Incorporated Play Ground együttes koncertezik ma 18-án este 6 órakor az Apáczai Nevelési Központban.

Sportolók a pódiumon

A pécsi Fordan Pódiumon, Nagy Bandó András április 19-iki talk-show műsorában dr. Győrfy Miklós hegymászót és Szmadics József maratoni futót faggatja a népszerű humorista sportpályafutásukról. A műsor hátralévő részében a Holló Színház társulata mutatja be Az ember, akinek magnó van az orrában című angol abszurd darabját.

Püspöki emlékműavatás

Már készül az az emlékmű a Tolna megyei Tevelen, amelyet az első és második világháborúban elesettek emlékére állítanak és május végén avatnak fel. A szentmisét Mayer Mihály, pécsi megyéspüspök celebrálja.

❍ **Kétmillió segélyre.** A Somogy megyei Görgetegen a lakosság számához viszonyítva nagyon sokan szorulnak segélyezésre. Az önkormányzat költségvetéséből 2 millió forintot különített el szociális juttatásokra, amelyből százezer forintot kaphatnak az első lakáshoz jutók, rendszeresen segélyeznek 11 lakost, szociális étkeztetésben 24-en részesülnek a faluban.

❍ **Gazdakör Somogyudvarhelyen.** Gazdakör megalakításáról döntöttek Somogyudvarhelyen azon az agrárfórumon, amelyen többek között szó volt a mezőgazdasági üzemek átszervezéséről is. A helyi gazdák a szervezetet azért hozták létre, hogy védje a termelők érdekeit, közvetítsen a piac és a földművesek között.

MAI MŰSOR

Színház

Nemzeti Színház: Marica grófnő (du. 3 és este 7 órakor).
Bóbita Bábszínház: A kisfiú meg az oroszlánok (de. 10 órakor).

Film

Park: Trespass (krimi – 4, 6, 8).
Uránia: Több, mint testőr (zenés film – f4, hn6, 8).
Apolló: Charlie – minden kutya a mennybe jut (rajzfilm – 4, 6). Meztelen ebéd (8).
Apolló Klub: 1984. Rendezte: Michael Radford (f8).
Szentlőrinc: Öböl-akció (akciófilm – 6).

Rádió

PÉCSI RÁDIÓ

8.30 Vasárnapi Magazin. 10.00 Műsorzárás. 13.00 Horvát és szerb nyelvű nemzetiségi műsor. 14.00 Gruss und Kuss. 15.00 Délutáni hírmagazin. 16.00 A Pannónia Rádió szolgáltató és kereskedelmi műsora. 18.00 Regionális német nyelvű műsor. 19.00 Esti zene, sport, információk. 19.30 A MR német nyelvű műsora Pécsről. 20.00 A MR horvát nyelvű műsora Pécsről. 20.30 A MR szerb nyelvű műsora Pécsről. 21.00 Műsorzárás.

Televízió

MAGYAR TELEVÍZIÓ
TV 1

8.05 Muzzy in Gondoland. Angol nyelvű rajzfilm. (ism.) 8.15 This is the Way. 8.35 Vasárnapi turmix. 11.05 Hazanéző. 11.50 Foci csúcstalálkozó előtt . . . 12.00 Zenebutik. Juhász Előd műsora. 13.00 Képújság. 13.10 A tánc varázsa. Angol filmsorozat. 14.15 Zürichi páncélterem. NSZK filmsorozat. 15.10 Tengődők. 16.00 Arthur C. Clarke titokzatos világa. Angol filmsorozat. 16.35 Örömhír. Egyházi műsor. 17.00 Walt Disney bemutatja. 18.45 Szerencsekerék. 19.20 A HÉT. 20.00 Híradó. 20.25 Sztáro(c)k. 21.00 Dick Tracy show. Amerikai rajzfilmsorozat. 21.05 Jövőre veled ugyanitt. Amerikai film. 23.00 Góóól . . . Labdarúgó összefoglaló. 23.40 XX. századi portrék. Belga film.

TV 2

8.04 Aerobic Simkó Andreával. 8.20 PC abc. Számítógépek a napi gyakorlatban. 8.50 Gyerekeknek. 9.16 Telejáték. 9.30 Szombathelyi virtuózok. 10.00 A boszorkányiskola szégyene. Angol zenés film. 11.10 „Mily kedves a Te hajlékod". Az istentisztelet kánonja. 11.40 Indulj el . . . Valkonyára! 11.50 Nemzetközi Műemléki Nap. 12.05 Cigányzene a 100 éves étteremből. (ism.) 12.20 Gazdaképző. 12.50 SOrSok. Munkavállalók magazinja. 13.30 Másfél millió lépés Magyarországon. (ism.) 14.10 K + P. Szolgáltatóműsor. 14.30 Nahát?! Kentakicsirke. 14.55 Egy apró csoda. Olasz film. 16.25 Nemzetközi Műemléki Nap. 16.40 A magyar nyelvről. 17.30 Delta. Tudományos híradó. 18.00 Körzeti tévéstúdiók műsora. 18.30 Kedves versem. 18.45 Gyerekeknek. 19.00 Família Kft. 19.35 Ők is a fejükre estek. Amerikai film. 21.10 Telesport. 22.00 Geopolis. A France 2 világpolitikai sorozata. 22.45 A Eurytmics együttes koncertje.

HBO

17.30 Jobb, ha hulla vagy! Am. vígjáték. 19.10 Excalibur. Am. kalandfilm. 21.30 Ölve vagy halva. Am. akciófilm. 23.10 A sárkány éve. Am. dráma.

MECSEK TV
(Ma csak a megye kábelrendszerein)

19.00 Műsorajánlat. 19.40 Magyar népmese. 19.10 R. N. T. 19.30 A megsebzett bolygó – 3. rész. 20.00 Baranyai magazin. Témáink: Skoda Forman teszt, Grácia divatshow. Főzőcske. Kirakat. 20.45 TOPLINE – kalandfilm. 22.25 Heti horoszkóp. 22.30 Erotika.

DUNA TV

16.00 Műsorismertetés. 16.05 A békére várva . . . Bosnyák menekültek Magyarországon. 17.00 A műgyűjtő – Kolozsváry Ernő képei között. 17.45 Magyar évszázadok. A nemesek kereskedéséről, 1574. 18.00 Fekete villám. Am. filmsor. 18.30 Mesesarok. 18.45 Hírek. 19.00 Metró. Francia film. 20.40 Izzó planéták. 21.40 Jeszszefa. 22.05 Hírösszefoglaló.

EUROSPORT

8.30 Aerocib. 9.00 Motorsport. 11.00 Atlétika. 15.00 Művészi torna. 18.00 Kerékpársport. 19.00 Golf. 20.00 Jégkorong. 22.00 Autóverseny. 24.00 Rögbi.

SAT 1

6.15 Bucky O'Hare (ism.) 6.45 Superboy (ism.) 7.15 Asztrodinók (ism.) 7.50 Így láttuk. 7.50 A játék (ism.) 9.45 A hónap lánya (ism.) 11.35 Ég és föld között. 12.05 A mindenható nyomában. 12.35 Black, a fekete villám. 13.05 Lóverseny Winchesterre és musztángokra. 15.20 A viking királynő. 17.00 Keresztül a galaxison és azután balra. 17.30 Malibu vízi mentői. 18.30 Labdarúgás. 19.20 Hírek. 19.30 Szerencsekerék. 20.15 A Rio Verde-i kaland. 22.05 Beszélgetés. 23.30 24 óra.

Eladó 2 szobás erkélyes, 52m²-es öröklakás. Érd.: Port J. u. 15. II/7. Hegedűs 15 óra után. (75022)

Eladó vagy elcserélhető hasonló kaposvári lakásra meszesi 50m²-es kétszobás gázfűtéses öröklakás. Érdeklődni: Ferenczi 7400 Kaposvár, Kócsag u. 8. címen. (74686)

Orfűi szőlőhegyen nyaraló eladó, pécsi ingatlanra cserélhető. Tel.: 31-776 este.

Olcsó építési telek eladó. Érd.: Pécs, Rigóder u. 31. (7298)

Csillag Presszó berendezéssel eladó. Lá.: 3,5 MFt pécsi ingatlant beszámítunk. Érd.: Siklós, Köztársaság tér du. 14-20-ig. (83251)

Házat, házrészt vásárolnánk csak utcait! Lehet romos, bontásra váró is a belvárosban. Tel/fax: 72/28-679.

Sürgősen eladó Pécsszabolcs falu elején betegség miatt egy gázfűtéses szintes családi ház 1 hall 4 szoba fürdőszoba WC alsó szinten 1 szoba konyha, 200□-öl lugasszőlővel. Érdeklődni: minden nap 17 óra után Pécs, Bródy Sándor út 45/1. (75009)

Betegség miatt 800 n-öl szőlő+szántó emeletes épülettel+pince eladó. T.: 30-976

Kétlakásos szalántai családi ház eladó, cserélhető forgalomképes ingatlanra. Tel. 72/74-053. (74684)

Garázst vásárolnék Kertvárosban. Tel:. 49-130 este. (82694)

Orfű-mecsekszakál elágazásnál főút mellett élelmiszerbolt és presszó együtt vagy külön kiadó. Érd.: a helyszínen 8-17-ig. (75467)

A vásártér közelében garázst bérelnék. Tel:. 35-373. (82034)

Hízó eladó 90 kg-tól 77-124. (2216)

Betonkeverő eladó, Szuperett mögött tanácsi kert átadó 29-445. (82006)

Kárpótlási jegyet vennék napi áron. Tel:: 72/23-350. (83200)

Koloniál bútort vennék. Tel.: 44-589. (80248)

Használt ROBOGÓ Japánból 35.000 Ft-tól, részletre is 6 hónap szavatossággal Pécs, Nagy I. 37. Tel.: 41-613.

3 hónapos Lada 2107 5 sebességes katalizátoros kizárólag kp-ért eladó. Érd.: 73-281. (82021)

Üzemképes Barkas lejárt műszakival, Trabant combi, Dacia műszaki előtt egyben vagy bontva eladó. T.: napközben 15-611/26-29. 15 óra után és hétvégén 25-912.

Parabola szerelve 22 EFt-tól 48-575.

CITY tehertaxi 44-444

ÜGYNÖKÖKET keresünk igen magas kereseti lehetőséggel vagyonvédelmi berendezések üzletkötésére! Érettségivel és kocsival rendelkezők (lehet nyugdíjas is). Jelentkezhetnek: Alarm-Red Bt. Szigetvár, Ady E. út 39. Tel. 73/11-468 (üz.rög.). (82708)

SZEZONÁLIS üzletbe munkájára igényes szakácsot felveszünk. Érdeklődni: 11-13 és 19-21 óráig. Tel.: 83/48-048. (84218)

Diplomás helikoptervezető állást keres. Tel 56/37-7021. (82679)

Elveszett skótjuhász kutyánk „BUCH" névre hallgat, szám a nyakában. **Megtalálóját jutalomban részesítem.** Jelentkezni: Tel.: 14-638

AZ ÜSZÖGPUSZTAI Kastély étteremben
minden vasárnap 12-15 óráig
DÖRÖMBÖZŐ GÉZA
és zenés zenekara nyújt kellemes hangulatot.
Az ebédhez jó étvágyat és jó mulatozást kívánunk!

Mg. termelők, kiskerttulajdonosok figyelem!
Gyógynövény termesztésre vállalkozókat keresünk.
Technológia, vetőmag átvehető:
Schmidt József
7833 Görcsöny,
Hársfa út 63.
Tel.: 72/72-536.
Medvehagyma átvétel
jó idő esetén minden nap
Pécs-Remeterét.

C&V Húsbolt és Falatozó

Nálunk húsvét után is a legolcsóbb!

Sertés comb	250 Ft/kg
Sertés lapocka	240 Ft/kg
Sertés rövid karaj	300 Ft/kg
Házi zsír	60 Ft/kg

Falatozónk kínálatából:

Pacal pörkölt	140 Ft
Sertés pörkölt körettel	76 Ft
Babgulyás	86 Ft

20 személyig családi rendezvényeket vállalunk.

Címünk:
C&V Húsbolt és Falatozó
Pécs, Munkácsy u. 9.

GYERMEKFEJTÖRŐ

1. Sorolj fel kettőt a Hupikék törpikék leányaiból!
2. Mi a neve Balu kapitány kis barátjának?
3. Balu kapitány repülőjének a neve?

Sorold fel a neveket levelezőlapon és küldd be hozzánk
Új Vasámapi Dunántúli Napló Szerkesztősége
Pécs 7601 Pf:134.
Beküldők között 3 játékot vagy könyvet sorsolunk ki.

Április 4-i gyermekfejtörőnk helyes megfejtése:
A kétjegyű szám: 54.
Nyertesek:

1. Kaponya Krisztina, Pécs, Szigeti út 38.
2. Gerócs György, Zalaegerszeg, Berzsenyi u. 20. III/24.
3. Balázs Csilla, Kiskorpád, Vasútállomás

Nyereményeiket postán küldjük.
A nyeremények hez a „Vízipók játékbolt" Király u. 9. tulajdonosa Tóth Tiborné is hozzájárult.

Platthy György

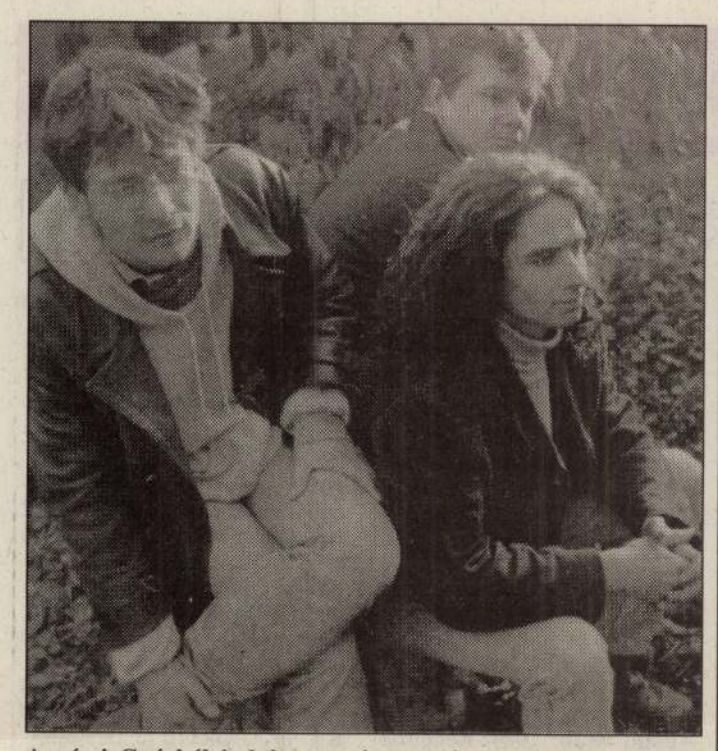

A pécsi Gyárból indult az azóta országosan is ismertté vált Kispál és a Borz zenekar

Beatkoncertek a lellei strandon

Gömbös Gyula és (a jó zene más) barátai a meghívottak között

Volt egyszer Pécsett egy Panoráma borozó. Gyönyörű környezetben a Mecsek oldalban, s arról volt híres, hogy az igényes zenét kedvelő fiatalok itt rendre találkozhattak a régió legjobb alternatív beatet, bluest és dzsesszt játszó együtteseivel. Innen indult országot hódító útjára a Kispál és a Borz, de rendszeres vendég volt például a Pál Utcai Fiúk is.

Hoffman Henrik, az ötlet és a vendéglátó egység tulajdonosa most újból nagy fá(k)ba vágta a fejszéjét, mert arra vállalkozott, hogy ezt a zenei paradicsomot leköltözteti a nyáron a Balatonpartra.

A helyszín a lellei Napfény strand lesz, ahol hetente háromszor hallgathatnak élő koncerteket a fiatalok, s a fenti zenekarok mellett már előre bejelentkeztek olyan bandák is, mint Gömbös Gyula és Barátai, a Pécsi Magasfiúk Dalárdája, a Fúzió dzsessztrió, vagy az Andersen és a Sexepil együttes.

A lellei strand azonban nemcsak a diszkóknak jelent majd konkurenciát. A 30 ezer négyzetméteres területen megkezdődött egy ifjúsági kultúr-, sport- és szórakoztató központ kialakítása. Épül a minigolf-, a kispályás foci- és a lábteniszpálya, de lesz biliárdszalon is. Nem dőlt még el, hogy egy bajor söröző és pizzéria, vagy egy indiai étterem különlegességei közül választhatnak majd a fürdőzők. Az viszont tény, hogy a tavalyi belépő áron vehetők igénybe a szolgáltatások, a szörf kölcsönzéstől a vizibiciklig terjedően.

A Napfény strandon kisgyerekeknek légvárak épülnek. A tizen és huszonévesek viszont – a koncertszínpad elkészültével az ígért fellépőktől – igazi bástyát kapnak, ha a jó zene iránt fogékonyak.

M. B. E.

Veszélyesebbé vált a helyzet a Krasznán

Veszélyesebbé vált a Kraszna folyón levonuló árhullám, ezért szombaton másodfokúra növelte a partokon az árvízvédelmi készültséget a Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság. Az utóbbi napokban a folyó romániai vízgyűjtő területén közel 40 milliméter csapadék hullott, ezért ott, harmadfokú készültséget tartanak. A szomszédos országból kapott információ szerint a Kraszna vízszintje Domahídánál 45 centiméterre megközelítette az eddig mért legmagasabb vízállást. Így várható, hogy a magyarországi folyószakaszon is harmadfokú készültség elrendelésére kerülhet sor.

A Szamos vízszintje is emelkedett az utóbbi 24 órában, de még nem érte el az első fokú készültségnek megfelelő magasságot.

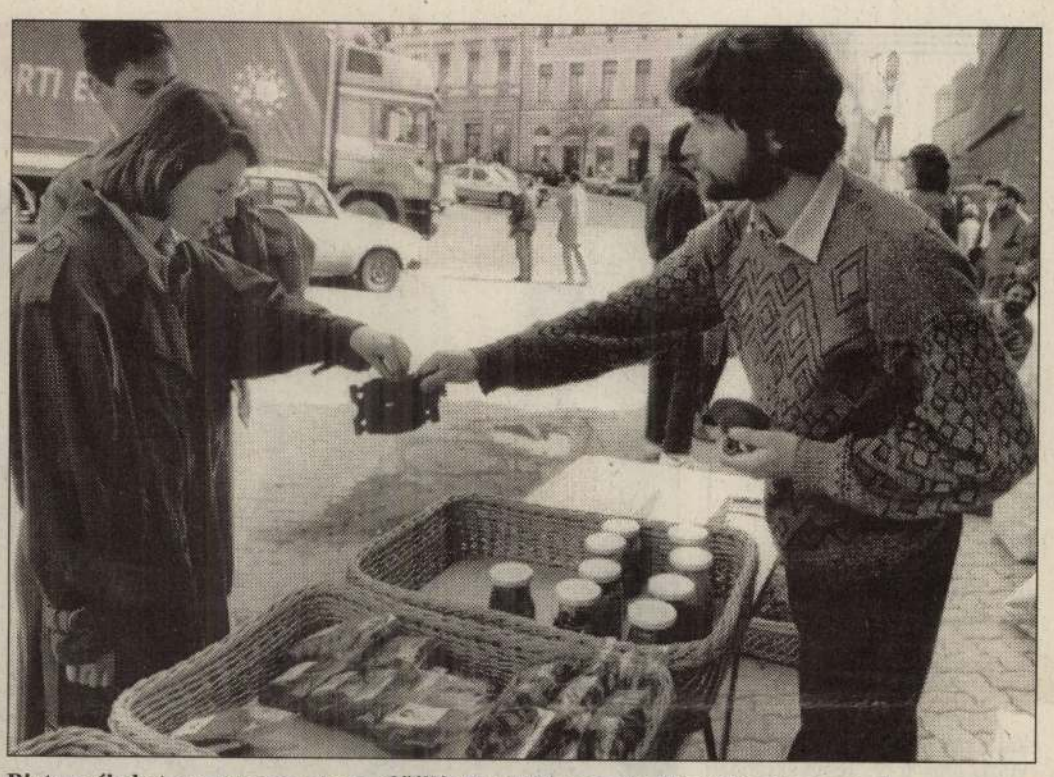

Biotermékeket, vegyszermentesen előállított zöldséget, gyümölcsöt kínálnak minden szombaton délelőtt a pécsi Széchenyi téren. A zöldpiacon négy-öt termelő pakol ki hétvégente, de újabb árusok jelentkezését is várják. Fotó: Szundi György

A Gyermekérdekek Magyarországi Fórumának közgyűlése

A Gyermekérdekek Magyarországi Fórumának szombaton tartott évi közgyűlése közoktatáspolitikai állásfoglalást fogadott el. A dokumentum leszögezi: a GYMF fenntartja azon álláspontját, hogy a közoktatási törvényt a Parlament kétharmados többséggel alkossa meg. A fórum a közoktatás törvényi szabályozásával szemben számos egyéb elvárást is megfogalmazott.

Oktatáspolitikai állásfoglalásában a GYMF szorgalmazza, hogy a jogszabály írjon elő kötelezettségeket a közoktatás fenntartásában érdekeltekkel szemben az iskolai esélyegyenlőség, a differenciált oktatás és nevelés biztosítása érdekében. A kormányzat ennek anyagi bázisát akár a költségvetésen keresztül, akár az önkormányzati gazdálkodás feltételeinek javításával tegye lehetővé.

A bonyhádi zsidó temető őre

Ígéret a halálba menőknek

Bonyhádon a gimnázium hatalmas épülete és a sportpályák mögött található a 200 éves zsidó temető. A sírok példás rendben vannak tartva, gereblyézett utacskák vezetnek a sírtáblák között, maguk a sírkövek is tiszták, a héber nyelvű feliratok jól olvashatóak annak, aki érti. Mindez egy öreg temetőőr, *Vál Ferenc* érdeme, aki nem kevesebb, mint 52 esztendeje dolgozik itt, és soha, semmilyen rendszerben nem engedte, hogy hivatalos hatalmasságok tönkretegyék a kis sírkertet.

– Legtöbbüket, akik itt nyugosznak – vezet Vál úr a kőfal mellett – ismertem jól. Bonyhádi boltosok voltak, szegények, azon versenyeztek, ki adja olcsóbban a portékáját, hogy megélhessenek a vevőkből. A boltok előtt ácsorogtak, úgy citálták be az embert, azt se bánták, hogyha csak hitelbe vásárolt. Elég sok zsidó család élt itt a háború előtt, biztos több volt, mint 300. De a deportáláskor mindenkit elvittek.

– Hogyan történt, hogy ön római katolikus emberként voltaképp egész életében a zsidó temető őreként dolgozott?

– Édeapám sírásó volt, ebben a temetőben is dolgozott, s a sors úgy hozta, hogy megörököltem tőle ezt az állást. Aztán 1927-ben felépült ez a kis ház, pont a temető végében, ahol most is élek – így aztán megmaradt itt. Szombaton a zsidóembernek nem szabad dolgozni, hát én végeztem a munkát, gyertyát gyújtottam, befűtöttem, még főztem is. Emlékszem, egyszer már a 30-as évek második felében is befestették a nemzetvédő diákok a sírköveket gyalázkodó szavakkal, ezért építettem a kőkerítést. 1944-ben volt az utolsó háború előtti temetés itt, de akkor már a bonyhádi zsidók közül mindenki gettóban volt. Azonban tudni kell, egy zsidó temetéshez minimum 10 férfiember szükségeltetik, ez előírás, így hát bementem gettóba szólni. Nagyon mérgesek voltak, majdnem engem is ottfogtak mint bérencet, ám végül is négy szuronyos rendőr kíséretében kijöhetett a tíz férfi eltemetni a halottat. Idős emberek voltak, ők kértek a szertartás után halkan, hogy „Fiam, viseld gondját ennek a kis temetőnek, ha mi már nem leszünk"". Hát én ehhez tartottam magam mindig is.

Vál Ferenc maga állított emléket az auschwitzi áldozatoknak Fotó: Löffler Gábor

– Nem esett miatta bántódása?

– Sose hagytak békét, főleg ez a terület kellene bizonyos személyeknek, régen is, ma is. A kommunizmus alatt is ötször vagy hatszor meg akarták szüntetni a temetőt, de én nem engedhettem. Most éppen azt találták ki, hogy falat szegélyező fákat vágják ki, mert öregek. A temetőben egyébként ültettem néhány szomorú füzet.

– Mi történt a háború után?

– Alig tért vissza valaki a táborokból, aki túlélte, elment Izraelbe. Így aztán rokonok, ismerősök se nagyon látogatnak ide, ha meghal egy-egy nagyon öreg túlélő, őt temetik ide. Auschwitzból Bárány Ernő orvos még 1945-ben hazahozott egy halom csontot, amit átadott nekem. Tervbe volt véve, hogy emlékművet állítanak az áldozatoknak, de valahogy az erre szánt pénz egyik napról a másikra elfogyott. A csontokat én annak rendje s módja szerint eltemettem szépen, és állítottam fölébük egy kis emlékművet, magam csimináltam. Rá van írva ez a szörnyű helységnév és az évszám. Ennyit tehettem. Sokan szaladnak az íróasztal után, én ragaszkodom ehhez a kis temetőhöz.

Méhes K.

Várakozás a határátkelőknél

Biharkeresztesnél kell a legtöbb várakozási idővel számolniok az autósoknak és a teherfuvarozóknak egyaránt. A Határőrség szombati tájékoztatása szerint a határátkelőhelyen a belépőknek 4, a Magyarországot elhagyó autósoknak 2 órát kell vesztegelniük. A tehergépjárművek kiléptetésénél 6, a befelé igyekvők esetén pedig 2 óra a várakozási idő.

Rédicsnél a teherfurvarózoknak befelé 3, kifelé 1 órát kell vesztegelniük. Tompánál kifelé 2, befelé 1 óra a türelmi idő, és Záhonynál ugyancsak 1 órát vesztegelnek a fuvarozók.

Nagylaknál a személyforgalomban az ország elhagyása két, Szegednél egy órát, a Tompánál Magyarországra beutazóknak pedig mintegy 60 percet vesz igénybe.

A piacgazdaság és a munkakultúra

A Munkakultúra, szakképzési modellek címmel rendezett nemzetközi konferencia szombaton befejeződött a hajdúszoboszlói Béke Gyógyüdülőben. A szakemberek hangsúlyozták: a piacgazdaság térhódítása a korábbiaktól gyökeresen eltérő munkakultúrát feltételez. Az előadók azt tartották legfontosabbnak, hogy az oktatás, a szakképzés valamennyi formája alkalmazkodjék a megváltozott körülményekhez. Szlovák Éva, a Magyar Szakképzési Társaság tagozati elnöke szerint minél hamarabb el kell jutni odáig, hogy ne tragédiaként éljék meg a szakmai váltást, az új élethelyzetet az érintettek.

A megvert férfiban forrt a bosszúvágy – az áldozatot orvosi bravúr mentette meg

Kétrendbeli emberölési kísérlet Komlón

„Nézze, ahogy elküldtem az élettársamat, engem meggyűlölt az anyja, és még a fiát is ellenem uszította.

Nem tettem volna ilyet soha. De amikor megvertek és legurítottak a lépcsőn, én nagyon megalázottnak éreztem magam." – emlékezik H. B., az április 5-én 18 órakor Komlón történt kétrendbeli emberölési kísérlet gyanúsítottja a rendőrségi fogdában.

Mint mondotta, nem tudott már az élettársával együttélni. Az asszony hideg lakással várta, és egyéb gondok is voltak. Így márciusban véget vetett az élettársi viszonynak.

Április 5-én azért látogatott el hozzájuk, hogy szóljon volt asszonyának: elvihetné már a nála hagyott holmijait. Kora délután aztán újra visszatért a Petőfi utcai házba, ahol anyjával és öccsével élt együtt a volt élettárs. Nem is velük, csak a szomszéddal szeretett volna szót váltani, amikor kijött a volt anyós és sógorjelölt, akik alaposan elnáspángolták őt a lépcsőházban.

Ekkor odébbállt, ám későbben ismét visszatért.

Két hatalmasat rúgott a bejárati ajtóba. Belépve látta, hogy élettársának öccse, P. A. a konyhában fekszik az ágyon. Mire felugrott, H. B. már egy negyven centiméteres pengehosszúságú böllérkést szorongatott a kezében.

A fiatalember a falnál lévő székre vonult vissza, kezeit a feje fölé tartva védekezett a nála 15 évvel idősebb támadóval szemben, aki a késsel először a fejére ütött néhányat.

„Most megdöglesz!" – kiabálta H. B., majd kését 20 centiméter mélyen áldozatának oldalába mártotta. A szúrás a köldök magasságában érte a szerencsétlen fiatalembert. Csak annyit tudott mondani az időközben konyhába érkező anyjának, hogy élni szeretne még, hogy ne hagyják meghalni.

A meglehetősen italos állapotban lévő H. B. ezt követően elhagyta a lakást, és beszólt a szomszédasszonynak, hogy azonnal hívjon mentőt. Ám alig, hogy az utcára ért, rohant le az áldozat édesanyja is, hogy segítséget hozzon.

A szemtanúk rövidesen azt látták, hogy H. B. késsel a kezében egy gépkocsi körül kergeti a 60 év körüli asszonyt. Amikor az elesett, a támadó azonnal rávetődött. Bár ezekről a pillanatokról a gyanúsított másképpen vall, az asszony szerint H. B. éppen a szíve felé irányított egy szúrást, amelyet csak úgy tudott kivédeni, hogy kezével megmarkota a kés éles pengéjét.

A mentősök P. A.-t a komlói kórházba szállították, ám mielőtt a műtétet megkezdték volna, a sérültnek megállt a szívverése.

Szerencsére az újraélesztés, és az azt követő műtét is sikeres volt, a fiatalember már túl van az életveszélyen.

A késelőt a rendőrség a lakásán fogta el. A böllérkést addigra már megtisztította az anya és fia vérétől. **Balog Nándor**

Főzzünk változatosan!

Kakaós-túrós süti. Hozzávalók: a tésztához 40 deka liszt, 15 deka porcukor, 20 deka vaj vagy margarin, 1 tojás sárgája, 1 csöpp só, 1 mokkáskanál sütőpor, 2 evőkanál tejföl, 3 evőkanál kakaó. Az anyagokat alaposan összegyúrjuk, és 2 órán át hideg helyen pihentetjük.

A töltelékhez kell 75 deka szitán áttört túró, 2 tojás sárgája és 3 tojás 10 deka cukorral felvert habja, 1 evőkanál liszt, 1 citrom reszelt héja és leve, 1 vaníliás cukor, 15 deka porcukor.

A tésztát két részre osztjuk, és akkorára sodorjuk mint a tepsi alja. A kivajazott és lisztezett tepsibe fektetjük a kb. fél centi vastag masszát, erre egyengetjük a hozzávalókból elkészített túrókrémet. A tetejére a kakaós massza másik felét terítjük. Tejföllel megkenjük, villával megszúrkáljuk. Forró sütőbe tessszük, majd 5 perc múlva a tüzet mérsékelve még 20-22 percig sütjük. Kockára vágva tálaljuk.

Pizza-szendvics. Hozzávalók: személyenként 2 szelet kenyér vagy 2 félbevágott zsemlye, 1 doboz 40 dekás vagdalhús konzerv, 1 nagy fej vöröshagyma, 1 húsleveskocka, bors, majoranna, 2 evőkanál tejföl, 1 kis doboz paradicsompüré, 10 deka reszelt sajt, 2 evőkanál zsír. Az apróra vágott hagymát a zsiradékon a leveskockával megfonnyasztjuk, fűszerezzük, majd az apróra vágott húskonzervvel, kevés vízzel, paradicsompürével összefőzzük. A masszát a kenyérszeletekre kenjük, a tetejére sajtot reszelünk és sütőben addig pirítjuk, míg a sajt rá nem olvad.

edzsment intézi az szerveznivakat, így az öt zenésznek több leje marad az új zenei anyagok lkutatására és a gyakorlásra. A szalonzene ugyanis nem házi uzsikálás!" – oszlatja el a kétséket a zenekarvezető. – A tanicon játszó társulat tagjai áldául a hajónapló tanúsága erint háromszázötvenkét zeneámot játszottak el a katasztróbekövetkeztéig. Kotta nélkül...

színház?

ajlik a gondtalanságot ígérő gyi felé. Ha pedig öntik rá a ellemi selejtet – nemegyszer pp azok, akik a leghangosabban kiabálják, hogy nincs értéke a kultúrának –, egy idő után már nem is vágyik másra.

Váradi Júlia felkészült újságíró. Igyekezett végigmenni mindazokon a kérdéseken, amelyek a hazai színházművészet vitapontjait jelenthetik. Az összegyűltek azonban most sem jutottak tovább, mint annak az alapigazságnak a megállapításáig, hogy a jó darabot is el lehet rontani, és a színpadon a sárból is gyöngyöt lehet varázsolni.

Gulyás Gyula filmrendező volt a

Szellemtörténetek

legutóbbi vendége. A rendező, aki a szakmában elsősorban testvérével közösen készített dokumentumfilmjeivel lett ismert és elismert, Rádai Eszter kérdései nyomán beszélt művészi hitvallásáról, pályájának alakulásáról. Testvérével az utóbbi években elválni látszanak útjaik. Gulyás Gyula most, ötvenhat évesen készül élete első játékfilmjére. *Rádai Eszter* fontoskodásával, felületes felkészültségével igyekezett elrontani a saját műsorát, aztán összeszedte magát, kevésbé harsányan és magabiztosan tévesztett. Beszélgetőtársa nem hagyta eltéríteni magát, így megismerhettük ars poéticáját, munkamódszerét. Nem lett volna szabad azonban szinte szó nélkül hagyni azt, hogy mit adott hozzá e pályához a testvér, Gulyás János, aki nélkül az életmű nem, vagy nem így jöhetett volna létre.

Balatoni képek

■ P. Szabó Ernő

„Már elmentek a nyaralók, a gazdák megtisztították az utakat, és a víz is tükörré változott. Érik a szőlő, bizakodva várják a szüret vidám érkezését. A barnás színek uralkodnak, a három alapszín összetevői" – írta A csöndes Balaton című festménye keletkezéséről, a művet inspiráló hangulatról *Platthy György*, az idős kortárs mester. Az 1908-ban Ungváron született művész sorai tavaly megjelent, A párhuzamosok a végtelenben találkoznak című könyvében találhatók, a képek a tihanyi bencés apátság galériája melletti kávéház falán függnek. A könyv a galéria bejáratánál is fellapozható, a festő másik, Emlékeim a szeretet hullámhosszán című művével együtt, lévén hogy a galériában a Magyar tenger magyar ecsettel című tárlat látható, s a festő évtizedek óta kötődik a Balatonhoz. *Réti István* és *Glatz Oszkár* növendékeként 1933-ban fejezte be a Képzőművészeti Főiskolát, évtizedek óta Pécsett él, de „művésztanyát" Szigligeten talált. Vásznain a Balaton-felvidék jellegzetes motívumai jelennek meg. Az apátság alagsorában található kőtárban a hagyományokhoz híven szintén kortárs alkotó munkái láthatók az ókori és középkori emlékanyag társaságában. A kállító, *Dienes Attila* szobrászművész Marosvásárhelyen született 1942-ben, 1968-ban a kolozsvári Ion Andrescu Képzőművészeti Egyetemen végzett, a nyolcvanas évek végétől dolgozik Magyarországon, 1990-ben lett a Veszprémi Művész Céh tagja. Munkásságát letisztult formák, érett kompozíciók jellemzik. Szerinte „a szobor átszellemült anyag, az élet káprázatával felruházott élettelen anyagba kalapált extázis, a csiszolt felületre izzadt érzelem, kristállyá dermedt életérzés, varázslat, üzenet, amelynek anyagisága csak megjelenésében igaz".

Dienes Attila: Daráló

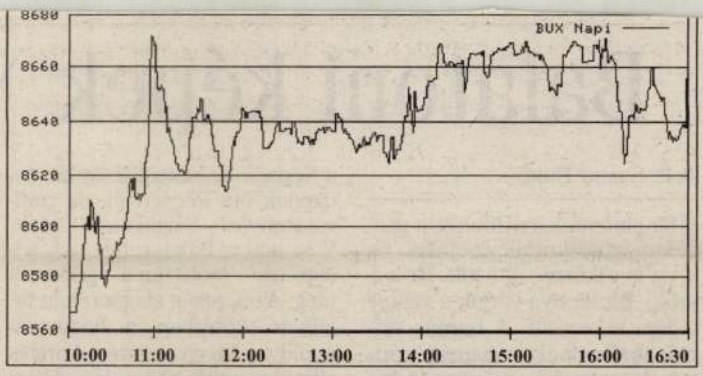

Az oldalon szereplő adatokat
a Fornax Rt. és az MTI ECO szolgáltatta.

Kamatozó kincstárjegyek

	Lejárat	Kamat (%)	Vételi nettó árf.	Felhalmozódott kamat	Vételi nettó hozam
K2000/07	2000.07.13	14,25	100,11	10,43	13,62
K2000/08	2000.08.10	14	100,19	11,06	12,31
K2000/09	2000.09.14	13,75	100,00	12,43	10,77
K2000/10	2000.10.19	13,75	99,89	12,91	9,45
K2000/11	2000.11.23	13,5	99,83	12,93	7,98
K2000/12	2000.12.21	13,25	99,75	12,95	6,81
K2001/01	2001.01.25	11,75	99,07	12,87	4,91
K2001/02	2001.02.22	10	98,06	12,78	3,41
K2001/03	2001.03.29	9	97,78	11,95	2,22
K2001/04	2001.04.26	9,75	98,34	11,75	1,66
K2001/05	2001.05.31	9,75	99,28	10,53	0,72

Államkötvények

Kötvény	Vételi nettó árf.	Eladási nettó árf.	Felhalm. kamat
2000/C	100,10	0,00	11,40
2000/F	100,59	101,18	5,39
2000/G	101,13	102,34	1,49
2000/J	100,32	100,64	6,54
2001/C	104,13	107,40	0,62
2001/D	101,88	103,61	5,92
2001/E	102,53	104,65	1,95
2001/F	102,87	105,29	6,33
2001/G	100,31	101,84	6,14
2001/H	101,17	103,36	0,55
2001/I	102,06	105,18	1,26
2002/F	104,30	108,66	0,12
2002/G	105,97	110,83	0,58
2002/H	101,33	105,21	2,60
2002/I	102,24	106,82	3,25
2002/J	96,86	100,14	3,75
2002/K	96,48	100,57	0,86
2003/F	98,50	100,50	10,22
2003/H	98,00	100,00	3,06
2003/I	105,97	111,15	5,48
2003/J	97,82	102,65	4,33
2004/F	98,90	100,90	3,81
2004/G	99,00	101,00	3,33
2004/H	100,99	106,55	1,32
2005/C	100,00	0,00	13,72
2005/D	99,25	101,25	23,35
2005/E	98,72	104,51	3,65
2005/F	97,80	99,80	4,01
2009/B	103,80	110,76	3,51

Diszkont kincstárjegyek

	Lejárat	árf.	hozam (%)	árf.	hozam (%)
D000705	2000.07.05	99,77	10,50	0,00	0,00
D000712	2000.07.12	99,57	10,50	99,75	6,17
D000719	2000.07.19	99,37	10,50	99,62	6,33
D000726	2000.07.26	99,17	10,50	99,49	6,48
D000802	2000.08.02	98,95	10,74	99,33	6,83
D000809	2000.08.09	98,72	11,01	99,16	7,22
D000816	2000.08.16	98,48	11,29	98,97	7,61
D000823	2000.08.23	98,23	11,56	98,77	8,00
D000830	2000.08.30	97,97	11,84	98,55	8,40
D000906	2000.09.06	97,70	12,11	98,32	8,79
D000913	2000.09.13	97,42	12,39	98,08	9,18
D000920	2000.09.20	97,14	12,66	97,82	9,57
D001004	2000.10.04	96,62	12,90	97,39	9,90
D001101	2000.11.01	95,70	12,92	96,66	9,92
D001129	2000.11.29	94,79	12,94	95,95	9,94
D001227	2000.12.27	93,90	12,95	95,25	9,95
D010221	2001.02.21	92,27	12,79	93,88	9,95
D010418	2001.04.18	90,73	12,64	92,56	9,95
D010613	2001.06.13	89,28	12,49	91,27	9,95

Az MNB hivatalos devizaárfolyamai

Devizanem	Árf. 1 egységre forintban	Devizanem	Árf. 1 egységre forintban
Angol font	419,37	Lengyel zloty	62,51
Ausztrál dollár	165,56	Luxemburgi frank (100)	644,28
Cseh korona	7,25	Német márka	132,88
Dán korona	34,86	Olasz líra (1000)	134,23
Euró	259,90	Osztrák schilling	18,89
Finn márka	43,71	Portugál escudo (100)	129,64
Francia frank	39,62	Spanyol peseta (100)	156,20
Holland forint	117,94	Svájci frank	167,84
Ír font	330,00	Svéd korona	31,36
Japán jen (100)	266,76	Szlovák korona	6,10
Kanadai dollár	187,84	USA-dollár	279,19

	Vételi	Eladási
Konzumbank Rt.	-	-
Kékkuti Ásványviz	2 500	2 500
Mezőgép	1 740	1 740
Második Dev. Factory	-	-
Novotrade Rt.	-	-
OTP elsőbbségi	6 150	6 105
Pannon Váltó Rt.	605	605
Pannonflax Rt.	1 385	1 355
Phylaxia Pharma Rt.	101	100
Quaestor	-	-
Rizikó Faktory	-	-
Skála-Coop Rt. T	700	700
Styl Rt.	-	-
TITÁSZ Rt	7 600	7 600
Zwack Unicum Rt.	7 500	7 500
ÉDÁSZ Rt.	17 500	17 500

Budape

	Nyitó	Min.
Arago	596	596
Eptek Rt.	-	-
Eravis elsőbbségi	-	-
HB Westminster Rt.	151	151
Kartonpack	-	-
MiZo-Baranyatej Rt	-	-
Sz.f.vári H.ip. Rt	-	-
Sz.f.vári H.ip. Rt bem.	-	-
Virginia	288	288

	Nyitó	Min.
Kárpótlási jegy (A B)	621	621

EREDMÉNYHIRDETÉS

Társasház felújítási támogatás (F) Értékvédelmi támogatás (É) Biztonságtechnikai fejlesztés (B) Előkert kialakítás (K) elnyert összegekről

(Ebben az évben csak azok a házak nyertek el támogatást, ahol az összeg szerepel)

Út/utca/tér	Hsz.	Pályázati cél	Elnyert támogatási összeg
Abos	7/A.	B	140 000
Abos	7/A.	F	
Abos	18	É	
Agancs	30-32.	É	1433 000
Alkotás	9	F	461 000
Alkotás	7/b.	F	
Alkotás	39/d.	F	
Alkotás	25	F	
Alkotás	31	F	
Alkotás	49/A.	F	
Alkotás	11	F	576 000
Alkotás	35	F	
Alkotás	47	F	
Alkotás	5	F	
Álom	13	B	
Álom	13	F	480 000
Árnyas	11/c.	F	440 000
Avar	17	F	
Avar	7/b.	F	
Avar	23/B.	F	
Avar	7/A.	F	
Avar	13-15.	F	
Bán	1/a.	É	
Bán	6-8.	F	
Bartha	5/A.	B	122 000
rtha	5	F	
rtha	5	B	112 000
artha	4/A-B.	F	360 000
Beethoven	2/b.	K	100 000
Beethoven	5/b.	F	
Beethoven	10/a.	F	370 000
Beethoven	2/A.	F	
Béla király	39	F	
Bíró	11	F	
Bíró	5/A.	B	
Bíró	5/A.	F	
Böszörményi	16/A-B.	F	
Böszörményi	6	F	548 000
Böszörményi	19/c.	F	
Böszörményi	19/c.	K	
Böszörményi	3/c.	F	
Böszörményi	26	É	
Böszörményi	42	K	
Böszörményi	5/B.	F	
Böszörményi	19/a.	F	708 000
Böszörményi	36/B.	F	
Böszörményi	9-11.	F	
Böszörményi	13-15.	B	
Böszörményi	13-15.	F	1200 000
Böszörményi	44-46.	F	647 000
Böszörményi	3/a.	F	
Böszörményi	4	F	
Böszörményi	2	F	
Böszörményi	18/A.	B	
Budakeszi	42/c.	F	
Bürök	18	É	
Bürök	8-10.	F	
Bürök	8-10.	B	74 000
Bürök	8-10.	K	
Csaba	22	F	
Csaba	10	F	
Csaba	12	F	
Csaba	9	F	
Csorna	5	F	
Csörsz	5	F	239 000
Csörsz	57	F	
Csörsz	11	F	
Csörsz	57	K	96 000
Csörsz	17-21.	F	
Csörsz	7	F	810 000
Dániel	19-23.	K	
Dániel	5/D.	F	
Deres	12	F	270 000
Diana	22/b.	F	
Diana	26	F	
Diana	26	B	
Diósárok	16/I.II.III.	F	
Dobsinai	1	F	
Dobsinai	1	B	200 000
Dobsinai	1	K	100 000
Dolgos	15	F	
Dolgos	3	B	
Dolgos	3	F	
Eötvös	47-53/B.	F	
Eötvös	47-53/A.	F	
Eötvös	43-45.	F	
Fodor	86	F	
Fodor	72	B	
Fürj	28/a-b.	B	160 000
Galántai	10	F	
Galgóczy	19	F	360 000
Galgóczy	31	F	
Gébics	13	F	
Gébics	13	B	150 000
Goldmark K.	12	B	
Greguss	10	F	
Greguss	10	B	50 000
Greguss	3	B	
Greguss	9	F	
György A.	28	K	
György A.	19/B.	F	225 000
György A.	19/B.	F	
György A.	19/C.	B	
György A.	19/C.	F	
György A.	19/C.	F	305 000
Győri	2/B.	B	
Győri	2/B.	F	
Győri	10	F	
Győri	2/C.	F	485 000
Győri	1	F	
Hajnóczy J.	5	F	258 000
Hajnóczy J.	16	F	368 000
Hajnóczy J.	13	F	
Hajnóczy J.	18	F	496 000
Hajnóczy J.	3	F	665 000
Hajnóczy J.	12	F	
Határőr	74	F	270 000
Határőr	67	F	193 000
Hegyalja	101	F	
Hegyalja	101	B	110 000
Hollósy Simon	6	B	
Hollósy Simon	6	F	218 000
Hollósy Simon	12	F	229 000
Hollósy Simon	21	F	
Istenhegyi	50-52.	F	
Istenhegyi	77-79.	F	
Jagelló	50	K	
Jagelló	50	F	
Jagelló	11	F	200 000
Kapitány	6	F	
Kapitány	1	F	
Karthauzi	6	F	
Kékgolyó	15/a.	F	
Kékgolyó	26	F	459 000
Kékgolyó	22	F	1200 000
Kékgolyó	1/ABC.	F	
Kempelen F.	16	F	285 000
Kempelen F.	16	B	
Királyhágó	5/B.	F	381 000
Királyhágó	5/B.	É	
Kiss J. altbgy.	55	F	906 000
Kiss J. altbgy.	59	K	100 000
Kiss J. altbgy.	59	B	200 000
Kiss J. altbgy.	59	F	1200 000
Kiss J. altbgy.	43-45.	F	
Kiss J. altbgy.	43-45.	F	260 000
Kiss J. altbgy.	43-45.	B	69 000
Kiss J. altbgy.	55	K	
Kiss J. altbgy.	84-86.	F	269 000
Kiss J. altbgy.	47	F	
Kiss J. altbgy.	32/A-B.	F	
Kiss J. altbgy.	34	F	
Kiss J. altbgy.	82	K	
Kléh I.	8/b.	F	
Kléh I.	10/B.	F	
Kléh I.	6	F	
Kléh I.	6	É	
Kléh I.	6	B	
Kléh I.	6	K	
Koszta J.	27	F	
Költő	2-4 C. ép.	F	
Krisztina krt	1	F	360 000
Krisztina krt	9	F	
Krisztina krt	35	F	
Krisztina krt	5	F	
Krisztina krt	27	F	
Krisztina krt	27	B	200 000
Krisztina krt	5	É	
Kútvölgyi	15/A.	É	270 000
Kútvölgyi	56/B.	B	
Kútvölgyi	51	F	480 000
Lejtő	7	F	
Levendula	4	É	
Levendula	4	K	
Levendula	4	F	36 000
Lóránt	4/a.	F	
Lóránt	4/B.	B	
Magyar J. tere	2-3.	F	440 000
Magyar J. tere	6	F	
Magyar J. tere	4/B.	F	
Magyar J. tere	1/B.	F	
Margaréta	13	F	
Margaréta	9	B	
Margaréta	5	F	
Margaréta	5	F	272 000
Maros	40	F	
Maros	31	F	
Maros	23-25.	K	100 000
Maros	44/b.	F	
Maros	44/a.	F	
Maros	17	F	
Maros	52/a.	F	
Maros	10	É	518 000
Márvány	27	F	
Márvány	31	F	
Márvány	24/b.	É	
Márvány	24/b.	F	1200 000
Márvány	24/b.	B	
Márvány	48	F	1200 000
Márvány	40	F	
Márvány	28	F	700 000
Márvány	44	F	
Márvány	46	F	
Mátyás kir.	14/B.	F	300 000
Melinda	24-26.	É	
Melinda	18	F	
Monda	4	F	426 000
Nagyenyed	3	B	
Nagyenyed	15/b.	F	
Nagyenyed	6	F	680 000
Nárcisz	49/b.	F	258 000
Nárcisz	10-12/A.	F	400 000
Németvölgyi	12	F	750 000
Németvölgyi	10	F	
Németvölgyi	16	F	
Németvölgyi	69/a.	F	360 000
Németvölgyi	8	F	
Németvölgyi	91	F	
Németvölgyi	28/A.	F	
Németvölgyi	78/A.	F	
Németvölgyi	78/A.	B	
Németvölgyi	78/A.	K	
Németvölgyi	20	F	217 000
Németvölgyi	82	B	
Németvölgyi	28/b.	F	
Németvölgyi	35	F	
Németvölgyi	69/b.	K	
Németvölgyi	2	F	
Nógrádi	7-9.	B	
Nógrádi	10	F	
Nógrádi	7-9.	F	
Orbán	5	F	400 000
Orbánhegyi	9	F	
Orbánhegyi	9	B	
Orbánhegyi	9	K	
Orbánhegyi	10	K	
Orbánhegyi	10	B	
Orbánhegyi	10	F	
Pagony	2	F	365 000
Pagony	32-34.	F	
Pethényi	28	F	249 000
Pethényi	8	F	630 000
Pethényi	11/b.	F	100 000
Ráth György	1/B.	F	
Ráth György	6	F	
Rege	8-10.	É	
Rőzse	14/B.	F	360 000
Schwartzer F.	3	F	250 000
Sirály	8	F	
Sirály	8	K	
Sólyom	3	F	360 000
Stromfeld Aurél	25	F	
Stromfeld Aurél	39	F	360 000
Susogó	2/b.	F	
Szamos	5	F	
Székács	11/c.	B	
Székács	11/c.	É	
Székács	11/c.	F	
Székács	17	É	
Székács	10	B	
Szilágyi E. fasor	36	B	200 000
Szilágyi E. fasor	36	F	
Szilágyi E. fasor	28	B	
Szilágyi E. fasor	28	K	
Szilágyi E. fasor	28	F	
Szilágyi E. fasor	40	F	
Szilágyi E. fasor	40	B	
Szilágyi E. fasor	40	K	
Szilágyi E. fasor	40	É	
Szilágyi E. fasor	22	F	
Táltos	6	F	
Táltos	12	F	
Táltos	7-9.	F	
Táltos	13	F	
Táltos	5	F	475 000
Tamási Áron	43	F	
Tamási Áron	54	F	
Tamási Áron	50	F	
Tartsay Vilmos	17	F	
Tartsay Vilmos	9/b.	F	
Tartsay Vilmos	5/B.	F	428 000
Tartsay Vilmos	28	É	
Tartsay Vilmos	19	F	
Thomán István	14	F	
Thomán István	10	F	
Tornalja	25	F	
Tornalja	1	F	
Tóth Lőrinc	23	É	
Törpe	3	F	360 000
Törpe	1/a.	K	100 000
Ugocsa	11	F	
Ugocsa	2	F	
Ugocsa	10	F	350 000
Ugocsa	6/a.	B	
Varázs	1	K	100 000
Varázs	1	F	180 000
Városmajor	1/b.	F	116 000
Városmajor	32/c.	F	345 000
Városmajor	47/a.	F	
Városmajor	26/d.	F	
Városmajor	8	F	
Városmajor	18	É	
Városmajor	18	F	
Városmajor	78	F	247 000
Városmajor	33	F	
Városmajor	7-9.	F	1200 000
Városmajor	51	F	
Városmajor	42	F	
Városmajor	28/c.	F	
Városmajor	28/c.	K	
Városmajor	28/c.	É	425 000
Városmajor	23	F	
Városmajor	10	F	595 000
Városmajor	10	B	
Városmajor	3/A.	F	
Városmajor	40	F	
Városmajor	6	F	
Vas Gereben	3	F	
Vércse	7	B	
Vöröskő	12/A.	F	
Zalai	6/b.	F	
Zalai	1/D.	F	270 000
Zalatnai	6	F	360 000
Zugligeti	38	F	
Zugligeti	40	F	

Egy i

Természetvéd

A Kiss János Általános és Középiskola nemrégiben a hegyvidék szennyezettségi térképének megalkotására százezer forintos támogatást kapott a Környezetvédelmi Minisztériumtól. Mint *Farkas Tünde* tanárnőtől megtudtuk, az ötlet Budakesziről származik, ahol fiatalokkal már régebben készíttettek hasonló vizsgálatot. A szervezők először felosztották kerületünket az osztályok között, majd mindenki a saját területén a megadott szempontok szerint munkához látott. A gyerekek levegő-, zaj-, szemét- és talajszennyezettséget mértek. Több szomorú fényképfelvételen örökítették meg a lomtárnak használt utcarészleteket, a félig lebontott, elhagyott házakat és megrongált köztéri padokat. A csapatok egy része külön kitért a graffiti városképromboló hatá-

A jutalmakat Kemény G

A győztes meseváriak csa

Megújult

Hajdanán a hegyvidékre látogató polgárok szívesen időztek a Diósárok mellett lévő kisvendéglőben. Kipihenték a barangolás fáradalmait: ettek, ittak és élvezték a sramlizenét. A szórakozóhely az évek során többször is átalakult, ám az utóbbi hat esztendőben már nem üzemelt. Ez év áprilisában nyitották meg újra, életre keltve ezzel a régmúlt hangulatát a hegy lábánál.

Scheffer Romola, a tulajdonos szívesen fogad, amikor belépünk a kerthelyiségbe. A gesztenyefák között bekukucskál a nap, és madárdal hallatszik mindenfelől. A megterített asztalok mellett visz az út a belső terem felé. A kis söntésben két fiatal pincér serénykedik. A tulajdonosnő elmondja: az elhanyagoltság és az enyészet nagyon megviselte a vendéglőt. Rengeteg munkába került, amíg helyrepofozták. Eközben a bokszokhoz érkezünk. A felújított korabeli bútorok között jól lehet beszélgetni. – Tulajdonképpen ez egy hétvégi

A vendéglő

Napközben-rádióriport dr. Lévai Anikóval és az igazgatónővel

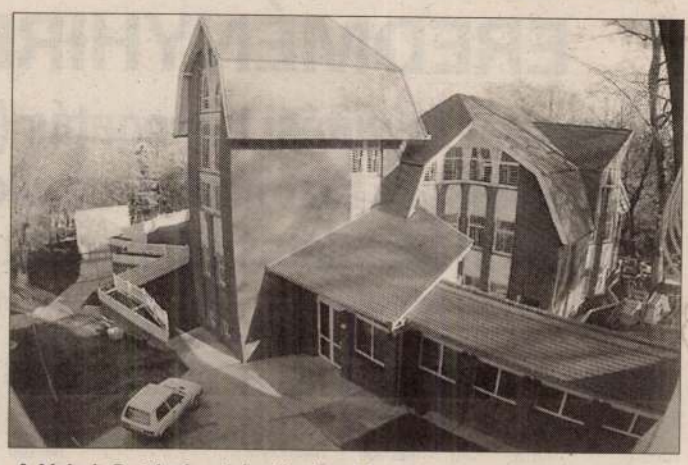

A Vakok Batthyány László római katolikus otthonának épülete

Hangverseny „lélektől lélekig"

– a Mátyás király úton –

A Vakok Batthyány László római katolikus gyermekotthon óvoda, általános iskola június 14-i nyílt napjára jött a meghívó. „Intézményünk látás és halmozottan sérült gyermekek nevelését és oktatását végzi keresztény szellemben. A sérült gyermekek által hordozott értékeket szeretnénk bemutatni" – olvasom a szép kiállítású meghívón. A meghívottak és szépszámú érdeklődő előtt az intézmény igazgatónője, *Fehér Anna* ismertette az otthon történetét, a két alagsori lakásból kialakított, 113 négyzetméteren 10 bentlakó és 5 bejáró gyermeket fogadó otthon kezdeti időszakától napjainkig. Az 1994-ben új épületrésszel bővült, iskolát, lakóegységet, főzőkonyhát, tornatermet, uszodát, ebédlőt magába foglaló intézmény létszáma hatvan főre bővíthető.

Az építkezés költségeit hazai hagyatékokból, adományokból, külföldi – főleg német és svájci – adományokból fedezték, a koordinálásban nagy segítséget nyújtott *dr. Bácsváry Róbert SJ* atya – tájékoztat az igazgatónő. A megjelenteket köszöntötte és további támogatásukat kérte a program fővédnöke, *Orbán Viktorné*, *dr. Lévai Anikó*. A többgyermekes anya megértésével értékelte az otthon sok szeretetet és törődést igénylő lakóinak, tanulóinak gondozását, tanítását végző pedagógusok munkáját.

A bepillantás az iskola életébe, a mindennapok szép és nem könnyű munkájába megrendítő élmény volt. Mozgásfejlesztés, önállóságra nevelés, a tapintás, érzékelés fejlesztése, olvasás-írás, a látásmaradvánnyal rendelkező gyermekek látásnevelése – írógépen milyen szívesen dolgoztak! –, úszásoktatás, hidroterápiás jellegű mozgásfejlesztés. Kis létszámú – 3-5 fős – osztályokban történik a foglalkozás… láttunk óvodást önálló étkezésre, „kanalazásra" felkészíteni végtelen türelemmel… és közben a gyerekek egy része készül a programban jelzett koncertre.

Az ének-zene tanulás jelentős szerepet kap az otthon lakói életében – terápiás jelleggel is, de a művészeti oktatás szintjén is. Nagyon szeretnek zongorázni, csodálatos érzékkel tapintanak a billentyűkre.

Hangversenyükkel feledhetetlen perceket szereztek hallgatóiknak, szülőknek, vendégeknek egyaránt. Játékuk a költő, *Tóth Árpád* szavaival valóban „lélektől lélekig" hatott. A zeneszámok között elhangzott egy-egy idézet is: „Nem lehet egészen boldog ember, akinek nem öröm a zene". Erről látatlanul is a távolba néző, kedves, mosolygós arcuk is tanúskodott. Ők érezték a zene varázsát. Az iskola kórusa „Régi magyar diákköszöntővel" kezdte a műsort, majd népdalok következtek *Kodály Zoltán* és *Szabolcsi Bence* feldolgozásában. Népdalok, népzenei összeállítás, szólók és kettősök *Chopin, Mozart, Verdi, Weber, Schubert, J. Strauss* műveiből, közben *Petőfi Sándor, Nagy László* versei. Sajnálom, hogy – helyszűke miatt – nem közölhetem teljes műsorukat a szereplők megjelölésével, de hiszem *Csont Tamásné* és *Gesler Júlia* zenetanárok lelkes kis tanítványairól még lesz alkalmunk írni. Eddig is sok külső szereplésük is volt. Több szülő említette, hogy a zenei oktatásuk számos területen segíti a gyerekek tanulását, mozgásfejlesztését, érdeklődésük kibontakozását. Az intézmény további fejlesztése azonban nemcsak sok szakembert igényel, hanem a Hummel Kornél Látássérülteket támogató Alapítvány (bankszámlaszám: 11701004-20201612, adószám: 18238994-1-43) révén vár áldozatkész támogatókat. Azt szeretnénk, ha minél több segítségre szoruló fiatalt fogadni tudnának.

Schelken Pálma

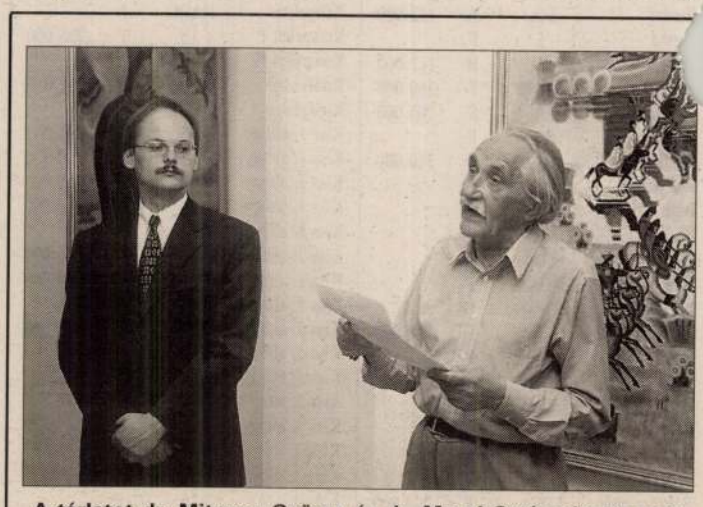

A tárlatot dr. Mitnyan György és dr. Mezei Ottó nyitotta meg

Történelmi pillanatok

Nyári kiállítások a Tihanyi Bencés Apátságban

A kolostorudvar emelvényén dr. Mádl Ferenc köztársasági elnök és a házigazda, dr. Korzenszky Richárd perjel

A kiállítás képei előtt Dalma asszony, a köztársasági elnök felesége dr. Korzenszky Richárddal és egy vendéggel

A tihanyi apátság nyári kiállítás-sorozatának megnyitójára érkezők nem gondolták, hogy a „Magyar tenger magyar ecsettel, krétával és vésővel" és *Platthy György* pécsi festőművész balatoni képeiből rendezett kiállítás történelmi eseménnyé válik. Mindkét kiállítás együttes ünnepélyes megnyitására a felújított kolostorudvart választották a bencés rendezők. Jól választottak, mert meghitt hangulata, történelmi levegője erősítette az elkövetkező történelmi eseményt. A meghívón még úgy olvastuk, „A kiállítást megnyitja *dr. Mádl Ferenc* volt Művelődési és Közoktatási miniszter", azonban *dr. Korzenszky Richárd* perjel már Mádl Ferencet, a Magyar Köztársaság elnökét köszöntötte és kérte fel a kiállítások megnyitására.

A Magyar Köztársaság második elnökének – mint mondta – ez volt első „hivatalos ténykedése". A kiállítások ismertetése, értékelése előtt köszönetet mondott a Bencés Apátság szerzeteseinek, Korzenszky Richárd perjelnek azért a sokoldalú, áldozatos munkáért, amellyel az elmúlt öt esztendőben Tihanyt egyházi feladataik mellett kulturális központtá alakították.

A kiállítások megtekintése után a Rege Galéria teraszán folytatódott a baráti beszélgetés az elnökkel és hitvesével.

A múlt nagy magyar festőinek balatoni képei a Bencés Apátság Galériájában láthatók egész nyáron, Platthy György pécsi művész képei a Rege Galériában július 9-ig tekinthetők meg.

– Sch –

A Fáy-ak története és művészete

A Hegyvidéki Kortárs Galéria kezdetektől fontos feladatának tartja a XII. kerülethez kötődő alkotók bemutatását. A mostani tárlat nem csupán egy emberről, hanem egy egész családról szól. A Fáy név hallatán valószínűleg legtöbbünknek először a jeles reformkori író, szervező, a „nemzet mindenesének" tartott *Fáy András* jut eszébe. A XII-XIII. századig visszavezethető családfát alaposabban megvizsgálva azonban hamar rájöhetünk, hogy soraikból rajta kívül számos tehetséges, nagy tudású honfiú nőtt ki. A mostani kiállítás érthetően főleg azzal az ággal foglalkozik, melynek leszármazottai napjainkban is kerületünk lakói. A híres dinasztiából először *dr. Fáy Aladár* (1864-1944) orvos, a Népjóléti és Munkaügyi Minisztérium akkori közigazgatási államtitkára költözött a Hegyvidékre. 1914–18-ig egy Tóth Lőrinc utcai villában élt. Ezt eladva az érte kapott pénzt hadikölcsönbe fektette. Mivel azonban Magyarország a háborúból vesztesen jött ki, a befektetés értékét vesztette. Pár esztendei Márvány utcai tartózkodás után 1926-ban a mai Lejtő út 25. számú telken felépítette azt a villát, melyben leszármazottai jelenleg is élnek. Ekkoriban rajta kívül még ketten laktak ebben a Sas-hegy oldalán található hajlékban. Felesége *Edvi Illés Gizella* (1871-1944), kinek legjelentősebb munkája a Nógrád megyében ismert csipkeverés továbbfejlesztése. Az ő nevéhez fűződik az ún. Hunnia csipke megalkotása. Ezt a napjainkban már kihalófélben lévő mesterséget a família ma élő sarjai közül *Ónodi Szabó Sándorné Fáy Ildikó* műveli. Tudását 1994-ben könyv formájában összegezte. A jeles orvoson és feleségén kívül a század első felében itt lakott a későbbi tehetséges festőművész, *Fáy Aladár* (1898-1963). A Nagybányai Festőtelepen is résztvevő alkotó szakmája fortélyait olyan mesterektől sajátította el, mint Csók István és Révész Géza. Elnöke volt a Magyar Képírók Egyesületének, amelynek szellemisége főleg expresszionista műveket hozott ki belőle. Kiváló grafikai érzéke a kor jeles illusztrátorai közé emelte. 1943–45-ig igazgatta az Iparművészeti Iskolát. Pályafutását 1947-ben koholt vádak miatt történt letartóztatása és 9 évi börtönrabsága törte ketté. Dicstelenül, hozzá méltatlanul a Fővárosi Állat- és Növénykert segédmunkásaként hunyt el 1963-ban. Az augusztus 26-ig megtekinthető tárlatot *dr. Mitnyan György* polgármester és *dr. Mezei Ottó* művészettörténész méltatása, valamint *Fáy Tünde* énekprodukciója nyitotta meg.

Janzsó Tamás

Fáy Aladár: Bika (1932)

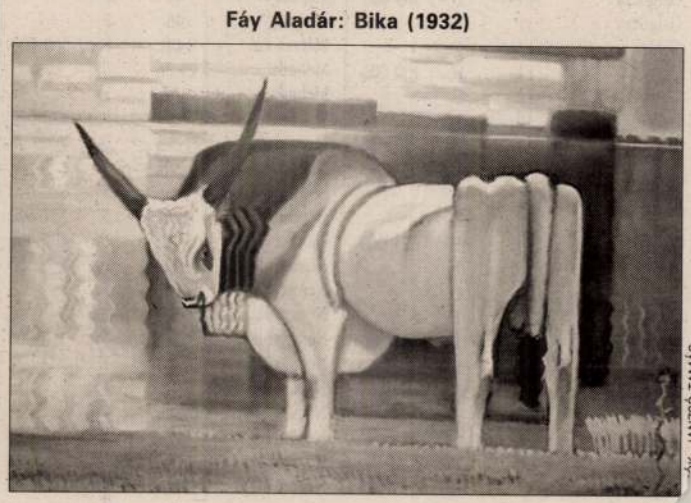

Gy. JANZSÓ TAMÁS

PLATTY GYÖRGY

Őszi szántás Máriagyüdön

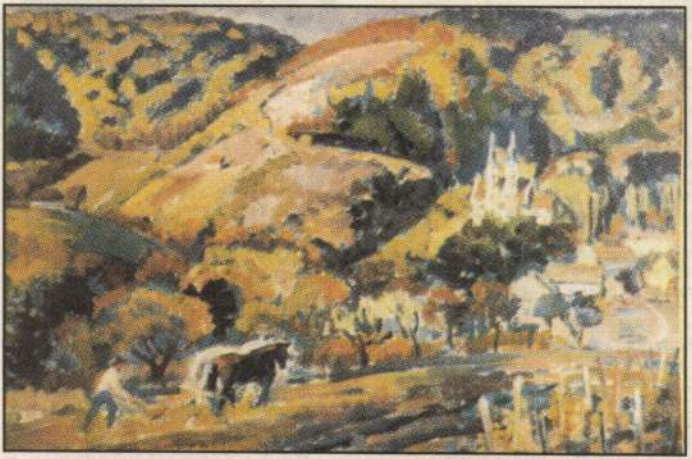

Szép levél kíséretében küldte el nekünk a Magyar Nemzeti Galéria tulajdonában lévő olajfestményének fotóját *Platthy György* festőművész. Az idős mestert Siklósra igyekezvén ragadta meg a gyönyörű látványt. Nem tudott továbbmenni, míg le nem festette, ami elé tárult: a Szűzanya kéttornyú templomát, a felé haladva szántó gazdát, ahogy „a föld áldást kérő bizakodása szárnyalt az ég felé". Imádkozzál és dolgozzál — *Szent Benedek* mondatát ismételte magában a művész, és nyomban munkához látott. Az emberi munka nemes nagyszerűségét, a teremtett világ szeretetét és a teremtő dicséretét „üzeni" a kép. — Köszönet érte.

-et-

UJ EMBER, 2000. 09. 17. 16. o.

mail címen: atanyilaszlo
onlap: www.extra.hu/atanyi.
zent Adalbert Misszió Alapít-
üldhetik el adományukat: ABN
01006-50015676. Cím: Átányi
apest, Etele út 23. Tel.: 203-

Marija Cigánymissziós Ala-
zarándoklatot szervezett a
yos főbúcsúra. A két nyelven
nagyszámú cigány és nem-ci-
telével köszöntötték születés-
át, a kereszténységet és a ma-
ádkoztak a társadalmi megbé-
tet mondtak a Magyarországi
ai Kisebbségekért Közalapít-
rt.

nét megrendezi újságíró tanfo-
féléves kurzus (első szemeszter
akorlat, második szemeszter:
elején kezdődik. Hetente egy
az Országos Lelkipásztori In-
udapest, Kórház u. 37.). A
atóan 8000,- Ft. Tervezett té-
műfajok, a nyelv mint az új-
hírügynökség működése, szö-
ajtójog, tördelési ismeretek,
gatás, bevezetés az irodalom-
séges érdeklődő jelentkezését
37-65-03 vagy levélben a fen-
ostán igen@igen.hu.

újtelepi Fatimai Szűzanya
etétele szept. 30-án 10 óra-
isét Paskai László bíboros ce-
dapest, 1237 Szilágyi D. u.
92. A kolumbáriumban urnafül-
zel is segíthetjük a templom

a beavató katekézist, azaz a
lére előkészítő sorozatot indí-
kápolnában **csütörtökönként**
orozat okt. 5-én kezdődik. Kér-
szándékozókat, hogy előzete-
k a plébánián **(Bp. VIII. Kálvá-**
33-49-86.

katolikus templom építésére
ertek védőszentjének, Szt. Or-
usát viselő templom alapkövét

Új Ember

KATOLIKUS HETILAP

KÉZIRATOKAT NEM ŐRZÜNK MEG
ÉS NEM KÜLDÜNK VISSZA
http://www.ujember.katolikus.hu
E-mail: ujember@drotposta.hu
Szerkesztőbizottság:
elnöke: Bíró László püspök
tagjai: Andrásfalvy Bertalan, Kindler József, Kopp Mária, Korzenszky Richárd, Lábady Tamás, Zelnik József
Főszerkesztő és felelős kiadó: Tarjányi Zoltán
Főszerkesztő-helyettes: Kipke Tamás
Főmunkatársak: Szerdahelyi Csongor, Szikora József
Szerkesztőség: Bókay László, Cser István, Elmer István, Szeghalmi Elemér, Szigeti László, Tóth Sándor Tördelés: Kálmán György
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
1053 Budapest, Kossuth L. u. 1., I. 1.
Postacím: 1364 Budapest, Pf. 111.
Telefon: előfizetés, terjesztés: 317-3933/113
hirdetésfelvétel: 317-3933/125
könyvesbolt: 317-3933/123
szerkesztőség: 317-3933/120 fax: 317-3471
Csekkszámla:
OTP VII. 11707024-20168207 sz.
Templomi árusítás és előfizetés az Új Ember Kiadóhivatal útján
Előfizetési díjak:
1 példányos előfizetés esetén:
negyedévre – 875 Ft + 500 Ft postaköltség
fél évre – 1.750 Ft + 1.000 Ft postaköltség
egy év – 3.500 Ft + 2.000 Ft postaköltség
Többpéldányos megrendelés esetén postaköltséget nem számolunk fel.
Az előfizetés így: negyedévre – 875 Ft,
fél évre – 1.750 Ft, egy évre – 3.500 Ft.
Előfizethető külföldről is átutalással az Inter-Európa Bank RT-nél (H-1053 Budapest, Szabadság tér 15.) vezetett 11100104-1971940704 sz. számlán.
Éves előfizetési díj külföldről átutalással: európai országok esetén 70 USD, tengeren túli országokból 90 USD

MÁSODIK ÉVE EL Egerben és új színt jelent a Heves megyei képzőművészek életében *Platthy György* munkássága. Nemcsak témaválasztásában hozott újat, hanem művészeti kifejező eszközeivel is. Anyagának gerincét néprajzi tárgyú figurális képei alkotják. Mind a szobában, mind a szabadban készült képeit az egységesség, könnyed levegősség jellemzi. Platthy Csók István tanítványa volt és talán ide vezethető vissza az a vonzódás, ami a népviselet sajátosságait, színvilágát, festői eszközökkel jeleníti meg. Csók István óta nem foglalkoztak elmélyűlten ezzel a témával. „Boldogi lányok" c. festménye a magyar nép etikai tisztaságát, esztétikai fejlettségét és egészséges életszemléletét vetíti elénk. Derüs színeivel, atmoszférikus érzékenységével, a színek jó térbehelyezésével fejezi ki mondanivalóit. „Felnémeti menyecske" és „Felsőtárkányi menyecske" című képein a fehérek és finom szürkék festői előadása már Pécsett, a baranyai képzőművészek megyei kiállításán feltűnt. Az utóbbi kép sikerére jellemző, hogy novemberben a

pedig a pesti Kossuth-adó műsora keretében értékes méltatásban részesült. „Baranyai fazekas" c. olajfestménye abban tér el a többi néprajzi tárgyú képtől, hogy a leegyszerűsített formákkal és vonalakkal a mozgás kifejező erejére, a reálisan megfogalmazott dinamikára épül. „Ébredés" c. képe üdeségével és az ecsetkezelés újszerűségével hat. „Régi egri házak" c. képe pedig híven tükrözi az egri utcák hangulatát.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPUJSÁG, EGER
1958 jún 15

Platthy György

– Öt képpel vegkiállítása egerben

vagyis minden 52 ezredik szül

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Platthy Győző

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1965 JUN 6

1021

Tanárok ecsetje

A legtöbb tanárnál így hívják a tudományos igényű kutató munka eredményét: szaktárgyi dolgozat. A rajztanároknál? — Műalkotás. Az ő tudományos dolgozatuk gépelt papírlapok helyett modern fakeretben áll. S míg más szaktárgyi dolgozat megértéséhez diploma kell, az övék előtt órák hosszat elgyönyörködhet a legegyszerűbb néző is.

Az ecsettel írott munkák ott sorakoznak a Jókai utcai iskola tornatermének négy oldalán. Tegnap délelőtt Platthy György főiskolai tanszékvezető tanár nyitotta meg a kiállítást. Az alkotóik mind pedagógusok.

Soltra Elemér festőművész-aki Kelle Sándor festőművészszel, a Képzőművészek Szövetségének Dél-dunántúli Területi Szervezete részéről a képeket elbírálta, ezt mondta: „Most napfényre kerül a tehetséges pedagógusok alkotása. Így talán a Képzőművészek Szövetsége is állandó utánpótlási forrásra találhat a pécsi és a baranyai rajztanárok soraiban.

A paravánokon — melyek a művelődési osztály anyagi támogatásával és a harmadik kerületi központi politechnikai műhely munkájával készültek — a képek sokféle művészi szemléletet árulnak el. Baumhoffer József, Szendrő Miklós és Kaszás János természetlátása dekoratív irányban fejlődött, bár Baumhoffer képein még látszik a posztimpresszionizmus, az atmoszférikus festészet hatása is. Hasonló jeleket lehet megfigyelni Kaszás János alkotásain is. Takács Dezső, Bencze György és ifjú Ákos János a valóságot konstruktivikusan szemléli. Nem elégszenek meg a táj látott formáival, hanem hangsúlyozzák a szerkesztés függőleges és vízszintes geometrikus formáit. Egészen finom lírai megnyilvánulásai vannak Kedves Istvánnak, Palatinszky Vilmosnénak és Szakács Józsefnének. Nem az élet nagy jelenségeit látják, hanem az apró keresetlen hangulatokat érzik meg és ezzel humanizmust és emberszeretetet sugároznak képeiken. Leíró jellegű Bogáthy Ferenc, Ruppert István, Szász Olivér és Soltész István alkotása. Ide tartozik Magyar László és Papp Antalné műve is. Az emberábrázolás, mint portré igen egyéni módon jelentkezik Bencze György képein. Ezeken az alkotásokon az emberszeretet, a lelki megértés nyilvánul meg. Hasonlóan jó portrékkal jelentkezik Mandulás János és dr. Glatt Imréné. Villásy László dinamikus és belső feszültséget elárulló grafikái még a festettnél erősebb témát is kibírnának. Igen szépek Szabó Margit tudatosan szerkesztett, ugyanakkor magas lírai hangvételű grafikái. Agócs Attila dombórművén a szobrászat és az ötvösművészet elemei egyesülnek.

— A mai kiállítással egy állandóan visszatérő vándorló sorozatot indítunk útnak — mondja Bodó László, a Pedagógusok Szakszervezete Baranya megyei Bizottságának, mint rendező szervnek titkára — egyik évben a tanárok, másikban a gyerekek rajzait, festményeit mutatjuk be, didaktikai-metodikai kiállítás jellegével.

Földessy Dénes

A csekk

Fordította: BÁBA MIHÁLY

24.

— Mit gondol, hány éves lehet az illető?

— Ki tudja, hány éves lehet egy ilyen nyavalyás. Lehet vagy huszonöt éves.

— Hallgasson ide, Kabátujj! Én hiszek magának. A rendőrségnek is van becsülete, és megtartja adott szavát. Most még leviszik a pincébe, de két-három óra múlva, szabadon engedjük. Ami a maga ügyét illeti, majd meglátjuk, mit tehetünk. De hallgatnia kell. Ha megkérdezik, miért nem engedték ki a többivel együtt, mondja azt, hogy a főhadnagy dühében tartotta itt magát, mert visszafeleselt neki. Ha valamit megtud arról a sápadtról, azonnal jelentkezzék. Számíthat arra, hogy hálás leszek magának.

Az őrnagy felállt, behívta az ügyeletest és utasította, hogy vezesse vissza a cellába az őrizetest. Adott neki néhány cigarettát is.

— Ez aztán arany ember, igazi arany ember! ismételgette a tolvaj, az ügyeletes előtt képkedve.

Rajski főhadnagy csodálkozott, hogy nem lát az asztalon egyetlen lap jegyzőkönyvet sem. De ámuldozása akkor volt teljes, amikor az őrnagy megkérte: két óra múlva engedje szabadon Kabátujjat.

— Különös politikát folytat most a főkapitányság — jegyezte meg. — Rajtunk, kerületieken pedig a tolvajok nemsokára röhögni fognak.

— Vannak olyan ügyek, amikor különleges politikát kell folytatni — válaszolt kollégájának az őrnagy. — Főhadnagy úr, köszönöm a segítségüket. Ezért talán még jutalmat is kapnak. Biztosítom, hogy az elosztásnál önnek is jut, önnek és azoknak, akik elkapták Kabátujjat. Nos, a viszontlátásra!

A főhadnagy az őrnagy távozása után sokáig töprengett. Hogy lehet jutalmat kapni az elfogott tolvajért, akit azonnal szabadon engednek. Semmit sem értett az egészből. Végül is legyintett és elhatározta: nem töri a fejét Krzyzewski őrnagy titkozatos módszerén.

Már este felé járt, amikor az őrnagy végre hazament a

[illegible] férjének.

Az őrnagy felbontotta a levelet, átfutotta néhány sorát. A borítékban egy másik lap is volt, sárga színű: — a szolgálati kiküldetés.

— Készíts egy inget, törölközőt, meg szappant — kérte a feleségét. — Egy óra múlva Gdyniába utazom.

A gyorsan bekanalazott leves és a forró második fogás között az őrnagynak még volt ideje, hogy Kur ügyésznek telefonáljon.

— Azonnal utazom Gdyniába. Elkapták Macioszkát, egy svéd hajón próbált megszökni, hamis személyi igazolvánnyal. Az ujjlenyomata után ismertek rá a Központi Dokumentációs Irodában.

— Megtalálták nála a csekket? — kérdezte az ügyész.

— Nem tudok semmit. A helyszínen kihallgatom Macioszkát, és Varsóba hozom. Remélem, hogy a csekk nála volt.

*

Két nap múlva Krzyzowski őrnagy már reggel nyolc órakor belépett Kur ügyész szo-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-207

Platthy György

ESTI PÉCSI NAPLÓ

1962 JUN 11

2

1021

MIN DOLGOZIK?

Telefon-interjú két művésszel
Nyári tervek — Élményszerzés

A tavaszi nyári napokon rendszeresen felbukkannak a képzőművészek az érdekesebb házsorok között, a domboldalakban, és mindenütt, ahol tagoltabb a táj, s a látvány művészi élménnyé válhat. A napfényes hónapokban intenzívebb az írók, költők munkája is, tervekkel, vázlatokkal indulnak a Balaton-partra, s nyitott szemmel, élményre, új jelenségekre „éhesen" járnak mindenütt.

— Min dolgoznak, milyen terveket szeretnének megvalósítani a nyár folyamán? — Ezt érdeklődtük meg gyors reggeli telefonbeszélgetés keretében Platthy György festőművésztől és Pál József költőtől.

Platthy György:

— A közelmúltban meghirdetett ösztöndíjas pályázathoz kapcsolódik a nyári tervem. Egy színes, érdekes üzemben szeretnék eltölteni egy hónapot. A balatonfüredi hajógyárra gondoltam. Ott az üzemi élet mozgalmassága, s a környező táj egyszerre lehetne témám. A nyár folyamán szeretnék utazgatni is, s közben dolgozni. Veszprémbe feltétlenül el akarok jutni, mivel ott még nem jártam, s a Balatontól messzebb eső érdekes vidéket még nem festettem. A nyár folyamán fokozatosan szeretnék felkészülni az őszi tárlatra. Elsősorban a figurális témák érdekelnek, a mozgás, ezért is vonzódom az emberi munka ábrázolásához — mondta Platthy György.

HÉTFŐ. 19

...pló

...LAP

...IFPELTÉK

— Gaza...

— Kérdésel...

— Tudó...

Lidi...

a ...

Ant...

Húsz évvel ezelőtt, 1942. ...
állig felfegyverzett fasiszta ...
tól 22 kilométerre fekvő kis...
vérengzést hajtottak végre ...
helységet.

A szomorú évforduló na...
százezren zarándokoltak e...
téről az azóta újjáépített Li...
megérkeztek Lidicébe Anton...
nék, a Csehszlovák Kommu...
első titkárának vezetésével ...
és a kormánynak a tagjai. ...
rúzása után elfoglalták hely...
Jarosova, a lidicei nemzeti ...
békenagygyűlést, majd átad...

Antonín Novotny köztársa...
sági elnök bevezetőben eml...
keztetett a 20 évvel ezelő...
véghezvitt bestiális tömeggyi...
kosságra, amikor is

a náci hóhérok Lidicébe
192 férfit megöl...

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Dunántuli Napló
Platthy György
1964 APR 24.

Platthy-képek Pécsbányán

A Mecseki Szénbányászati Tröszt párt- és szakszervezeti bizottságának támogatásával a bányaüzemek megbízásokat adnak ki a pécsi és baranyai művészek számára művészeti alkotásokra. Elsőként Platthy György művész kapott megbízást a pécsbányai üzemtől, hogy örökítse meg — a felszabadulás huszadik évfordulója alkalmából — az üzem és dolgozóinak munkáját és életét. Azt is tervezik, hogy Platthy György második megbízatását Zobák-akna művészi megörökítésére kapja. A kezdeményezést a többi bányaüzemben is átveszik.

lint, aztán hozzáteszi:
Nincs olyan gép, amely pót
hatná itt az embert! Me
mindent kielemezhetünk: c
kortartalmat, szint, Malligan
fokot, savszázalékot, és a b
nyolult iz sok más alkotóel
mét is, de az együttes hatá
semmilyen gép nem képes é
zékelni. Az ezer összetevő,
aromát csak a legcsodálat
sabb gépezet, az ember tud
ja értékelni és osztályozni –
semmi más nem kelhet ver
senyre vele...

Magyar László

Platthy György

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MECSEKI BÁNYÁSZ

1964 ÁPR 28

1021

Pécsi festők a bányáról

A Mecseki Szénbányászati Tröszt párt- és szakszervezeti bizottsága támogatásával a bányaüzemek megbízásokat adnak ki a pécsi és baranyai művészek számára művészeti alkotásokra. Elsőként Platthy György művész kapott megbízást a pécsbányai üzemtől, hogy örökítse meg — a felszabadulás huszadik évfordulója alkalmából — az üzem és dolgozóinak munkáját, életét. Azt is tervezik, hogy Platthy György második megbízatását Zobák-akna művészi megörökítésére kapja. A kezdeményezést a többi bányaüzemben is átveszik.

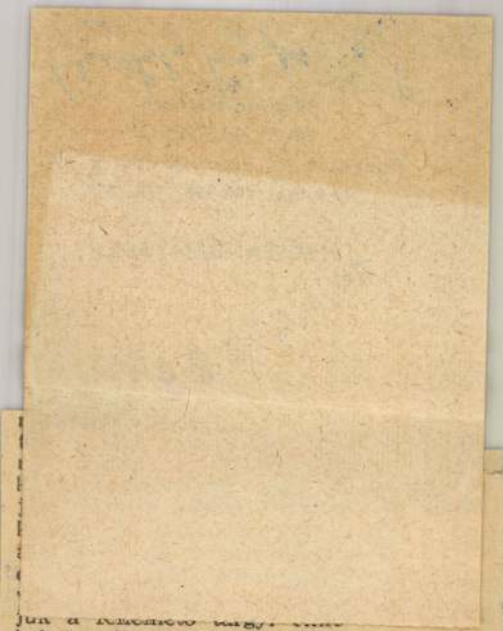

juk a felelhető tárgy. [illegible]keket, a hagyományokat. Mert nem akarjuk, hogy megporosodjék a múlt és úgy gondoltuk, felszabadulásunk huszadik évfordulójára kiállításon rukkolnánk ki munkánkkal...

Elbúcsúzunk a vendéglátóktól abban a reményben, talán a hagyománygyűjtő fiatalok írt szereznek az öregek sebeire, s a cikk után mind többször kopogtat meghívással a postás Schwamm Ádám, Bátai Sándor, Weibl Béla és Török István portáján.

Csóka Magda

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Plathy György

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1964 MÁR 10

— **Műteremlátogatást szervez** a Hazafias Népfront Pécs városi bizottsága szerdán este hat órakor Plathy György festőművészhez. Tárlatvezető: Romváry Ferenc művészettörténész.

Madras, Adyar

Platthy György
festő

MDK

A Képcsarnak Kossuth Lajos utcai Füzletében megrendezett kiállításon szerepelt festmé-nyeivel.

Pécsi és Baranya megyei képzőművének kiállítása
Napló, 1964. máj. 30. 3. lap

Platthy György

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1964 NOV 11

1021

Platthy György kiállításáról

A kiállítás legjobb kompozíciója kétségtelenül a „*Mozaikterv*". Úgy is lehetne fogalmazni, hogy *Platthy György* új képei közül a leghatásosabb... Mert...

A kiállításon keresztül sétál az ember, és megáll a „Mozaikterv" előtt, mert ez a kompozíció elég izgalmas, és érdekes ahhoz, hogy ne tudjon az ember tovább menni. Ezt a képet valószínűleg a legtöbb ember jónak találta, mert formai közérthetőség határain belül marad. Témája, tartalma tanmadhatalan, hiszen az emberről beszél, és mivel szépen beszél az emberről a modern irányzatok szélsőséges hívei is elégedetten bólintanak. Ez a kép tényleg jó, mert mozgalmas, tele van ritmussal, életerővel, a szórt, szögletes fények üteme harmónikusan találkozik a mozdulatok ritmusával. A figurák elmosódottságukban is rendkívül emberiek, hiszen mosakodó embereket látunk, akik valamilyen nagy erőfeszítés után beálltak a zuhanyozók alá és vízzel találkoznak. Összességében az emberről mond el valami nagyon lényegeset, amit csak festékkel és ecsettel lehet kifejezni. Az emberi lét egyik döntő pillanatát ragadja meg Platthy György: Azt a pillanatot, amelyikben jól érzékelhető, hogy ezek az emberek csinálták valamit, munkát végeztek, teremtettek. Ezek az emberek nem roskadtak le a fizikai erőfeszítés után, hanem mosakodnak, tehát újra készülnek valamire, értelmes célok állnak előttük. A mosakodás pillanata pedig önmagában is izgalmas téma lehet, hiszen megtisztulásról van szó, az egyik legalapvetőbb emberi törekvésről.

A „Mozaikterv" valószínűleg több éves, kínokkal teli művészi munka eredménye... Erre utalnak a „Mozaikterv" szomszédságában kiállított képek, a képanyag meglepő vegyessége.

A műértő eleinte bizonytalanul szédeleg a kiállító termekben, mert nem tudja, hogy mit vegyen komolyan? Nem tudja, hogy mit akar Platthy György, s főleg azt nem, hogy *melyik a művész igazi arca?* — A türelmetlenebbek valószínűleg megelégedtek a bizonytalan hatással, és belenyugodtak, hogy a művész bizonytalan.

Kétségtelenül zavarba ejtő, hogy hagyományos, jó iparosmunkának ható képek szomszédságában meglepő formai kísérleteket látunk, majd bizarr félmegoldásokat, le újsütű és félig hagyományos hangvételű képeket majd néhány egyértelműen konstruktív, szerkezeti elemekkel telezsúfolt kompozíciót, melyek végeredményeként ott áll a jólsikerült „Mozaikterv".

Platthy Györgyben bizonyára van bizonytalanság, de nem ez a jellemző a kiállításra, hanem a keresés, az igényes kísérlet vágy a sablonokból. A bizonytalanság nála csak következmény. Sok kísérletezés után is nehéz eldönteni, hogy melyik az az út, ami a művész egyéniségét figyelembe véve a legjárhatóbb, s a hagyományos unalomig megszokott tartalmi és formai elemekből melyek azok, amiket meg kell tartani, és melyek azok, amiket el kell vetni? Platthy György saját művészi világának a folyamatosságát hagyományos festményeivel biztosítja aztán a hagyományos hangvételű tájképein megjelennek a szögeletes fák, s végül a csendéletein minden szögletes, töredezett és kontúros, olyanszerű, mint az ólomkeretekbe szorított színes ablakok, de a keretek és szögletek ellenére néha olyan érzése támad az embernek, hogy a konstrukció szétesik. — Nyilvánvaló, hogy ezek a részeredmények, de az is nyilvánvaló, hogy a forma és a tartalom nincs mindenhol együtt, és a szétesés érzését ez a különállás, funkcionélküliség kelti a nézőben.

A formai útkeresésen túl *elismerés illeti Platthy György festőművészt tartalmi kísérleteiért is.* Vásznain és rajzain megjelentek a bányászok, általában a munkás emberek, de szinte minden munkájukkal bajmolódva, nekifeszülve, eltemetkezve az anyag tömör nehéz világába. A munkásembereket jó lenne az üzemeken túlra is elkísérni, kedvenc kiskocsmáikba, és az esti autóbuszokra, családjuk körébe, vagy a sportpályákra, és akkor emberi mivoltuk színesebb, izzosabb lehetne... Az emberek nehéz munkahelyeken nem mosolyogva, hanem keményen nekifeszülve dolgoznak, így aztán a festményeken rendre merev arccal, komoran jelennek meg — úgy hatnak, mintha nem is lenne érzésviláguk.

Platthy György kiállítása egy utat rögzít, mely a hagyományostól, a megszokott tegnapból a mába, és a korszerű holnapba vezet. A keresés, kísérletezés, a művészi erőfeszítés egy korszerűbb, teljesebb festészetet sejtet.

Bertha Bulcsu

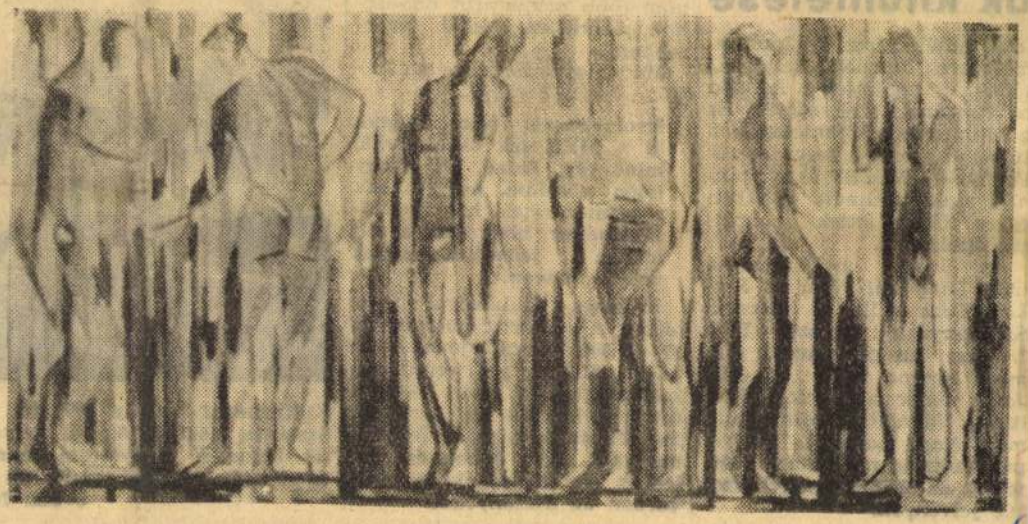

MOZAIKTERV

Hetfon reggel újabb tsz-ek jelentették a vetés befejezését. Még a kettős ünnep alatt végeztek a búza vetésével a kishajmási, a palotabozsoki, a drávasztárai és a siklósi Magyar—Bolgár Testvériség tsz-ekben. A siklósi tsz-ben, ahol a két ünnepnap alatt teljes kapacitással dolgoztak a gépek, 24 holddal vetettek el több búzát a tervezettnél.

A felsorolt termelőszövetkezetekben leálltak a vetőgépek, s a traktorokat is átcsoportosították a termények behordására. Az ő példájuk azt mutatja, hogy jó szervezéssel és szorgalommal ezen az esős őszön is földbe lehet juttatni a magot addig, amig nem késő.

ták kitüntetése

tását adták a szovjet munkamódszerek hasznos alkalmazásának, és segítették a két nép barátságának szélesedését. Ez a kitüntetés a kitüntetetteken túlmenően szól a megyében és Pécsett élő MSZBT-aktivistáknak, akik az elmúlt években egyre többet tettek a barátság ápolásáért.

Az ünnepi megemlékezés után *Lang Pál* vájár és *Szakály Géza* csillés a Mecseki Szénbányászati Tröszt, *Tóth I. József* fúrógéplakatos, *Németh Ferenc* vájár és *Cser János* vájár a Mecseki Ércbánya Vállalat dolgozói, valamint *Nagy László*, a megyei pártbizottság munkatársa vették át az MSZBT aranykoszorús jelvényeit.

hanem télen is.

Egész esztendőben szeretne dolgozni a tsz-parasztok 60—70 százaléka. A vezetőség megoldotta ezt a feladatot azzal, hogy a télre is biztosított különféle, kedvező kereseti lehetőséget nyújtó munkát a tagságnak.

Egyik ilyen munka lesz a dohány csomózása, ami eltart majd egészen január végéig. A szabolcsi fajta jól terem, a tervezett 9,2 mázsával szemben meglesz a 11 mázás átlagtermés holdanként. De, amíg a dohány csak féltelet tölt ki a tagság munkaidejéből, addig a melegágyi kertészet folyamatosan várja a munkáskezet. Bevezették a tápkockás termesztést és, hogy minél több munkást foglalkoztassanak, vettek egy tápkockagyártó gépet is, így azután több primőrárut dobhatnak piacra és sokkal gyorsabban.

Már most van friss salátájuk.

Nyolcvanezer fejet adnak át a MÉK-nek és akkorák, mint egy kalap. S ahogy lejön a saláta, hozzáfognak a primőr retek, hagyma előállításához, hogy már a téli időben jelentkezhessenek vele a piacon.

Érdemes foglalkozni vele, hiszen a kertészet holdanként 37—38 000 forint jövedelmet jelent. Még a jól termő kukoricaföldek is csak 7—8000 forintot hoznak. A kertészet foglalkoztatja tehát a legtöbb munkást egész évben és télen is ide irányítják — elsősorban az asszonyokat.

még november közepén is friss paprikát szállíthatnak piacra, még akkor is, ha beköszöntenek a talajmenti fagyok. A fagyveszélyes időben vékony permettel védik meg a paprikát.

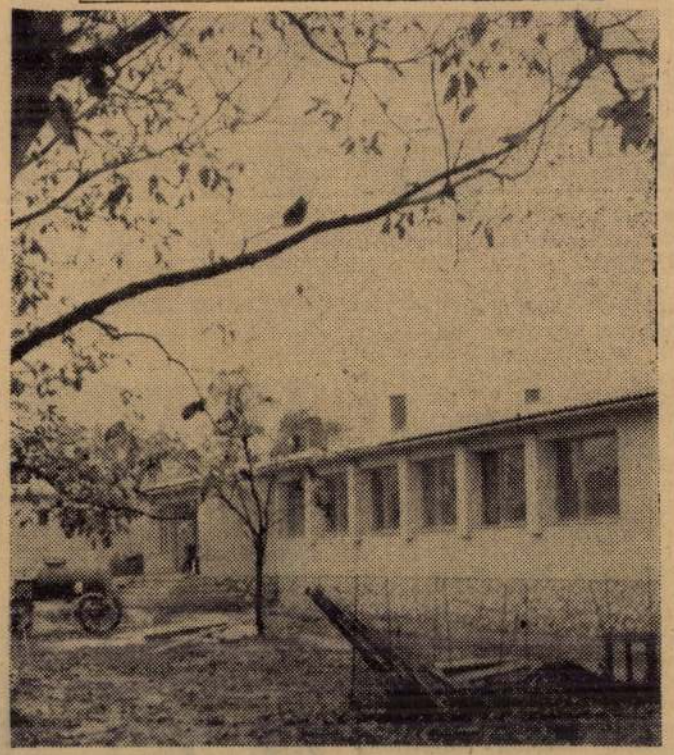

Kultúrházat kap a Pécstől mintegy 14 kilométerre lévő Szalánta község. Az új művelődési otthont, amelyben 200 főt befogadó nagyterem, színpad és öltöző, könyvtárterem és olvasó, kiállítási terem és ifjúsági szoba is lesz, még ez évben felavatják.

Moszkvából.

A vnukovói repülőtéren Lenyid Brezsnyev, az SZKP Központi Bizottságának első titkára, Pjotr Gyemicsev, az SZKP Központi Bizottságának titkára és több más hivatalos személy búcsúztatta a küldöttséget.

idegen beavatkozást más népek belügyeibe."

A cikk megállapítja, hogy a mai viszonyok között a világháború nem elkerülhetetlen. „A Szovjetunió ugyanakkor nem feledkezik meg arról sem, hogy vannak még agresszív erők. Ezért a szovjet nép ébersége nem lankad. Amíg nem születik meg a leszerelési egyezmény, a Szovjetunió a legmagasabb színvonalon tartja védelmi képességét. Országunk hatalmas fegyverekkel rendelkezik, amelyek biztos garanciát szolgáltatnak arra, hogy meg tudjuk óvni a Szovjetunió és más szocialista országok biztonságát."

A Pravda vezércikke ezután azzal foglalkozik, hogy az SZKP harcol a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom egységének megszilárdításáért, az erők összefogásáért.

A cikk végül hangsúlyozza, hogy az egység megszilárdításáért folyó harc és a véleménykülönbségek leküzdésének hatékony eszköze a testvérpártok tanácskozása. „Napjainkban szemmel láthatólag megérett egy új nemzetközi tanácskozás szükségessége" — fejeződik be a Pravda vezércikke.

MAI műsor

SZÍNHÁZ

Nemzeti Színház: Csárdáskirálynő (este 7 órakor) Jászai-bérlet. Gyermekszínház: (a volt Kamaraszínházban): Három szegény szabólegény (délután 3 órakor)

MOZI

Park: Kancsal szerencse (szv. 4. negyed 7, fél 9).

Petőfi: Egy asszony járt itt (szv. 4, 6, 8.)

Kossuth: Egy asszony járt itt (szv. 10.) Nem szoktam hazudni (szv. fél 8, fél 7, fél 9).

Híradó Mozi: Magyar híradó. 10 egészséget, Királykötő a Fogarasi havasokig, Vitis tokaysis. Előadások 12 óráig 2 óráig folytatólagosan.

Zsolnay K. O.: Különleges osztály (8, 2). **Pécsszabolcs:** Lépések az éjszakában (3, 7). **Mecsekalja:** Ketten haltak meg (szv. 7). **Uránia:** ... Ha annak Mexiko (7). **Szigetvár:** A férfi egészen más (szv. 7). Csak 18 éven felülieknek! **Sásd:** Hideg napok (szv. 7). **Mohács:** Házasság olasz módra (szv. szü. 6, 8.) Csak 18 éven felülieknek! **Siklós:** Sakk-mat (szv. 7.)

PÉCSI RÁDIÓ

8.30: Magyar nyelvű műsor. Szovjet költők versei.
8.35: Miljutyin operettjeiből.
8.45: A Történelmi Társulat dunántúli csoportjának előadása. Simonffy Emil: Zrínyi Miklós, a földesúr.
9.50: Zenélő levelezőlap.
10.15: Könnyű dallamok. Közben: jegyzet. — Becsüljük meg eredményeinket.
10.40: Dél-dunántúli híradó. Műsorismertetés.
10.50: Szerb-horvát nyelvű műsor. Hírek. tudósítások. Bunyevác dalok és táncok. Öt év eredményei. Kommentár. Bárac István énekel. Hírek népi együttesek: „Lado"
11.30: Német nyelvű műsor. Szocialista demokrácia az új gazdasági mechanizmusban. Jegyzet. Citerazene. Hírek a mohácsi járásból. Kívánsághangverseny.
12.00: Műsorzárás.

TELEVÍZIÓ

Budapest:

11.10: Iskola-tv. Földrajz (ált. isk. 5. oszt.) A Kis-Alföld és a dunántúli középhegység.
11.55: Környezetismeret (ált. isk. oszt.) Az ősz.
12. Szerelem 8 fokon. Román film.
14. Kisfilmek: Halászok (lengyel kisfilm) Ideál (csehszlovák babfilm)
15.10: Iskola-tv. Földrajz (ism.)
14.50: Környezetismeret (ism.)
15. Hírek.
15. Utazás Capillaba Magyar Hirdető kisfilmje.
15. Pályaválasztási tanácsadó.
15. A termelők és a fogyasztók érdekében. Vitaműsor a vásárlóerő-gellátásról.
15. Telesport.
15.50: Új létesítményeink: Két óriás a Duna mentén. Bemutatjuk a Szazhalombattai Kőolajfinomítót és az Olajfinomítót.
18. Tv-híradó.
18.30: Esti mese.
20. Irina Pieresco énekesnő szólóestje. Közvetítés Budapestről.
21.30: A világ térképe előtt.
21.40: Candide, avagy a XX. század optimizmusa. Magyarul beszélő francia film. (16 éven felülieknek!)
23.50: Tv-híradó — 2. kiadás.

Belgrád:

8.40: Iskola-tv. 11.30: Zeneoktatás. 14.50: Iskola-tv. 17.35: Hírek. 17.40: Kíváncsiak egyesülete. 18.25: Műsorismertetés. 18.30: Tv-újdonságok. 18.45: Tv-rubin. 19.10: Ismert szerzők és előadóművészek. 19.40: Hirdetések. 19.54: Jó éjszakát, gyerekek! 20.00: Tv-híradó. 20.30: Időszerű beszélgetés. 21.15: Szórakoztató műsor. 22.35: A Jugoszláv Tudományos és Művészeti Akadémia 188. évfordulója. 22.30: Tv-híradó.

Tavaszra tervezett épí
zésához
most szerez
mészszükség

Árad a Dráva

Kedd óta másodfokú készültség
Csütörtökön tetőz az ár Drávaszabolcsnál

Az Eszak-Olaszországot és Ausztriát sújtó rendkívüli esőzések kisebb mértékben a Dráva felső vízgyűjtőjét is érintették. Ennek hatására újabb árhullám indult végig a Dráván.

A folyó baranyai szakaszán kedden délelőtt 10 órai kezdettel másodfokú árvízvédelmi készültséget rendelt el a Vízügyi Igazgatóság. A Dráva vízállása szerdán Drávaszabolcsnál 428 centiméter volt. A tetőzés csütörtök estére várható, amikor Drávaszabolcsnál 438 centiméter lesz a vízmagasság. Ez egy méterrel alacsonyabb az augusztusi tetőzésnél, a veszély tehát lényegesen kisebb.

A felső szakaszról már apadást jelentettek, tehát további áradástól egyelőre nem kell tartani. A Vízügyi Igazgatóság tájékoztatása szerint harmadfokú árvízvédelmi készültség elrendelésére előreláthatólag nem kerül sor. A folyó baranyai szakaszán egy-két kisebb parti rész kivételével nem lép ki medréből. Mivel a betakarítás az ártereken már megtörtént, mezőgazdasági területekben a víz nem tehet kárt.

Olcsó zöldség a piacon

A szabadpiacon is árusít a Zengőaljai Állami Gazdaság

Feltűnést keltő esemény zajlott le a napokban a Felsőmalom és a Rózsa Ferenc utcai — vagy ahogy a pécsiek mondják — a nagy- és kispiacon. Az eladók között teherautónyi mennyiségű zöldáruval megjelent a Zengőaljai Állami Gazdaság. Az általa árusított zöldség nemcsak friss volt, hanem olcsó is, november 9-én például 2, illetve 3 forintért adták ugyanazt a minőségű paprikát, amelyet a bátmonostori tsz a szomszédban 4 forintért árusított.

Kollár András, a gazdaság főkertészének helyettese, aki elkísérte a piacra az eladókat, elmondotta, hogy a gazdaság szinte minden évben visszatérő problémája a zöldségfelesleg. Általában több terem, mint amennyire a Szigetvári Konzervgyárral, meg másokkal — a reális számítások szerint — leszerződhetnek. Ennek ellenére sem volt lehetőségük arra, hogy feleslegeiket közvetlenül értékesítsék, ezért ilyenkor összel gyakran kénytelenek voltak alászántani a paprikát. Jellemző, hogy most a nyáron is tíz vagon káposztát kellett lesilózniok.

A közelmúltban, a szerződési kötelezettségek teljesítése során ismét 5 vagon paprika, 5 vagon sárgarépa, 2 vagon őszi káposzta, 2 vagon kelkáposzta és 1 vagon karfiol feleslegmutatkozott. Megint felidéződött a régi veszély, ám a gazdaság vezetői — most, az új gazdasági mechanizmusra való áttérés időszakában — kijárták, hogy feleslegeiket a szabadpiacon értékesíthessék. Igy jelentek meg a pécsi piacokon, először november elsején, s azóta már többször.

A gazdaság megtalálta a számítását, hiszen a néhány nap alatt 40 ezer forintot forgalmazott a máskor veszendőbe ment vagy elkótyavetyélt zöldáruból. Ugyanakkor a háziasszonyok is örültek, mert a gazdaság lenyomta, legalábbis tartotta az árakat.

A Zengőaljai Állami Gazdaság egyébként az első állami gazdaság, amely szabadpiacon árusít. Számítani lehet arra, hogy mások is követik a példáját.

Tűz Szalántán

Szalántán a Hunyadi Tsz 100 férőhelyes tehénistállójának födémszerkezete szerdán hajnali háromnegyed 3 órakor tüzet fogott. A tűz keletkezését az éjjeliőr azonnal észrevette és riadóztatott. A tűz eloltásáért a helyszínre

Raktári fosztogató a Legfelső

Három év a bányászok között

Platthy György kiállítása Meszesen

„Ha a hegy nem megy Mohamedhez, Mohamed megy a hegyhez" — állapítottuk meg elég sokan, miközben a meszesi új munkásszálló előcsarnokában ácsorogtunk. Platthy György irányultan tematikus új festményeit a kialakult szokásoktól eltérően nem a Kaptalan utcában vagy valamelyik hasonló múltra visszatekintő belvárosi kiállítóhelyiségben mutatta be, hanem a város szélén, tipikus munkáskerületben. A vállalkozás minden vonatkozásában érdekes, figyelmet igénylő esemény. A belvárosból egymás után érkeztek a taxik, személygépkocsik, s az autóbusz-megállóktól is nagyon sokan indultak a szokatlan kiállítóterem felé. Aztán megjelentek a kerület lakói is, felnőttek, gyermekek, nagyon sokan olyanok, akik a belvárosban aligha keresték volna fel Platthy György kiállítását. Bachman Mátyás frappáns megnyitóját talán többen hallgatták végig, mint a polgárjogot nyert belvárosi tárlatnyitásokat.

Platthy festői vállalkozása függetlenül a végeredménytől, nagyon érdekes, értékes. Három éven keresztül figyelte a bányászélet hétköznapjait és ünnepeit, sokat időzött az aknák területén, a „márkakamrák"-ban, a felszíni fejtések közelében. Párhuzamosan állandóan rajzolt, vázlatozott, színelményeket raktározott és festett. Arcokat, mozdulatokat igyekezett festékben, vonalakban megőrizni, és megkeresni az alapvető emberi lényeget.

A bányászvilág különlegessége sok nagy mestert inspirált munkára. Vincent van Gogh huzamosan élt a belga bányászok között. Egy 1880-ban kelt levelében például a következőket írja: „A bányász és a takács és a többi munkástól és kézművestől még kissé különböző emberfajta. Nagy rokonszenvet érzek iránttuk, és szerencsémnek tartanám, ha egy napon úgy rajzolhatnám le őket, hogy ezek a még nem ábrázolt vagy alig ábrázolt emberek ismertté válnának..." A banyászság életkörülményei és munkavégzésének körülményei az elmúlt nyolcvanhat év alatt világviszonylatban megváltoztak, de ez a „különbözőség" a föld alatti, veszélyes munkából eredően ma is létező, az aknák, tárnák világa a korszerű gépesítés ellenére is romantikus maradt.

A bányászélet nehéz, buktatókkal teli munkaterület. A tematikai zártság nagy önfegyelmet követel a festőtől, hiszen a lehetőség határai adottak. Az olajban történő megfogalmazások folyamán az uralkodó sötét színek miatt sok nehéz technikai problémát kell napról napra, képről képre megoldani. A festőnek döntenie kell a „színbelefátás" határairól is, különösen abban az esetben, ha közérthető, realista ábrázolásmódot választ.

Milyenek Platthy György képei?

A kiállítás általában azt adja a nézőnek, amire felkészült, amit várt ettől a témakörtől. A bányászat fejlődését bemutató hármas kompozíció nagyon esztétikus, gondolatokat keltő, kifejező. Hasonlóan szépek a lavírozott tus- és szénrajzok. Ez a terület, ahol Platthy kulturált, elegáns eszközökkel fejezte ki mondanivalóját. A szénrajzokon és a lavírozott tussal készült képeken végleges harmónia érezhető, egy festészet kiteljesedése.

A tárlat kiemelkedő darabja a *„Bányászfalu eső után"* című olajkompozíció, melv színekkel, fényekkel, árnyalatokkal beszél a nézőhöz, de vonalakkal is. A függőleges szerkezetiség nagyon jól érzékelteti az elmúlt évtizedek tájat, településeket, látásmódot átalakító lendületét. Hasonlóan szép, letisztult alkotás a *„Pécs látképe"* című nagy olajkép, melyen a színek és a szerkezet teljes összhangja figyelhető meg, s a megbízhatóan reális megközelítés.

Platthy Györgynek érezhetően a legnagyobb gondot a tipikus bányászkörnyezet ábrázolása okozta. Fényeffektusokkal, szín- és szerkezeti problémákkal kellett megküzdenie. A fekete és a rideg kék tónusok hiába vannak jelen a bányász-munkahelyeken, nem fejezik ki maradéktalanul a bányászság mai életét, esetleg torzíthatnak is, ha magukban állnak és uralkodnak egy-egy kompozíción. Platthy sokat kísérletezhetett azokkal a társszínekkel, melyeket párhuzamosan felvonultathatott és segítségükkel a realitáshoz közelíthette a képet. Jól sikerült a *„Külszíni fejtés Vasason"* és a *„Külszíni fejtés Rücker-aknán"* .. Itt a tagolt előtér, a színezési lehetőség mellett, kitűnő alkalmat nyújtott az emberi erejének, következetes munkavégzésének ábrázolására is.

A *Bányászportré* a maga nemében hibátlan alkotás. Mai, fiatal bányászarc, melyen tükröződnek azok a tulajdonságok, melyeket példaként szeretünk emlegetni. Természetesen helyet kaptak itt a külsőségek is, a bőrsapka, a ruha, a leszállás előtti felszerelés.

A bányászlámpákat ábrázoló csendélet inkább csak kísérletnek tekinthető. Sajnos, az előnyös színek mellett teljesen összekeveredik a szerkezet, a tudatos képépítés erényét itt nem fedezhetjük fel. Ugyancsak félig sikerült kísérletnek tekinthetjük a bányamentőket és a zenekart ábrázoló kompozíciókat. Egyiken a heroizmusra, másikon az erőltetett humorosságra törekvés vitte oldalvágányra a témát.

Nagyon rokonszenvesek azok a képek, melyek nem sorolhatóak a szó szűk értelmében bányásztematikájú alkotások közé. Kiállításuk logikus, hiszen a bányászélet határait aligha lehet az aknák környékén lezárni. Érdekes, vibrálóan színes a *„Kórház téri benzinkút"* és a *„Mecseki dombok Orfűről"* című két kép. Hasonlóan szép a balatoni tájkép, melyen egyedülállóan igaz, zöld fényeket sikerült Platthynak megfesteni.

A képek most találkoznak a közönséggel és leméretnek.. Akármi lesz a végleges konklúzió: Platthy festészetében hasznos állomás ez a tematikus kiállítás. Módja volt közelebb kerülni a bányamunkások érdekes, különös világához, s valamit megőrizni abból az utókor számára. Van Goghra utalok, aki a művész életútját így határozta meg: „Folyvást keresni, anélkül, hogy a tökéletest megtalálnánk".

Bertha Bulcsu

1966 NOV 3
1021

1966. NOVEMBER 3.

napló

November 6-án nyílik Platthy György kiállítása

Műterem a város felett

A műteremlakás ablakain át széles panorámaként tárul ki a régi és megújuló várost átölelő Mecsek. Festőnek való látvány. A téma végtelen gazdagságban, végtelen sok változatban kapcsolódik itt a mindennapokhoz. Ha ablakot tár a festő a reggelnek, kedves szőlőskertek, piros és szürke tetejű présházak, kanyargó utak mögött lágyan ívelő hegyvonulatok erdőfoltjai inspirálják alkotásra. A festő Platthy György. Az ő vendége vagyok.

A festőállványon egymást követik a képek; olajfestmények, szénrajzok, szénpasztellek, s ha meg is csillan a szépséges mecseki táj egy-egy részlete egy-egy képen, a bemutatott és a november 6-án nyíló kiállításra előkészített festmények, rajzok, egy egészen más világot idéznek. A szénbányászok világát és ebben, a maga egyszerűségében a bányászt. Platthy György három évvel ezelőtt megállapodást kötött a Mecseki Szénbányászati Tröszttel, hogy évek munkájával megörökíti a bányászmunkát, bányászéletet. Azóta a trösztvalamennyi üzemét bejárta. Rajzolt és festett ott lent, ahol feketévé egyszerűsödnek a színek, ahol csillék csattognak, gépek zúgnak, morajlanak, ahol tompa robbanások visszhangja tölti ki a folyosókat, vájatokat. És rajzolt, festett fent, a külszíni fejtésekben, ahol a szén finom pora szűri tompává a napfényt.

Kép képet követ — és beszélgetünk. A festő számol a három év tapasztalatairól, tanulságairól. Mert a három tucatnyi kép és rajz mellett vannak mélyebb, a képeken, rajzokon alig érzékelhető emlékek, élmények is, amelyekkel gazdagabb lett. Egy új,

Ezek az emberek soha sem hagyják egymást cserben. Ez a nagyszerű kohéziós folyamat pedig a festőt arra kötelezi, hogy mindezt olyan kompozíciókkal adja vissza, amelyeken elvesznek a részletek, miként lent sincs feleslegés, a félhomályban csak a nagy egészet lehet látni.

Évek múltak el, amíg ezt megértette, és ezt a különleges, és mégis annyira emberi világot megismerte. Ez vezette el annak megértéséhez is, hogy miért állnak a bányamentők olyan nagy tiszteletben társaik előtt. A képek és rajzok mellett ezek a tanulságos tapasztalatok jelentik számára a legnagyobb hasznot és ez tanulság a festő, a pedagógus és az ember számára egyaránt, mert a hármat különválasztani nem lehet.

A képek, rajzok?

„A bányamentők", „Külszíni fejtés", „Leszállás előtt", „Zobákon", „Rücker-aknai fejtés", „Bányászlámpák" — és a többiek színben visszafogott, nemegyszer transzponált színekkel komponált, formában leegyszerűsített képek, amelyeken a részletek valóban elmaradtak, hogy helyet adjanak a nagy egésznek, a mondanivaló lényegének.

A bányásztémájú festményeket, rajzokat néhány szép, színes tájkép és csendélet egészíti ki, egy szinte jelképessé sűrített Pécs, az eső utáni Mecseknádasd, Mecsek-vidéki dombok, virágos csendéletek.

Míg búcsúzom, tekintetem végigsiklik az október végi ólomszürke felhő takarta Mecseken, messze kelet felé, és ott állapodik meg, ahol lent, mélyen a föld alatt, és fent a hideget hordó keleti szélben, Platthy György „modelljei" fejtik, szállítják iparunk kenyerét, a szenet.

— di —

sport

diáksportolók. Nyáron és tavasszal így a sellyei fiataloknak a sportra.

Asztalitenisz-verseny

November 7. tiszteletére

A PEAC ebben az évben is megrendezi november 7. tiszteletére a hagyományos asztalitenisz emlékversenyét. A verseny színhelye a Bőrgyár kultúrterme lesz. A viadalt az egyetemi klub a BTC-vel közösen bonyolítja le november 7-én, hétfőn. A verseny reggel 8 órakor indul, nevezéseket a helyszínen is elfogadnak. A nyílt férfi egyesben rajthoz állnak az Ércbányász SC NB I-ben és a PEAC NB II-ben szereplő játékosai is. A női egyesben a BTC-lányoktól várható a legjobb szereplés. Előreláthatóan igen sokan indulnak majd el a kizárásos férfi egyesben, ahol a legjobb pécsi tíz versenyző nem indulhat. Népes nevezést várnak a férfi ifjúsági és női ifjúsági egyesben. A versenykiírásban férfi páros is szerepel. A győztesek tiszteletdíjban részesülnek

Az NB I. B legjobb góllövői

18 gólos: Horváth (BVSC). 16 gólos: Bordács (Komló), Kozma (Szeged). 15 gólos: Végh (Ganz-MÁVAG). 12 gólos: Eszényi (Nyíregyháza), Takács (Székesfehérvár). 11 gólos: Sárközi, Varga (Eger), Balogh (Székesfv.). 10 gólos: Hegedüs (Szombath.), Tóth I. (Debrecen), Juhász (MÁV DAC), Kalmár (Kaposvár). 9 gólos: Iszak (Szombathely), Helinger, Dinnyés (Budafok), Pusztai (Szeged). 8 gólos: Sajtos (Debrecen), Nagy Gy. (MÁV DAC). 7 gólos: Tóth III. (Debrecen), Bodai (Komló), Pálos (MÁV DAC), Bánkuti, Verebes (Budafok), Sátori (Egyetértés), Hajós dr. (Szeged). 6 gólos: Garai (Komló), Kótaj (Budafok), Csinos, Halánszky (Oroszlány), Fenyves (Ganz-MÁVAG).

Verseny utcában

-PEAC 3:0 (1:0)

bák, amelyek vasárnapig javításra szorulnak. Az MTK elleni összeállítás bizonytalan egyrészt, mert az edzőmérkőzésen Konrád a félidőben térdfájdalmakra panaszkodott, másrészt a vezetők nem tudják, hogy a Koreában

Jelentős módosítások a Szabad Föld Kupa kiírásában és díjazásában

Három évvel ezelőtt, amikor hírt adtak az újságok az alsó osztályú labdarúgó-csapatok részére első alkalommal kiírt országos rendszerű vándorserlegről, a Szabad Föld Kupáról, nagyon sokan így vélekedtek: szépen hangzik a kezdeményezés, de utazási és anyagi gondok miatt megvalósíthatatlan. Legfeljebb néhány Budapest környéki csapat indítására lehet számítani, ez pedig nem biztosíthatja az országos méretű vándorserleg sikerét.

Nos, három év telt el azóta. Az első esztendőben 380 falusi egyesület labdarúgói rajtoltak a serlegért, a teljes labdarúgó-felszerelésért és a népstadionbeli szereplésért. A következő évben viszont 600, majd 1966-ban ezernél is több kiscsapat indult. Különösen Pest, Bács, Győr, Fejér, Hajdú, Heves, Csongrád, Nógrád, Baranya és az elmúlt évben Somogy megyében váltak népszerűvé a kiscsapatok kupamérkőzései.

A kiírás értelmében minden esetben az alsóbb osztályú csapat a pályaválasztó. Így azok a falusi egyesületek, amelyek túljutottak a megyei selejtezőkön és NB-seket láthatnak vendégül, olyan bevételhez jutnak, amiből korszerűsíthetik, bővíthetik létesítményeiket, sőt a kupatalálkozók sikere nyomán számos sportkör gazdára is talált.

A három év tapasztalata, a vándorserleg iránt megnövekedett érdeklődés miatt módosítani kell az eddigi szabályon. Annál is inkább, mert a bajnoki csoportokban is változások történnek, s így a falusi csapatok többsége nemcsak a járási, hanem a megyei I. osztályú bajnokságban szerepel. Ezért a Szabad Föld Kupa bizottsága úgy határozott, hogy az 1967. évi vándorserlegért és a velejáró díjakért a megyei I. osztályú csapatok is rajtolhatnak.

A kiírás értelmében azok a járási, körzeti és megyei csapatok nyerhetik az értékes díjakat, amelyek beneveznek és legtovább jutnak a Magyar Népköztársasági Kupa küzdelmeiben. A Szabad Föld Kupa kiírás azonban nem vonatkozik a Dózsa, a Honvéd, a Határőrség, a városi és a gyári csapatok részére. De megnyerheti a kupát az olyan falusi gyár, vagy üzem csapata, amelyik az egész község ifjúsága számára biztosítja a sportolási lehetőséget.

Mivel a vándorserleg az eddiginél szélesebb körben é[r] mezőgazdasági jellegű sp[or]sületeket, a MEDOSZ elnöksége évi 50 ezer fo[rint] jazással kapcsolódott a Föld Kupához. Ezeket a azonban csak a termelős zeti, állami gazdasági,

zett játszik tisztelet-mérkőzést a győztessel. Ha több csapat esnek a második helyen, akkor sorsolással döntik el, hogy közülük melyik utazhat a Népstadionba.

A MEDOSZ-díjat a Szabad Föld Kupában legjobban szereplő tsz és a MEDOSZ kötelékébe tartozó csapatok nyerhetik el. Az első három helyezett teljes garnitúra felszerelésben részesül. A megyei MEDOSZ bizottságok viszont a selejtező mérkőzések legjobb csapatait díjazzák. A legsportszerűbb csapat, játékos, sportvezető és propagandista részére a játékvezető és a mérkőzés ellenőrök feljegyzései alapján — a Szabad Föld Kupa bizottsága külön díjat ajándékoz.

A kiírásban történt változások nagy érdeklődésre tarthatnak számot. Ezért úgy határozott az MLSZ Kupabizottsága, hogy az MNK és a Szabad Föld Kupa selejtezőit már a bajnokság befejezése után megkezdhetik a csapatok. Tehát a nevezéseket már a következő hetekben beküldhetik az érdekelt egyesületek a Megyei Labdarúgó Szövetségekhez.

Lassan megy a tagnyilvántartás

A sportegyesületi tagnyilvántartásra és tagkönyvcserére vonatkozó határozat végrehajtását az MTS Baranya megyei Elnöksége rendszeresen ellenőrzi. Az elmúlt két hétben több mint negyven sportegyesületet kerestek fel. A tapasztalatok nem a legjobbak: igen lassan megy a tagnyilvántartás és tagkönyvcsere a sportegyesületekben. Az ellenőrzés idején a Szentlőrinci SE, a Mohácsi Mezőgazdasági Technikum, a Sásdi Fmsz SE, a Szigetvári Kinizsi SE, a Mohácsi Gimnázium és Farost még el sem kezdte a tagnyilvántartás felfektetését. Az ellenőrzött 44 sportegyesületből mindössze 10 fejezte be a tagnyilvántartást és fizette be a tagsági könyvek árát. Ez megegyezik a megyei kimutatással, mely szerint 261 SE-ből mindössze 31 fizette be a tagsági könyvek árát 4342 tagról, mely a megyei tagságnak csak 23,1 százaléka. A tagnyilvántartást az egyesületek nagy részében ugyan elkezdték, de igen lassan végzik, s így a november 1-i befejezés helyett jó lesz, ha a tagnyilvántartást november 15-e felé befejezik. Az egyesületek egy része különböző objektív és szubjektív akadályra hivatkozik, amelyeit, hogy elvégezné

sport

diáksportolók. Nyáron és tavasszal egy a selyei fiataloknak a sportra.

Asztalitenisz-verseny

November 7. tiszteletére

A PEAC ebben az évben is megrendezi november 7. tiszteletére a hagyományos asztalitenisz emlékversenyét. A verseny színhelye a Bőrgyár kultúrterme lesz. A viadalt az egyetemi klub a BTC-vel közösen bonyolítja le november 7-én, hétfőn. A verseny reggel 8 órakor indul, nevezéseket a helyszínen is elfogadnak. A nyílt férfi egyesben rajthoz állnak az Érchányász SC NB I-ben és a PEAC NB II-ben szereplő játékosai is. A női egyesben a BTC-lányoktól várható a legjobb szereplés. Előreláthatóan igen sokan indulnak majd el a kizárásos férfi egyesben, ahol a legjobb pécsi tíz versenyző nem indulhat. Népes nevezést várnak a férfi ifjúsági és női ifjúsági egyesben. A versenykiírásban férfi páros is szerepel. A győztesek tiszteletdíjban részesülnek

Az NB I. B legjobb góllövői

18 gólos: Horváth (BVSC). 16 gólos: Bordács (Komló), Kozma (Szeged). 15 gólos: Végh (Ganz-MÁVAG). 12 gólos: Eszényi (Nyíregyháza), Takács (Székesfehérvár). 11 gólos: Sárközi, Varga (Eger), Balogh (Székesfv.). 10 gólos: Hegedüs (Szombath.), Tóth I. (Debrecen), Juhász (MÁV DAC), Kalmár (Kaposvár). 9 gólos: Iszak (Szombathely), Helinger, Dinnyés (Budafok), Pusztai (Szeged). 8 gólos: Sajtos (Debrecen), Nagy Gy. (MÁV DAC). 7 gólos: Tóth III. (Debrecen), Bodai (Komló), Pálos (MÁV DAC), Bánkuti, Verebes (Budafok), Sátori (Egyetértés), Hajós dr. (Szeged). 6 gólos: Garai (Komló), Kótaj (Budafok), Csinos, Halánszky (Oroszlány), Fenyves (Ganz-MÁVAG).

Verseny utcában

-PEAC 3:0 (1:0)

bák, amelyek vasárnapig javításra szorulnak. Az MTK elleni összeállítás bizonytalan egyrészt, mert az edzőmérkőzésen Konrád a félidőben térdfájdalmakra panaszkodott, másrészt a vezetők nem tudják, hogy a Koreában

Jelentős módosítások a Szabad Föld Kupa kiírásában és díjazásában

Három évvel ezelőtt, amikor hírt adtak az újságok az alsó osztályú labdarúgó-csapatok részére első alkalommal kiírt országos rendszerű vándorserlegről, a Szabad Föld Kupáról, nagyon sokan így vélekedtek: szépen hangzik a kezdeményezés, de utazási és anyagi gondok miatt megvalósíthatatlan. Legfeljebb néhány Budapest környéki csapat indítására lehet számítani, ez pedig nem biztosíthatja az országos méretű vándorserleg sikerét.

Nos, három év telt el azóta. Az első esztendőben 380 falusi egyesület labdarúgói rajtoltak a serlegért, a teljes labdarúgó-felszerelésért és a népstadionbeli szereplésért. A következő évben viszont 600, majd 1966-ban ezernél is több kiscsapat indult. Különösen Pest, Bács, Győr, Fejér, Hajdú, Heves, Csongrád, Nógrád, Baranya és az elmúlt évben Somogy megyében váltak népszerűvé a kiscsapatok kupamérkőzései.

A kiírás értelmében minden esetben az alsóbb osztályú csapat a pályaválasztó. Így azok a falusi egyesületek, amelyek túljutottak a megyei selejtezőkön és NB-seket láthatnak vendégül, olyan bevételhez jutnak, amiből korszerűsíthetik, bővíthetik létesítményeiket, sőt a kupatalálkozók sikere nyomán számos sportkör gazdára is talált.

A három év tapasztalata, a vándorserleg iránt megnövekedett érdeklődés miatt módosítani kell az eddigi szabályon. Annál is inkább, mert a bajnoki csoportokban is változások történnek, s így a falusi csapatok többsége nemcsak a járási, hanem a megyei I. osztályú bajnokságban szerepel. Ezért a Szabad Föld Kupa bizottsága úgy határozott, hogy az 1967. évi vándorserlegért és a velejáró díjakért a megyei I. osztályú csapatok is rajtolhatnak.

A kiírás értelmében azok a járási, körzeti és megyei csapatok nyerhetik az értékes díjakat, amelyek beneveznek és legtovább jutnak a Magyar Népköztársasági Kupa küzdelmeiben. A Szabad Föld Kupa kiírás azonban nem vonatkozik a Dózsa, a Honvéd, a Határőrség, a városi és a gyári csapatok részére. De megnyerheti a kupát az olyan falusi gyár, vagy üzem csapata, amelyik az egész község ifjúsága számára biztosítja a sportolási lehetőséget.

Mivel a vándorserleg az eddigieknél szélesebb körben é[rvé]nyesüléseket, a MEDOSZ [...]gos elnöksége évi 50 ezer fo[rint]jazással kapcsolódott a Föld Kupához. Ezeket a azonban csak a termelőszövetkezeti, állami gazdasági, [...]zett játszik tisztelet-mérkőzést a győztessel. Ha több csapat esne ki a második helyen, akkor sorsolással döntik el, hogy közülük melyik utazhat a Népstadionba.

A MEDOSZ-díjat a Szabad Föld Kupában legjobban szereplő tsz és a MEDOSZ kötelékébe tartozó csapatok nyerhetik el. Az első három helyezett teljes garnitúra felszerelésben részesül. A megyei MEDOSZ bizottságok viszont a selejtező mérkőzések legjobb csapatait díjazzák. A legsportszerűbb csapat, játékos, sportvezető és propagandista részére a játékvezető és a mérkőzés ellenőrök feljegyzései alapján — a Szabad Föld Kupa bizottsága külön díjat ajándékoz.

A kiírásban történt változások nagy érdeklődésre tarthatnak számot. Ezért úgy határozott az MLSZ Kupabizottsága, hogy az MNK és a Szabad Föld Kupa selejtezőit már a bajnokság befejezése után megkezdhetik a csapatok. Tehát a nevezéseket már a következő hetekben beküldhetik az érdekelt egyesületek a Megyei Labdarúgó Szövetségekhez.

Lassan megy a tagnyilvántartás

A sportegyesületi tagnyilvántartásra és tagkönyvcserére vonatkozó határozat végrehajtását az MTS Baranya megyei Elnöksége rendszeresen ellenőrzi. Az elmúlt két hétben több mint negyven sportegyesületet kerestek fel. A tapasztalatok nem a legjobbak: igen lassan megy a tagnyilvántartás és tagkönyvcsere a sportegyesületekben. Az ellenőrzés idején a Szentlőrinci SE, a Mohácsi Mezőgazdasági Technikum, a Sásdi Fmsz SE, a Szigetvári Kinizsi SE, a Mohácsi Gimnázium és Farost még el sem kezdte a tagnyilvántartás felfektetését. Az ellenőrzött 44 sportegyesületből mindössze 19 fejezte be a tagnyilvántartást és fizette be a tagsági könyvek árát. Ez megegyezik a megyei kimutatással, mely szerint 261 SE-ből mindössze 31 fizette be a tagsági könyvek árát 4342 tagról, mely a megyei tagságnak csak 32,1 százaléka. A tagnyilvántartást az egyesületek nagy részében ugyan elkezdték, de igen lassan végzik, s így a november 1-i befejezés helyett jó lesz, ha a tagnyilvántartást november 15-e felé befejezik. Az egyesületek egy része különböző objektív és szubjektív akadályra hivatkozik, ahelyett, hogy elvégezné a munkát. Harmincegy sportegyesület vezetői pedig szorgalmasan befejezték a tagnyilvántartást. A Pécsi Bányász, a Komlói Bányász, a Komlói Gimnázium, Pécsi Nagy Lajos Gimnázium, Köblény, Hegyhátmarócz, Beremend, Siklós község valamennyi sportegyesülete elkészült a tagnyilvántartással. Az MTS járási, városi tanácsai hathatós segítséget adhatnak. A mohácsi, siklósi járás, valamint Komló város igen jól dolgozik, nem mondható ez ez a sásdi és a szigetvári já-

1966 NOV 3

1021

1966. NOVEMBER 3.

napló

November 6-án nyílik Platthy György kiállítása

Műterem a város felett

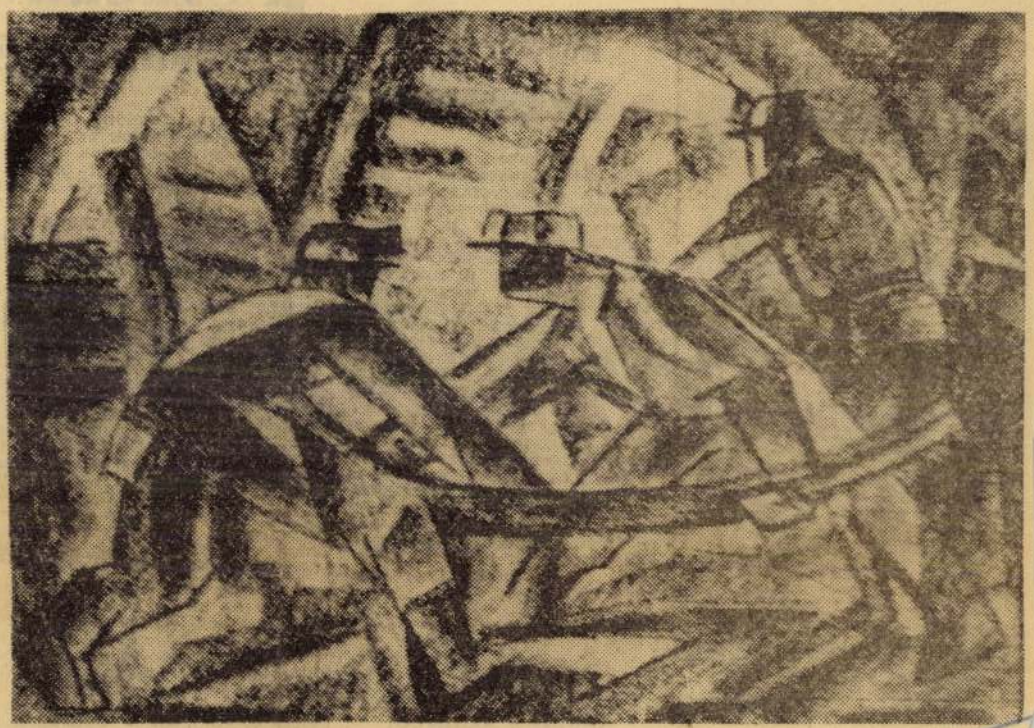

A műteremlakás ablakain át széles panorámaként tárul ki a régi és megújuló várost átölelő Mecsek. Festőnek való látvány. A téma végtelen gazdagságban, végtelen sok változatban kapcsolódik itt a mindennapokhoz. Ha ablakot tár a festő a reggelnek, kedves szőlőskertek, piros és szürke tetejű présházak, kanyargó utak mögött lágyan ívelő hegyvonulatok erdőfoltjai inspirálják alkotásra. A festő Platthy György. Az ő vendége vagyok.

A festőállványon egymást követik a képek; olajfestmények, szénrajzok, szénpasztellek, s ha meg is csillan a szépséges mecseki táj egy-egy részlete egy-egy képen, a bemutatott és a november 6-án nyíló kiállításra előkészített festmények, rajzok, egy egészen más világot idéznek. A szénbányászok világát és ebben, a maga egyszerűségében a bányászt. Platthy György három évvel ezelőtt megállapodást kötött a Mecseki Szénbányászati Trösszttel, hogy évek munkájával megörökíti a bányászmunkát, bányászéletet. Azóta a trösszt valamennyi üzemét bejárta. Rajzolt és festett ott lent, ahol feketévé egyszerűsödnek a színek, ahol csillék csattognak, gépek zúgnak, morajlanak, ahol tompa robbanások visszhangja tölti ki a folyosókat, vájatokat. És rajzolt, festett fent, a külszíni fejtésekben, ahol a szén finom pora szűri tompává a napfényt.

Kép képet követ — és beszélgetünk. A festő számol a három év tapasztalatairól, tanulságairól. Mert a három tucatnyi kép és rajz mellett vannak mélyebb, a képeken, rajzokon alig érzékelhető emlékek, élmények is, amelyekkel gazdagabb lett. Egy új, számára eddig ismeretlen embertípust ismert meg a föld mélyében. Egy olyan embertípust, aki az állandó veszély, a nehéz, egész embert kívánó munka végzése közben vált közösségi emberré, mert lent, a szén fekete világában olyan nagy az együvétartozás érzése, az összetartás, amilyennel eddig sehol sem találkozott. Ezek az emberek soha sem hagyják egymást cserben. Ez a nagyszerű kohéziós folyamat pedig a festőt arra kötelezi, hogy mindezt olyan kompozíciókkal adja vissza, amelyeken elvesznek a részletek, miként lent sincs felesleges, a félhomályban csak a nagy egészet lehet látni.

Évek múltak el, amíg ezt megértette, és ezt a különleges, és mégis annyira emberi világot megismerte. Ez vezette el annak megértéséhez is, hogy miért állnak a bányamentők olyan nagy tiszteletben társaik előtt. A képek és rajzok mellett ezek a tanulságos tapasztalatok jelentik számára a legnagyobb hasznot és ez tanulság a festő, a pedagógus és az ember számára egyaránt, mert a hármat különválasztani nem lehet.

A képek, rajzok?

„A bányamentők", „Külszíni fejtés", „Leszállás előtt", „Zobákon", „Rücker-aknai fejtés", „Bányászlámpák" — és a többiek színben visszafogott, nemegyszer transzponált színekkel komponált, formában leegyszerűsített képek, amelyeken a részletek valóban elmaradtak, hogy helyet adjanak a nagy egésznek, a mondanivaló lényegének.

A bányásztémájú festményeket, rajzokat néhány szép, színes tájkép és csendélet egészíti ki, egy szinte jelképessé sűrített Pécs, az eső utáni Mecseknádasd, Mecsek-vidéki dombok, virágos csendéletek.

Míg búcsúzom, tekintetem végigsiklik az október végi ólomszürke felhő takarta Mecseken, messze kelet felé, és ott állapodik meg, ahol lent, mélyen a föld alatt, és fent a hideget hordó keleti szélben, Platthy György „modelljei" fejtik, szállítják iparunk kenyerét, a szenet.

— di —

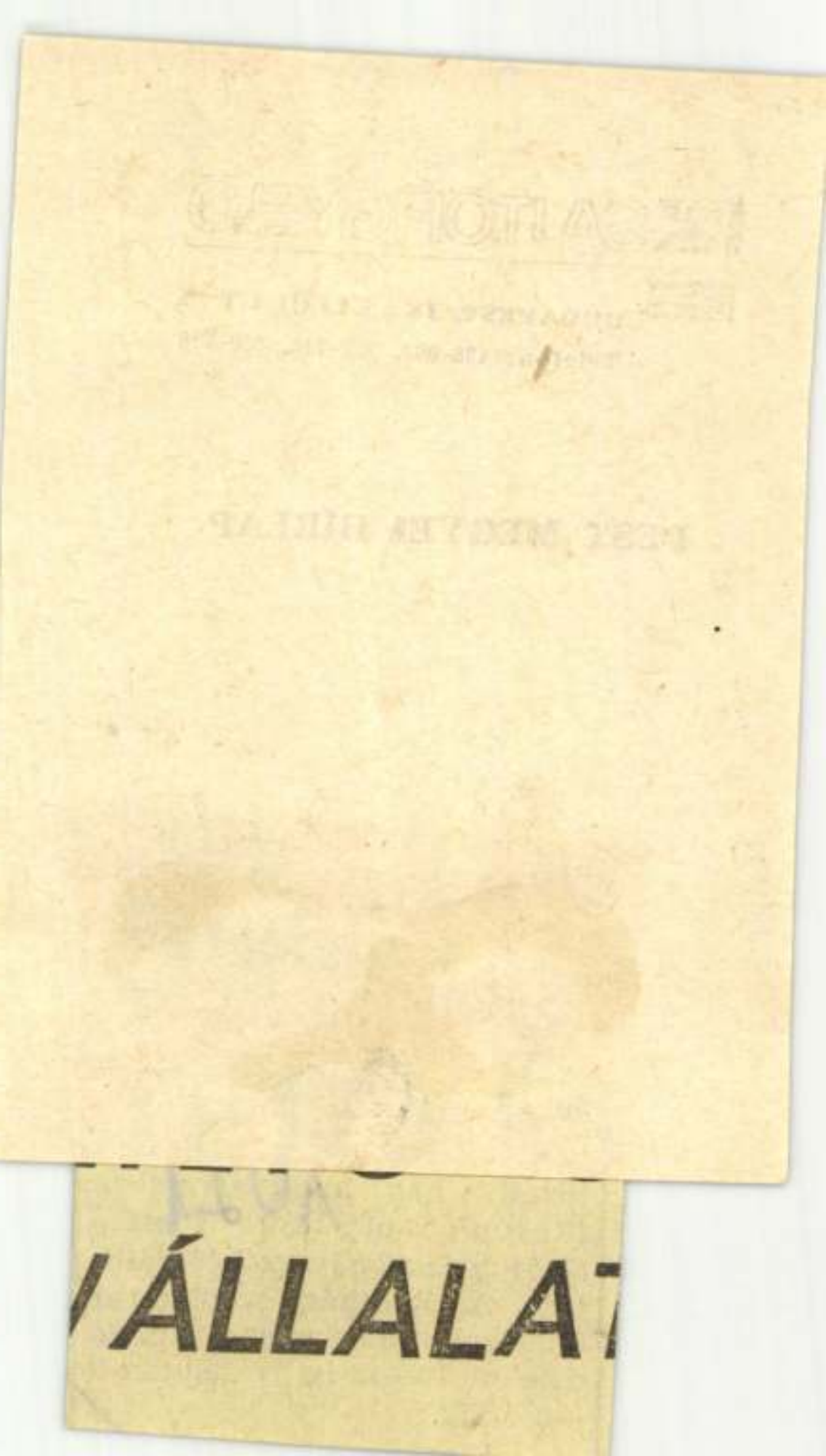
VÁLLALAT

Platthy György

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 AUG 28

PEST MEGYEI HÍRLAP

MA NYÍLIK:

Platthy György képkiállítása

Ma délután fél 5-kor nyílik meg *Monoron*, a járási művelődési ház kiállítótermében (Kossuth út 65.) *Platthy György* festőművész képkiállítása. A kiállítás szeptember 5-ig tart nyitva, megtekinthető délelőtt 10—12-ig és délután 3—6 óráig.

1021

kórus szerepe
programban felvonultatták a
öt esztendős működés legszebb
darabjait: Tardos—Gál: Béke

TATJUK

gyermeke, szállítókörlet altár
részlegének dolgozója.

Platthy György

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MECSEKI BÁNYÁSZ

1966 NOV 15.

Platthy György kiállítása Komlón

November 18-án délután három órakor nyílik meg Platthy György festő és grafikusművész bányásztémájú festményeinek kiállítása. A kiállítást a Május 1. Művelődési Ház kiállítási csarnokában rendezik és egy hétig tartják nyitva. Megnyitó beszédet mond Bachmann Mátyás elvtárs, a Mecseki Szénbányászati Tröszt főkönyvelője.

A kiállításon azokat a festményeket és grafikai alkotásokat mutatják be, amelyeket a múlt héten Meszesen a Bányász Szálló nagytermében láthatott a pécsi közönség.

1021

...ithető. A rekeszekben egymástól ...bőző zöldségfélék és gyümölcsök. ...legújabb edényszárító. A fehér ...szerre 12 tányér, ugyanannyi po... rekeszre való evőeszköz szárad... ...gfelelő méretű vízfelfogó tálcát ... Az újdonságok közül igen nép... piros, sárga, zöld és korall ala... ...harak, amelyek darabonként ...ba.

...rintért

...dísztálak házhozszállítását is vállalja Pécs egész területére. A hidegtálak olcsók, személyenként 5—6 forintba kerül a húsos hidegvacsora.

A Pécsi Fodrászipari Vállalat 8,2 millió forintos tavalyi forgalmából 5,9 millió forintot tett ki az az összeg amely női fejek megszépítéséből eredt. A vállalat 14 női fodrászatában ugyanis 5 193 000 forintért csináltak frizurákat és a három kozmetikai szalon bevétele megközelítette a 700 ezer forintot. A vállalat fodrászüzleteiben 524 552 vendéget szolgáltak ki 1967-ben, minden vendég átlagosan 15,64 forintot költött a fejére.

Az összes dolgozók 38 százaléka nő

A KSH megyei igazgatóságának adatai szerint Baranya 418 ezer lakosából 215 ezer nő, ezek 29,1 százaléka — 62 460 fő — önálló keresettel rendelkezik. A megye iparában 17 686, az építőiparban 1664, a mezőgazdaságban 18 891, a közlekedésben 2285, a kereskedelemben 7638, egyéb területeken 14 296 nő dolgozik. A férfiak-nők arányszámát tekintve a kereskedelemben dolgozik legtöbb nő, 62,8 százalék, ezután a mezőgazdaság következik, ahol a nők az összdolgozóknak 41,1 százalékat teszik ki. Baranya össz dolgozóinak 38,4 százaléka nő. Kormegoszlás szerint a 15—39 éves nőkből van legtöbb a megyében, az összes nők 36,1 százaléka, majd a 40—59 évesek következnek 24,2 és a 14 évesnél fiatalabbak 22,6 százalékos arányukkal. Hatvan éven felüli az összes nők 17,1 százaléka.

A Fodrász Ktsz hét versenyzője országos versenyre készül, melyet március 25—26-án tartanak Budapesten. Képünkön: Iharosi Rózsa alkalmi frizurája.

tött
kápo
zelle
tár,
hús,
ránto
tudő,
gombó

A vendéglátóipar és a kereskedelem tetszését megnyerték a bajaiak termékei, már csak azért is, mert közvetlenül a gyártól szerezhetik be az árut, s így mindenképpen olcsóbb. Annyi már biztos, hogy a Vendéglátó Vállalat a bajai hűtőházzal közösen legkésőbb május 1-re delicatesse mintaboltot nyit Pécsett, a Kossuth utca 4. szám alatt, ahol egyebek között több, mint 50-féle gyorsfagyasztott termék áll bolti áron a fogyasztók rendelkezésére. Az üzlet vasárnap is nyitvatart, nem lesz tehát gondja a háziasszonynak, ha vasárnap váratlan vendégei érkeznek.

...dető
...FIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-295, 188-307

Dunántúli Napló

1968 MÁR 10

Egy kiállítás elé

Platthy György és felesége, Kovács Julianna kiállítása március 16-án, szombaton este 6 órakor nyílik meg a TIT Bartók klubjában. A kiállítás nagyobbik részét Platthyné Kovács Julianna munkái teszik ki, aki általános iskolai rajztanár és ez lesz első önálló kiállítása. Eddig a megyei és a pedagógus kiállításokon szerepelt egy-két képpel. A Platthy házaspár nyári országjáró körútjának emlékei ezek a képek, a Duna-kanyar, Vác, Zebegény, Esztergom, a Balaton vidéke, a Mátra és Baranya szép tájainak festői feldolgozásai.

Platthy György néhány évvel ezelőtti bányajárásainak emlékét számos kép örökítette meg, két éve a meszesi munkásszálláson, korábban a múzeumban állította ki munkáit. A Széchenyi-akna, Petőfi-, Zobák- és Kossuth-akna, valamint a bányavidékek gyakori látogatásának élményei most több év elmúltával, kései megérlelt, erősen transzponált formában fejeződnek ki a most kiállításra kerülő képeken. E bányásztémájú olajpasztellek mellett néhány szénrajz kerül a Bartók klub falaira.

A kiállítást a városi tanács művelődésügyi osztálya, a Hazafias Népfront városi bizottsága és a TIT művészeti szakosztálya rendezi. s dr. Takács József, a Hazafias Népfront városi titkára nyitja meg.

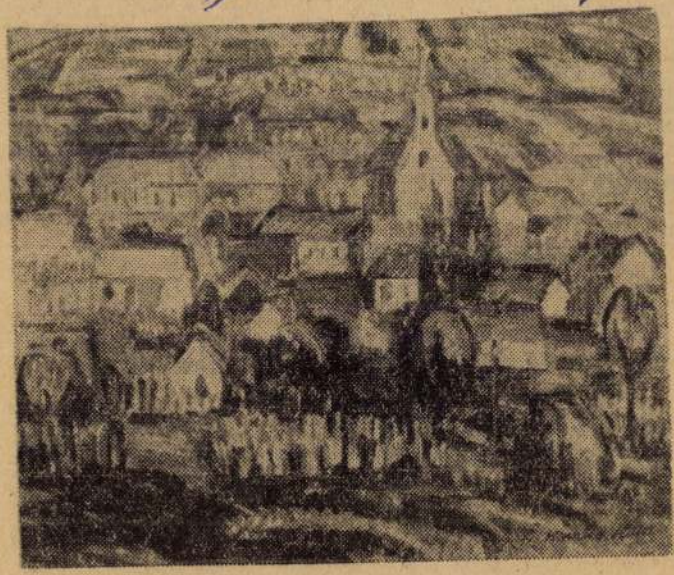

P. Kovács Julianna: Mecseki falu

Platthy György

PLATTHY

PLATTHY György

Jelenkor, 1983/2.

E számunk illusztrációit PLATTHY GYÖRGY festőművész készítette. 1908-ban született Ungváron. 1929–33 között a Képzőművészeti Főiskolán Benkhardt Ágoston és Csók István növendékeként rajztanári oklevelet szerzett. 1935-ben a monori, 1940-ben a pestszenterzsébeti polgári iskolában tanított. 1941–44 között az ungvári ipariskola igazgatója, a felszabadulás után ismét Monoron, majd Németbolyban igazgató, majd megyei szakfelügyelő volt. 1953–56-ig a Pécsi Pedagógiai Főiskolán, 1956–59-ig az Egri Pedagógiai Főiskolán tanított, 1959–1972 között a Pécsi Tanárképző Főiskola rajz tanszékét vezette. Pécsett él.

KÉPEK

PLATTHY GYÖRGY rajzai 105, 107, 110, 112, 121, 145, 157, 166, 179, 192

Losonci Miklós: Platthy György képei előtt (Dunántúli Napló 1978. XI!.21.)
Veszeli Lajos: Platthy György képei Tapolcán (Napló 1980. február 22.)
Pogány Ö. Gábor megnyitója Platthy György pápai kiállításán (1981.)
Fonay Tibor: Platthy György (Badacsony Vidéke 1981. augusztus)
Tóbiás Áron: „Mesterséged töltsd be szeplőtlen". Platthy György műtermében (Magyar Nemzet 1983. március 2.)

Ifj. Kapoli Antal. 1956. (80x60, olajfestmény)

Kitüntetései

1983 „a Szocialista Kultúráért"
1984 A Magyar–Szovjet Baráti Társaság oklevele és emlékérme
1984 A Magyar Képzőművészeti Főiskola aranydiplomája
1985 A Munkásőrség Országos Parancsnokságának díszoklevele és plakettja
1979 A Művelődési Minisztérium nívódíja a Népművészet című könyvéért (Platthy György – Dr. Rónai Béla: Népművészet. Tankönyvkiadó, Budapest 1978.)

Művei közgyűjteményekben

Platthy György alkotásai megtalálhatók a Magyar Nemzeti Galéria, a pécsi Janus Pannonius Múzeum, a Mecseki Bányászati Múzeum, a Művelődési Minisztérium gyűjteményeiben, továbbá Baranya, Heves, Veszprém megyék tanácsainál, közintézményeiben.

Irodalom

Martyn Ferenc megnyitója Platthy György kiállításán (1957.)
Bertha Bulcsu: Platthy György kiállításáról (Dunántúli Napló 1964. IX. 7.)
Szilágyi Miklós: Platthy György kiállítása a Kossuth Múzeumban (Ceglédi Hírlap 1970. június 14.)
Losonci Miklós: Platthy György képei Nagykőrösön (Dunántúli Napló 1974. IX.)

Losonci Miklós

KETTŐS ŐRHELYEN

Platthy György festői és művésztanári életműve

Múzsák Közművelődési Kiadó, 1987

esz részt. Filmjeinkből verse-
s bevonjuk őket az elvi mun-
özül Karl Gass, M. Martell, V.
hogy meghívásunkat örömmel
nemzeti fesztiválunkon.
ne megemlékezni azokról, akik
a múltban a szemlék megren-
is a fesztivál előkészítésében,
vevők száma, hogy e tájékoz-
fel, csak kis részüket, ezért
előkészítésében résztvevő kol-
en mondok köszönetet.

György István

Platthy György

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Szocialista Művészetért

1964 JUN

— BÁNYÁSZOK — MŰVÉSZEK KAPCSOLATA. A Szakszervezetek Baranya megyei Tanácsa kezdeményezésére a Mecseki Szénbányászati Trösztpártbizottsága és szakszervezeti bizottsága támogatásával — üzemi megbízatásokat adnak a Pécsett és Baranyában élő festőművészeknek. A cél: művészi alkotásban megörökíteni a bányászok mai életét, a bányaművelést, a földalatti áldozatos munkát. Elsőként Platthy György festőművész kapott megbízást a pécsbányatelepi üzemtől, hogy művészi alkotásban örökítse meg felszabadulásunk 20. évfordulójára az üzem dolgozóinak húszéves munkáját, a bánya-üzem fejlődését, életét. A második megbízást is Platthy Györgynek szánták, és valószínűleg az új, nemrégiben átadott Zobák-akna élete kerül vászonra. A helyes kezdeményezést a Mecseki Szénbányászati Trösztmás üzemei is átveszik felszabadulásunk 20. évfordulója alkalmából és a művészekkel jobb kapcsolat kialakítása végett.

— PÉCSETT IS VAN MÁR HANGVERSENYORGONA. Buda-

PLATTHY GYÖRGY
MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

NAPLÓ (VESZPRÉM)
1982 JUN 18

1982

Állomások a hosszú úton

Platthy György kiállítása elé

Szigliget varázsától áthatva érkeztem *Platthy György* új, műtermes lakásához. A csengetésre Gyuri bácsi jött ki, munka közben találtam, írásait rendezgette. Összeállítást készített a Veszprémben kiállítandó képeiről. A kellemes kis szobát, ahol leültünk beszélgetni, betöltötte szuggesztív egyénisége. Lázasan beszélt az elkövetkezendő veszprémi kiállításáról. Megdöbbentett preciztása, intenzitása, minden apró részletre kiterjedő figyelme.

✱

Pályakezdésem, indulásom?

Martyn Ferenc a barát, a pályatárs, a példakép akkor így jellemzett: Az északi ember bizonyos hűvössége érződik egyéniségemen, képeimen.

Első képeim, igaz, monoton hangulatúak voltak, de később kivirultak színeim, és azt is igyekeztem bebizonyítani, hogy a rajztudásnak vezető szerepe van. Később hallgatóimat ebben a szellemben neveltem. Úgy mentem el 1968-ban a Pécsi Tanárképző Főiskoláról nyugdíjba, hogy tanári módszereimet követésre méltónak tartották és példaként ajánlották a többieknek is. Ungváron születtem, rajztanárom nem is volt. Viszont az emberséget, a tudatos gondolkodást, a precizitást belém plántálták. Vándoroltam, hol itt,, hol ott bukkantam fel, de ezek a kitéréseim mindig hasznos tapasztalatokat eredményeztek.

Óh, a budapesti akadémia?

Érdekes évek, szép emlékek, nagy példaképek. Utolsó évben *Csók Istvánhoz* mentem, hogy ismeretanyagot gyűjtsek a posztimpresszionista festészetről. Már akkor szerettem elmélyülni a tudatos elméleti gondolkodás útvesztőiben. Rengeteget olvastam, filozófiát, művészettörténetet. Önképzésre volt időm. Később Debrecenben *Ady Lajos* azt gondolta, hogy filológus leszek, nem képzőművész. Nagy kedvvel olvastam *Lukács Györgyöt*, akinek megalapozott esztétikai elmélete segítségemre volt pályámhoz. Később, mint tanár, írtam egy főiskolai jegyzetet a népművészetről, amelyet több támadás is ért. No, de a szellemi néprajz más, több idő kellene ezt kiértékelni. Egy biztos, mint Herakleitosz mondotta: Minden változik, az igazság egy része is. A vízbe kétszer lehet belépni, de a képlet akkor is marad H_2O.

A pedagógia?

Az hihetetlen sok mindenre megtanított. Egyrészt biztos kenyér volt, másrészt minden iskolatípusban tanítottam, és sokat tudtam tenni a rajztanítás jövőjéért. Tanítottam polgári iskolában, majd középfokon, igazgató is voltam, később Baranya megye függetlenített rajz-, mértan-szakfelügyelője lettem. Aztán a főiskola! Most szeretnék a tanárképző főiskolán igazán tanítani, kiváló a légkör, jó a vezetés. Volt tanítványaim közül a legjobbakat segítettem, hogy a tanszékre kerüljenek. Nagyszerű emberekkel, kiforrott, tudatos munka folyik most Pécsett. Ebben úgy érzem, mivel 1953 óta szinte folyamatosan a városban tanítottam, nekem is van egy kevés kis részem.

A művészetemről?

Harmadéves akadémista koromban már részt vettem a Nemzeti Szalon Tárlatán. Úgy éreztem, megnyílt az élet előttem. Aztán a háború ... Több mint tíz évig nem festettem. De belül érlelődött minden. Elkeseredés. — Művészettörténész leszek? Bevonulok egy múzeumba és a kutatásnak élek? Nem. Jött *Martyn Ferenc*, inspirált, hogy továbbra is fessek, dolgozzak, tanítsak. Igaza volt. Volt lehetőség tanulmányozni az izmusokat elméletileg és gyakorlatilag is. Diákjaimmal nap mint nap rajzoltam, ez mindnyájuknak élmény volt. A pécsi művészeti életbe bekapcsolódtam. Élvezetes esztendők voltak. Amióta nyugdíjba mentem, érzem és tudom, hogy azok az évek nem voltak hiábavalók, mert művészetemben igazán most kamatozik minden. Régi rajzaimat, festményeimet most is vállalom. Nincsenek korszakaim, amint és ahogyan élek úgy festek, a mesterségbeli rész mindig visszatér bennem több síkon. A nagybányaiak festészete ma is nagy hatással van rám. Foglalkoztam a fénnyel, mint létező, áttetsző jelenséggel. Érdekel a természet, a rend, a kompozíció, az emlékképek.

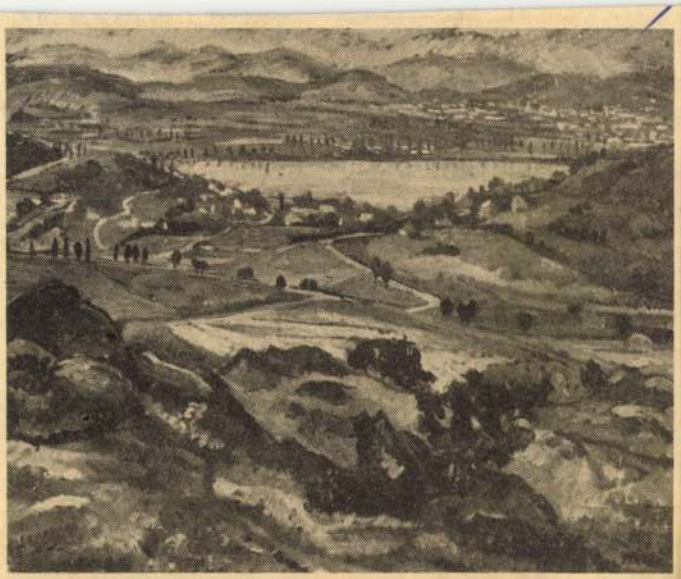

Platthy György: Tihany felől — Füred felé.

✱

Búcsúzáskor a kézszorítás meleg és emberséges volt. „Rendezni kell a dolgokat" — mondta.

Úgy érzem, ő már rendezte, türelemmel, kitartással, hittel és emberséggel. Hogy érdemes tudatosan élni, hogy érdemes tanítani nem középiskolai fokon, hogy érdemes az esztétika rejtelmeiben elmélyülni? Bizonyítja, a festő és pedagógus életpályája, amelyből egy kis ízelítőt én is kaphattam. Egy ember tartalmas filozófiája, sokrétű emberismerete, a művészet magvának önmagában való kiteljesedése oly nagy érték, hogy beragyoghatja kultúránk égboltját.

✱

Platthy György másodízben jelentkezik képeivel Veszprém megyében. Nemrégen Tapolcán volt önálló kiállítása. Ma a veszprémi Georgi Dimitrov Művelődési Központ ad otthont a festő képeinek. **Veszeli Lajos**

Fotó: Borbás János

ig.
anyagok,
llak,
k,
ztékban.
ég.

PIÉRT
MI VÁLLALAT

Eladó Balatonalmádi, Petőfi S. u. 15. OTP-lakás. Érdeklődni a helyszínen, vagy 16 óra után. 38-493-as telefonon.

Fiatal házaspár lakást bérelne Ajkán, hosszabb időre. Válaszokat: Balázs Zoltán, Ajka, Tanácsköztársaság u. 44.

4 szoba, összkomfortos szövetkezeti társasház eladó kp + + 100 000 OTP-átvállalás. Tapolca, Szamuely u. 68. Érdeklődni: 17 óra után.

Elcserélném ajkai garzonomat Keszthely, Tapolca, vagy Sümegire. Ajka, Kosztolányi u. 25. fsz. 1.

Haszkovó u. 31/C. III. 11., 17 óra után.

1200-as Lada, 1983 decemberig műszakizva, jó állapotban (garázsban tartott) eladó. Tapolca, Nagyköz u. 5. Lukács. Érdeklődni: 14 óra után.

Sportvitorlás műanyag testtel, 7 nm vitorlafelülettel, újszerű állapotban eladó. Ábrahámhegy, Sziget u. 41.

Skoda S 100-as sürgősen eladó. Érdeklődni 17 óra után. Veszprém, Dobi I. út 18.

Jó állapotban lévő UH 1200-as Zsiguli eladó. Veszprém, Április 4. út 6/D.

eladó. Kádárta
Új sor.

Idős, rászoru
tartanánk bala
családtagként,
gért, vagy in
merkedés, ny
„Kölcsönös szi
a Magyar H
rém, Kossuth

Esküvői ruh
kölcsönzése D
nyitva tartás:
XII. Greguss u. 6.

Délutánonként bármilyen munkát vállalunk. „Házaspár" jeligére a Magyar Hirdetőbe, Veszprém, Kossuth u. 6.

ádió és a televíziók mai műsora

: A musical II. rész: A Brodway
operettekből

gi Kamarakórus Brahms-műve-
A Yardbirds együttes hangver-
lindenki zeneiskolája II. rész
zeneszerzők 13.07: Vészi Endre:
yvszemle 13.17: Sólyom Nagy
áriákat énekel 13.40: Mozart-
emutatjuk új Sosztakovics-leme-
King's Singers együttes motetta-
8: Hármashangzat. Vaszilij Suk-
y kerülsz ide? Valentyin Rasz-
Alekszander Rekemcsuk: Vára-
elláí 17.00: Bemutatjuk új felvé-
Új Zenei Újság 19.05: Vas me-
k. Kapcsoljuk a körmendi mű-
t színháztermét. Közben: kb.
g. Kb. 20.10: A hangversenyta-
tása. Kb. 21.00: Kórusok, hang-
: Opera-művészlemezek 22.00:
ei Hetek. Kapcsoljuk a kőszegi
ontot. Dzsesszhangverseny

MAGYAR TELEVÍZIÓ

14.50: Iskolatévé. Nyelvtanárok
figyelem: Tanár nélkül – hang
és dia segítségével 15.45: Ne-
héz év volt. Beszámoló a bu-
dapesti pedagógusok tanács-
kozásáról 16.30: Hírek 16.35:
áról. Amerikai képzőművészeti
55: Útközben. Az Országos Köz-
i Tanács filmje 17.05: Posta-
cs Mária műsora (színes) 17.20:
szófiai nyomdászinas. 100 éve
Dimitrov 18.00: Ablak (Benne:
szággyűlés nyári ülésszakáról)
9.10: Idősebbek is elkezdhetik.
Tévétorna (színes) 19.15: Esti mese (színes) 19.30: Tv-híradó (színes) 20.00: Delta – tudományos híradó (színes) 20.20: A fele sem igaz! Vetélkedőműsor 20.50: Telesport. Labdarúgó Világbajnokság. Argentína–Magyarország mérkőzésközvetítés Alicante-ből (színes).

II. MŰSOR

16.55: Reklám 17.05: Labdarúgó Világbajnokság. Olaszország–Peru mérkőzésközvetítés Vigoból (színes). A szünetben: reklám 19.00: Reklám 19.10: Folyik a víz, folyik az élet. Jugoszláv dokumentumfilm 19.30: Tv-híradó (színes) 20.00: Pulzus – könnyűzenei panoráma (színes) 20.50: Tv-híradó 2. (színes) 21.10: Reklám 21.15: Veszélyes vizeken. Magyarul beszélő francia film 2/1. rész (színes)

MOSZKVAI TV I. PROGRAM

6.00: Időnk 6.45: Labdarúgó-világbajnokság Csehszlovákia–Kuvait 2. félidő, Jugoszlávia–Észak-Irország 12.30: Hírek 12.50: A szovjet életforma. Filmműsor 13.30: Orosz beszéd 14.00: Moszkva és a moszkvaiak 14.30: Mindent tudni akarok – filmfolyóirat 14.40: Vörös méhek – gyermekfilm 15.50: Ma a világban 17.00: Koncert 17.15: Labdarúgó-világbajnokság: Olaszország–Peru 19.00: Időnk 19.35: R. Rozsgyesztvenszkij költészetének estje 21.00: Labdarúgó-világbajnokság: Brazília–Skócia

SZLOVÁK TV

8.45: Hírek 8.50: Iskolatévé (ism.) 9.15: Zenés szórakoztató gyermekműsor 9.45: Nők magazinműsora 10.25: Arany Prága 1982. A XIX. nemzetközi tv-fesztivál nyertes műsoraiból. Az adás után: hírek 15.25: Hírek 15.30: Rövidfilmek a képernyőn 16.25: Rob Roy. Angol történelmi tv-filmsorozat 6. rész 16.55: A fiatalok tv-klubjának műsora 17.40: Várak és kastélyok a Saala folyó mentén. NDK dokumentumfilm 18.00: Bratislavai magazin 18.15: Megérik-e a 2000-et? Angol természetfilm-sorozat 3. rész 18.40: Dokumentumműsor 19.10: Esti mese 20.00: Meghódítjuk az eget is. Francia tv-filmsorozat 6. (befejező) rész 21.05: Szórakoztató vetélkedő műsor 21.45: Ez történt 24 óra alatt 22.00: A szorító szabad. Szórakoztató műsor 1. rész 22.45: Labdarúgó VB: Brazília–Skócia. Mérkőzésközvetítés Sevillából 0.15: Hírek

JUGOSZLÁV TV

15.10: Magyar nyelvű Tv-napló 15.45: Krónika a mundiálról 16.05: Vigo: Labdarúgó VB: Olaszország–Peru 16.50: Reklám (Zg) 17.50: Videooldalak (Zg) 18.00: Hírek (Zg) 18.05: Tv-naptár (Zg) 18.15: Az udvar – gyermekműsor 18.45: Rajzfilm (Zg) 18.51: Reklám (Zg) 19.25: Reklám (Zg) 19.50: Zenei adás 19.45: Reklám (Zg) 19.50: Alicante: Labdarúgó VB: Argentína–Magyarország 20.45: Reklám (Zg) 21.50: Tv-napló 22.05: Paletta – kulturális mozaik 23.05: Sevilla: Labdarúgó VB Brazília–Skócia 23.25: Hírek

OSZTRÁK TV

10.00: Iskolatelevízió 10.30: Irene Forsyte. Amerikai film 17.25: Kicsinyek műsora 17.30: Matt és Jenny. Filmsorozat 17.55: Jó éjszakát, gyerekek! 18.00: Panoptikum 18.30: MI 19.00: Osztrák képek 20.15: Aktaszám XY – megoldatlan 21.20: Operettkoktél: „Bella Itália" 22.15: Csókolj meg kis butám! Amerikai filmkomédia 0.15: Hírek

II. MŰSOR

17.05: Labdarúgó VB 19.00: A Feuerstein család. Filmsorozat „Apák klubja" 19.30: Tv-híradó 20.15: Riportműsor 20.55: Labdarúgó VB: Argentína–Magyarország mérkőzés közvetítése, Alicanteből 22.45: Labdarúgó VB: Brazília–Skócia mérkőzés közvetítése Sevillából 0.15: Hírek

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT
Telefon: 138-068, 337-748, 340-

Platthy György festő

EGYETEMI ÉLET

1981 1 6

1021

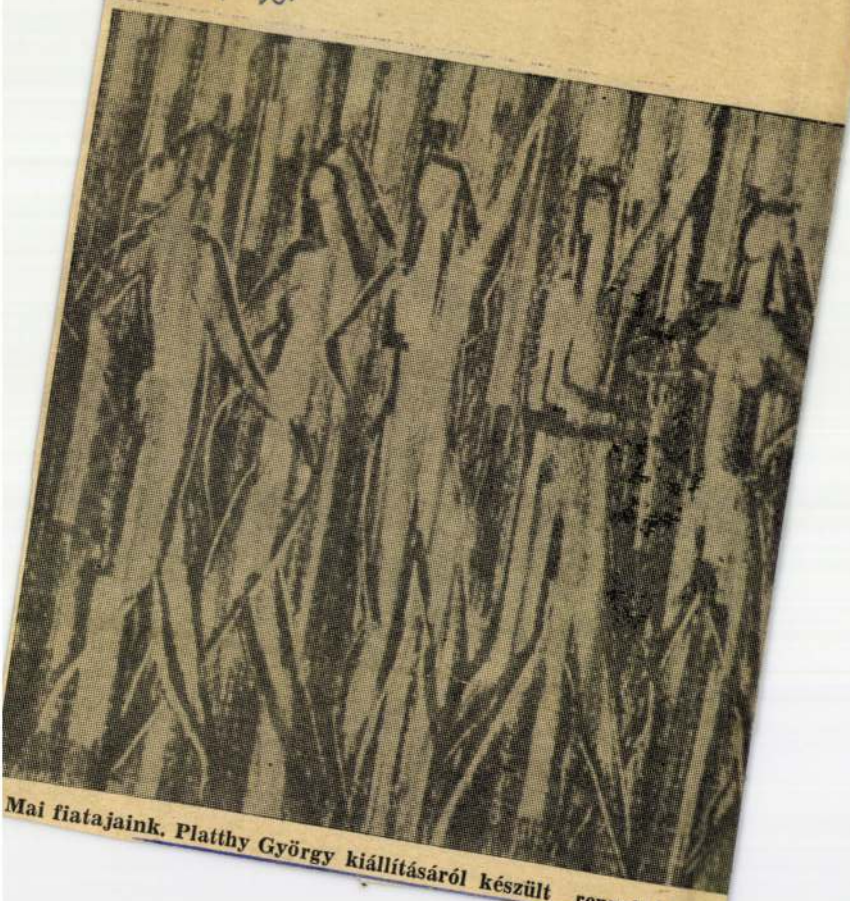

Mai fiatajaink. Platthy György kiállításáról készült reprodukció

s a futballról

ar Portisch, már csukatta, s a „hej, rege rej-
áték, hanem sport töm" éneklése közepette a
tisch). röjtökmuzsalyi rejtekhelyre

t, „port" szóból szállíttatta. Az ő idejében
a „portya", még volt taktika is, ami a
sszú ideje nem „tik-tak" megfordítása, és
öltözékét külföl- óramű pontossággal kidol-
bbször Dél-Ameri- gozott haditervet jelent. Egy
aposan ki szokták dologgal azonban, hogy a
Pénzt nem kérnek monoton ketyegés álmosít,
ért, sőt még ők fi- az edző nem számolt. Ma-
gaz, amikor még napság a közönségnek kell
uk őket, lényege- „ébresztőt" kiabálni, hogy
t fizettek, az utób- a megterhelő edzések fára-
azonban ők is dalmait a mérkőzéseken ki-
és porolási ille- a pihenő játékosokat még a
sokat levonnak. küzdelem végét jelző befe-
al kapcsolatos jező sípszó előtt felébresz-
kapu szavunk is. A
(ejtsd: Henni be-
portás" kifejezés
állít amlé- szék.

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR MAGYAR HÍRKÖZLŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Plathy György
festőművész

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1979 JUN 24

1021

Plathy György: A szelek tánca

1566-ban ismét Szigetváron találjuk Zrínyi hadnagyaként, 50 saját vitéze társaságában. Az egykorú krónikás miatta jegyezte fel augusztus 31-ét Zrínyi »legszomorúbb napjaként. A nagymúltú család Szigetváron kihal. Később az ősi falu neve Terehíd, mert a dombhátra települt, a vízzel-ingovánnyal övezett községbe, csak egy terelő hídon járhattak be. Ide menekül vissza a mai község határában elpusztult Ostoros (Feloros, Oszt-oros), Újfalu, Kisharkán, Felpós települések megmaradt népe is.

— Terehegy Baranya leggazdagabb történelmi múltú községei közé tartozott. Mit tesznek e becses történelmi hagyaték közkinccsé tételéért, ott, ahol nagy az idegenforgalom a szomszédos Harkány miatt.

— Elsőként jött segítségünkre Zágon Gyula szobrászművész, Szigetvár hős védőinek tisztelője, hogy megalkossa Teremhegyi Byka András réz domborművét — ellenszolgáltatás nélkül. Mi ezt az ősi település központjában egy emlékbástyán helyezzük el, a többi nagy nevet is megörökítő márványtáblával együtt. Az elpusztult falvak helyén pedig, azok rávésett nevével, egy-egy kőtömböt állítunk fel. Ebben ma még a régi kataszteri térképek is hasznunkra lesznek.

— Csuti J. —

elíteli a burzsoa Nem
lést is gyáva magata
Röviddel később viszo
kor a júniusi felkelés
se után a burzsoázia
indít a munkásság e
író az elbukottakk
együtt.

Magatartása sokka
telműbb a nemzeti f
dító mozgalmakkal
latban: habozás nélkül az el-
nyomott népek oldalára áll.
Két, 1849-ben Pauline Viar-
dot-nak írott levele tanúsko-
dik arról, hogy mélyen együtt-
érez a magyar nép függet-
lenségi harcával. Június 10-i
levelében ezt írja: „Biztos
forrásból hallottam a követ-
kező két hírt: a magyarok
teljesen szétverték Haynaut
Pozsony falai alatt, a dolog
sokkal súlyosabb, mint ahogy
a lapok írják. Ezzel szem-
ben az oroszok megverték
Dembinszkit. A pokolba min-
den nemzeti érzést! Érző em-
bernek csak egy hazája van:
a demokrácia, és ha az oro-
szok győznek, a demokrácia
halálos csapást szenved . . ."
Turgenyev leveléből nem az
írónak a francia sajtóból, il-
letve „biztos forrásból" szer-
zett aggodalom szólal meg
bennük, hanem azért is,
mert noha magánlevél for-
májában, de mégiscsak do-
kumentálja, hogy a korabeli
Oroszország egyáltalán nem
volt egységes véleményen a
magyar szabadságharc elfoj-
tása kérdésében. A feudaliz-
mus bástyáit védelmező cár
és a reakciós uralkodó osz-
tály a Habsburgokkal szö-
vetkezett, de a haladó — ne-
mesi és nem nemesi szár-
mazású — értelmiség és maga
a nép a magyarokkal érzett
együtt.

Számunkra, pécsi és ba-
ranyai olvasók számára a két
levélnek külön értéke is van,
hisz Turgenyevet Engel József
révén Pécshez is fűzték kap-
csolatok. (E kapcsolatok fel-
tárása épp a Dunántúli Nap-
ló hasábjain történt, dr.
Hajzer Lajos cikkei révén.)

Hetesi István

MH SAJTOFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 31.
Telefon: 337-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
1981 MÁR 2 6

Platthy György, festőművész

Dunántúli Napló

1021

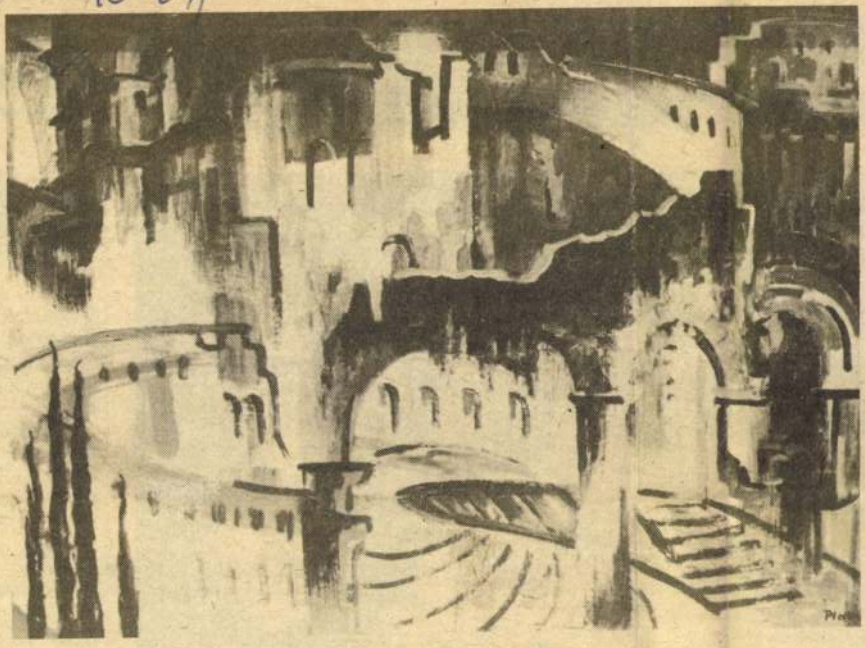

Platthy György: Pulai aréna

Platthy György kiállítása Nyíregyházán

Platthy György gyűjteményes kiállításával nyitotta meg Györe Imre, a Szabolcs-Szatmár megyei Tanács elnökhelyettese a nyíregyházi művészeti heteket.

Platthy György első kiállítása Budapesten, a Nemzeti Szalon tavaszi tárlatán volt 1932-ben, s az eltelt 49 év alatt szinte az ország valamennyi fontosabb helyén csak néhányat említve: Kaposvár, Szekszárd, Tapolca, Cegléd, Nagykőrös, Komló, Nagykanizsa, Szentendre, Kassa, Eger, Sopron szerepelt. Áprilisban pedig Debrecenben nyílik kiállítása.

Platthy György a Képzőművészeti Főiskolát Csók István, Benkhard Ágost tanítványaként végezte, s aztán hosszabb ausztriai ösztöndíjas tanulmányút után Glatz Oszkár soproni művésztelepét vezette, majd az egri és a pécsi Tanárképző Főiskolán tanított összesen 19 évet.

H. O.

Duná

ata oktatás?

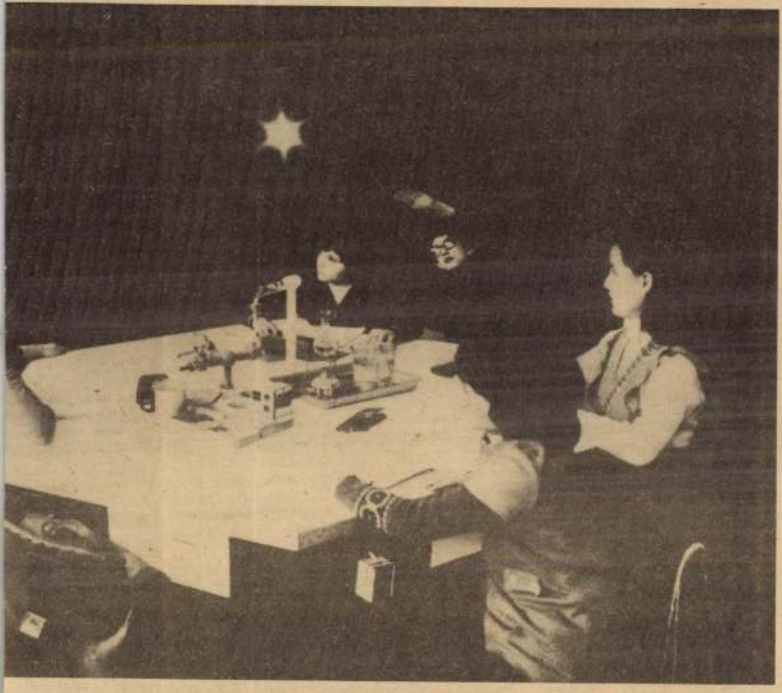

anítás

Ismét föl
talán n
ni, ho
mes, szép
amelyet a
jén szárny
behemót te
percet elfo
ben feltűn
ama pul
amelyik a
szebbnek k
vánál. Röp
bár üdénel
bára csak
erőltetett
mindent v
zönség és
zett szava
ták föltám
házra".

A mon
– a dönt
ember szá
mint bossz
tott a vers
szantott a
átgondola
tendenció

Ismét letartóztatták Indira Gandhit. A képe civilruhás rendőrök elvezetik az indiai parlc

✦ ANKARA: Öt újabb áldozatot követelt kedden a Törökországban szünet nélkül dúló politikai erőszak, 745-re növelve az év kezdete óta ilyen okokból meggyilkoltak számát. Kedden két diák, egy tanár, a török munkáspárt egyik tartományi szekciójának titkára és egy kalauz lett merénylet áldozata, az utóbbi véletlenül, a támadás tulajdonképpen egy körzeti elöljáró ellen irányult.

✦ *ÚJ-DELHI: Nagyszabású tüntetéseket rendeztek szerdán India több városában, tiltakozásul Indira Gandhi letartóztatása ellen. Új-Delhiben a rendőrség tüzet nyitott a tüntetőkre, könnygázbombákkal próbálta szétoszlatni a tömeget. Több mint 1000 tüntetőt letartóztattak.*

✦ MOSZKVA: Az 1979. évre szóló árucsereforgalmi jegyzőkönyv kérdéseinek megtárgyalására szerdán Moszkvába érkezett dr. Biró József külkereskedelmi miniszter. Dr. Biró József szerdán megbeszélést folytatott M. Kuzminnal, a Szovjetunió külkereskedelmi miniszterének első helyettesével.

✦ *NEW YORK: Hetvenezer amerikai színész sztrájkja kezdődött meg kedden az Egyesült Államokban. A színészek — a színészszakszervezetek kezdeményezése nyomán — új kollektív szerződésért sztrájkolnak, amelynek megkötését a filmgyártók hónapok óta halogatják. A színészszakszervezet felmérése szerint az amerikai tv-ben és a filmiparban dolgozók 85 százaléka alkalmi munkából él, vagy évente ötven napnál kevesebbet dolgozik.*

✦ *BOGOTA: Kolumbia és a Vietnami Szocialista Köztársaság felvette a diplomáciai kapcsolatot, jelentette be a bogotai külügyminisztérium.*

✦ *BRIGH haltak és megsérültek összeütközé szerdára vi angliai Brig baleset okc len.*

Hábo bűnösök

Mint a Pravda szerdai számában megjelent tudósítás hírül adja, a leningrádi katonai körzet hadbírósága Novgorodban tartott tárgyalásán három háborús bűnös, hazaáruló felett mondott ítéletet. A vádlottak: P. Burov, J. Tyimofejev és K. Zaharevics a fasiszta megszállás idején a megszállók 667. számú zászlóaljában teljesítettek szolgálatot s a „megtorló akciók" során aktív részt vettek például abban a „büntető akcióban", amelynek során a fasiszta megszállók Bicskovo és Pocsinok falvak mintegy 250 polgári lakosát mészárolták le s a falvakat teljesen megsemmisítették.

Mint a bírósági tárgyalás során megállapították, a fasiszta büntető alakulat több egykori vezetője és tagja ma is büntetlenül él az Egyesült Államokban és Kanadában. A három vádlott évtizedeken át a szovjet hatóságok félrevezetésével elkerülte a megérdemelt büntetést. A bíróság most Burovot és Tyimofejevet háborús bűneikért halálra, Zaharevicset 15 évi munkatáborban letöltendő szabadságvesztésre ítélte.

DAR ES-SALAAM: Dar es-Salaamban kedden megkezdték munkájukat az Afrikai Egységszervezet felszabadítási bizottságának állandó bizottságai. Huszonegy ország képviselői megvitatják a zimbabwei felszabadító harc problémáit, valamint az Indiai-óceánon fekvő Réunion (jelenleg Franciaország tengerentúli megyéje) dekolonizációjának kérdését. A résztvevők döntenek a felszabadítási bizottság 32. rendes ülésszakának helyéről és idejéről is. Az ülésszakra várhatóan a jövő év elején kerül sor.

ti támadó fegyverrendszerek korlátozásáról szóló szovjet—amerikai megállapodásról. A két külügyminiszter sorrendben ötödik idei találkozójával kapcsolatban Gromiko repülőtéri érkezésekor a következő nyilatkozatot adta: „Vance úrral, az Egyesült Államok külügyminiszterével folytatandó tárgyalásokra érkeztünk Genfbe. A megbeszéléseken mindenekelőtt a hadászati támadó fegyverrendszerek korlátozásáról szóló egyezménnyel összefüggő kérdésekről kívánunk tárgyalni. Mint ismeretes, már mindkét fél kifejezte azzal kapcsolatos készségét, hogy a legközelebbi jövőben kidolgozza a mindkét fél számára elfogadható — különösen fontos — megállapodást.

Cyrus Vance amerikai külügyminiszter csütörtökön a reggeli órákban érkezik a tárgyalások színhelyére.

✦

✦ SIBARI: Három fegyveres 700 millió lírát rabolt el egy postavonatból a dél-olaszországi Sibari közelében. A támadók a nyílt pályán megállították a vonatot, a pénzszállítmány kísérőit fegyverrel sakkban tartották, majd — miután a pénzszállító vagont teljesen kiürítették — hatalmas zsákmányukkal eltűntek.

✦ *TOKIÓ: Radioaktív eső esett kedden Japán több részén — jelentette be a Japán Tudományos és Technológiai Hivatal. A hivatal közleménye a december 14-i kínai légköri atomkísérletet teszi felelőssé a csapadék fokozott szennyeződéséért.*

✦ TAJPEJ: Cang Jien-szi eddigi közoktatási minisztert nevezték ki szerdán Tajvan új külügyminiszterévé. Elődje, Sen Csang-huan, az Egyesült Államok és a Kínai Népköztársaság diplomáciai kapcsolatfelvételének bejelentése után lemondott.

✦ *BAGDAD: Az egyiptomi hatóságok letartóztattak egy iraki diplomatát – ezzel vádolta szerdán Kairót az iraki külügyminisztérium kemény hangú memoranduma. A dokumentum követeli, hogy a letartóztatott iraki diplomatát 24 órán belül engedjék szabadon és haladéktalanul küldjék vissza Bagdadba. Az iraki külügyminisztérium jegyzékét Szaúd-Arábia bagdadi nagykövetségének az az osztálya továbbította Kairóba, amely a két ország diplomáciai kapcsolatainak megszakítása óta Egyiptomot képviseli.*

Meghiúsult számítások

megfigyelők arra következtettek, hogy Smithnek és a vele „együttműködő" helyi afrikai politikusoknak előbb-utóbb nem lesz más választásuk, mint elismerni a realitásokat: átadni a hatalmat a rhodesiai nép törvényes képviselőjének, a Zimbabwe Hazafias Frontnak. Ez annál is valószínűbbnek tünhetett, mert a felszabadító mozgalom egységei ma már az ország területének 95 százalékán folytatnak harci tevékenységet, s súlyos veszteségeket okoznak a rezsimnek.

Ezek a számítások azonban meghiúsultak. Joshua Nkomo, a front társelnöke kedden újságírókkal közölte, hogy a fajüldöző rezsim újabb nyugati – amerikai, francia – fegyvereket kapott. Smith közlése tárgyalási készségéről tehát egy fabatkát sem ér. Sőt, Nkomo bejelentése kínos Nagy-Britannia, Franciaország és az Egyesült Államok számára is, hiszen alig csitult el az a botrány, amely a gazdasági szankciók durva megsértése miatt robbant ki a tőkésországokban.

A legkínosabb bejelentés azonban Nkomo lusakai sajtóértekezletén még csak ezután következett. Mint elmondta, el akarták téríteni Londonból induló gépét Salisbury-be, a fajüldöző rezsim székhelyére. Mindez a múlt hét végén történt, körülbelül akkor, amikor Smith közölte: kész tárgyalni. Nem kizárt, hogy ha a gépeltérítés sikerül, a „tárgyalás" eredményességét a fegyverek fenyegetése biztosította volna...

Kocsi Margit

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 DEC 21

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Kiállítás Budapesten a Fényes Adolf-teremben

1021

Platthy György: Nudisták strandja

Platthy György képei előtt

Ma délután a budapesti Fényes Adolf-teremben dr. Pogány Ö. Gábor, a Nemzeti Galéria főigazgatója nyitja meg Platthy György kiállítását.

Nagy utat tett meg Platthy György attól a pillanattól kezdve, hogy 1908. január 26-án Ungváron megszületett. Az a tény, hogy nagyapja, Platthy István a 48-as szabadságharc honvédőrnagya, Branyiszkó egyik hőse volt, szerepet játszott ifjúságában, a példa erejével hatott rá. Más értelemben Platthy Györgyre is jellemző a helytállás. Így, sok munka és élmény közepette lett festő. Kettős utazás kezdődött életében: Ungvárról Monorra, onnan Pécsre került. Hosszú készülődés után 1933-ban elvégezte a Képzőművészeti Főiskolát Benkhard Ágoston, Glatz Oszkár és Csók István tanítványaként. A kettős út ekkor váltott háromra. Egész élete külső, belső utazás lett, járt Moszkvában, Helsinkiben, Isztriában, Velencében, s mindig képekkel tért vissza, s közben a Pécsi Tanárképző Főiskola tanszékvezető tanára lett, tankönyvet írt a „Népművészet"-ről. E mozgékonyság és szellemi fürgeség nem akadályozta meg Platthy Györgyöt abban, hogy a Mecsek és Szigliget legyen fő forrásvidéke, e legészakibb mediterrán táj; színeinek melegségével, formái bájával, kellemével. Talált időt arra is, hogy Meunier, Zola után egész képsorozatban számoljon be a pécsvidéki bányászok életéről, munkájáról. Feleségével, P. Kovács Juliannával rendezett közös kiállítást a pécsi Pannonia Sörgyárban üzemi témákból.

Értelmes életművet épített, most ért a delelőre. Maradt ideje, energiája felmérni további fejlődését, lehetőségeit, rajzi álmait. Érzékeny és pedáns derűs alkat, így képei is életkedvet sugároznak. Segíti ebben környezete is a maga kellemes tagolásaival. Szelíd varázsló, indulat és áhitat hatja át a mecseknádasdi szántóvetőt, piros színnel hint örömet a tihanyi tájra, mindig a saját lírájával együtt tárul fel a panoráma.

Partitúrája az évszakok tónusaiban áramló környezet és a népművészet, ezzel a képi alapszókinccsel és mondatszerkesztéssel alakítja, formálja pannón tájait, ebben a színessé tüzesedő fényben, összefüggő színkertben születik benne és általa a világ; festészetté. Élményeinek, felismeréseinek ez a külalakja. A szín az Ő egyetemes mannája, sója, gyógyszere, nem marad heg, csonkulás Platthy művészetében; maradéktalanul egészséges. Művei e szerzett erőt sugározzák.

Meunier, Zola, Móricz Zsigmond után nehéz méltóan idézni a bányászéletet, hiszen e téma rangját, mértékét teremtették meg. Platthy György képsorozata ezt az értékrendet, ezt a szolidaritást folytatja. Megdöbbentette egy vak ló, ez a nyitánya a Platthy által festett pécsvidéki bányászsorozatnak, melyben megidézi a teljes munkafolyamatot a leszállástól a műszak utáni fürdésig.

Több tételre osztva összegezi az egyes városok történelmi, természeti, társadalmi rétegeit, s e képi szelvények szimultán város-önarcképpé teljesülnek. Ilyen új eljárással és festői módszerrel elemzi Budapest, Pécs, Moszkva, Salzburg, Velence, Helsinki sajátos karakterét.

Vérbeli kolorista. Színnel fogalmaz, tónusok árnyalataival érzi meg a táj és az évszak jellegzetességeit. A természet „magánvalóját" művekké véglegesíti, s ezzel a dúsítással, nemesítéssel válik igazán birtokunkká a táj.

Nem szűnt meg benne az isztriai utazás emléke, feltámadt benne a zene áramlása, a „Szelek tánca", a szaunázók önfeledt nyári öröme, a „Fejviseletek" pompája, s az életnek ezeket a felfedezett szelvényeit magabiztosan helyezte el a színes rajz hálózatos medreiben, fényekkel világított függőleges sávjaiban.

Platthy György rácsodálkozik a világ Szigligetnél, Pulánál, Pécsnél, Velencénél megpillantható szépségeire, s addig nem nyugszik, míg művek nagy családjával át nem adja mindannyiunknak ezt az áhítatot és megrendülést, hogy gyönyörködjünk a felfedezett világ kincseiben és gyarapodjunk.

Losonczi Miklós

1971. aug

Országo

Húsz mázsa
a megye búza

Baranya tíz év alatt megkétszerezte a

Befejeződtek a nyári munkák s köztük a mezőgazdaság legnagyobb próbatétele az aratás. Jó termést takarított be az ország — 16 mázsát holdanként, ami a hazai mezőgazdaság történetében eddig egyedülálló — de még jobbat megyénk, Baranya, mely a nagy búzatermesztő alföldi megyéket megelőzve évek óta a búzatermesztés élvonalában van, ebben az évben 20,7 mázsás eredményével, Győr megye mellett szoros versenyben megszerezte az országos első helyet. Ez a siker nyilván nem a véletlen műve. Ez az elmúlt évek eredményei alapján előbb utóbb várható volt. A nagy eredmény magas termelési színvonalat feltételez, amely hosszú évek szisztematikus munkájának a gyümölcse.

Mi tette lehetővé ezt az országos sikert, s ilyen magas színvonalról van-e lehetőség még tovább lépni a búzatermesztésben? Ezeket a kérdéseket tettük fel Baracs Józsefnek, a Megyei Tanács mezőgazdasági és élelmezésügyi osztálya vezetőjének.

— A közvéleményt nyilván az érdekli leginkább mennyi és milyen minőségű búzát termelt a megye közellátásra.

— Több, mint 15 500 vagon kenyérbúzát vásárolt fel az idén a Gabona Vállalat a megyében. Kenyérbúzából az előző évinél 5000 vagonnal többet, takarmánygabonából 3000 vagonnal többet termeltek meg és takarítottak be az üzemek azonos területről. Ha a 10 évvel ezelőtti adatokat nézzük, akkor 1961-hez képest csaknem tizezer vagon a többlet, hisz abban az esztendőben összesen 5600 vagont vásároltak fel Baranyából hasonló területről. A megye búza termésátlaga 1961-ben 10,1 mázsa volt, 1971-ben — az él

zik, márpedig az A minőség lisztel javítani szokás a kenyeret, a B1 minőségű pedig önmagában jól süthető. Nagyon kevés a csak jobb lisztel keverve használható B2 és B3, valamint C minőségű búza.

— Tekintettel arra, hogy Baranya nem tartozik kifejezetten az ország búza övezetébe, véleménye szerint minek köszönhető növény szép „karrierje"?

— Talán a más megyékné gyorsabb és bátrabb fajtaváltoztatás döntötte el ezt a kérdést még 1962 táján, hisz a termésátlag íve azóta mutat egyre felfelé, amióta a nagyhozamú fajták meghonosodtak. Klasszikus magyar fajtát már csak 7 százalékban termel a megye, az uralkodó a Bezosztája 63 százalékkal, és 30 százalék egyéb, de úgyszintén bőtermő korszerű fajta, mint az olasz Libellula, amivel egy-két év alatt lecserélték a San Pastórét. Nagyobb területen termelnek még üzemeink Rannaját, és most kezdenek áttérni a Bezosztájánál jobb Auróra és Kavkáz fajták meghonosítására. A bátor fajtamegválasztás mellett a négyévenkénti fajtafelújítást emelném ki, amely megyénkben igen szervezetten megy, ezt most 3 évre csökkentjük le; tehát a fajták nem érnek rá leromlani.

Az idei eredmények azért is olyan jók, mert az üzemek a búzát időben, vagyis októberben elvetették, holdanként átlag 4—4,5 mázsás vegyes műtrágyát szántak a kultúrára, a vegyszeres gyomirtást a terület mintegy 50 százalékán elvégezték. Nagy része van a sikerben annak a ténynek is, hogy a monokulturális búzatermesztést üzemeink lassan felszámolják. Pár éve még a búza 30 százalékát vetették búza vagy más gabona után, az idén ez 15—18 száza-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1971 AUG 29

Platthy György festőművész

1021

1971. augusztus 29.

Megnyílt a Sörgyárban a Platthy házaspár kiállítása

„Emberek között járva..."

Építkezés..., erjed a sör, rakodás... Mozaikok, pillanatképek a Pécsi Pannónia Sörgyár hétköznapjaiból. Színek, vonalak... mozgás. A vásznak valahogy mást adnak — de mégis ugyanezt, a munkát próbálják megfogalmazni. „Ők a mennyiségre, mi a minőségre törekszünk" — hallottam Platthy György festőművész szavait.

A pécsi művészházaspár kiállítását tegnap délben nyitotta meg Rugási Endre, a Sörgyár igazgatója. A kultúrterem egy időre most kiállítási csarnokká lépett elő. A képek témája, főleg a gyár és az emberek kapcsolata.

— Külön öröm számunkra — mondotta Platthy György, a Pécsi Tanárképző Főiskola tanszékvezető tanára —, hogy itt a gyárban rendezhettük meg harmadik együttes bemutatkozásunkat feleségemmel. Közel egy évig tanulmányoztuk az itt dolgozó emberek életét, munkáját. A most kiállított képek többsége ezt az egy esztendőt próbálja visszaadni.

P. Kovács Júlia — a feleség — így látta az elmúlt időszakot:

— Igen izgalmas, igen érdekes légkörben, a legjobb kritikusok között dolgoztunk. Öröm volt látni azt, hogy megértik célkitűzéseinket — a készülő és kész képeket. Az őszinte megnyilatkozások, vélemények bennünket is formáltak, segítettek.

Beszélgetésünk közben a két művész célja — úgymond hitvallása — is megfogalmazódott: a festészet — mint művészeti ág — felépítmény, s a gazdasági alaptól ugyan elkülönülhet, de végképp elválnia nem szabad.

— Ezt a fonalat, kapcsot próbáljuk megtalálni, s a keresés közben sokmindenre rábukkanhatunk. S hogy mit látunk belőle fontosnak, s mit lényegtelennek végül is elképzeléseink helyességét ez határozza meg. De ezt már döntsék el kritikusaink — maguk a munkások, maguk az emberek.

S talán még annyit, hogy Platthy György és felesége egymás segítői, bár P. Kovács Júlia képeiből az expresszív dinamizmus árad — a férj látásmódját pedig a neoimpresszív életszemlélet határozza meg. Ez a különbözőség kettőjük egységét jelenti.

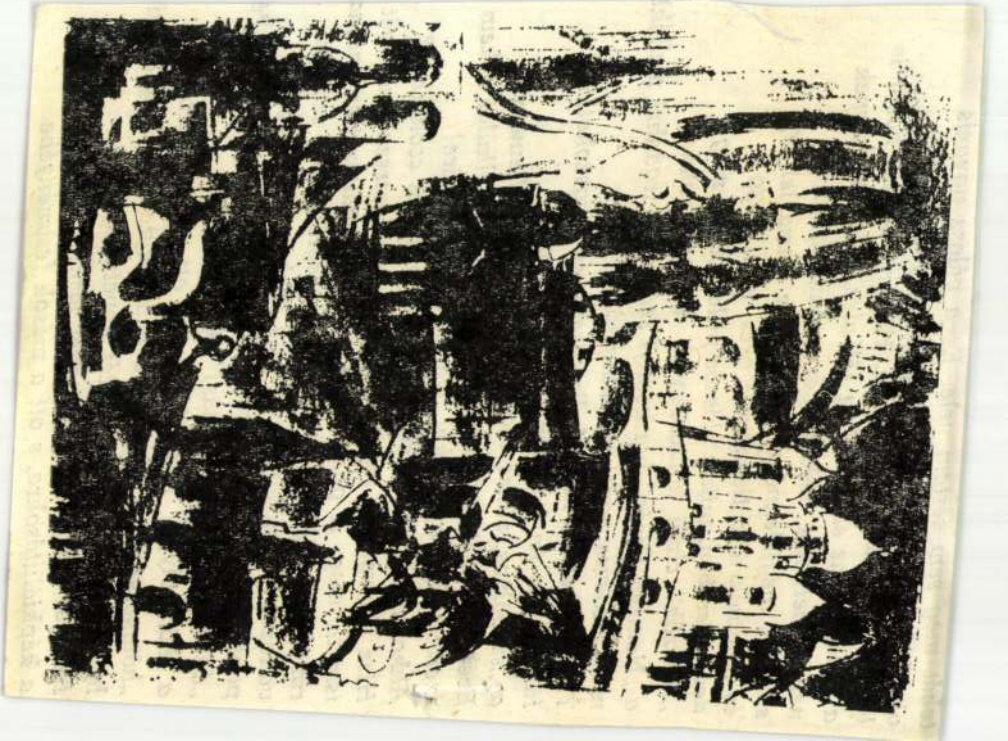

tehát meg sem sértem vele. Ez a válasz ugyanis
olyan folyóiratban jelenik meg, melynek talán
létezéséről sincsen tudomása. Hiszen verseim közül is
a legutóbbi az első, melyet tőlfedez, és szerencsésnek
nevez, mert íme, nekem már nyomtatásban is
sikerült megjelennem. Ó, bárcsak igaza lenne,
és lehetnék újra tizennyolc éves, mint 1930
decemberében, mikor először pillantottam meg
„Stanzák" című költeményem alatt nevemet
a „Nemzeti Újság" karácsonyi számának irodalmi mellék
mint elsőéves egyetemi hallgató.
Tudatja velem, hogy kellemesebb és megszokottabb
fülének az én kötetlen versformámnál
a „szabályos, rímes csokorba szedett" költemény.
Ezért hát átírta szerény elmeművemet, és elküldi nekem
szeretetteljes ajándékul. De az ég szerelmére!
Akkor miért nem szedte „szabályos, rímes csokorba"?
Hisz lényegtelen módosításokkal az én versem szövegét
ismétli meg. A gondolatok sorrendje változatlan mara
rímnek, verslábnak nincs nyoma, legföljebb a szórend
változott, és néhány nyelvtani szabálytalansággal,
pontatlanabb kifejezéssel spékelte meg mondataimat. P
„állítani"-t ír „megállítani" helyett,
a „hömpölygő" jelzőt használja ott, ahol az értelem
„hömpölygető"-t kíván. De nem folytatom. Csak anny
hogy ha a maga módszerét követném,
festékes palettával és ecsettel járnék
a képkiállításokra, s ott a mások festményébe

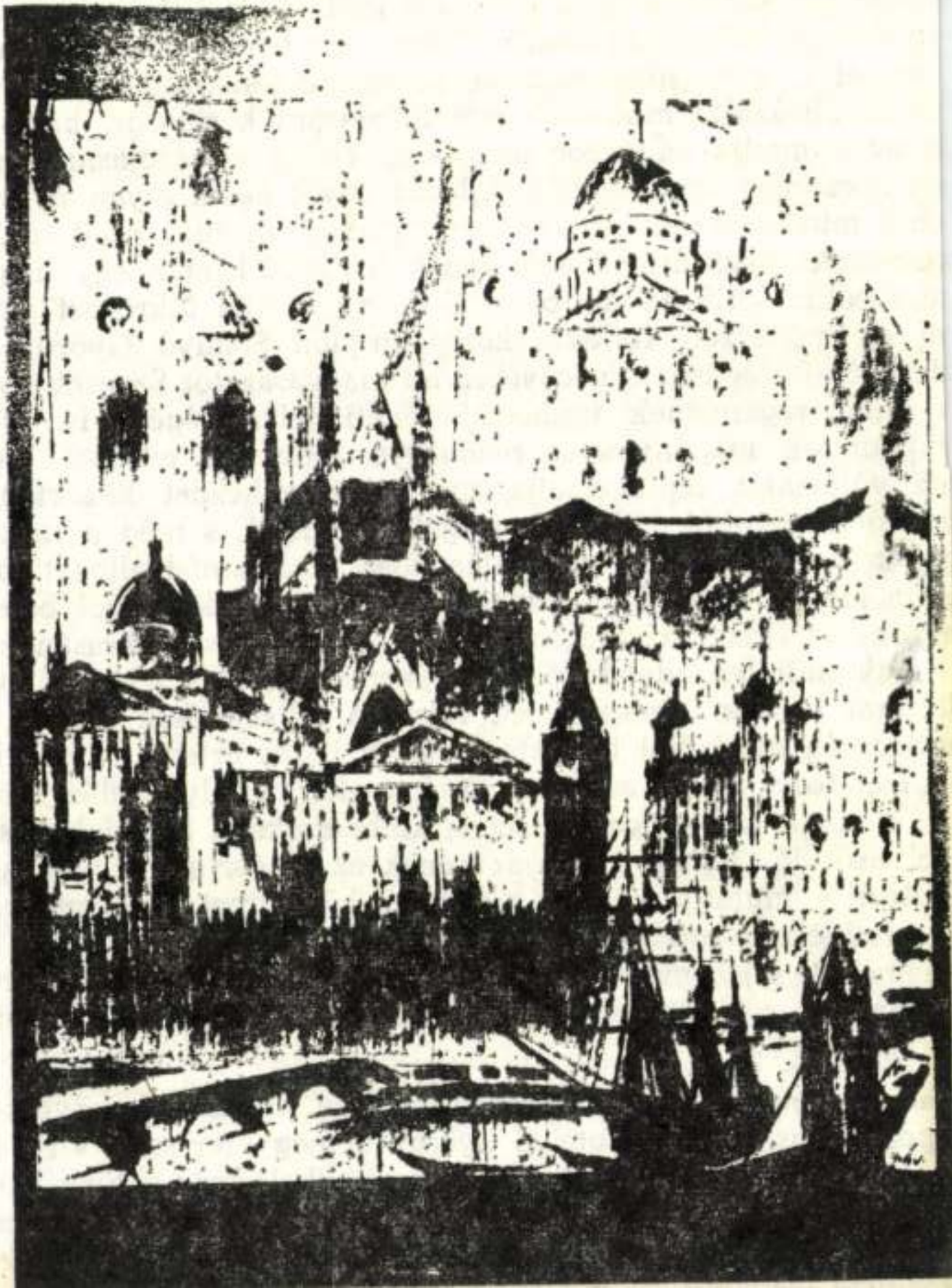

atalakult viszonyának a természetet Somlyó György a következőkben
„Nem a hasonlatok jellegének kell megváltoznia – hanem funkciójuk-
költő tárgyának csupán, hanem a költő és a költői tárgy alapviszonyá-
ábrázolás stílusának csupán, hanem mindenekelőtt módjának. Vagy, ami
is jut el a megfogalmazásig, de megfogalmazatlan sejtelemként benne
is az ábrázolás módjának megváltozására kerül sor, hanem arra, hogy
k az a módja változzon meg, amit eddig »ábrázolásnak« neveztünk. A
nt ábrázolás, legalábbis a fejlődés egyik ágán, olyan új formának nyit
en a művészet mint valami más fog megvalósulni, mint »nem ábrázolás«.
ázolandó struktúrával nem annak leírását, hanem egy megfelelő másik
embeállító, újfajta tükrözés." Ezt az „újfajta tükrözést" állítják a mo-
ni és művészeti fejlődés középpontjába Somlyó György tanulmányai.
dernség-felfogásnak a jegyében ad magyarázatot Szentkuthy Miklós újra
című regényének irodalomtörténeti jelentőségére is. Nézete szerint
ugyancsak magányos és rendhagyó műve az európai regénynek egy
rn változatát reprezentálja, méghozzá a kezdet kezdetén, amely „az
za egész további fejlődését magában foglaló, s még a rajta kívül létre-
geket is befolyásoló, kikerülhetetlen új írásmódváltozat"-ot jelent. „A
pítja meg – egy olyan irodalmi helyzet terméke, amelyben az irodalom
nuson« és »klasszicizmuson« túli valóságklasszis feltárásának feladata elé
hogy »minden adandó dolog egynemű«-ségének jegyében valamiképpen
lóságot tudhassa magáénak". Hasonló felismerések vezetik el a képző-
nodernség esztétikai birtokbavételéhez is, és értetik meg vele például az
stészet törekvéseit, azokat a törekvéseket, amelyek ellen különben, mint
us, ő maga is hadakozott. Az új kötet ezeknek a hadakozásoknak a tör-
olvasó elé tárja, s éppen az írónak ez az őszinte – nem kis mértékben
esztusa – mutatja meg azt a szellemi küzdelmet, amelyet Somlyó György
és művészeti modernség megértése, elsajátítása érdekében magára vál-
nemcsak saját magával, örökölt és készen kapott előítéleteivel kellett
e, hanem egy önmagát többé-kevésbé hivatalosnak beállító irodalmi-
elfogással is.

íratlan könyvek írásai, éppen e szellemi küzdelmek következtében, nem
polémikus hangot, Somlyó György nemegyszer száll vitába az irodalmi
i életben meggyökeresedett elképzelésekkel: már a Füst Milán költésze-
ertetéséért folytatott vita is ilyen polémiát jelent. Írásainak polémikus
tanulmányainak esszéjellegét erősíti meg, a *Megíratlan könyvek* szer-

Mégis ma még azt se írhatnám le hogy
Szent Mihály útján suhant nesztelen
Legfeljebb hogy a Bd. Saint-Michelen
Jött csendben lefelé

Rőzse-dalok? Arról, hogy . . .? Beleremegett?
Egyszerre csak ott volt s már ott se volt
Mégis ittmarad Mint a lángelmék Mint
Egy adyendre

Akit alig vesznek észre a körutakon
Míg itt jár s hogy már nem jár itt Aztán később betör
És végleg megalapítja megismételhetetlen
Örökös Birodalmát

(Még egy) őszi levél

A.-nak

Még csak próbálja. Tartja még az ág.
De érzi már, ahogy lassan leválik.
Mellette még zölden rezdül a másik
(de azt is már rozsda lyuggatta át).

Az idő elsodorja feledésünk.
De mint a tajték a sziklafalon
kirajzolódik múltunkból az emlék
egy más boltozaton.

S a két gömbhéj: a megtörtént s a képzelt
közt selyemszálon a semmi feszül.
Nincs tér csak hullámzás mely elszivárog
megmenthetetlenül.

A levegő gödrein átzuhanva
vannak-e *a testtelen madarak?*
Kihűlt csillagodból még egyre érzem
sugárzásodat.

*

A szürkületen alig tűnnek át
a fák fehérlő csontjai, az ágak
de a lombok alá visszaszivárgó
sugárzásban, az eltűnésre táradt

gyönge világosságban felragyog,
s csillogni kezd a párás alkonyatban
az erdőket borító, lebegő
zöld korona, a máskor láthatatlan.

A kicsit sűrűbb, kicsit melegebb
levegő, melyből oda s visszaárad
a magát egyre gerjesztő sugár

tudati absztrakciók ezeknek a fix pontoknak a rögzítésével építik fel az értelmezett epikai világ modelljét. A művelet alapja a szubsztanciális tényezők azonosíthatósága, melynek során megállapítható, hogy ki mondja el a történetet, hol és mikor játszódik a cselekmény, kik és milyen jellemek a regény alakjai, s végül, milyen megítélésformát, milyen értékrendszert sugall az elbeszélői előadásmód, hogyan foglaljunk állást az előttünk lepergett eseményekkel kapcsolatban. Nem arról van persze szó, mintha a befogadónak nem kellene esztétikai transzformációkat végrehajtania, szimbolikus mozzanatokat értelmeznie, s egyéb speciális szövegszervezési eljárások mögé hatolnia. Pusztán arról, hogy a regény hagyományos struktúrája megengedte a profán, történetszerű értelmezést is: a hiányos interpretációt nem gátolták olyan műbeli tényezők, amelyek érvénytelenítették volna például a cselekmény okozati logikáját. A modern regény olvasójának azonban mind kevésbé nyújtanak biztos fogódzókat ezek a szubsztanciális epikai tényezők. Nemcsak a lineáris, egyvonalú cselekmény rendeződik át, nemcsak a tér- és időviszonyok válnak nehezen áttekinthetővé. Olykor az elbeszélő személyét, értékrendjét sem egykönnyen tudjuk meghatározni: az események látszólag összefüggéstelen egymásutánban játszódnak le előttünk, sőt, akad példa a hősök alakváltására is. Az irodalmi műalkotás szemléletformáiban, a poétikai alakítás módjaiban lényegében olyan gondolkodástörténeti fordulatok idézik elő a legmélyebb változásokat, amelyek általában is befolyásolják egy-egy kor világérzékelését. Ennélfogva érthető, hogy azok a poétikai, alakítástechnikai minőségek, amelyek a század első évtizedeinek epikájában feltűnnek, hasonlóképp megtalálhatók egyéb művészeti ágak formavilágában is. Ha Musil azt írja, „manapság fontosabb az írásművek struktúrája, mint menete", akkor éppúgy az egyik alapvető epikai tényező funkcióját értelmezi át, ahogy a tonalitás elvét háttérbe szorító modern zene vagy a rajzszerűség rovására a kolorit elsőbbségét hirdető festészeti impresszionizmus jár el. Valamennyi esetben azok a mozzanatok válnak kérdésessé, amelyeket a hagyományos művészeti gyakorlat nélkülözhetetlennek tüntetett fel a megértés számára. Nem meglepő, hogy már a századelőn olyan esztéták figyeltek fel ezekre a jelenségekre, akik a kor szel-

Ugy hiszem, az Iris Murdoch által elkülönített két irányzat tulajdonképpen komplementáris viszonyban van egymással, s mindkettő – már létében is – azt a tényt dokumentálja, hogy korunkban egyszerűen lehetetlenné vált a valóság hagyományos művészi ábrázolása. Persze a XX. századi regény intellektualizálódását, „kvázi-allegorikussá" válását éppen esztétikai szempontból lehet merő degenerációnak tekinteni, de azt nem lehet elvitatni, hogy a regény – a valóság, illetve az egyén hozzá való viszonyának átalakulása következtében – napjainkra szükségképpen öltött „irodalmias"-agnosztikus jelleget. Az utóbbi évtizedek legmarkánsabb irodalmi áramlataiban, a francia új regényben (legújabban már nouveau-nouveau romanban: Robbe-Grillet, Simon, Ricardou), a dél-amerikai prózában (elsősorban Borges, Cortázar és Onetti munkáiban) és az intellektualizálódással szemben mindeddig leginkább ellenálló amerikai próza újabb törekvéseiben (Elkin, Barth, Pynchon, Coover) egyaránt megfigyelhető a regény gondolativá válása.

Az elkövetkezendőkben megpróbálom megvizsgálni annak a fordulatnak néhány aspektusát, melyet a regény „modernizálódásának" irányába a fiatal magyar irodalom is megtett. Természetesen előre kell bocsátanom, hogy ez a dolgozat még igényeiben sem törekszik a teljességre, lehetőségeinél fogva pusztán néhány fontosnak vélt jelenség elemzésére vállalkozhat.

A hatvanas évek közepén indult írónemzedéket, függetlenül attól, hogy mit tartott magáról, az irodalmi köztudat mintegy kívülről, egy az irodalomtól és az esztétikától idegen szempont, az életkor alapján szervezte generációvá. Ezen írás kereteit meghaladná annak elemzése, hogy az új generációt miért egy irodalmon kívüli gyűjtőfogalom minősítette (vö. Szilágyi Ákos és Szerdahelyi István a Kritika 1981/1-es és 4-es számaiban megjelent cikkeivel), de paradox módon a „fiatal irodalomnak" mint esztétikai értelemben alig használható epitethon ornansnak kezdetben még voltak szociológiai, sőt értékelméleti hozadékai is. (Mindez persze nem jelenti azt, hogy az írókról, művekről, esetleg eltérő ábrázolási törekvésekről ne jelentek volna meg *esztétikai* elemzések, de ezek az adekvát analízisek is genus proximumként fogadták el a „fiatal irodalom" vitális kategóriáját.) Az irodalmi köztudat egységesítő recepciója azért is tűnik érdekesnek, mert kezdetben a fiatal nemzedék novelláiban valóban fel lehetett fedezni bizonyos *szemléleti* azonosságot. Elsősorban Császár István, Munkácsi Miklós, Marosi Gyula, Csörsz István, később Csaplár Vilmos novelláit jellemezte az az ábrázolási módszer, mely a történetet egy adott főhős és a számára külsővé vált valóság konfliktusa köré szervezte. Ezeknek a novelláknak az egyik legfontosabb ismérve az volt, hogy az epikai ábrázolás egységén belül szinte kategorikusan vált el egymástól a monolitikusan egyneműnek tételezett valóság, s az

– teljesen természetes módon – napjainknak az irodalom arculatát is átformáló smódja ettől a műtől sem idegen. A gondolati-filozófiai elem ebben a munkában elen van, de egészen más a szerepe, mint Nádas Péter elemzett kisregényében, y éppen Hajnóczy, Esterházy és Dobai Péter prózájában. A regény egyik szerep-, Antoni Fiszer a következőket mondja egy dialógus során:

„Nem hiszem, hogy túl sokféleképpen lehetne élni. Az ön számára, tábornok úr, ségessé vált a cogito ergo sum első része. Az én számomra is. De talán más-pen kell ma fogalmazni: cogito ergo sum et cogito. Vagy, ha volna rá latin szó, um és a cogito helyett egyetlen igét kellene alkotnunk, amely mind a kettőt gába foglalja, ok-okozati kapcsolat nélkül... A legszívesebben azt is ebbe az be olvasztanám, amit eddig külsőként szemléltem, létgondolkodást kellene mon-om, amely addig áll fenn, amíg az emberiség; mihelyt az emberiség megszűnik, ilág maga is, a gondolkodással együtt tűnik el a gondolkodás tárgya..."

Fiszer a descartes-i tétel önmaga számára való újraértelmezésével kísérletezik, ikor a lét alapvető filozófiai problémájáról elmélkedik. Azt hiszem, nem kell önösebben hangsúlyozni, hogy ez a tétel napjainkig újragondolható kihívást jelent ülönböző filozófiai rendszerek számára. De Spíró regényében – s többek között is a mű „valódi" epikai jellegét bizonyítja – ez a betét elsősorban a jellemzés írói közéül szolgál, mely gazdagítja az ábrázolt karaktert, s a filozófiai reflexió nem k az alkotás primer tárgyává. Kicsit sarkítva azt mondhatnánk, hogy ebben az eset-a hagyományos epika szerkezetének megfelelően elválik egymástól a szerző s a eplők nézőpontja, illetve az írói világlátás úgy „oszlik szét" a hősök között, hogy vetlen magánvalóságában nem nyilvánul meg.

A hetvenes évek végére nyilvánvaló lett, hogy a „fiatal irodalom" szociológiai alma többek között azért is használhatatlan, mert a próza fejlődésében végbe-

tokat, tanúsíthatja: Kálnoky műveiből tovább árad a művészi erő, a kísérletek ismétlődő vágya. A hetvenedik születésnap pedig a szokottnál is nagyobb figyelmet hozott a közelmúltban.

És máris itt az új kötet, *Az üvegkalap*. Igen valószínű, hogy a legutóbbi szakmai és közönségsiker megismétlődik, s az olvasó nem csalódik választott költőjében. A fülszöveg szerzője megjegyzi, hogy Kálnoky László kötetei *örömet* okoznak nekünk. Kiemelt a szó, és itt érdemes megállnunk. A versbőség idején sem gyakori ugyanis, hogy örömmel teszünk le egy kötetet. A fogalom hétköznapi és esztétikai árnyalata egyaránt fontos; a jó műalkotás ugyanis mindenképpen művészi kielégülést eredményez. A Kálnoky-vers tudja ezt, és még túl is lép rajta, illetve visszakanyarodik a hétköznapokhoz. Az öröm gyakran teljes. Olyan érték ez, mellyel csak kevesen ajándékoznak meg bennünket. A katarzis nem marad el, és a líra közvetlenül befolyásolja gondolkodásunkat, érzelmeinket. Mint rögtön az *Északon* című nyitóversben: a skandináviai utazás érzékletes leírása a legjobb útirajzokra emlékeztet tömören, és ezzel együtt érint meg bennünket a legfontosabb sorok nem egészen újszerű üzenete: „A megszokás hatalmas úr, / hatalmas mágnes ez a föld, s a költő / pótolhatatlan kincse anyanyelve. jelzi a régi jelenségek visszahozhatatlanságát. A tagadhatatlan nosztalgia pontos realitásérzékkel egyesül. A vers „színhelye" valóságos szoba, de a „végtelen álomé"; így ötvöződik újra két gondolat, két költői eljárás. A szerelem, az erotika az egyik legfontosabb életélményként jelenik meg. A múltat öröknek hitt értékek kötik a jelenhez. Mindezt úgy jeleníti meg Kálnoky, hogy a homályból előtűnő életpillanatok igen érzékletesen, „testközelből" tárulnak elénk. Az álom-motívum másutt is föltűnik, *(Hosszú álom előtt)* Az „áramló idő" sajátos minősége ez, olyan összetartó kapocs, mely évtizedeket, majdhogynem egy teljes életet fog át. Az álomnak persze legalább két jelentése van, és ezúttal az éjszakai történés is szerepet játszik. „Alacsony teremben virrasztom át az éjszakát, / őrhelyemen guggolva, egy kőzsámolyon, / és várom a késlekedő, / talán valahára végképp elmaradó / hajnalhasadást." A vershelyzet ugyanakkor csak egy pillanatig konkrét, hamarosan az időbeli általánosítás érvényesül.

Több közük van a „nyers" valósághoz azoknak a prózaverseknek, melyek a *Művészetről, irodalomról, miegymásról* című ciklusban kaptak helyet. Némelyikükben (például a *Bizáncban*) nehéz lenne lírai jegyeket keresnünk. Korábbi kötetének né

nagyobb esszékben, tanulmányokban öltött alakot. S
munkáinak újabb kötete ezeket az önálló műveket és tanulmányokat
gába: a Füst Milán-pályakép, illetve további Füsttel foglalkozó esszé
sokat Picassóról, a modern képzőművészetről, a francia, az olasz, a sz
gyar filmről, valamint néhány újabban elkészült tanulmányt és emlé
például Örkény István, Szimonov és Ritszosz alakját idézi fel, Szen
ismét megjelent *Prae* című regényét méltatja, vagy New York-i és
sokról ad beszámolót. E tanulmányok és emlékezések csatlakoznak
műsorozat már megjelent esszéköteteihez: a *Költészet vérszerződése*,
Szerelőszőnyeg és most a *Megíratlan könyvek* Somlyó György értek
eddigi termésével ismerteti meg az olvasót.

Ennek a több kötetet kitevő esszé- és tanulmánysorozatnak a
irodalmi és művészeti modernség fogalma áll. Somlyó György írásai
kérdésre keresik a feleletet, hogy valójában mit jelent a modern iroda
művészet, s mik azok a jegyek, amelyek a huszadik század új irodaln
minden előző esztétikai törekvéstől megkülönböztetik. Két esztendej
vet – *Philoktétész sebe* – szentelt a modern költészetnek, egyetlen
ben vizsgálva azt, hogy a sokfelé ágazó költői modernség „világny
áll. Ebben a könyvében külön fejezetet szentelt Füst Milán költészet
a modernség egy nagyszabású s kellően még fel nem fedezett változ
Mint írta: „Füst Milánnak nemcsak a magyar, hanem az egész európ
egyedülállóan karakterisztikus pályája szinte kínálkozik a modern
kérdéseinek előzetes felvetésére, mint az új líra »objektivitása«, »sze
álarcos megjelenése, sajátos időmetszetei, valamint a kapitalizmust
rális formációkhoz való viszonya." *Füst Milán: Emlékezés és tan*
eredetileg az „Arcok és vallomások" című sorozatban megjelent na
– hasonló kérdésekre: a modern költészet mibenlétére és a modern
mezésének kérdéseire válaszol. Mindenekelőtt Füst Milán írói hely
legességét írja le, azt a rokontalanságot, „outsiderséget", amely s
meghatározza e nagyszerű költőnk irodalomtörténeti és kritikai rece
fejtegetései szerint éppen ezeknek a rokontalan és kívülálló költőknek
dik századi líra megújításának feladata: „világos kezd lenni – íria –

CASINO DE

üres frázissá merevedett, ha csak az apróbb falvak lakóinak kényszeredett utazásait nem számítjuk annak. Rögtön hozzáteszem: néhol volt értelme és célja az összevonásnak, a körzetesítésnek! Különösen azokon a helyeken, ahol az anyagi eszközök megteremtették e folyamat gazdasági hátterét, volt mit koncentrálni! Csakhogy hajlamosak vagyunk mindent kampányfeladatként kezelni és értelmezni, így sikerült differenciálás nélkül végrehajtani az egyesítéseket...

Varga Dávid egy, az ország peremén fekvő községről, Körösnagyharsányról készített látlelete – sajnos – hasonlít több kis település sorsához, mely nem szűnt meg, ahogy azt jósolták, csak egyszerűen vegetál. A múzeumi állapotok a nap minden percében megütköznek a múlttal, jelennel, jövővel, a csata azonban vértelen és visszhangtalan – az óra nincs összekapcsolva robbanószerkezettel, de ketyegésével úgy tesz, mintha közeledne a detonáció. A szerző jól érzékelteti, hogy éppen a múzeumi állapot természetszerű velejárója az, hogy egyszerre hiányzik a falunak a múlt és a jelen, holott mind-

tárgyiasítása – a kelletenél nagyobb ház, a puccos kerítés, az új, de pajtában álló autó: a javak, melyek itt is megszerezhetők. A templom egerénél szegényebb falvak jómódú polgárai csaknem ugyanúgy élnek, mint az alsóbb régiókba soroltak – a feltételek hiánya uniformizál, nincsenek életmód-alternatívák, ha csak az elköltözés lehetősége nem az.

„Nincs intézményes, szervezett kizsákmányolás, de emberektől függő van..." – írja Varga Dávid, s a találó mondat igazsága vitathatatlan, érvényessége pedig különösen ezekben a kis közösségekben föltűnő. Ahogy kitapinthatóan jelen van az egyedüli cél, elérhetőnek minősülő vágy, melyet eképpen fogalmaz meg a szerző beszélgetőpartnere: „Középparaszt: akinek valaha volt tíz-tizenkét hold földje. Ezek megint együtt vannak, ezek is védik egymást. De mink, ezek a csórók nem fogunk össze. Mert mind be akar még most is vackolni közéjük, még most is azokat nyalná. Régen ez volt a baj, de most is az..."

Varga Dávid – helyesen – szenvedélymentes pontossággal ébreszt szenvedélyeket.

ISMERKEDJÜNK AZ AUTOMATIZÁLÁSSAL

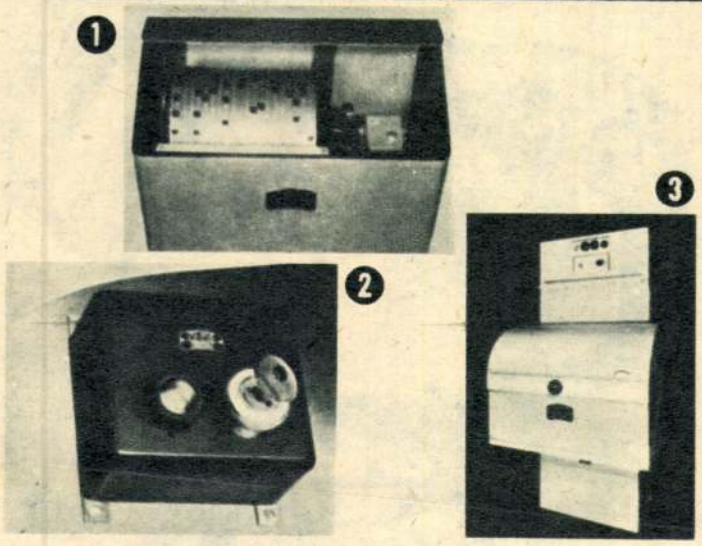

I. AZ ERNEMAT — VARIOMAT FILMSZÍNHÁZI MŰSORAUTOMATA

Ismertettük már lapunkban a **Zeiss—Ikon Ernemat II.** automata berendezést, amely több nyugat-európai filmszínházban működik. Most szerepel a gyár új prospektusában az **„Ernemat I."** műsorautomatájának **„Variomat"** jelű berendezéssel kiegészítő készüléke.

Az „Ernemat" lényegében **idővezérlésű** automatika, vagyis azon az elven épült fel, hogy **az egyes műsorrészek időigényüknek megfelelően programozhatók.** Ezért az időközi vezérlés egymás utáni elvét választották, melynél minden műsorrész (felvonás, film befejezés, reklámfilm stb.) befejezése előtt a következő műsorrész indulását teszi lehetővé. A vezérlés elve egyszerű: a filmszalag végén a perforáción kívüli részre egy kis **fémfóliát** ragasztanak, amely egy relé segítségével az automatikát működésbe hozza, és a műsor folyamatosságát az időegységnek megfelelően biztosítja. Az **1. ábrán** látható bütykös kapcsolóhengert egy szinkron motor hajtja meg. Erre a hengerre akként erősítették fel a megfelelő számú bütykös tárcsákat, hogy egymással ellentétesen is elállíthatók. Ilyformán a részidők az egyes vezérlő impulzusokhoz képest igen finoman beállíthatók. Míg a régebbi „Ernemat II." két átváltó készülékből áll, amelyek közül az egyik a teremben történő funkciók részére kiegészítőül szolgált, az „Ernemat I."-nél a vezérkapcsolókat központilag egyesítették. A hengeren levő 25 horonyhoz 2—2 mikrokapcsoló tartozik, és így automatikusan **50 művelet** állítható be. Ezzel az eljárással a filmszínházi előadás teljes folyamata automatizálható. A hengert hajtó szinkron motor csak akkor működik, ha megfelelő impulzust kap, tehát a kapcsolás után megáll, és csak az azt követő impulzus vezérli a további műsorrészt. A műsor indítás a teremben levő kulcsos kapcsolóval történik **(2. ábra),** amellyel megakadályozható, hogy illetéktelenek esetleges zavart okozzanak az előadás folyamán.

Az új rendszerű „Ernemat I." és „Variomat I—II." készülékkel kombinált automatika lehetővé teszi a programozási műveletek korrekcióját, akár előadás közben is (3. ábra: „Variomat I." kombináció). Az időkorrekció a futó-műsor közben beálló csúszás esetén másodpercek alatt a kívánt értékre állítható. A nyomógombokkal ellátott automatikát programozni lehet, bármilyen filmformátumhoz, amikor is beállítja a szükséges képméretet a vetítőernyőn, és ugyanakkor működteti a revolverfejes optika foglalatot is. Üzemeltet ezen kívül egy diázó készüléket 70 darab diapozitívvel. A dia-váltásokkal párhuzamosan ugyancsak automatikusan indul a gépházban levő **magnóberendezés,** amelyre a diához kapcsolódó szöveget vagy zenei aláfestést rögzítették. A vetítőgép **xenon-lámpája** egy áttétellel a diázó fényforrásaként is szerepel.

A különböző „Zeiss" vetítőgép típusokhoz (E. VIII., E. VIII. B., E. IX. és E. X.) olyan **képtávélesség-állítót** szerkesztettek, amely a nézőtéren szerelhető fel, és bármikor utána állítható a szükséges élesség. A berendezés filmszakadáskor vagy komolyabb filmrongálódás esetén (perforáció sérülés) azonnal kikapcsol.

Rendszerint a **teremügyeletes** indítja az előadást, amely a nézők beengedésénél diázással kezdődik, és ezután az összes további műveletet már az automatika szabályozza. A programozás és a készülékek beállítását a **vetítőgépész** végzi, akit a gyár kioktat a kezelésen kívül az esetleges meghibásodásnál az automatika kisebb javítására is. Az előadás alatt a gépész felügyel a berendezésre, végrehajtja a szükséges korrekciókat (hangszabályozás, képélesség állítás, félkép, filmszakadás stb.). A berendezés kezelésére természetesen jól kvalifikált, nagy gyakorlatmatizálás nemhogy megszüntetné a vetítőgépész közreműködését, ellenkezőleg, **nagyobb szakképesítést** kíván meg, ami természetesen magasabb dotációt is von maga után.

MÜLLER FERENC

Könyvjelző

FÁBRY ZOLTÁN: Európa elrablása (Tatran, Bratislava). Tanulmánykönyv ez 470 oldalas kötet, egyetlen nagy monológ szinte, mely regénynél érdekesebb annak, akit izgat, érdekel századunk története, az emberiség sorsa és jövendője. Fábry Zoltán, a „stószi remete", a közel hetven esztendős csehszlovákiai magyar közíró, esztéta, szerkesztő, az irodalomtörténeti és nemzetközi munkásmozgalmi jelentőségű **„Az ÚT"** szerkesztője, a **„Korunk"** egyik vezető egyénisége, e kötetben a középeurópai méretekben leggazdagabb német irodalom birtokában és ismeretében megírta a német imperializmus lélektanát, az Európa hegemóniára törő német militarizmus évszázados terveit, a mai imperialista céljaik „változatlanságát", s int a német militarizmus „katasztrófanihilizmus"-ából következő mindennapos veszélyre. Ahogy maga írja: „Európa elrablása — tárgya, anyaga Európának a nácizmus által való okkupálása." Félelmetes, felrázó, nyugtalanító olvasmány, egy fegyelmezett

Hol a folytatás?

Gazdasági életünkben alapvető változást jelentett az MSZMP 1964. december 10-i határozata.

Az emberek alkotóvágyának felszabadult jelentkezését tapasztalhattuk a filmforgalmazás területén is. Az 1965. évben jelentős *intézkedések* sora született a takarékosság, a dolgozók szociális helyzetének javítása, a munka magasabb fokú szervezésétől a helyes létszám-normák megállapításáig.

A forgalmazási vállalatok nagy többsége mindent megtett a határozat végrehajtása érdekében, a szakszervezeti bizottságok igen jól vizsgáztak, körültekintő, alapos munkát végeztek, helyesen értelmezve az egyéni és közös érdek összefüggéseit. Munkájuk összhangban volt a dolgozók érdekeivel, különösen a létszámcsökkentés során kaptak egyöntetű elismerést. Mi sem bizonyítja jobban, mint hogy több száz dolgozó leépítése során alig akadt egy-két tévedés, melyre fellebbezést nyújtottak be.

Az 1965. évi munka azt bizonyította, hogy a forgalmazási vállalatok elindultak a helyes úton. Kivétel nélkül mindenütt előtérbe került a munka *tartalmi* részének javítása, a sajátos, területnek megfelelő *versenyszervezés*, a szocialista címért küzdő *brigádok* szervezése (1964-ben 4 brigád volt, ma több mint 30 van), a művelődéspolitikai célok megvalósítása mellett a gazdaságos üzemeltetés kérdése.

Továbbképzésnek szántuk a megyei moziüzemi vállalatok kérésére szervezett *kecskeméti tájértekezletet.* 1965. december 2-án hat megye moziüzemvezetői és szb-tagjai gyűltek össze az Aranyhomok szállóban, hogy gondjaikat megosztva, megvitassák a korszerű üzemeltetés néhány problémáját.

A gondolatok bátor kimondására szóló biztatás nem maradt hatástalanul. Azzal kezdődött, hogy mindenki mondja el őszintén: hogyan képzeli el a korszerű üzemeltetést úgy, hogy a művelődéspolitikai célok se szenvedjenek csorbát, vagyis hogyan lehet a nézőnkénti 72 filléres állami dotációt csökkenteni, a látogatók létszámát emelni, vagy legalább a további csökkenését megállítani, hogy a forgalmazási dolgozók élet- és munkakörülményei javuljanak, életszínvonaluk emelkedjen.

A *Bács* megyei vállalat szb-titkára, *Rohrbacher Béla* vitaindító szavaiból emlékeztetőül néhány mondatot érdemes idézni: — *„A munkaverseny mozgalmak szerepe a vállalati tervek teljesítésében — a termelési tanácskozások aktivizáló hatása, a filmszínházak üzemeltetésének gyakorlati problémái, a bérezés új formái, a nagyobb anyagi ösztönzés feltételeinek biztosítása . . . stb."*

A hozzászólások megtétele előtt már érezhető volt, hogy a filmforgalmazás *új* lehetőségeiről, feladatairól tárgyaló értekezlet *fordulópont* lehet a szakma életében. A hozzászólásokból idézek: — *„Felsőbb szerveink adjanak nagyobb lehetőséget — önállóságot — a vállalati tervek elkészítésében, hogy még jobban aktivizálni lehessen a dolgozókat, tegyük lehetővé a legszélesebb rétegek beleszólását a tervek készítésébe."* — *„A jelenlegi bérek nem tükrözik az elvégzett munka mennyiségi és minőségi különbségeit."* — *„Meg kellene próbálkozni valamiféle jutalékos bérezéssel."* — *„Az eddiginél kisebb minimális törzsbért kellene bevezetni, s ehhez járulna a látogatói számtól és művelődéspolitikai céloktól függő jutalék. Teljes helyárú szervezésnél az összeg lehetne például a terven felüli bevétel bizonyos százaléka"* — *„Meg kellene kísérelni a jegykezelő nélküli üzemeltetést, s a felszabaduló bérrel a vállalat szabadon rendelkezhetne."* — *„A kis, falusi mozik igen ráfizetéses működését bérbeadással kellene javítani."* (1957-ben *Bács* megyében volt ilyen kísérlet, igen *jól bevált*, nemcsak a deficit szűnt meg, hanem a látogatói létszám is emelkedett.)

Nem véletlenül idéztem a fenti kérdéseket, javaslatokat, mivel mint az értekezlet egyik résztvevője megelégedéssel vettem azokat tudomásul. Azóta lassan fél év telt el, igaz, sok munka mellett, mérlegek, ez évi munkakezdés, bérintézkedések végrehajtása stb. — s egyre jobban kísért az a gondolat, hogy *az elhangzott szavak, javaslatok az aranyhomokba fulladtak.* Erősíti sejtelmemet a filmfőigazgatóságon tartott március 30-i értekezlet is, ahol az 1966. évi vállalati intézkedési tervek értékelése történt. Hiába vártuk, hogy valamelyik terv foglalkozik az elhangzott javaslatokkal, ez még véletlenül sem történt meg. Úgy látszik, mindenki a másikra vár, vagy talán el is felejtették: mi történt Kecskeméten. A felsőbb szerveknek címzett javaslatok haladnak a megvalósulás felé. Számos *intézkedés* született, csak példának említem: az 1966. évi tervmutató csökkentését, a központi dolgozók prémium rendeletét, a moziüzemi dolgozók II. félévre várható prémiumrendeletét. Ezek az intézkedések mind a *nagyobb önállóságot* igyekeznek biztosítani, növelve a vállalatok és szakszervezeti bizottságok felelősségét.

Már volt olyan megye *(Győr)*, amelyik komolyan érdeklődött: hol, milyen kezdeményezés született a tájértekezlet nyomán, *hová mehet tapasztalatcserére.* Sajnos, nem tudunk válaszolni, mert a résztvevők még nem sokat tettek ennek érdekében.

[illegible]hoz: *a májusi*
[illegible]méten elhang-
[illegible]i tettek meze-

A [illegible] vezetők: népművelők

Minden évben, a járási, városi művelődési osztályokkal közösen megbeszélésre hívjuk a filmszínház üzemvezetőket. A legutóbbin sok új, népművelési vonatkozású feladat ellátásáról szóltak üzemvezetőink. Ezek közül a legjobb és legcélravezetőbb módszereket szabad legyen gyakorlati kivitelezésre javasolni.

Általánossá vált, hogy évente a városi és községi tanácsok napirendre tűzik filmszínházuk munkáját. Az egyre jobb és céltudatosabb határozati javaslatok nyomán helységeinkben szélesedik a propagandisták hálózata, a tantestületekkel, iskolákkal, tömegszervezetekkel való kapcsolat, a kőfa-ból való anyagi támogatás, egyszóval szélesedik a filmszínházak részére nyújtott községi erkölcsi és anyagi segítségadás, munkájuk elismerése.

A vésztői filmszínház és művelődési ház együtt készíti fel propagandistáit (az iskolától, tsz-ektől, ktsz-ektől, tömegszervezetektől megjelenteket) a községben várható, kiemelkedő művészeti eseményekre. Az arra érdemes művészeti alkotásoknak tehát széles körű szóbeli propagandát biztosítanak, jó hírveréssel mindent megtesznek a filmsiker érdekében.

A megye húsz nagy mozijában rendszeressé vált a filmviták rendezése, filmklubok működése. Nagyon hasznosan és jól fejlesztik a fiatalság filmértését e rendezvények, melyek többségét irodalom- és történelem-szakos tanárok vezetik. Évente a megyeszékhelyen többnapos továbbképzést rendezünk a klub és vitavezetőinknek, nyárra pedig bentlakásos tanfolyamot tervezünk részükre, melynek témaköre szintén az esztétikai nevelés köréből épül fel. Ehhez a népművelési munkához tematikus filmösszeállításokat, vitavázlatokat igényelnénk, mégpedig gondolom nemcsak mi, hanem a többi hasonló munkára vállalkozó megye is, a Filmtudományi Intézettől, illetve a várva-várt Filmklubok Szövetségétől. Az épülő művelődési otthonok és filmszínházak berendezéséhez, a kinotechnikai kivitelezéshez mindenütt messzemenő segítséget biztosítunk. A közös művelődési kombinátok szépek, jól felszereltek. Többségükben biztosítottuk az egyszemélyi vezetést. A csanádapácai filmszínház példája nyomán ma már mozgalom kezdődött az úgynevezett „teltházak", vagy nagyobb menynyiségű jegyeladások biztosítása érdekében. Ezeket az akciókat a termelőszövetkezeti, üzemi, földművesszövetkezeti stb. szociális és kulturális alapokból fedezik.

Számos, a fentiekhez hasonló népművelő tevékenységről adtak számot a Békés megyei filmszínházak üzemvezetői, akik gyakorlati munkájuk során szorosan együttdolgoznak a népművelőkkel, együtt formálják a művészeteket szerető és értő fiatalságot, közönséget.

BORKA JÓZSEF
a Békés megyei Moziüzemi Vállalat igazgatója

1021

Minden eszmei és szervezeti döntésnek

AZ ALKOTÁST KELL SZOLGÁLNIA

— FELSZÓLALÁS A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZGYŰLÉSÉN —

A mi hivatásunkkal együtt jár minden új műnél mérlegre tenni újból és újból: emberségünket, felkészültségünket s talán nem túlzok, ha azt mondom: életünk értelmét. Ennél kisebb igénnyel nem is volna szabad sohasem ecsethez, mintázófához nyúlni.

Itt, most pedig kollektív magunkat tesszük mérlegre. Bár az igazi mérleg a X. nemzeti kiállítás, illetve az V. iparművészeti kiállítás volt, nem becsülhetjük le eszmei és szervezeti életünk világát sem. Hiszen a kettő kölcsönösen hat egymásra.

A beszámoló jórészt őszinte választ ad kérdéseinkre, vagy legalább is feltárja problémáinkat, de talán jellegénél fogva is — általánosító módon. Egyik, általam lényegesnek vélt részletéhez kívánok reflexiókat fűzni. Egy elvi, esztétikai kérdéshez, a napjainkban sokszor felmerülő és sorainkban számtalan nézeteltérést okozó modernség, korszerűség gondolatához kapcsolódnék.

Túl vagyunk már a szocialista realista művészet értelmezésének régebbi, a valóságot és a művészetet túlzottan leegyszerűsítő nézetein. Tudjuk: a világ, a mai életünk igen összetett, bonyolult, tele van ellentmondásokkal, a fejlődésünkből adódó nehézségekkel. Noha hitünk a világ haladásában, benne a művészet sorsának alakulásában bizakodó, tehát optimista, nap mint nap tragédiáknak is tanúi vagyunk. Életérzésünkre tehát egy állandó feszültség, kontrasztosság a jellemző. A művészet szükségképpen ezt is tükrözi. Hivatásunk a valóságot kifejezni, ezt feltárva az emberi haladást szolgálni. Hogyan tudjuk élményeinket minél maradéktalanabbul kifejezni — ez ma is minden műteremben — ahol felelősségteljesen veszik a hivatást — mindennapos küzdelem. Ha hozzávesszük ehhez, hogy a művész nem kíván a társadalomtól elszigetelt lénnyé válni, akkor mindezt a mások számára is, a közönség számára is érthető módon kell elmondania. De hogyan beszéljen korszerű dolgokról, korszerű formákban az a művészet, amelynek közönsége vizuálisan nem művelt? De ez még mindig nem minden! A művet el kell fogadtatni zsürikkel, hivatalosakkal, s ezek visszahatása nem mindig pozitív tényező. Azt hiszem, eleget vázoltam máris a problémákról.

A sematikus, vagy akadémikus válasz kész: az igazi korszerű művészet magában foglalja mindazt, amit eddig eredményként elértek elődeink. Ez igaz. Az ellentétek abból adódnak: miként értelmezzük elődeinket. Ennek megítélésében sokféle felfogással találkozunk, s ennek következtében a korszerűség vállalásában is.

Vannak, akik az eddigi hagyományokból teljesen kizárják a XX. század izmusainak többségét, a legújabb kortársi törekvéseket meg egyenesen őrültségnek titulálják. Mások csak ezeket fogadják el, illetve ezek egyikét tekintik kiinduló pontnak. Ismét mások kizárólag a hazai festészetet, vagy ezen belül is a kétségtelen legnemzetibb jellegű alföldi művészetet vélik egyedüli alapnak. Találkozunk olyan nézettel is, amely minden igazodást elvet. A soha-nem-volt teljesen új művészet elvét vallják. Akadnak olyanok is, akik kizárólag tematikai kérdésnek fogják fel a modernséget, és olyanok is, akik a teljes elvontságot, az absztrakciót hirdetik.

Sokféle a variáns. Részigazságokat mindegyik tartalmaz és ugyancsak elfogultságot is. Pedig ezek az elfogultságok amilyen természetesek valakinek az önmaga művészi alkotásaira vonatkozóan, éppolyan jogtalanok, ha kizárólagossá teszi mások műveinek megítélése közben. Amennyire értékesek egyes ránk oly rég óta és oly nyomasztóan hat, mely szerint mi mindig idegenkedünk az újtól, a mástól, gyökerestől fel kell számolnunk ahhoz, hogy korszerű, társadalmunkhoz, századunkhoz méltó művészetünk legyen.

A mi korunk művészete multiformis. Ugyanazt az életérzést sokféle formában fejezi ki. Bonyolult a kor — differenciáltak a kifejezési eszközök. Következésképpen szövetségünk első eszmei feladata ezek mibenlétének, szocialista kultúránkba való beillesztésének értelmezése, másodszor: kiállítási politikánkban való érvényre juttatása.

Nem szeretném, ha félreértenék a következőkben elhangzókat. Művészeti közéletünknek arról a részéről szólnék, amely a hivatalainkkal való kapcsolatunkat jelenti. Előljáróban leszögezem: semmi okom nincs a hivatalok jóindulatát, ügybuzgalmát kétségbe vonni. Ellenkezőleg: számos kérdésben meszszemenő megértést, az alkotói problémákkal való együttérzést tapasztaltam. Azt hiszem, az egész festőtársadalom nevében köszönetemet fejezhetem ki a Művelődésügyi Minisztériumnak és a Képzőművészeti Alapnak, amiért a tábla-festészet fejlődést elősegítették. Közös, de csakis közös erőfeszítéssel tovább fejleszthetjük ennek módszereit, elvi tisztázással növelhetjük rendeltetésszerű hatékonyságát.

Beszámolónkban ez áll: „Nem sikerült a tagság mozgósítása az alkotó munka eszmei és művészetpolitikai kérdések intézményes megvitatására, a szakmai viták rendszerének kialakítására". Erre említek egy példát. A festőszakosztály vezetősége elhatározta a X. nemzeti kiállítás értékelését egy szakosztályi ülés keretében. Meghívtunk művészettörténészeket is. Egyikük szólt hozzá. Szándékunk helyes volt: legyen elvi vita. Akiktől vártuk az elvi segítséget, nem adták meg. A kiállítás érdemi részéhez alig volt ezért hozzászóló, elvi, eszmei, szakmai vita helyett a zsürizés, a rendezés módszere felett alakult ki egy meglehetősen éles, senki által nem kívánt, személyeskedő vita. A lemondás gondolatával foglalkozva, végleges elkeseredésben jöttem el onnan. Csak mi voltunk okai a vita ilyen alakulásának? A festők? Nem! Ahogyan a zsüri-keret létrejött, ahogyan az végbe ment, sértette a festők alapvető jogi érzékét. Előrelátható volt a következmény. Akinek a háza ég, az segítségért kiáltozik, a tüzet kívánja eloltani legelső sorban, s nem azon gondolkodik, hogy mivel kéne a kilincset még fényesebbé tenni.

Esztétikai nézeteinkben éppen úgy, mint közügyeink megítélésében rengeteg a hiedelem. A hiedelem pedig, a nem realitáson nyugvó vágy, vagy félelem, vak ösztön vagy szenvedély lecsapódása. Ennek pedig kevés az igazság-tartalma, ezért értéktelen, értelmetlen. A balhiedelmeken nyugvó vágyak nem valósulnak meg, ezért szükségszerű velejárójuk a csalódás.

Balhiedelmek helyett a valóság sokoldalú ismeretén alapuló közgondolkodás kellene. Közgondolkodás, amely mérlegel, belát, de bátor is egyszerre. Ilyen értelem-szülte tettek kellenének ide.

A balhiedelmek okai: a tájékozatlanság, a nem nyílt, áttekinthetetlen szervezések, az ellentmondó intézkedések. Mindezek pedig sorainkban a kollegialitás helyett a rivalitást fejlesztik, a rend és tiszta-légkörű viták helyett zűrzavart, személyeskedést váltanak ki. Ha a balhiedelmek okait felszámoljuk a közélet nyílttá tételével, a rendszeres tájékoztatással, elvi alapokon nyugvó vitákkal, — akkor nagy lépést tettünk előre szövetségünk rangjának emelésében.

Végezetül pedig — egy percre sem feledhetjük el: főcélunk itt és a következőkben is a minél magasabb színvonalú, szocialista képzőművészet fejlődésének elősegítése. A lényeg az alkotáson van. Minden eszmei és szervezeti döntésnek ezt kell szolgálnia.

Tamás Ervin

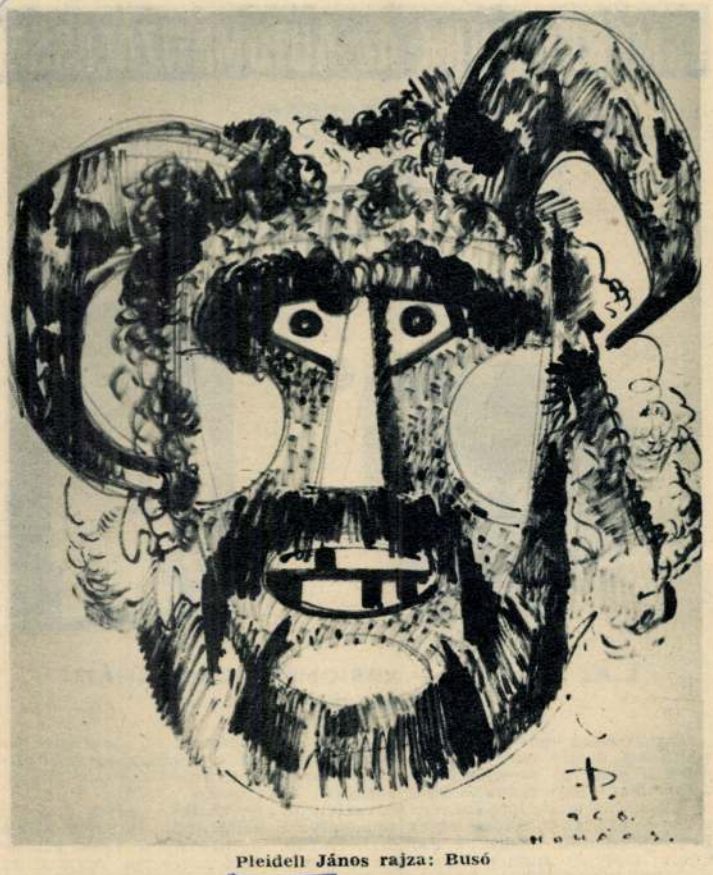

Pleidell **János** rajza: Busó

A Magyar Képzőművészek Szövetsége az Ujvárosháza dísztermében tartotta meg VII. közgyűlését. **Somogyi József**, Kossuth-díjas szobrászművész, a szövetség alelnöke megnyitó beszédét mondja (MTI)

Képzőművészeti krónika

— Az elmúlt hónapban „mozgalmas" volt a képzőművészeti közélet. Mindenek előtt a szövetség kétnapos közgyűlését kell említeni. Ahogyan több felszólaló, s a beszámoló is megállapította, a „közélet", s a „közgyűlés" maga messze alatta marad az alkotói munka eredményeinek. Természetesen ez még mindig jobb, mintha fordítva volna! Lehet vitatkozni a közgyűlés „színvonalán", lehet vitatkozni minden elhangzott felszólalás felett, az azonban kétségtelen tény, hogy sok olyan probléma tisztázására került sor, amely a további munkát megkönnyítheti. Örömmel üdvözöltük, hogy végre mind a beszámoló, mind több hozzászólás is utalt a szakszervezet és a szövetség kapcsolatainak fontosságára. Szakszervezeti mozgalmunkon a továbbiakban sem fog múlni, egy — a művésztársadalom érdekében folytatott — reális, a kölcsönös helyzetet figyelembevevő együttműködés. Reméljük, hogy az ekörüli problémák részletes megvitatására nemsokára sor kerülhet a két vezetőség között.

— A fiatal képzőművészek országos kiállításán kiosztották a KISZ Központi Bizottságának díjait. A tízezer forintos **nagydíjat SVÁBY LAJOS** festőművész kapta, kitűnő kvalitású emberábrázoló kompozícióiért. Ötezer-ötezer forintos díjjal jutalmazták **Benedek** György, **Lakner** László, **Szabó** István, **Veress** Sándor festő-, **Melocco** Miklós, **Papachristos** Andreas szobrász-, valamint **G. Molnár** István és **Pásztor** Gábor grafikusművész munkáit.

— Nem lankadó szorgalommal folynak tovább a szakszervezeti művelődési otthonokban és **munkásszállásokon** a képző- és iparművészeti **kiállítások**, amelyeken művészek részvételével az érdeklődő közönség előtt vitákra, megbeszélésekre is sor kerül. Így legutóbb a Fehérvári úton **Bér Rudolf** és **Gádor Emil** festőművészek részvételével folyt tárlatvezetés és vita a X. képzőművészeti kiállítás képanyagából, válogatott művek előtt.

— A művészek alkotómunkáját segítő vállalatok dolgozóinak is eseménydús hónapja volt április. Nyereségrészesedés a vállalatoknál, kitüntetések, jutalmazások! A **Kivitelező és Iparvállalat** „Mészáros László" és „Medgyessy Ferenc" szocialista brigádját **bronzplakettel** tüntették ki. Mindenütt megtartották a termelési tanácskozásokat, s az eredményes kivitelezési, művelődéspolitikai és kereskedelmi tevékenységben kiváló dolgozók illő megbecsülésben részesültek.

— A Képzőművészek Szövetségének választmánya április 20-i ülésén a szövetség elnökévé **Somogyi József**, Kossuth-díjas szobrászművészt, főtitkárává **Tamás Ervin** festőművészt választotta. A képzőművészeti szaktitkár **Raszler Károly** grafikusművész lett, az iparművészeti pedig **Buzás Árpád** textiltervező művész.

(SZS)

…terjesztett beszámolóját.

Az olasz politikai élet fejleményei közül római megfigyelők kiemelik Craxi szocialistái-

…kialakított

összefogásnak és szakítaniok kell az OKP-val. Alternatívaként a középbal-formula feltámasztását javasolták.

…ánkózás Málom ban, a gyerekek legnagyobb örömére.
Fotó: Gács Béla

…el ugyanez azonban az ol…
édesvízi halfeldolgozókról, a…
lyeknek a végterméke nem …
konzerv, hanem a bikaliak …
képzeléseinek és a piaci i…
nyeknek jobban megfelelő …
tött, konyhakész termék. A …
relit halnak ugyanis nagy elő…
van a halkonzervvel szemb…
elkészítése után épp olyan í…
tes, mint az aznap kifogott élőhal. Mindehhez azonban az szükséges, hogy frissen dolgozzák fel és azonnal mínusz 40 C-fokra mélyhűtsék, majd a mélyhűtött halat mínusz 24 Celsius-fokon tárolják.

Az eredeti elképzelés szerint a feldolgozó üzem komplett gépsorait egy japán cég szállította volna. Ám ez a megoldás túl költségesnek bizonyult. Ezért a beruházók hozzánk lényegesen közelebb lévő európai gépgyártó cégekkel kezdtek tárgyalásokat. A komplett technológia leszállítását végül is egy NSZK-beli cég vállalta el oly módon, hogy a halpikkelyező gépet a német cég Kanadából, a hűtőt Svédországból szerzi majd be.

…megyénk új jelentős élelmiszeripari üzeme lesz, ahol két műszakos termeléssel évente 500 vagon élőhalat dolgoznak majd fel belső ellátásra és exportra. Az ehhez szükséges nyersanyagot részben az állami gazdaság tavaiban állítják majd elő, részben a bikali gesztorsággal működő haltermelési rendszer gazdaságaitól szerzik be.

Az új automatizált üzem 60 főt foglalkoztat majd, de az őszi-téli csúcsszezonban, amikor két műszakban dolgoznak, ennek dupláját. A gyár munkásait főként az állami gazdaság dolgozóiból és a környező falvakból toborozzák, az automatikus feldolgozó gépekhez betanított munkások kellenek. A hűtők és hűtőtárolók szakmunkásainak kiképzését a hűtőipar vállalta.

— Rné —

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
Platthy György
Kiállítása
DUNÁNTÚLI NAPLÓ
1979 JAN 21

1021

Platthy György kiállítása Szentendrén

Platthy György festőművész neve nem ismeretlen Pécsett és a dunántúli megyékben. Nemcsak tárlataival, témakeresésével is gyakran fölkeresi ezt a tájat. Különösen vonzódik Mecseknádasd és Baranya szelíd lankáihoz, Tihany, Szigliget és a Balaton sokszínű fényeihez. Pécsett jól emlékeznek 1961-ben elkészített pompás sorozatára a pécsvidéki bányászéletről, amelyben a szénbányászok nehéz munkájának sok apró epizódjáról, a munka utáni fürdés örömeről, vagy éppen egy vak ló magáramaradottságáról vall. 1971-ben feleségével, *P. Kovács Júliával* rendezett közös kiállítást a pécsi Pannonia Sörgyárban, üzemi témákból.

Szívesen és sokat utazik, s minden ilyen út a megfestenivalók egész sorát jelenti. Jobbára egy-egy város és táj sajátos karakterét, atmoszféráját akarja megmutatni. Így kerültek vásznaira Salzburg, Bártfa, a pulai amfiteátrum; Ibafa erdőshátú dombjai és más tájak, városok. Utazásai során sok képet festett Helsinkiről, Moszkváról, Isztria tájairól, Velencéről, de ugyanakkor állandó témája maradt az egyik legkedvesebb táj: a Mecsek vidéke is.

Huszonöt közepes és nagyméretű olajfestményéből most kiállítás nyílik a Pest megyei művelődési központban, Szentendrén. Tárlatát január 21-én, vasárnap délelőtt 11 órakor *Pogány Ö. Gábor*, a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója nyitja meg. Megtekinthető február 12-ig.

Platthy György: Moszkva című festménye

Uj Ember, 1991.1.sz.7.

SSÉGBEN

Platthy György:
A Szentcsalád menekülése Egyiptomba

Új könyvek

ELENT Tamás László zalaszentpiebános könyve **„Szertartástan aztörténelem"** címmel. Ára: 35,— szerű stílusban, 50 oldalon foglasze a tárggyal kapcsolatos legb tudnivalókat. Kapnató az Ecc- és a szerzőnél: Tamás László , Szentbalázs, 8772. (X)

ÉS VELÜNK! — „r. k." humor, katolikus anekdoták, szólások és — címmel jelent meg H. Bele gyűjteményes munkaja. Több ázéves hiányt pótol ez az anekjtemény, amely művelődéstörténalékokkal is szolgál a kedves ak. Ára: 148,— Ft. A kötet megató, ill. megrendelhető a Szent Kiadó szegedi és budapesti bolt-

T GELLÉRT EGYHÁZI KIADÓ YVEI

ay Gausz Tibor S.J.: Életerőnk, t (180,— Ft).

Martin: Férjek, feleségek, szürekek. (Egy ötgyermekes csaanúsága arról, hogyan lehet a ellemében élni a mai világban. beszél a családi életben felmerdésekről: a szexualitástól a evelésig. Ajánljuk lelkipásztojegyesoktatáshoz!) Ára: 130,—

Attila: Szólj, Uram, hallja a d! (Elmélkedések az év minára. Adventtől Krisztus Király áig.) Ára: 180,— Ft.

ek megvásárolhatók, ill. meg-

SZENT MARGIT M SZIGETEN

Január 20-án, vas margitszigeti Domon Szent Margit sírja fö tat be Paskai László mi érsek. A főpászt a híveket, hogy köz az egész magyarságér előzően a margitszi kápolnában ájtatossá 18—19-én este 6 óra után 5 órakor. A sz beszédet Bede Kálmá atya mondja. Az ájt napján de. 10 órako és szentbeszéd Szent a kápolnában.

A KERESZTÉNY SZÖVETSÉGE januá Adalbertinumban (B tak u. 35.) folytatja tal-megbeszéléseit" házak új kapcsolata újításáért címmel. István, Művelődésüg káts Miklós, Minis sága; Fabinyi Tibo lógia; Tenke Sánd lógia; Giczy Györg asztal-megbeszélést

A SZENT ANTA ZIUM ÉS KOLLÉG leuma alkalmából a pesti ferencesek ciek tere 2.) jan délelőtt 11 órako gebb" és az össz kat. A paptestvér liturgikus ruhát h ünnepi koncelebr dapesti érseki he

A MAGYAR Z

Dolly grófnő — Tatjána?

Dolly grófnő, a feltételezett „prototípus"

Ficquelmonték pétervári szalon

Karel Ludvik Ficquelmont pétervári osztrá felesége volt-e Puskin Tatjánájának prot

A klasszikus orosz irodalom egyik kitűnősége, A. Sz. Puskin (1799–1837) Jevgenyij Anyegin c. műve egyik központi alakjával, Tatjánával kapcsolatban az utóbbi évek kutatásai meglehetősen sok érdekességet derítettek ki.

Josef Kajetán Tyl (1808–1856) cseh drámaíró, elbeszélő, publicista, irodalomszervező, a cseh himnusz szerzője 145 évvel ezelőtt (1834. január 2-án) Květy české (Cseh virágok) címen irodalmi-művészeti jellegű folyóiratot indított, ami a mai cseh hetilap, a Květy (Virágok) elődjának

morvaországi Zarošiceben van eltemetve. Hősi halálát Lev Tolsztoj a „Háború és béke"-ben örökítette meg – Bolkonszkij herceg történetében.

Darja Fjodorovna Tiesenhausenova, akit egyébként „Dolly"-nak szólítottak, 10 éves pétervári tartózkodása alatt a legpompásabb irodalmi szalonok egyikét tartotta fenn az akkori orosz fővárosban. Ficquelmonték szalonjában a kor orosz művészei megismerkedhettek a legújabb európai irodalommal, s nem véletlenül nevezték az osztrák követ feleFeltételezik, hogy Dolly inspirációja érezhető Tatjána figurája megalkotásában a „Jevgenyij Anyegin" második részében. A puskini mű cselekményéhez hasonlóan Ficquelmonték esetében is nagy a korkülönbség a házastársak között. Vitathatatlan az is, hogy Pétervár egyik legszebb asszonyának, Dollynak viszonya volt Puskinnal, amiről nálunk a közelmúltban megjelent Kortársak Puskinról (Gondolat Kiadó, Bp., 1978.) c. műben is olvashatunk Puskin egyik legközelebbi és leghívebb barátja, P. V. Nascsokin és felesége visszaemlé-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1979 FEB 1.1.

Platthy György
festőművész

1021

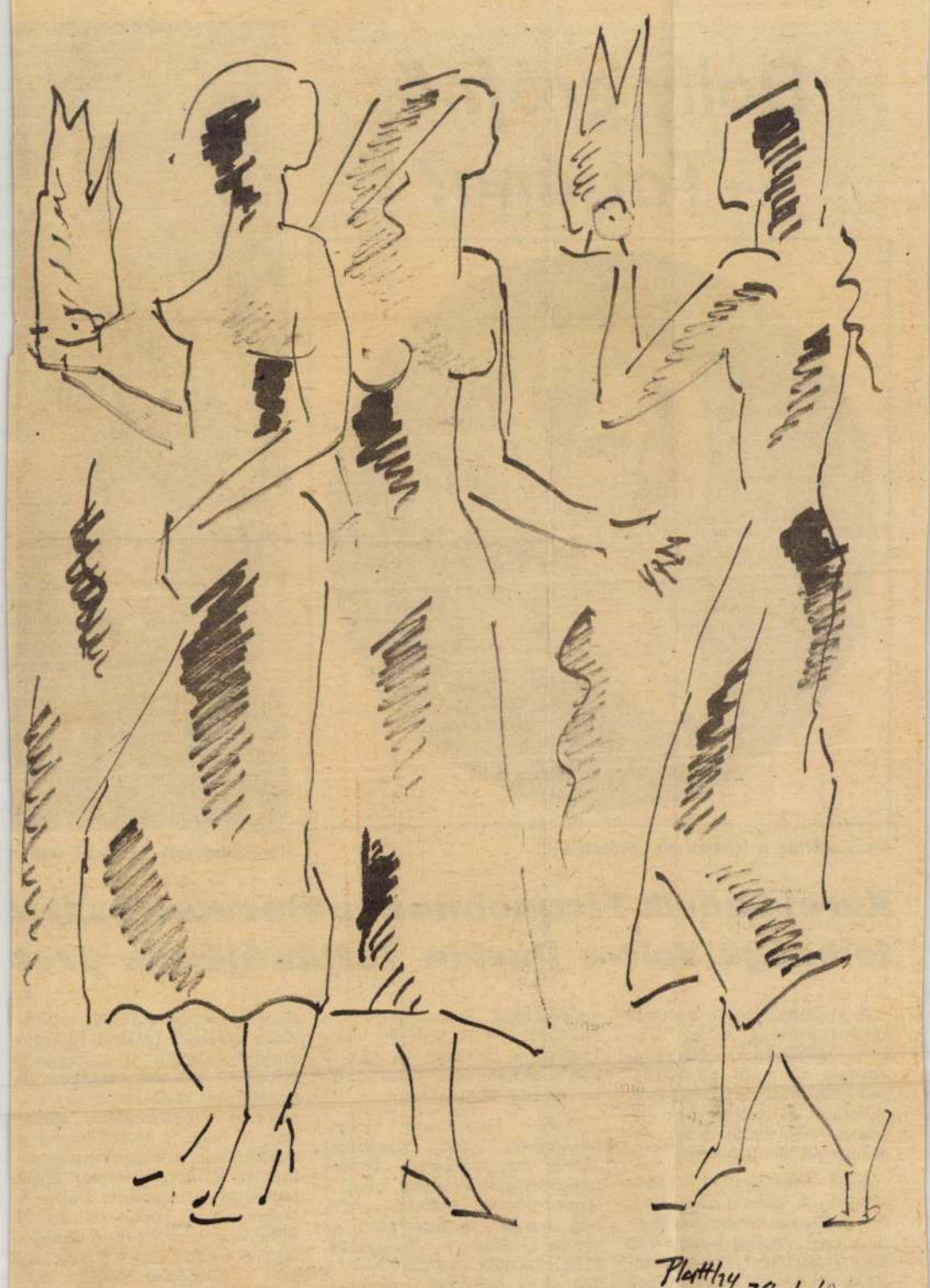

Platthy György rajza

int a hajók!

Zsoldos Sándor rajzai

gitárosság nevjele. 53. Magas szögben. 55. Orosz férfinév. 57. La . . . , a világ legmagasabban fekvő fővárosa. 58. Indulatszó. 59. Munkaeszköz. 61. Régi hosszmérték. 63. Érzékszerv. 65. Vendégség görögül. 67. Női név. 69. Fiúnév. 71. Nulla. 72. Lent. 73. Mozdulatlan. 74. Az idézett vers címe. (Zárt betűk: V, T.)

FUGGOLEGES: 2. Adat része! 3. „. . . Anna", Kosztolányi Dezső regénye. 4. Nyelvtani fogalom. 5. Kanyar vége! 6. Laguna. 7. Könyörög. 8. Díszes. 9. Indulatszó. 10. Három — szlovákul. 11. Kanalaz. 12. Megyeszékhely. 17. Utcai, nézőtéri árus. 18. Lónév. 19. Fizetség. 21.

nűsora

Show. 20.19: Liszt: h-moll szonáta. 20.47: Hírek. 20.50: Népdalok. 21.30: Petress István műsora. 22.00: Hírek. Sport. Időjárásjelentés. 22.20: Francy Boland együttese játszik. 22.35: Hermann István írása. 22.50: Nagy mesterek — világhírű előadóművé-

21.50: Chris és Frank. NDK zenés

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Platthy György

Pestmegyei Hírlap
1974 SEP 22

1021

Szigligeti vár

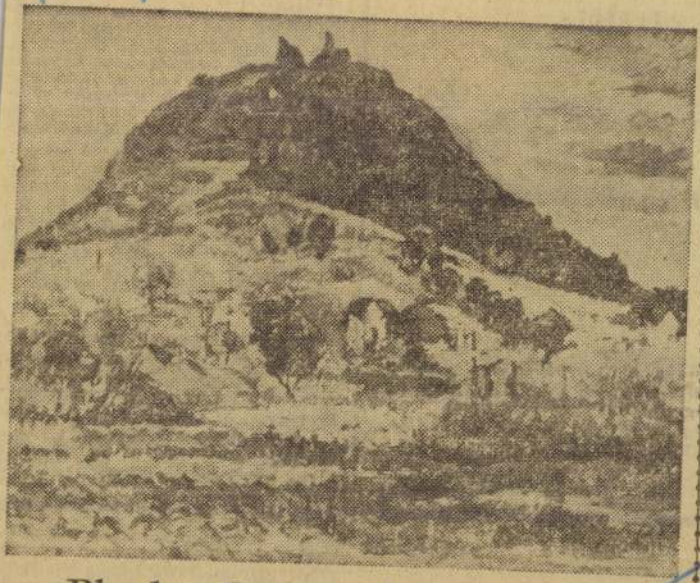

Platthy György olajfestménye

Színházban

ségek

A magyar

A Pécsi Tanárképző Főiskolán 1973. április 9—14-ig rendezték meg anyanyelvünk ünnepi hetét. Ebből az alkalomból felkerestük *dr. Temesi Mihály* főiskolai tanárt, a Nyelvtudományi Tanszék vezetőjét, nyilatkozzék a Magyar nyelv hete célkitűzéseiről.

— Harmadszor rendezte meg Főiskolánk a magyar nyelv hetét a Művelődési Minisztérium, a KISZ Központi Bizottsága, Pécs Város Tanácsa VB művelődési osztálya, a TIT Baranya megyei szervezete és a Magyar Nyelvtudományi Társaság pécsi csoportja közreműködésével. Az elhangzott előadások, a megtartott vetélkedők igazolták, hogy oktatóink és hallgatóságunk többsége jól vigyázza anyanyelvét.

— Meggyőződéssel vallom, hogy kulturáltan beszélni és írni valójában annyit jelent, mint kulturáltan gondolkodni. Társadalmunk magas szinten

— *Mik voltak az ünnepi hét rendezvénysorozatának tartalmasabb programpontjai?*

— A magyar nyelv hete rendezvénysorozatát április 9-én *Vonyó József*, a főiskolai KISZ VB titkára nyitotta meg, majd *Anyanyelvi nevelésünk, nyelvoktatásunk helyzete és feladatai* címmel én tartottam előadást. Az ezt követő programban a főiskolai hallgatók írásos és szóbeli kommunikációs versenye következett amelyen kimagasló eredményt ért el *Laurenszky Katalin*, elismerést érdemlő készültségről tett tanúbizonyságot *Pió Márta* és *Várkonyi Balázs* főiskolai hallgató. Ugyanekkor rendeztük meg a Kazinczy kiejtési verseny főiskolai házi döntőjét, amelyen az első díjat *Aradi Éva*, a II. díjat *Kovács István*, és a megosztott III. díjat *Hajas Ilona* és *Holdosi József* hallgatók kapták.

Április 10-én került sorra a fogalmazási és a helyesírási, nyelvhelyességi verseny. E versenyek I. díját *Csirke Erzsébet*, *Szilágyi Erzsébet* és *Székely Zsuzsa* hallgatók kapták, II. díjas a versenyen *Hoffmann Éva*, III. díjasok *Dési*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Dunántúli Napló

1973 APR 15

Platthy György
1021

Platthy György: Unneplők

REJT

ÓL

pécsi fes-
rom hétig

varázsolja

elemek

eumokból

Eddig több tucat
lt, Goya, Chagall,
ippl-Rónai, Tou-
és mások alkotá-
bekeretezve –
ácolt, sima fake-
tjük a falra; vagy
, vagyis 3–5 cen-
ima dobozt készí-
k üreges része ke-
, felszínére pedig
rásimítjuk a reprót.
a kiadóvállalat-
egjelenő szebbnél
tárain az ország
iai. múzeumoink

nyezése – mégis kevesen tudnak róla – a valósághű kópiák forgalombahozatala. Az ország minden tájának nagyobb múzeumaiban megvásárolhatók – meglepően olcsón – az ötvösművészet remekeinek nagyon szép kópiái, amelyek eredetijei a legkülönbözőbb történelmi korokból, az ország, és a világ sok tájáról valók. Afrikai, indián, ázsiai, óceániai kultikus tárgyak, maszkok elefántcsont-utánzatú filigrán munkák, kályha csempemásolatok, rézmetszet-másolatok, kicsinyített szárnyasoltárok, habán tálak, bokályok, tányérok: mindez a falra való; a régi patikaedények, fűszertartók, mázas és patinázott edények a polc, asztal díszei. Lelőhelyük a budapesti Vörösmarty téren levő Múzeumi

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1980 FEB 10

Platthy György
festőművész

Dunántúli Napló

1021

Platthy György: RABACI ÖBÖ

Tapolcán, a Városi Művelődési Központban ma nyitja meg Platthy György tőművész kiállítását Baski Sándor, a városi tanács elnöke. A kiállítás hé tart nyitva.

Balett ísora

tet a világ ifjúságának ezen a nagy seregszemléjén. – A műsor azonban most már végleges. Ezek szerint négy helyen: a Deutsches Theater Kamaraszínházában, a Komische Oper-ben, a Magyar Gálaesten és a Magyar Házban lépnek fel, utóbbi helyen két alkalommal.

A Deutsches Theater Kamaraszínházában Tóth Sándor 7 koreográfiáját mutatják be: Gonda: Nyitány, Deák: Tótágas, Vaughan Williams: Csend, Albinoni: Vallomás, illetve Brubeck: Tapsos fox, Bach–Swingle: Largo, Concerto és Kodály: Fölszállott a páva című zeneművére írott koreográfiáját táncolják el, mégpedig mindkettőnek a rövidített változatát, a Concertóból például a III. tételt. Augusztus 1-én a Komische Operben ugyancsak Eck Imre munkáját láthatja a VIT közönsége. Ennek az estnek a műsora: Kodály: Nyári este, Lajtha: Kötelékek, és Kodály: Fölszállott a páva. Később meghatározandó két időpontban Eck Imre–Tóth Sándor estje lesz a Magyar Házban. Műsor: Szervánszky: Tegeződve, Albinoni:

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 JUL 15
Dunántúli Napló

Platthy György

1021

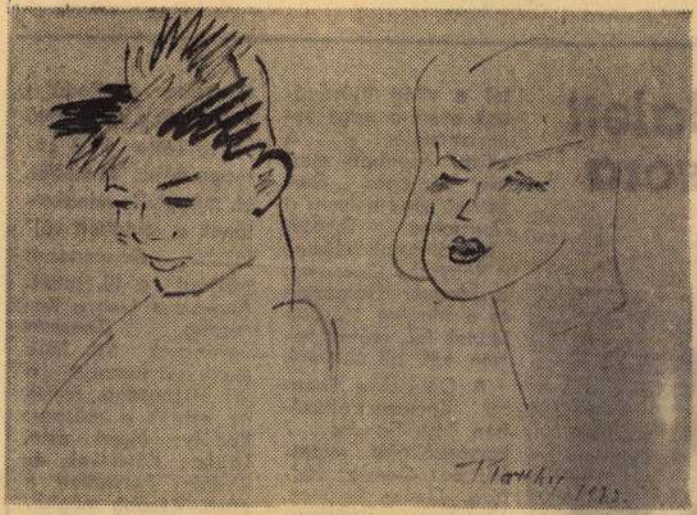

Lurkó és nővére

Platthy György rajza

EDZ

Kegyetlen és ártatlan. Odaadó, és csak a maga boldogságával törődő.

A tizenhat éves leány.

Áldás és esendő áldozat. Még nem tudja, hogy a tiszta szív örök hűségre kötelez. S még azt sem tudja, hogy a tiszta szív félelmetes.

Zsuzsi. Egyesületben úszik, még télen is, hetente kétszer. Tavasztól mindennap.

Tomi szigorú: „Menj a ligetbe, öcsi, vagy a moziba, ha valamit akarsz!"

Tamás: tanár, valamikor tán bajnok is volt, most negyvenéves és: Tomi. S az uszoda szent. Tomi védi a lányokat. És mégis azt sugdossák a lányok: „Vali csakis úgy szerezhetett bajnokságot, hogy Tamás oktatta... még éjjel is. És vitte autóján, víztől hazáig, hazulról a vízig."

Vali továbbállt, de Tomit nem izgatja a világhír.

Neki az a hivatása, hogy védje a medencében a lányokat. Bár a fiúk is szeretik, tisztelik, mert nem szól, ha a parton tenyérben látja valamelyik lány vállát. Az a lány dolga: „Csak vízbe ne ugorjatok együtt!"

Ezért egy kicsit mindegyik lány szerelmes Tomiba. Csakhogy tudják, itt s a főiskolán legalább száz lány mozog a keze alatt! Ugoda lehet menni, oda lehet állni. Még bicceni se kell.

„Miért ne én lehetnék, akit igazán szeret?" — gondolja éppen most Zsuzsi, s az most mindegy, hogy felesége is van Tominak. Mert Zsuzsi képzeletében még nincsen olyan szó, hogy: örökre. De olyan sincs: amíg élek! Csak azt érzi, teste világít, és Tomi talán még a fiúk csupasz bordáin át is látja őt: „S ha már engemet látsz, biztosan észrevetted a rózsákat is hátam mögött, hiszen pirosabbak nálam".

„Miért ne éppen én lehetnék az?"

Füttyszó. Fiúk a startköveken. Füttyszó: fiúk csobbanása. Habok kúsznak a kötelek között.

Most mindenki a vízre néz. Még Tomi is. Egy lépés előre. Semmi. Aztán mégis megfordítja fejét. Na, ugye? Zsuzsi úgy látja (s nem csodálkozik rajta), hogy Tominak tátva maradt a szeme. Ha estig is várna, ilyen alkalom akkor se jön!

— A mi kertünk most nyílik...

Tomi előbb nem nyul a rózsák után. Medence partján ő még nem kapott virágot. Másutt sem igen, hiszen azt a lányoknak adják győzelem után.

— Igen? Talán: a mi kertünkben...

— Igen. Most nyílik, és nagyon sok van!

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1965 .IAN 17.
DUNÁNTÚLI NAPLÓ
Platthy György

1021

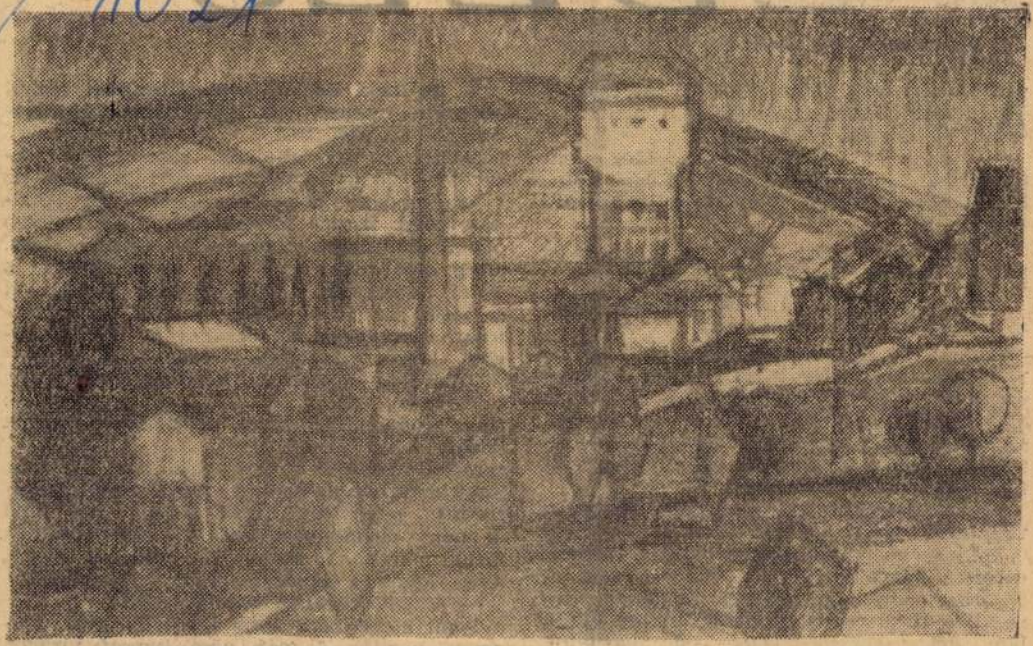

PLATTHY GYÖRGY *TÁJ*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
DUNÁNTÚLI NAPLÓ
1965 JUN 4.

1021

napló

Képzőművészeti kiállítás, hangverseny a pedagógusnapon

Június 5-én, szombaton rendezik meg Pécsett és Baranyában az idei pedagógusnapot. Délelőtt tíz órakor a kitüntetettek találkoznak a pécsi Jókai utcai iskolában, ahol pedagógus képzőművészeti kiállítás nyílik. *Platthy György* főiskolai tanszékvezető tanár megnyitja a kiállítást, majd a megyei tanácson a megye és a város vezetői fogadják a kitüntetett nevelőket, az eddigiek szerint huszonhét pedagógust.

A programban hangverseny is szerepel. Este fél nyolckor a Liszt-teremben a Baranyai Óvónők Kara lép fel *Várnai Ferenc* vezényletével. Fellép a műsorban *Marczis Demeter* Liszt-díjas, *V. Pachmayer Ilona* hárfaművész, valamint a Zengő Kamarakórus is. Közreműködik *Toma Péter*, *Balázs István* (hegedű), *Hajna Rezső* (mélyhegedű) és *Polgár Zsolt* (gordonka).

A járási székhelyeken és az iskolákban nem rendeznek ünnepséget, csak a szülők és a gyerekek köszöntik zárt körben a pedagógusokat.

ek!

ntūli r

megyei Bizottsága és a Me

ÁRA 50 FILLÉR

Megke
me

300 szakember tan

Platthy György

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1964 NOV 1

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

— o —

Önálló kiállítása nyílik november 7-én Platthy György festőművésznek a Janus Pannonius Múzeum Káptalan utcai kiállítótermében. A kiállítás november 30-ig lesz nyitva.

1021

— o —

Platthy György: Kismosás

JELENKOR

Magyar Híradó
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1960 1
117

Platthy György: Ujságárus

Hol művelődjünk, Hol szórakozzunk?

Szombati sportműsor

Kézilabda Téli Kupa mérkőzések PVSK tornacsarnok. Pécs-Baranya II.—Fáklya II. női II. o. 14.10, Pécsszabolcsi Bányász—Meteor női II. o. 14.45, Fáklya—Hunyadi női I. o. 15.30, Meteor—PEAC női I. o. 16.05, Pécsszabolcsi Bányász—PEAC férfi II. o. 16.40, Komlói Bányász—PVSK férfi I. o. 17.25, Komlói Bányász—DVAC női I. o. 18.10, Hunyadi—Ped. Főiskola férfi I. o. 18.40.

Röplabda: A PEAC villámtornája egyetemi tornacsarnok 16.

A PÉCSI RÁDIÓ MŰSORA

17.30: Hírek.
17.35: Nyílt levél egy rendbontóhoz.
17.38: Dunajevszkij műveiből.
17.44: A királyleány csókja. — A gyermekrádió műsora.
17.50: Részleteket közvetítünk a Pécsi Nemzeti Színházban megtartott KPDSZ farsangi-est műsorából.
18.50: Németnyelvű műsor.
19.10: Szerb-horvát nyelvű műsor.

SZINHÁZ

Lehár Ferenc: Luxemburg grófja. Este fél 6 órakor. Szelvénybérlet „C".

MOZI

Park: Szegény szerelmesek krónikája (4, 6 és 8 órakor)

Kossuth: Gyökerek (4, 6 és 8 órakor)

Petőfi: Tiltott szerelem (4, 6 és 8 órakor) Csak 16 éven felülieknek!

Jószerencsét (Pécsszabolcs) Mese a 12-es találatról (fél 5, fél 7 órakor)

Kossuth (Mohács): Berlini románc (5 és 7 órakor)

Építők (Pécs): Kellemetlenkedők (4 és 6 órakor)

TÁNCISKOLA

kezdődik a Pannoniában február 12-én, kedden délután 6 órakor Hermann tánctanár vezetésével.

*

A Pécsi Közlekedési Vállalat értesíti az utazóközönséget, hogy 1957 II. 11-től új gépkocsi mentrendet léptet életbe. Menetrendek a forgalmi irodában kaphatók.

s sakkverseny

ze be!

1. díj: sakkóra.
2. díj: versenyméretű sakktábla figurákkal.
3. díj: zsebsakk.

I. feladvány

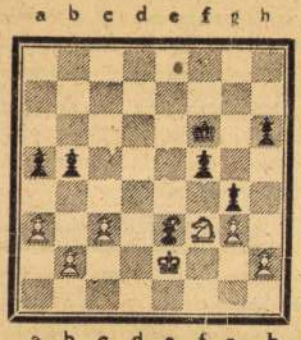

Világos: K: e 2, H f 3; gy: a 3, b 2, c 3, g 3, h 2. (7 báb)

Sötét: K. f 6, F e3, gy: a 5, b 5, f 5, g 4, h 6. (7 báb)

A hadó...

Szervezik a LOTTO-albizományosokat

Az Országos Takarékpénztár pécsi fiókjában most foglalkoznak a lottó-albizományosok szervezésével. Az albizományosok a hónap közepén már megkezdik a lottó-szelvények árusítását. Az OTP főleg a totó-albizományosokkal köt új megállapodásokat, a községekben pedig a földművesszövetkezetek dolgozóit szeretnék bevonni.

A lottó-albizományosok minden szelvény után 20 fillért kapnak jutalékként. Ahol lehet nyugdíjasokat és racionalizáltakat is beszerveznek a szelvények árusítására. Örömmel fogadnak minden olyan becsületes embert, aki a lottó- ... mint ... ve jelentkezhetnek Pécsett az Országos Takarékpénztár Kossuth Lajos utca 11. szám alatt lévő megyei fiókjánál.

Időjárásjelentés

Az Atlanti óceán északi részén nagykiterjedésű ciklon helyezkedik el, melynek centruma Skóciától északnyugatra van. Előoldalán feláramlott enyhe óceáni légtömegek a brit-szigeteken és az Északi tenger partvidékén erős szelet és csapadékot okoznak. A Kárpát-medencében, a Pó-síkságon és a Balkánon az átmenetileg kialakult leszálló légmozgások következtében a reggeli órákban párás, ködös az időjárás.

DUNÁNTÚLI NAPLÓ, PÉCS

1957 FEBRUÁR 9

NA

Platthy György, festő

610

KIÁLLÍTÁSI JEGYZETEK

Platthy György képkiállítása

Két esztendeje, hogy utoljára láttam Platthy György festményeit. Két esztendőn át visszavonultan dolgozott s most, mielőtt végleg elhagyja Pécset, hogy Egerben folytassa munkáját, ahová tanári hivatás szólítja, a két év gazdag terméséből mutat be egy csokorra valót. Ezzel búcsúzik a kedves várostól, melynek 12 éven át hű fia volt.

Kiállításán két téma uralkodik, mindkettő régi szerelme. A táj és a népviselet. Utóbbi nem egyszerűen regisztráló jelleggel, hanem művészi megfogalmazásban, önálló kompozíciók formájában.

Aki Platthy György művészetének fejlődését figyelemmel kíséri, az első pillanatra megállapíthatja, hogy nem a kitaposott utak embere. Érzékeny, kereső, mérlegelő, kutató elme, aki következetes makacssággal keresi a számára legjobban megfelelő kifejezési formát és ennek érdekében a technikát is. Ez magyarázza meg azt a széles skálát, mely alkotásait jellemzi.

Egy másik értékes tulajdonsága a témagazdagsága és ezen belül a népi tárgyú témák iránti vonzódása. Jó ismerője a népművészetnek s mivel jó ismerője, szerelmese is. Talán ezzel függ össze a szenvedélyes vonzódása a tájhoz is, melyben kivirágzott a nép művészetének formákban, színekben gazdagon pompázó kertje.

Aki mindezt tudja Platthy Györgyről, az könnyebben megérti jelen kiállítását is, mely nem nagy. Összesen 22 képet, 21 olajfestményt és egy ceruza rajzot állított ki.

A két munkában eltöltött, nyilvánosság nélküli év eredményes volt. Két-három évvel ezelőtt úgy látszott, hogy elérte fejlődésének delelőjét s ha mégis újat ad, az csak technikában lehet új. A kiállítás mást bizonyít, mert — néhány alkotásától eltekintve — kifejezési modjának, forma és színkultúrájának nemes egyszerűsége egészen új és komoly fejlődést mutat. Modoros színkultúrája, sőt bizonyos mértékig modoros technikája, felengedett, az erősen megbontott formák egységessé váltak. Ezt az „Öltözködő hevesi menyecske" című festménye igazolja a legjobban. Ugyancsak hasonló nemes egyszerűséget tükröz a „Hevesi menyecske népviseletben", „Martonfai südőbanya jászban" és az „Udvardi leánykák".

Tájképeiben melyek nem mentesek az élettől, a mozgástól — pl. a „Téli napsütés" dermedt halotti csendjét is felveri a három varjú szárnyainak csattogása — már nem ilyen egységes. „Ősz a Mecsekben" tájképe, melyet egyesek legsikerültebb alkotásának tartanak, Martyn Ferenc szerint az utóbbi évek egyik legjobb magyar tájképe, tükrözi igazán a tájképfestő Platthyt. A nagy előtér szőlős és gyümölcsös kertjei, apró présházai, mögöttük a Mecsek finoman fogalmazott vonulata, hű képet nyújt a déldunántúli táj meghittségéről, lírikus hangulatáról. Kár, hogy az évekkel ezelőtt elindított és most befejezett kép magán hordja az elmúlt évek változásait, melynek hármas fokozata jól leolvasható a képről. Nem minőségi, hanem technikai fokozatokról van szó csupán.

A „Kordélyosok" az utat kereső művészt mutatják. A „Déli pihenő" és „Régi házak Egerben" úgyszintén.

Egyetlen grafikai alkotása szerepel a kiállított művek között, egy szerény kis ceruzarajz, az „Édesanyám". A 80 feletti derűs, élettapasztalatokban gazdag, finom matrona egyszerű eszközökkel való meghitt ábrázolása ez a méreteiben kis rajz, melyet a művész ihlete mellett a fiúi szeretet tesz monumentális alkotássá.

Irni kell még egy érdeméről; határozott, biztos rajztudásáról, mely kifinomult színkultúrával párosul.

Az elmúlt hónapok viharai után jól esik a szemlélődés ezen a kiállításon, mert ez az alkotó ember győzelmét példázza.

— di —

: idegrendsze-
:ozhatnak. Ép-
, *hogy minél*
lcsöt együnk,
:t életvitel, a
:gőn való séta.

k fel, behaj-
essünk" kézzel
előre hajlunk.
al lábunk irá-
: oldalra, amíg
Tizenkétszer
Képek 4/1-5-ig)
hanyatt, nyúj-
yenek a test
lkedjünk gyer-
zuk alá csí-
maradjon a
nk ismét visz-
ítsuk be lá-
fel mellünkig
lcsoljuk össze
ik egyszer vé-
n lélegezzünk

orlatok után
tó gyakorlatot

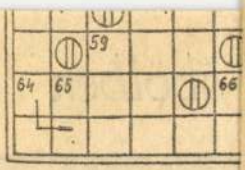

VÍZSZINTE

1. **Beküldendő.** 12. Munk
edző Egyesület. 13. Kip
15. Az algériai ultrakolo
szervezetének röv. 16. Viss
mózza. 18. A rostély. 19.
betűk. 20. Naptári időszak. 22.
Cirka (körülbelül), röv. 23. Fi-
tos (+'). 24. Ókori balkán nép. 26.
Hócsalán. 27. Római ötvenegyes.
29. **Beküldendő.** 32. Orosz helyes-
lés. 33. Az Operaház, a Bazilika
tervező építésze. 35. A konzerva-
tív. 36. Elvezet, gyönyör. 37. Tu-
lajdonod. 39. Magasba tartja. 40.
Háziipari eszköz, kender, len tisz-
titására. 41. Csapadék. 42. USE. 43.
Nem ő. 44. Hosszú időt eltölt. 48.
Szláv nép. 50. Végtag. 51. Napszak.
53. Nől név. 54. Feszítő eszköz. 55.
Énekszólam. 56. Felesége van. 58.
Évszak. 59. Kis Imre. 60. Becézett
Etelka. 62. Nyom. 64. Egyik me-
gyénk. 66. Szándékozott. 68. A tör-
ténetírás múzsája.

FÜGGŐLEGES

2. Férfinév. 3. Lelöttyenti. 4. In-
diták. 5. Razzia fele. 6. Híres
Veszprém megyei helység. 7. Köz-
lekedési terület. 8. Kérdőszó. 9.
Közép-európai Kupa. 10. Vissza:
szomjadat oltod. 11. Dzsessz, ere-
deti írással. 12. **Beküldendő.** 14.
Beküldendő. 17. Károly németül.
19. Hideg oroszul. 21. Sportverse-
nyek színhelye. 23. Becézett férfi-

20. 2626), — Horvátné Dezső Má-
ria (Hegykő, Kossuth u. 64. 9437),
Édes Éva (Galgahévíz, Hunyadi J.
u. 7. 2193), — Magyar Zoltánné
(Mezőtúr, MÁV 4-es lakás, 5400),
— Juhász József (Novajidrány,
3872).

GYERMEKREJTVÉNY

Pajtások! Folytatjuk norvégiai utazásunkat.

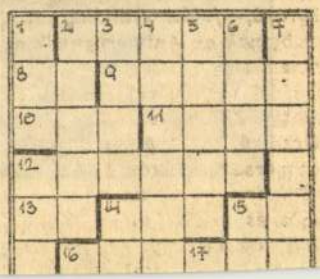

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1983 JUN 18

PEST MEGYEI HÍRLAP

Platthy György

Reggel a velencei öbölben

10/1

Platthy György festménye

1965
1021

GYEVI KÁROLY

Szabolcsi emberek, házak, bányák

Mint egy lapátkezű behemót legény a törékeny lányt, úgy öleli át a Mecsek Tolnát, Baranyát. Átkarolja, szorítja. Ha gyengéd akarna lenni, akkor se tudna, mert hatalmas teste ránehezedik a törékeny falvakra.

Kincseket rejteget a Mecsek. Sokmilliónyi tonna szenet a föld mélyén, de hiába, az ember könyörtelenül kihozza onnan.

Jókai „fekete gyémánt"-nak hívta ezt a kincset. Én nem hívom annak. Ilyesfajta költői túlzásokba már csak azért sem eshetek, mert nagyon közel élek a Mecsekhez. Közel vagyok hozzá, hogy tudjam: nem érdemli meg ez a rengeteg fekete széntömeg a csilingelő becézést. Akkor sem érdemli meg, ha milliárdnyi fénysugár fakad a gyomrában hordott kincséből. Mert az nem csak úgy magából fakad. Sokmilliónyi kilowattban–Voltban–Wattban–méterben pontosan le sem mérhető emberi erő és gondolat fogy el abban a munkában, melynek eredménye: a fekete, éghető kőből kiszabadult energia és fény.

Nem érdemli meg, hogy fekete gyémántnak becézzem. Nem érdemli meg, mert önmagában nem kincs a szén, csak az emberi munka teszi azzá. Ez a csilingelő titulus inkább az emberi verejtéket illeti. Fényesebben csillog az, mint a fekete szén és éppen, pontosan olyan fekete mint az.

Elődök, ősök, jobbágy-őseink, ha tudnátok, mi van itt a Mecsekben meg a környékén most! Feltámadnátok örömötökben, ha tudnátok.

Őseink, elődeink mind! Ti is hittetek a feltámadásban, de nem úgy, ahogy a papok és próféták gondolják. Ti az elcsigázott munkás emberi feltámadásában hittetek, bár időnként elcsüggedtetek. Mind, akik 1720-ban szénkibúvásokra figyeltetek fel, s akik 1800-ban uradalmi jobbágysorban kapartátok ásóval, baltával az aranyathozó fekete követ, hittetek. Ti mind, akik Feketehegytől–Szabolcsbányáig téli fagyban, nyár hevében, tavaszi enyhületben és őszi esőkben gyalogosan cammogtatok hegyen-völgyön át, munka és kenyér után!

Lám, mi feltámadtunk! Húsz éve elmúlt már, hogy félhalottak voltunk, az életről is lemondtunk egy páran. Örököltünk tőletek némi önbizalmat, harci elszántságot, de ezeket az erényeket inkább a tőkés rend kovácsolta ki bennünk, akarata ellenére, önmaga ellen; pártot, szakszervezetet, bányászdalárdákat az öröknek hirdetett Rend ellen.

Az önbizalom meg a harci elszántság mellett az alázat, a beletörődés, a csak aprócska lázongások szelleme is ránk hagyatott. Folyton párhuzamosan haladva persze a megaláztatásokkal, vereségekkel, huszonöt-botokkal, kalodával, csendőrszuronnyal, pofonokkal. Durva és erőszakos volt a rend a jobbágyi korban. Rafinált és ravaszkegyetlen a tőkés időkben; ravaszabbak és rafináltabbak lettünk az ellene való harcban mi is. Így aztán jogokat is szereztünk, meg fegyvereket is. A megszerzett fegyverekkel újabb jogokat vívtunk ki a régiek mellé. Így lett kicsivel jobb ruhánk, több bérünk, kenyerünk, szalonnánk, de ezekkel együtt mégiscsak megalázottak voltunk, mint ti, elődeink-őseink, jobbágy-bányász apáink!

ÉRZÉKENYKEDNEK AZ ÖREGEK?

– Elkínzott, kifárasztott minket a bánya, de akkor még fiatal voltam, nem ilyen rozoga mint most. Nézzed csak fiam ezt a házat – mutat az öreg bányász a szabolcsi Béke akna egyik épületére –, tudod mi ez? Ez volt a felolvasóterem. Itt kaptuk a parancsokat. Rozogák vagyunk mi már, ez a ház is, meg én is. Igaz-e Mihály?

– Igaz – mondja a 75 éves Bernát Miska bácsi Liska Ferencnek, – de minket azért még nem köll ám lebontani!

A tüdeje sipol, nagy testét botjára támasztja, liheg, kínozza a szilikózis, a bányásztüdők fekete ördöge. Örökre betelepedett a mellébe. A többiek is mind ilyenek.

Tavaly, amikor hajdani küzdelmeik színhelyétől, a Béke aknától örökre elköszöntek, könnyekkel küszködtek az öregek. Pedig gyűlölték ezt a bányát, amikor benne dolgoztak, elátkozták százezerszer uraival együtt, sztrájkokat szerveztek és megfenyegették a Rendet. Az urak rendje persze végül mindig visszaütött, az ő kezükben volt a hatalom és a dicsőség. A dicsőség, hogy na lám, erősek vagyunk, s mert erősek vagyunk, mellettünk áll az igazság – mondták – s addig mondogatták, míg végül maguk is elhitték. Ez a hiedelem tette őket önteltté, ez kergette őket kalandorságba, amelynek a vége teljes pusztulásuk lett.

Ezekre is emlékeztek az öregek a 104 éves bánya utolsó napján, tavaly augusztus 8-án.

– Mit érzékenykedtek? – kérdezett rájuk jónagy hangerővel a trösztigazgató, Pataki Mihály, maga is a hatvanon túl, szintén innen-valahonnan indulván akkoriban. Cinikus hangvételbe bújtatott vidámsága mégsem sikerült. Elhalkította rögvest, amikor kezet rázott az öreg Bernáttal.

– Érzékenykedünk, érzékenykedünk, nem szégyen az, – mondta az öreg Bernát.

– Te se sértődj meg „öreg" igazgató, – mondta Müller Vili bácsi, akit a fia saját Wartburgján hozott a bánya utolsó napjára, az ünnepélyes „bányatemetésre".

Mecsekszabolcs határában 1800-ban nyitották az első bányát.

Az Első Dunagőzhajózási Társaság 1888-ban kezdett terjeszkedni a község határában és bérbevette az addig feltárt bányákat. 1860-ban mélyíteni kezdtek és 1865-ben 212 méternyi mélységből hozták felszínre a jóminőségű fekete szenet. Már korábban 1854-ben vasút kellett a szénszállításhoz, mert a fatengelyes parasztszekereken szállítás a mohácsi országútig, költséges volt, nem hozott elegendő hasznot a társaságnak. Megépült az újhegy–üszögi vasútvonal, majd 1873-ban újabb vasút épült, – teljes nyomtávú – a szabolcsi bánya és Újhegy között. Két önműködő láncpályát is teremtettek az akna és a vasúti rakodó között.

A vasúthoz, a gépekhez műveltebb munkás kellett. A jobbágy színvonalán álló ember már nem felelt meg a követelményeknek. Szakmai képzettséghez kellett juttatni, ki kellett képezni, hogy értsen a tőkés hasznát szolgáló technikához.

– Látod Mihály, megértük – mondják egymásnak a hetvenöt, hatvan évesek, akik a feudalizmusból, a monarchiából, a kapitalizmusból és a királyságból átléptek a mai korba, a felszabadult Ember új korszakába.

– Látod, látod Mihály megértük, meg, meg, csakhogy egy kissé rozogák vagyunk már, mint ez az épület. Mi lebontjuk az öreg házakat, minket meg szépen lebont az idő, de le ám, nincs kegyelem!

– Látod, látod Mihály, azért mégis jó, hogy így van, annak a tudata se kutya, hogy ami volt, az elmúlt! Látod a Müller gyerek mérnök, saját autójával hozta ki az apját, azt az embert, aki húsz kilométereket gyalogolt valaha minden nap, hogy utána a föld alatt gürcöljön tíz-tizenkét órát.

LOVASSZÁZAD A BÁNYÁSZOK ELLEN

Az első sztrájk 1882. május 15-én tört ki Szabolcson. Bernát Mihály nyolcéves gyerek volt akkor.

– Lovasszázad verte szét a bányászokat – emlékezik vissza. – Engem is odavitt az apám. Azt mondta; gyerek, gyere csak, lássad, milyen az életünk. Jött a lovas-

PLATTHY GYÖRGY: Szénfejtők

század, kardlapoztak. Véresre verték az embereket, az én hátamra is jutott egy pár ütés. Nagyon fájt. Csúnya szavakat kiáltoztam feléjük, mert úgy éreztem, hogy nincs vétkem, jogtalanul kaptam. Két óra volt, délután, jöttek a lovasok és verték a népet. Még ötvennyolcszor került sor ilyesmire 45-ig.

– A legnagyobb sztrájkunk 1934-ben volt, de előtte az 1905-ös se volt akármilyen. Azt is a szabolcsiak kezdték július 4-én. Augusztus 15-ig tartott. Fürdőt követeltünk, tisztaságot szerettünk volna. Csípett a szénpor, csúnyák is voltunk, a gyerekek féltek tőlünk az utcán, amikor hazafelé mentünk. A 34-es sztrájk az nagy port vert föl. Azóta gyűlöltek csak igazán bennünket az urak! Október 12-én a reggeles szak Ferenc József aknáról az István aknai körletbe indult, s amikor a körvágatba ért, éhségsztrájkba kezdett.

– Október 16-án reggel hatkor hagyták csak abba, nagy erőszakra, fenyegetésre, elbocsátásokra. De akkor legalább megígérték a méltóságos urak, hogy megépítik a fürdőt. Föltételük is volt: béremelést nem kérhetünk, se szép szóval, se sztrájkkal. Na, persze, volt már fürdőnk 1912-ben is, de az csak a földalattiaknak, azoknak se mindnek. Mi akkor azt akartuk, hogy mindenkinek legyen. A külszínieknek is. Ezt már 1905-ben is követeltük, de csak 12-ben kaptuk meg. Harmincnégyben még mindig nem volt megadva mindenkinek, ezért megint sztrájk volt, de most már szappant is kértünk a fürdéshez, a munkához meg fejtőkalapácsot. Adtak lassan, de mondom, bért, magasabbat azt nem követelhettünk. Emberi bánásmódot azt igen. De azt is hiába. Fürdőhöz, melegvízhez, szappanhoz emberi bánásmód nem járt. A technika meg az emberszámba vétel nem járt együtt.

Hej, Bernát Mihály, hej Müller Vili bácsi! Öreg Nagy Jóska, Keresztes Mihály, Liska Ferenc, Tárnoki Antal, Mihelutti Ferenc, Börzsei Mihály, Grósz János, Müller Nándor! Hej, ti többiek, akik átgyalogoltátok a feudális brutalitásból a kapitalista profithajszába átvezető összes utakat! Ti mind, ti édes földalatti ördögök, akik onnan átjöhettetek a szabad emberség és emberi méltóság útjára, de jó is nektek!

Jó nektek tudni, hogy ha be is temették a 104 éves aknát Szabolcsbányán, nem temették be vele együtt az álmaitokat, mert azok mind megvalósulnak. Nem gyalogol a szabolcsi ember már otthontól a bányáig, meg vissza. Kék autóbuszok röpítik a bányához is, haza is.

Az olasz, a német, a cseh, a morva, a szerb, a horvát ősök és elődök utódait, akik magyarrá asszimilálódtak, de szavuk járásán, mondatfűzésükön érezni még az ősök eredeti ízeit-zamatát. Naponta négy fordulót csinál a buszvállalat, hogy mindenki beérjen és mindenki hazaérjen. Útközben felveszik-leteszik a Meszes-telepieket is, akik ugyancsak Szabolcsra járnak a bányába. Azok mindig ott szállnak fel a háromemeletes, komfortos munkáspaloták előtt, mert azokban laknak.. Városi színvonalon. Ide jöttek a vályogfalú, földpadlós ikerházakból, amelyekbe régebben mindig csak egy picikét sikerült beerőszakolni a kultúráltságot egy-egy sztrájk után. Egyszer a fapadlózást, másszor a villanyt, harmadszor a vécét, meg a cserépkályhát. Mindig egy kicsit, és megint egy kicsit...

NE CSAK ERŐS, – JÓKÉPŰ IS LEGYEN A GYEREK!

Béke aknát 1964 augusztusában ünnepélyesen „eltemették" és nem is fogják feltámasztani többé. Már néhány nappal a temetési szertartás előtt újszülöttet köszöntöttek: felvonták István II. aknán a munkások vörös zászlaját. Az első szénnel teli csillét zászlókkal és zöld ágakkal díszítették, amikor kigördült a 11-es munkahelyről.

Elmondok néhány részletesebb adatot az új aknáról, hiszen ha újszülött érkezik a családba, az az első, hogy megmérjék mennyi a súlya, hány centi magas, normális e az érverése, hogyan dobog a szíve?

Hat méter az akna átmérője. A mélysége 490 méter. A torony épülete 57 méter magas. Nem szép ez a gyerek, annyi szent. Stílustalan, esztétikailag megfoghatatlan, azt csak tán az istenek tudnák megmondani, hogy honnan szedték hozzá a tervezői ötletet; mindazonáltal megkíséreltek engem is meggyőzni róla, hogy az nagyon is szép, nagyon is modern.

Francia bányászküldöttség érkezett akkoriban István aknára.

Végigsétáltak Szabolcson, hallgatták a tolmács szorgalmas fordításait; az üzemvezetőtől kapott információkat. Az új aknatorony volt a fő téma, amikor odaértem. Magyarázzák a delegációnak, hogy az új aknatorony modernebb, látványosabb, mint a régi. „Bizony, a korszerűség, az új stílus ide is betör" – mondják a franciák.

Csak akkor robbant ki az általános kacagás, belőlünk meg a döbbenet, amikor vendégeink a régi toronyra függesztették a szemeiket, mondván, hogy tényleg, az valóban újabb formájú és szemet gyönyörködtetőbb mint a másik.

Üssenek agyon: máig is azt mondom, hogy az ötvenéves régi torony modernebb, szebb galambdúcai ellenére, mint az új.

Azzal vigasztalgatom magam, hogy az új masszívabb, erősebb, de mégis: mikor érjük már el, hogy újszülötteink ne csak erősek, szívósak, egészségesek legyenek, hanem jóképűek is?!

Jobb, ha folytatom az adatközlést!

Pontosan leírom, mennyibe került ez a korszerű, új bánya: 480 millió 982 ezer 599 forint 84 fillérbe. Tíz évig épült. (A régi aknát is annakidején éppen tíz évig építették!) Most, az újban, új légaknát is kiépítettek, van egy 2000 személyes modern fürdő is hozzá. Öltözők, irodák, kompresszorházak, gépi berendezések, földalatti aknarakodók, automatikus betolószerkezettel, biztonságos fővágatokkal.

Mindezt miért?

Azért, hogy a szabolcsi bányamező szenét ezután egyetlenegy helyen hozhassák a felszínre. Az akna kapacitása 300 vagon szén naponként. A megbízható szállítógépek két emeletes kast működtetnek az aknán. Mindkét kas 1–1 szintjén két csille fér el. Az újfajta nagy csillékből egy. Most építik a bányamezőben a 600-as nyomtávú vasúti pályát. A felszínen is. Egy-egy csille térfogata eléri a 2,1 köbmétert. Az öreg aknát felújítják, hogy onnan is kihozhassanak naponta 300 vagonnal. Ilyen módon Szabolcsbánya István aknája napi 600 vagonos teljesítményével igazi nagy bányaüzem lesz. Az új aknát 900 méter mélységűre tervezték. Meg is teremtették az ilyen mélységű bányaművelés minden feltételét. Mehetnek bátran a föld mélyébe, ha a szükség megköveteli.

Leszállás után sokat kell még gyalogolni a föld alatt, míg mindenki a munkahelyére ér, de már nincsen messze az a nap, amikor az akna alatti bányamezőben „népesvonatok" közlekednek.

UGYANAZOK A SZAVAK – KÉTFÉLEKÉPPEN

Az apa húsz éve dolgozik a bányában, négy fia is a föld gyomrát vájja. A gyerekek szinte az iskolapadból mentek bányásznak.

Az idősebbik megházasodott. Előállott korunk „modern" kérdése: hol lakjon újdonsült feleségével? A kis szabolcsfalui házban semmi esetre se férnek el, így is elegen vannak benne. Albérletbe mentek a belvárosba. Kilenc hónap múlva jött az újszülött, erre kiutaltak nekik egy kétszoba, összkomfortos új lakást. „Ez a szocializmus!" – kiáltottak fel boldogan. Nagyon elégedettek voltak. Fizetnek pedig lakbér címén havi 135 forintot, ami nem sok.

Megnősült a másik gyerek is. Ő már elfért nejével a régi házban, de a papa kijelentette: csak ideiglenesen, átmenetileg maradhatnak! Épültek az új lakások sorra, beadta az igénylést, az üzemvezető támogatta, de nem kapott. Eltelt egy év, két év, három év, sehol semmi. Mindig elutasították azzal, hogy a gyerekes családok igényeit kell elsősorban kielégíteni. Szerettek volna gyereket ők is, de hát nem jött, nem tehettek róla. Elmentek a mezőgazdaságba.

Termelőszövetkezeti tagok lettek Mecseknádasdon. Nem tudták azonban megszokni ezt a munkát, visszamentek a bányához. Az elvesztegetett évek miatt azonban se hűségjutalom, se illetményszén, se másféle kedvezmény nem járt az ifjú férjnek. Azon a régi lakáslistán is mások foglalták el a helyét.

Gyerek még mindig nincs, várhat. Albérletben lakik az ifjú pár, fizet havi ötszázat, ami sok azért az egy szobáért. „Ez a szocializmus?" – kérdezik elkeseredetten, szemben az idősebb testvérrel, aki nem sokkal korábban ugyanezeket a szavakat használta, de nem kérdőjelesen, hanem határozott kijelentőmódban.

Anélkül, hogy bármiféle ostoba párhuzamosítást tennék, – mert a mi életünk és a kapitalista rendszer emberellenes „hibái" azért minőségileg mégis különböznek! – mégis érdemesnek tartom az alábbi hiteles adatok közreadását.

Az Első Dunagőzhajózási Társaság szabolcsi bányakerületének irattárában találtam az alábbi kimutatásokat:

„Üresen álló munkáslakások száma 1932 január 19-én: 87. Ebből kétszobás 61, egyszobás 26."

„Üres lakások 1932 március 4-én: 106."

Ugyanebből az irattárból érdemes megnézni teljes terjedelmében két kimutatást. Ezeket:

I.

Üresen álló munkáslakások 1933 január végén

Felsőtelepen	9 lakás	28,– P lakbérértékkel
Györgytelepen	4 lakás	10,– P lakbérértékkel
Bányatelepen	1 lakás	3,– P lakbérértékkel
Rücker telepen	1 lakás	5,– P lakbérértékkel
Henrik telepen	8 lakás	27,– P lakbérértékkel
Meszestelepen (kétszobás)	36 lakás	270,– P lakbérértékkel
Meszestelepen (egyszobás)	2 lakás	10,– P lakbérértékkel
Összesen:	61 lakás	353,– P lakbérértékkel

II.

Jogcím nélkül lakott munkáslakások 1933 január végén

Felsőtelepen	23 lakás	76,50 P lakbérértékkel
Györgytelepen	11 lakás	25,50 P lakbérértékkel
Bányatelepen	1 lakás	2,– P lakbérértékkel
Zsigmondtelepen	2 lakás	3,– P lakbérértékkel
Falutelepen	1 lakás	3,– P lakbérértékkel
Rückertelepen	1 lakás	3,– P lakbérértékkel
Henriktelepen	17 lakás	55.50 P lakbérértékkel
Meszestelepen (kétszobás)	6 lakás	45,– P lakbérértékkel
Meszestelepen (egyszobás)	2 lakás	10,– P lakbérértékkel
Összesen:	64 lakás	232,50 P lakbérértékkel

Mit mutatnak ezek a számok? Sokmindent, de azt nagyon jól, hogy az akkori bányász nemigen tudta megfizetni a lakbért, különben igénybe vette volna ezeket az üresen álló lakásokat. Bérbe adta a vállalat idegeneknek, „jogcím nélkül", olyanoknak, akik képesek voltak lakbért fizetni.

Két évvel ezelőtt nagyarányú lakásértékesítési akcióba kezdett a Mecseki Széntröszt igazgatósága. Eladták a bányászoknak a régi bányászlakásokat, olcsón. Megvették. Átalakították rögtön, összkomfortos lakásokat varázsoltak belőlük, mert volt miből.

Emellett a gyors ütemben épülő modern, emeletes házakban is laknak már a bányászok. 1964-ben csak az István aknai bányászok közül 23 család költözött új lakásba. Ebből 7 szövetkezeti, 16 állami lakás volt, valamennyi közművesített, összkomfortos.

Hol találunk manapság üresen álló lakásokat azért, mert a munkából élő ember ne tudná megfizetni annak a bérét?

Sok cikkben, regényben, filmben megmutattuk már, hogy a régi bányász se a régi már, a mai bányásznemzedék pedig semmiképp sem hasonlítható össze az idősebb nemzedékkel. A mind kultúráltabb lakások igénye is ezt igazolja. A példákkal csupán ezeket akartam ismételten aláhúzni.

„TEKINTETES BÁNYAGONDNOKSÁG MECSEKSZABOLCS!"

Hiány van műszaki vezetőkben, mérnökökben, technikusokban. Hiány vájárokban, csillésekben. Pillanatnyilag csupán Szabolcson hiányzik közel száz bányász. Pedig a mai keresetek sokszorosan túlhaladják az 1933-as kereseteket, amelyekből képtelenek voltak a havi 3 pengős lakbért megfizetni. A szabolcsi bányász ma átlagosan 3500 forintot visz haza. Sok ehhez képest a kétszoba, háromszoba összkomfortért a 110 vagy a 135 forint?

Nem beszélve arról, hogy a bányászkodás biztonsága sem hasonlítható össze a felszabadulás előttiekével!

Előttem van, – idézhetném is – a „Tekintetes Bányagondnokság Mecsekszabolcs" címzéssel ellátott, formás betűkkel írott levél 1939 augusztus 24-i keltezéssel. Ebben Richter Jenő zengővárkonyi lakos, kereskedelmi érettségivel, karpaszományos szakaszvezetői rangban leszerelve, négy gyerekkel, feleséggel, mint munkanélküli könyörög „bármilyen" munkáért a bányában.

Bőven található a levéltárakban hasonló kétségbeesett hangú beadvány. Olyanok is vannak, amelyekben sokgyermekes szülők könyörögnek magasabb bérért, vagy ha már magasabb bért nem adnak, legalább a pótműszakot engedélyezzék, mert máskülönben éhen pusztul a család. Éhes gyereknek nem lehet azt mondani, hogy várj fiam, ne egyél, nincs mit, majd ha lesz!

1965 elején kereken száz ember kaphatott volna munkát Szabolcsbányán. Havi 2900–3500 forint átlagkereset, kultúrált munkakörülmények, biztonságos munkahelyek, művelődési lehetőségek, fürdő, étkezde, sportpálya, jutalomüdülés, orvosi ellátás ingyen.

Szokványos adatok, – mondhatná valaki, – igen, de csak nekünk, a mi „szocialista fülünknek" megszokottak, mert nálunk ezek természetes dolgok. Mondjuk csak el a művelt Nyugaton, a tőkés életformában, még munkásemberek sem hiszik el nekünk, azt mondják, ez vasfüggöny mögöttről jött propaganda.

*

Nagy hegy ez a Mecsek. Nem méreteiben, hanem kincseiben és mélységeiben, gyümölcseiben és szépreményű jövőjében. Húszezer bányásznak ad kenyeret, ez a húszezer pedig 300 ezernek szenet.

Emberfeletti vállalkozás volna ezt a Baranyát ölelgető behemót legényt minden oldalról megmutatni, elemezni. Meg kellene írnom előbb a Mecsek lélektanát – mert az is van neki – ki kellene bontanom múltjából jövőjét, vissza kéne adnom emberformáló, alakító hatását, amit azzal valósít meg, hogy miközben ennyi embert foglalkoztat, közben anyagilag és erkölcsileg is emberhez méltó szintre emel.

De mert erre nem vállalkozhatom, csak egy darabkáját fényképeztem le és adtam át az olvasónak.

KISS DÉ

ÉLETR

Megszült anyám s azt hitték: végem.
Gyönge voltam, láthatta bárki.
Megbotlottam árnyékban, fényben,
amikor tanultam járni.

Csigák másztak elém s giliszták
és én tudtam: övék is az út –
Néztem templomok tüske-tornyát,
ég húsába mért szúrták maguk?

Valakinek volt egy labdája,
kiskutyája így lettem én:
némán kocogtam utána
s belemartam a pálya füvén.

Álltam, ültem, futottam, szöktem
bármit csináltam, baj volt.
Ősz öregapám hegy volt fölöttem,
de a porba betűket rajzolt.

Most én szülöm kínnal anyámat
s egyszer még apámat is talán –
S nem mondhatom: otthon várnak.
Császkálok félbenhagyott játékok után.

ÖRÖK ÁBRÁK

Örök ábrát csak homokba
rajzolhatsz, s ne félj,
hogy múló, mi idő foglya:
homok, ábra, szél.

A vallomást csak semmibe
jó kiáltani.
Ami nem köt, az a tied.
Csak tudj játszani.

FIAM REPES

Nagy repülések jönnek,
szárnyuk alatt
hozzák-viszik az egeket
és ott lesz köztük
a Dánielmadár.

Nagy repülések jönnek,
felszállások az utca kövéről
s a madarak nyakában
kis fénylő tok ragyog,
legszebb üzenettel repül
a Dánielmadár.

Nagy repülések jönnek,
évek szürkülő szárnyaival,
de sose töri meg röptét
a Dánielmadár.

Suhl testvérmegye küldöttsége a Pest megyei pártszékházban. mácsnő mellett Cservenka Ferencné és dr. Bíró Ferenc.

A hétfői találkozón *dr. Bíró Ferenc*, a Pest megyei pártbizottság titkára nyújtott átfogó *tájékoztatást* a megye politikai, gazdasági és művelődési helyzetéről, különös tekintettel *a mezőgazdaság arculatára*, fejlődésére, mivel a delegáció elsősorban agrárpolitikai kérdések iránt érdeklődött.

A nagy figyelemmel fogadott tájékoztatót követően Erich Kliem szólt megyéjük néhány időszerű feladatáról, átadva a Suhl megyei pártbizottság titkárának személyes üdvözletét.

Elmondotta, hogy Suhl megye lakossága — az egész NDK-hoz hasonlóan — e hetekben *mérleget készít munkájáról az NDK fennállásának közeledő 25. évfordulója alkalmából.* Mindenekelőtt a párthatározatok teljesítését vizsgálják meg. A munkához, a napi élethez nagy ösztönzést adott az a tudat, hogy — elsősorban a Szovjetunió békepolitikájának, békediplomáciájának köszönhetően — az NDK-nak sikerült kivívnia *a nemzetközi elismerést és békében építheti hazájában a szocialista társadalmat.* Hangsúlyozta, hogy gazdasági életükben rendkívül sokat segít a szocialista integráció a problémák megoldásában, hiszen az új német állam nyersanyagban szegény ország, noha fejlett iparral rendelkezik. Ipari bázisát kell állandóan nyersanyaggal ellátnia, s ebben kapnak nagy segítséget a Szovjetuniótól és a többi szocialista országtól. Elismeréssel említette meg az *Agromasnak* azokat a gépeit, amelyeket a BNV alkalmával láttak és jól ismerik hazájukban.

A *pártmunkával* kapcsolatban arról szólt a küldöttség vezetője, hogy a pártszervezetekben e hetekben számolnak be azoknak a feladatoknak az elvégzéséről, amelyeket az NDK fennállásának 25. évfordulójára vállaltak.

Érdekes részleteket tudtak meg a találkozó résztvevői *a mezőgazdaság eredményeiről.* Az idei esztendő igen jó volt Suhl megyében a mezőgazdaság számára, ennek is köszönhető, hogy máris teljesítették

ny végrehajtása
mi törvénytervezet
ágyűlési bizottság

ságával együttes ülésen folytatta munkáját. A tanácskozáson részt vett és felszólalt Apró Antal, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, az országgyűlés elnöke és *dr. Szilbereky Jenő* igazságügyminiszter-he-

Látogatás Göd

A delegációnak — melynek Erich Kliem vezetésével tagjai: *Gerhard Kosyki*, a Suhl megyei párt-vb tagja, a Bad Salzungen-i járási pártbizottság első titkára és *Hans Schmidt*, a hildburgshauseni járási pártbizottság titkára, valamint a velük érkezett *Klaus Römer*, az ilmenaui főiskola docense — alkalma lesz itt-tartózkodása idején Pest megyében tapasztalatcsereként tanulmányozni számos olyan kérdést,

Vasárnap nyílt Platthy György festő

Dunántúli tájak Nagykőrösön

A PÉCSI FESTŐK egyik erőssége Platthy György. Igaz, napjainkban a fejlődés egyre inkább egy dologra figyelő szakembereket igényel az univerzális személyiségek helyett, de nem nélkülözheti a kettős műfajú alkotókat. Platthy György is népművelő-festőművész. A Pécsi Tanárképző Főiskola tanáraként jegyzeteket és tankönyveket írt pedagógiai és népművészeti témákról, és közben mindig, szüntelenül festett.

Vasárnap nyílt nagykőrösi kiállítása alkalmából ezúttal a festőről beszélünk. A mecseki bányászéletről és a pécsi sörgyár emberi-technikai környezetéről alapos képsorozatokat készített, a tájat illetően Mohács—Pécs—Mecseknádasd—Szigliget—Monor szabálytalan formájú sokszögét kapcsolja egységgé öntörvényeinek belső szabályosságával. Minden festménye szerves hálózat, a rokonított tájtest színekben tündöklő érett gyümölcs, — olyan egészségesen pompázatos. A színes világ öröme csendül minden művében, a természet esztétikai törvényekké fokozása az, mely ars poeticájának sarkalatos pontja.

AMIKOR TALÁLKOZIK A TÁJJAL, gondolatai is érlelődnek, a természet is átalakul festményein, — a kettős mozgásirány egységesített, —, hatás, visszahatás. Szigliget, Sümeg, Mecseknádasd rétjei, dombjai színes szőttesként hálózzák be a teret olyan párhuzamos tagoltsággal, ahol a domborzat esztétikai állandó, a mű változó része a felhők játéka.

Művészete dunántúli enciklopédia, ahol a költészet befejezte munkáját, az ő festészete folytatja. Janus Pannónius mandulafát dicsér, Platthy György fák tavaszi virágzását örökíti meg. Egry József a balatoni tájban a Mindenséget érezte meg, Platthy György emberi otthonnak láttatja. Folytatja azt, ami folyamat. Hol a szerkezet, hol a színhatás értékei jutnak főszerephez, művészetének mesgyéje telített oldalportyák árnyalataival, azzal a kiindulási egyenessel, melytől úgy tér el, hogy mindig visszatér, s ez a fő közlekedési irány a természettel bővült belső táj, eszméi, érzelmei, festményekkel véglegesített gondolatai.

ÉVSZAKFESTŐ, de figyelmét elkerüli a tél, megelégszik a tavaszi sarjadással és a nyári ragyogással, csak az örömet, a színek önfeledt derűjét engedi megszületni művészetében, hogy az emberi

Gyulakeszi felől, szentgyörgyhegyi présház, csipkés tónusokban pompázó Királyné szoknyája, óbányai völgy.

A táj történését jeleníti megannyi képe, Szentgyörgyhegy szüret előtt és szüret után színekben telített, és nem kifosztott a puttonyok koppanása végeztével sem, csak színárnyalatban más. S, hogy más, erről ad hírt Platthy György tapintaton és tiszteleten alapuló pontossága. Színes hajkorona fedi Nemesgulácsot, telített, tagozott, érett minden alkotása.

NAGYKŐRÖSI KIÁLLÍTÁSÁN azonban joggal gondolunk arra, hogy pályájának tanári, festői indulása Monoron történt, s ez meghatározza azt a tiszta kötelességet, hogy megörökítse e különös bensőségű Pest megyei táj arculatát, azt a képileg még eléggé fel nem fedezett vidéket, melyet eddig egy-két kivételtől eltekintve a festészet elkerült. Ezzel a témagazdagodással várjuk művészetének még teljesebb kibontakozását, melynek soros eredményeit megyénk több városában is szívesen üdvözölnénk.

Losonci Miklós

kaerőt? (2.)

egtakarítani

nyű aszfalt-munkába Vállalat

igényes érletezik V

Tulajdonképpen a BÉV-nek is megtakarítanak néhány tucat munkáskezet.

Építési gyors-jelentés

Az Építésügyi és Városfejlesztési Minisztériumnak az év első 5 hónapjában végzett munkájáról készített gyorsjelentése szerint a kivitelező építőipar 10 százalékkal több építési munkát végzett, mint a múlt év azonos időszakában. Kedvező, hogy ezt a fejlődést a termelékenység 12,5 százalékos növelésével alapozták meg, s így pótolhatták azt a kiesést is, amit az építőmunkások számának 2 százalékos csökkenése okozott. A lakásépítésben figyelemre méltó, hogy jelentősen javult az átadások üteme. Az év első 5 hónapjában 10 793 új otthont adtak át, 1776 lakással többet, mint a múlt év azonos időszakában.

Zöld utat a zöldségnek

Zöldségszárító Lánycsókon?

Hagymát, gyökeret és almát szárít

Lánycsókon nincs vizük az üzemeltetéshez

A berendezést átadnák más termelőszövetkezetnek, üzemnek

A háziasszonyok dicsérik a szárított hagymát, gyorsabb vele a munka, kiadós, és a család észre sem veszi, hogy nem friss hagyma főtt az ételben. Szükségből fanyalodtunk rá, s beláttuk, hogy praktikus.

A folyton időzavarban lévő dolgozó nőnek találták ki a szárított vegyeszöldséget is, no meg a kármentés okán. A gyökér, a hagyma egy idő után elrothad, de a szárítmány, fólia tasakokban hónapokig, akár évekig is eláll, s ha elfogy a nyers, megteszi a szárított is.

De szárítható a gomba is. Nagyanyáink napon, vagy kemencében aszalták a szeletelt almát, a szilvát. Ki tudja hány éve nem kaphatók ezek a kedvelt téli ínyencségek a boltokban. Egy ismerősöm, ha iraki datolyát vesz, negyed kilót 9 forintért, mindig elmondja; mennyivel jobb volt az aszalt szilva.

A lánycsóki termelőszövetkezet központi majorjában évek óta használatlanul porosodik egy szárítóberendezés, amivel naponta 100 mázsa hagymát, sárgarépát és gyökeret, vagy akár almát és szilvát lehet megszárítani. A tsz a megye egyik legnagyobb gyógy- és fűszernövény-termesztő gazdasága. Jelenleg is nagy területen foglalkoznak levendulatermesztéssel, és a bólyi PISO termelési rendszerben 62 hektáron mustármagtermeléssel. Korábban rovarvirágot is termeltek nagyobb mennyiségben. Ebből a margarétához hasonló erős, csípős illatú növényből rovarirtót és fertőtlenítő szert gyártott a vegyipar. Megőrölve, szárítmányként adták el, mivel így jobb árat kaptak érte. A levendulát is szárítva, 20 dekás csomagolásban értékesítették. Így került sor 1970-ben a szárító megépítésére, amihez a Kozmetikai és Háztartás Vegyipari Vállalat nyújtott anyagi támogatást.

Azóta a rovarvirág termesztésével felhagytak és a levendulát is zölden viszik a KHV mohácsi lepárlójába, ahol olajat sajtolnak belőle. Most így kéri az ipar és a tsz-nek is így gazdaságosabb. A feleslegessé vált szárítót üzemen kívül helyezték, illetve olykor egy kis napraforgót vagy mást szárítanak rajta.

Minden zöldségfélét, gyümölcsöt kitűnően tudnának rajta szárítani, elhatározták, hogy megpróbálkoznak vele. Ám a KÖJÁL az első helyszíni szemlén áthúzta a számításukat.

Az új élelmiszertörvény értelmében a lánycsóki szabad szín alatt lévő szárítóberendezést körül kellene falazni, a falat embermagasságig kicsempézni. A zöldség és gyümölcs tisztításához előmosó, mosó és utómosó berendezést kellene építeni. Mindez 1 millió forintos beruházást jelentene a kis tsz-nek akkor, mikor a szárítóberendezésük csak félmillió forintot ér. Helyesebben ennyit ért újkorában, azóta hét év telt el.

Mégsem az anyagiakon bukott meg a lánycsóki zöldség-gyümölcsszárítás. Nagyobb baj az, hogy nincs vizük. A tsz-nek van hidroglóbusza, de saját kútjainak vízhozama olyan kicsi, hogy naponta 20 köbméter vizet a lakossági regionális vízműtől „csípnek le" a telepen lévő állatállomány és a szociális létesítmények megfelelő ellátására. A zöldség-gyümölcs mosásához a KÖJÁL ivóvízminőségű vizet ír elő, s Lánycsókon sem ilyet, sem mást nem tudnak biztosítani.

Most szárítókapacitásukat felajánlják a megyének. Igen olcsón, a leírt értékben átadnák. A berendezés könnyen felszerelhető és bárhová elszállítható. Az ajánlatot ezúton továbbítjuk az érdeklődő mezőgazdasági vagy élelmiszeripa-

k között

— Szokolai felv. —

necske—fekedi

észül a szhetény közötti

várad közötti legrövidebb összeköttetés.

A durva földmunka közel felét végezték el eddig, következik a sima úttükör elkészítése. Az őszi befejezés reális, erre garanciát nyújt az a nagy teljesítményű óriáskotró, ami itt dolgozik: naponta 600 köbméter föld megmozgatására képes és legalább százötven métert haladhat előre. A szovjet gyártmányú DET 250-esből mindössze három van hazánkban.

Rákanyarodunk a lovászhetényi útra, végre megszűnik a lelketrázó földesút.

A vasútállomás és Lovászhetény között — négy és fél kilométeren át — simán szalad az autó. Itt már végeztek a szélesítéssel, aszfaltozással és a fehérre mázolt vaskorlátok is a helyükre kerültek. Lovászhetény után viszont ismét kapaszkodni kell. Az út teli *tíz-húsz centiméteres mély* lyukakkal. Az előregedett pálya alig három méter széles, kerülni szinte lehetetlen. A KPM-esek egy-egy méteres árkot húznak, amit zuzalékkal feltöltenek. Csak ezután jöhetnek az aszfaltot simító hengerek. Végre kiérünk a 6-os útra és eszembe jutnak Juhász Árpád szavai:

— Június végére a pécsvá-

SAJTOFIGYELO
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1977 JUN 19
DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Platthy György
Pécs

1021

Egészséges látásmód, töretlen alkotókedv

Platthy György hetedik pécsi kiállítása

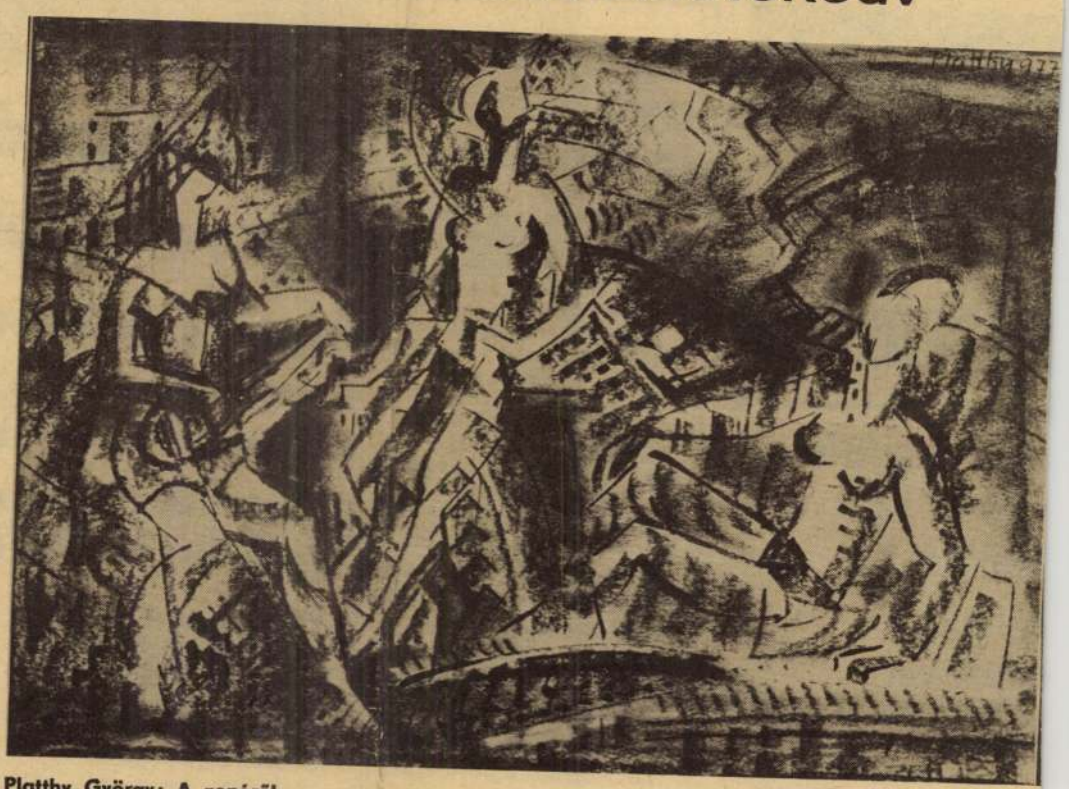

Platthy György: A zenéről...

Platthy György művészetének forrása Nagybánya, a Fauvesek irányzata és a dunántúli táj, — Szigliget, Cák, Óbánya, Zengővárkony, Mecsek, ez a már-már mediterrán vidék a maga tavaszba, nyárba öltözött állandó születésével. Ennek a termő áramlásnak medrében keletkezik szüntelen osztódással Platthy György festészete. Az általa idézett pannon táj koreográfiája összetett. Árnyaltan tagolt, a természeti egységhez csatlakozik a társadalmi vonulat, — máriagyűdi erdős dombokhoz szántövető, horhoshoz, Balatonhoz szőlők, piros lüktetésű házak. Igen, a piros. A piros só Platthy György képein módosítja a fény által vezényelt színeket, ez a piros többlet egyénisége, mely derű. Derű és erő. S egyáltalán, magabiztos ötvözet valahány műve, önmaga karakterére formálja a tájékozódó pontokat, — legyen az táj vagy mesterek ajánlata. Bölcsen tájékozódik, erősen figyel, de őrzi önállóságát. A népművészet színtársulásaiban ragyognak Balaton-parti tájai, ezt az összeállítást nemcsak a nyári mezőktől, hanem szőttesektől, hímzésektől tanulta. Baj? Dehogy! Ez és így, — „itt és most" Platthy György sajátos értékrendje, hamisítatlanul egyéni festői világa, mely állandósult megújulás, színes alakzatok termő nyüzsgése. Látása egészséges, alkotókedve töretlen. Ehhez társul serkentő szorgalma, elméleti alapossága, mellyel szinte Meunierhez hasonló teljességgel dolgozta fel a szénbányászok és a gyári dolgozók munkáshétköznapjait.

Ügyel a közérthetőségre. Két okból. Egyrészt a látvány pompája érdekli, izgatja, másrészt embersége is ezt igényli. Igényli, hogy a műnek közönsége legyen, azt akarja, hogy tüzes koloritjával átadhassa szemnek, lelkületnek a színek ősi örömét. E két indítékból törekszik arra, hogy festményei ne rejtvények és feladványok, hanem természeti, társadalmi alakzatcsoportot értelmező szerkezetek legyenek, — látvány és harmónianövelő minőség. Ez a kitűzött és megvalósított cél a festészet egyik útja. Nem rejti magában az összes teendőt, de az egyik fontos közlekedési lehetőség a szépség és az emberi boldogság között. Paradoxon, de igaz, — Platthy valahány képén nemcsak tónusokat látunk, hanem szinte érezzük a gyümölcs ízét, a virág illatát, olyan érzékien és plasztikusan sűrű az Ő színvilága. Ez az ereje elsősorban, — a rajz csupán alárendelt mondata művészetének. Így jó, így Platthy György a színek permetezett piros sójával, mely ráterül és szinte élővé serkenti a zöld, lila és sárga árnyalatokat.

Mi áll előtte? Még nagyobb belső türelmetlenség, melynek ható energiáival, s bátrabb szelekciók segítségével szükséges a nagyobb méret nagyobb lehetőségeivel megragadnia a szemlélődéssel előkészített és kiválasztott táj- és tárgymotívumot. Így véglegesítheti rendszeres álmodozását a jó képektől a mesterművek irányába. Szolidáris érzéssel kívánjuk, hogy a Tőle megszokott alapossággal és arányérzékkel járja végig ezt az utat, amely fölfelé vezet.

Losonczi Miklós

Platthy György: Mai ifjúságunk. (Részlet.)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Platthy György
festőművész

PEST MEGYEI HÍRLAP

1978 DEC 30

Monori forrásokból merítve

102/ PLATTHY GYÖRGY KIÁLLÍTÁSAI

Platthy György Pécsett élő festőművész kiállítását 1979. január 14-ig Budapesten, a Fényes Adolf Teremben, január végétől Szentendrén, a Pest megyei Művelődési Központban tekinthetjük meg.

HOSSZÚ UTAT járt be *Platthy György.* Ungváron született 1908-ban, 1933-ban végezte el a Képzőművészeti Főiskolát, a pécsi tanárképző tanszékvezető tanáraként ment nyugdíjba. Ez az út egyik vonulata. A másik, hogy festő és rajzpedagógus volt egy személyben; 1932-től kiállítóművész és ismeretes a „Népművészet"-ről írt tankönyve. Műveit bemutatták *Nagykőrösön, Dabason, Cegléden,* Budapesten és Pécsett, s várat magára *monori* tartózkodásáról készítendő sorozata.

Emlékezés, utazás töltötte be életét, s ez az állandó helyváltoztatás lett gondolatainak felismerő terepe. Szellemi fürgeség és mozgékonyság jellemzi motívumait, — olyan képi krónikás, aki nem hagy leltározatlanul a fogalom festői értelmében egyetlen arcot, egyetlen sziklát sem. Ebben a képeket felfedező és megörökítő szorgalomban formai leleményei a modellhez igazodnak. E festői utazások és emlékezések legfőbb értéke azon lírai többletből származik, melyek ezen külső, belső utazások hangulati, állapotbeli kötőanyagai, esszenciái.

Meghatja festői értelemben is, ha a velencei öbölben virrad rá a hajnal, ha megpillantja a rovinji kikötőt, olvadást, szüretet Szentgyörgyhegyen, elemzi a szigligeti alkotóház zöld lombtengerét, a pulai arénát, Felső-Labint, — egy-egy részlet felerősítésével vagy a teljes panoráma idézetével.

ÉRDEKESEK azon szimultán képei, melyekkel Moszkva, Budapest, Helsinki, Pécs, Velence, Salzburg lelkületét fejezi ki a motívumok egybehordott sűrítéseivel. Ez a montázs a középületek stafétáival érzékelteti a történelmet és a sajátos urbanisztikai együttest úgy, hogy a budapesti látképben együtt rezdül a Vár, a Parlament, a Bazilika, Petőfi-szobor, Erzsébet-híd, a Hősök tere és az Akadémia épülete. Ez az *enciklopédikus teljesség* jellemzi többi városképét is.

Alapossága abban nyilvánul meg, hogy *egész sorozatot szentelt üzemi témáknak.* Ennek keretében dolgozta fel a pécsi Pannónia Sörgyár hétköznapjait és a mecseki bányászéletet. Különösen ez utóbbi lényeges része eddigi életművének. E képsorban szerepet kap a vak bányaló, a leszállás, a vájárok munkája, a műszak utáni fürdés. A magyar bányászélet epikus teljességét *id. Szabó István* és az ő sorozatai reprezentálják.

SZÍNEINEK érzéki bősége a valóság árnyalatait mértékkel fokozza, így jelenik meg Platthy derűs hangszerelésében Tihany, Szigliget, — megannyi hazai és külföldi táj, melyekhez élményei és képei csatolódnak. Ebből a földrészméretű festői otthonból immár *csak az ungvári és monori táj hiányzik;* ifjúságának azon törzsanyaga, melyet az emlékezés hevülete festészetének új állomásává fokozhat. Következő kiállításán már ezzel a megújulással szeretnénk találkozni.

Losonci Miklós

Platthy György: Park

szamara megnyugtató irányt jelez, hogy *a lakosság összefogásával számottevően enyhült az utóbbi években a nagycsaládosok lakásgondja* és ma már alig van olyan lakás, amely nem felel meg a szociális követelményeknek.

— Úgy érzem, ebből a szempontból minőségi változást és Érd fejlődésében döntő fordulatot jelez *a lakótelep* építése is, amely egyben a város központjának kialakítását is jelenti.

— Ünnepi beszédet mondok s ezért érthető, hogy mindenekelőtt az eredményekről szólok, melyeket az itt élők áldozatos munkájával elértek. Ennek köszönhető elsősorban, hogy Érd városi rangot kap. Látni kell azonban, hogy *a nagyszerű eredmények mellett a továbblépés feszítő is teremtse*
mára.

Ezután F
te Érd ko
város lako
digiekhez
biakban is
erejükre,
tudatosan,
lesszék na
süket, új
— Szere
munkamoz
Mezőgéptr
egyik szocialista brigádja kezdeményezésére, a várossá nyilvánítás tiszteletére kibontakozott, s amelyhez Érd apraja-nagyja csatlakozott — *tartós és eredményes munkamozgalommá válna.* E közös munka és a közös felelősség teremti meg a város jövőjét, valamennyi lakójának boldogulását.

gedjünk meg azzal, ami van, mindennap harcoljunk azért, hogy szebben, jobban éljenek a dolgozók holnap.

Beszéde végén azt kívánta Érd lakóinak, oly ütemben fejlődjenek, hogy *aki öt-tíz év múlva vetődik e tájra, csodálkozhasson, milyen ragyogó, fejlett várossá alakult e település.* Így érte: ha továbbra is

Köszönteni jöttek a város úttörői. Balról jobbra: Ipacs László, Fock Jenő és Cservenka Ferencné.
Bozsán Péter felvételei

A BUDAPEST GALÉRIA
TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT
1988. NOVEMBER 25-ÉN 15 ÓRÁRA

PLATTHY GYÖRGY
FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÓJÁRA
A PATAKY GALÉRIÁBA
(X. KER., PATAKY TÉR 7–14.)

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA
DR. MEZEI GYULA,
BUDAPEST FŐVÁROS TANÁCSA
MŰVELŐDÉSÜGYI
FŐOSZTÁLYVEZETŐJE

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ
1988. JANUÁR 2-IG HÉTFŐ
KIVÉTELÉVEL NAPONTA 14–20 ÓRÁIG,
SZOMBAT, VASÁRNAP 10–18 ÓRÁIG

MŰVÉSZETÉRŐL ÍGY VALL:
„SZÍNVILÁGOM GAZDAGODÁSÁT FELESÉGEM, NÉPMŰVÉSZETI KUTATÓMUNKÁM, A FRANCIA FAUVE-OK TANULMÁNYOZÁSA ÉS NEM UTOLSÓSORBAN A BALATON SZÍNKÁPRÁZATA INSPIRÁLTA. A BARANYAI HEGYEK KÖZÖTT IS VISSZATALÁLTAM GYERMEKKOROM DERÜS, GONDTALAN ÉLETÉHEZ, AMELYNEK EGYIK MEGHATÁROZÓJA A KÁRPÁTOK ÖVEZTE MÚLT, AMELYHEZ ERDÉSZ APÁM SOK SZÉP EMLÉKE TAPAD."

BUDAPEST GALÉRIA

FELELŐS KIADÓ: ZSIGMOND ATTILA FŐIGAZGATÓ
MAHIR – ZALAI NYOMDA ZALAEGERSZEG 88 4085 o

Erzsébet utazási díj, olaszországi ösztöndíjak.)

1949-től 1959-ig a Budapesti Műegyetem rajztanszékének vezető tanára, ez időszak alatt több falfestéspályázatot nyer (Budapest, Bükkösd, Győr, Szőny, Nagylengyel).

1961-től 1963-ig olaszországi tanulmányúton van. 1962-ben az olasz államtól 8 hónapos ösztöndíjat, a braccianói festőversenyen első díjat nyer. Több sikeres kiállítása mellett Firenzében és Rómában a „Busójárás" festménysorozatát is igen nagy tetszéssel fogadta az olasz közönség.

A kiállításon itáliai képeiből, a Busójárás sorozatából és dunántúli képeiből láthatunk alkotásokat.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Sawaria Apó
Pleidell János
1967 aug

Kiállítás

A Képcsarnok Vállalat a Savaria Hetek alatt a szombathelyi Művelődési és Sportházban rendezi Pleidell János festőművész kiállítását, melynek augusztus 13-án délelőtt 11 órai ünnepélyes megnyitójára a cipőgyár dolgozóit is szeretettel várják.

Pleidell János művészetének főbb állomásai:

Tanulmányait 1935-ben a Prágai Művészeti Akadémián kezdte, művészeti ösztöndíjjal utazik: Drezda, Berlin, Párizs, Rouen, Le Havre, Amsterdam, Rotterdam városokba.

Budapesten a Képzőművészeti Főiskolán Aba-Novák tanítványa. 1939—49 között több kitüntetést és ösztöndíjat nyert (Ballo Ede díj, Korb

Platzner Tibor /Szőgyén, 1939.szept.9./: festő, díszlet- és kosztümtervező.

1951-1957 Ipari középiskolát végzett Komáromban

1959-1963 a nyitrai Pedagógiai Főiskolán történelem-képzőművészet szakon szerez diplomát.

1965- től a Komáromi Magyar Területi Színház díszlet- és kosztümtervezője.

1975- jú.-júl. közös kiállítás Kopócs Tiborral: Díszlet- és kosztümtervek a Komáromi Dunamenti Múzeumban.

Irodalom: Kmeczkó Mihály: /kiállítási katalógus/: Scenográfia a komáromi Dunamenti Múzeumban, 1975.jún.-júl.
Kubičková Klára: Kis Galéria.Madách,1978.

Keresi az új képzőművészeti megoldásokat. Alkotásai a festészet és a relief-plasztika határán mozognak. Asamblage-it különböző valódi tárgyakból építi fel. A tárgyakat megfossza eredeti funkcióiktól s csak mint forma játszanak szerepet képein, ahol az elrendezés és a ráfújt fehér, zöld vagy piros szín sugall izgalmas összhatást, új tartalmat.

KIÁLLÍTÓ MŰVÉSZEK:

DARÁZS ROZÁLIA szobrászművész (Ógyalla),
JANIGA JÓZSEF festőművész (Nagymegyer),
KOCSIS ERNŐ festőművész (Komárom),
KOPÓCS TIBOR grafikusművész (Komárom),
LIPCSEY GYÖRGY szobrászművész (Dunaszerdahely),
NÉMETH ILONA festőművész (Dunaszerdahely),
NAGY JÁNOS szobrászművész (Hetény);
MESTER PÉTER grafikusművész,
PLATZNER TIBOR festőművész,
SZILVA JÓZSEF festőművész,
SZKUKÁLEK LAJOS festőművész – (Komárom)

Komárom–Esztergom Megye Önkormányzata
a Kernstok Károly Művészeti Alapítvány
és a Kuny Domokos Múzeum meghívja a

CSALLÓKÖZI
magyar képzőművészek

című kiállításra

1994. július 17-én 11 órára

Megnyitja:
PÁSZTOR ISTVÁN,
Észak-Komárom polgármestere

Nyitva:
július 30-ig, naponta 10–18 óráig
Hétfő szünnap

Helye: TATA, VÁR

Platena Tiba Festi

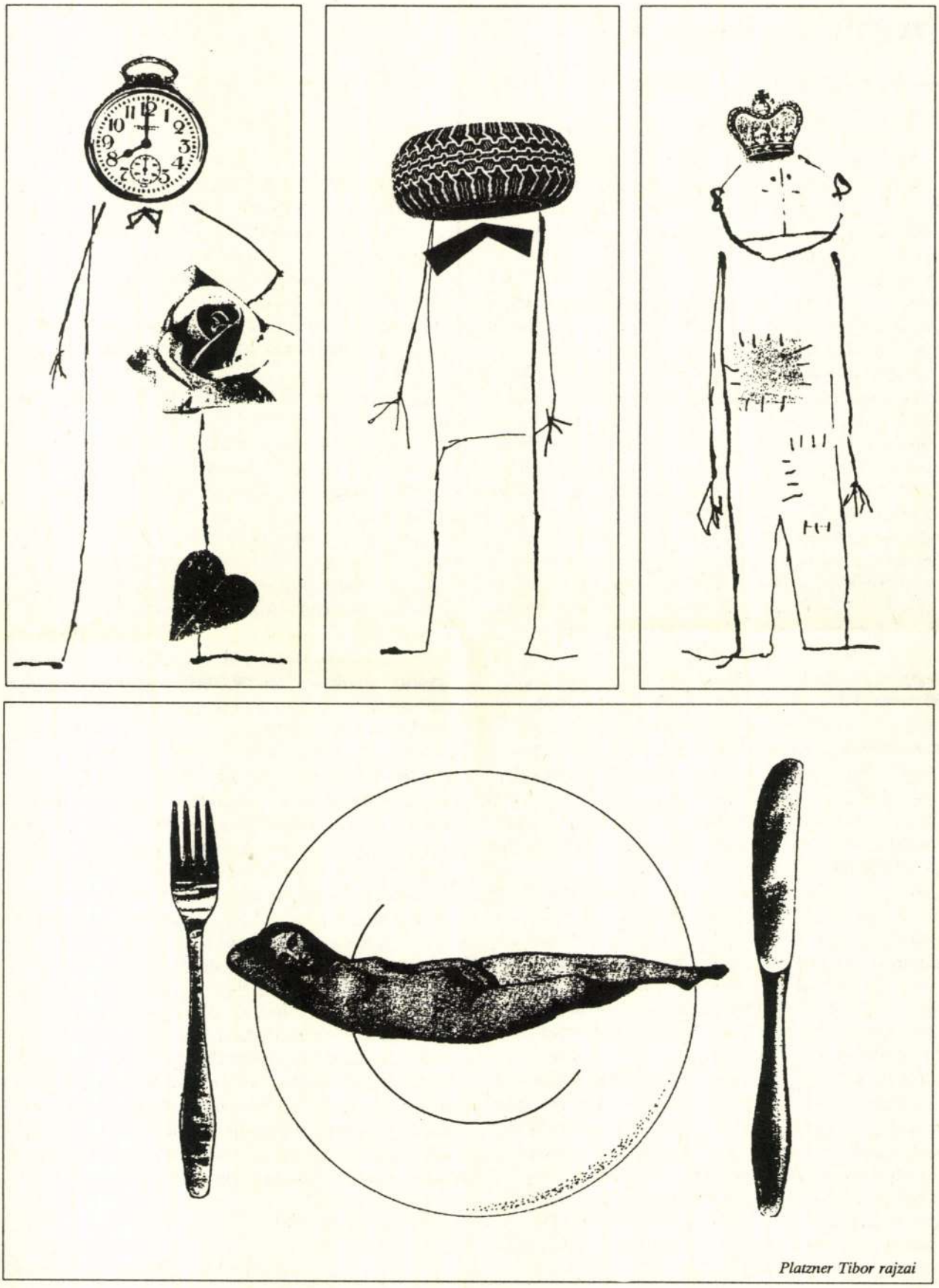

Platzner Tibor rajzai

Irónia és humor

— Egy szlovákiai magyar grafikusművész világa —

Mintha csak összetört volna egy nagy tükör. A sok apró szilánk önálló életre kel, mintha nem is az egész alkotó részei lennének, ugyanakkor továbbra is visszatükröződik bennük az egész környező világ. Mintha összetört volna az irónia és a humor csillogó táblája, amelyet hol keserű mosoly, hol fájdalmas gúny, vagy szeretetteljes parodizáció fűszerez. Így lehetne tömören jellemezni Platzner Tibor tusrajzainak, kollázsainak világát.

Platzner Tibor (1939, Svodín — Szőgyén, Nové Zámky-i járás) a Nyitrai Pedagógiai Fakultáson képzőművészeti szakot végzett L. Jelenák docensnél (1959—1963). 1965-től napjainkig a Magyar Területi Színház díszlettervezője. Több mint 150 drámai mű díszlet- és kosztümtervét hozta létre, nemcsak saját színháza, vagy az azzal szoros kapcsolatban álló Kassai Thália Színpad számára, de tervezett díszleteket a Nyitrai Kerületi Színház (Krajové divadlo Nitra), a Prešovi (Eperjesi) Ukrán Nemzeti Színház, sőt a Győri Kisfaludy Színház részére is (J. Hašek: Svejk, L. Laloha: Bosszú). Díszlettervezési, színpadkép-tervezési munkásságát, de általános alkotói tevékenységét is a racionalista hozzáállás, a tárgyilagosságra törekvő gondolkodás jellemzi. A színpadi anyagot Platzner Tibor sokszor fotomontázzsal, kollázsokkal egészíti ki, amelyek az egész színpadképnek sajátos ritmust kölcsönöznek, s az újdonság, a meglepetés, valamiféle új felfedezésének erejével hatnak, és sajátos fantáziajátékról tesznek tanúbizonyságot. Ezek tehát éppen olyan elemek, amelyek a finom iróniával, az állandóan megújuló humorral együtt kicsengnek, kisugároznak rajzaiból, kollázsaiból.

Ezek a rajzok, kollázsok alkotónk munkásságának sajátos részét, területét képezik. Egyáltalán nem csalóka az a benyomás, hogy ezek egy játék, egy, az ötlettel, a gondolattal, a motívumokkal való tudatos intellektuális játék végtermékeként jönnek létre, születnek. A rajzok egész során megfigyelhető az eredeti motívum átváltozása, átértékelődése, ezek következetes kiválasztódása, a mellékestől, a kevésbé lényegestől való fokozatos megszabadulása, míg végül megmarad a néhány tusvonás és a beillesztett új elemek (újságkivágások, postabélyegek, címkék, fényképek, betűk stb.) együttesen kiváltott sokkoló hatása. Ezek az elemek kiragadva őket eredeti környezetükből szorosan a rajzhoz, a grafikai megoldásokhoz kapcsolódva újszerűen hatnak a néző tudatára, vagyis az esztétikai érzékelés folyamatában létrejön ezen elemek valóságos jelentésének és az érzékelt műalkotásnak az asszimilációja. Annak köszönhetően hogy ezen rajzok és kollázsok megalkotása során az ésszerűség, az alkotói tisztaság szempontja a domináló, a döntő tényező, az eredmény, a mű a néző számára megfejthetővé válik, vagyis fokozatosan fény derül ezen első látásra humoros rajzocskák rejtett mondanivalójára is. S éppen ebben van ezen alkotások rejtett, lappangó lehetőségként létező ereje. Ezek az alkotások mintegy kedélyes felülnézetből, ugyanakkor bizonyos fokú keserűséggel vallanak az emberi értékekről, az emberi élet tipikus jelenségeiről, mindennapjairól. Mintegy görbe tükrei a mi rosszul felállított, vagy eltúlzott értékrendszerünknek, s elénk tárják az életre ítélt szürke kisembert. Ezen elítélt képe mint egy vékony, fekete vonal rajzolódik ki előttünk. Ez a vonal helyenként megszakított, hiányos, helyenként befejezetlen, mintha még teret nyújtana, lehetőséget adna egy bizalmas beszélgetésre. Helyenként erőteljes, rideg, nyers és kimért, mint a sebészkés vékony vágása. Az emberke képe a nélküle szinte elképzelhetetlen csokornyakkendővel, ugyanakkor meztelenül a tüskebozótban... Mintegy éles ellentétben a tus finom és pontos vonalaival, vonásaival szinte belevág a rajzba a ragasztott anyag a maga másságával, a stilizáció legkisebb jegyét is nélkülöző precíz, pontos realitásával. Éppen ez a feszültség a fehér papír nagy hátterén aktivizálja a befogadót, a nézőt, s közvetítőként hat ezen alkotások eszmei-tartalmi mondanivalójának megértésében. Platzner Tibor alkotói nyelvezetét a belső képi rangsorolás felállításának szükségességéből fakadó gondos kompozíció határozza meg, illetve a művészeti alkotás kontrasztjainak és közlő hatásának tudatos megszegése a komunikációképesség határainak vizsgálata érdekében. A rajzok mellett az elmondottak teljes egészében vonatkoznak a művész szabad festői tevékenységére is. Ezeknél az alkotásoknál foglalkozik a színes felületek kölcsönös, együttes létezésével, koexistenciójával, olyan formai konstrukciók létrehozásával, amelyek a felület ábrázolása és a tér dinamikája közti ingadozás, ide-oda hullámzás eszközével próbálnak hatni. Mindkét esetben azonban (a látszat ellenére) következetesen kizáródik a véletlenszerűség, és az öncélúság mindennemű eleme. Domináns szerepe az autentikus vallomásnak és a keletkező különleges kifejező erőnek marad, amely meghatározza a képnek, mint sajátságos valóságnak a létezését.

Komárno, 13.4.1990

PhDr. Dénes Éva

Platzner Tibor

1990/1

1021

IRODALMI SZEMLE KISGALÉRIA

PLATZNER TIBOR

Platzner Tibor: Akt, tusrajz

Platzner Tibort, a színházi embert, díszlet- és jelmezterveit általában mindenki ismeri (és: elismeri) mifelénk. Annál kevesebbet tudunk viszont (illetve: annál kevesebbet vagyunk hajlandók tudomásul venni) a szcenográfus munkájától ugyan el nem választható, de attól mégis jól megkülönböztethető egyéb kísérleteiről: *megtisztított* talált tárgyairól, különböző természetű hulladékanyagokat egymás mellé szervező ensemble-jairól, collage-airól, könyvillusztrációiról, grafikáiról, fémrámába fogott nonfiguratív színkompozícióiról és autófestékkel készült festményeiről, karikatúráiról. Kifogyhatatlanul gazdag teremtő fantázia, nagyfokú absztraháló képesség, anyag és szellem, tárgyi világ és gondolat új és új találkozási lehetőségeinek, formáinak kutatása, józan és tárgyilagos, de ugyanekkor nem kevésbé ironikus (sőt: önironikus) szemlélődés — nagyjából ezeket nevezhetnénk meg a sajátosan platzneri világ legjellemzőbb jegyeiként. Platzner filozofikus alkat: szinte semmit nem bíz az érzelmekre, az emóciókra — a meglevő világot új renddé szervező rációra esküszik. *„Mi azt látjuk, amit megtanultunk látni, és eképpen a meglátás szokássá, konvencióvá válik, kiválasztása mindannak, ami nézni való, és torzított összefoglalása a többinek"* — mondja egyhelyütt Herbert Read. Platzner elfordul a konvenciótól, nem elégíti ki őt az, amit látni megtanult, semmi sem tudja jobban izgatni, mint amit még nem tud. Szétbont és összerak, sebészi gondossággal, mérnöki pontossággal; kérdéseket tesz föl, válaszkísérleteket fogalmaz, amiket aztán újból megkérdőjelez. S annak ellenére, hogy a platzneri világegység körvonalai föl-fölsejlenek már, a nagyobb összefüggésekig, átfogó világmagyarázatokig nem juthatott még el. De még *csak* negyvenéves. A kérdés azonban időszerű: egy, az eddigi kísérleteit, tapogatózásait keresztmetszetező, az eddigieknél átfogóbb kiállításával vajon pontosabb képet alkothatnánk-e róla, s tisztábban láthatná-e önmagát is? Talán...

Tóth László

A MADÁCH KÖNYV- ÉS LA

MŰHELY '78

Verseket, novellákat, tanulmányokat, glosszákat, riportokat és a csehszlovákiai magyar irodalom műveire reagáló kritikákból választott részleteket ad közre a Madách Könyv- és Lapkiadó tallózó antológiája. Ez a könyv afféle kedvcsináló olvasmány, „működés közben" mutatja be kulturális sajtónk és a Madách Könyvkiadó „gépezetét". A könyvet a csehszlovákiai magyar alkotók 1977-ben megjelent írásainak bibliográfiája egészti ki.

Valentin Beniak: VÁLOGATOTT VERSEK

Nora Krausová válogatásában és Sziklay László utószavával jelentette meg a Madách Könyvkiadó a jeles szlovák költő és műfordító válogatott verseit. Egyéni formanyelve klasszikus tömörsége és formaművészete a magyar verskedvelők körében is bizonyára új híveket szerez az eddig csak elszórt publikációkból ismert költőnek.

Ján Jonáš: A TIZENEGYEDIK PARANCSOLAT

A regény a háború utolsó hónapjaitól az 50-es évek derekáig eltelt évtizedet ábrázolja egy Kis-Kárpátok tövében meghúzódó falucska életéből vett események tükrében. A magyar fordítás színes stílusa az átültető, Nóta János érdeme.

Ján Drda: ŰRKEZE VÁROSKA

Az első világháború előtti „boldog békeidők" világának hősei lépnek elénk Drda második magyar kiadásban megjelenő regényéből. A könyv humoros stílusa, népi ízekkel telített nyelve az anekdótázó előadásmód remélhetően visszhangra talál majd az olvasmányosságot kedvelők körében.

František Jílek TIZENÖTMILLIÁRD DOLLÁROS FÉRFI

A cseh szerző Thomas Alva Edison, a híres föltaláló életét írja meg gondos tanulmányok alapján.

Božena Benešová VERA MEG DON PABLO ÉS DON PEDRO

Ezt a kisregényt méltán sorolják a cseh próza gyöngyszemei közé. Az írónő leleményesen tükrözi a valóságot, az elképzelést, a mese, a gyermeki képzelet világa, a gyermeklélekben kavargó zűrzavar s a felnőttek sok tekintetben képmutató világa olyan egységgé áll össze, melyben a gyerekek tiszta szándéka, őszinte törekvései diadalmaskodnak.

Palotai Boris: ZÖLD DIÓ

Palotai Boris regénye, az 1968-as Téli Könyvvásár nagy sikere volt; most jelenik meg negyedik kiadásban. Témája korunk egyik nagy emberi problémája, a felbomlott házasságok, s ezek érzelmi következményei egy szeretetre vágyó kamaszlány szemszögéből.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1979 2

IRODALMI SZEMLE

Platzner Tibor

Szénrajzok

1021

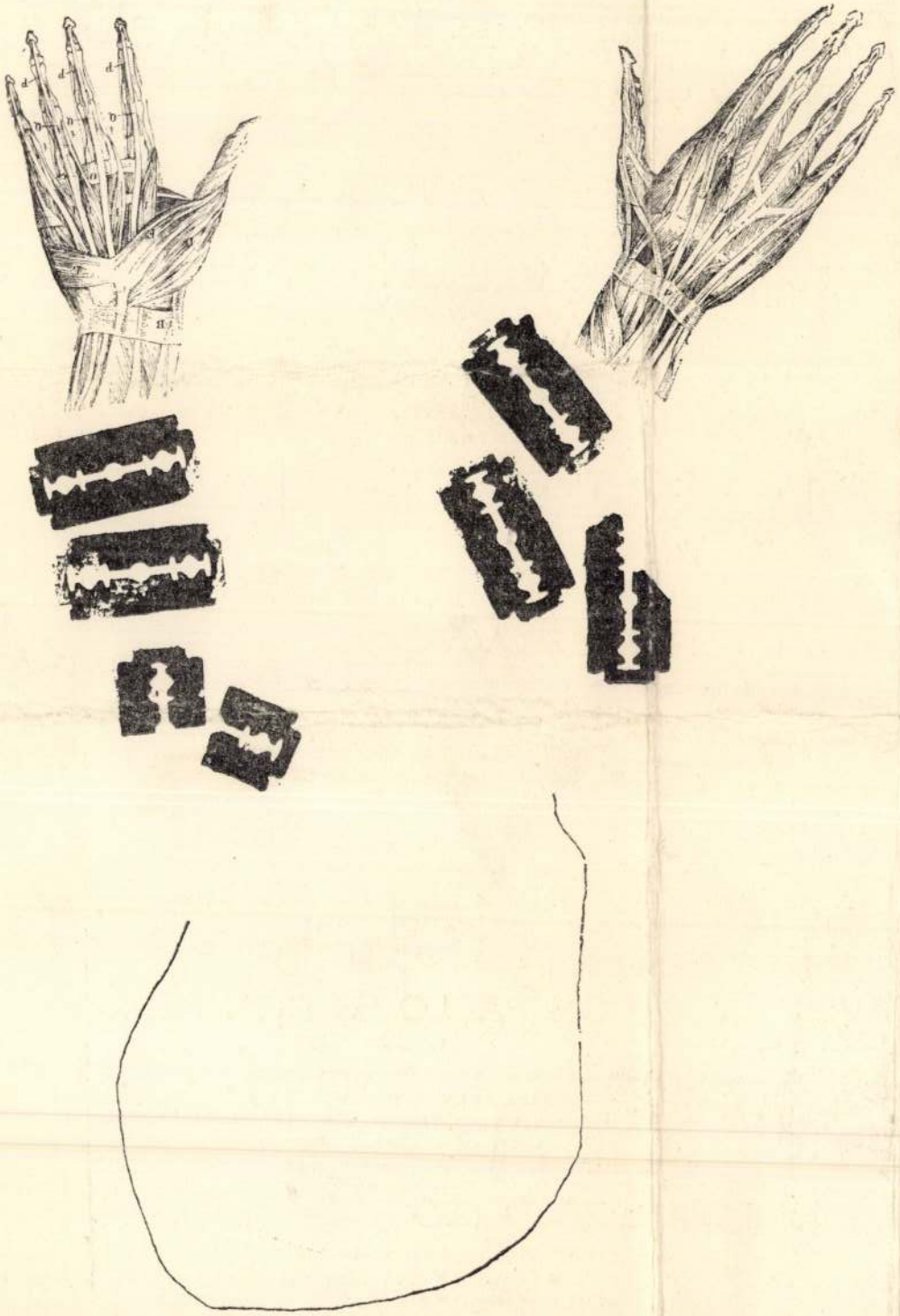

Platzner Tibor: Háború II., montázs

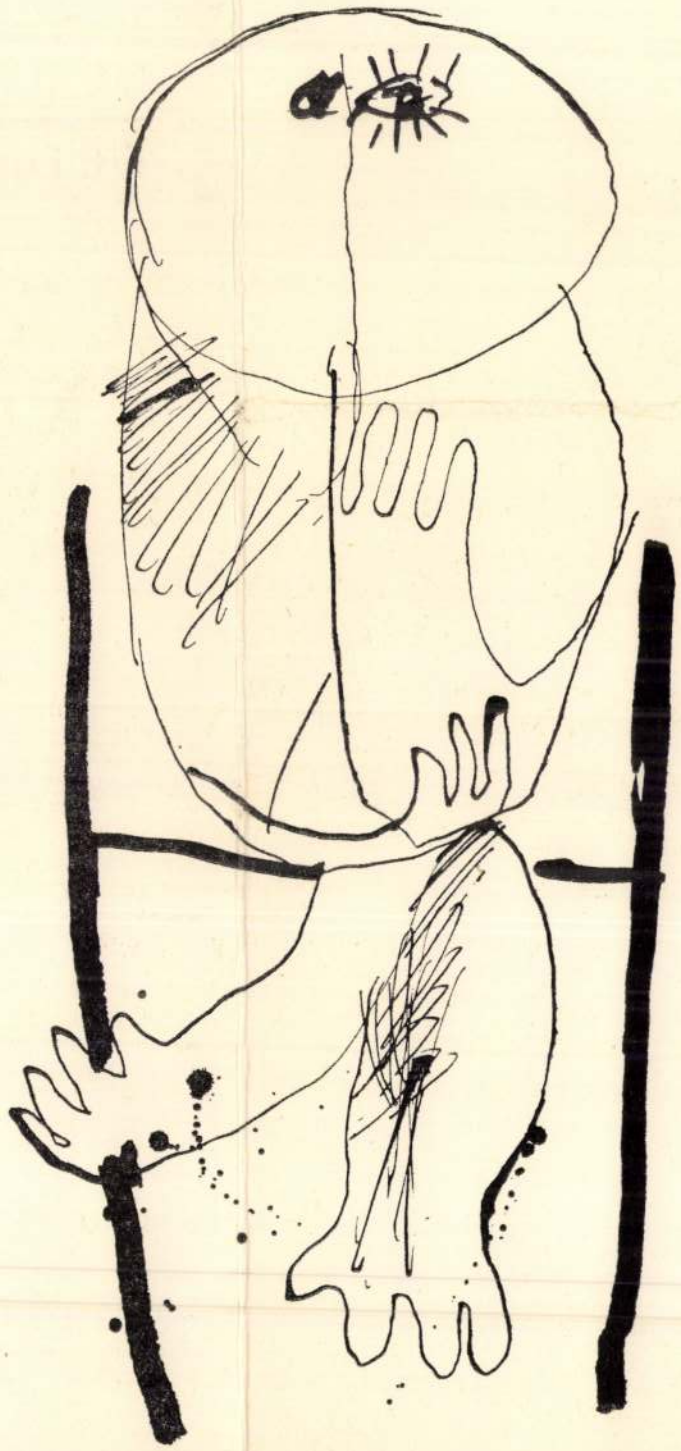

Platzner Tibor: Ülő férfi, tusrajz

Platthy György

festőművész

életműve a Pécsi Galériában 1983 IV
hóban

Pest megyei Hírlap
1983 III. 16

Platthy György festő

- 1957-ben - képeit a Jan. Pan. Múz állítja ki.

A Jan. Pan. Múz kiállításai

Jan. Pan. Múz. Év 1974 XIX

Plattny György

Plattny az életörömfestője. Pazar bőséggel válogat a színekben. A legjobban izgatja, a tavasz, a nyár és a népművészet.

Losonci Miklós: Plattny György festményei. Új Tükör, 1979. január 28 – 3. lap.

Patthy György

Patthy György festményeit a Pest megyei Művelődési Központban, Szentendrén mutatta be.

Losonci Miklós: Patthy György festményei. Új Tükör, 1979. január 28 – 3. lap.

Platthy György

„Budapest" szemelt án fest-
ménye (repro)

Losonci Miklós: Platthy György festményei.
Új Tükör, 1979. január 28 – 3. lap.

Plattbry György

Ungvárról Monorra ment, onnan Pécsre. Festői otthona lett a Balaton és az Isztrái félsziget. Állandó festő otthona Szigliget.

Losonci Miklós: Plattbry György festménycei. Új Tükör, 1979. januar 28 – 3. lap.

MDK

Platthy Ferenc, ip.m.

börmunkáival szerepel.

A MIP Tára. karácsi vására 1908 nov.21.-én nyílt meg.
MIP. 1908 341.1

Platthy

Simon Béla nem itt született, Csek László sem, Zs. Kovács Diana... Gjöngjösről származott el, Soltra... Jakóból jött, Platthy Ungvárról, Réttalvi Aknaszlatináról, Kiss Lajos Budapestről.

Kocsogh Ákos: Pécs és Baranya művészei a Nemzeti Galériában.
Jelenkor XII. évf. 7-8. sz. 1969. júl.-aug.
725. l.

MDK

Platthy G.

A jósnő, of.

Árverési Közl. 1937. 2.rk.sz. 81.sz.

34 l.

MDK.

Platthy György

Kiállitási kritika

Dunántuli Napló 1967 ápr.13.

Pladny György
festő

MDV

Pécsett a dunántuliak
tárlatán részt vett.

Kocsogh Ákos: Dél-dunántuliak Pécsett
Művészet, 1966. augusztus – 42 lap

Platthy György MDK

festő

művei szerepeltek az egri Pedagógiai Főiskola dísztermében rendezett kiállításon. .-.

Műterem 1958 I. évf. 8. sz. 42.o.

Platthy: György (~~festő~~) képzőművész. MDK

Neve megemlítve.
Bartók és Munkácsy művein dolgozik.

Debitzky J.: „Képzőművészeink a virágzó Kulturáért."
Dunántúli Napló 1954. XI. é. márc. 7. 6. l.

Platthy György

Tartalot rendezett a H.m.-i napok alk-ból a H.mi Munkacsoport (f.a.)

Népnyság, Eger
1958. júl. 4.

Platthy György
festő

M.D.K.

A Pécsi Pedagógiai Főiskolán
volt kiállítása.

Művészeti életünk.
Művészet, 1961. április – 42 l.

Platthy György
festő

M.D.K.

Turbinaszerelés" című munkáját
" 2000 forinttal jutalmazták

Művészeti életünk
Művészet, 1961. március. — 42 l.

Platthy György, festő MDh

A pécsi festőművén szöveghönyve alapján népművészeti oktatófilm. Kémül. Bemutatja a mézesbálusok, a kímes-tojás kézítők, a szerepesek, faszaragók mesterségét s a népi építkezést, fonást s' a népviseletehet.

–: Röviden 6.

NÉPSZABADSÁG

Bp. 1961. szept. 21. [Vidéki]

Plathy György

MDK.

Exner Lajos, Plathy György és Őry József festőművészek kiállitása. /Debitzky István./. Dunántuli Napló. 1953. Nov. 1.

M.Heil Olga-Kiss Dezső- Török Lajos: 1945 utáni művészeti életre vonatkozó adatok. Művészettörténeti tanulmányok. Bp. 1960. 221-250.l.

243.l.

Plathy György festő. MDk.

Olajképei emlékeztetnek Pécsi – Pilchre.

„Megnyílt a pécsi képzőművészek első őszi tárlata.

Dunántúli Napló: 1950 VII cf. okt. 10.4.l

Plattly György festő. MDh.

„Czéplés" – ciklusa reales „Virágzó galagonya", „Napsütésben", „Meczek Ottel", „Városrészlet" c. olaj-festményeit említi meg

Debitzky J.: Exner, Plattly és Öry képkiállítása

Dunántúli Napló 1953. X évf. nov. 3. 4. l.

M. P. A

PLATTHY György festő

A pécsi Pedagógiai Főiskola vasi tanszékének tanára

Kiállítása a főiskola dísztermében

Magyar Nemzet 1960 (XVI.) 282. sz. 8. l.

nov. 24.

Platthy György festő MDP

„Kovácsműhely" c. művét említi.

„Megnyílt a déldunántúli festők és szobrászok kiállítása".

Dunántúli Napló. 1950. VII. évf. júl. 23. 4. l.

Platthy György festő MDK

Neve megemlítve.

„A déldunántúli Képzőművészek nagyrabá-
sú kiállítása".

Dunántúli Napló. 1950. VII évf. júl. 25. 4. l.

Platthy György MNK

festőművész

kiállitása.

/Kritika/

Dunántuli Napló. 1957. febr. 9.

M. Heil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos:1945 utáni művészeti életre vonatkozó adatok. Művészettörténeti tanulmányok. Bp.1960.221-250.l.

247 ~~240~~.l.

A Pécsi Galéria
tisztelettel meghívja
PLATTHY György
JUBILEUMI KIÁLLÍTÁSÁRA

megnyitja:

Dr. MAYER Mihály
megyéspüspök
1993. IV. 17-én, 15 órakor.

A megnyitó után
Dr. ROMVÁRY Ferenc
múzeumi osztályvezető
tárlatvezetést tart
Pécsváradon
Platthy György
ÁLLANDÓ KIÁLLÍTÁSÁN

Ingyen autóbusz viszi és
hozza az érdeklődőket.

PÉCSI GALÉRIA · Pécs · Pf.: 162 · H-7601 Tel./fax: (72) 15-623

Sinkovits Péter
Uj Művészet Szerkesztősége
Budapest
Báthori u. 10.
1054

Platthy György

Pesti Pécs

1953 őszén koll.
kiállítása volt
Pécsett. Katalo-
gusa nem volt.

Király János
Kőszeg.

gyi Miniszterium.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
185 1924 szám
Érk.: 924 év jan. hó 25 n.

Platthy György

festő, grafik. Kiáll.
Pécs, Múzeum
1957. szept.

Szabad Művészet

1957. 10. 12.
(Külső borítók)

A müemlékek. N

mellékelve van szeren
kot kő palából 1 minta dar
[illegible] ellet hogyha netalán

[illegible]ágysaĝos Bizottságának
Budapest.

csém az 1785 évben fel ra-
bott megküldeni olyfeltéte-
szükség volna reá akkor
belőle szálítani a mai mü
[illegible]recen feladó állomás ról
maradtam alázatos tiszte-
t választ kérek)

Szőllős-y Zándor
kőmüves mester

Platthy Gyula

festő

l.

Szabad Művészet

1949. 431. l.

63// Historyi Sztuki W Polsce. Barna.

64/ A templom és a villany. Sárga.

~~XXXX

Platthy György (sz: 1910) festő

Bp-en tanult Csók Istvánnál és Benkhardt Ágostnál (1933) 1944-ig nem festett anyagi okok miatt. 1953-ban Sopronban vezetett jelentősebb anyaggal; itt Glatz Oszkár művésztelepét vezette. Önálló kiállítása volt Pécsett és Egerben (1952, 1957, 1958, 1959) A Bazonya megyei felnőtt dolgozó pályázaton I. díjat nyert

Sarkadiné: Déldunántuli Képzőművének Kiállításai, 1964, 65, 40 old.

Plattky György
festő

Hasszú idéig pedagógiskent működött. Résztvett a Pécs és Bavanya megye képzőművészeinek kiállításán a Magy. Nem. Gal.-ban

M. Kiss Pál: Hazai kiállítások
Látóhatár, 1969. VII - VIII. 741.

MDK

Platthy György

Ez évben másodizben hirdetett ösztöndijas pályázaton kilenc társával együtt elnyerte az SZMT, a Pécs Városi Tanács és a Baranya megyei Tanács müvészeti ösztöndiját.

ESTI PÉCSI NAPLO. 1962. jul. 26.

M.Dk

Platthy György
festő

12 évi tanári működése után Pécsről
Egerbe helyezték a műviszt.
Bécsuzonel tárlatot nyitott.

— di —: Platthy György képkiállítása.

Dunaintuli Napló, 1957. febr. 9 - 5 lap.

Plathy György

1929/30 – 1932/33

Ferkèpzomfoiskèvk

123 l.

Oktatásügyi Minisztérium.

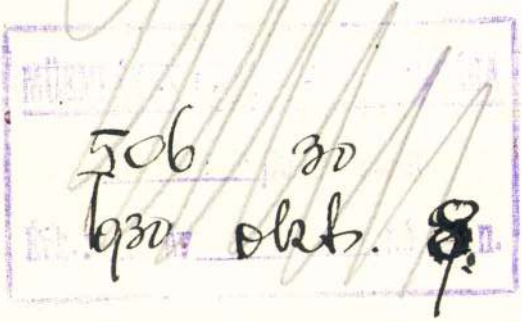

A m. kir. vallás- és közoktatás
ügyszám alatt a keb. számv. VII.
deleténe k másolata:

Utasitom a sz
S c h u l e k J á n o
. . . . . .
részére /:lakik: Budapest, I. H
. . Budapestről-Gödöllőre és vi
utazása alkalmával felmerült uti
állitott és számvevőségem által

Platky György

festo.

1928

Ébnisk 1930. 87. l.

Gurzmics levelei VII. 269

Művészet 1940.
V. cif. 31. sz. 20 l.

Platthy György: Bülkeza

MDK

Platthy György: Romok, past.
Bükkfa, past.
Ősz, past.

A Kárpátaljai Képzőművészek Egyesületének Kiállitása, Ungvár, 1939. dec. 194o. jan.

Plastyk György festő"

Szabad Művészet, 1949

III. évf. 9-10. sz. 431.o.

Hirek. - Pécsi szemle.

„Óbányai fazekas" Platthy György festőművész

Magyar Kunzet 1950.
juli. 27. 4. old.

A Magyar Képzőművészeti Kiállitás Zsűrije megkezdte a vidéki kiállitások megbirálását.

Platthy György festőművész

Magar Pemzet 1950.
juli. 27. 4. old.

A Magar Képzőművészeti Kiállitás zsűrije megkezdte a vidéki kiállitások megbirálását

Platthy György, festő

A Pécsi Janus Pannonius Múzeumban rendezett művészeti kiállitások 1945-1974 között:

1951-ben rendezett kiállitas:.-Platthy György festő művész gyüjteményes kiallitása 383.old

Sarkadi Eszter: A Jan.Pann.Múz.vázlatos története a Felszabadulástól napjainkig 373.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Platthy György, festő

A Pécsi Janus Pannonius Múzeumban rendezett művészeti kiállitasok 1945-1974 között:

1957-ben rendezett kiállitás:-Csoport kiállitás/Exner László,Öry József,Platthy György/.- 384.old

Sarkadi Eszter: A Jan.Pann.Múz.vázlatos története a Felszabadulástól napjainkig 373.old

A Jan.Pann.Múz. Évk. XIX. 1974. Pécs

Platthy György

– 1953 ban Exner Lajossal, Őry Józseffel csoportkiállításon vesz részt a pécsi Jan. Pan. Múzeumban

A. Jan. Pan. Múz. kiállításai

Jan. Pan. Múz. Évl. 1974 XIX

Plattky György
festő

M.D.K

Rezit vett a tarlaton,

G.L.: A Magyar-Szovjet Társaság Szekházában
Dunántúli Napló, 1955. jun. 2-4 kap

M.D.K.

Platthy György
festő

Kiállításán 21 olajfestményt
és 1 cesura rapót állított ki.

— di — : Platthy György képkiállítása.

Dunaintuli Napló, 1957. febr. 9 — 5 lap

Platthy György ,festő

A Pécsi Janus Pannonius Múzeumban rendezett művészeti kiállitások 1945-1974 között:

1957-ben rendezett kiállitás: Platthy György képei
384.old

Sarkadi Eszter: A Jan.Pann.Múz.vázlatos története a Felszabadulástól napjainkig 373.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Plathy György

MDK

szerepelt a pécsi kiállításon.

"Félakt"

Molnár Imre: A "Független" képzőművészek kiállítása.
DUNÁNTULI NAPLÓ, Pécs. 1957. dec. 8.

M.D.K.

Plattling György
festő

Tárlatán bemutatta az „Öltöz-
ködő hevesi menyecske"-t, a
„Hevesi menyecske népviseletben"
annuhépet

-di-: Plattling György képkiállítása.

Dunavidéki Napló, 1957. febr. 9 – 5 lap

M.D.K.

Platthy György, festőművész

1957-ben egyéni bemutatkozó kiállitása. 309.o.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz Évkönyve, 1963. Pécs, 1964

PLATTHY György /. Pécs

1. Kordélyok olaj 50 x 60
2. Falu néle tollrajz 28 x 14

Dunántuli Képzőművészek Kiállitása 1958.
Kat. bev.: Cseh Miklós
/Szécsfehérvár, István Király Múzeum
Közleményei D sor 14./

Plattky György
festő

M.D.V.

A dunántúli művészek
tárlatán részt vesz.

Kelle Sándor: A dunántúliak tárlata.
Dunántúli Napló, 1958. okt. 5 - 3 lap

Plattky György
festő

M.D.K.

Részt vett a tanácskozáson

— Megnyílt a tanácskozás emlékére . . .
Dunántúli Napló, 1959. március 22. - 5 kép.

Plattky György
festő, szobrász, grafikus

MDK

„Bürokraták"
„Pletyka" c. képeit is kiállították

– di – Plattky György grafikai kiállítása
Napló, 1959. nov. 8. 5. lap

Platthy György MDK

festő, rézkarc, grafikus

TIT Bartók Klubjában nyílt meg grafikai kiállítása.

— : Hírek

Napló, 1959. nov. 1. 2 lap

M.D.K.

Platthy György, festőművész

1960-ban a Hazafias Népfront nagytermében Tárlat. 26 művészből harmadik díjat nyert, 314.o.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1963. Pécs, 1964

MDK

Platthy György tanszékvezető tanár
mint a zsüri elnöke

szerepét a Tanárképző Főiskola kollégiumának
rajzszakos hallgatóinak kiállitásán.

—: Képzőművészeti Kiállitás.
Esti Pécsi Napló. 1962. nov. 6.

M.D.K.

Platthy György, festőművész

1962-ben a Megyei-, Városi-?Szakszervezeti Tanács alkotódíját kapta. 312.o.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1963. Pécs, 1964

Platthy György

képzőművész.

1962-ben alkotói ösztöndíjban vérzesült.

1960-ban pályázattal egybekötött tárlaton III. díjjal tüntették ki

1964-ben a nemzeti kiállításon szerepelnek alkotásai

Jelenkor, 1965. 6. s. 544 old. - 546 old.
547 old.

Plathy György

1949 óta szintben szendszeresen a pécsi kéjzőművészeti életben. Főleg tájat és vázasképet fest, emellett bányászokat és csendéletet.

Művei

Kénfejtők, 1964, szén, 70x50 cm (szepkő)

Akt 1964. olajpantell, 50x28 cm (emlitve)

Sarkadiné: Déldunántuli Kéjzőművészek Kiállításai, 1964-65, 40-41 old.

Plattky György festő -

M.D.K.

Öreg pécsi utcájával szerepel a tárlaton.

K.Á: Baranyiak Siklóson.
Művészet, 1965. junius - 37 kep.

mdk

Plathy György

munkái: Újságárus c.
Kismosás c.

Jelenkor 1960. 1. sz. 80 és 81 l között
Pécs. (Műmelléklet)

mdk

Platty György

munkái: Gépcsonő (rajz)
Rutaszarító

Jelenkor 1959, Pécs 5. sz 64 l utáni
Műmelléklet }

Plathy László.

A Baranyamegyei képzőművészek kiállításán képeivel szerepelt.

Délmagyarországi Napló, Pécs, 1952. Szept. 21.

MDK

Platthy György
festő

A Pécsi Tanárképző Főiskolán
nyitották meg a kiállítást, me-
lyen a főiskola képzőművész
tanárai állították ki műveiket.

-: Főiskolai napok Pécsett
Napló, 1963. máj. 18. 1. lap

MDK

Plathy György
festő

A Képcsarnokban megrendezett kiállításán szerepelt alkotásaival.

–i: Pécsi festőművének kiállítása a Képcsarnokban
Napló, 1963 okt. 5. 5. lap

MDK

Platthy György
festő

A pécsi Tanács dísztermében rendezett kiállításon bemutatta „Pécs-Gyárváros" c. művét. A művet a Napló is bemutatja.

–: Ösztöndíjasok kiállítása
Napló, 1963. máj. 10. 4. lap

Platthy György MDK

Szénfejtők, repr.

Déldunántuli Képzőművészek Kiállitásai 1964-1965

Platthy György

Szénfejtők 1964 szénrajz 7ox5o cm.

Akt, 1964 olajpasztell 5ox28 cm.

Dóldunántuli Képzőművészek Kiállitásai 1964-1965

MDK

Platthy György
festő

A Janus Pannonius Múzeum
Képtalon utcai helyiségében
nyílt meg kiállítása.

– Hírek –
Napló, 1964. nov. 1. 7. lap

2) Platthy György
fotó

Bányásztémájú fotmérgeket, rajzokat, színes tájképeket és nemdéletet ~~fo~~ kérit

-di- Műterem a vaíros felett
Dunántúli Napló 1966. ~~[illegible]~~ nov. 3. 5

1) Platthy György
fejtő

Műve. Repr.

Kiállítása nov. 6-án nyílik.

Művei: „A bányamentők", „Külszíni fejtés"; „Leszállás előtt"; „Zobákon"; „Rückner-alkuai fejtés"; „Bányászlámpák.

-di- Műtermem a vár fellett.

Dunántúli Napló 1966. nov. 3. 5.

2) Platthy György
fz tő

Lampále "(csendélet); „Kórház téri benzinkút"; „Mecseki dombok Ortűrő!"

Bertha Balsú: Platthy György miállítása
Dunántúli Napló 1966. nov. 14 r. Mecsesen

1) Platthy György
fe tő

Kiállítása ~~volt~~ nyílt Mezesen.
Kiállított műve közt neregelnek:
„Bányásztalu sőrátán"; „Pés láthége";
„Külszíni fejtés Vasacon"; „Külszíni fejtés
Rücker-aknán"; „Bányásztartsé"; „Bányász-
Bertha Balson: Platthy György kiállítása Mezesen
Dunántúli Napló 1966 nov. 14. 5.

Platthy György

festőművész kiállitása. Pécs-Mecsek, Munkásszálló. Ism. Botka Bulcsu, Dunántúli Napló, 1966. nov.10.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Értr. 1968. 3.sz. 243-284.l./

268. l.

Plattny György
fertő

Pécsett dolgozik

Demetrili Nagló, 1907. jul. 23
Ungyei Kiállítás

Platthy György

festő Monor

Bükkfa c. képe

repr.

Művészet

1940. 31. n. 20. l.

A Kárpátaljai Képző-
művészek Egyesületének
kiállításáról Ungvár

49/1943

Hivatkozással a Nm.Mi
80.958/1942.III.1. számu iratára
lyezendő Nagyboldogasszony szobo
csém jelenteni:

A Műemlékek Országos

PLATTHY GYÖRGY festő
Ungvár, 1908

1933-ban fejezte be tanulmányait a Képzőművészeti Főiskolán, ahol a nagybányai mesterek növendéke volt. 1933-ban ausztriai ösztöndíjat kapott, majd Glatz Oszkár soproni művésztelepét vezette. A negyvenes évektől művész-pedagógusként tevékenykedett, s mint a pécsi Tanárképző Főiskola tanszékvezetője ment nyugdíjba 1972-ben. Csoportos bemutatók mellett 1952-ben, 57-ben, 59-ben, 1964-ben és 66-ban Pécsett, 1970-ben Cegléden volt önálló kiállítása. Több kiállítási és pályázati díj nyertese. - Festészete alapjában véve megmarad a látott élmény leíró alkalmazásánál; korszerűségre hajló igényét a formák széttördelésével, a dekorativabb síkban látás módszerének keresésével jelzi.

Művészéletrajzok 1975

M.D.K.

Platthy György, festőművész

1960 őszén A Magyar Képzőművészek Szövetsége Pécs-Baranyai Munkacsoportjának öttagu vezetőségébe választották. 312.o.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve,1963.Pécs, 1964

M.D.K.

Platthy György, festőművész

1960-61-ben a Tanács segitségével dolgozott a Pécsi Hőerőműnél..312.o.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve,1963.Pécs,1964

Platthy György MDK

Élménygyüjtés céljából egy hónapos ösztöndijban részesitette őt a Baranya megyei Tanás, a Pécs mj. városi Tanács és a Szakszervezetek Megyei Tanácsa.

a balatonfüredi hajógyárba látogat/.
az ösztöndij ideje alatt.

--: Tiz iró és tiz képzőművész kapott az idén művészeti ösztöndijat.

Dunántuli Napló, 1962. jul. 26.

MPK

Platthy György
festő

festőmuvész szövegkönyve alapján:
Népmuveszeti oktatófilm készül, mézes-
bábosok, tímestójáskészítők faforagok
mesterségéről.

Mozaik

Népszava 89 évf 224 sz. 1961 szept 21

Platthy György, festőművész

Szőllő Béla művéből emlékkiállítás nyílt tegnap az épitők klubkönyvtárában Pécs-en. A fiatalon elhúnyt építészt Gebauer János, Platthy György és Hlavaszki Pál festőművészek voltak irányitói a rajzolásban, festésben, nézdombortásban.

Dunántúli Napló, 1949. dec. 4.

Platthy György festő

- 1951 ben gyűjteményes kiállítása nyílt Pécsett.

A Jan. Pan. Múz. kiállításai

Jan. Pan. Múz. Évk., 1974 XIX.

Platthy György

Nagykőrösön a műv. központ kiállító termében fogja bemutatni munkáit.

Prukner Pál: Gazdagnak igérkezik a nyár.
Pest m. Hírlap, 1974. ápr. 20.

Platthy György

Balatoni hegyek, ol. 80×90

Dél-dunántúli képzőművészek kiállítása
Siklósárd – Zalaegerszeg – Nagykanizsa

Platthy György

Balatonhegyet, ol. nepr.

Dél-dunántúli képzőművészek kiállítása
Szekszárd – Nagykanizsa – Zalaegerszeg

Platthy György festő

(Ungvár, 1908. I. 26 –

1933-ban végzett el a Képzőművészeti Főiskolát

Beckhardt és Gál László tanítványaként

– Kiállítása a Fényes Adolf teremben

Bp. 1978. dec. 21 – 1979. jan. 14.

– katalógus a könyvtárban –

Platthy György

Balatoni hegyek, olaj — repr.

Dél-dunántúli Képzőművészeti Kiállítás
1970–71

MDK.

Platthy György

Pécsi müvészetpolitikai fejtegetések

Dunántuli Napló 1965. márc.21. lap -

Platthy György MDK

A Képcsarnok V. pécsi üzletében van

"Késő délután " c. olajfestménye

--: A Leányka és a kispiricsizma gazdára talált. Esti Pécsi Napló, 1962. jul. 11.

Platthy György

MDK

Szerepelt a /Baranya megyei/ ösztöndijasok kiállitásán.

Bertha Bulcsu: Ösztöndijas képzőművészek kiállitása.
Dunántuli Napló: 1963 máj. 12.

Platthy György M.D.K.

Kiállitás müveiből Pécsett

Tüskés Tibor: Közelebb a széphez
A képzőmüvészeti izlésnevelé helyzete Baranyában

Szocialista müvészetért 1965 január

Platthy György

MK

szerepelt a kiállitáson.

B.B.: Megnyilt a baranyai képzőművészek kiállitása Siklóson.
Dunántuli Napló 1964. jun. 14.

Platthy György

festő, kül. 1910. Főisk. tanulm. Bp.-en csak J. és Beulhardt S. növendére-zeint végezte, 1933-ban. 1933-49 között nem dolgozott. Első jelentős nagyobb sopronban volt, ahol Glatz O. művészte-lepét vezette. 1949-óta vezzeint rend-szeresen pécsi kiáll. okon. Önálló kiáll. Pécsett és Egerben: 1952, 57, 58, 59.

Dunántúli képzőművének kiállításai szerszérdikat, összeáll. szerkedíné Hais Éva – Kaposvár 1965.

40.

Platthy [illegible]

59. Szenfajlős, 1964, szenz. 70x50. (Repr.)
60. Arz. 1964, olajpant. 50x28.

Dunántúli képzőművének kiállításai
szerszéd. kat. összeáll. szerkedíné Kaís 40.
Éva! – Kaposvár 1965.

MEK

Platthy György

Kiállitási hir

Szocialista Művészetért 1968 ápr.

Platty György

Kiállítása nyílt Pécsett a TIT Bartók Béla Klubjában (feleségével Kovács Juliannával közösen)

Jelenkor 1968 IV. 383 old.

MK

Platthy György

szerepelt a Képcsarnok Vállalat Kossuth Lajos Üzletében rendezett kiállításon.

--: Pécsi és Baranya megyei képzőművészek kiállítása.
Dunántuli Napló 1964. máj. 30.

Platthy György

Képei Szekszárdon, a Déldunántúli Képzőművészek Táshatán.

Ecsétve.

Selenkor, 1965 2. szám, 154-l.

M.DK

Platthy György
festő

Pécs gyárváros "című képét mutatta
"be a pécsi tárlaton.

Kocsogh Ákos
~~Szatmári Gizella~~: Öntöndíjas képzőművészek ki állítása
Pécsett.

Művészet, 1963. december - 42 lap.

molk

Platty György

művei a kiállításon

Bertha Bulcsu: Összöndijas Művészek Kiállítása Pécsett.

Jelenkor 1963 6. sz 559, 560, 561-2.

Platthy György

Balaton-vidék. kép (repro.)
Honvédelem (repro.)
Virágcsendélet (repro.)

Jelenkor, 1965. 6. sz. 529. old. – 535.–548.

MDK.

Batthy György

Kiállitási kritika

Dunántuli Napló 1966 ápr.14.lap 3.

M.D.K.

Pfaffny György festő

Tárlatán bemutatta a „Téli napsütés", az „Ősz a Mecsekben", a „Kordélyosok"-at, a „Déli pihenő" című lépet

-di-: Pfaffny György képkiállítása

Dunántúli Napló, 1957. febr. 9 – 5 lap

MDK

Platthy György
festő

Tárlatán bemutatta a „Régi
házak Egerben", festményeit és
egyetlen ceruzarajzát az „Édes-
anyám"-at.

— di — : Platthy György képkiállítása.

Dunántúli Napló, 1957. febr. 9 - 5 lap

M.D.V.

Plattlny György
festő

Tárlatán bemutatta a „Marton-
fai sürdőbanyajászban" és az
„Udvardi leanyiár" ami" képet

-di- : Plattlny György képkiállítása.
Dunántúli Napló, 1957 febr. 9 - 5 lap

Platthy György
festő

M.D.K

Reszt vett a tárlaton.

Debitzky István: Jegyzetek a villányi kiállításról.
Dunaintuli Napló, 1956. jun 29 - 3 lap

M.D.K.

Platthy György
festő

A Janus Pannonius Museumban
megnyílik kiállítása

—: Kiállítás

Dunántúli Napló, 1957. febr. 3 - 6 lap

MDK.

Platthy György

Kiállitási hiradás

Szocialista Müvészetért 1966 dec.

Platthy György

A Jelenkor gyakran közli műveit

Dévényi Iván: Képzőművészet a Jelenkorban

Jelenkor 1968 X n. 883 old.

Platthy György

Dunántúli Napló 1967 dec 24

5

fordul az 1515. évben a bécsi egyetem baccalaureusai kö-

MDK

Platthy György

Varróné, kr.

Pécsi és kaposvári grafika. Ripp-Rónai Múz. 1968. jún.

MNK

Platthy György

olaj:

Mecseknádasdi táj

Mai magyar festészet kiáll. Mohács, Galéria

Platthy György

Szerepel a baranyai művészek kiállításán

Auth András: Képkiállítás Bólyban

Dunántúli Napló 1969 III. 12

MDK

Platthy György

Kiállitási hir

Dunántuli napló 1968 máj .1.

MDK

Platthy György

Kiállitási kritika

Dunántuli napl 1968 juli.26.

Platthy György
festő

M.D.K.

„Útepítők" c. festménye a Naplóban is megjelent. } reprt

Pécsi festőművészek képkiállítása
Napló 1960. nov. 27. – 3. lap

Platthy György

MDK

„Bányán" c. művét } tegnap
közölte a Napló.

Napló, 1963. ápr. 4. 11. lap

Platthy György
festő

MDK

A Siklósi Vásban szerepelt
képeivel

– B.B. – Megnyílt a laranyai képzőművészek
kiállítása Siklóson
Napló, 1964 jún. 14. 7. lap

Plattky György
festő

MDK

„Táj" (repr.)

Napló, 1965. jan. 17. 9. lap

MDK

Platthy György

Kiállitási kritika

Dunántuli Napl 1968 márc.24.

Plattky György

Festő képe

Jelenkor 1965 9 m. 803 l.

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Milyen kitüntetéseket kapott: . . . . .

. . . . . .

Mikor és hol volt külföldi tanulmányut

. . . . . .

M.D.K.

Platthy György, festőművész

V. terem. Öreg pécsi utcák. 1960. olaj 60+71.
A Siklósi Képtárban kiállított műve.

Romváry Ferenc: A Siklósi Pécs-Baranyai Képtár.
346.o.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1964. Pécs, 1965

M.D.K.

Flat-thy György, festőművész

Sok a bizonytalanság, Küzd, de nem mindig tud megbirkózni vele. A Tanárképző Főiskolán tanit.

Remváry Ferenc: A Siklósi Pécs-Baranyai Képtár. 343.o.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1964. Pécs, 1965

M.C.A.

M.D.K.

Platthy György, festőművész

V. terem. Gitáros csendélet. 1963. olaj 70+60.
A Siklósi Képtárban kiállított műve.

Romváry Ferenc: A Siklósi Pécs-Baranyai Képtár.
346.o.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1964. Pécs, 1965

M.D.K.

Platthy György, festőművész

V. terem. Utépitős. 1955. olaj 50+60.
A Siklósi Képtárban kiállitott müve.

Romváry Ferenc: A Siklósi Pécs-Baranyai Képtár.
346.o.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1964. Pécs. 1965

Mr. A. A.

M.D.K.

Platthy György, festőművész

Pécsi látkép. o.v. 60+50 cm. VIII. tábla. Fekete repr.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1963. Pécs, 1964.

Platthy György: Bányász.

Platthy György

Danán tuli Napló
1963 ápr. 9.

járt. A munkaszolgálatos nem nézte meg, mit vesz fel, nem poros-e, nem piszkos-e, hanem úgy, ahogy felkapta, dobta be szájába és nyelte le, nehogy észrevegyék."

1944. **NOVEMBER 20-ÁN** német parancsra elrendelték Mohács kiürítését, Syr őrnagy a kiürítési paranccsal együtt elrendelte a malmok elsüllyesztését is. Mit ír erről Tihanyi János?

„November 22-én sok nép gyülekezett össze a városháza előtti téren azzal a szándékkal, hogy közös akarattal kijelentik, miszerint nem távoznak el a városból. Ekkor vitéz Szönyi Alajos polgármester és Koleszár György nyilas városvezető a városházi erkélyről kérlelték a népet, hogy engedelmeskedjen a kiürítési parancsnak, mert ide érkezett a tábori csendőrség és az úgyis végre fogja hajtani azt. Amikor Lehrner József csendőrzászlós tudomást szerzett a város lakossá gának azon kijelentéséről, hogy nem hagyja el a várost, magából kikelve azt mond-

BES

Összegyűjtök
lányok mosol
őszi esték tö
a patak besz
gyárak zúgá
a jégvirágok
az öröm szer
barátaim szav
egy-két rezet
a sóhaj és n
a fémszálak
a csillagokat,
a naprendsze
a sohase mú
álmokat, am
fogalmakat,
virágokat, ar
porszemeket
könnyeket és

Ó, véget-nem
á, szív örök

Ám, ne hig
Edeseim, csa
csak értetek
csak értetek
csak értetek

Blattny György

szerepelt a dél-dunántúli képzőművészes tárlatán.

Dunántúli Napló 1967. jul. 23

Platthy György

A pécsi Tanárképző Főiskola tanszékvezető tanára.
elismerőleg irt be Takács Dezső kiállitásán a
vendégkönyvbe.

Iglói Zoltánné: Takács Dezső kiállitása Pécsett
Rajztanitás 1967. II. 26.1.

mak

Platly György

Turbinaszerelés e. műve

Jelenkor, 1960. 2. sz 113. l. dőtt

MDK.

Platthy György

Tolnamegyei Népujság 1966 okt.23.

Kiállitási hir

Platthy György

1. „Pécs" 1966 olaj 80×90

2. Bácsvárfalui eső után. 1966
olaj 54×65

Pécsi és Baranyai képző-
művészeinek kiállítása.

PLATTHY György festő

és P.-Kovács Julia festő kiáll. Tapolca,
Batsányi János Művelődési Közp., 1992.aug. 12.-től

Magyar Nemzet, 1992.aug.12.

A Kézirtatások helye
szerkesztőségben

Plathy György

1. Szobasarok 1964
olaj 42x37
2. Fürdőzők 1966
olajpasztell 37x50,5 cm

Pécs é: Baranyakepző-
művészeinek kiállítása

Platthy György

1. Naplemente Zebegényről 1966
olajpasztell 43x50
2. Nosztalgia 1967
olajpasztell 32x39

Pécs és Baranyai képzőművészek kiállítása

Plattky György

1. Távol-Kelet 1967
olajpasztell 32x20
2. Kilenc szarvas 1968
olajpasztell 16,5 x 65,5

Pécs és Baranyakepzö-
müveszeinek kiállitása

Platthy György

1. Bártfai szárnyasoltár - 1968
olajpasztell 30x42,5
2. Parkrészlet 1968
olajpasztell 28x49,5

Pécs és Baranya képző
műveszeinek kiállítása

Plattky György

„Pécs" 1966 repr.
olaj 80×90

Pécs é: Baranya képző-
művészeinek kiállítása

Plathy György

-di-: Műtermem a város felett (Plathy György festő) – Dunántúli Napló, 1966. nov. 3.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-284.l./ 255. l.

Plattky György
festő
Zdenyszitérmajn olajpasztellehet fest.

Demokrata Napló: 1968. máj. 10.
Egy kiállítás elé

Platthy György

...ott érezzük az átmenetet az ember és termenet között Bárcsa Gábornál, D. Szabó Margitnál, Kós Lajosnál, Horváth Olivérnél, Platthy Györgynél, Tímár Istvánnál...

Kocsogh Ákos: Pécs és Baranya művészei a Nemzeti Galériában.

Jelenkor XII. évf. 7-8. s. 1969. júl.-aug.
725. l.

Plattky György

szerepel a „Pécsi és Baranya megyei képzőművészek tárlatán a Nemzeti Galériában

Képzőművészet

Vigília 1969 július
490. old.

Plattky György

Szerepel az alábbi: tárlatok

Kocsogh Ákos: Pius és Baranya minétei
a Nemzeti Galériában

Jelenkor 1969 VIII. s. 723 old.

Platthy György

Szigetvárom

Szálhítása nyílik

N.N.: Pévzi festők az értelmiségi
Klubokban

Dunántúli Napló 1969 VIII. 1

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Platthy György festő. MDK.

Neve megemlítve

„A püspökmádasdi művesztelep Kiállítása"

Dunántúli Napló 1949. VI. évf. okt. 13. 4. l.

Plattky György

Mezőkvádasdi táj c. műve (mel.)

szerepel a Mohács-Galéria

kiállításán

Hárs Éva: A mai magyar festészet galériája Mohácson

Jelenkor 1968 7-8 n. 703 old.

Platthy [illegible]

a Magy. Tört. 50. évford. alkalmából megkérdett pályatou részvételi díjat Zapott.

Dunántúli Napló, 968, jún. 30 –
„Jubileumi művészeti pályázat" –

Plattky György

és P. Kovács Julianna pécsi festőművének kiállítása ma nyílik a táborfalvi művelődési házban.

Pest megyei Hírlap. 1968. ápr. 6. 6. o.

Plathy György

Műsrak után olaj-pasztell
33 x 67

Dél-dunántúli Képzőművészek
Kiállítása 1968 1969

Plattkay György
Jestő
művészetét a racionalizmus jellemi

Demántúli Napló: 1968. márc. 24.
Debitzky István: Képkiállítás a Bartók Klubban

Plottky György

fa tő

Műveiből a TIT rendezett kiállítást:

Czinkotai Frigyes képei
Dunántúli Napló 1968 V. 26. 7.

Platthy György
grafikus

Pesti művész. „A pesti és kaposvári grafika" c. kiállításon szerepelt.

Damjanich Napló 1968 VII. 20. 5.

PLATTHY GYÖRGY, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár anyagát a pécsi, vagy a már régebben onnan elszármazott művészek alkotásai egészitik ki. Igy Platthy György műveimis. 302.old.

ROMVARY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények, II. 301.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968. Pécs, 1971.

Platthy György

pécsi festőművész,

kiállítása ma nyílik a táborfalvi

Sólkai Mór Művelődési Házban

Pestmegyei Hírlap 1970 április 6
6. old.

Platthy György

Balatoni kapcsolat, olaj 80×90

Dél-dunántúli Képzőművészeti kiállítás
1970-71.

Plattky György, Jestő

Kiállított Pécsett jún. 5-tól.

– A Jelentor krónikája 767.

Jelentor, Pécs, 1977. júl-aug. XX/7-8

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK
MEGHÍVJA ÖNT

Platthy György festő-
művész

PLATTHY GYÖRGY

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA:

DR. POGÁNY Ö. GÁBOR
A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA FŐIGAZGATÓJA

1978. DECEMBER 21-ÉN, CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRAKOR

FÉNYES ADOLF TEREM
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI ÚT 30.

A KIÁLLÍTÁS NYITVA: 1978. DECEMBER 21 — 1979 JANUÁR 14.

5302 FNYV I.

Platthy György, festő-művész

Losonci Miklós: Kiállítások Szentendrén.

Pest Megyei Hírlap, 1979. jan. 30.

A lehetőség nagyobb

A Pest megyei Művelődési Központ problémája a közönség. Az, hogy e komplex művészeti, művelődési ajánlat elegendő állandó és ideiglenes vendéget tud-e hívni a könyvek, képek és a színjátszás, zene otthonába?! Megnyugtató, hogy *Platthy György* kiállításait már az első napokban több százan nézték meg; dabasi, abonyi, gödi, aszódi könyvtárosok, szentendrei általános iskolások, nyugdíjasok. Értekezletre, sakkversenyre jöttek a művelődési központba, s közben — tapintatos szervezés eredményeképpen — a képkiállítást is megtekintették. Viszik a művészet és az intézmény jó hírét szerte a megyébe. Nem hallgathatom el azonban aggodalmamat: *kevés a szentendrei gimnazista a szentendrei tárlatokon*, a Pest megyei Könyvtárban. Nagyszerű képek, könyvek várják őket is, reméljük nemhiába.

Losonci Miklós

Plathy György
festő

„Február ... 17-től Plathy György festőművész Bonyhádon mutatkozott be festményeivel a helyi közönségnek. ..."

Dunatáj, IX. 1986. 2. n.

Platthy György

PLATTHY GYÖRGY festőművész alkotásaiból nyílt meg kiállítás vasárnap Keszthelyen, a Festetics-kastélyban. Az érdeklődők harminc olajfestményt és grafikát láthatnak.

Népszabadság, 1987. VIII. 3

PLATTHY GYÖRGYfestő

Magyar Nmezet, 1991.117.sz.

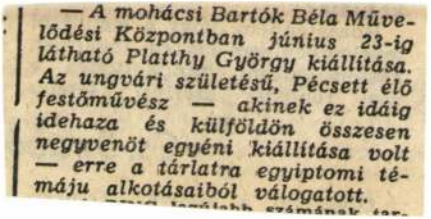

— A mohácsi Bartók Béla Művelődési Központban június 23-ig látható Platthy György kiállítása. Az ungvári születésű, Pécsett élő festőművész — akinek ez idáig idehaza és külföldön összesen negyvenöt egyéni kiállítása volt — erre a tárlatra egyiptomi témáju alkotásaiból válogatott.

(Kilényi Hugó, folyt.) -2-

15ezer koronáért kelt el. - Sassof
21.500 ért kelt el - V. eronese je
koronáért kelt el, - Canaletto Car
kelt el - végül Tizian Venus a tük
detj müveként elismeréséért Kilény
zian". 1906-ban megjelent füzetébe
[illegible] képének értékes variánsa
az a kép Lipót Vilmos főherceg Ném
[illegible] volt, 1660-ban Vorstermann m
[illegible] a Stallburgba került, 1728-
[illegible] ugyancsak mint Titian van re
[illegible] létezett. Az aukción Nemes
ért.

(folytatólag) A németalföldiek köz
[illegible] való Máriát, a gyarmek Jé
[illegible] 11ezer, Joos van Cleve erőtel
[illegible] ugyancsak Lipót Vilmos főh
[illegible] koronáért kelt el. Rubensne
[illegible] mása a berlini Kaiser
[illegible], Nemes Marcel 32ezer koroná
[illegible] flottul festett Szt

Platky Gyula

1877/8. I. csti tanfolyam
szül Nagypalugyán (Liptóm)
1862 jan. 4. ev. 5 gimn.
Mükedvelő.

Mária Terézia – gimnázium

VI. 140.

MDK

Platthy Irén

Plein-air akt-tanulmány, of.

17. 1.

N.Szal. tavaszi kiáll. 1916. ápr.

Platthy Irén

1914. MKE Kiáll. Nemzeti halom
2 tanulmány vázlat, olaff.
á 250.—

1916. márc. MKE Kiáll. u.o.
1915. olaff. 200.—
Nagypalugyai részletek, olaff
300.—

1916. ápr. Kiáll. u.o.
Plein-air akt-tanulmány.
olaff. 300.—

Thraun Ernö, ctredes arczk. III. 34.

Platthy Irén

l.

Bende 1916

150-l.

1449

1449. (

A XVI.

Férfi képe.

Derékig látható, kissé
az asztalon levő nyitott kön
lében homokóra és czimer
tüntet fel obeliskkel, előtte
szalaggal, melyen ezt olvas
bajusza és szakálla szőke. In
Bő köpenye redős. Felirata
M . D . LXXI.

Vászon, méretei 96·5 : 8
tett 1895 julius 29-én A. Glise
— Elszámoltatott 1895 októb
molásra nézve lásd az 1895 okt

III

Vét. 1895

MDK

Platthy Irén

Nagypalugyai kertrészlet, of.

Teréz, of.

N.Szal. 2.zsürimentes kiáll. 1916. máj. 17 1.

Platthy Irén

1915. olaj

Nagypalugyai kertrészlet, olaj

Magy. Képzőművészek egyesülete VIII. kiáll. N.Szal. 1916. márc. 18 l.

Platthy Iván

A Dél-Pest megyei Nagy István képzőművészeti csoport Tóalmáson rendezett kiállításán tusrajzai szerepelnek.

Lasonci Miklós: Kiállítás Tóalmáson.

Pest Megyei Hírlap, 1971. okt. 29.

Plattky Iván

a „Nagy István" képzőművészeti csoport tagja, Tóalmáson szerepel kiállításon

Pestmegyei Hírlap 1971 október 24
12. old.

Platthy Iván

Pest megjenek először Szentendre volt a képzőművészeti központja, később Zebegény és Vác is felzárkózott, majd az 1960-as évek közepén Dömsödön telepedett le Vecsési Sándor, Bazsonyi Arany, Patay László. – 1967-ben alakult meg Egléd város támogatásával a Nagy István Csoport, melynek első lelkes szervezője Platthy Iván volt.

Lasonci Miklós: A Nagy István Csoport 10 éve.
Pest Megyei Hírlap, 1977. szept. 21.

Platthy Iván

a Pelpest megyei Nagy István csoport tagja. Tápiószentmártonban rendezett kiállításon mutatta be műveit.

L. M.: Tanulat Tápiószentmártonban.

Pest Megyei Hírlap, 1972. jan. 25.

Platthy Iván
grafikus

Gráfikai műbeivel szerepel a
tárlaton.

Losonci Miklós: A Dél-Pest megyei..
Művészet, 1970. szeptember - 41 lap.

Plathy László festő

Formalista

„A képzőművész kiállítás tanulságai"

Dunántúli Napló 1952. IX. évf. szept. 21. 6. l.

Platthy Ödön

ötvös

1913–18.

Éinuk 1930.87 l.

Gelej Katona István: Predikácziói. II. r.

VII. 269.

Platthy Pál

A kábelhidak statikus és dinamikus méretezésének néhány megoldatlan problémáját dolgozta fel.

Ors. Vajda Pál: A magyar hídépítés
Bp. 1964.

40 o.

Plattner István

budai ácsm.

1703.

l.

Bevilser

II. 791. l.

PLATTNER, Johann, pozsonyi ötvös

J. P., Goldarbeiter, 21 hónapos lánya meghalt. (1833, 691.)

—

J. P. Silberarbeitergesell, 1 éves lánya meghalt. (1834, 1107.)

—

Freiburger Zeitung
(Zentral)

PLATZ, Franz, pozsonyi fazekasegéd

F. P., Hafnergesell, 9 éves lánya meghalt. (1820, II. kötet, 530 l)

—

U. az, 2 éves fia meghalt. (1822, II. kötet, 383 l)

—

Preßburger Zeitung
(Genthon)

PLATZ, Joseph, morvanyi könüves

J. P., Maurer, 3 éves lánya meghalt. (1848, II. kötet, 515.l)

Preßburger Zeitung
(Gentner)

Platzer

MDK

pstó

Cleopatra

A Jáz-húzemu szerzeménye

Bléneszy János: A Jáz-húzemu ismer-
tetése Jászberény 39.0
1933

MEGHÍVÓ

a

KORVIN MÁTYÁS

MAGYAR-OLASZ EGYESÜLET

KÖZGYŰLÉSÉRE

az Országos Magyar Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—35) dísztermében folyó évi június hó 24-én, hétfőn délután 6 órakor

Gerevich Tibor
elnök

Franklin-Társulat nyomdája

NYOMTATVÁNY

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

úrnak
urnőnek

Budapest

Platzer Antal

l.

Gereczerajztar

205. h.

Platzer Antal

Palocri

Irod

Az Épitési Ipar

1883. 355 l.

.....nevü munkás igazolta

.....

a művezető aláírása.

lyezem:

.....

vagy helyettesének
írása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Platres Antal

épités

ar = Palóczi Antal

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedél

.....

a műhelyfőnök va
aláír

Platzer Antal

épitén

Zvod

Az épitésiepar

1877. 42 szám (868 h.)

(Családi sirenlek Szre-
den

.....*műhely.*

főnökség!

.....hó.....n történő kifize-

.....indokából személyesen meg nem

.....számu.....

n.

vi .....hó.....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Platzer Antal

építész

irod

Az építési ipar

1877. 2/2. hasáb

(Sirmtól a budapesti
köztemetőben)

..... *műhely.*

yfőnökség!

év ..... hó ____n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

tam.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezű aláírás és munkásszám.

< Platz (er) Antal >

épitész (?)

cikke.

< > Michel Angelo

Bounarotti mint

épitész és mérnök.

MMÉE Köl

1875. 342 és

kv. ll.

379 és kv ll. 430

és kv ll.

1.–14. Ll., I. – III.
Képes tétla

Schaffhausen
Brodtmann
1868

M. D. K

PLATZER István ácslegény

1696-ban háztulajdonos Budán

Gerő László: A budai vár helyre-
állítása Bp. 1951. 47. l.

Platzer Tamás

Kőmüves

Sopron

1600. jun. 7. polg. esku

Hári

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye

PLEIDELL JÁNOS festő
Hontfüzesgyarmat, 1915

1935–42 között Prágában, Párizsban, majd Budapesten végezte művészeti tanulmányait, mestere Aba-Novák Vilmos volt. 1942–44-ben három alkalommal nyert római ösztöndíjat, de a körülmények folytán egyszer sem tudta igénybe venni. 1962–63 között hosszabb időt töltött Olaszországban. 1936 óta kiállító művész, eddig 11 hazai (Budapest, Pécs, Mohács, Szombathely, Szeged, Nyíregyháza stb.) és 5 külföldi (Prága, Komarno, Zenta, Róma, Fucechio) bemutatót rendezett képeiből. 1962-ben elnyerte a bracciánói nemzetközi tájképpályázat nagydíját. – Érzékeny, szingazdag festészete főként az itáliai kisvárosok hangulatos, mesét és realitást ötvöző világából meriti témáit, de avatott ábrázolója a magyar vidék folklórhagyományainak is. Foglalkoztatja ezen tul a kozmosszal kapcsolatos problémák festői kifejezhetősége – munkái ilyenkor szimbolikus értelmüek. Előadásmódja stilizáló jellegü, stilusa fokról-fokra hajlik a mind teljesebb elvonatkoztatás felé.

Művészéletrajzok 1975

M.D.K.

Platzner Tibor

Illés Jenő: "Rókák, jó éjszakát!" c. kritikájában megdicséri a művésznek - a komáromi Magyar Területi Szinházban bemutatott, Igor Rusnák szlovák drámairó fenti c. müve-előadásához tervezett diszleteit és jelmezeit.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1966. juli. 1.
X. évf. 26. sz. 2o. lap

Platzner Tibor, díszlettervező

1 Gyermekszínház előadásához a díszleteket és a jelmezeket tervezte.

(marray): Peti Kalandjai

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. okt. 19.

Platzner Tibor

"Magyar szerzők szomszédainknál" cimmel beszámol a "NAPLÓ" c. rovat arról, hogy a csehszlovákiai Komárnói Magyar Területi S Szinház bemutatta Thurzó Gábor: "Záróra" c. Szinjátékát. A rovatvezető igen nagyra értékeli a müvész kitünő szinpadképeit.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1972. okt.14. XVI. évf. 42. sz. 18. lap.

Platzner Tibor

A kassai Thális Szinház Sarkadi Imre: "Az eleveszett paradicsom" c. drámájával nyitott.
Kovács Győző: "Szinháznyitás Kassán — Sarkadi-drámával" cimmel méltatja az előadást és a müvész kitünő munkáját. Szinpadképei a darab sikerének egyik biztositékát jelentette éppen ugy, mint Gyarmathy Ágnes kosztümjei.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1972. okt. 28. XVI. évf. 44. sz. 18. lap.

Platzner Tibor
festőművész

neve szerepel "A magyar képzőművészet Csehszlovákiában"c.cikkbem a 7-8.oldalon

Kritika 1973 december

Platzner Tibor

/cimmel

"Felkai Ferenc Madách-drámája Szlovákiában"/
Kovács Győző ir a szlovákiai Magyar Területi Szinház előadásáról.
A szinpadképeket a Győrből vendégként érkező müvész tervezte, melyeket a kritika nagyra értékel, s kiemeli atmoszféra teremtő erejét.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1972. ápr. 15.
XVI. évf. 16. sz. 10. lap.

Platzner Tibor

- 1975. dec. 12-én nyitották meg a dunaszerdahelyi Csallóközi Múzeumban Kopócs Tiborral együtt tartott díszletterveiből álló kiállítását.

(HOLMI)

Irodalmi Szemle 1975/10 958. old.

Plauner Joseph ausztriai származásu 1787. Pesten polgárjogot nyert ötvösmester

Budapest régiségei, a tört. muzeum évkönyve
XVII. 1956 294 1

Plantart

M.D.K

1520 körül készült ébresztőórája.

Ars Decorativa: Az Iparművészeti Múzeum remekművei 112

PLAVEC Elisabeth M.D.K.

1922-ben Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya.. . Bp. 1954 335.l.

PLAVEC Elisabeth M. D. A.

1927-ben Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya.... Bp. 1954 368 l.

PLAUCE Elisabeth M. D. K.

1926-ban Nagybányán a szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya . 337.l.

k. D. K

PLAVEC Elisabeth

1923-ban Nagybinyán a Szabadiskola
tagja

Réti: Nagybinya ... 335. l

PLAVEC Elisabeth

M. D. K.

Nagybányán a Szépművészeti Iskola tagja

1928.

Réti: Nagybánya.... Bp. 1954 339. e.

M.D.K

PLAVEC Elisabeth

1924-ben Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya ... 336. e.

PLAVEC Elisabeth

M. B. K.

1925-ben Nagybányán a szabadiskola tagja

Nagybánya... 337.1.

Plavetzky Ede festő

az Eliwest Prihy pár üzemi
képkiés hihárs

Szabad Nép 1948 máj vi. – 4o. –

Táblakép. Patak Jenő.

"Erdész család".Pläschke müve a Müegylet kiállitásán.

Fővárosi Lapok 1865.I.I.27.84.old.

Plávay

Hires fegyverkovács
Besztercebányán a XVIII. názadban

1764-ben Lipót főhercey besztercebányai látogatása alkalmával őt is felkereste és rendelést tett nála.

Jurkovich Emil:

A régi kamaraház múltjából. Besztercebánya, 1914. 21. l.

A Müemlékek Országos Bizottságá

Plavitzi József

Jestö

lásd

Muz. és Könyvt. ért.
1911. 172.

Plavitzi József festő V. 172

182. **Plavja**, g. k. fatemplom.

1747. „Lignea ecclesia renovata." (O. L.; C. P. Tab. et Conscr. 1747. No. 8.)

1839. „. . . cum Eccl. Lig. ad S. Nicolaum." (Schem. Munk. p. 52.)

1908. még fennáll. (Schem. Munk. p. 1[illegible]2.)

Lásd még: Lehoczky IIIb. p. 652.; Zaloziecky p. 37.

(Bereg m.)

Domfalp

pontosan szinárnyalatra.

Szük cipőit különleges gépekkel kitágitjuk.

Tenisz, fürdő, Crep cipőit szakszerüen talpaljuk és javitjuk.

Mérték utáni munkàt gondosan elkészitünk.

Láthatatlan felsőbőr hegesztés (stoppolás helyett)

Talpalás, sarkalás megvárható.

F K. a Tulajdonos.

Hoffmann L nyomda Dob u. 22.

Plavnicai rk.

plébt. templom

(Sáros vm.)

eredetileg gótikus

l.

Emlékkassai egyh.

I. 463. l.

FELVETTE	LEMEZSZÁM
Szentiványi, 1938.	

THOMAZ PLAZ, Kadarmester

1722-ben Pécs varos tanacsa ujabb összeirast és felmérést készittetett.-/Grundtbuch Gemeiner Stadt Fünfkirchen/. Öt kéziratos kötet, 754 tétellel.-Hazzal biró mesterek a belvarosban:
Telek szama: 91.-Tulajdonos neve: Thomaz Plaz.- foglalkozasa: Kadarmester. 129.old

PETTER ANTAL: Pécs 1722-ben 125.old

A Janus Pannonius Múzeum évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73, Pécs, 1975

Plázay Ferenc

az egerszegi Ifjúsági Házban megnyílt a huszvédségi szakkörök évi bemutatója. Technikailag ügyes kivitelű lapjai, közül a „Kászlóvivő" és a „Dózsa"-vázlatok ragadják meg a figyelmet. Szerepel még a „Női fej", a „Torzított város" c., de itt a kísérletezés az ábrázolás rovására megy. (említve).

T.A.: Huszonévesek vallomása.
Kalai Hírlap, 1973. jún. 20.

Pleban, Tobias

puskamüves
Késmárkon
1722.

lásd
Bruckner Győző d.

A késmárki céhek
jog- és művelődés-
történeti jelentősége.
Miskolc, 1941.
357. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Plebán Nándor

Zongorakeskitő Bp.

Alapítva 1889.

l.

Ezredéveskiáll.

I. B. 27. l.

234 ÉBER LÁSZLÓ: A szentkirályi timpanon. *Arch. Ért.*, 1911. 193. l.

235 HENSZLMANN IMRE: Rudera Abbatiae Benedictorum de Bath-Monostor. Kalocsa, 1871. — HORVÁTH, HEINRICH: Zum Weiterleben der Pannonischen Antike in der spätromanischen Bauplastik Ungarns. id. m. 21. l.

236 (keresztelőkutak)

237 FISCHER, ADOLF: Führer durch das Museum für ostasiatische Kunst der Stadt Cöln. Köln, 1913. 58—59. l. képpel.

238 Képe *Arch. Ért.*, 1889. 278. l.

239 Képe *Arch. Ért.*, 1889. 271. l. — GERECZE PÉTER: Szobrászati emlékek Magyarországon. Klny. 1898.

240 IPOLYI ARNOLD: Magyar ereklyék. *Arch. Közl.*, u. f. I. Pest, 1863. 108—110. l. — Österreichische Kunsttopographie. Szerk.: Max Dvořak. Bd. III. Wien, 1909. 324. l.

241 A „De secundo ingressu" c. fejezet képén. — v. ö.: ZICHY ISTVÁN GR.: A Képes Krónika miniatűrjei viselettörténeti szempontból. *Petrovics Elek Emlékkönyv*. Budapest, 1934. 67. l. és 109

Plebán Nándor

Zongorakészítő

lásd

Kiáll-erém

Közlezrkiáll

12 jul.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 485418

PLECH, Johann Georg Tomus (Halic)

1767-1769 - Kôpaný

Ars 1997/1-3. 226

nyugvó portál

ály szobrával,

stílű márvány

rézből vert

zen oltáron hat

ánontábla ar.

rtyatartó, vert

festve, kehely

ögletes részén

sorból kiinduló

én felirat: IN

RI IACOBVS

PLECHAL, Stephan, pozsonyi kőművesegéd

S. P. maurergesell, †60 éves korában, Pozsony
1840 október 20, végelgyengülésben (1840, 37 Ll)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Plechl Gáspár, budai származáru M.D.K.
arany- és ezüstműves

1821-ben beadott kérelmében az egri polgárok közé való felvételét kéri. 1823-37 között mint vagyontalant adóztatják. 1823-ban, Hauser Ignác egri rézművessel együtt, tiltakozik Videmann ezüstműves betelepítése ellen. 1831-ben készíti a mezőszemerei r.k. templom kelyhét.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország Műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk. : Dercsényi Dezső.
Bü. 1969. Akadémiai Kiadó, 380. old.

M.D.K.

Plechl Gáspár, egri ezüstmúvon
nevét említik Hauser Ignác-
cal kapcsolatban.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

337. old.

MDK

Plechl Béla,

1906-ban az iskolában dolgozott.

•

A szabdidiskola ideje./1902-1912./ 82.l.

MDK

Plechl Béla,

1898-ban az iskolához tartozott.

A Hollósy-iskola ideje. /1896-1901./ 77.l.

Plechl Béla

a későbbi parlamenti
könyvtárigazgató,
az első években Nagy-
bányán festőnek
készült.

Ferencry Valér:

Nagybánya.

Magyar Nemzet

1940. szept. 24.

KRASZNAHORKA

Vár

Czobor Béla: Magyarország középkori várai.
Szazadok, XI-1877. 671 és 722 l.

MDK

Plechl Béla

Tanulmányfej, szén

Nagybányai festőisk. kiáll. 1898. 19. l.

Plechl Béla festő.

Mücsarnok 1898.21.sz.195-198 l.

Plechl Béla

Ferenczy Valér: Nagybánya. Nagy.Ness. 1940. szept. 24. 9.1.

Pr. D. K.

PLECHL Béla festő

1906-ban Nagybányán a Szabad-iskola növendéke

Déli Bh. 1954. 327. l.

K.J.K

PLECHL Béla festő

1898-ban Nagybányán dolgozott

Réti Bk. 1954. 324. l.

R. D. K.

PLECHL Béla festő

Nagybányán a Hollósy-iskola növendéke az 1898. évi csoportkiállításon 1 munkával szerepelt.

Abbahagyta a festést és a Parlament könyvtárosa lett.

Réti István: A nagybányai művésztelep
Bp. 1954. 239., 306., 314. l.

Plechl Béla

festő

1875–1921–

lásd

Magyar Könyvszemle

1942. I. füzet

48, 49, 50. l.

Továbbítással ide

érezik.

ANDREA.) — FRITZ HOYER: Einführung in die Papierkunde. (Ism. GRONOWSKI IVÁN.) — VIKTOR THIEL: Geschichte der Papiererzeugung im Donauraum. (Ism. GRONOWSKI IVÁN) 198
Folyóiratszemle 1940. II. rész. Összeállította SUPKA ERVIN 209
Résumé — Inhaltsangabe 230

A szerkesztésért *Trócsányi Zoltán*, a kiadásért *Droszt Olga* felel.

40.751. — Kir. Magy. Egyetemi Nyomda, Budapest. (F.: Thiering Richárd.)

Plechl Béla

1.

Hollósy iskola

kiáll. 1894.

154.

Rákóczi-kori zöld bársony pluviale a

sumegi nicoseumban VI. 176

Plechl Béla

Nagybánya kiáll. kat. 1912
82

Czímerei, a római-német császárságnak,
Magyarországnak, és az osztrák Házhoz
tartozó tartományoknak III. 33.

Plehl Béla dr

festő

Nagybányán tanult.
Utóbb könyvtáros lett
a képviselőházban.
Meghalt 2–3 évvel
ezelőtt.

Megmondja Nagy
Miklós könyvtárigazga-
tó a képviselőházban

Takács közlése

1925. II. 20

Mihalik T. Kassav. ötv. tört. 313 l.

PLECHL PÁL, gombkötőinas

30.-Md.Unger Mihály berndorfi születésü.Kőszegi polgár 172?.-Mester lett 1724.--1731-ben atyamester.Céhmester 1751-52,-Mihály és János fia nála tanúlt.-Szerződtetett inasa volt Magyar János,1729.jún.25-?.- 401.old

Plechl Pál, 1735.márc.3.-?.-

SZÖVÉNYI ISTVÁN: Kőszegi gombkötőmesterek és műhelyek keletkezésüktől megszünésükig 395.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesitője, 5-6. 1971-1972. Szombathely, 1975

Plechl Teréria özv.

ötvös

1828 Buda, Víziváros

Kapmagyarorszötvösök 43 l.

Miklós József:

Mellig, kissé jobbra
[illegible] haja és szemöldöke b
körülcsavart nyakken
és vállvetője hátra
a felső jobb sarokban:
a lap hátán élet
Olaj - festés, me
Papiros.

Lásd

Plechschmidt Károly

butortervező
1905

Éimisk 1930. 87. l.

Georgievics VII. 268.

Plecker György itj.

ötvös

belép 1739. apr. 13.

irod + 1741. febr. 5.

Gy. Brassó Erd. Muz.

382.

..... nevü munkás igazolta

a müvezető aláírása.

ezem:

y helyettesének
a.

Endrényi Imre, Szeged.

Plecker Georg

ötvös

1712. mesterré lett.
1741. meghalt.

RASSO 22 l
RE.

Pleker Georg

ötvös

1739 mesterré lett

1767 meghalt.

BRASSO
RE

22 l

Plecker Georg senior

ötvös 1700

Lásd

Gyárfás Brassó 127

Plecker Georg iunior

ötvös 1729

Sasa

Nyárfás Brassó 133

Plecker György id.

ötvös

irod belép. 1712. nov. 2.
+ 1767. apr. 14.

Gy. Brassó Erd. Muz.

382.

..... nevü munkás igazolta

.....

a művezető aláírása.

yezem:

.....

gy helyettesének
sa.

Endrényi Imre, Szeged.

Plecker János

Étvös

irod belép. 1731.
† 1775. dec. 31.

Gy. Barnó Erd. Múz.

383.

..... *műhely.*

főnökség!

..... hó ____n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

m.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Plecker Johann

ötvös 1719

lasá

gyárfás Brassó 132

Plebes Johann
ötvös

1731 mestere lett.
1775 meghalt

BRASSO
RE. 221

Plecker Márkus

ötvös

1644. mesterré lett.
1663 meghalt

BRASSO
RE. 21/l

Plecker Marcus

ötvös 1634

lásd

Gyárfás Brassó 110

Plecker Marcus

ötvös 1644–63

Lásd

Gyárfás Brassó 323

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühely

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztan

Kelt ....., 191..... é

.....

tanu.

.....

tanu.

Plecker Markus

ötvös

irod belép. 1644. febr. 22.
+ 1663. márc. 10.

Gy. Brassó Erd. Muz.

384.

...agyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ....

nevü munkástársamat szóbelileg megbizta

Kelt ....., 191..... é

.....

tanu.

.....

tanu.

Plecker Márkus

ötvös Brassó

Kőmagyötvj. 37. l.

Plecker Márkus

ötv.

Kőmagyötvj. 214.27.

Pléh Zoltán

A Bartók Béla Művelődési Ilán nobrán - nakkörének tagja; készülő alkotása egy Dózsa-portré.

Diósgyőri Munkás 1966. V. 17.

MDK

Pléh Zoltán, Bp.

Ági, br.érem

6. Miskolci orsz. képzőm. kiáll. Herman O.Mu:
1960.

Pléh Zoltán, [?] M Dk

Aug. 20-án avatják fel Diósgyőrött a Sépgyár előtt Pléh Zoltán és Szendrői Árpád két és fél méter magas, munkást ábrázoló szobrát.

— : Hír 6-l

ESTI HIRLAP, bp. 1960. aug. 3.

Plék Zoltán

Szobrai, női akt tanulmánya, munkás - szobrvázlata a diósgyőr - vasgyári szakkör dolgozóit tárlatán

Északmagyarország 1959. aug. 30. 4.l.

Pléh Zoltán

Rákosi portré (szobor)

Vasas művészek kiállítása Diósgyörvasgyárban

Északmagyarország Miskolc 1952 ápr. 20

Plék Zoltán

Plakettjei, ólom és bronz plasztikái a diósgyőri vasas képzőművészeti szakkörök kiállításán.

Benedek Miklós: Diósgyőri vallomás
Északmagyarország 1966. dec. 9. 4.l.

Plék Zoltán
szobrán

Diósgyőri. Korsán avatták 1969 XI.
27-én Dózsa Györgyről készített mellszob-
rát.

Északmagyarország 1969 XI. 28-4.

Pléh Zoltán

Rákosi portrét készitett Nyilas Samuval együtt, kiállitva a vasas képzőművészek diósgyőrvasgyári kiállitásán.

Északmagyarország 1952. ápr. 20.

Pléh Zoltán

Fekvő nő c. tanulmánya (szobor) szerepelt az újdiósgyőri vasas kultúrházban.

Hajdu Béla: A diósgyőri vasas képzőművészek kiállitása
Északmagyarország 1953. jan. 11

Pléh Zoltán

Szobrai.
Plakett kísérletekkel szerepelt a
/MÁV miskolci kultúrotthonában ren-
dezett/ kiállításon 1954.

Hajdu Béla: A diósgyőrfívasgyári képzőművészkörök kiállítása
Északmagyarország 1954 jan. 27.

MDK.

Pléh Zoltán

Kiállitási kritika

Északmagyarország 1966 dec.9.lap 4.

MDK.

Pléh Zoltán

Kiállitási kritika

Diósgyőri Munkás 1966 dec.13.

Plèh Zoltán.

A Diósgyőri Vasas Képzőművészeti Iskola évvégi kiállításán szobrával szerepelt: „Vasmunkások".
(emlitve)

Északmagyarország, Miskolc, 1957. Dec. 3.

PLÉH ZOLTÁN, gyári munkás, szobrász

1958-ban Cserenyei Kaltenbach István szobrászművésszel együtt tervzte Bartók emlékérmét, a diósgyőri Lenin Kohászeti Müvek képzőmüv. köréhen. 5/133/. old.

SZIGETI ISTVÁN9: Cserenyei Kaltenbach István szobrászmüvész érmei 4/132/ .old.

AZ ÉREM. Közlemények az éremgyüjtés köréből. XIV. évf. 1958. 9. szám. Bp.

Pléh Zoltán

Miskolcon, a Diósgyőri Vasas Képzőművészeti Kör kiállításán farzobrait láthatjuk: „Tuskóasszony" – „Vetkőző". (említve)

Érzakmagyarország, 1972. nov. 10.

Pléh Zoltán

Érdekes kiállítás látható Miskolcon a Rónai Sándor Művelődési Központ szinházi előcsarnokában. A Diósgyőri Vasas Képzőművészeti Kör kiállítása. Pléh Zoltán alkotásai közül a Tűskóasszony és a Vetkőző cimü faszobrok érdemelnek figyelmet.

A Vasas képzőművészeti kör kiállítása

Észak-Magyarország 1972/265 4 old.

Pléh Zoltán, szobrász

Megnyílt a munkás képzőművészeti körök II. országos kiállítása Ózdon. A diósgyőri vasas kör szobrászait Kovács Attila és Pléh Zoltán képviselte, évett mesterségbeli tudással, formaérzékkel és merész kísérletező kedvvel.

(gyarmati): Munkás körök kiállítása.

Déli Hírlap, 1978. nov. 5.

Pleidell

Méltatás

P. Szűcs Julianna: Az idérőjel csapdája.
Művészet, 1977. december - 2 lap.

Pleidell János

(1915)

Sógyöri liget, 1950, papír, akvarell,
30 x 48 cm

A felszabadult Budapest művészete.
Budapest, 1960. Kiállítás - Katalógus 357

Pleidell János
festő

M.D.K

Kiállításán bemutatta az olasz-
országi vedutákat, a tengerpadot,
a mohácsi busójárás jelenetéit.
Vas megye szép tájait.

Hintter László: Pleidell János szombathelyi kiállításáról
Művészet, 1968. junius – 46 lap.

MDK

Pleidell János

Positan o, o.

Dolgozó emberek között, képzőm. kiáll.
Ernst Muz. 1968. jan.

MDK

Pleidell János
festő

Érdekes akvarelljei a Búsók II., a Búsók III., tájképei vízfestményekben is szingondag. Grafikai mozgalmasak.

Heitler László: Pleidell János szombathelyi kiállításáról.
Művészet, 1968. junius - 46 lap.

Pleidell János
festő

M.D.4.

Pécsen látott kiállítást 1964
májusában, ahol bemutatta
Olaszországban készült rajzait és
akvarelljeit. A jövőben Buda-
pesten rendez majd kiállítást
a művész.

Szabadiné Hais Éva: Pleidell János
Műveket, 1964. november - 35 lap.

Pleidell János M.D.K.

festő

Itáliai tartózkodása alatt
három kiállítást rendezett.
Először Firenzében, majd a
római Accademia d'Ungheria
palotájában, majd a Galleria
Marguttianában volt tárlata.

Szakadini Hárs Éva: Pleidell János műtermében
Művészet, 1964. november – 35 kep.

M.D.K.

Pleidell János
festő

Amalfi öböl" cimi
"akvarellje a Sporthorhár-
ban van.

Novák Károly: Korhár és képző művészet
Művészet, 1968. aug - 12 lap

Pleidell János
festő-

M.D.K.

Két esztendőt töltött Italiában
annak az időnek gazdag él-
ményanyagát érőhítette meg
festményein, rajzain

Sarkadiné Hárs Éva: Pleidell János műtermében
Művészet, 1964. november - 35 kap.

Pleidell János
festő

M.D.K

Róma
Fürdőnők } repro

Sarkadine Hajós Éva: Pleidell János műtermében
Művészet, 1964. november - 35 lap.

MDK

Pleidell János

Sokác karnevál, akv.

Moszkvai Vörös tér, akv.

Dolgozó emberek között, képzőm. kiáll.

Ernst Muz. 1968. jan

Pleidell János M.D.K.

Művei kiállitva a „szafias Népfront Orsz. klubjában

Szabó Éva: Szeretjük mi a szépet, csakhát...

Szocialista Müvészetért 1965. márc.

MDK

Pleidel János

Csibés udvar, akv.

Egy pohár viz, "

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG
1960.

29 l.

MDK

Pleidell János

Kiállitásnak hirdetése

Szocialista Müvészetért 1965 juli, lap 5.

Pleidell János
festő

M.D.M.

Olaszországot idéző városképei
a pécsi János
Panoráma Múzeumban vannak.

Hais Éva: A pécsi Modern Magyar Képtár új szerzeményei
Művészet, 1965. november - 42 lap

Pleidell János

„Pioci arurok" (Rov

Dolgozó emberek
hogyan kiállítás
az Ernst Benjamin

Nepmüvelés
1964. X 6. jan

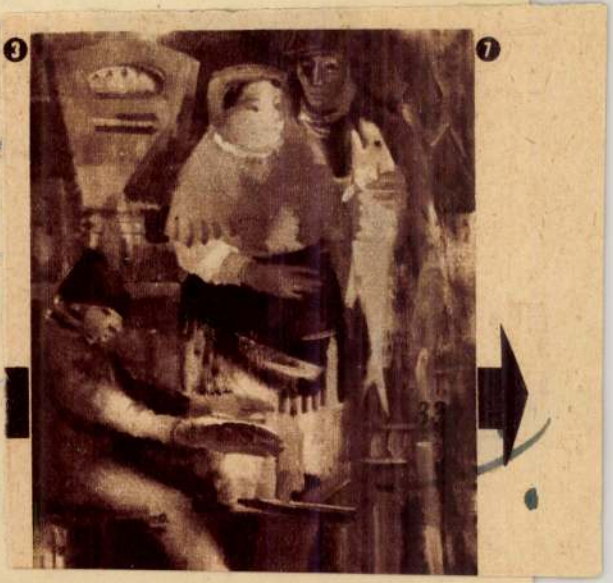

Pleidell János M.D.K.

Kiállitása a Kult. Kapcsolatok Intézetében

Neves hazai és külföldi művészek alkotásait mutatják be az idei kiállitásokon

Képszabadság, 1965. február 7.

PLEIDEL JÁN (JÁNOS)

1939-ben a Kassai Kazinczy társaság által közös kiállítása volt a nemzeti Szalonban

Tomáš Štraus: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 108 l.

Pleidell János

Műve a kiállításon

Moszkavai képek

/-s/: "Magyar művészek a nagyvilágban"

Kiállítás a Radnóti Klubban

Magyar Nemzet 1964. december 17. 4.l.

Pleidell János
grafikus

M.D.K

Villon illusztrációi

Élet és Irodalom, 1964. aug 8 - 9lap.

Pleidell János, festöm. MDK

látása és szinei harsányan modernek.
Akt-vázlataiban tömören összefogja a testet és a
mozdulatokat. Brilliáns rajzoló.

Ijjas Antal: A felvidéki és kárpátalji képzömüvé
Nemz.Szalon.- vészek kiállitása.
Nemzeti Ujság. 1943.febr.28. 15.1.

MDK

Pleidell János

Margitsziget télen akvarell 30x45

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás.Műcsarnok
1955.Kat.35.l.

Pleidell János M.D.

Müve a kiállitáson

"Magyar müvészek a nagyvilágban "

Kiállitás a Radnóti Klubban

Magar Nemzet 1964. december 17. 4. 1.

Pleidell János

" Olasz táj"

S.B.G.: Felvillannak a színek.
Esti Pécsi Napló. /95/ 1962. aug. 30.

MDK

Pleidell János

a Képzőm. Főisk. kitüntető emlékérmét kapta, mint végzett főisk. hallgató

A magyar szellemiség fölényét hirdette a Képzőművészeti Főiskola új rektora. RM. 1940.nov.10.

Pleidell János

Olaszországi útiképekből.

Festmény, reprodukció

Napkelet 1913. 12. szám, 1911. oldal.

MDK.

Pleidell János grafikus

"Margitsziget télen" /akvarell/

VI. Magyar Képzőművészeti Kiállitás
Mücsarnok, 1955. 55.1.

Pleidell János

Olaszországi rajz

reprodukció

Nagyvilág, 1963, 5. szám 729. oldal

Pleidell János

Hírek.

Szabad Művészek Bp.
1956. jún.

Kleidell János

Kiállítások.

Képszabadság
1958. nov. 2.

Pleidell János, festő

MDK

A II. kerületi művelnek kiállításán szerepel.

Péter Imre: Jegyzetek Kiállításokról 9.l

NÉPSZABADSÁG Bp. 1961. ápr. 19.

Pleidell János

Múzeumok, kiállítások.

Magyar Kurír
1958 nov. 2.

Preidell János
festő-

M.D.K.

A mohácsi búsójárásról
festett képet + repro

Bálint Sándor: Képsorozat a mohácsi búsójárásról.
Művészet, 1961 július. — 24 l.

Kleidolff János

Kiáll. műv.

(festőm.)

Kiállítások.

Képzőművészeti Alap
1958. okt. 26.

HDK

Pleidell János (grafikus)

rajzai (illusztrációk) repr.

(Jóós F. Imre: Megragadni a pillanatot...)

Ország - Világ, Bp. 1961. 18. sz. (24. l.)

M.D.V.

PLEIDELL János fető

Zászlóvivő Gagarin moszkvai fogadtatásán (rajza telszínen)

repr.

Magyar Nemzet 1961. ápr. 23. 7. l.

H. D. K.

PLEIDELL János festő

Gnarckép (akvarell)

Magyar Nemzet 1960. (XVI.) 96. sz. 4. l.
d. m. Képzőművészeti kiállítás a II.
kerületben

de. D. M.

PLEIDELL János

Részvétel a kiállításon

Barka Mária: Dolgozó emberek készült új törekvések az Ernst Múzeum kiállításán

Magyar Nemzet 1960. (XVI.) dec. 4. 8. l.

M. D. V.

PLEIDELL János festő

Tájkép

a. m. Felszabadulási kiállítás a Műcsarnokban

Magyar Nemzet 1961. ápr. 19. 4. l.

M. D. K.

PLEIDELL János festő

Tab, 500 fős kultúrház s grafittói

(1955.)

Építésztervező: Tillai Ervő

Belsők: Németh Lajos

Emblema: Borbíró Elek

Major Máté: „Vidéki" építészet

Magyar Építőművészet 1958. (VII.) 4/5. sz.

126. l.

127

Pleidell János
festő

M.D.K

Részt vett a tárlaton.

Péter Lyne: Kiállítás A Szarafias Nép front II. kerületi Radnóti Miklós klubjában

Művészet, 1965. március - 43 lap

M. D. K.

PLEIDELL János festő

Hárkány, reprezentatív bányászüdülő sgrafitto dísze (1957.)

Építésztervező és sgrafitto: Tillai E.

Belső építész: Németh L. és Vida Gy.

Major Máté: „Vidéki" építészet

Magyar Építőművészet 1958. (VII.) 4/5. sz.

130-131. l.

Pleidell János

A kiállítási naptárban szerepel (Szeged, Kárász u. 17; V. 15–V. 30.).

Műgyűjtő, 1970. I. 31.

K. D. 5

PLEIDELL János festő

Kiállítása a hűvösvölgyi Szinkron-
műterem klubhelyiségében

Magyar Nemzet 1960. (XVI.) 100. sz. 4. l.

A NÉPRAJZI MÚZEUM BARÁTI KÖRE

BUDAPEST VIII. KÖNYVES KÁLMÁN KRT. 40.

Németh Lajos
művészettörténész

Bp. XIV.
Kerepesi-uti lakótelep A. ép.

Nyomtatvány

MEGHIVÓ

a «Busójáráskor» című új magyar szinesfilm
szakmai bemutatójára,
valamint

Pleidell János festőművész
a mohácsi busójárásról készített aquarelljeinek kiállítására.

+

A filmet 1959 május 14-én és 16-án (csütörtökön és szombaton) du. 6 órakor vetítjük, a kiállítás megtekinthető 1959. május 14-én, 15-én és 16-án du. 4-7 óráig a Néprajzi Múzeumban (Könyves Kálmán krt. 40.)

A Néprajzi Múzeum Baráti Köre

Pleidell János
festő

M.D.K

Kiállitásán bemutatta „Úti jigy-
zeteit", a „Lago Almano", Sajhé-
pét, a „Ponte Vecchio"-t és a „Cédrust"
a „Dél-Itália" cimű vízfestményét,
a „Lago di Como"-t a tölbi körött

Frank János: Pleidell János

Élet és Irodalom, 1965. jun. 5. – 8 lap

Pleidell János, [ ] MDK

A Kult. Kapcsolatok Intézetében állít ki.

—: Neves hazai és külföldi művészek alkotásait állítják be az idei kiállítások 7.

NÉPSZABADSÁG bn. 1965. febr. 7

Pleidell János, festő MDh

Húsz hónapig volt olaszországi tanulmány-úton. Több kiállítása is volt olaszországban és több lap foglalkozott munkásságával.

Fiesolai utcaviszlet

c. grafikája. Repr

Pesold Ferenc: Húsz hónap után elfelejtik

2

Bp. 1963. dec. 6.

ESTI HIRLAP

M.D.K.

Pleidell János

festő

A Kulturális Kapcsolatok Intézete rendezett tárlatot, ahol Italiai képeit mutatta be.

Frank János: Pleidell János
Élet és Irodalom, 1965. jún. 5. – 8 lap.

Pleidell János, Jerő

MDK

A Kult. Kapcsolatok Intézetében tekinthető meg tárlata.

–: A hét végi kulturális programból 11

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1965. jún. 12.

Pleidell János, festő MDK

Olaszországi tanulmányútjain készült műveit a Kult. Kapcsolatok Intézetében megnyílt tárlatán mutatja be.

— : Röviden 11

NÉPSZABADSÁG Vsz. 1965. jún. 5.

Pleidell János, festő MDH

Gyorsinterjú a művészel, aki Pécsre utazik máre. 20-án megnyíló tárlata előkészítésére. Ott kiállítja olaszországi tanulmányútján készült grafikáit.

— old — : [2] A flekkensülőnél 2.

ESTI HIRLAP, bp. 1964. máre 17.

Pleidell János, „Jertő"

MDK

Tárlata a Kult. Kapcsolatok Intézete – ben tekinthető meg.

–: A hét vége kulturális programjából

11.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1965. jún. 5.

MIK

Pleidell János

Csendes vidék, of.

VIII. M. Képzőműv. Kiáll. Műcs. 1960. ápr.

MDK

P. Reidell János, grafikus

A II. ker.-ben lakik, s részt vett a klub meghívásos kiállításán.

(f. f.): Radnóti-illusztrációk a Radnóti-klubban 2.

ESTI HIRLAP, bp. 1964. ápr. 21.

MDK

Pleidell János, festö

Ságvári-liget. Akvarell.

Mücsarnok. -Tavaszi Tárlat. 1957. Kat. 15.1.

MDK.

Pleidell János

Képei pécsi kétárban

Dunántuli Napló 1965 aug.1.lap -

MDK

Pleidell János

Pécsett a TTIT kiállitó teremben mutatja be munkáit.

Esti Hirlap 282 sz. 1958. novl 3o 2 old.

M. D. K.

PLEIDELL János festő

21 nemzet 232 pályázója közül Broccianóban elnyerte a 100 000 lírós nagydíjat. A pályázaton egy Broccianóban 5 óra alatt készült tájképpel kellett részt venni

Napló

Magyar Nemzet 1962. junius 29. 4. e.

ee. D. V.

PLEIDELL János festő

Kiállítása a római magyar

Akadémián

Vasló

Magyar Nemzet 1962. június 20. 4. o

M.D.K.

PLEIDELL János festőművész
kiállitása a római Magyar Akadémián bezárult.

Sikerrel zárult a római Magyar Akadémia évadja.
Magyar Nemzet, 1962 julius 7, 4.1.

Pleidell János festő

Kiállítása nyílt a Kult Kapu.

Interetében itáliai utiképeiből

Nagyvaja, 1965, jun. 5, 40.

Pleidell János

A Galeria Marquittanában rendezett kiállításáról Valeria Mariani professor kedvezően nyilatkozott.

Népszava 1965. aug. 29.

Magyar képzőművészet – külföldön. Gautner Ilona.

MDK.

Pleidell János

Kiállitásának hirdetése

Magyar Nemzet 1965 juni.6.

PLEIDELL János M.D.K.

Oszlopon ülő macsak . Illusztráció Dutka Mária: Kutyavilág, macskavilág , Tómai rapszódia c. ripertjához . repr .

Magyar Nemzet 1962. augusztus 12. 9.1.

Pleidell János

ráckevei Ady Galériában látható Fegyó Béla több
olajfestménye, Csik István alkotása,melyet a Képzőmű-
észeti Alap adományozott,Szőnyi rézkarca,Pleidell
ános, Kőnig Róbert tusrajza,Váczi Zsuzsa alkotása.

Rajztanitás 1975-3-31
Losonczi:Ráckevei Ady Galéria

MDK.

Pleidell János

Kiállitási kritika

Müvészet 1965 nov.lap 44.

Pleidell János, fest.

Egerben nyílt meg
kiállítása.

— : Hír

8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. márc. 14.

Pleidell János

kiállitása nyilt a Képcsarnok egri ,Rudnay Gyula termében.

Magyar Hirlap 1975 8.évf.73/8

Pleidell János

Magyar Hirlap 1975/318/6

Pleidell János

Pleidell János festményeiből be-
mutatkozó a győri Képcsarnok-
ban.

Pelliczniusz Valéria: Pleidell János festményei.
Új Tükör, 1979. április 1-4. lap.

Pleidell János

PLEIDELL JÁNOS festőművész kiállitását nyitották meg tegnap a győri műcsarnokban. A Budapesten élő művész alkotásait már Európa több nagyvárosában kiállitották. Győri tárlatán nagyméretű tájképekkel és akvarellekkel mutatkozik be.

Magyar Hirlap 1979/56/8

Pleidell János, festőművész

Batári László festőművész a háborúból visszatérve ismerkedett meg Pleidell János festőművésszel, az ő vezetésével kezd el modell után rajzolni, alajjal festeni. — Nyíregyházán Boros Béza, az alföldi piktúra vezi pártfogásába.

Ujvári Béla: A tájképfestő Batári László.

Népszava, 1976. júl. 31.

Pleidell János

Pleidell munkásságában a szűrés olasztáj és a nyugsgó olasz ember harsány életét ismerjük meg.

Pellionisz Valéria: Pleidell János festményei, Új Tükör, 1979. április 1-4. lap.

Pleidell János

A Nap, mint életerőnk és az
élet forrása mindenütt hang-
súlyt kap Pleidell képein.

Pellionisz Valéria: Pleidell János festménye.
Új Tükör, 1979. április 15 - 4. lap.

Reidell Jairos

A festő alkotásaiból nyugalom, harmónia és csend árad, oldva a formákat és a színeket fátyolba.

Pellionisz Valéria: Reidell Jairos festményei.
Új Tükör, 1979. április 15 - 4. lap.

M.D.f

Pleidell János
festő.

Kiállítást rendezett a pécsi
TIT. Bartók Klubjában.

— : Pleidell János kiállítása
Dunántúli Napló, 1958. dec. 5. - 2 lap

M.D.K

Pleidell János
festő

kiállításán bemutatta „Villon balladáit" és a „Balatoni regék illusztrálásait, valamint „Dózse feje" című művét.

—: Pleidell János kiállítása
Dunántúli Napló, 1958. dec. 5-2 lap ..

Pleidell János

Piaci árusok, Róma, o.

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Múz.

1964. máj.

MDK

Pleidell János festő

Pleidell itáliai grafikái kiáll. a Janus Pannonius Muz.-ban, Pécs. 1964. márc.

Pleidel János, festő.

□ PLEIDELL JÁNOS festőművész kiállítását dr. Nemecz Ernő, a Vegyipari Egyetem rektora nyitja meg ma délután 5 órakor a veszprémi Dési-Huber Teremben.

□-: Pleidel János

Esti Hírlap, Bp. 1977. jún. 21.

2.

Pleidell János
festő -

17 D.K

Kiállításán bemutatta elő-
gyártva mozgatható állapot-
ban levő sgraffittóit.

—: Pleidell János kiállítása
Dunántúli Napló, 1958. dec. 5. 2 lap.

Pleidell János, festő

A Pécsi Janus Pannonius Múzeumban rendezett művészeti kiállitások 1945-1974 között.

1965-ben rendezett kiállitás: Pleidell János busó akvarelljei./Mohácson/.Pécsváradon a Baranyai Vasárnapok keretében. 385.old

Sarkadi Eszter: A Jan.Pann.Múz.vázlatos története a felszabadulástól napjainkig 373.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Pleidell János
festő

M.D.K.

Kiállítását bemutatta a „Teljes napfogyathozás" című kipét, operavárlatait (a Carmen és a Trubadur tömegjelenetét)

—: Pleidell János kiállítása.

Dunántúli Napló, 1958. dec. 5 - 2 kep.

Pleidell János festő

Kortárs művészek balatoni tárgyú alkotásaiból rendeztek Alsóörsön kiállítást, melyen a művész műve is szerepelt.

„Dél" c. (repr.)

Napló (Veszprém), 1977. jál. 9.

Pleidell János, festő

Kiállítási Kalendárium, vidéken.

Győrben rendezik a művész kiállítását.

Szocialista Művészetért, 1979. április

Pleidell János, festő

--

A Pécsi Janus Pannonius Múzeumban rendezett művészeti kiállitások 1945-1947 között:

1964-ben rendezett kiállitás: Pleidell János akvarelljei. 385.old

Sarkadi Eszter: A Jan.Pann.Múz.vázlatos története a Felszabadulástól napjainkig 373.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Pleidell János

(Hontfüresgyarmat, 1915 –

Kiállítása a veszprémi Dési Huber

Teremben 1977. VII. 21 – VIII. 4.

– katalógus a Zenyvtárban –

Pleidell János festőművész

A művész azok közé tartozik, akik a hétköznapok csendjére figyelnek. Itália szenvedélyes ábrázolója, mint mestere, Aba Novák Vilmos. Tőként a Szicília legendákkal és babonákkal átszőtt levegője ejtette rabul. A Nap, mint az élet forrása mindenütt, különös hangsúlyt kap képein. E festő alkotásaiból nyugalom, harmónia és csend órad, oldva a formákat, lágyítva a színeket.

Pellionisz Valéria: Pleidell János festménye, győr, Képcsarnok Tükör, Budapest, 1979. ápr. 1.

Pleidell Fabos

- akvarelljeiből kiállítást rendezett
a Jan. Pan. Múzeum 1964-ben

A Jan. Pan. Múz. kiállításai

Jan. Pan. Múz. Ért. 1974. XIX

ÜGYFÉL	NÉV: MTA
	CIM: BP. Úri u 49

SZERZŐDÉS SZÁMA	Ügyintéző: Ballajtiné Tel: Szabó Edit.
1	561-849/
	- /

INFO

KALLE in

ELLEN

GÉPPEL KAPCSOLATOS REKLAMÁCIÓKAT C

TUDUNK FIGYE

SZERVÍZ

1149 Budapest Révay József u 52
Telefon/Fax: 183-52-30

INFOCOPY KFT

1146 Budapest Thököly u 57/b.
Telefon/Fax: 251-18-69

Ügyfél aláírása				
Dátum	91 05 16	91. 09. 19	1991. XI.3	1991.
Műszerész neve	Dürgő Zoltán	Sempel		
Számláló állása.	999 785	12 100	13. 552	15.

Alkatrészek/Részegységek	O Tisztítás X Javítás			
Szeléndob				
Papírnyomó köröm				
Papírleválasztó laprugó				

Pleidell János

Nemeth Gyula: Mindig van egy Riverető

út: Beszélgetés Pleidell János festoművész-

szel. = Irodalmi Szemle, 28, 1985, 10.

763-766. ill.

Pleidell János

Csók I. Galéria 1985

Losonci Miklós: Pleidell János festményei.
- Új T. 1985. márc. 31. 3. ill

PLEIDELL János

Viall. Csák Galéria, 1985

ism. Zsigmondi Mária: A remény festője. = Nők Lapja,

1985. juni 1. 16-17. ill

Pleidell József, festő

MDG

A busószokást megörökítő akvarelljei tárlaton láthatók. (Mohács.)

— : A Kóló téren busók gyülekeznek 10.

NÉPSZABADSÁG 1966. febr. 10. [vidéki]

Pleidell János

Sokác kamenál akvarell
50 x 36

Moszkvai Vörös tér
akvarell 48 x 31

Dolgozó emberek között kiáll.
Ernst múzeum 1968. jan.

Pleidell János, [ ]

Részt vevő volt a pécsi
Nyári Művésztelepen.

— : A pécsi képzőművészet története (9.)
957-960.

JELENKOR, Pécs, 1971. október XIV/10.

Pleidell János festő

Busóképeit Mohácson, a Kossuth mozibán látjuk.

Kiállítási kalendárium

Szocialista Művészetért, 1969. márc.

Pleidell János

A kulturális eseményeket ismertető rovat felsorolja a kiállitó művészeket és a kiállitások helyét, valamint a megnyitás keltét:
Papp Zoltán festőművész, Mednyánszky-Terem március 13.
Pleidell János festőművész, Eger, Rudnay Gyula Terem, március 13.
Pálicz József festőművész, Kaposvár, Vaszary János Terem, március 13.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. márc. 8.
XIX. évf. 1o. sz. 2. lap.

26/c. ábra

i) „Gyalog- és kerékpárút" (26/d és 26/e ábra);

26/d. ábra

26/e. ábra

a menetrend szerint közlekedő a
tani tilos;

42/a. ábra

(3) A Kresz 14. §-ának (4) b
következő rendelkezés lép

„(4) Ha az (1) bekezdés *n*)—*x*
jelzőtábla alatt elhelyezett ki

PLEIDELL JÁNOS

emlitve

Fecske András: Veszprémi müvészek.Tata,Kuny Domokos Muzeum

UJ TÜKÖR 1982.XIX.évf.9.sz.4.o.

Pleidell János

Pleidell János

Magyar Hirlap 1975/318/6

Pleidell János

festőművész nemrég rendezte meg kiállításait olaszországi képeiből a Művelt-kapcsolatok Intézete kiállító termében. Képünkön: a művész munka közben.

Országos Világ 1965/27 3 old.

Pleidell János

a nyíregyházi Benczúr

Teremben nyílik kiállítása

Magyar Nemzet 1973 május 18

4. old.

Pleidell János Zápszonnivász

Nyíregyházán, a Benczur Teremben nyílok Kiállítása ma.

Magyar Nemzet 1973 május 17
4. old.

[1] Uo., p.175.
[1] Cf. E.Dörner, [n Ziridava, I, 1967, p.21.
[1] Gh.Sebestyén, Unele cet`\i ale Banatului]i desene
XV, nr.1, 1984, p.47.
[1] Márki S., id.muv. II, p.267-268.
[1] Márki S., id.muv. II, p.393-396; G.Lanevschi, Rep
Ziridava, VIII, 1977, p.558.
[1] Márki S., id.muv., II, p.105, 109.
[1] G.Lanevschi, Repertoriul cet`\ilor medievale din j
[1] }t.Ferenczi, M.Barbu, Cercet`rile arheologice de l
[1] G.Lanevschi, id.muv. II, p.818-819.
[1] Cornelia Bodea, Cetatea Deznei. Separatum din H
medievale din jude\ul Arad (I), [n Ziridava, VIII, 19
[1] Vezi Fábián G, id.muv., [ntre p.84]i 85.
[1] Engel P, Archontológijá. I, p.308.
[1] G.Lanevschi, Repertoriul cet`\ilor (III), [n Ziridav
[1] Uo..
[1] Uo., p.425.
[1] Nu apare la Engel P.
[1] V.Boronean\, Considera\ii preliminare asupra cerc
jud.Arad, [n Ziridava, X, 1978, p.143
[1] Uo., p.424.
[1] Fábián G., id.muv., p.69.
[1] V.Boronean\, S`p`turile arheologice de la Cladova
p.120.
[1] V.Boronean\, Considera\ii preliminare asupra cerc
jud.Arad, [n Ziridava, X, 1978, p.143-145.
[1] I.H.Crilan, Fortifica\ia feudal` de la C`p`lna, [n T

PLEIDELL János

Schelken Pálma: Pleidell János
tihanyi ziállítása. = Új Ember
1999. július 18. 8. ll

Pleidell Julius, festő

A Medgyánszky Teremben nyílik meg tárlatán.

— : festőművének tárlatai 8.

Népszabadság, Bp. 1971. jún. 2.

Pleidell János festő

Üdvözlése nyolt a
Medvyánszky Terembe

Népszava 1971 június 16
2 old.

Pleidell János

Pleidell János festőművész kiállitása, Szombathely. - Ism: Heitler László, Művészet,1968.6.sz.46.l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Írt. 1971.2.sz.149-182.l.

169. l.

Pleidell János, festő

„A busójárást festő Pleidell János" szerepel a mohácsi állandó táblaton.

– : A pécsi képzőművészet kistükre (14)

285–288.

JELENKOR, Pécs, 1972. március XV/3.

Pleidell János
festő

Pleidell János nyírégyházi kiállítá-
sán az 1970-ből festett anyagát
mutatja be. Mintegy 50 kisebb-na-
gyobb kép került bemutatásra.

Horváth Béla: Kiállitási naptár.

Müvészet, 1973. május - 45.oldal

Pleidell János
festő

Május 17-én nyílik és június 4-ig tekinthető meg Pleidell János kiállítása Nyíregyházán a Bencsur Teremben.

Horváth Béla: Kiállitási naptár:
Müvészet, 1973. május - 45.oldal

Pleidell János
festő

Nyíregyháza kiállításán bemutatott képei, a tájkepek főként olaszországi tartózkodásának eredményei, de szívesen ábrázol a művész felvidéki tájat is.

Horváth Béla: Kiállitási naptár.

Müvészet, 1973. május - 45.oldal

Pleidell János
festő

Művében élénk érdeklődést tanú-
sít a művész a népszokások, a pa-
rasztiritmusok, az öltözködés i-
rání.

Horváth Béla: Kiállitási naptár.

Művészet, 1973. május - 45.oldal

Pleidell János
festő

Pleidell Jánosnak kiállítása volt Prágában, Komarnoban, Rómában, Lentán és Fucecchióban. Itthon 10 önálló kiállítása volt a művésznek.

Horváth Béla: Kiállitási naptár.
Müvészet, 1973. május - 45.oldal

Pleidell János festőművész.

Kiállítása a Mednyánszky Teremben van.

Kiállítások.

Magyar Nemzet, 1971. jún. 13

Pleidell János

Babonás népszokás, olaj
Téli fák, akvarell

Mügyüjtő, 1971. 4. sz. 39. l.

Pleidell János 3.

Hontfüzesgyarmati születésü. A szerző az ujabb festmények fő ismérvét a jelképességben jelöli meg. Néhány mondatban jellemzi az itáliai sorozat jellegzetes témáit.

Dutka Mária - Pleidell János művészetéről; Mügyüjtő, 1971. 4. sz. 39. l.

Pleidell János 2.

A Busójárás-sorozat művészi dokumentum. - 1942-ben és 43-ban római ösztöndijat kapott, de Róma helyett a frontra ment, Itáliába husz évvel később került el. Ekkor tüntetik ki a braccianói nemzetközi nagydijjal. 1962--63-ban Rómában és más olasz városokban kiállitásokat rendez. Az olsz kritika elismerőenm méltatja.

Dutka Mária - Pleidell János művészetéről; Mügyüjtő, 1971. 4. sz. 39. l.

Pleidell János 1.

56 éves. 1971 tavaszán a Mednyánszky Teremben kiállitása volt. Mestere Aba Novák Vilmos volt, ezt az örökséget fejleszti tovább. De őt a mesék és varázslatok vonzzák. Fest lirai táj- és virágakvarelleket, megfigyelője, rögzitője a népi szokásoknak.

Dutka Mária - Pleidell János művészetéről; Mügyüjtő, 1971. 4. sz. 38. l.

PLEIDELL JÁNOS, festő

A Képcsarnok Vállalat 3 tárlatából Szombathelyen mérete
iben legnagyobb, anyagában leggazdagabb volt Pleidell
János festményeinek kiállitása a Művelődési és Sport-
ház galériáján 1967-ben. 283-84.old

[illegible] JÁNOS: Kiállitási napló, 1967 274.old

VAS[illegible], XXII.évf. 2.szám, 1968. Szombathely

PLEIDELL JÁNOS, festő

1967.Szombathely,a Képcsarnok Vállalat egyik kiállitása Pleidell János müveiből.a Müvelődési és Sportház galériáján.- Külön érdekessége volt az a néhány busókép.amely a sokszor megfestett témát szokatlan szinek gazdag pompájában varázsolta újjá. 284.old

BERTALAN LAJOS: Kiallitási napló, 1967 274.old

VASI SZEMLE, XXII.évf. 2.szám, 1968. Szombathely

PLEIDELL JÁNOS, festo

1967-ben Szombathelyen a Képcsarnok kiállításán szerepelt. Szintúgy Barabás László és Lakatos József is. 274.old

BERTALAN LAJOS: Kiállítási napló 1967. 274.old

VASI SZEMLE, XXII.évf. 2.szám, 1968. Szombathely

PLEIDELL JÁNOS, festő

1967. Szombathely Képcsarnok Vállalat kiállitása. - Csupa lira, csupa hangulat, könnyed libegés, puha árnyalatu szinek megejtő harmóniája minden Pleidell-kép, főleg az olaszországi sorozat. 284.old

BERTALAN LAJOS: Kiallitasi napló, 1967 274.old

VAS SZEMLE, XXII.évf. 2.szam, 1968. Szombathely

Pleidell János festőművész

Nyiregyházán a Benczur Teremben nyitják meg a művész kiállitását május 17.-én, -közli a lap kulturális eseményeket ismertető rovata.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. május 12.
XVII. évf. 19. sz. 2. lap.

Pleidell János

Munkácsi Vörös tér
akvarell 48×31

Dolgozó emberek között
Képzőművészeti kiállítás
Ernst Múzeum 1968.

Pleidell János

Pasitano olaj 90×120

Dolgozó emberek között
Képzőművészeti kiállítás
Ernst Múzeum 1968.

Pleidell János

Sokác karnevál
akvarell 50x36

Dolgozó emberek között
képzőművészeti kiállítás
Ernst Múzeum 1968.

Pleidell János

Nagykanizsán, az Egry József termében megnyílt „Tél a művészetben" c. kiállításon „Hóesés" c. művét mutatjuk be.

Zalai Hírlap, 1942. márc. 11.

Pleidell János

mozaikterve szerepel

a Radnóti Klub kiállításán

Magyar Nemzet 1970 február 24

hold.

Pleidell János

művével szerepel „15 művész
kollektív kiállításán" az MSZMP 4/3-as
székesfehérvári klubjában

Magyar Nemzet 1969 november 15
4. old

Pleskell János

Positano olaj, 90 × 120

Dolgozó emberek közötti képzőművészeti
Ernst múzeum, 1968. jan

MDK

Pleidell János festő

Busók Pleidell képein.kiáll. Mohács, 1964.II.

Pleidell János
festő

Egerben a Rudnay Gyula
teremben volt Pleidell János
kiállítása.

— : Kiállítása napjai
Művészet, 1975. márc. – 49 oldal.

Pleidell János festőművész

a Mednyánszky Társaságban nyílt meg a kiállítása.

Magyar Nemzet, 1971. jún. 6.

Pleidell János

Kiállít Nyíregyházán (Benczúr Gyula Teran).

Műgyűjtő 1972/4. sz. „Kiállítási naptár"

Pleidell János

festőművész hazai és olaszországi tájképeit bemutató kiállítás nyílt tegnap a Képcsarnok Vállalat Nyíregyházi Bessenyei György bemutatótermében.

Magyar Hírlap 1973/135 8old.

Pleidell János, festő

A Medgyaszay-teremben nyílik meg kiállítása.

— : Három kiállítás 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. jún. 4.

Pléh Zoltán, amatőr munkás szobrász

A Vasas Képzőművészkör tagjai kiállítást rendeztek a Műv. Központ galériájában, ahol szerepel Pléh Zoltán szép szobrai. /említve és repr./

(horpácsi): Jubileum a Vasasban.
Déli Hírlap, 1983. szept. 21.

Plehschmiedt Jenőné

"Nehéz munka" cimmel képén konda csalogatás étellel.Müvészi felvétel.
Repr.

ÉLET, Bp. 1914. juli.19. VI.évf.29.sz.907. lap.

Plehmives János MDK

bádogos

Az 1714-1715 épült kassai Rozália kápolnán bádogos munkát végzett.

35. o.

Kampis Antal:Egy építészről
Müterem 1958 I. évf. 4. sz. 35-37 o.

M.D.K.

Pleidell Iván.

Festőművész "Zászlóvivő Gagarin fogadtatásán" c. rajzának repr.

Magyar Nemzet 1961. ápr.23. 7.old.

Pleidell festö.
János

Katol.Szemle.1943.123-24.l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Pleidell János

MAGYAR NEMZET

1962 JUN 20

lával.

A római Magyar Akadémián június 24-én nyílik meg Pleidell János festőművész kiállítása.

Pleidell János festő"

Magyar Csillag 1943 III. évf.

6. sz. 377. l. Farkas Zoltán: Felvidéki festők kiállítása a Nemzeti Kaszinóban.

Pleidell János festő

Magyar Ctillag, 1943 III. 15.

III. évf. 6. sz. 377. o.
Farkas Zoltán: Febridéki festők a Nemzeti Szalonban.

Pleidell János,

festőműrén

„A nincs ínyence — a fény ő rön festője"

Pogány Ö. Gáko
cine

Repro: Lila niget
olajvánon
1968.

Műrénet
90/1.

Pleidell János

festőművész

„A szinek ingyence — a fényözön festője"

Pogány Ö. Gábor

címe

Művészet

90/1

embereket is elnyeli... (*„Nő a fal, s elválaszt az emberektől. Fogoly vagyok. S ha néha azt kiáltja valaki: Európa! Mintha a[illegible]áltaná: Afrika!“*)

A fasizmus utolsó szakasza következett, s az [illegible]bert[illegible]en[illegible] [illegible]en-vedéseinek korszaka...

„Halált virágzik most a türelem.“

A kelet-szerbiai munkatáborból — lényegében koncentrációs tábor (Lager Heidenau) — hét eklóga után már csak rövid költői üdvözletek (razglednicák, érkeznek tőle, az utolsót 1944. október 31-én Győr mellett, Abdán találták meg egy 1946-ban feltárt tömegsírban.

„Az ítéletet végrehajtották“, Radnóti tértől és időtől független hagyatéka mégis megnyugvást kínál. Ugyanazt a megnyugvást, amelyet neki kínált utolsó hónapjaiban a felismerés, hogy bár a halál kétféle lehet: aktív (Petőfi halála) vagy passzív (a vértanúké), a halál hősiessége mindig egy és ugyanaz: „a megtört ember végül is mindig az élet győztese“. Ha az ember a lázadás útját választja — vagy így rendeltetett —, s nem a passzív rezisztenciát, sem az igazságtalan földi renddel való megalkuvást, mindig egyszerre döntött az élet és a halál mellett. Életnek és halálnak ez a szövetsége, amely az emberi történelemmel egyidős, Radnóti költészetében a görög tragédiák tisztaságával merül fel újra meg újra. S e két fogalom különleges tragikus tisztaságában így változott Radnóti valódi világa azoknak a magasabb rendű, humánus és legyőzhetetlen világává, akik eljutottak a legfőbb — érzelmi és értelmi — felismerésig: az élet árnyékában a halál bújkál, de megfordítva is — a halál árnyékában az élet lakozik.

Pleidell János: Szárnyszegettek (olaj)

tényt, hogy a halál mint szüntelenül jelenlevő, egész életét végigkísérő jelenség a formák egész skálájában mutatkozik meg verseiben, s átélésében mind általánosabbá, egyetemesebbé, s végül összemberi méretűvé nő. A halál — mint az élet látomása — már élete kezdetén mögötte állt: születése után meghal az anyja és iker-testvére.

„Az anyám meghalt, az apám és ikeröcsém is,
asszonyom kicsi húga, nénje és annak a férje..."
(És kegyetlen)

Radnóti költészetében a halál a legkülönfélébb alakokban jelenik meg. A magyar lírában újra megjelenik az Ady által már rögzített elképzelés szerelem és halál szövetségéről, kevésbé erotikus, mégis sorsszerű kötöttségében. Ez a forma azonban emberileg még elviselhető, mert mindig emberpárról, a két pólusról, két ember konfliktusáról van benne szó. Ez a halál lényegében nem embertelen.

Szorongással, szörnyűségekkel, félelemmel, s az emberség rezignációjával fémjelzett az a halálforma, amelynek lehelete 1933 óta leng a világ fölött... Azóta szaporodnak a tényezők, amelyek a magyar „elevenen halálra ítélve" líra keletkezését inspirálták. Ebben a lírában a teljes emberi elhagyatottság erősen egzisztenciális mozzanata jelenik meg, éspedig nemcsak a halál pillanataiban, hanem a költő — s ez a legrosszabb! — életében.

„Tudd, egyedül vagy, mint az
első farkas volt..."
(Férfivers)

S következik a felismerés, hogy az életet lehet — ha lehet! — leélni kettesben, tömegekben, de semmiképpen nem lehet így átélni a halált, ebben mindenki egyedül van, magányosan, asszony nélkül, barátok nélkül.

Ekkor jelenik meg Radnótinak Ady és József Attila után talán legkifejezőbb erejű társadalmi szimbolikája. Figyelemre méltó, hogy minél szubjektívabb érzéseket és lelkiállapotokat fejez ki lírája, annál általánosabb és objektívabb sorsokat idéz és érzékeltet. Ezt a tényt a ma már ismert történelmi valóság, Lorca halála, Jiří Mahen, Ernest Toller, József Attila öngyilkossága és más, a korra jellemző tények magyarázzák:

„...Te is naponta kezded és egyedül vagy..."

Radnóti végül is felismeri, hogy a halál az élet betetőzése és nem tagadása, mert benne zárul be az emberi magány „kalitkájának" bűvös köre. Az ember úgy távozik, ahogy a világra jött, egyedül és mezítelenül. Ezért nem közömbös — még a halál előestéjén sem, vagy éppen akkor nem! — hogyan éljük át életünk láncolatának utolsó szemeit.

A kezdeti kép változik: az ember, akit Radnóti az első farkashoz hasonlít (kettős szimbólum az emberi történelem „farkasivá" lett szakaszában), s aki fájdalmak közt szakítja ki a bordáját, hogy társa támadhasson belőle, akivel majd együtt járhatják az erdőket, most sebzett, fájdalomba kövült, magányos ordassá változott.

„És nőttön nő süvöltő kedved körül
a borostás magány."

Három szó, három fogalom, s e három által körül határolt életérzés állandóan ismétlődik Radnóti halál előtti (1939—1944) költészetében: a farkas, a lánc, a magány.

S nemcsak a jogrend, hanem az egész föld fel van forgatva körülötte, minden emberi érték veszélybe került, s leginkább a szabadság, a legfőbb érték, amelyért — bár mindig elvont — a nemzedékek legjobbjai áldozták fel az életüket. Radnóti világosan felismeri a szabadság, az emberi szabad akarat korlátozottságát: *„Európa egy ismeretlen földrész dzsungele, amely fölött emberevők és fejvadászok uralkodnak..."*

Ekkorra már egész Európa egyetlen hatalmas börtönné változott, amely nemcsak a civilizációkat és a kultúrákat, hanem a városokat, falvakat, országokat és

emberek testvérisége érdekében — barikádoktól függetlenül — a háború embertelensége ellen.

A folyóiratban ma már ismeretlen nevek egész sora tűnik fel, akik láthatólag mind tehetséges költők és prózaírók voltak; s akik így tragikusan igazolják a magyar irodalomban gyakori jelenséget, a gyorsan ellobbanó tehetségeket. Alig néhány írás maradt csak utánuk, s ezekből ma már nehezen következtethetünk lehetőségeikre s belső és külső akadályaikra: vagy eltűntek, vagy hálátlan napi munkába ölték tehetségüket. A megjelent írásokon — verseken, novellákon, esszéken — érezzük, hogy az életbe s az élet értelmébe vetett hit és aggodalom kifejezői voltak. Észrevehető, hogy igényes intellektuális légkörben születtek, s a háború utáni erkölcsi kataklizma nyomait viselték magukon, melyből egyetlen morális eredményként a gondolat felelőssége támadt fel bennük. Meg kell jegyeznünk, hogy a lap legtöbb munkatársa nem tért ki a művészi kísérletezés igénye elől. Erről egyrészt Radnóti versei tanúskodnak, Wagneréi szintén, de mindenekelőtt Klabund *Marietta* című poémájának azonnali publikálása árulkodik róla. Nagy kár, hogy az *1928*-nak csak két száma jelent meg, s a kár éppen a szerkesztő Radnóti fejlődése szempontjából a legnagyobb. Itt közölt *Nyár van* című verse a költő nyomott, baljós, majdnem a tragikus véget sejtő hangulatainak a kifejezője. A természet virágzó kedvét csak tudat alatt érzékeli, és szuggesztív ellentéttel hangsúlyozza versében, hogy az ember léte nem azonos a természetével. Témában és expresszivitásban másik két írása, a *Vers* és a *Milliók és milliók* is ehhez hasonló. Radnóti mindháromban teljes szenvedélyével az emberi sors, az emberiség örök golgotája s az elnyomottak és megalázottak mellett áll. *Nyár van* című versének belső szorongása tovább erősödik, s az emberiség fejlődéséért érzett felelősségtudattal súlyosbodik. *Testvéreim, milliók* című írásaiban súlyos küldetéstudattal azonosul az emberiséggel. Úgy érezzük, hogy valamennyi verse ugyanabból a belső élményből fogant, s ezért véleményünk szerint a *Nyár van* keletkezését is az 1928-as évnek inkább az őszi, mint a nyári időszakába tehetjük, nevezetesen Liberecbe, ahol Radnóti tanult, nem pedig Budapestre, ahol az *1928*-ban megjelent. Erre következtethetünk a költő magányának leírásából, az őt érzéketlenül körülvevő sivár tárgyak rajzából. Ilyen felfokozott érzékenységet rendszerint idegen környezet alakít ki az emberben.

Persze, a fent említett és tagadhatatlan idegen hatásokon kívül a kor eleven magyar irodalmi élete is formálta Radnótit. Többek között Kaffka Margit művei hatottak rá olyan mértékben, hogy verseiben állandóan ott érezzük az írónő gondolatait, különösen ott, ahol Radnóti a saját „háborús feljegyzéseit" írja. Persze, csupán végső kicsengésük hasonló, hiszen Radnóti és Kaffka versei eltérő körülmények között születtek. (Bori Imre minuciózus elemzése szerint Radnóti híres verse, a *Levél a hitveshez*, Kaffka *Záporos folytonos levél*jének a művészi pandantja.

Főiskolai évei alatt Szegeden (1930—34), ahol a Szegedi Ifjúság Művészeti Kollégiumának egyik alapítója lett, összeköttetésbe került az illegális kommunista mozgalommal. Útkeresését 1931-es párizsi útja mellett részben a hazai politikai helyzet, az irányát vesztett és gerinctelen középosztály erősödő fasisztabarát hangulata támasztotta alá.

Újhold című gyűjteménye (1935) már kijelöli a költő elkerülhetetlen művészi útját, amely a *Járkálj csak, halálraítélt* (1936) és a *Meredek út* (1938) című köteteiben válik nyilvánvalóvá, s amelyek címe ma már túlontúl beszédes.

Radnóti közeli barátja és munkatársa, a kritikus és publicista Bálint György mutatott rá Radnóti költészetének lényeges vonására, szuggesztív erejére, amely ma sem gyengült, s nyilvánvalóan nem veszít vonzóerejéből mindaddig, amíg élet és halál alapvető ellentéte emberi mérlegelés tárgya lesz. *„Kevés költőt ismerek ma, aki egészségesebb volna, mint ő, s mégis szüntelenül a halálra gondol."*

Nézzük meg, milyen volt Radnóti életének ez a legintenzívebben, mert a legöntudatosabban átélt végső szakasza. A halálnak — s nemcsak a saját halálának — sejtelme már 1933-ban jelentkezett nála, amikor a fasizmus uralomra került. Igaz, költészete alapvonásának elemzésénél nem hagyhatjuk figyelmen kívül a

Jaroslava Pašiaková

Radnóti Miklós — élet és halál költője

A költő születésének 60. évfordulójára

A modern magyar irodalom nagy jelensége Radnóti Miklós, tipikusan magyar költő, aki sorsával és filozófiai — művészi — hitvallásával mégis messze túlnő hazája határain s a koron, amelyben élt és alkotott.

A már fiatal korában árván s a mások könyörületére és segélyére szorult költő, aki épp ezért haláláig túl érzékeny maradt, s az emberi megértés és szeretet hiányától szenvedett, 1927—28-ban a libereci (Csehszlovákia) kereskedelmi középiskolába került. Itt a város cseh-német közegében, ahol egy német munkásnővel első szerelmét élte át, elhatározta, hogy szakít az üzleti pályával, és humán tantárgyakat fog tanulni. Bár általában a harmincas évek kezdetétől számítják belépését az irodalomba, véleményem szerint mind ez ideig indokolatlanul nem értékelik érdemben korai, erősen expresszionista karakterű műveit, amelyek a libereci években nyilván a kettősen idegen környezet hatására születtek meg. Ebben az időben — talán inkább német hatásra — nemcsak művészi szempontból érlelődött, hanem az élet problémáival szemben is kialakította szocialista és demokratikus álláspontját. Különösen figyelemre méltó, hogy emberi öntudatosodása épp abban a történelmi korszakban ment végbe, amikor a hazai és a csehszlovákiai társadalmi valóság ellentéte a legkirívóbb volt. Ezért nem tartom véletlennek, hogy az első erősen expresszionista hangvételű magyar irodalmi folyóiratot, Liberecből — még Glatter Miklós név alatt — Wagner Györggyel éppen Radnóti szerkesztette. S bár a lap tiszavirág életű volt, nem csupán a magyar folyóirat-irodalomnak jelentős dokumentuma, hanem az akkori európai szellemi életben elfoglalt helye szempontjából is figyelemre méltó jelenség.

Az *1928* című folyóiratnak határozottan sok a közös vonása a korabeli Európa művészeti és társadalmi avantgard törekvéseivel, amelyek akkor lényegében alig különböztek még egymástól, és egységesen hatottak, mintha egy talajból, egy szellemi forrásból és élményből fakadtak volna, akár Berlinben *(Der Sturm, Kunstblatt)*, akár Rómában *(Noi)* vagy Zágrábban *(Zenit)*, Bukarestben *(Integrál)*, Párizsban *(L'esperit nouveau, La révolution surrealiste)*, Bazelben *(A. B. C., Das Werk)*, Pozsonyban *(Dav)*, Antwerpenben *(Net overricht)*, Prágában *(Pásmo)* jelentek meg. S ez a hasonlatosság nemcsak a grafikai szerkesztésben, hanem belső újjászületésre való őszinte törekvésben, az emberiségnek őszintébb és igazabb szóval, eszmével, kiáltással való megújításának vágyában is megmutatkozik. Ezért volt az avantgard művészet általános jellemzője a dinamizmus, az életerő s a világ teljes megújulásának vágya.

Az *1928* már kiáltványszerű indító jelszavával — Tiszteld a fiatalokat! — is új értékek építőinek sorába állt, a felforgatás igényének hangsúlyozása nélkül, s ezért — véleményem szerint — van valami eltérő, egyedi vonása a húszas-harmincas évek magyar folyóirat-irodalmához viszonyítva, éspedig a görcsös igyekezet az újult emberi lelkiismeret és igazságérzet ébresztgetésére, az élet érdekében valami ellen, ami a folyóirat megjelenése idején még csak látomás, előérzet volt, de ma, történelmi távlatból nézve előrelátónak és hitelesnek bizonyul. Az egész *1928* szinte egyetlen kiáltás, az értelemnek szánt tiltakozás az

Pleidell János

művészetét
a 477. oldalon ismertetjük

Pleidell János: Busó maszkok (olaj)

Pleidell János: Himnusz a Naphoz (olaj)

Irodalmi Szemle

XII. 1963/3

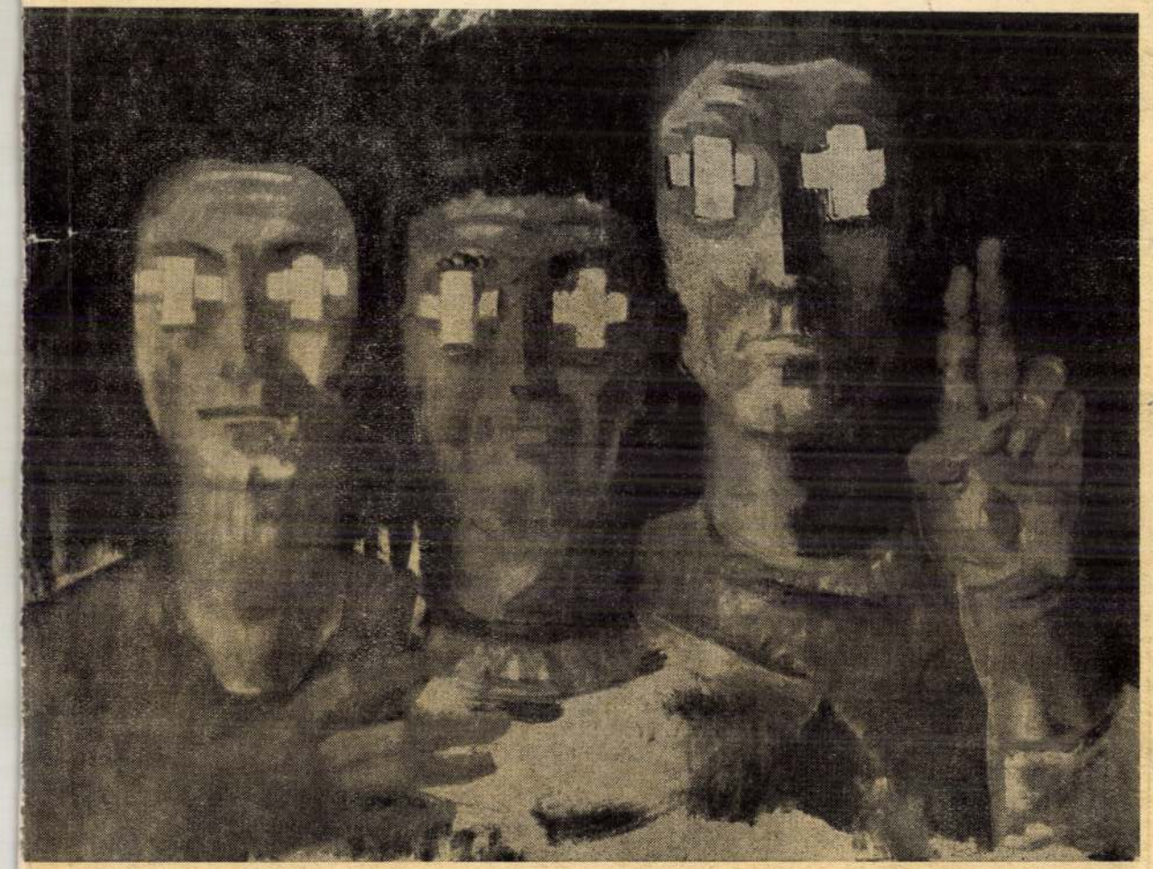

◀ *Pleidell János: Lelki vakok (olaj)* ▲ *Izsaiak (akvarell)*

PLEČNIK, Josef

könyv

Damjan Prelovšek:
Josef Plečnik.
Wiener Arbeiten von 1896 bis 1914

Edition Tusch, Wien 1979

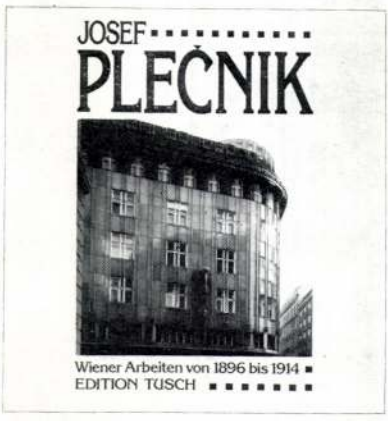

Josef Plečnik (1872—1957) a századelő építészetének egyik legérdekesebb, bár nálunk kevéssé ismert képviselője. A ljubljanai származású építész a bécsi Képzőművészeti Akadémián 1894 és 1898 között Otto Wagner mesteriskolájának növendéke volt, ahol néhány évvel később Medgyaszay István tanult. E mesteriskolán, mely a modern építészet szempontjából alapvető fontosságú, Plečniknek sikerült megközelítenie Wagner ideálját, megtalálni a középutat az építészet mérnöki és művészi megközelítése között. Kortársai az iskola legtehetségesebb növendékeként emlegették, elsősorban virtuóz rajzkészsége miatt.

1899—1900 között Plečnik Otto Wagner irodájában dolgozott, ahol a bécsi városi vasút (Stadtbahn) néhány megállójának tervét dolgozta ki. 1900-tól Bécsben önálló műtermet nyitott, majd a következő évben a „Secession" művészcsoport tagja lett.

1911-ben bécsi diáktársa, Jan Kotěra cseh építész meghívására Prágába költözött, ahol az Iparművészeti Főiskola professzora lett. Itt kezdett először érdeklődni a szláv kultúra sajátosságai iránt. Prágai diákjait igyekezett megismertetni a szlovák és morva népművészet alkotásaival. A pedagógiai sikerek ellenére az első prágai évek megbízások nélkül teltek, és kudarcot hozott az Otto Wagner megüresedett professzori katedrájára kiírt pályázat is: Plečnik nem felelt meg Ferenc Ferdinánd konzervatív ízlésének.

1921-ben Plečnik a fiatal Szlovénia fővárosába költözött. Ljubljanában az újonnan alapított egyetem professzori állása és számos fontos megbízás várta — városrendezési és épülettervezési feladatok. A két világháború közötti időszakban Prágából is fontos megbízásokat kapott, melyeket nem utolsó sorban Masaryk elnök barátságának köszönhetett. 1925-től ő vezette a Hradzsin rekonstrukciójának tervezését, és Plečnik alkotása az Úr Színe templom is Prága Vinohrady városrészében (1928—32). Utolsó munkája a jugoszláv államelnöki rezidencia Brioni szigetén (1956). Plečnik munkássága igen erősen hatott és hat ma is a modern szlovén építészetre, elsősorban tanítványa, Edo Ravnikar alkotásaira.

A fiatal ljubljanai művészettörténész, Damjan Prelovšek Bécsben megjelentetett könyvében Plečnik bécsi munkásságát dolgozta fel a ljubljanai Plečnik-archívum anyagára támaszkodva. Ebben az időszakban született az a két fontos épület, melyek nem csupán a Monarchia, de az általános építészettörténet szempontjából is iránymutató: a Zacherl cég irodaháza a bécsi belvárosban (Brandstätte 6), mely 1903—1905 között épült, és a Szentlélek templom Bécs Schmelz városrészében (Herbststrasse 82, 1910—11). E két alkotás két művészi felfogás határmezsgyéjét jelöli ki: az Otto Wagner-kör bécsi tradíciókhoz kötött, dekoratív szecessziójón túl, de az Adolf Loos által képviselt korai funkcionalizmuson innen. Plečnik mindkét irányzatot múló divatnak érezte, s az állandót kereste. Ezt a harmónia klasszikus szabályaiban, az archaikus formákban vélte megtalálni, ami azonban számára nem jelentett egyet a neoklasszicizmus felújításával. A klasszikus oszloprendek épületein inkább szignálként jelennek meg — mint pl. Loos híres michaelerplatzi házán is. Prelovšek szerint a Zacherl ház fényes gránitburkolata egyszerre érezteti az „örök antik" szellemét és a függönyfalak esztétikáját.

A Szentlélek templom Európa egyik legelső vasbeton temploma. Plečnik úttörő teljesítménye, hogy az új anyag a homlokzaton és a belsőben leplezetlenül megjelenik. Medgyaszay István és Plečnik szemlélete talán itt kerül legközelebb egymáshoz: mindketten olyan ornamentális formanyelvet kerestek, mely megfelel a vasbeton követelményeinek, s mindketten hazájuk építészeti tradícióihoz fordultak inspirációért. Míg azonban Medgyaszay számára e hagyományokat a népi építészet jelentette, Plečnik a „karszt ízlését", az isztriai tengerpart klasszikus hagyományait követte.

Damjan Prelovšek inkább a művek keletkezésének minden részletre kiterjedő ismertetését, mint azok elemzését tartotta feladatának. Ehhez hatalmas vázlat- és iratanyagot dolgozott fel, beleértve Plečnik levelezését is. Ezekből érzékletesen rajzolódik ki a századeleji Bécs építészeti élete, a megbízásokért vagy fontos pozíciókért folytatott harcok. Mindvégig érezzük a közvélemény rendkívüli jelentőségét is, melynek nemtetszése korábban a bécsi Operaház tervezőinek öngyilkosságához vezetett, s melynek ítéletét Plečnik is olyan izgalommal várta, hogy néhány művének átadásán nem mert részt venni.

A kötet kiállításáról, papírjáról, tipográfiájáról, reprodukcióiról csak irigységgel szólhatunk. Ez a könyv arra is bizonyságul szolgálhat, hogy a közérthető — és élvezhető — tárgyalási módszer nem zárja ki az alaposságot, adatgazdagságot. Az Osztrák—Magyar Monarchia építészettörténete újabb, alapvető fontosságú művel gazdagodott.

Moravánszky Ákos

Magyar Építőművészet 1981/1

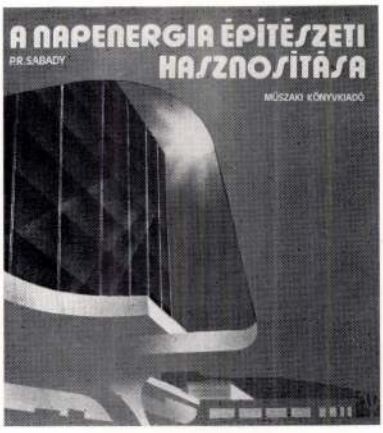

P. R. Sabadi:

A napenergia építészeti hasznosítása

Műszaki Könyvkiadó, 1980

Az emberiség túl sokáig nem tudott megszabadulni a lángoló tűz melegének mítoszától és egészen korunkig általában valaminek az elégetésével képzeltük el a hő előállítását. Hasznosítottuk sok helyen a víz energiáját, majd századunkban már atomerőműveket építünk, de nem sokat törődtünk a földünket éltető és semmibe sem kerülő napenergiával, mely ráadásul még a környezetet sem szennyezi.

Bár történtek az elmúlt századok során kísérletek, a napenergia hasznosítására, de tulajdonképpen az 1970-es évek olajválsága döbbentette rá a világot, hogy ki kell dolgoznunk a rendelkezésre álló egyéb energiaforrások hasznosításának módszereit és igába kell hajtani a szél, a tenger hullámzásának és legfőképpen a nap energiáját.

E témában Magyarországon hézagpótló művet jelentetett meg a Műszaki Könyvkiadó, amikor az építész P. R. Sabady napenergia hasznosításával foglalkozó munkáját közreadta. Lényeges dolog, hogy a mű szerzője építész, hiszen egészen a legutóbbi időkig az építész esztétikai elképzeléseit sértő épületgépészeti berendezéseket és csöveket el kellett rejteni. Ez a tervezői ellentét az utóbbi időben esetenként a maga ellentmondásába csapott át, amikor pl. a párizsi Pompidou-központ homlokzatát csövek hálózzák be. A napenergia hasznosítása azonban csak az épületek tetejére vagy homlokzatára felszerelt kollektorok segítségével oldható meg és ez döntő módon befolyásolja az épület homlokzatát, megjelenését.

Az építész szerző bemutatja könyvében számos példával, hogy a kollektorok, nem hogy rontják, de homlokzatilag és szerkezetileg is esztétikus megjelenést adnak a napenergia hasznosítására megvalósult épületeknek. A bemutatott példák: irodaházak, iskolák, intézetek és lakóházak.

A hagyományos energia felét általában fűtésre használják fel, a nap azonban télen is süt és földrajzi helyzettől függően, de még az északi országokban is hasznosítható a hagyományos fűtés időszakos kiváltására és használati melegvíz előállítására. Az időszakos kiváltás alatt azok az átmeneti időszakok értendők, amikor napos, de hideg az időjárás, tavaszi és őszi évszakokban.

A könyv áttekinti a napenergia felhasználásának múltját és részletesen ismerteti az 1930-as évektől kifejlesztett rendszereket, melyeknek alapelve, hogy a napsugarakat begyűjtő különböző típusú kollektorok egy hőtároló kapacitást fűtenek fel és ez táplálja a tulajdonképpeni hasznosítást szolgáló szekunder hálózatot. A legfejlettebb rendszereknél a kollektorok közvetlenül elektromos energiát állítanak elő. A hőtároló kapacitás nagyságától függ a hasznosítás időtartama napmentes időszakokban.

A könyvben ismertetett megoldások és épületek a világ számos tájáról származnak, a meteorológiai és sugárzási jellemgörbék a szerző hazájából, Svájcból, a sugárzási táblázatok általában Európára vonatkoznak.

A könyvet nem lehet tervezési segédletként használni, népszerű tudományos mű, összefoglalja a napenergia hasznosítás eddigi eredményeit. Azt a burkolt célt szolgálja (egyébként a kiadó is e céllal adta ki), hogy a módszerek és lehetőségek feltárásával megnyissa az utat hazánkban az e témát kezükben tartó szakemberek előtt a napenergia hasznosításának kiszélesítésére. A napenergia felhasználásának módszerei és megoldásai még számtalan egyéb és speciális lehetőséget rejtenek magukban, melyeknek alkalmazása az építészek és épületgépészek feladata, hiszen hazánk sugárzási adatai alapján jelenlegi energiafelhasználásunk 25—50 százalékát lehetne napenergiával kiváltani.

Nagy Károly

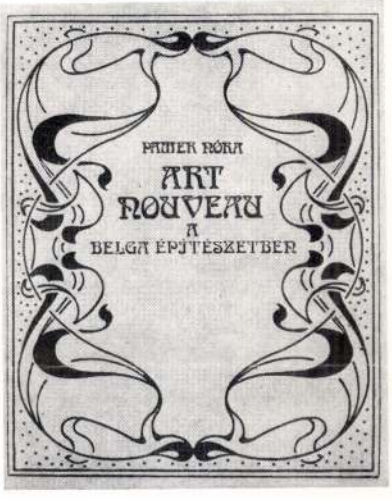

Pámer Nóra:

Art Nouveau a belga építészetben

Műszaki Könyvkiadó, Budapest 1979

Pámer Nóra könyvét föllapozva, varázsos világba lépünk. Körülöttünk acélvirágok bontják üvegszirmaikat; hajladozva, összefonódva különös, izgalmas tereket nyitnak meg és zárnak le előttünk. Mindent áthat a folytonos, lineáris mozgás. A belga Art Nouveau nem pusz-

az első tíz percben sehogy sem lendült játékba

és a hallatlanul nagy iramban kezdő hazai csapat váratlan gólokkal már ebben az időszakban eldöntötte a találkozó sorsát. Azonban a diósgyőriek nem adták meg magukat, a 3 gólos újpesti vezetés ellenére is ellentámadásokat szőttek, és Dunai, majd Bene, később pedig ismét az újpesti középcsatár góljára a 27. percben gyors diósgyőri támadás végén *Hajas* válaszolt egy diósgyőri góllal. A jobbösszekötő a 16-os környékén kapta a labdát és jól eltalált, nagy erejű lövése a kapu bal oldalába kötött ki. 3:1.

Változatos, jó iramú volt a játék továbbra is. Mezőnyben teljesen egyenrangú ellenfele volt a DVTK az Újpesti Dózsának, sőt ebben az időszakri úton összegyűlt 10 ezer fő nyi közönség. Láthatólag a nagy meleget jól bírták a játékosok, ez a magyarázata annak, hogy végig nagy iramban küzdötttek. Ekkor is egymást követték mindkét kapu irányába a jól átgondolt, szép támadások, csak az volt a baj, hogy az újpestiek szinte 100 százalékig kihasználták a gólszerzési lehetőségeket, a diósgyőriek viszont kihagytak néhány helyzetet. A 69. percben jobb oldali támadás futott a pályán, Bene Dunaihoz talált, s ő kapásból a hálóba vágta a labdát. 5:2. Az újpesti gól után ismét diósgyőri rohamok következtek, több veszélyes támadást szőttek a vendégek. A 85. percben *Sikora* hatalmas lövése után a kapufáról pattant vissza a labda. Viszont 2 perc múlva Dunai ismét a hálóba lőtt. 6:2.

Elbúcsúzott a Magyar Népköztársasági Kupától a diósgyőri együttes. A hazai szurkolóknak nem is ez a fájó, hanem az, hogy hat gólt nagyon rég kapott a diósgyőri együttes

Kényszerfürdő

Bárczay az

Immár több mint egy hét tart Salgótarjánban a dr. Asz talos Lajos nemzetközi sak emlékverseny, amelyen a ma gyarok a várakozásnak meg felelően szerepelnek. A pénte ki szünnap után, szombato folytatódtak a küzdelmek, délelőtt az 5. forduló 5. játs máját fejezték be. Ennek s rán került sor a Pletsch (NDK —Bárczay mérkőzés befejez sére, amelyet nagyszerű játél

Kétezer

Vakitóan kék égbolt, típusú repülőgép l jebb, kétezer méte erősül, hol elhalkul, lég gatja egymást, bárányfeli tár peremén, s úsznak a

A napszitta gyepen ejtő innen és húszon alig túli dacára frissek és vidámak

lók
i biztosításáról

a a képtelen, vagy munkaképes- sége csökken, járadékot is szer- követelhet. A baleset követ- tós keztében elhunyt személyn dául, az illető temetési költség zem- térítendő meg, ezenfelül a szná- elhunyt hozzátartozói is ig elező nyelhetnek olyan összegű j tosí- radékot, amilyentől a halá kárt eset miatt elestek. A kártér re a tés százezreket tehet ki.

vagy A gépjárműszavatossági bi mazó tosítással kapcsolatos tudn rt a valók kettős okból is idősz lelős- rűek. Egyrészt azért, mert a kocsi- újonnan vizsgázott gépjárm a ka- nél a rendszámmal való ell szer tást követő hónap első napjá kár- már esedékes a biztosítási dí biz- másrészt pedig, mert a magá ármű személygépkocsiknál — h mben nem egyszerre lett kifizetv sok- az évi biztosítási díj — júliu rítési 1-én esedékes a második fé az évi részlet. Jó, ha a biztosítá ására igazolványt és a díj befizeté n le- sét bizonyító csekket a gép pénz- kocsi tulajdonosa magán i sé- tartja, mert ezeket az igaz léssel lásokat a közlekedésrendésze a ke- megköveteli, s a nem fizető eg, s ket a forgalomból kizárhatj ült a illetve a kocsi rendszámát b nka- vonhatja.

on velünk, verhet!

ORDULÓ NYERTESEI:

kolc), telefonhívásra postán küldjü erner el. atkó ndor **Felhívjuk kedves rejtvény fejtőink figyelmét, hogy a** sztő- **nyilvános fősorsolásra augusz** azt **tus elején kerül sor.**

lapja. — Felelős szerkesztő: Szarvas er. — Kiadóhivatal: Miskolc, Kossuth u készült: a Borsod megyei Nyomdában.

Nyáron is mozgalmas az élet a művelődési házban

1021

A kívülálló hajlamos azt gondolni, hogy ilyenkor nyáron uborkaszezont tartanak a művelődési házban. A látogató azonban meggyőződhet róla, hogy ez koránt sem így van: a forró nyári napokon is mozgalmas az élet. Fülöp László igazgató kérdésünkre egymás után ismerteti a különböző szakosztályok munkáját, és a művelődési ház nyári életét.

A legserényebb munka talán a képzőművészeti szakosztályban folyik. Ez év szeptemberében nyílik meg Szegeden az országos képzőművészeti kiállítás, ahol a diósgyőri képzőművészek 74 képpel és 14 szoborral vesznek részt. A művelődési ház igazgatója elmondotta, hogy a vezetőség annak a 12 képzőművésznek, akik az elmúlt években a legjobb eredményt érték el, és a szegedi tárlatra való készülődésből a legjobban vették ki részüket, lehetővé teszik, hogy július 21-től augusztus 3-ig a tokaji művésztelepen alkothassanak.

A képzőművészeti szakkör egyik idei legnagyobb meglepetése *Pléh Zoltán* szobrászművész ragyogó szereplése. Olyan műveket alkotott, melyek méltán hívták fel magukra a szaktekintélyek figyelmét is. Az Ady Endre Művelődési Háznak 70x60 cm Ady-plakettet, a somsályi Dózsa Művelődési Ház részére Dózsa-plakettet, a miskolci Úttörőház részére pedig az Úttörőház névadóját ábrázoló plakettet készített. Elkészítette Zalka Máté szobrát is, melyet a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulóján egy miskolci honvéd alakulatnál lepleznek majd le.

Ezekben a napokban a művészegyüttes tagjainak nagy része nyári szabadságát tölti. De hamarosan ismét megkezdődik a felkészülés időszaka, s augusztus 20-án, a munkás—paraszt találkozón már fel is lépnek. Ekkor mutatkozik be új formaruhájában a 60 tagú énekkar is. A 20-i szereplést hamarosan külföldi turné követi. Augusztus 26-tól 28-ig a szlovák nemzeti felkelés évfordulója alkalmából a 100 tagú művészegyüttes önálló műsort ad Rimaszombaton.

Az énekkar az ősz folyamán egy másik, rendkívül megtisztelő meghívásnak is eleget tesz. Részt vesznek Budapesten a Vas- és Fémipari Dolgozók Szakszervezete által a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulója tiszteletére rendezendő jubileumi hangversenyen.

A művelődési ház gazdasági vezetői nemrégiben készítették el az intézmény féléves mérlegét. Nagy örömmel közölték, hogy a művelődési ház a működési bevételi tervét túlteljesítette, és a megengedett önköltségen belül dolgozott.

Már most, a nyár derekán megkezdődött a felkészülés az őszi évadra. A fotoszakkör tagjai novemberben az országos vasas fotokiállításon vesznek részt, s új műsorral mutatkozik majd be a gitáregyüttes is. Új vonást jelent majd a művelődési ház életében, hogy ősztől kezdve beindítják a felnőtt oktatást segítő matematika kört, a gyerekeknek pedig rendszeres vasárnapi gyermekfoglalkozásokat tartanak majd.

S még egy hír a mozilátogatóknak: az illetékesek már megkezdték a filmmúzeum előadássorozatának tematikai összeállítását.

Most készítik elő az őszi ismeretterjesztő évad tervét is. Az évad során elsősorban a világnézeti és közgazdasági szemlélet kialakítását segítő előadásokat tartanak majd.

Megkezdődtek a beiratkozások a különböző tanfolyamokra. Ezúttal szabás-varrás, gépi hímző, televíziókezelői és nyelvtanfolyamok indulnak. A nyelvek tanulói orosz, német, angol és lengyel nyelvtanfolyamok között válogathatnak.

Még javában tart a nyár, de mint azt az elmondottak is bizonyítják, eleven és pezsgő az élet már most is, a Bartók Béla Művelődési Házban. Próbál a népi zenekar, működik a tánciskola, fogadja látogatóit a könyvtár. Néhány hét múlva pedig valamennyi szakosztályban és területen megindul a munka.

Nyikes Imre

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

1969 NOV 28

969. nov. 28.

Szoboravatás Karcsán

(Tudósítónktól.) 1021

Karcsa község dolgozói bensőséges ünnepség keretében emlékeztek meg november 27-én a község felszabadulása 25. évfordulójáról. Délelőtt a kultúrműsorral egybekötött megemlékezés és az ünnepi tanácsülés után Jaskó Sándor, a járási tanács elnökhelyettese leplezte le Pléh Zoltán diósgyőri szobrász Dózsa György mellszobrát, melyet a Diósgyőri Gépgyár dolgozói ajándékoztak a karcsai Dózsa Termelőszövetkezetnek. Karcsa agrárszocialista hagyományaiból is jól ismert az 1898-as földfoglaló mozgalom egyik központja. A község felszabadulása negyedszázados évfordulóján felavatott szobor egyben a járás első szobra is.

Pléh Zoltán

Délután az öregek hangulatos találkozása és este a nótaest tette emlékezetessé a felszabadulás évfordulóját.

Koncz József

Községről közs

B

- „... maq
- A hajdo
- Emelete
- Megfiat
- Ma: ün

A hajdani vizes világban csupán néhány kis sziget és pár apró halom dugta ki fejét a lápos, mocsárgőzös bodrogközi tájból.

„...Ő maga pedig magas dombon ragyog" — jegyezte fel költői szavakkal a Luka nevű településről a korabeli névtelen krónikás.

Az iskolás gyerekek is tudják a mai Bodroghalmon, ki is volt a község egykori névadója. Azt mondja a fáma, a török időkben élt arrafelé egy Luka nevű pásztorember. A portyázó törö-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DIÓSGYŐRI
MUNKÁS

1021 1967 AUG 23

Képzőművészeink nagy sikere

Szeptemberben kerül sor Szegeden az 1967. évi amatőr képzőművészeti országos kiállításra. Erre a jelentős seregszemlére több képpel, szoborral, fafaragással neveztek be a Bartók Béla Művelődési Ház képzőművészei. A kiállítás zsűrije mintegy 2000 kép és 60 szobor közül válogatta ki a bemutatásra érdemeseket.

A Népművelési Intézet munkatársának tájékoztatása szerint a diósgyőri képzőművészek összesen 11 alkotását fogadták el, országosan kb. 200-at. Pléh Zoltán szobrásznak négy alkotását, Nagy Gusztávnak egy fafaragását, valamint Bordás Lenke két festményét. Egy-egy képét fogadták el Mezőfi Tibornak, Tóth Gyulának, Nagy Ildikónak, Kincses Gyulának.

Ezzel a szép eredménnyel képzőművészeink újból bebizonyították, hogy elsők között van a helyük az ország amatőr képzőművész körei sorában.

— *weidemann*

Az üzemek jubileumi munkaverseny-vállalásai előtérbe helyezték a pontos és jó minőségű munkát. Egyud Árpád, az LKM forgattyús üzem kiváló dolgozója is mindent megtesz azért, hogy a keze alól kikerülő munkadarabok mindenben megfeleljenek a követelményeknek.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1967 AUG 8

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Pléh Zoltán

— **SZEGEDRE** készülnek a diósgyőri képzőművészeti szakkör tagjai. A szeptemberben sorra kerülő képzőművészeti körök országos kiállítására a diósgyőriek közül Pléh Zoltánnak négy szobrát, Nagy Istvánnak egy fafaragását, Bordás Lenkének két, Mezősi Tibornak, Tóth Gyulának, Nagy Ildikónak, Kincses Gyulának pedig egy-egy képét fogadták el a kiállításra.

teljes értékű játékos. *Az e*
riek keményen, de sportsz
rűen játszottak. Különösen
védelem bizonyult erősne
de a támadósor is sok hely:
tet összehozott. A DVTK-n
ezen a mérkőzésen csak f

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 5L
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1916 MAR 16
DÉLI HÍRLAP
(MISKOLC)

Pléh Zoltán
1021

* Második alkalommal teremt bemutatkozási lehetőséget amatőr képzőművészeknek a Kossuth Művelődési Ház. Tegnap este Gyarmati Béla nyitotta meg három tehetséges alkotó (két grafikus és egy szobrász) tárlatát. (Képünkön Pléh Zoltán „Harisnyáját húzó" című alkotása.)

Kismamák — ha

[A GYERMEKGONDOZÁSI SEGÉLYT IGÉNYBE VEVŐ A

DÉLI HÍRLAP

* POLITIKAI NAPILAP *

VIII. ÉVFOLYAM, 64. SZÁM
1976. MÁRCIUS 16., KEDD

ÁRA: 80 FILLÉR

A városi párt-vb ülése

Ma délelőtt a városi párt- helyzetéről szóló jelentést,

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR TÁVIRATI IRODA

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 JÚL 29

Diósgyőri Munkás

Pléh Zoltán

Szoborkompozíciót készítenek a gépgyári F-egység KISZ-fiataljai Pléh Zoltán alkotásának másán dolgoznak, amelyet az 1-es telepi orvosi rendelő közelében augusztus 20-án avatnak fel.

magas, ...
gerré barnult fiatalember
Lázár Pál, aki Borsodszi-
...ment haza a szülői

Pleidel János

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

JUN 1

ESTI HÍRLAP

□ *A KULTURÁLIS KAPCSOLATOK INTÉZETÉBEN pénteken délután nyílik Pleidel János festőművész kiállítása. A kiállítást Sinkovits Imre nyitja meg.*

1021

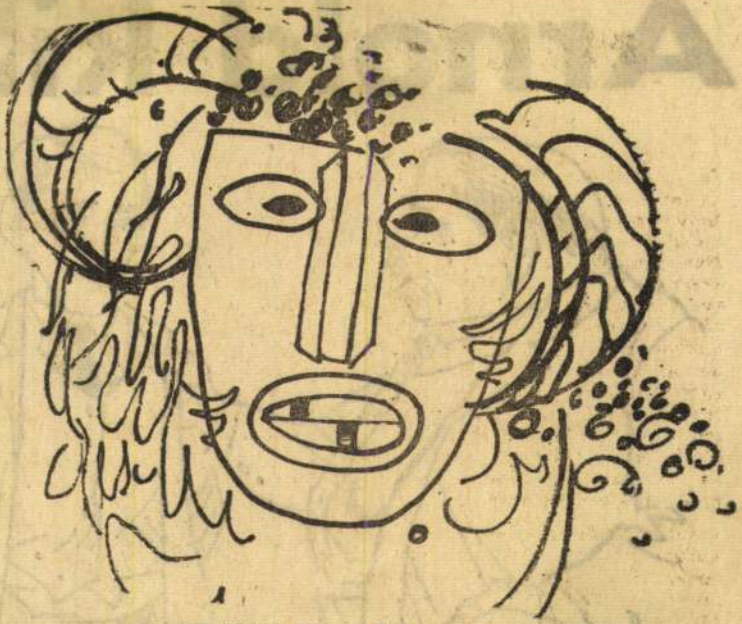

Pleidl János: Maszk

1966 MAR 1 9

Arnold Kih

Pleidell Gyula

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1965 ÁPR 21

1021

4

A RÁDIÓ ME

Üzenet a palackban

A legtöbb ember hajlamos arra, hogy a humoristát ne vegye komolyan. A humorista nem »komoly ember«, a társadalom bohóca, amolyan viccelődő jópofa, akit kedélyesen hátbaveregetünk, hogy ejnye, micsoda nagy kópé ez! Előítélet és védekezés ez egyszersmind: ha nem kell végiggondolni, ami a jó poén mögött van, nem fenyeget a veszély, hogy magunkra ismerünk. Ez a reflex is nyilván hozzájárul ahhoz, hogy a humoristák legtöbbször keserű, mogorva emberek: hány csalódott vicclesőt láttam már, amikor személyesen megismerkedett valamely neves humoristával. Akiről lemondóan állapította meg, hogy nem is olyan jópofa, inkább filozófus. Az igazi humorista, azt hiszem, mindig filozófus. Indulatosan, szenvedélyesen az.

Karinthy Frigyes alakját is eltakarta — és többé-kevésbé még ma is eltakarja — a »jópofaság« legendája. Pedig a humor csak *egyik* kifejezőeszköze volt és — hadd idézzem az agyonidézett mondatot —: a humorban nem ismert tréfát. Az életmű különböző kiadásai is helyesebb és teljesebb képet adtak már alakjáról, de a rádió, mint a legszélesebb hatású fórum, nyilván még többet tehet az igazságért. A pénteki összeállítás kétszeresen oszlatta a hamis legendát: egyfelől arra intett, hogy a humoristát komolyan kell venni, másfelől megmutatta, hogy a humorista Karinthy mögött hány másféle réteg, hang, műfaj és indulat van még. A nagy írót, a költőt, a filozófust állította előtérbe, mint egy ragyogó tréfáinak, szatíráinak, csúfolódásainak aranyfedezetét. Ezek az írások a háborúról beszéltek, a militarizmusról, a cinikus diplomáciáról, az értelmetlen szenvedésről. Egy szuggesztív művész, nagy erejű író és kegyetlen logikájú filozófus bizonyít, érvel, ábrázol és agitál ezekben az írásokban. Lenyűgöző, pompás dokumentum-csokor az életműből. Elismerés illeti *Kaposy* Miklós szerkesztői céltudatosságát, *Cserés* Miklós rendezői ízlését. Kitűnő volt *Szalay* Károly tömör és sokatmondó bevezetője és a rangos előadói gárda: közülük elsősorban Karinthy legelmélyültebb megértőjét és tolmácsolóját, *Ascher* Oszkárt kell kiemelnünk, de élményszerű volt *Balázs* Samu, *Gáti* József, *Latinovits* Zoltán és a többiek szereplése is. A jó zenei összeállítás *Mike* Klári munkáját dicséri.

Színészek, szerepek

Három színész belső műhelyét ismertük meg *Demeter* Imre műsorában vasárnap délután. Hogyan alakul, érik egy szerep, miféle tudatos munka és intuitív »ráérzés« van egy mondat, egy hangsúly — és egy figura teljes felépítése mögött? Micsoda energiákat rejthet egy színészi felvillanás, egy árnyalat? És micsoda koncentráció kell ahhoz, hogy egy alakítás spontán hatású, mégis keményen következetes legyen? Színészi »ars poetica«-jukat mondták el ezekben az érdekes és színvonalas beszélgetésekben néhány kiemelkedő szerep alakítói: *Básti* Lajos (Lear király), *Domján* Edit (A bolond lány) és *Somogyvári* Rudolf (II. Richard). S nyomban egy-egy illusztráció az elmondottakhoz: a műsor jólesően teljes élményt nyújtott.

Három vázlat rádióra

Szándékában hasonló jellegű vállalkozás volt *Czigány* György összeállítása is. Három, különböző területeken tevékenykedő művész alkotóműhelyét, környezetét, ihletőforrásait vek és tak ráju náluk mű és három *dell* Já László Iván ir tos egyi sor is é tos: m közelíte bonyolu kusan a va kapcsol tesen r a »bepi gét. E ja a fi port t riációs ségeire

LLETT

űlése

kutatta. Miféle mű-
társművészetek hatot-
ik, hogyan jelentkezik
ember és külvilág,
valóság kapcsolata. A
nyos munkatár-
vázlat szereplői: *Plei-* *Benedek* Pál és
os festőművész, *Seregi*, a kémiai tudo-
koreográfus és *Mándy*orai »A vegyész-
ó. Érdekes és változa-domány alapjai-
ittes, aminthogy a mű-ért. Ezenkívül az
rdekes volt és változa- egyenként 3000
is és más aspektusból sodik és húsz.
ttük meg az alkotás- 00 forintos har-
ült és mégsem miszti- ú akadémiai ju-
itokzatos folyamatát. S ki az elmúlt év-
lomásokhoz szervesen dományos ered-
ódó sok zene természe- utatóknak, illet-
még inkább elősegítette rtoknak.
llantás- élményszerűsé-
két műsor ismét felhív- ülés Rusznyák
gyelmet az egyszerű ri- val ért véget.
vábbfejlesztésének, va-
gazdagságának lehető-

Görgey Gábor

om

csönösen előnyös tudományos együttműködés fejlesztését is kívánjuk. Ez is gyümölcsözően fejlődhet, ha a nyugati hatalmak a szélesedő tudományos és kulturális kapcsolatokat nem torzítják a politikai bomlasztás és szellemi értékeink csalárd elszivattyúzásának eszközévé, illetve ha e sötét törekvésekre mi fényt derítünk és együttesen hatástalanítjuk.

Nemes Dezső a továbbiakban arról szólt, hogy az elmúlt másfél évtizedben *a magyar tudomány erőben és eredményekben szépen gyarapodott, társadalmi jelentősége megnőtt.* Fejlődését a nép nagy tömegei kísérik figyelemmel, mégpedig szeretettel és lelkesedéssel.

Az alapkutatások nemzetközi eredményeit felhasználják minden országban, ahol tudományos kutatómunka folyik — hangsúlyozta. Ez azonban nem ok arra, hogy elhanyagoljuk az alapkutatásokat saját országunkban. Ha ennek elhanyagolása komoly veszély, komolyan kell szembenézni vele. Megtisztelő feladat a magyar tudomány számára, hogy ne csak merítsen a nemzetközi tudományos eredményekből, de erejéhez mérten járuljon is hozzá fejlődésükhöz. Az is bizonyos, hogy népünk nem elégedhet meg nemzetközi tudományos hírünk gyarapodásával, ha ugyanakkor iparunk műszaki fejlődése és gyártmányaink elmaradnak a nemzetközi szinttől. Nem vitathatjuk tehát az alkalmazott kutatások nagy jelentőségét és nem tekinthetjük másodrendű tudományos feladatnak.

Koncentráljuk erőinket

Nálunk jelenleg a különböző kutatási helyeken mintegy tízezer kutatási témán dolgoznak. A mi körülményeink között ez igen soknak tűnik és azt mutatja, hogy *anyagi és szellemi erőinket a kutatómunkában nem eléggé koncentráljuk.* A kutatómunka túlságosan elaprózódik. Nagyon komoly kérdés a fontos kutatási témák sorrendiségének megállapítása, hogy ennek segítségével is tudjuk koncentrálni az anyagi és szellemi erőket e feladatok megoldására. *Elsősorban a hazai tudományos kutatómunka tervezésének, szervezésének és irányításának a továbbfejlesztése az,* ami hivatott nagy segítséget nyújtani e kérdések megoldásában.

Feladatunkká vált, hogy a tudomány minden vívmányát a nép javára, a szocializmus javára hasznosítsuk, a tudományos élet egészét az új társadalom fejlődésének szerves részévé, előrelendítőjévé tegyük. E feladat valóraváltása biztosít minden eddiginél nagyobb jelentőséget a tudománynak a társadalom életében és fejlődésében.

Nemes Dezső tetszéssel fogadott előadását több korre-

Mátrai

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1973 MÁJ 15

Keletmagyarország

Pleidell János festő-
művész

PLEIDELL JÁNOS FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSA.

Május 17-én, csütörtökön, a Képcsarnok Vállalat rendezésében délután fél ötkor Pleidell János festőművész kiállításának megnyitására kerül sor a Dózsa György utcai Benczúr Gyula-teremben.

1021

Magyar Nemzet, 1976. szept. 11.

Pleidell
János

(Pleidell János rajza)

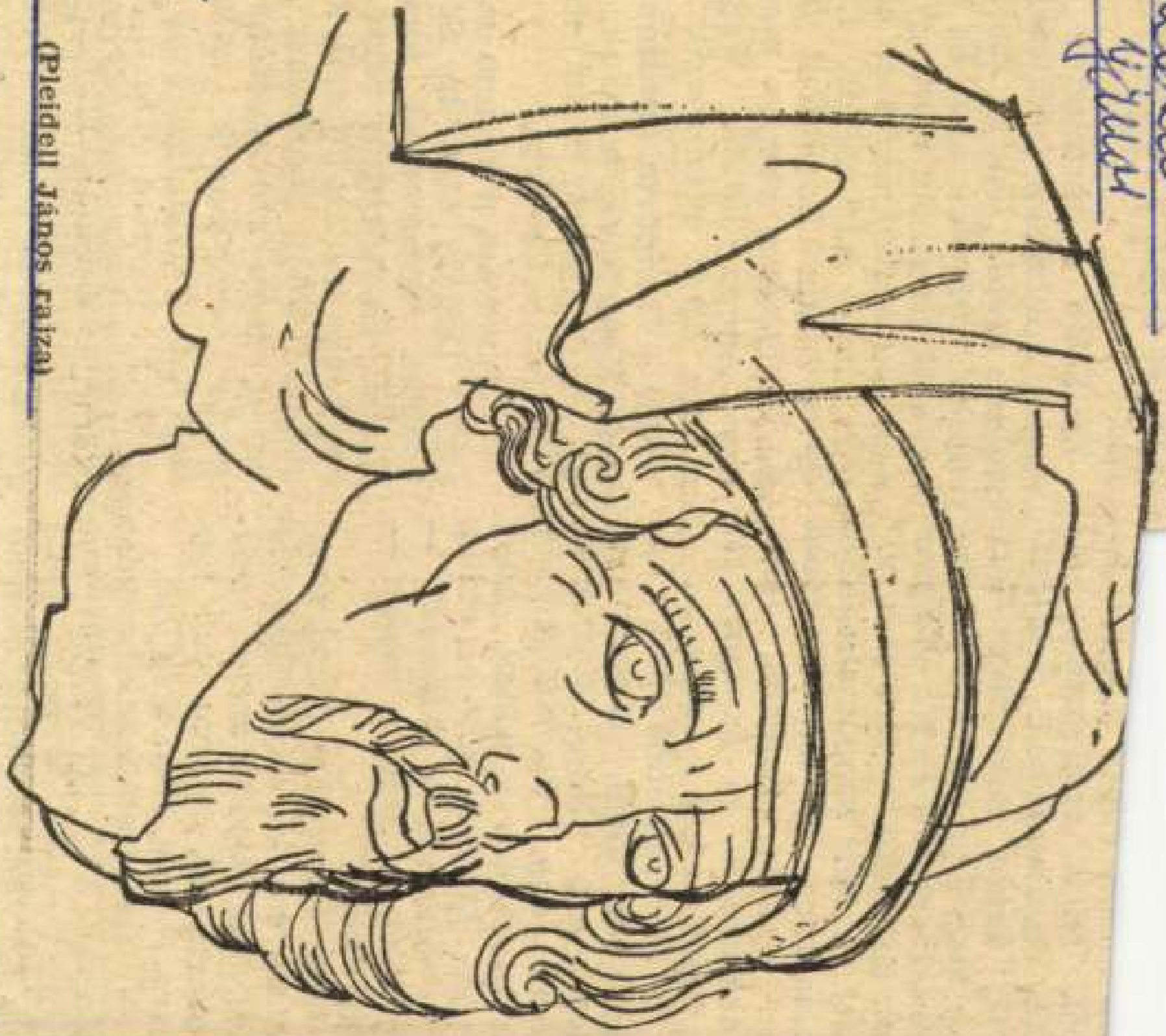

...ként. Nem találkoztunk mi csak vasárnapokon. Sétálgattunk. Aztán csak vége lett. Már meg nem mondhatom, hogyan. Hanem a szeme, a szeme nem változott. — Meg sem nősült? — Már hogyne nősültem volna meg. Két szép családom van nekem. Lányom, fiam. Unokáim is. — És kivel él? A fiával, vagy a lányával.

És elmeséli dióhéjban, hogyan volt idáig. Munka itt, meg ott. Napszámoskodás. Végre egy házfelügyelőség. Aztán átadta a fiának, hogy legyen lakásuk. Ott él velük.

— Meghalt a felesége? — Egészséges, mint a makk. — Hát akkor?

Megtudom, hogy összekuporgattak egy kis házra Szabolcsban. Merthogy az asszony odavaló. Ő ott, az öreg meg egyelőre Pesten. Még dolgozik.

— Leszázalékoltak engem, tudja. Két éve. Tüdős vagyok. De már semmi bajom. Így hát hozzákeresek a nyug-

kislány? — Dehogy. Tizenhét éves. De a fiú, a fiú nem idevaló.

És belép a történetbe egy magas, kolumbiai fiatalember. Nálunk tanul. „Tudja, szolidaritásból." Mérnök lesz. És szereti a kislányt. Az is őt. „Nem, nem fekete. No, ne értsen azért félre, csak hát mégis. Kissé furcsa volna." Bogotából jött a fiú. És Bogota nagyon messze van Angyalföldtől. Nagyon messze. Ezért a szorongás.

Már a Hungária körúton járunk. Kémények, huzalok, magas házak bozótja fölött integet a Hármashatár-hegy.

— Itt lakom ám, nem messze. A Dagály utcában. Szoba, konyha. Negyvenkét forintot fizetek, és hozzá a rezsi. De egy-két év múlva bontják a házunkat. Hogy bérlakást adnak-e, vagy szövetkezetit leszünk kénytelenek vállalni, nem tudom még. Így, vagy úgy, meg kell fogni a garast. Ezért hát takarékoskodunk. Forintot forintra. Másképp nem megy. Amúgy csuda rendes ám a kis lakásunk. Elégedett vagyok ve-

1021

1983.II.23. Televízió 2. - 2o,55/Rézbányayné

TV Híradó 2.

Pleibel János alkotásaiból nyílik holnap délután kiállítás a Képcsarnok Vállalat Szőnyi István termében Miskolcon. A 68 esztendős müvész a táj szépségének kutatója és lelkes megörökítője. Múzeumokban nagy mesterek alkotásait tanulmányozva formálódott ki müvészete. A szín és a fény harmonikus együttesének megragadására törekszik. Nem rabja a részleteknek, a nagyvonalú összhatás megvalósítása érdekli. Kiegyensúlyozott képeinek forrása Itália és a Balaton vidéke. Szereti a víz nyugalmát, a partot szegélyező dombok vonalának kellemes ritmusát, a kisvárosok és falvak természetes egyszerüségét. Alkotásaiban a szépség, a derü paradicsomi idilljét fejezi ki a nélkül, hogy elszakadna életelemétől, a természeti látványtól.

A holnap délutáni tárlaton látható festményei az elmú t 3-4 esztendő termékei. A kiállítás március lo.-ig várja az érdeklődőket a Szőnyi István teremben Miskolcon.

-o-o-o-o-o-o-o-o-o-

PLEIDEL János

Pleidell János

Vasárnapi Hírek
1992. dec. 6.

Tárlatunk

Pleidell János: Szárnyszegő

A most 77 éves mester Harmos Károly tanítványa volt, a prágai Rajztanárképző Főiskolán kapott oklevelet, elnyerte már itthon a párizsi és római ösztöndíjat. Aba Novák Vilmos társaként dolgozott murális munkákon. Busó sorozatát Rómában állították ki. Jelentős képeket festett Taorminárol. Balaton és Itália, a magyar táj lett fő motívuma. A boldogító színek áramlásában él, alkot töretlen energiával — megszakítatlan emberi és művészi derűvel. (Az itt közölt festménye a budapesti Csók István Galériában rendezett gyűjteményes kiállításának anyagából való.)

(i. m.)

Mátyás, a mégis győzhet

Mi áll a tál

illetve a hátt

— NAGY PÁL MAROSVÁSÁRHELYI TUDÓSÍTÁSA —

Ami Kolozsvárott történt-történik, nyilván nemcsak a Szamos-parti város magyarsága számára fájdalmas, durva, megalázó praktika, hanem mindnyájunkat, az egész magyar nemzet önérzetét, érzékenységét sértő kihívás.

A rádióból, a napilapok hírközléseiből ország-világ értesülhetett, hogy Kolozsvár közismerten szélsőséges, xenofób-magyarellenes polgármestere, *Gheorghe Funar,* aki mellesleg egy idő óta a Románok Nemzeti Egységpártjának országos elnöke is, a prefektúra támogatásával Románia új nemzeti ünnepe, december 1. „tiszteletére" visszahelyeztette *Fadrusz János* világhírű Mátyás-szobrára azt a győzhetetlent is legyőzték egy szer. Mégpedig saját népéne hős fiai. Eszerint a legnagyob magyar királyról leginkáb ennyit kell ma tudni Romániá ban...

A funari tekinteteket bántott Kolozsvár központjában, a Szer Mihály-templom tőszomszédsá gában a magyarmegalázás... hiá nya. Gondoskodtak, hogy ez a űr betöltessék...

Mint ismeretes, azonnal meg

Pleidell János

festőművész

„A szinek ismerése – a fényözön festője"

Pogány Ö. Gábor
cikke

Megvétel
90/1

Pleidell János: Veronika kendője, ceruza, karton, 1955

berszerű lényekkel [illegible]
nek a művész fantasztikus teremtményei. Mellettük álarcok, maszkok, kultikus tárgyakat és építményeket idéző objektumok jelennek meg. A *Helyzet-rajz* című alkotás előterében – egy titokzatos tojás forma mellett – két torz, egymástól távolodó, lépő alakot s felettük felülnézetben ábrázolt, satírozott mezőben apró lényekkel benépesített jelenetet láthatunk. Ezek a motívumok formailag tökéletes egységet alkotnak, s megtépettségük, magukba zártságuk, töredezettségből épülő szerkezetük tartalmilag is összefogottságot sugall, ám a képszerep-
[illegible] fel titkaikat;

Békéscsaba—Videoton, STC—a—Vasas, PMSC—DVTK, ZTE véd, MÁV Előre—Haladás.

sú, idegenben hátul is sokat segítő *Pölöskei* az ifiválogatottal Taskentbe repült, és változatlanul nem számíthatnak a zöld-fehérek a sérült *Szabó Ferenc* játékára!

Így aztán csak tizenötös keretet kaptunk a Videoton elleni mérkőzésre *Horváth Béla* technikai vezetőtől, aki azért megjegyezte, hogy a gondok ellenére bíznak egy pont megszerzésében. A védelem összetétele valószínűleg nem változik (*Palla — Csonka, Pozsgai, Pásztor, Magyar*), a középpályán az NB I-ben még csak egyszer, már régen játszott *Horváth Dénes* beállításáról van szó: *Füzi* és *Míle* helye biztos, miként a két szélsőé, *Szabó Ottóé* és *Glázeré* is. A középcsatár *Horváth L.* (200. NB I-es mérkőzése lenne), *Koltai*, vagy az újonc *Gőcze* lehet. *Hor-*

MLSZ f
prémium
tányt a (
veresége
NB II-es
otthonába
1—1-es c
jánban.

— *Ittho*
kell! —
Lantos M
az nyilvá
kosok kettőzött igyekezettel próbálják a valószínűleg nemcsak edzői óhajt valóra váltani. Ám *Csongrádi* mellett most már *Karsai* is sérült, és nagy kérdés, hogy a lelkesedés eredményezhet-e nem is kis mértékű formajavulást? Az ETO-nál abban bíznak, hogy ez a formajavulás még egy kicsit késik...

A Videoton összeállítása: *Disztl — Nagy III., Kovács J., Fejes, Baranyi — Burcsa, Szabó, Végh — Májer, Szalmásy, Tieber.* A mérkőzés 17 órakor kezdődik a Videoton stadionjában.

...itány ...iszben

...együttes fölényes győzelmet ...aratott a gyengébb játékerőt ...képviselő, újonc hazaiak el...en. A győri győztesek: *Bar...a, Bella* (5—5), *Márton* (4), *...mrein* és *Lőrincz* (3—3).

NB III-as férfimérkőzések: ...Gy. Spartacus—Gy. Magas...pítő 10:6. Végig színvonalas ...mérkőzésen, megérdemelten ...

Kosárlabda NB II

Gyengélkedik a SMAFC

SOPRONI POSTÁS—BONYHÁDI BOTOND 77—70 (38—29). Bonyhád, női mérkőzés. S. Postás: Krasznai 9, ...

ka mese, kis mese. — 10.05: Csiribiri. — 10.35: Válaszolunk! — 10.50: Monteverdi-felvételek. — 11.20: Részletek Sullivan operettjeiből. — 12.35: Házunk tája. — 12.50: Operaslágerek. — 13.20: Örökzöld dzsesszmelódiák. — 14.10: „A sóhajokból égi háború lett..." A forradalmak éve: 1848. — 15.10: Jascha Heifetz hegedül, zongorán közreműködik: Brooks Smith. — 15.28: MR 10—14. — 16.05: Közvetítés bajnoki labdarúgó mérkőzésekről. — 16.28: Kritikusok fóruma. — 16.38: Két Pergolesi concerto. — 17.07: Hol a tartalék? Vajda Zsuzsa riportja. — 17.32: Nemzetiség és népzene — 17.55: Operettdalok. — 18.15: Hol volt, hol nem volt... — 19.15: Gondolat. A Rádió irodalmi lapja. — 20.00: Az Állami Népi Együttes felvételeiből. — 20.43: Bellini: Norma. Kétfelvonásos opera. — 22.20: Külpolitika. — 23.23: Gertler Endre hegedül. Diane Anderson zongorázik. — 0.10: Cigánydalok.

PETŐFI RÁDIÓ: 8.05: Könnyűzene — szakszofonra. — 8.20: Külpolitika. — 8.33: Idősebbek hullámhosszán. — 9.28: Nóták. — 10.00: Zenedélelőtt. — 11.30: A Szabó család. — 12.00: Nóták. — 12.33: Tánczene. — 13.20: Lakások, emberek. Kósa Csaba írása. — 13.30: Színes szőttes. — 14.00: Kettőtől négyig... — 16.00: Mindenki iskolája. — 16.40: Operettkeringők. — 17.00: Népdalok. — 17.30: Ötödik sebesség. — 18.33: Barátság slágerexpressz. — 19.07: Barangolás régi hanglemezek között. — 19.25: Tallózás. ...

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1979 MÁR 14

KISALFÖLD

Pleidell János,
festőművésznek

1021

Káprázatok a vásznon

Hontfüzesgyarmaton született, Prágában, Párizsban, Budapesten tanulta a festészetet *Pleidell János* festőművész. Képeit Európa, Japán több nagyvárosában állították már ki, idehaza is részt vesz minden jelentősebb tárlaton.

Jelenleg a Képcsarnok Vállalat győri kiállítótermében láthatók varázslatosan tiszta, szinte már akvarellekhez hasonló olajképei. A Műemlék az Istria, a Sziget című alkotásokon mesebeli, tiszta verőfényben fürdő jegenyék, szinte a levegőben lebegő pasztell-színű házak vonzzák a látogató szemét. Az éles

Káprázat narancsból ezüstfehérbe tartó csigavonalának közepén apró, elmosódott fehér napkorongba szédül a szem, s ebben a káprázatban úsznak tova a vitorlások, vagy az Ősz című képen ebből a káprázatból rajzanak ki a madarak, hálót borítva a tájra. Pleidell János a tárlat megnyitóját követő beszélgetésben elárulta a varázs titkát: a vékony festékréteg mögül elővillan, előseilik a vászon, ettől válnak légiessé

ról és helyreállításokról, amelyeket a
val vetekedő archeológusai végeznek. A
gigjárni Nógrád és Hont műemlékgyűj
Tereske román kori templomában f
László Legenda freskóciklusát. Nagy d
csak Erdélyben és a mai Szlovákiában
nek ezek a népi-apokrif megfogalmazású
csényi Tamás vajda, I. Károly király sógora után Kozák Évának s munkatársainak köszönheti új életre keltét. Valter Ilona Pásztón, a gyönyörű Szent Lőrinc plébániatemplom közelében a középkori bencés apátság bazilikájának alapfalait tárta fel és konzerválta. (Annál különösebben esett azoknak a magyar művészettörténészeknek, akik velem együtt vagy negyvenen tettek itt látogatást, hogy Valter Ilona régészeti feltárásának kiállított emlékanyagát, ott-létünk, érkeztünk idejére *valamiféle helyi hatalmasság* egyszeriben lebontatta.) Néha az az érzése az embernek, hogy temérdek munka, penz, gond, anyag nagyszerű eredményeket produkál, de — a pásztói példa —: *kinek*?

És folytathatnánk a műemlékek sorát: Maconka, Hollókő vára, a nógrádszécsényi Lipthay kastély feltárása és konzerválása (és a nagyszerű gyűjtőnek és tudósnak, Lipthay Bélának lepkegyűjtemény-megóvása), az újjászületett Mátraverebély... Szöllős... s mellette a feltárásra kijelölt Tar temploma meg Tari Lőrincnek, a pokoljárónak szomszédos vára-romja...

Meg kell emlékezni még Magyar Kálmánnak egészen egyedülálló középkori barcsi bödönhajó leletéről (amelyet most publikált) s az Ötvös-kónyi reneszánsz váracska feltárásáról. S még számos régészünk temérdek munkájáról... Fülep Ferenc, Sándor Mária, Gerő Győző pécs-baranyai feltárásairól.

A vidéken folyó kutatásokhoz képest a budapestiek sem maradtak le. Óbuda bontása és újjáépítése abba a helyzetbe hozta a korábban súlyosan megrekedt budapesti ásatás- és műemlék-ügyet, hogy hónapok alatt kellett évek, évek alatt évtizedek mulasztásait pótolnia. A 74-re keményen megszervezett munka meg is hozta eredményeit: Bertalan Vilmosné megtalálta és feltárta a Piaszt Erzsébet alapította óbudai klarisszakolostort. Jelentős római kori kőépületek szomszédságában feltárásra került az eddig szintén ismeretlen helyű XIII. századi óbudai ferenceskolostor is. Az 1974-es év őszétől pedig Altmann Júlia — immáron kedvezőbb körülmények között — folytathatta a Kálvin utcai romterületnek — a feltételezett királyi-királynéi kastélynak — feltárását. A Kálvin téri aluljáró építése is meghozta a maga gyümölcsét: a Kecskeméti utca torkolatában régészeink feltárhatták Pest híres városkapujának s kaputornyának maradványait.

Mindezzel a budapesti régészek bőségesen megszaporították a főváros „terra cognita archeologica"-inak számát. A régészeti objektumok fix pontjai számos új nyilat lőttek városunk térkép-testébe. S ami fontosabb: ezekből nem egy bemutatásra is kerül.

Ide kívánkozik még egy jó hír említése: Madas László, a Pilisi Parkerdőgazdaság Goethe-díjas igazgatója Horváth Miklósnak, a Budapesti Történeti Múzeum főigazgatójának felajánlotta: többéves rendszeres anyagi hozzájárulásával lehetővé teszi Budapest — ma még megmenthető — legnagyobb romterületének, a budaszentlőrinci pálos főkolostornak feltárását, konzerválását, bemutatását. (Ezt a munkát 1974 augusztus elsejével meg is kezdtük s az e pillanatban is halad.)

Vége felé tartanak azok a feltárási munkák, amelyeket H. Gyürky Katalin a budavári domonkos kolostor területén mintegy évtizede folytat. Jelentős művelődés- és művészettörténeti eredményeinek összefoglalásán most dolgozik.

Látnivaló: a régészek a föld alól emelik ki népünk múltjának új, eddig nem ismert nagyszerű kincseit. A műemlékes kutatók a meglévő régészeti-építészeti-művészeti emlékeknek értékeit tárják fel. Mintegy „belértékében" növelik meg a meglévő állagot. A restaurátorok munkája is ilyen: ők avatják műtárgyakká a régészeti leleteket.

A budavári gótikus szobrok állapota

A budai vár északi előudvarán 1974 februárjában talált gótikus szoborcsoport restaurálásán jelenleg a Budapesti Történeti Múzeumban Szakál Ernő restaurátor-művész munkálkodik.

Az 1972-ben megkezdett vári ásatást e sorok írójának munkacsoportja a várpalota helyreállításának befejezéséig folyamatosan végzi. A munka befejezése s

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1975 - 4

VIGILIA
Budapest

Pleidell János

1021

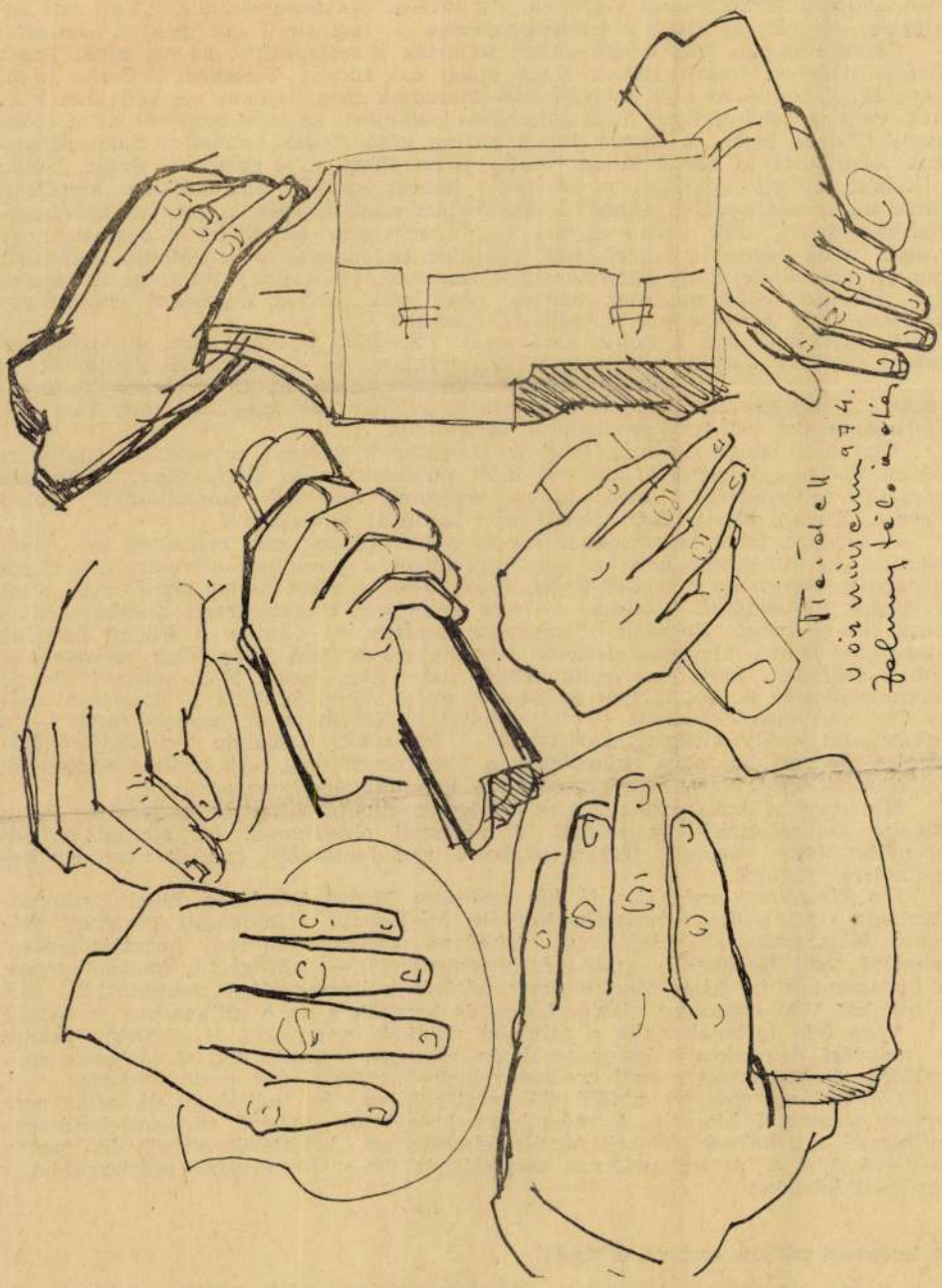

Pleidell János rajza

Csütörtöki mozaik

■ **ISMÉT LESZ INGYENES GYERMEKMEGŐRZŐ A BUDAPESTI IPARI VÁSÁRON**

A budapesti nőtanács az előző évekhez hasonlóan az idén is létesít ingyenes gyermekmegőrzőt a május 15-én nyíló ipari vásáron. Valóságos bölcsődét és óvodát rendeznek be a vásár Május 1. úti kapujánál. Lesz homokozó és sok játék a nagyobbak szórakoztatására és külön pavilonban – tehát fedett helyen – felállítanak csecsemőágyakat és pólyázó asztalokat. Szakképzett gondozónők vigyáznak a csecsemőkre és óvónők foglalkoznak a nagyokkal. Az ingyenes vásári óvoda és bölcsőde mindennap reggel 8 órától este 8 óráig fogadja el megőrzésre a vásár látogatóinak gyermekeit.

— DR. JÁNSZKY LAJOS, az Országos Műszaki Könyvtár főigazgatója a Magyar Újságírók Országos Szövetségében szerdán tájékoztatta a sajtó képviselőit a könyvtár munkájáról, eredményeiről és feladatairól.

— ÖT SZOVJET KÉPZŐMŰVÉSZ kiállítása nyílt meg tegnap délben a Kultúrkapcsolatok Intézetében. A szovjet diplomáciai testület, valamint a magyar kulturális élet több vezető személyisége jelenlétében Mihályfi Ernő méltatta az eseményt.

— TELJESEN BIZONYOSNAK LÁTSZIK, hogy a Marson van növényi élet — jelentette ki dr. Gerard de Vaocouleurs francia tudós egy washingtoni konferencián.

■ **Szakszofonista lett a kambodzsai király**

Norodom Szihanuk, Kambodzsa egykori királya legutóbb szakszofonművészként lépett fel hazája fővárosában egy dzsesszhangversenyen. A volt király eddig csak zeneszerzőként szerepelt, 1946-ban szerzett Kambodzsai Szimfóniáját az Egyesült Államokban is hosszú ideig nagy sikerrel játszották.

— FERENCVÁROSI HETET rendez május 17-től 24-ig a IX. kerületi népfront bizottság a tanács és a tömegszervezetek közreműködésével.

■ **DIVATTANÁCSADÁSOK AZ ÜZEMEKBEN**

A kereskedelem bőséges áruválasztékát egyre gyakrabban mutatja be közvetlenül az üzemekben. Szerdán délután az Egyesült Izzó kultúrtermében nagyszámú közönség előtt divattanácsadóval egybekötött bemutatót tartottak. Sinka Mátyásné divattervező két perc alatt néhány grafitvonással rajzolta le a különböző női alakokra alkalmas fazonokat. Csütörtökön a Gheorghiu Dej Hajógyárban tartanak divatbemutatót, Május 21-én a Magyar Pamutszövőgyárban – ahová meghívják az Újpesti Cérna- és az Újpesti Pamutszövőgyár dolgozóit is – a legújabb típusú fémbútorokat állítják ki.

— RAFAEL POMORSKI festőművész kiállítása nyílt meg a Váci utcai Lengyel Olvasóteremben. A művész, a krakkói képzőművészeti főiskola kattowicei tagozatának tanára, a konstruktiv törekvések képviselője a lengyel képzőművészetben. Műveinek legfőbb tárgya a jellegzetes iparvidék komor tája.

– NEMZETKÖZI ASSZONYTALÁLKOZÓT rendezett a dél-budai kulturális napok keretében a XI. kerületi szakmaközi bizottság, a nőtanács és a Hazafias Népfront a Budapesti Szakmaközi Bizottság Fehérvári úti kultúrtermében tegnap este. Több külföldi vendégművésznő is fellépett.

— CHARLES LAUGHTON, a nagy angol színész, az idén nyáron Shakespeare »Lear király« című darabjának játssza főszerepét: a felvételek kezdetére tekintélyes szakállt növeszt.

■ **ROBOTPILÓTA**

Az Egyesült Államokban különleges robotembert készítettek, hogy az ultrasebességű sugárhajtású repülőgépek kipróbálásánál helyettesítsék vele a berepülő pilótát. A csontvázat acéllemezekből készítették, s a »gépember« rugók, csuklók és elektromágnesek segítségével pontosan utánozza az ember mozgását. Az emberi test lágy szöveteit különleges műanyag helyettesíti. Az alumínium »koponyában« helyezték el a robotember »agyát«. Ez rádióberendezésből és több műszerből áll. Olyan műszer is van benne, amely különböző sebességeknél regisztrálja a test részeire nehezedő nyomást.

— A BÉCSI VILÁGIFJÚSÁGI TALÁLKOZÓN 800 fiatal képviseli a szovjet ifjúságot.

— JERZY JURANDET lengyel írót, a Madách Színház Kamaraszínházában május 15-én bemutatásra kerülő »Harmadik csengetés« című vígjáték szerzője, ma Budapestre érkezik.

— WOLFGANG MAKATSEK német ornitológus érdekes jelenséget tanulmányoz a fehérvári rezervátumban: a védett terület egyik szigetén délkeletázsiai szerecsensirályok raktak fészket.

— WERNER KLEMPERER — a világhírű karmester fia —, aki kiváló zenész és apja nyomdokain haladt, most eldobta karmesteri pálcáját, filmszerepet vállalt. A »Houseboat« című filmkomédiában nagy sikert aratott.

— BOLMÁNYI FERENC festőművész kiállítása május 15-én, pénteken nyílik meg a Fényes Adolf-terem újjáépített helyiségében.

— A FAGYKÁR ELLENÉRE jó termést ígér a Kiskunság 400 000 barackfája.

— HÉTSZÁZMILLIÓ a 15 éven felüli analfabéták száma a világon — jelentette az ENSZ.

— 27 FILMET GYÁRT ebben az évben Csehszlovákia, közülük 23 a felszabadulás utáni időkben játszódik. A Karlovy Vary-i filmfesztivál helyett júliusban nemzetközi részvétellel rendezik meg a dolgozók fesztiválját. A bemutatott filmeket csehszlovák versenyzsüri értékeli.

CSÜTÖRTÖK, május 14

A Nap kél 4 óra 9 perckor, nyugszik 19 óra 14 perckor.

Szeretettel köszöntjük névnapjukon BONIFÁC nevű kedves olvasóinkat.

A nap kérdése:

— A helyesírási szabályok új lenyomatában a dunapartot Dunaparttá építették át?

Csütörtöki konferansz

Jó reggelt kívánok! Olvasom a Népszavában, hogy Rómától délre ókori város maradványaira bukkantak s azt hiszik, hogy ez az Aeneas alapította Liviniumot. Milyen lehetett az élet Aeneas városában? Én úgy képzelem, hogy az utcákon villamosok helyett bigák közlekedtek; s ha az útburkolatot cserélték ki éppen, akkor a bigák oly lassan másztak, mint a csigabigák. Rádió még nem volt, de tudták pótolni; aki azt akarta, hogy a szomszéd lakásban ne

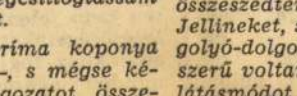

aludjanak, maga üvöltött egész éjszaka. Televíziója még senkinek sem volt, de a részeg embereknek már volt víziójuk; főképpen fehér egereket és kígyókat láttak, a liviniumi lapok kritikusai meg is bírálták néhányszor a műsor egyhangúságát. De a legszebb az volt, hogy – így képzelem – a zsúfolt bigákon hexameterekben veszekedtek egymással az utasok, amit nálunk is be lehetne vezetni.

Mert mire az ember hexameterbe önt egy káromkodást, már rég leszállt.

■ **Örökifjú atléták**

Malmőben van egy tornaiskola, ahova 65 évnél fiatalabb »tanulókat« nem vesznek fel. Az iskola 45 növendékének átlagos életkora 71 esztendő: az »örökifjú« atléták tornával akarják életkedvüket és frisseségüket megőrizni.

— EGY DELFINÉRT 5000 dinár jutalmat kapnak a dalmát halászok. A delfinek nagy kárt okoznak a halállományban, és a hálókat is rongálják.

— VALÓSÁGOS KÁNIKULA öntötte el Finnországot az elmúlt napokban, amíg Közép-Európában hűvös volt az idő. Helsinkiben szerdán 14 fok meleget mértek és az ország egyes részein 22 fokig emelkedett a hőmérséklet.

— »A FÖLD SZÉPSÉGEI« címmel kiállítás nyílt a Szabó Ervin Könyvtár központjában. Bemutatja a Föld legszebb tájait és az emberi kéz munkáját az egyiptomi piramisoktól a moszkvai Lomonoszov egyetemig.

— PLEIDELL JÁNOS festőművész a mohácsi busójárásról készített akvarelljeinek kiállítása május 14-én, 15-én és 16-án tekinthető meg a Néprajzi Múzeumban (VIII., Könyves Kálmán körút 40), ahol 14-én és 16-án a »Busójáráskor« című új magyar színesfilmet is bemutatják.

■ **Új módszer huligánok ellen**

Az athéni rendőrség kísérletképpen új módszert vezetett be az egyre több kárt és botrányt okozó huligánok ellen folytatott harcban. A különböző kihágások és kisebb bűncselekmények miatt előállított »aranyifjak« haját teljesen kopaszra nyírják, csak a fejük búbján marad meg egy tincs. A »divatos« frizurájú ifjak azután kettesével, két rendőr kíséretében »sétára« indulnak a város főutcáin. Nyakukban jókora tábla hirdeti: »SZAMÁR ÉS HULIGÁN VAGYOK!«

■ **LAKÁSÜGY PÁRIZSBAN**

Párizs egyik külvárosában történt: egy idős professzor a helyi lakáshivataltól értesítést kapott, mely szerint a lakáshivatal kiutalja a lakását a Párizs területén sürgősen lakást kereső 238 000 család valamelyikének. A meghökkent professzor kérdésére közölték, hogy az intézkedés a szomszédok javaslatára történt, akik szóvá tették, hogy a lakás ablakait sohasem látják nyitva, senki sem mozog a lakásban, az egész emeleten halotti csend uralkodik. A felháborodott professzor elmondotta, hogy késő estig dolgozik, feleségével együtt, egy lakásától távolfekvő intézetben. Eddig kora reggel és késő este tekintettel volt szomszédaira. A fenti incidens óta azonban hatalmas robajjal járkál a lakásban, csapkodja az ajtókat, hogy a falak csak úgy remegnek és az alatta levő lakásban állandóan attól tartanak, hogy lezuhan a csillár. Éjszakai nyugalmukban megzavart lakótársait a professzor jogorvoslatért a lakáshivatalhoz utasítja.

■ **ÉLÉNK TÁRSADALMI MUNKA A KERÜLETEKBEN**

A budapesti kerületekben a tanácstagi beszámolók alkalmából számos társadalmi munkafelajánlás hangzik el. A XXII. kerületben az érintett körzetek lakói vállalták a Tokaji utca, a budatétényi Arany János utca rendbehozását, a nagytétényi Száva utca és a Baross Gábor telep lakói a vízhálózat bővítéséhez igértek társadalmi segítséget. Kispesten is nőtt a társadalmi munkások száma, s a közös munkával megtakarított összeget terven felül útépítésekre, a közszolgáltatások javítására fordítják. A XX. kerületben eddig mindössze öt tanácstagi beszámoló zajlott le, de már négy játszótér építését ajánlották fel a lakók.

■ **VASÚTÜGYI KÜLDÖTTSÉG UTAZOTT BUKARESTBE**

A vasutak együttműködési szervezetében résztvevő szocialista országok vasútügyi miniszterei május 14-e és 21-e között tartják IV. miniszteri konferenciájukat Bukarestben. A tanácskozáson részt vevő magyar delegáció Kossa István közlekedés- és postaügyi miniszter vezetésével kedden Bukarestbe utazott.

— AZ INNSBRUCKI MÚZEUM egyik leghíresebb festménye nemet változtatott. Pieter Drost »Fiú sólyommal« című vászna a »Fiatal lány galambbal« elnevezést kapta. A kép restaurálása során kiderült ugyanis, hogy a fiú valójában fiatal lány, a sólyom pedig galamb.

■ **Új béka-világbajnok**

Az ausztráliai Rockhamptonban versenyre gyűltek össze Ausztrália, Kanada, Svédország, Dél-Afrika és az Egyesült Államok legkiválóbb távolugró békái és a »világbajnokság« eredményére kíváncsi érdeklődő emberek. Mivel a verseny időpontjában erős homokvihar támadt, a legtöbb béka nem volt hajlandó elrugaszkodni a földtől, s így az egyik ausztráliai versenyző közepes eredménnyel — hármasugrásban 1.30 méterrel — nyerte el a »világbajnoki« címet.

■ **AZ ÉRTEKEZLET TÁRGYA: AZ ÉLELMISZEREK HŰTÉSE**

A nemzetközi élelmiszerértekezlet harmadik napján, szerdán megbeszélték, hogyan befolyásolja a hűtés az élelmiszerek tápértékét, emészthetőségét. S. D. Rutov, a Szovjetunió Központi Hűtőipari Kutatóintézet vezetőjének véleménye szerint: ajánlatos különösen a gyorsan romló élelmiszereket aránylag rövid ideig alacsony hőmérsékleten hirtelen hűteni. Így óvhatjuk meg legjobban a bennük levő értékes tápanyagokat. A hozzászólások során dr. Henaff francia tudós, az élelmiszerek porlasztásos hűtését, Rakcsányi László magyar kutató a borok és alkoholok hűtés útján történő érlelését ismertette.

— KAIRÓBA UTAZOTT dr. Dobrovits Aladár, az Iparművészeti Múzeum főigazgatója és Olcsai Kiss Zoltán Kossuth-díjas szobrászművész, a május 20-án megnyíló magyar képzőművészeti kiállítás megrendezésére.

— TÖBB ÜZEM MUNKÁSAI kedves meglepetést szereztek kedden este az Erkel Színház előadása közben Kenessey Jenőnek, az ötvenedszer színre került »Bihari nótája« szerzőjének és karmesterének, s az előadás művészeinek. A második felvonás után munkásküldöttség ment fel a színpadra és virággal köszöntötte a szerző-karmestert és a táncosokat.

– A JÓZSEF ATTILA SZABADEGYETEM lélektani sorozata keretében május 15-én »Elméletek a modern lélektanban« címmel Kardos Lajos egyetemi tanár tart előadást a Közgazdasági Egyetemen.

× **Kertbarátok, közületek!** Kerti kiültetésekre, erkélyekre, ablakládákba, felfutattásra alkalmas virágpalánták nagy választékban kaphatók, Budapest, XIII., Vágány utca 10. sz. telepünkön (tel.: 200–419, 203–109) május 15-től. Fővárosi Tanács Virágtermelő Vállalata.

× **Már csak két hét!** Május 15-től 31-ig a Budapesti Ipari Vásár időtartamára prolongálva a Kamara Varieté »Különleges vidám nap« című nagysikerű műsora. – Molnár Ferenc: Egy, kettő, három című bohózatának főszerepében: Horváth Tivadar, Gordon Zsuzsa, Rátonyi Róbert.

Palotai Boris:

Kitépett noteszlap

Magyar dolgozat

Néhány héttel ezelőtt rámköszönt egyik íróbarátom. Rég nem láttuk egymást, se vége, se hossza a kérdezősködésnek. Letelepszünk egy kávéházba, isszuk a duplákat, megkérdi, min dolgozom, de látom rajta, hogy már fogalmazza magában a kerek, tömör, jól kikalapált mondatokat, mellyel tudomásomra hozza, hogy ő mit dolgozik, s ugyanezt teszem én is. Lelkesen érdeklődöm munkája iránt s alig várom már, hogy egy ügyes fordulattal a sajátomra térhessek. Nincs kegyelem! Ahitattal végig kell hallgatnom drámáit, filmvázlatát, ő meg ragyogó szemmel kíséri végig regényalakjaim útját két köteten keresztül, s még készülő rádiójátékom számára is kicsikar egy méltányló mosolyt.

Ezekután rátérünk a családi ügyekre. Elmondja, hogy Gyuri fia pompás fickó, az a fajta, aki mindenkivel meg tudja szerettetni magát! Még a csősz is kedveli, s ha Gyuri történetesen a virágágyak közepébe rúgja a labdát, legfeljebb annyit mond: hopplá! Ebből is láthatom, mennyire ért az a gyerek az emberekhez!

Szeretnék már a saját fiamra rátérni, várom azt a parányi lélegzési szünetet, amelyen becsúsztathatom fiam erényeit, de ő egyáltalán nem hajlandó lélegzetet venni. Egy szuszra meséli el, hogy Gyuri az osztályában is az első. Illetve a második... ő a maga részéről nem fektet súlyt rá, hogy ötös bizonyítványt hozzon haza, de Gyuri tele van ambícióval, elsepri az útjából az akadályokat, két vállra fekteti a nehézségeket, nagyon helyes, álljon csak meg a saját lábán!

Gyorsan konyakot rendelek, abban reménykedve, hogy a szesztől engedékennyé válik, s hajlandó meghallgatni fiam szellemi tulajdonságait, amit csakúgy mellékesen említenék meg, két mondat közé potytyantva, az utolsó korty jogán.

— Nálunk az a helyzet — siklok angolnaügyességgel a beszélgetésbe, de ő felemeli mutatóujját.

— Valamit még elfelejtettem. Képzeld csak... — és nevet, magabiztosan, kedélyesen. — Képzeld csak, egyedül a magyar dolgozatai négyesek a kisöregnek. Pedig olyan feje van... Falja a könyveket. Tudod, hogy nem vagyok elfogult apa...

— Én sem vagyok elfogult — ragadtam meg a kedvező alkalmat, hogy megcsillogtassam fiam képességeit.

— A gyerek prima koponya — folytatja ő —, s mégse képes egy ötös dolgozatot összehozni. Négyest is csak nagy nehezen. Tudod, milyen egy gyerek! Egy ilyen négyes rontja a tekintélyét s hogy úgy mondjam, a bizonyítványának a harmóniáját is... Ma délután nekibúsulva találom a füzet előtt. »Előre tudom, hogy megint négyes lesz« — sóhajtja. Na, mondom neki, ne lógasd a fejed. Most az egyszer megcsinálom. Csak azért, hogy hazacsald az első ötöst. Az első hozza a többit... Nem valami épületes pedagógiai elv — teszi hozzá —, de hát megsajnáltam a kölyköt. Azt se tudta szegénykém, hogy járjon a kedvembe. Rohant kávét darálni, ide adta a golyóstollát s többször hangoztatta, hogy Gereben mamája sírt, amikor a könyvemet olvasta...

— Én meg nekifeküdtem az írásnak. Tudod te, milyen nehéz dolgozatot írni? Milyen fárasztó? — fordult hozzám.

— Fogalmam sincs — mondtam szerényen, de öntudatosan. — Én sohasem segítettem a fiamnak. Annyira önálló volt...

Nem hagyta befejezni a mondatot. — Egész délután körmöltem — vágott a szavamba —, ennyi idő alatt megírok egy vasárnapi novellát. Egy vasárnapi novellát? Egy film-szinopszist! Gyuri néha mellém somfordált: — Csak nagyon szépen írd, apu.

— Nem akarok nagyon szépen írni — magyaráztam neki. — Éppen a te érdekedben.

— A Jellinek is nagyon szépen fogalmaz — felelte. — Múltkor is azt írta, hogy: »A nap bíborgolyója legurult az ég bársonyán.« Ha ilyesmit tudnál... Te mégiscsak Kossuth-díjas vagy.

Bevallom, minden erőmet összeszedtem, hogy utolérjem Jellineket, s mégse írjak bíborgolyó-dolgokat. Világos és egyszerű voltam, a szűz gyermeki látásmódot igyekeztem kidomborítani, a folyton felfedezni kész kisfiú izgalmas szimatolását, friss derűjét. Azt hiszem, sikerült — mondta, és végigsimított deres haján.

Minap ismét találkoztam vele. — Nos? — kérdeztem.

— Moszkvában, Prágában egyszerre mutatják be a darabomat — újságolta készségesen.

— És mi lett dolgozattal?

Nagyot nyelt, kényszeredetten nevetgél.

— Képzeld... kettest kapott rá Gyuri. És a kettes mellé azt írták piros ceruzával: gyerek, gyerek, mikor jön már meg az eszed?!

— És Gyuri? Gyuri mit szólt?

Csak annyit mondott: Hopplá! Ebből is láthatod, hogy ért az emberekhez.

MEGHÍVUNK MINDENKIT a
Verseny Áruház
RUHAMAJÁLIS
szabadtéri mozgó divatbemutatóira

Május 16-án, de.
10 órakor Vigadó tér
12 órakor Könnyűipari Minisztérium előtt.

Május 17-én, de.
10 órakor Széchenyi-fürdő, Városliget,
12 órakor Szent István park,
15 órakor Palatinus strandfürdő előtt,
17 órakor a margitszigeti Nagyszálló előtt

bemutatásra kerülnek az Állami Ruhaipar legújabb gyári különlegességei

A NÉPSZAVA TELEFONSZÁMA 224—819*

A THERMOPLASZTIKA KSZ
(XIV. Erzsébet királyné út 56.)
az idén is számos új műanyagcikket, háztartási-műszaki és játékféleséget mutat be a Budapesti Ipari Vásáron az OKISZ-pavilonban
OKVETLEN TEKINTSE MEG ÖN IS árusitással egybekötött bemutatónkat

Kosztümre, zakóra

Kapható szaküzletekben és állami áruházakban

A Szovjetunió hétéves terve és a magyar népgazdaság

Fock Jenő előadása az MSZMP Politikai Akadémiáján

Az MSZMP Központi Bizottságának Politikai Akadémiáján szerdán délután a Néphadsereg Központi Tiszti Házában *Fock Jenő*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja előadást tartott »*A Szovjetunió hétéves terve és a magyar népgazdaság*« címmel. Az előadáson részt vettek: *Biszku Béla, Kállai Gyula, Rónai Sándor, Somogyi Miklós* — az MSZMP Politikai Bizottságának tagjai, jelen volt továbbá az MSZMP Központi Bizottságának, a forradalmi munkás-paraszt kormánynak több tagja, politikai, gazdasági és társadalmi életünk sok ismert személyisége.

Bevezetőben hangsúlyozta, hogy az egész szocialista tábor a szovjet néppel együtt örül a Szovjetunió hatalmas sikereinek, amelyeket fennállása óta, különösen pedig a legutóbbi években elért.

— Mindannyiunkat lelkesedéssel tölt el, *a szocializmus világméretekben bekövetkező teljes és végleges győzelmébe vetett hitünket és meggyőződésünket erősíti, a kommunizmus általánosan kibontakozó hétéves terve.*

Döntő lépés a kommunizmus anyagi-technikai bázisának megteremtésében

— A Szovjetunió népgazdaságának hétéves fejlesztési terve — folytatta — új távlatokat nyit meg a szocialista országok együttműködése előtt. *A szovjet népgazdaság hatalmas méretű fejlődése lehetőséget ad a szocialista tábor országainak — így Magyarországnak is — a szocializmus gyorsabb ütemű építésére.* Nyilvánvaló, hogy minél fejlettebb a Szovjetunió népgazdasága, annál nagyobb lehetőség nyílik meg számunkra is népgazdaságunk fejlesztésére, a fejlettebb technika bevezetésére. A különböző szovjet és magyar intézmények, tudományos kutatóintézetek, tervezőirodák és üzemek egyre szorosabb, közvetlen kapcsolata, tapasztalatcseréje és együttműködése mind gyümölcsözőbben és eredményesebben járul hozzá a magyar népgazdaság fejlődéséhez.

Előadása további részében a Szovjetunió Kommunista Pártja XXI. kongresszusán elfogadott hétéves terv jelentőségéről beszélt. A többi között kiemelte: *a hétéves terv főfeladata, hogy a termelő erők minden irányú fejlesztése útján a szovjet nép döntő lépést tegyen előre a kommunizmus anyagi-technikai bázisának megteremtésében.* A hétéves terv időszakában valamennyi népgazdasági ágban *befejezik a munkafolyamatok teljes gépesítését, kiküszöbölik a nehéz fizikai munkát és egyre szélesebb körben vezetik be a teljes automatizálást.*

A kapitalizmus és a szocializmus békés versenyének döntő szakaszához érkeztünk

— A ragyogó távlatokat feltáró hétéves tervről szólva — folytatta — mindig szem előtt kell tartani, hogy *a kapitalizmus és a szocializmus békés versenyének döntő szakaszához érkeztünk.* A Szovjetunió a termelés méreteit tekintve jelenleg első helyen áll Európában és második helyen a világon.

A szovjethatalom az elmúlt 41 év alatt *bebizonyította a szocializmus határozott fölényét a kapitalizmus felett.* Az ipari termelés átlagos évi üteme 1945 és 1956 között a Szovjetunióban közel *16* százalék volt, az Egyesült Államokban csupán *4,7* százalék. Tavaly a Szovjetunióban 10 százalékkal nőtt a termelés, az USA-ban jelentősen csökkent. A hétéves terv 8,6 százalékban irányozza elő a termelés növekedésének évi ütemét. Előrelátható, hogy az Egyesült Államok a válságból kikerülve is képtelen lesz a fejlődésnek ilyen, vagy ehhez hasonló tempóját biztosítani. Tehát bizton állítható, hogy *a termelés összvolumenét illetően a Szovjetunió a hétéves terv alatt megközelíti, 9—10 év alatt elhagyja az Egyesült Államokat.* A Szovjetunióban már nemcsak az ipari termelés növekedésének az üteme gyorsabb, hanem *az évi növekedés abszolút mértéke is nagyobb, mint az Egyesült Államokban.* A hétéves tervet követő 5—6 év alatt a Szovjetunió már az egy főre eső termelésben is megelőzheti az Egyesült Államokat.

1965-re a szocialista országok ipari össztermelése meghaladja a kapitalista táborét

Ezután utalt arra, hogy a Szovjetunió fáris nagyszerű eredményt ért el a hétéves terv megvalósítása, a békés verseny győzelme felé vezető úton. A szovjet nép nagy lelkesedéssel dolgozik a kitűzött feladatok teljesítéséért. Ezt bizonyítja az a kiváló eredmény, amellyel a hétéves terv első évét megkezdték.

— A kapitalizmus és a szocializmus közt világméretekben ugyanaz a békés verseny folyik, mint az Egyesült Államok és a Szovjetunió között. *Az egész szocialista tábor ipari termelésének átlagos évi növekedése meghaladta a kapitalista táborét.* Az utolsó öt évben a szocialista tábor ipari termelése évenként *11* százalékkal növekedett, a kapitalista világé kevesebb mint három százalékkal. A szocialista tábor országainak lakossága a világ lakosságának egyharmadát teszi ki. *A világ ipari össztermeléséből már 1957-ben körülbelül egyharmad jutott a szocialista táborra.* 1965-re, az egyeztetett fejlesztési tervek szerint a szocialista országok ipari össztermelése meghaladja a kapitalista tábor össztermelését. Ez a szocialista gazdasági rendszer világtörténelmi jelentőségű győzelme lesz a kapitalizmus felett.

Fock Jenő részletesen elemezte ezután, *hogyan segíti a hétéves terv a magyar népgazdaság fejlődését.* Megállapította: ma már világos előttünk, hogy a hároméves tervet határidő előtt teljesítjük, illetve *jelentős mértékben túlteljesítjük a tervben eredetileg megszabott feladatokat.* Az ellenforradalom óta eltelt két és fél esztendő politikai, gazdasági és kulturális eredményei bizonyítják, hogy pártunk politikája megfelel a dolgozó nép érdekeinek, a tömegek támogatják ezt a politikát. Gazdaságpolitikánk a párt politikájának szerves része. Pártunk Központi Bizottságának március 6-i határozata félreérthetetlenül megállapította, hogy lényegében az eddigi gazdaságpolitikai alapelvek szerint kívánjuk népgazdaságunkat tovább fejleszteni.

— *Ötéves tervünk elkészítésén dolgozunk.* Még másfél évünk van az ötéves terv indulásáig. A terv alapelveit pártunk Központi Bizottsága és a kormány fogja tárgyalni. A tervet végső soron az országgyűlés iktatja törvénybe. Korai lenne tehát végleges számokról beszélni.

Népgazdaságunk egészségesen fejlődik

Szocialista építésünkben az elmúlt években előtérbe került a gazdaságosság szemlélete, az anyagi ösztönzés helyes irányú érvényesítése, a struktúra átalakítása, a műszaki színvonal emelése, a tömegek alkotó kezdeményezéseinek kibontakoztatása. Másszóval *határozottan törekedtünk arra, hogy az ellenforradalmat megelőző néhány esztendő helytelen gazdaságpolitikájával gyökeresen szakítsunk, illetve annak káros következményeit felszámoljuk.* Eredményeink e téren jelentősek, de még következetesebben kell ezen az úton tovább mennünk. Biztos talajon állunk, hiszen *népgazdaságunk egészségesen fejlődik,* megszilárdult gazdasági helyzetünk, hozzákezdtünk az ellenforradalom után a baráti országoktól felvett kölcsönök visszafizetéséhez és *gondoskodtunk a dolgozók életszínvonalának rendszeres emeléséről.* Terveink kidolgozásánál figyelembe kell vennünk a hétéves terv nagyszerű távlatainak dolgozóinkra gyakorolt hatását. A hétéves terv irányvonala, a szocialista világrendszer túlsúlybajutásának feleme-lő távlata növeli dolgozóink öntudatát és új munkasikerekre ösztönöz. Üzemeink dolgozói lelkesedéssel vállalják a szocialista építésünk meggyorsításával járó nagyobb feladatokat. *Széles alapokon bontakozik ki a szocialista munkaverseny.* A munkások és a műszakiak legjobbjai a *szocialista brigád* címért versenyeznek. A kongresszus tiszteletére tett vállalásaik, fejlődésünk ütemének fokozásával közelebb visznek bennünket az előttünk álló célok eléréséhez, a szocializmus megvalósításához.

A gyorsabb fejlődést fékező tényezők

Fock Jenő ezután *a magyar népgazdaság gyorsabb fejlődését jelenleg fékező tényezőkkel foglalkozott.* Fejlődésünk gyorsítását fékezi mindenekelőtt *a felhalmozásnak* — az ellenforradalmat megelőző évek helytelen gazdaságpolitikájának következményeként, valamint az ellenforradalom pusztítása, kártevése miatt kialakult — *viszonylag alacsony színvonala.* Bár az elmúlt két és félévben jelentősen előre haladtunk termelő beruházásaink korszerűsítésében, termelő kapacitásunk egy része még ma is csak olyan iparcikk gyártására alkalmas, amely elmarad a korszerű követelményektől. Közismerten *korlátozottak lehetőségeink a nyersanyag és energiatermelés területén.* Mezőgazdasági termelésünk 40 százaléka még mindig szétszórt, kisparaszti parcellákon folyik, pedig *sok millió métermázsa gabonával és egyéb termékkel többet tudnánk adni a népgazdaságnak, ha mindenütt nagyüzemi gazdálkodás folyna.* A mezőgazdaság szocialista nagyüzemei nálunk is bebizonyították fölényüket a szétszórt kisparaszti parcellákkal szemben. *Fejlődésünk egyik gátja az is, hogy a gazdasági vezetés és irányítás* — bár az elmúlt években javult — *még nem tart lépést a növekvő követelményekkel.*

A gyorsabb fejlődés érdekében — mondotta ezzel kapcsolatban — minden szintű gazdasági vezetés feladata a gazdasági élet minden területén feltárni az összes objektív lehetőségeket és ezek ismeretében a problémák megoldására mozgósítani a szakembereket és a gyakorlati embereket. Ezt csak olyan vezetők tudják maradéktalanul megtenni, akiknek meg van a képességük, hogy *elsajátítsák a kommunista munkastílust, akiket áthat a szocializmus győzelmébe vetett rendíthetetlen meggyőződés.*

— Előadásom természetesen nem léphet fel a legkisebb mértékben sem a magyar népgazdaság ötéves terve ismertetésének igényével — hangsúlyozta *Fock Jenő* —, majd így folytatta: előadásom további részében szeretném véleményem elmondani arról, hogy *távlati tervünk elkészítésénél hogyan hasznosíthatjuk a hétéves terv tapasztalatait.* Remélem, hogy ezzel segítséget adhatok ahhoz, hogy gazdasági vezetőink saját területükön, távlati terveink kidolgozása közben minél jobb eredményeket érjenek el.

A legfőbb előrelendítő erő: a műszaki fejlesztés

— Miként a hétéves tervben, a mi fejlődésünkben is *a legfőbb előrelendítő erő a műszaki fejlesztés.* Arra kell törekednünk, hogy jelentősen csökkenjék a távolság saját iparunk és a fejlett ipari államok műszaki színvonala között. *Egyes gyártmányaink ma már megütik a világszínvonal mértékét.* Minden adottságunk megvan, hogy ugyanezt sokkal szélesebb területen megvalósítsuk — mondotta, majd aláhúzta, hogy ehhez meg kell gyorsítani a modern termelési eljárások bevezetését, továbbá következetesen és gyors ütemben kell folytatni ipari gyártmány-struktúránk átalakítását.

— Szerszámgépiparunk egyre nagyobb számban gyártson korszerű *kovácsoló és sajtoló szerszámgépeket,* hogy a gépiparban fokozottan rátérhessünk a kovácsolással, sajtolással történő anyagmegmunkálásra. A Szovjetunióban a hétéves terv szerint jelentősen előrehaladnak a termelés komplex gépesítésében és automatizálásában. Számunkra a nagy szériában való termelés — hacsak saját belső piacunkat tekintjük — egészen kevés területen volna megvalósítható. Ezért különös jelentősége van a KGST keretében egyre szorosabbá váló gazdasági együttműködésnek, és a gépipari gyártás ezen alapuló szakosításának. A korszerű technológiák bevezetése érdekében rendszerint egész sor összefüggő területen van szükség gondosan egybehangolt intézkedésekre.

— Az előttünk álló időszakban az új gyártási eljárások bevezetésének egyik fő területe nálunk is — miként a Szovjetunióban — a *vegyipar* lesz. *A vegyi úton előállított anyagok felhasználása és a vegyi folyamatok kiterjedt alkalmazása a termelésben a műszaki fejlesztés egyik legkorszerűbb iránya.* A második ötéves tervben a hazai és importált kőolaj, valamint a földgáz vegyi feldolgozásával új, modern iparág, a petrokémia alapjait rakhatjuk le országunkban. A petrokémia révén műtrágya, valamint különféle műanyagok, műszálak, gyógyszer-alapanyagok és egyéb fontos szerves vegyipari termékek mellett jelentős mennyiségű fűtőolajat is nyerünk. Szinte teljesen hazai alapanyagbázison megvalósítjuk az egyik legújabban elterjedő műanyag, a polietilén termelését.

— A műszaki fejlesztés előtérbe állítása következő ötéves tervünkben természetesen nem jelenti, hogy anyagi lehetőségeinket meghaladó feladatokhoz fogjunk hozzá, és minden ágazatban egyszerre rátérjünk a legfejlettebb technológiák alkalmazására. *Erőforrásainkat elsősorban azokra a területekre összpontosítjuk, amelyeken új technológiák révén a leggyorsabban és a legnagyobb mértékben érhetünk el eredményeket.*

Ipari termelésünk 50—60 százalékkal emelkedik a második ötéves terv időszakában

— Ez a megállapítás a gyártmányfejlesztésre is érvényes — folytatta, és rámutatott arra, hogy *a gyártmányfejlesztés egyik legfőbb területe a gépipar.* — Mi elsősorban az erősáramú villamosgép-gyártásban, a híradástechnikában, a műszeriparban, valamint a vegyipari és élelmiszeripari gépek gyártásában léphetünk nagyobb mértékben előre. Kívánatosnak látszik a dieselmozdonyok, diesel-motorvonatok és motorkocsik termelésének fokozása is. *Ismét világszintre emeljük erősáramú villamosgépeink és berendezéseink technikai színvonalát.*

— *A Szovjetunió úgy segít struktúránk átalakítására vonatkozó terveink megvalósításában, hogy külkereskedelmi forgalmunkban jelentős részben olyan ipari termékek szállítását igényli, amelyeket a kedvezően fejleszthető iparágakban gyártunk.* A Szovjetunió hétéves tervét tanulmányozva megerősödik bennünk az a meggyőződés, hogy az ipari struktúra megjavítására tett eddigi intézkedéseink és elképzeléseink helyesek. Ugyanakkor látnunk kell, hogy eddig csak a kezdeti lépésekig jutottunk el a helyes úton.

A termelőerők elosztásával kapcsolatban rámutatott arra, hogy amennyiben új ipartelepet létesítünk, ezt olyan területen tegyük, ahol az iparosítás foka még nem kielégítő, *indokolt előnyben részesíteni azokat a területeket, ahol a mezőgazdaság szocialista átszervezése sikeresen halad előre,* mert ott a nagyüzemi gazdálkodás révén munkaerő szabadul fel.

— A Szovjetunió hétéves tervének számunkra egyik legfontosabb tanulsága, hogy mód van a fejlődés ütemének meggyorsítására. Rögtön hozzátesszem, hogy meggyőződésünk szerint dolgozó népünk elsőrendű érdeke, hogy a fejlődés meggyorsuljon. *Ily módon tudjuk emelni nemzeti jövedelmünket, állandóan javítani a dolgozók élet- és munkakörülményeit.* Ipari termelésünk a második ötéves terv időszakában 1958-hoz viszonyítva *50—60 százalékkal* fog növekedni. A gépipar termelését körülbelül 80—90 százalékkal szükséges növelnünk ahhoz, hogy a számításba vehető export- és belföldi igényeket kielégíthessük. A fővonali mozdonyok termelésének körülbelül hatszoros, a vasúti motorkocsikénak mintegy 9—10-szeres növekedésével számolhatunk a dieseljárművek közül. *A műanyagok termelését hozzávetőleg hat-hétszeresére,* a műszálakét körülbelül tízszeresére, a szuperfoszfátét pedig háromszorosára kell növelni.

— A beruházásokkal kapcsolatban fontos, hogy az ipari beruházásoknál *a gépi beruházás arányát növeljük* jelentősen. Új üzemet csak akkor hozunk létre, ha a népgazdaság struktúrájának megjavítása azt feltétlenül megköveteli.

— Korszerűsíteni kell az építőipart, hogy a réginél gazdaságosabb, olcsóbb legyen, fokozza teljesítőképességét és rövidítse le a kivitelezés időtartamát. *A Szovjetunió a hétéves tervben olyan mértékben fokozza kőolaj- és földgázkitermelését, hogy néhány éven belül hazai olajtermelésünk többszörösét kaphatjuk meg csöveken, a határunkra szállítva.*

— A Szovjetunió amellett, hogy kész modern, automatizált erőműberendezéseket szállítani a mi számunkra, hajlandó a közeli években *távvezetéken is villamosenergia-ellátásunkhoz hozzájárulni.* A rendelkezésünkre bocsátandó villamos energia elősegíti, hogy a második ötéves terv időszakában a népgazdaság villamosenergia-szükségletét kellő üzembiztonsággal kielégíthessük.

A Szovjetunió hétéves terve biztosítja számunkra, hogy gépszállítás és műszaki segítség alapján második ötéves tervünk első éveiben *üzembehelyezzük a Dunai Vasmű meleg- és hideghengerművét.* A Szovjetunió műszaki dokumentációt bocsát rendelkezésünkre kőolajfeldolgozó iparunk fejlesztéséhez is. Szállításokat eszközöl gépiparunk korszerűsítéséhez, alumíniumipari feldolgozó kapacitásunk bővítéséhez hengerművi berendezést szállít.

Mi is előrelépünk a közlekedés technikai újjáalakítása terén. A forgalom mérete és természete alapján az erre alkalmas vasútvonalak villamosítását irányozhatjuk elő. *Diesel-mozdonyaink száma előreláthatóan három és félszeresére, villanymozdonyaink száma* — főleg szovjet importból — *háromszorosára fog nőni öt év alatt.* Kulturáltabbá tesszük az utazást. Jelentősen fejlesztjük a tehergépkocsiközlekedést is.

A mezőgazdaság fejlesztését a szocialista átszervezéssel együtt kell megoldani

Ezután a szovjet mezőgazdaság várható nagyarányú fejlesztésével párhuzamban beszélt mezőgazdaságunk feladatairól, általános fejlődéséről. *A mezőgazdaság fejlesztését* — mondotta — *a szocialista átszervezéssel együtt kell megoldanunk.* Biztosítanunk kell a hozamok növekedése útján az összes termelés és az árutermelés növekedését és a termelőszövetkezeti mozgalom fejlődését. Ez a magyar népgazdaság fejlődésének egyik kulcskérdése az elkövetkező években. A növénytermelésen belül tovább kell folytatnunk az átalakítást belterjes irányban.

Hozzávetőleges számítások szerint a traktorok számát a jelenleginek *háromszorosára* kell emelni a második ötéves terv végére. Igen fontos szempont, hogy a mezőgazdasági főidény — például az aratás — munkáját úgyszólván *teljesen gépesítsük.* A mezőgazdaság gépesítéséhez jelentős segítséget kapunk a baráti országoktól, elsősorban a Szovjetuniótól. 1965-ben *a tavalyi műtrágya mennyiség háromszorosát* tudjuk a mezőgazdaság rendelkezésére bocsátani.

Az életszínvonal évről évre emelkedni fog

Fock Jenő a továbbiakban kifejtette, hogy *az életszínvonal a második ötéves tervben évről évre rendszeresen emelkedni fog nálunk is,* bár olyan méretű színvonalemelkedést nem tudunk tervbe venni, mint a Szovjetunió, hiszen egész népgazdaságunk lassabban fejlődik és a termelőerők fejlettségi foka nálunk sokkal alacsonyabb.

— Az életszínvonal emelkedését természetesen nem kívánjuk egyedül a reálbérek növelésére korlátozni. A párt és a kormány az ellenforradalom óta állandóan nagy figyelmet fordít a dolgozók egyéb irányú szükségleteinek kielégítésére is. Elégséges, ha itt, a súlyos időkben felépített tízezer bányászlakásra, a nemrégiben rendezett nyugdíjakra, vagy a családipótlék felemelésére utalunk. *Továbbra is nagy figyelmet kell fordítanunk a lakásépítkezésekre.* Máris bizonyos, hogy a második ötéves tervben több mint kétszer annyi lakást fogunk építeni, mint az első ötéves tervben. Az utóbbi évek gyakorlatának megfelelően *folytatjuk az egészségre ártalmas és a megerőltető munkakörben dolgozók heti munkaidejének csökkentését fokozatosan 36—40 órára.*

Közvetlen feladatunk: a kongresszusi munkaverseny továbbfejlesztése

Előadása végén *Fock Jenő* rámutatott arra, hogy dolgozó népünk — mint az utóbbi két és fél évben már többször — *bizalommal válaszolt a Központi Bizottság márciusi határozatára* — bizalommal és a termelés, a gazdasági élet minden területén megmutatkozó gazdasági eredményekkel. *Fellendült és jó irányban fejlődik a szocialista munkaverseny.* Jelenlegi közvetlen feladatunk — egyben távlati terveink megvalósításának is biztosítéka — *a kongresszusi munkaverseny széleskörű továbbfejlesztése.*

— Még sokat kell tennünk, hogy népgazdaságunk jól átgondolt ötéves tervvel rendelkezzék. Mindenki, aki a népgazdaság távlati tervezésével foglalkozik, a hétéves terv alapos tanulmányozásával további sok új ötletet, gondolatot kaphat munkája jobb elvégzésére. Az ötéves terv alapjainak lerakása azonban legalább olyan fontos és időszerű feladat, mint maga a tervkészítés. *Mindannyiunk közvetlen feladata ez évi tervünk teljesítése a Központi Bizottság határozatában megjelölt módon, hároméves tervünk befejező évének, az 1960-as év tervének jó előkészítése és teljesítése.* Ezzel rakhatjuk le az ötéves terv sikerének alapját. A szovjet nép kommunizmust építő tervéből sugárzó erő növelje a mi erőnket és erőfeszítésünket saját népgazdaságunk fejlesztésére.

— Eddigi eredményeink — fejezte be szavait — a hétéves terv által nyújtott új lehetőségek és mindenekelőtt dolgozó népünk alkotómunkája biztosíték arra, hogy *mi is megálljuk helyünket a két világrendszer közötti békés versenyben,* méltó tagjai leszünk továbbra is a szocialista országok nagy családjának, a szocialista tábornak.

PLEIDELL JÁNOS KÉPEI
Miskolc,
Szőnyi István Terem

Ez is adomány: festeni szakadatlanul, évtizedek termő nyugalmában, feszült állandóságában, Isztriát, Taorminát, Amalfit, a Balatont — s mindenütt a gömbölyded teljességű napot. Központi ékszerként, felhőkkel ötvözve. Gömbteljességű a felhőzet, a nappali égitest, a lombos fák — e három fő motívum egymással formailag és színben egyeztetve válik a létezés festői szimbólumává. Kék és narancs, lila és zöld árnyalatok sugározzák a könnyed derűt, a megőrzött és épített örömet. Az arányok teremtik a harmóniát, és hol a szerkezet tisztázottsága az uralkodó elem, hol a légkört adó dekorativitás. Különleges, ahogy a festő a légies alakzatokat sűríti a parti vegetációban. A napglória szüntelenül osztódik; koncentrikus körökké alakul vagy felhőkhöz, dombhoz, víztükörhöz idomul itt a fény varázsa, csodája, tündöklése. S valami még járul ehhez: a józanság. Áhítat és józanság, e kettős jelleg Pleidell egyéniségének sajátos vonása. Gyöngyszürke tónusok csatlakoznak érzékeny rendben a rózsaszín árnyalatokhoz: így épül labdarózsa-egészségű felhőkkel *Tihany*, *Isola Bella*, a jugoszláviai tengerpart. E művészet csöndesen avatkozik életünkbe: kellemesen gyönyörködtet, s közben talán kicsit meg is változtat.

Losonci Miklós

4.

kulcsszám, megnevezés:

havi törv. munkaidőnek me

3. A dijazás számitásánál alapulvett mu
4. A jogviszony tartama:
5. A feladat irányitója:
6. A szerződéshez szükséges előzetes e

A kifizetésre kerülő dijból progressziv
levonásra.

Budapest, 197.....

.....

megbizott

Ünneplő ruhába öltözött az 50 éves Kilián-telepi templom

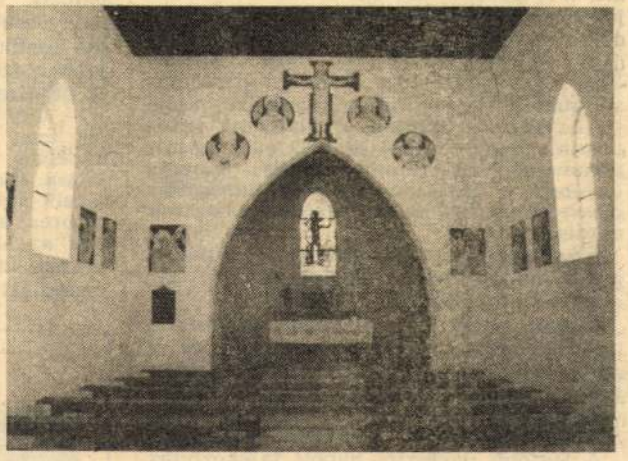

Balaton északi partjának egyik legkedvesebb hangulatú nyaralója az Aszófőhöz tartozó Kiliántelep. Nem csoda, hogy számos művész választotta inkább alkotó, mint pihenő helyéül. A telepnek most bensőséges ünnepe volt: ötvenedik évfordulóját ünnepelte kápolnája. Fél évszázaddal ezelőtt a budafoki Keresztény Ifjak Egyesületének és Czermann Antal országgyűlési képviselőnek szorgalmazásával és támogatásával emelték fel falait.

A mostani ünnepre csak a falai maradtak a régiek, egyébként teljesen felújították. A kis szentegyház egyébként a környék egyik leglátogatottabb temploma, nyaranta sok ezer embernek nyújt alkalmat lelki felfrissülésre. A falait Pleidell János sgraffito alkotásai díszítik, a keresztút, a timpanont díszítő Keresztrefeszített, körülötte a négy evangélista, a főbejárat felett Szent Antal, mind jeles egyházművészünk műve. A képek, a sgrafittóra jellemző szűkszavúságukkal, puritánságukkal monumentális hatást tesznek a látogatóra, aki letérdel a kis épület padjaiba. Pleidell az érett és idős művész erejével és biztonságával avatja sokatmondóvá az evangelisták szimbólumait és a keresztút jeleneteit, a lényeget és a mélyebb mondanivalót emelve ki belőlük. A kápolna jubileumi újjáépítése Süle Lajos aszófői plébános ízlését épp úgy dicséri, mint az áldozatkész hívekét.

A templom megáldását Szendi József veszprémi megyéspüspök végezte el főpapi szentmise keretében. A misén számos pap és hatalmas hívőtömeg vett részt. Ünnepi szentbeszédében arról szólt, amit a szép és művészettel teli templom szolgál: az ember alázatos odafordulásáról és kitárulásáról Isten felé. Az egyházközség köszönetet mond az alapítók családjainak, a mestereknek és a művésznek, és a templom védőszentjének, Szent Antalnak az oltalmába ajánlja mindazokat, akik áldozatot hoztak az újjáépítés sikeréért.

PLEIDELL JÁNOS

ÚJ EMBER XLV. (30)

A levélváltás talán meglepetéssel szolgál azoknak, akik Paskai László bíboros prímás emlékezetes pünkösdi televíziós beszélgetésében a Mindszenty-ügyet érintő kijelentéseit szűkszavúnak tartották vagy éppen félremagyarázták. Azoknak is, akik az evilági események időkeretének szorításában sokszor lomhának és késleltetettnek érzik az Idő tágasságában élő egyház mozdulásait és intézkedéseit. Azt a gyakorlatban is bevált cselekvési elvet, hogy mindent a maga idejében és egy magasabbrendű érlelés sorrendjében. A véglegesebb és tartósabb kibontakozások munkálásában sohasem vált még be az

PLEIDELL JÁNOS FESTMÉNYEI
Csontváry Terem

A füves pusztaságok lovas-nomád népei valaha úgy áldoztak, hogy levették fövegüket, letették a méltóságot és szabadságot jelképező övüket, és alázattal fordultak szembe a Nappal. Hódoltak a Fény előtt, elűzendő a Sötétséget. Imádták és tisztelték a Napot, gyermekien egyszerű hittel. A Fény és a Sötétség ellentétpárjainak vallási törvényei már a hideg ész termékei; ezért minden művész a maga fénylő Napját keresi.

Pleidell János balatoni tájai és itáliai emlékei azt mutatják, hogy neki is megvan a saját Napja, s ez

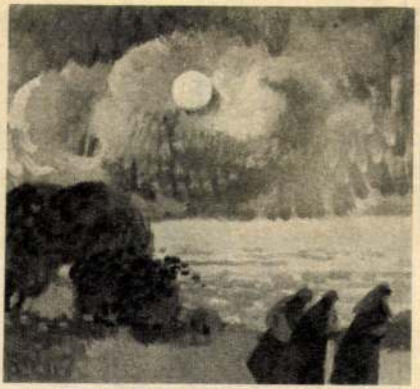

a fény egyetlen ember gondolataihoz, érzésvilágához kötődik, semmi mással nem téveszthető össze, de nem is nagyon rokonítható más művészek alkotásaival sem. Nincs és nem volt soha két egészen egyforma ember a Földön; nincs és nem volt soha két egyforma művész, hiszen alkotásaikba saját személyiségüket, lelkiségüket és érzéseiket viszik bele. Aki ismeri e művészt, az a képekből sugárzó derűt, segíteni kész együttérzést természetesnek találja, mert a napfényes balatoni táj, a hidegebb fényben ragyogó Amalfi olaszos házai és kéklő hegyei a festő egyéniségének nyomait viselik.

Pleidell mindazt tudja, amit a régi mesterektől és a csodákkal teli Itáliától meg lehetett tanulni. Biztos képszerkesztés, harmónia, a táj értő szeretete jellemzi képeit. Kéklő víztükör, fényzuhatag, zöldellő dombok, néha feltűnő emberek, bárányok, madarak — a művész megteremtette önmagában a harmóniát, és ezt fedezi fel számunkra is. *(Képünkön a Viharban című festmény részlete)*

Gombos Károly

sz. 4.

A harmadik emelet nem tartozik a Galéria leglátogatottabb részei közé. Mégis érdemes most fölmenni: régi művészetünknek egyszerre több ágába is bepillantást nyerünk — grafikai műveket láthatunk, amelyek az építészet szolgálatában állottak. Ez a tárlat zárt, önálló egység, mégis fontos kiegészítője a késő reneszánsz és barokk művészet állandó kiállításának.

Az új művészeti stílus, a barokk, az ellenreformációval együtt jelent meg Magyarországon, de általánossá igazán csak 1700 után vált. Egyházi és világi főurak, szerzetesrendek voltak a megrendelők, akik számára az építész sokszor több fajta tervet is készített. Ezek a tervrajzok, amelyek a mi korunkra már ugyan-

F.k.: Cséfalvay Pál

PFEIDERER JÁNOS

MEGHÍVÓ

1997. június 1-én, vasárnap, 16 órakor
a Keresztény Múzeum földszinti termeiben

Pleidell János
festőművész

kiállítását nyitja meg

Cséfalvay Pál
kanonok, múzeumigazgató

Megtekinthető 1997. augusztus 10-ig,
hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.
Esztergom, Mindszenty tér 2.

Pleidell János

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Graf Imre

NÉPSZAVA
1980 JAN 5

1021

Pleidell János: Itáliai részlet

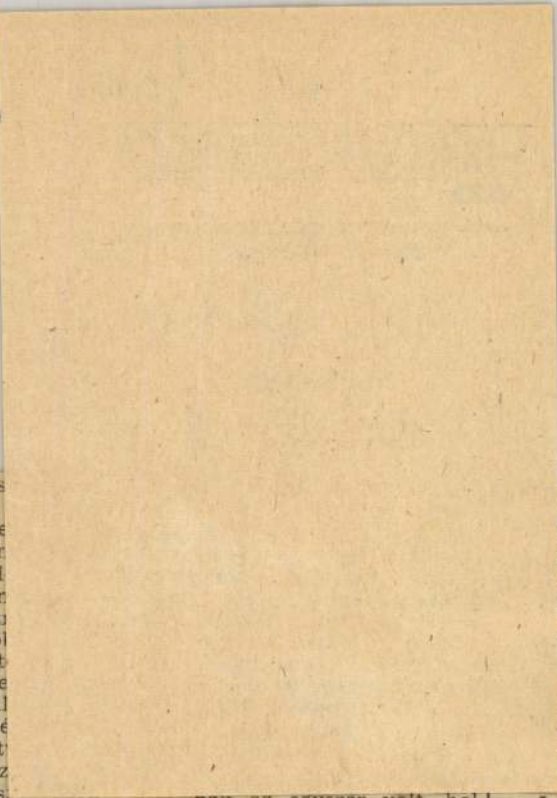

meg Csins
lékét a
ányra le
ségtől s r
megszívlel
Elsősorban
és az életi
ról, tovább
teles pont
zolja enne
nek a szül
lását, a lé
sekre épít
ennek a sz
ta, sodró s

Tandori Dezső, Illyés Gyula: Mikor már egyenes az út című verséről ad szép és alapos elemzést, *Szabó Magda* pedig *Illés Endre: Hamisjátékosok* című kisregényéről. *Keserű Katalin: Korniss Dezső: Illuminációk* című önarcképsorozatáról ad mintaszerű elemzést.

Nagy örömmel olvastuk *Galgóczi Erzsébet: Szent Kristóf kápolnája* című

nak az egyszer volt, hol nem volt tisztaságából, s végül rátalálnak az elvarázsolt királylányra, aki mese és valóság, játék és képzelet, de az is, aki egy szerencsés pillanatban — a székely Pygmalion szavára — életre kelt. Közös kincsünk, világirodalom."

A jelenről szól *Bata Imre* alapos elemző tanulmánya *Aczél György* két könyvéről (Politika,

k
on
Ma
ó
ss-
te
lői
J
at
gő
in
ir
— Joh
nek —
velt k
a Pizzi

— F
zői est
8-án, k
kor a
a Magy
és a T
dalmi
vezetőt

Pleidell János

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1964 MÁR 17

ESTI HIRLAP

1021

A flekkensütőnél

A Kotosy téri flekkensütő bódéjánál hozott össze a véletlen Pleidell János festőművésszel. A tányéron szép szelet ízes hús, mellette kenyér és erős savanyú paprika. A kézben fanyelű kés.

— Igy búcsúzom Pesttől — mondja mosolyogva. — Holnap Pécsre utazom a pénteken nyíló kiállításom előkészítésére.

— Mit láthatnak a pécsiek?

— Húszhónapos olaszországi tanulmányutam grafikai anyagát, a Janus Pannonius Múzeumban.

— További tervek?

— Még februárban a mohácsi busójárás alkalmával mutattam be munkáimat erről a színes farsangi karneválról. Itt találkoztam a megyei tanács elnökével, aki megkérdezte: nem lenne-e kedvem képzőművészeti szempontból foglalkozni a megye gazdag néprajzi hagyományaival.

— És? . . .

— A gondolat nagyon tetszik. Azt hiszem, a nyáron el is kezdem . . .

Közben olyan jóízűen fogyasztja a flekkenadagot, hogy nem lehet közömbösen nézni. Én is rendeltem.

— old —

Ma délelőtt az Ujvárosháza nagytermében megkezdődött a Fővárosi Tanács ülése.

Dr. Sarlós István, a végrehajtó bizottság elnöke megnyitójában megemlékezett a Magyar Tanácsköztársaság évfordulójáról és meleg szavakkal *köszöntötte az 1919-es fővárosi Ötszázak Tanácsának a mai ülésen megjelent tagjait.* Az üdvözlésért a veteránok nevében *dr. Hevesi Gyula*, a Magyar Tudományos Akadémia alelnöke mondott köszönetet.

Napirend előtt *dr. Sarlós István* beterjesztette a végrehajtó bizottság munkájáról és a tanácsülési határozatok végrehajtásáról szóló jelentéseket. A tanácsülés a jelentéseket elfogadta.

Első napirendi pontként Kovács Pál, a végrehajtó bizottság elnökhelyettese beterjesztette a Fővárosi Tanács 1964. évi városfejlesztési tervét, és a tavalyi költségvetés zárszámadásáról szóló jelentést.

A Fővárosi Tanács 1963. november 22-i ülésén már részletesen megvitatta a vá-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Pleidell János
NEUE ZEITUNG
1964 ÁPR 24.

1021

Ölbäume und Bucht

Ausstellung der graphischen Werke von Johann Pleidell

Zum ersten Mal *nach seiner Rückkehr aus Italien* wurden die dort ausgeführten Graphiken des Malers Johann *Pleidell* aus *Pécs* gesammelt zur Schau gestellt. Es ist dies *die Abtragung einer alten Schuld*, denn der Künstler war schon während des zweiten Weltkrieges durch ein *italienisches Stipendium* ausgezeichnet worden, aber schliesslich kam es erst jetzt — nach mehr als zwanzig Jahren — zu dieser Ausstellung. Während seines zweijährigen Aufenthaltes in Italien entstanden an die dreihundert Skizzen, zahlreiche Graphiken, Aquarelle und Ölgemälde.

Pleidell überträgt die italienische Landschaft, die mit ihrem Reiz und mit ihrer besonderen Schönheit die Maler der ganzen Welt immer wieder anzieht, überraschend wahrheitsgetreu. Seine Zeichnungen strahlen Einfachheit aus. Ihre in zarten Tönen gehaltene Farbgebung widerspiegelt die stimmungsvolle Lyrik der abgebildeten Landschaft. Eine künstlerische Disziplin, mit der seine Striche und Nuancen sozusagen alles, was von seinen Themen gesagt werden kann, auszudrücken vermögen, ist eines der Hauptmerkmale seiner Bilder.

Seine Aquarelle verdienen besondere Aufmerksamkeit. Auf seine *„Ölbäume in Tivoli"* zauberte er mit grosser Sicherheit ein vibrierendes Grün, während in der *„Landschaft von Minori"* düsterblau himmelwärts strebende Bergspitzen den Gegensatz zu einem bunten Durcheinander von Häusern bilden. Welch ein Leuchten, welch ein Sich-befreit-fühlen strahlt die *„Bucht von Minori"* mit ihrem luftigen Pastell und dem unheildrohenden Wasser aus! Bereits auf der Ausstellung in Italien hatten die Bilder einen bedeutenden Erfolg. Die im *„Janus Pannonius"-Museum* in Pécs eröffnete Schau erfasst bedauerlicherweise *nur einen kleinen Teil des reichen italienischen Materials*. Wegen der unzulänglichen Grösse des zur Verfügung stehenden Raumes musste auf eine Zurschaustellung der Ölgemälde des Künstlers verzichtet werden.

Das Besichtigen dieser Ausstellung war aber trotz dieser Unvollständigkeit ein schönes Erlebnis. Für die geschmackvolle Aufmachung gebührt vor allem der Museumsleitung und der Kunsthistorikerin Éva S. *Hárs* volles Lob.

P. K.

(Ausschnitt a

Was SHAKESPEARE vo
des Dramas hielt, hat er
den Mund gelegt: „Sein
ist es, der Natur gleichsam den Spiegel vorzuhalten: der Tugend ihre eigenen Züge, der Schmach ihr eigenes Bild und der Zeit den Abdruck ihrer Gestalt zu zeigen."

Der unsterbliche englische Dichter William Shakespeare wurde als Sohn eines Handschuhmachers am 23. April 1564 in Stratford-upon-Avon geboren. Über sein Leben wissen wir so gut wie nichts. Shakespeare besuchte wahrscheinlich die Stratforder Lateinschule. Um 1586 ging er, möglicherweise im Gefolge einer der vielen reisenden Schauspielertruppen, nach London, um sich dort als Schauspieler, Regisseur, Dramaturg und Bühnenschriftsteller zu versuchen. 1592 wird er erstmals als erfolgreicher Schauspieler und Dramatiker erwähnt. Als erfolgreichster Bühnenautor seiner Zeit und Teilhaber am „Globe"-Theater kam er rasch zu Wohlstand. Um 1611 zog er sich von der Bühne zurück und übersiedelte ganz nach Stratford. Er ist am 23. April 1616 in Stratford gestorben und wurde in der Kirche seiner Geburtsstadt begraben.

Unter seinen frühen Werken befinden sich Verserzählungen und ein Band SONETTE, die zur bedeutendsten Liebeslyrik der Weltliteratur gehören. In seinem dramatischen Schaffen unterscheidet man vier Perioden: 1. Am Anfang stehen das berühmte geschichtliche Drama „RICHARD III.", die romantische Tragödie „ROMEO UND JULIA" und eine Anzahl Komödien wie z. B. „EIN SOMMERNACHTSTRAUM". — 2. In den folgenden Jahren erschienen seine Königsdramen, die Komödie „DIE LUSTIGEN WEIBER VON WINDSOR" und mehrere romantische Lustspiele wie z. B. „VIEL LÄRM UM NICHTS". — 3. Shakespeares

— gescheiterten Re
tus, ein erster Versuch in
die späteren grossen Tra
Hauptinhalt dieser Schaff
machen. „HAMLET" ist
grösste dieser Tragödien
Komödie „ENDE GUT, ALL
die drei grossen Tragödie
die Tragödie der Eifersuch
die Tragödie des Ehr
LEAR", ein Generationenl
sagenhaften britischen Vo
Ausklang bildet die
STURM", nach der Shake
einmal zur Feder griff;
scheinlich für die Hochzei
Elisabeth verfasste Historie
VIII." (bei dessen Urauff
Globe-Theater abbrannte) l
gische Wucht der früheren

Shakespeare war eine de
Begabungen der Literatu
bereichern heute noch im
Spielplan der Theater. Wi
ches Erleben in die Werk
eingegangen ist, wissen wir
zunehmen, dass ein Stück
UND JULIA" nur von eine
ter geschrieben werden ko
Lust und Leid der Liebe e
ser Ausschnitt stellt eine de
besszenen der Weltliteratur,
Erkerszene aus „ROMEO U
Die beiden grossen Famili
schen Stadt Verona MONT
PULET hassen sich unver
Capulet und Romeo Monta
einander; ihre junge grosse
doch infolge des kurzsichti
milienzwistes mit dem Tod

ROMEO: Der Wunden lacht, wer keine Narben fühlt.
(Julia erscheint oben an einem Fenster.)
Doch still! was schimmert durch das Fenster dort!
Es ist der Ost und Julia die Sonne!
Geh auf, du holde Sonn! ertöte Lunen,[1]
Die neidisch ist und schon vor Grame bleich,

Dass du viel schöner bist,

O, da sie neidisch ist, so d
Nur Toren gehn in ihrer blo
Vestalentracht[2] *einher: wirf*
Sie ist es, meine Göttin! me
O wüsste sie, dass sie es is
Sie spricht, doch sagt sie

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Pleidell János

ÚJ MAGYAR

1965 JUN 27.

LÁTTUK

A Kultúrkapcsolatok Intézetének Dorottya utcai kiállító termében Pleidell János olaszországi képeit és grafikáit mutatja be. Itália festői városai és templomai elevenednek meg a kiállított műveken Pleidell mély tükrözésű színeiben és erőteljes kompozícióiban. Olaszországi élményei új szakaszt jelentenek a tehetséges festő művészi munkásságában.

Magyar Hirdetõ
SAJTÓFIGYELÕ
Budapest V., Petõfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Pleidell János

MAGYAR NEMZET

1963 ÁPR-7.

A Római Magyar Akadémia tavaszi tervében több kiállítás megnyitása szerepel. A napokban nyílik meg Pleidell János festõmûvész tárlata, tervbe vették Kass János grafikus és Kádár György festõmûvész kiállítását is. Az áprilisi és májusi programban szerepel Durkó Zsoltnak, a római Santa Cecília Akadémia ösztöndijasának szerzõi estje, Devich János csellóestje, Tibay Krisztina énekesnõ és Katona Ágnes zongoraművésznõ elõadóestje.

jobban a folyó medre, hogya
torpan meg a sebes áradat.
kujbisevi Lenin vízierőműne
viszont saját szememmel
láttam a betontömböke
amelyeket az elzárásnál a
áramló víz sodra játékkocka
ként vitt tovább. Ha a krasz
nojarszki erőmű építéséről

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Pleidell János

MAGYAR NEMZET

1964 JAN 12

— A hagyományos busójárást az idén is megrendezik Mohácson. Február 8-án kiállítás nyílik Mohácson a Budapesti Néprajzi Múzeum rendezésében; »Maszkok és álarcok« címen, s ugyanezen a kiállításon bemutatják Pleidell János festőművész busójárásról készített akvarell-sorozatát is. Február 9-én délután nagy busófelvonulás lesz a Széchenyi téren, majd népi játékokra és népi tánc bemutatókra kerül sor.

hogy a *New York Times* következtetése az 1964-ben várható veszélyekről, nem állja meg a helyét, legalábbis nem annak a cikluselméletnek az alapján, amelyre az említett cikkben hivatkozás történt.

Pleidell János

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NAGYVILÁG

1963 — 12.

1021

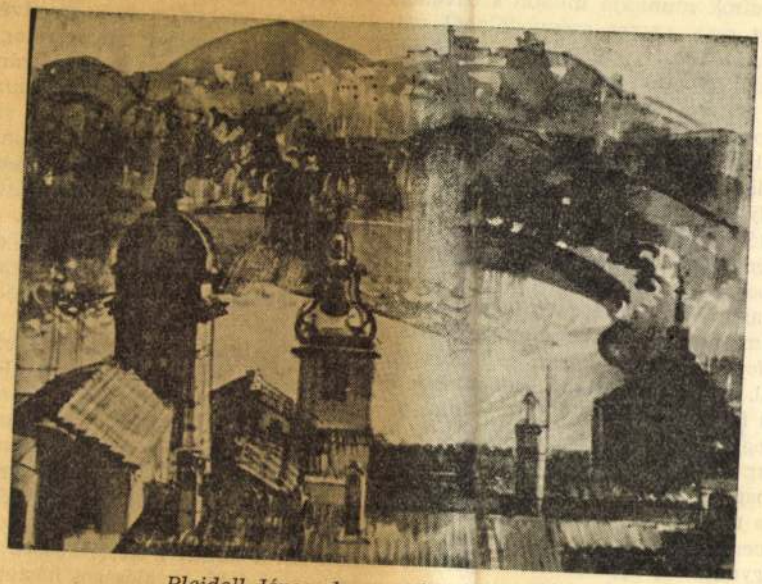

Pleidell János olaszországi útiképeiből

szájából, aki sokat fordított, s akit sok
tanúsító számtalan bizonyíték közül.

Bárki próbált is őszinte érdeklődé
get, tisztában van vele, milyen nehéz
nagy fordítók munkája inkább szenve
ség. Mert csak nemes szenvedélyből
egy munkát, amely, ha helyesen érte
semmi sem nyújthat kárpótlást a mu

Ezt nagyon jól tudják éppen azok,
emiatt gondolják ők, hogy a fordítás — amint azt helyes
ség iskolája". Az a mondás is elhangzott, hogy „a lemondás a fordító
nehéz elismerni, hogy sok igazság van ebben. Természetesen olyan lemondásról van
szó, mely nem megy át csüggedésbe, nem bénítja meg a gondolatot, nem állítja meg
a fordítót munkájában. Egyébként, azt hiszem, hogy az ilyenfajta nemes, de cse-
lekvő lemondás minden emberi munka múzsája. És a kultúra valójában olyan vál-
lalkozásokon alapul, melyek eleve sikertelennek látszanak, pedig valahogyan, köz-
vetve vagy közvetlenül, mindig meghozzák gyümölcseiket, csak legyen az ember elég
erős és merész, hogy belefogjon és kitartson.

A fordítói munka olyan nehéz és olyan sokrétű, hogy felesleges erről bővebben
beszélni. Az író, az alkotó tudhat csak *egy* nyelvet, a saját nyelvét, s ez elég lehet
neki; a fordítónak kettőt kell tudnia, az egyiket épp olyan jól, mint a másikat, de
úgy, hogy egyik se kerekedjék a másik fölébe. Olyasmit kell megvalósítania, ami
látszólag túlmegy az ember képességein: megérezni egy idegen nyelv szellemét, mé-
lyen magába szívni azt, majd kifejezni a legmegfelelőbb — egyébként rendszerint
egészen másfajta — árnyalatok segítségével a saját nyelvén, sohasem tévedni, soha
össze nem téveszteni ezt a két birodalmat; azután a lehető legközelebb kell hozni
őket egymáshoz, ugyanakkor szigorúan megtartani a határt a kettő között.

Egy jó fordító munkája néha szinte mágikus eredetű, s valóságos hőstetthez ha-

pest
Telef
MAGY
1958 NOV 16

Múzeumok, kiállítások

Műcsarnok (XIV., Dózsa György út 37.): Pleidell János festőművész kiállítása (november 16-ig) — Bene Géza festőművész kiállítása (november 15-től). Nyitva hétfő kivételével 11—19 óráig.

Kulturális Kapcsolatok Intézete (V., Dorottya utca 8.): Vámos Erna festőművész kiállítása. Nyitva hétfő kivételével 11—19 óráig.

Magyar Nemzeti Galéria (V., Kossuth Lajos tér 12.). Nyitva: hétfő kivételével 11—19 óráig.

Szépművészeti Múzeum (XIV., Hősök tere). Nyitva hétfő kivételével 10—17 óráig.

Magyar Nemzeti Múzeum — Történeti Múzeum (VIII., Múzeum körút 14—16.). Nyitva hétfő kivételével 10—18 óráig.

Magyar Nemzeti Múzeum — Természettudományi Múzeum (VIII., Múzeum körút 14—16.). Nyitva hétfő kivételével 10—18 óráig.

Természettudományi Múzeum Növénytára (XIV., Városliget, Vajdahunyadvár). Nyitva hétfő kivételével 10—17 óráig.

Néprajzi Múzeum (VIII., Könyves Kálmán körút 40.). Nyitva hétfő kivételével 10—17 óráig.

Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői út 33—37.). Nyitva hétfő kivételével 11—19 óráig.

Keletázsiai Művészeti Múzeum (VI., Népköztársaság útja 103.). Nyitva hétfő kivételével 8.45—16.45, vasárnap 9.45—17.45 óráig.

Kína Múzeum (VI., Gorkij fasor 12.). Nyitva hétfő kivételével 9—17, vasárnap 10—18 óráig.

Nagytétényi Kastélymúzeum (XXII., Nagytétény, Kastélymúzeum utca 9.). Nyitva szerdán, szombaton, vasárnap 11—16 óráig.

Petőfi Irodalmi Múzeum (V., Egyetem utca 16.). Nyitva hétfő kivételével 11—19 óráig.

Színháztörténeti Múzeum (I., Krisztina körút 57.). Nyitva kedd, csütörtök, szombat 15—19, vasárnap 10—18 óráig.

Bajor Gizi Emlékmúzeum (XII., Stromfeld Aurél út 16.). Nyitva kedd, csütörtök, szombat 15—19, vasárnap 10—18 óráig.

Mezőgazdasági Múzeum (XIV., Városliget, Vajdahunyad vára). Nyitva hétfő kivételével 10—17, vasárnap 10—18 óráig.

Aquincumi Múzeum (III., Szentendrei út 193.). Nyitva hétfő kivételével mindennap 10—16 óráig.

Táborvárosi Múzeum (III., Korvin Ottó utca 65.). Előzetes telefonbejelentésre megtekinthető hétfő kivételével mindennap.

Március 15 téri Földalatti Múzeum. Előzetes telefonbejelentésre megtekinthető hétfő kivételével mindennap.

Kiscelli Múzeum (III., Kiscelli út 108.). Budapest 1686—1948-ig. Nyitva vasárnap 10—17 óráig. Előzetes telefonbejelentésre megtekinthető hétfő kivételével 10—17 óráig.

Pesterzsébeti Múzeum (XX., Kossuth Lajos utca 39.). Nyitva hétfő kivételével 10—13 és 15—19 óráig.

Hadtörténeti Múzeum (I., Tóth Árpád sétány 40.). Nyitva hétfő kivételével 9—17 óráig.

Tűzoltó Múzeum (X., Martinovits tér 12.). Nyitva szerdán és pénteken 10—18 óráig, vasárnap 10—14 óráig.

Postamúzeum (XII., Várfok utca 24.). Nyitva szerdán és vasárnap 9—14 óráig.

Bélyegmúzeum (VII., Dob utca 75—81.). Nyitva szerdán 9—15.30 óráig.

Tárlatvezetések: Minden vasárnap délelőtt 11 és délután fél 3 órakor tárlatvezetés a Magyar Nemzeti Múzeum — Történeti Múzeumban. Minden vasárnap de. 11 órakor tárlatvezetés a következő múzeumokban: Néprajzi Múzeum, Iparművészeti Múzeum, Petőfi Irodalmi Múzeum. A Magyar Nemzeti Galériában 16-án, vasárnap délelőtt 10 órakor tárlatvezetés a Benczúr Gyula emlékkiállításon.

ső kiadások után át
ob helyen közölje H
lap a beszámolónak
alatt nyolcvan száz
ruscsov új gazdasá
oroszok számítása sz
ermelésének több
özölte a hírt a *New*
amerikai rádióadásában
ilalták el.

v York Times közölt egyelőre sa-
kételkedik a szovjet tervek *rea-*
bár 1965-ben a szovjet termelési
l alacsonyabb lesz, mint az Egye-
gazdasági élet *hanyatlásának* fo-
a Szovjetunió már hét év múlva
okat az ipari termelésben. Külön
hogy a »kommunista tömb« *más*
velni ipari termelésüket.

ső oldalon, vastagbetűs címfelira-
zponti Bizottságának üléséről ki-
v előadói beszédének téziseit. A
jának címfelirata: *»A Szovjetunió*
kommunizmusba való fokozatos
ungren Ribao »Előre a kommu-
i írásában kiemeli, hogy a Szov-
1965-ben az 1958. évihez képest
zőgazdaságé pedig 70 százalékkal
ao, a téziseket »a kommunizmus
rsított fejlesztési programjának«
uscsov nyilatkozatának azt a ré-
unista építőmunka hétéves prog-
k sikerei *világszerte a béke és a*
gát jelentik.

tságának ülése egyik fő témája
a burzsoá sajtókommentárok is
z új hétéves terv megvalósítása
ovjet népgazdaság fejlesztésében
lt be a szocialista és kapitalista
n. A *France Soir* hangsúlyozza,
a Szovjetunió egész gazdasági
ól«. A *Monde* moszkvai tudósí-
jelölték meg pontosan az idő-
gazdaságilag legyőzi a kapitaliz-
az egy lakosra jutó termelésben
Államokat és *megvalósítja a vi-*
át. Ez öt évvel a most kitűzött

mokratikus
cialista világtábort alkotó sz
cialista országok erejének, h
talmának gyors növekedését
A szocialista tábor ma már
emberiség több mint egyha
madát, körülbelül egy milliár
embert foglal magában.
hétéves terv megvalósítása
Szovjetunió nagy győzelm
jelenti majd a kapitalista o
országokkal folytatott béké
versenyben.

Hruscsov ezután a nemzet
közi helyzet néhány kérdésé
elemezte. Hangsúlyozta:
kommunista párt és a szovje
kormány, a szovjet nép min
dent elkövet, hogy a kellő szín
vonalon tartsa a Szovjetuni
fegyveres erőit. Ezt azonba
nem azért tesszük, hogy vala
miféle hódító hadjáratokra ké
szítsük elő hadseregünket
amint azt az imperialisták rá
galmazó módon állítják. *Tő*
lünk idegen minden hódító tö
rekvés. Az ilyesmi szöges el
lentétben van ideológiánkkal
a marxizmus—leninizmus nag
tanításával, a Szovjetunió é
az összes szocialista országol
politikájával.

A szocialista tábor erős és hatalmas

Jól ismerjük erőnket — foly
tatta Hruscsov. — *A szocialis*

Este 6 óra 4 perckor a Bazilika középső loggiájáról leeresztették a vörösbársony drapériát és megjelent Canali bíboros, protodiakonus és hangos szóval bejelenti, hogy a bíborosok 12. szavazási menetében Angelo Giuseppe Roncalli kardinálist, velencei patriárchát választották meg Krisztus földi helytartójává, aki a XXIII. János nevet vette fel és jelmondata: »Oboedientia et pax.« 6 óra 15 perc, az erkélyen megjelentek Tisserant, Canali, Micara és Ottaviani kardinálisok és 6 óra 18 perckor fehér ruhában, vörös stóla-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
...est, V., Petőfi Sándor-u. 17
...fon: 188-296, 188-307

ÚJ EMBER

1958 NOV. 9

610

LÁTTUK

A Műcsarnok kamaratermében állított ki legutóbbi éveinek termésből *Pleidell János*, akinek néhány szép freskóját, mozaikját, színes ablakát ismerjük templomainkból. Kiállításán akvarelljeiből nyújt bemutatót és érdekes új kezdeményezéséből, amelyben a sgrafittót, a monumentális művészet e jellegzetes műfaját termek és szobák díszítésére alkalmazza. Akvarelljein a balatoni és Pest környéki tájak bensőséges hangulatait villogtatja finom színekkel. Sgrafittói, amelyekhez Villon balladáiból veszi tárgyait, erőt sugároznak.

Bleidell János

Heinrich Heine

Hirdető
PETŐFIGYELŐ
V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Pleidell János

ÉLET ÉS IRODALOM

1964 AUG - 8

Pleidell János: Villon illusztráció

Levél a szerkesztőséghez

OLIMPIAI ÓDA
versenyen kívül

Ez a címe Képes Géza egyik versének (A mindenség énekei. Bp. 1961. Magvető. 37—38. l.), amelyben így teszi fel a kérdést:

Költő, Pindaros késő unokája,
egy esztelenül robogó kor elmaradott,
tétova gyermeke! Hagyd el
a küzdőtereket, merülj el az őszi
magányban,
énekeld, ahogy illik,
viharfelhők szilaj versenyfutását,
villámok vakító nyilazását!
S vihar után az énekesmadarak
szédült hangversenyét
vésd fel a vers érzékeny
lemezére! Ennyi elég,
sok is tán — Mit akarsz még?

A költőnek a 18. újkori olimpiász 1. esztendejében feltett kérdésére a sporttörténész a 4. esztendőben, tehát a játékok megrendezésének évében adja meg a feleletet. Mégpedig azért, mert a tokiói olimpia idejére készült el az az útmutató az ókori testkultúra tudományos kutatásához, amely az ókori klasszikusokat szinte kivétel nélkül említi, mivel az antik világban számos az olyan írásmű, amely egészben vagy rész-

MOLDOVA G

Nagyon is igaz
magam is ú
ber nem vén e
már huszonnégy
tában. Ezt úgy
ott dolgozott, é
jártam vasárnap
a góré ott fogo
tam, a papus m

Pleidell ~~Ambrus~~ János

festő

Boldog Margit c.

képe repr.

Szépmüvèszet

1943. 2. 27.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188—296, 188—307

Pleidell János

ESTI HÍRLAP

1950 NOV 30

☐ **PLEIDELL JÁNOS** festőművész — aki nemrégiben a Műcsarnok kamaratermében rendezett sikeres kiállítást — Pécsett mutatja be munkái gyűjteményét. — A TTIT kiállítótermében sgrafittó-képeimet állítják a tárlat középpontjába — mondotta a művész munkatársunknak —, s remélem, ez a bemutatkozás is érdeklődést kelt a művészetkedvelők körében. A tervek szerint a kiállítás vasárnap nyílik.

☐ *ARCKÉPPEL DISZITETT*

nusz 20, *minusz 30 fok körüli fagyok* voltak. A nappali nullafokos hideg határa a Szovjetunió európai területének csaknem egészére kiterjed. A hideg levegő északnyugati

Pleidell János

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296 188-307

1963 JUN 16.
UNITA

ESPONE A MILANO IL PITTORE UNGHERESE JANOS PLEIDELL

1021

MILANO, 15 giugno

E' in questi giorni ospite di Milano il pittore ungherese Janos Pleidell, uno dei più validi artisti magiari contemporanei. Ha vinto una borsa di studio che gli ha permesso di soggiornare per un anno nel nostro Paese, approfondendo la conoscenza dell'arte italiana e traendo dal paesaggio italiano spunti per qualche ottima tela.

Alcune sue opere, sia di questo periodo che precedenti, sono esposte nell'abitazione della signora Ghita Hussar ed hanno suscitato vivo apprezzamento da parte di galleristi, collezionisti e amatori.

Desmond Larshe

li Milano

ontone

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Pleidell János

NÉPSZAVA

1962 JUN 27

— A RÓMAI MAGYAR AKADÉMIÁN megnyílt Pleidell János festőművész kiállítása. A magyar művész tárlata július 5-ig m nyitva.

Please Return

Pleidell János

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1963 ÁPR 25

1024

A római Galleria Margutta-ában rendezett kiállításán mutatta be Pleidell János festőművész olaszországi tanulmányútján készült, nagyobbrészt tájképekből, városképekből álló anyagát. A kiállítást Száll József római magyar követ nyitotta meg, majd a római Magyar Akadémia fogadást adott, ahol sok neves olasz kritikus, művész jelent meg.

#

ról. Az üzemekben pedig kisgyűléseken ismertetik az általános és teljes leszerelésért folytatott küzdelem helyzetét.

Pleidell
János

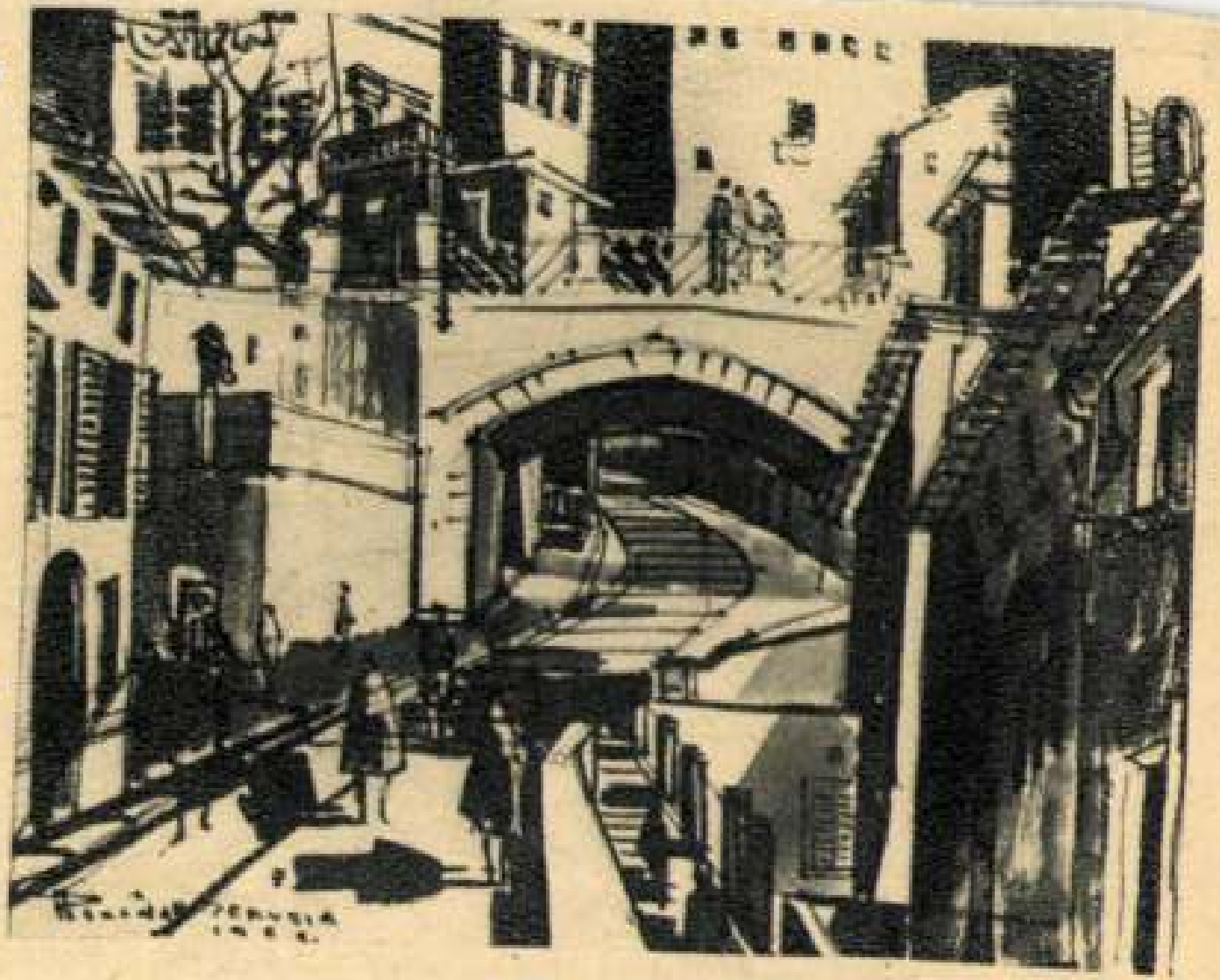

Pleidell János olaszországi vázlata

jatos értelmezését produkálta Losó Sándor, a Pest megyei szórakoztatózenészek szb-titkára. Amikor főkönyvelőségünk egyik munkatársa kifogásolta a minap, hogy nem készítették el határidőre a tagdíjhátralékosok névsorát, az szb-titkár — ahelyett, hogy hibáját belátta volna — durva hangon kiabálni kezdett: „Nem csinálom meg! A szakszervezet sem teljesítette azt a határidőt, amit én szabtam meg!" Losó Sándor élénk tévedésben van, amikor azt hiszi, hogy neki, mint szb-titkárnak nem kell végrehajtania a felettes szakszervezeti szerv határozatait. Ez nem olyan piaci alku tárgya, hogy én is kérek valamit, és te is kérsz valamit, és kvittek vagyunk... Egy szb-titkár titkári munkáját nem a magaszabta feltételek, nem a saját szájaíze szerint végzi a szakszervezeti mozgalom gyakorlatának tanúsága szerint. (Külön-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1962 JUN 27

MAGYAR NEMZET

Pleydell János

1021

A római Magyar Akadémián hétfőn délután megnyílt Pleydell János magyar festőművész kiállítása. A kiállítás július 5-ig marad nyitva.

—

egyetlen tehén s
karmányt. Furcs
Az ura ijedten k
— Megbolondul
— Dehogy is l
odanézz: a fecské
— Mit akarsz
— Tegnap, ahó
kisinget a még r
letettnek, láton
szállnak a fecs
hogy rakják fés

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1021 Képkiállítás Itália tájairól

A kazincbarcikai Felsőfokú Vegyipari Gépészeti Technikum igazgatósága és KISZ-szervezete gyűjteményes kiállítást rendez a technikum épületében. A kiállításon Pleidel János festőművész grafikáit mutatják be Itália tájairól. A kiállítást május 20-án, szerdán délután 5 órakor nyitja meg Ollári István vegyészmérnök, országgyűlési képviselő. A kiállítást, vasárnap kivételével, mindennap délután 3—6 óráig lehet megtekinteni.

Pleiddell János

Népszabadság
1957. nov. 2.

KIÁLLÍTÁSOK

Műcsarnok (XIV., Dózsa György út 37.): Fritz Cremer német szobrászművész kiállítása, Pleidell János festőművész kiállítása, Alexander Kotsis lengyel festőművész kiállítása. Nyitva: hétfő kivételével, mindennap 11—19 óráig.

Ernst Múzeum (VI., Nagymező utca 8.): Nemzetközi művészi fotokiállítás. Látogatható naponta délelőtt 10-től este 21 óráig. Délutánonként 6 órakor tárlatvezetés.

Nemzeti Szalon (V., Engels tér): Budapest ma és holnap, városfejlesztési kiállítás. Nyitva: hétfő kivételével, naponta 11—21 óráig.

Kulturális Kapcsolatok Intézete (V., Dorottya utca 8.) kiállítási terme: Makrisz Zizi festőművész kiállítása. Megtekinthető, hétfő kivételével, naponta 11—19 óráig.

Te., a vidám Szín-
pad művészegyüt-
tesének tagja. 15.
Amerikai néger
eredetű zenei stí-
lus. 17. Óvoda. 19.

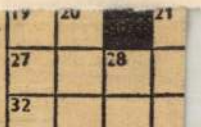

Pleidell János

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1964 MÁJ 16.

Dunántúli Napló

— **A Mohácsi városi Tanács** legutóbbi ülésén határozatot hozott, hogy a művelődési ház részére megvásárolja Pleidell János festőművész „Busójárás" című akvarellsorozatát. A színpompás, játékosan mozgalmas művészi alkotások a szemtanú hitelességével ábrázolják a busójárás emlékeit.

— **A pécsváradi járásban** vasárnap rendezik meg a já-
[illegible] A trak-

állapították, hogy nemcsak a

Pleidell János

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1958 OKT 24

MAGYAR NEMZET

Három kiállítás nyílik a hét végén. Pénteken a Műcsarnok kamaratermében Pleidell János festő műveinek, szombaton a Lenin körúti Derkovits-teremben Elesdy István festő és grafikus gyűjteményes kiállítása s ugyancsak szombaton nyitják meg Aleksander Kotsis lengyel festőművész emlékkiállítását a Műcsarnokban.

—o—

tesse elő! idejében végeztesse el! Közületeknek is.

BRIEGER

házasság céljából. — 45-ig. Gyermek nem akadály. »Harmonikus élet KI 2111« jel. Miksa utcai kiadóba.

Pleidell János

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

1958 OKT 24

vét.

— **Pleidell János** festőművész kiállítása ma délben nyílik meg a Műcsarnok kamaratermében.

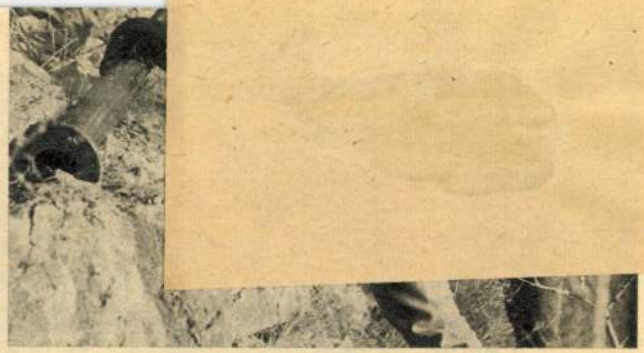

Ilyen nehéz körülmények között kell dolgozniuk a szerelőknek, amikor a meredek sziklán a vezetéket szerelik

A vízelvezető alagutat sziklába vájják, ez lesz a Narin-folyó új »medre«

(Fotó: APN — I. Gricser)

Nem alpinisták, a toktoguli vízierőmű építői másznak ezen a szédítő sziklán

Tüzérek is segítenek a vízierőmű építésében, tarackokkal bombázzák az út felett függő sziklákat

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1965 JÚL 7.

Pleidell János

NŐK LAPJA

1021

Pleidell János festőművész nemrég rendezte meg kiállításai itáliai képeiből a Kultúrkapcsolatok Intézete kiállító termében. Képünkön: a művész munka közben

(Bojár Sándor felvétele)

meztet rá, hogy a házasságbomlás problémája a
tebb, súlyosabb és bonyolultabb, mint amilyennek
demográfiai statisztikákból megismerhettük. Ugy
végső értékítélkezést elsiessük, hiszen ma még arr
m e n n y i a ténylegesen felbomlott házasságok, a
Budapesten, nem is szólva az egész országról.

Ujságíró vendégem enyhe maliciával válaszol

— A szociológusnak tehát további tényekre v
időt kér. Ez már így szokott történni a tények szerelmeseivel. Megismernek ezer
tényt, s akkor úgy érzik, tízezret kellene ismerniök. S ha már tízezret ismernek,
százezertől várják a végső bizonyságokat. Pedig hasztalan várják. Mert ha a válasol
jelenségvilága nem lenne több a megfigyelhető és mérhető tények ezreinek (vagy
millióinak?) puszta összegénél, megismerésének akkor is határt szabna a tények
vizsgálatához szükséges személyi és anyagi erő korlátozottsága. De mindenki tudja,
hogy e jelenségvilág nemcsak megfigyelhető, megszámlálható tényekből áll, hanem
rejtett, megfigyelhetetlen tények sokaságából is; nemcsak látható, mérhető, felszíni
összefüggések alkotják, hanem olyan kapcsolatok, kölcsönhatások, szabályszerűségek
is, melyeknek logikáját a felszín alatt, a dolgok mélyén kell keresnünk.

— Lássa be, hogy a megismerésnek e szövevényes, többé-kevésbé irracionális,
de gazdag felfedezéseket ígérő területén a tények gyűjtögetése nem sokat ér: itt
csakis a jelenségek mélyebb értelmezése, egyfajta lényeglátás, intuitív felismerés
segít, aminek természetesen mindig van valamilyen szubjektív világnézeti töltése.

Nem tágítok a tényektől, de az intuíciónak megadom, ami megilleti. Ekként válaszolok:

— Ha felszólításával azt akarta mondani, hogy a tudományban a legszélesebb tényismeret sem pótolhatja az intuitív felismeréseket, akkor igaza van. De ha felszólítása mögött az a tévhit lappang, hogy valamilyen különleges intuíció feleslegessé teheti a kutató számára a tények tanulmányozását, akkor ismét vitába kell szállnom.

— A kutatói intuíció — hordozójának beállítottságától is függően — több mindent puhatolhat egy olyan társadalmi jelenségben, mint például a családi állapot

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Pleidell János

KORTÁRS

1965 — 10

1021

PLEIDELL JÁNOS rajza

Pleidell János
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1966 FEB 5.

1021

napló

Mohács „világtérképe"

Néprajzi anyag Amerikából, Ausztráliából, Óceániából

Négy érdekes kiállítás a busójáráson

Készülnek az idei busójárás kiállításai. Legújabb vonásuk: valamennyi kiállítás egy helyen lesz, mégpedig a mohácsi belvárosi fiúiskolában, tehát központi helyen. Sőt, a most tatarozott iskola kellemesebbé is teszi a helyszínt.

Mit láthatunk ezeken?

„Maszkok és álarcok" címmel három teremben mutatják be úgyszólván az egész földkerekség erre vonatkozó anyagát. Az idén nemcsak európai, hanem — a Magyar Néprajzi Múzeum segítségével — például ausztrál, óceániai vagy indián maszkokat és álarcokat is kiállítanak. Emellett látható lesz majd Mohácson a Janus Pannonius Múzeum teljes busógyűjteménye is.

Horváth János, a népművészet mestere ebben az évben ugyancsak a helyszínen — kiállítása mellett — dolgozik majd. Ezúttal teljes életművét reprezentáló anyagot láthat majd a közönség. A műhelysarok mellett pár szóval ismertetik majd a mohácsi fazekasság történetét, beleértve a technikai folyamatokat is. Egyben kiállítanak fotókat is, melyek a század elejétől mutatják majd be a ma már nem működő mohácsi fazekasok életét, néhány művét és helyszíni képeket piacolásukról, vásárjárásukról.

Kiállítás nyílik Mohács ipari termékeiből is. Célja: tágítani a busójárás programját, többet megismertetni Mohácsból, mint a hagyományos népünnepély. Ez nemcsak egyszerű termékbemutató lesz, hanem külön kiemelik majd Mohács exportját is, hiszen az öt mohácsi üzemből négy exportra is termel. Többek között egy szép enteriőr lesz a mohácsi bútorokból. Bemutatnak mintegy százféle selyemterméket, a gépgyár legújabb termékeit, a TEMAFORG érdekes tevékenységét, szinte világszerte ismert exportárujá. De látható lesz majd Mohács exporttérképe is, ahol megjelölik a világ minden olyan országát, ahova mohácsi árut visznek. Igy például svédországi fotók is szerepelnek majd.

Végül Pleidell János festőművész hangulatos akvarelljeit és Bán Frigyes busó-gobelinjét is bemutatják, utóbbit a folyosón. Mindezek azért is nagy figyelmet érdemelnek, mert a nemrég megnyílt mohácsi Kanizsai Dorottya Múzeum számára az első alkalmat jelentik a nagy nyilvánosság előtti bemutatkozásra.

napló

ban öltözködhet

yilatkoznak a nagykereskedelmi vállalatok igazgatói

A „kültelki"

A középiskola különösen fontos helyet foglal el az ember életében. A hidak tudnak ilyen fontosak lenni két part között, pedig tegyük csak a kezünket a szívünkre: középiskolába járni talán a leggyötrelmesebb feladatok közé tartozott. A középiskola az iskolák között is különös helyet foglal el, jellegénél fogva sokkal egyénibb és intellektuálisabb, mint az általános iskola, nélküle aligha lehet művelt az ember, a főiskolákhoz s az egyetemekhez viszonyítva mégse több, mint egy szegénvebb rokon, aki van, a családhoz tartozik s akivel az örökségnél számolni kell.

A „kültelki" gimnázium három éve működik Ujmecsekalján, tulajdonképpen még „neve" sincs, csak így: újmecsekaljai gimnázium és szakközépiskola. A legöregebb évfolyam a harmadik, az első érettségizett osztályt csak a következő iskolai év végén búcsúztatják. Tizennégy tanulócsoportban 482 diák tanul itt, kétharmad részük lány, s talán az itteni tanárok tudják a legjobban, hogy mit jelent új iskolának lenni.

Három évvel ezelőtt hét első osztállyal kezdtek. Nehéz volt. A pécsi gimnáziumok felmérték a jelentkezéseket s kiderült, hogy a meglévő iskolák

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296 188-307

Pleidell János
KORTÁRS

10211

PLEIDELL JÁNOS rajza

csak másolom

Kezed akarok
kisimult leped
Életed akarok
erdőd az égigé

Szanaszét feks
A forradalom
Vérátömlesztést világ! Ti zuhogjatok
ereimbe rétek, jövendő proletárok.

* A költőnek a Magvető Könyvkiadónál megjelenő *Szaggatott világ* c. kötetéből.

Pleidell János

Pleidell János rajzai

Magyar Hirlap 1975/318/6

Pleidell János, grafikus

Pleidell János: Toszkán táj

Pleidell János

Magyar Hirlap 1975/318/6

1958 NOV 7

Pleidell János kiállításából: Szegény Villon (sgrafitto)

Pleidell János

mű

téli
árom

kilószamra hozta a ropcedula-
on olvasta őket.
d magad. édes úr — könyör-
kla. — Egyél szépen . . .
csillapította. Csáky Pityu fe-
cal ült a rádiónál. Az öreg pap
t az asztal felett. Mater Terézia
n mutatta átlőtt kalapját.

rceg szózatát
el a készülé
a szobában.
kredenc mellett térdepelt. Vo
lyogva nézte imádkozó asszon
Szerelemmel szerette.
November harmadikán kon
kezett Csáky. Sötétszürke ra
csókolt Virág Teklának.
— Ajándékot hoztam — néz
ra. — Nem fér el a zsebem

(Endrődi Is

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 DEC 16

NÉPSZAVA

Pleidell János

1021

Pleidell János: Toszkán táj

endszerét is megvitatja a
ongresszus. Önmagában már
z is kitölthetné napirendjét.
Ennél azonban többre vállal-
ozik a Kubai Kommunista
Párt 17-én kezdődő tanácsko-
ása. *Az ország politikai-ad-*
minisztratív átszervezésének, a
helyi népi hatalmi szervek lét-
rehozásának a megvitatása is
napirenden szerepel.

Mint ahogy a gazdasági kér-
lések széles körében is állást
oglaltak a dolgozók, a politi-
kai feladatokat is az *össznépi*
vita figyelembevételével tár-
gyalja a kongresszus.

alkotmány

z együttműködés és a kölcsö-
ös támogatás.

Az új alkotmány — nem
tolsósorban éppen a matan-
asi példa alapján — felvá-
olja a *néphatalmi szervek*
truktúráját is. Ebből kitűnik,

Pleidell János

PLEIDELL JÁNOS

Vöröshadsereg u.48. 1021

festő, Hontfüzesgyarmat 1915.okt.11.

Egyházi munkái: Jézus keresztelése, mozaik, Győr nádorvárosi templom
Nyolc üvegablak, Baross G. telepi templom, Mária 7 fájdalma
Margit, Kinga, Jolán Bp. Törökvészi u. kápolna, falfestmény
Paraszt Pieta, Uj Ember szerkesztőségében
Fogolyváró asszonyok "

Párisi és többszörös római ösztöndijas, kb. tiz hazai és tiz külföldi egyéni és csoportos kiállitáson vett részt.

Pleidel János festőművész

1021

1981. április 16. Televizió 2. 21,15 vgné

TV-Híradó 2.

--Fényözön árad a balatoni tájakra a budapesti Csontváry Teremben. Pleidel János utolsót igazit képén. Festészete az utóbbi években legalább tiz évet fiatalodott. A Balaton, amely uj és uj formákban, sugárzó képekben fest. Ez pedig..... , ahol a nemzetközi tájkép ... nagydiját nyerte el a magyar mester, aki az itályai kisvárosok, mesét és realitást üdvözlő világát idehozta szingazdag képeiben. Két képet szeretne a riporter külön is az Önök figyelmébe ajánlani. Pleidel János pózsája, az igazságot tevő évszázadok multán, régi parasztvezér utódai körében, félkezével teszi vissza, egy legenda szerint egykor falusi áhitattal eltemetett fejét.
Ezt a képet pedig Orieni Fajaggi, Ha meghal a Nap cimü riportfilmje ihlette. Látomás ez. Ha egyszer valóban felrobbanna a Nap, az ember évezredek kulturáját menekitené egy uj problémává.
Pleidel János kiállitása e hónap végéig várja látogatóit a Vörösmarty téri Csontváry Teremben.

1981. IV. 16. 12.oo Kossuth
Déli krónika

102

- Pleidel János festőművész kiállitása nyilik ma délután a Csontváry teremben. Lengyel Anna kollégánőn azzal jött vissza a kiállitó teremből, hogy a 65 éves művész képei nagyon szépek.

- A Balaton levegős, párás fényzuhataga hull a képekre. Viterlósok siklanak a vizen és vele együtt úszik szinte a festmény keretteI lezárt darabja is. Aztán megint egy másik kép, veri az ördög a feleségét. No persze nem szó szerint, hanem amikor esik az eső és süt a Nap, ezerszinü ragyogás az ég a millió esőcsepp tükrében. Szinte kézzel fogható, bőrünkkel érezhető a természet csodái Pleidel János képein. De nem, nemcsak idilli témákat fest, hiszen a párkák, az életünk idejét gombolyitó, kesalyünód üldögélő

Pleidel János festőművész

alakok is ott gubbasztanak a Balaton parton. A Balaton és Olaszország kedvenc tartózkodási helyei Pleidel Jánosnak. A Balatont talán csak egy festő, Egri József festette olyan hitelesen meg. Persze a stilus, Pleidel János festési módja egészen más. Valamennyi képét olajjal festette, mégis olyan technikai bravúrral bánik a festékkel, hogy az az ember benyomása, hogy valamennyi kép temperával készült. Különlegesek a színek és a velük elért hatás. A Váci út cimü képen szinte világit, ragyog a tavasz. A Tihany fényözönben cimün pedig süt a Nap. Derüt és békességet árasztanak ezek a képek. Pleidel János festményeit a Vörösmarty téri Csontváry teremben ma délután öt órától láthatják. Akkor nyilik a kiállitás és két hétig várja a látogatókat.

ján. Readers of the Hungarian
by our magazine last year.

Pleidell János

JÁNOS PLEIDELL
(b. 1915), painter of aquarelles and composer of monumental mosaics

Hungarian Review
1962. VI.

... the ground floor in 1831, and it has been thriving since. The premises of the *biergarten* below were frequented in the years prior to the Hungarian Revolution of 1848 by young radical students, sworn enemies of the Habsburg empress-queen's descendants. In those years, this place was called "The 'City of Buda' Inn"; it was renamed "The Centenary" by a later proprietor about the middle of the last century.

In the inside, the tavern has, of course, been modernized—with restraint. Many pieces of the old heavy oak furniture still faithfully do service, just as the hulking quaint-

Many anecdotes are told about Miklós Szen hero of the race track and Budapest night life in nineteenth century. It is said that one time, afte all-night game of cards, Szemere ordered the w in the National Casino to bring him *korhelylev* kind of cabbage broth consumed after heavy drinl The chef had gone home, and the soup was prep by an eighteen-year-old lad named Kedvessy. soup pleased Szemere so much that he took yo Kedvessy with him to Paris, sending him to stud the city's most famous restaurant.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Irodalmi Szemle

1969 — 5

1021

Pleidell János: Kabátfalu (akvarell)

Pleidell Károly

csak karórák és nem szemek
csak csillagok és nem körmök
csak százlábúak és nem ujjak
csak tavikagylók és nem tenyér
csak ez maradt utánunk

A HÖLGY FECSEG ÉS NYOMOZ
József Attila Színház

Jogos kérdés: amikor a képernyőn hetente olykor többször is láthat krimit a néző, kell-e még ez a műfaj a színpadon is? Különösen akkor, amikor éppen egy, a tévében már látott bűnügyi történetről van szó. Jack Popplewell és Robert Thomas bűnügyi bohózata nem nevezhető szelle-

mi feladványnak, még a szó Agatha Christie-i értelmében sem. Az egész — úgy, ahogy van — bizony teljesen érdektelen lenne, ha a színház nagy merészen nem kérte volna fel Tordai Terit a minden-lében-kanál vénkisasszony-hősnő szerepének eljátszására. Évtizedes mozi- és színpadi színészi pályafutása alatt talán még soha nem láttuk ilyen felszabadult, jókedvű komédiásnak, mint most. Igaz, legtöbbször azt is várták tőle, hogy spleenes úriasszony, vagy szép és jó dolgában magával mit kezdeni nem tudó, passzívan boldogtalan szerető legyen. A rendezők egy része az efféle szerepekkel teljesen lemerevítette, hiszen azt kívánta tőle, hogy szabályos arcával, testének arányaival hasson, ne pedig emberi egyéniségével. Most megtört a jég, kedvére kijátszhatja magát az enyhén alkoholizáló, negyven évesen is a házasságról álmodozó telefonoskisasszony bőrében.

A díszletek és a jelmezek láttán (Meller András és Schäffer Judit munkája) a kortalan krimit a divatok ciklikus ismétlődése miatt egyaránt jogosan képzelhetjük a harmincas évekbe és korunkba. Az ósdi Underwood írógép dönti el a dilemmát, hogy vajon mai vagy fél évszázados-e a történet. *(Képünkön Tordai Teri és Kaló Flórián)*

Köröspataki Kiss Sándor

FILM

IDEGEN SZENVEDÉLYEK
Színes szovjet film

A második világháborút követő évek hétköznapjainak árnyalt feldolgozása sokáig fehér foltnak számított a szovjet filmművészetben. A múlttal történő szembenézés jegyében született filmek elsősorban a háborús rettegés légkörében, a hadi események közepette alakuló egyéni sorsokról, a mindennapiságukban is megszokhatatlan emberi tragédiákról adtak hírt. *Mykolas Sluckis* litván író nálunk is megjelent, azonos című regényének *Jan Sztrejcs* rendezte filmváltozatában a hősöknek már nem kell eltévedt lövedékektől, az értelmetlen halál közelségétől rettegniük. Ezek az emberek mégis félnek. Nem tudják, hogy megállják, meglelik-e a helyüket egy új világban, egy új szonyrendszer és értékrend körülményei között. Mind a regénynek, mind pedig az ahhoz néha túlzottan is hűséges filmnek nagy érdeme, hogy az 1945-ben, egy lettországi tanyán játszódó történetbe képes volt a társadalmi méretű és az emberi léptékű változásokat egyképpen hitelesen belefoglalni.

Bonyolult és különleges kapcsolatok fűzik egymáshoz az itt élőket. A földjétől megfosztott gazdát, a feleségét és lányát, és a hajdani bérest, akinek köszönhetően mentesül a család a kulákká minősítés megannyi fizikai és erkölcsi következményétől. Antanasz, az egykori cseléd, majd vöröskatona — aki érdemeire való tekintettel megkapja az egész birtokot —, múltja és jelene ellentmondásai között vergődik. A gazdaasszony iránti, régről átmentett érzelmei már kihűltek, de hajdani szeretője lánya vár tőle gyermeket. A hirtelen rászakadó tehetősség mámora ugyanakkor arra sarkallja, hogy éppen annak a szovjethatalomnak a szabályait szegje meg, amelyiknek mindenét köszönheti. A háború elmúltával a háború nagy átka, a pusztulás mégis tovább kísért. A tanyán élők kapcsolatainak kuszasága, az erkölcsi értékek hiánya tragédiához vezet. Antanasz épp úgy nem éri meg az általa is kiküzdött új rend kialakulását, mint ahogy élete megváltásának remélt gyermeke sem születik meg soha. Jan Sztrejcs rendezőként emlékezetes és hézagpótló alkotással bizonyítja tehetségét.

Gáti Péter

A FEHÉR VÁROSBAN
Színes svájci–portugál film

Akik Alain Tanner filmjét a nálunk már korában bemutatott *A csónak megtelttel* vetik egybe, a Doxa órát a svájci csokoládéhoz hasonlítják. Úgy vélem, az egybevetés ezúttal semmire nem vezethet, hiszen egy második világháborús svájci embertelenség hiteles krónikájának mi köze is lehet egy begyorsult mai hajógépészhez, aki a jólétbe és a kiszámítható örömökbe beleunva Lisszabonba utazik, hogy megmerüljön egy egészen másfajta létezésben.

A XX. századi irodalom ismert figurája az az ember, aki egy nap úgy véli, bármilyen jók, kielégítőek az életkörülményei, ez az egyetlen élet kevés neki, még egyet akar, méghozzá úgy, hogy kisétál a meglévőből, mert az új élethelyzet izgalmas, kockázatos, előre nem látható fordulatokat hozhat. És akkor hiába feleség, család, felelősség, semmi nem állíthatja meg, hogy ott ne hagyja az ismeretlenért.

Svájci típusú lázadó a film hajógépésze, nem éget föl minden hidat maga mögött, Ariadne-fonállal ereszkedik a portugál főváros különös labirintusába, rendszeresen tudatja feleségét a kalandjairól. Először csak a várossal van viszonya, megmámorosodik különleges hangulataitól, aztán egy portugál lánnyal is kapcsolatot kezd.

A filmet pontos forgatókönyv nélkül készítette Tanner, a történet úgy kanyarog, mondhatnánk döcög előre, mint az ósdi lisszaboni villamosok a domboldalakon. Varázsát is ez adja, ez a dramaturgiai kiszámíthatatlanság. Egyedül a befejezés található ki előre. De azért kedves, ironikus fintor a zárókép is, érvényes minden kor óvatos lázadóira.

Köröspataki Kiss Sándor

ŐRÜLT RÓMAI VAKÁCIÓ
Színes olasz film

Semmivel sem tűnik őrültebbnek ez a római vakáció, mint ama harminc évvel ezelőtti, amelyben Audrey Hepburn és Gregory Peck jeleskedtek, fekete-fehér szalagon. Ez itt most színes film, megint egy testőreit kijátszó, inkognitóban Rómát járó és egy férfiba rangon alul beleszerető hercegnőről van szó. Csak ezúttal még nagyobb a mésalliance, Gregory Peck, ha jól emlékszem,

legalább újságíró volt, ennek az új olasz filmnek a hőse, Adriano Celentano viszont autóbuszsofőr, azaz egyszerű fizikai munkás. Nemcsak az alapsztoriban hasonlít az *Őrült római vakáció* a *Római vakációra* és sok más régebbi filmre, de több más fordulatában, jelenetében is. Nem olyan nagy baj ez, végül is nem először fordul elő, hogy húsz régebbi filmből készül egy huszonegyedik. Ha a történet kedvesen pereg, ha nagyképűségtől mentes az ügy, ha a készítők — ezúttal: Castellano és Pipolo — nem akarják megváltani a világot, ha a főszereplők oly kedvesek, amilyen Adriano Celentano és oly gyönyörűek, mint Ornella Muti, akkor az ilyen filmet nyugodtan meg lehet nézni. Még kellemesen szórakozni is lehet rajta.

Barabás Tamás

KIÁLLÍTÁS

PLEIDELL JÁNOS FESTMÉNYEI
Csók István Galéria

Pleidell János minden tekintetben felkészült festő. Kifogástalanul használja a rajz törvényeit, nem okoz nehézséget a színrend sem, a szerkesztés könnyednek látszik, holott feszültségekkel telített. Ez azonban nem tűnik fel, annyira érzi a festő a maga stílusának követelményeit. Minden bizonnyal ebből az iskolázottságból származik, hogy a Pleidell-festményen bármennyire is drámai a történés, a fogalmazás *kellemes*. Ez a karaktere. Ha súlyos problémákról van szó, akkor is gyönyörködünk, számunkra már harmónia az, ami a kép indítékát tekintve fájdalom is lehetett. Ez a metamorfózis Pleidell János sajátos humánuma egyben.

Európaiságát meghatározta, hogy tanulmányait Prágában, Párizsban és Budapesten folytatta. Mestere Aba Novák Vilmos volt, és háromszor nyerte el a római ösztöndíjat. Motívumait mindmáig a balatoni és a taorminai, nápolyi környezet jelenti: Itália és a mediterránízű Magyarország. Képi rendszere gömbölyded formákra és szelíd tónusokra épül, talán ezért oly rokon festményein a nagyvilág: a *Tűző Nap* színünnepe vonatkozik Szicíliára is, függetlenül attól, hogy Szigliget a forrása. Szellemes és közvetlen ez a

piktúra, olyan, amilyennek Keresztury Dezső a katalógus verses előszavában írja:

Nem lehetsz csak szivárvány,
Megfog a földi látvány.
Sok áldozati bárány —
Azt fösd le, ne hagyd árván.
Lágy színből legyen márvány!

(Képünkön a Tűző Nap című festmény)

Losonci Miklós

PLEIDELL János

HETI AJÁNLAT

rás esztergályozott tárgyegyütteseit, és összehozta Márk János asztalosmesterrel. Közös szándékot, egymáshoz passzoló formavilágot, közös megszállottságot vélt felfedezni bennük. Márk János asztalosműhelyében akkor éppen hajlított bútorokkal kísérletezett. Máthé András — aki Pécsett él, és művelődési otthonok, házasságkötő termek, tanácsházak belsőépítésze, nagy kedvvel és rengeteg energiával kezdett a hajlított bútorok tervezéséhez. Feladatul kapták a nagyon keresett és mindig hiányzó kiegészítő kisbútorok készítését.

Mit tudnak ezek a kisbútorok? Először is *kiegészíteni* szinte mindenféle berendezést. Mahagóni szí-

Hogyan tükrözik ezt az itt látható fotók? Felemás módon, mert a fotó, mint művészet, csak az elmúlt évtizedekben kapta meg a maga súlyát és rangját, de még ma sem megnyugtató módon. Ha egyetlen jelzővel kívánnám jellemezni ezt a kiállítást, akkor eklektikusnak nevezném. Érvényes ez a szemléletre, stílusra és a minőségre is: a csaknem száz kiállító több száz képe között egyaránt fellelhetjük az „örömfotózás" pillanatfelvételeit, a családi albumok portréit, az újságfotózás rutindarabjait és a legújabb törekvések-kísérletek érdekes lapjait. Új, hogy a fotózás az egyik legdemokratikusabb művészet, amely hozzáférhetősége, könnyen elsajátítható volta miatt döntően formálja a vizuális ízlést, kultúrát. *(Képünkön Mécs Ernő Tudásszomj című felvétele)*

Horpácsi Sándor

FOLYÓIRAT

MŰVÉSZET

Elemző kritikák olvashatók a kissé késve megjelenő új számban fontos kiállításokról — például Gellér Kataliné a KÉVE kecskeméti tárlatáról, amely az újrafelfedezést jelentheti az érdemes művészcsoport számára —; okos tanulmány a kitüntetett Bálint Endréről — a Bodri Ferencé —; és még sok más: közülük Acsay Judit interjúját ajánlanám az olvasó figyelmébe. A freskófestésre született, a kétkezi munka tiszteletében felnőtt Szabó Zoltánnal beszélgetett Acsay Judit múltjáról-jelenéről meg vágyairól. Szabó Zoltán „mélyről" indult a szó szociográfiai értelmében: nagyon szegény gyerek volt, sokáig gyári munkás, 1950-ben kezdte a főiskolát, ki is dobták átmenetileg... (Egyszer kéne szerkeszteni egy kötetet a főiskoláról ideig-óráig eltávolítottak életművéről!) De Szabót valahogy mindig fenntartotta az áradó közlésvágy, az égbolt befestésének kényszere. Talán valóban kap majd valahol egy igazi, nekivaló, nagy falfelületet; újabb munkái arra vallanak, hogy bár művészetében sok a századelő expresszionizmusának visszhangja, ez az újjáéledés szervesen épül bele alkotói egyéniségébe.

Acsay esztétikai nézeteiről, velencei Biennálé-élményeiről is faggatja Szabót, aki úgy véli, Velence „entellektüel műbarátoknak szólt", ők pedig csak „a társadalom legvékonyabb szelete", ellenben annak idején „Giottót mindenki elfogadta". Épp ideje, hogy megjelenjék a nálunk kevésbé ismert magyar műtörténész, Antal Frigyes könyve a firenzei festészet társadalmi hátteréről. Tanulságos dolgokról van szó ebben — például arról, hogy Giotto egy ínyenc, avantgard-rajongó réteg szellemi csemegéje volt a maga századában!

Székely András

KAJÁN

EMLÉKEZÉS

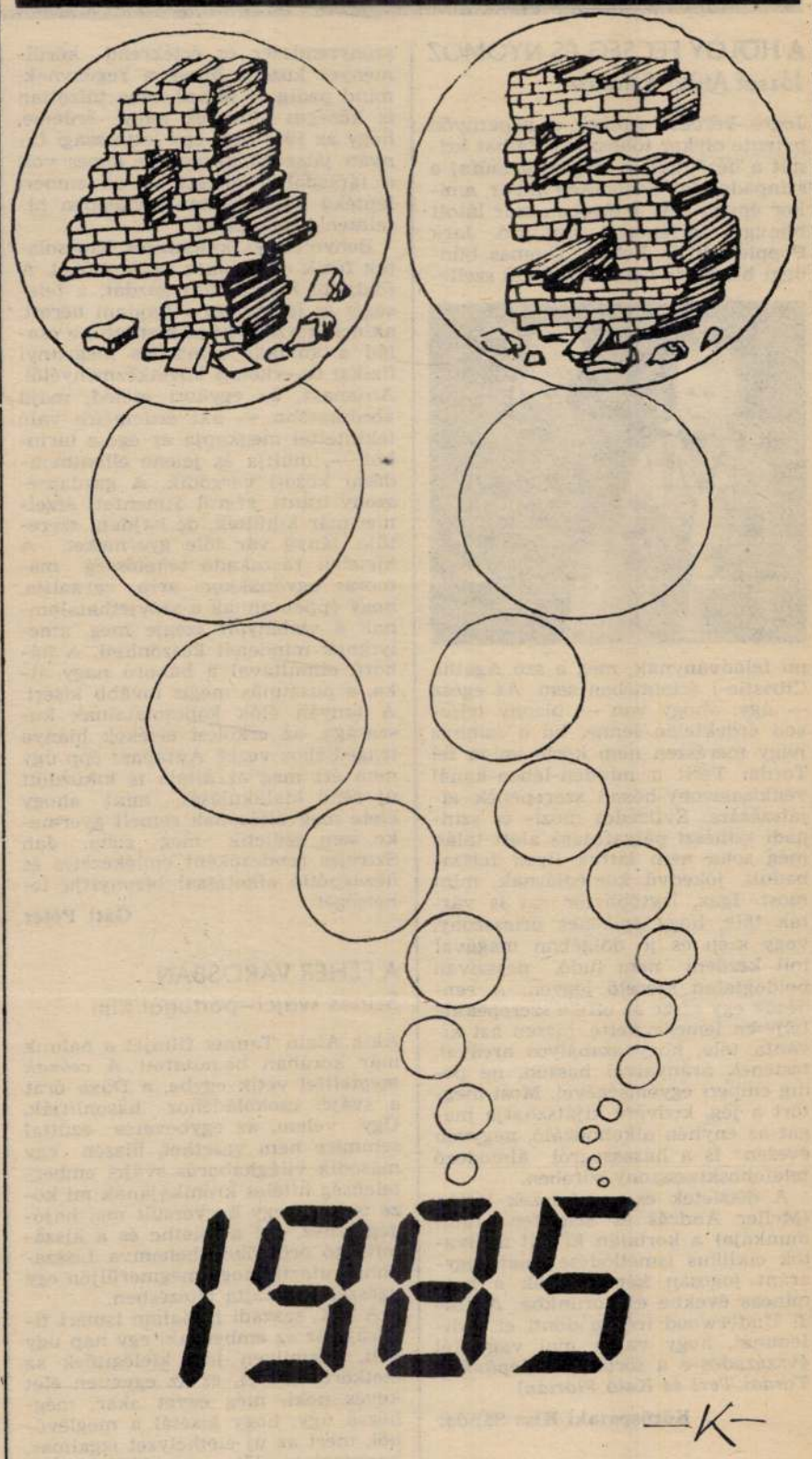

ÚJ TÜKÖR / Képes kulturális hetilap

Szerkesztőség: Budapest VII., Lenin körút 9–11. 1073
Telefon: 221-285, 429-350, 222-408
Főszerkesztő: **BENJÁMIN LÁSZLÓ**
Főszerkesztő-helyettes: **FEKETE SÁNDOR**

Kiadja: **LAPKIADÓ VÁLLALAT**
Budapest VII., Lenin krt. 9–11.
Felelős kiadó: **SIKLÓSI NORBERT**, a Lapkiadó Vállalat vezérigazgatója
HU ISSN 0133–1361

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesitő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Hírlap Irodánál (Postacím: Budapest V., József nádor tér 1. – 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215–96162 pénzforgalmi jelzőszámára. Előfizetési díj: negyedévre 120,– Ft, ½ évre 240,– Ft, 1 évre 480,– Ft.

85.0632 Athenaeum Nyomda, Budapest, rotációs mélynyomás. Felelős vezető: **Szlávik András** vezérigazgató. **INDEX: 25 617.** Meg nem rendelt fényképekért és kéziratokért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

KATOLIKUS SZEMMEL

SZERETEM AZ EMLÉKTÁBLÁKAT. Emlékeztetnek, figyelmeztetnek, történelmet vagy történeteket idéznek, embereket és alkotásokat varázsolnak elém. Hangokat hallok, zeneművek csendülnek fel egy-egy utcatábla láttán, s mire az utca végére érek, elmúlik rosszkedvem és boszúságom. Az utca „tulajdonosa" évszázadok távolából is lírai hangulatot áraszt felém, és kedvre derít. Éppen ezért nem örülök annak, ha azt olvasom valamelyik újságban, hogy az utcatábla csak információs szeretet tölt be életünkben. Nekem az utcatábla sokszor emléktábla is, élő történelem, rövid vagy hosszú eseménysorozatok része, szereplője. S az emléktáblák újra és újra emlékezetembe idézik, hogy őseim és elődeim éltek ugyanezen a földön, akik előttem jártak itt e szűk hazában, hogy jövőt és életet biztosítsanak számunkra. Ők vezettek be a sajátos magyar gondolkodásmódba, az anyanyelv szépségeibe, a magyar kultúra hagyomány-kincstárába. Bizonyítják, hogy nem talaj nélkül nőttem fel, s figyelmeztetnek, hogy nem élhetek a jövőért érzett felelősség nélkül. Szeretem az emléktáblákat és emlékműveket, a kicsi utcatáblákat is, a művészi alkotásokat is. S ezért szomorít el vagy döbbent meg, ha az újjáépítés vagy az egyszerű felújítás során elfelejtik visszatenni ezeket a régi helyükre. Mennyit izgultam, mikor a Gellért-hegy oldalát rendezték az Erzsébet-híd körül, visszaállítják-e a múltszázadi nagy tabáni tűzvész emléktábláját, amely arra is figyelmeztetett, hogy egy-egy Üdvözlégyet elmondjak az ismeretlen áldozatokért. Hála Istennek, a tábla visszakerült a helyére. De van sok tábla, amelyről elfeledkeznek — olvasom a Magyar Nemzet „Eltűnő utcatáblák" című írásában. S a hálátlanság és figyelmetlenség megnyilatkozik az 1948-as szabadságharc hőseivel szemben éppúgy, mint századunk nagyjaival szemben. Persze érzénünk kellene múltunk és értékeink megbecsülésére a fiatalokat és a gyermekeket is. Erre is van jó példa szép számmal. A hajdani Erzsébet étteremben korunk nagy nyelvészének, Pais professzornak a törzsasztalát emléktáblával jelölték meg hálás tanítványai. Az újjáépített étteremből már eltűnt a tábla... De ne menjünk messzire a kérdésekkel. A magyar egyház múltját megbecsüljük-e, dokumentáljuk-e kellő tisztelettel? A megbecsülésnek, bár nem látható, de sokszoros „eredménye" biztosan megszületik valahol, valakiben.

(d. a.)

AZ AJÁNDÉKOZÁS. *a legnemesebb gesztusok egyike. Különösen olyankor érezzük ezt, amikor az ajándékozó „eltalálja" a megajándékozott kívánságait. Sokszor azonban — akaratunkon kívül is — olyan ajándékokkal lepjük meg szeretteinket, amelyek, valamiért nem keltenek igazán nagy örömet. Mindezekkel tisztában kell lennünk mindnyájunknak: ajándékozónak és ajándékozottaknak egyaránt.*

Megdöbbentően hatott rám az az információ, hogy egy fővárosi vakokat és értelmi fogyatékosokat foglalkoztató intézmény a „nemes ajándékozóktól" két színes televíziót kapott ajándékba. Ez a „kedveskedés" a szó legszorosabb értelmében célt tévesztett. Hiszen egy olyan otthonban, ahol éppen a látásuktól megfosztottakat ápolják, még egy fekete-fehér készülék is furcsán hat. Egy színes tv árából számtalan olyan segédeszköz lehetett volna megvenni, amely valóban „okos ajándék" egy ilyen intézmény lakói számára.

Az ajándékozás nemes gesztusa ne feledtesse hát velünk az ésszerűség kívánalmát! Az igazi ajándékozás rugója a szeretet, a szeretet pedig figyelmes...

D. J.

A „SHOGUN" című amerikai televíziófilm, melyet nemrég vetített a magyar televízió is, James Clavell regénye alapján készült. Regények gyakran tévednek történelmi adatok dolgában és sosem tekinthetők történelmi forrásnak. A bécsi *Die Furche* jegyzete szerint Leo Wallner osztrák jezsuita kijelentette: „A regény és filmváltozata rendkívül egyoldalú és gyűlöletes képet ad a 17. századi távol-keleti jezsuita misszióról. A filmben bemutatott lelkipásztori módszerek, hogy a jezsuiták kábítószer-kereskedők és militaristák lettek volna, biztosan nem felelnek meg a történelmi igazságnak" — mondta Wallner. A nézők ebből a filmből teljesen torz képet kaptak a misszió történetéről. Az osztrák televízió „Club 2" című kerekasztal-műsora keretében Leo Wallner pontos történeti adatokkal cáfolta a film konkrét részleteit.

R. P.

„KEDVES BARÁTOM," *írja nekem, „az újfajta, pünkösdi léleknek vannak merészségei, sőt, néha vakmerőségei is, amelyek megszületnek benne, akár akarja, akár nem. Ezek a gondolatok, képek, összefüggések arra valók, hogy mások számára új fénybe helyezzenek valamit. Mert a pünkösdi lélek dolga az, hogy mozdítson egyet, bármily kicsit is, a meglevő, szokásaiba minduntalan visszahulló gondolkodásmódon, szemléleten. De a pünkösdi lélek sohasem renegát! Nem von le újszerű végkövetkezést, mert azt már Isten levonta. Végkövetkeztetésének neve — Jézus Krisztus. És az ő végkövetkeztetése így hangzik: Egyetemes Egyház. És az Egyetemes Egyház végkövetkeztetése: az emberek üdvössége.*

A pünkösdi lélek — nem utolsó sorban — játszik a formával. Figyeljen ide (majdnem azt írtam: idesüssön): Igazán tudja, kicsoda Jézus Krisztus? Jó, most épp azt ne mondja, hogy ő az Isten fia. Ezzel ugyan mindent mondott, mégis mintha semmit se, annyiszor hallottuk. Hanem? Ő az Atya fényessége. Az erős Isten. Ő a jövő élet Atyja. A nagy tanács Angyala. A leghatalmasabb. A legtürelmesebb. Szelíd és alázatosszívű. Aki kedveli a szüzességet. Szerető barátunk.

Ő a béke Istene. Az élet szerzője. Az erények példaképe (és forrása). Aki buzgón keresi a lelkeket. Ő a mi Istenünk. A menedékünk. A szegények Atyja. Híveinek kincse. A világ világossága. A világosság világossága, az igaz világosság (mert van hamis is). Az örök (nem ideiglenes) bölcsesség. A végtelen jóság. (A keskeny) utunk és (örök) életünk. Az angyalok vigassága. Pátriárkák és próféták királya. Apostolok mestere. Evangelisták tanítója. Vértanúk erőssége. Hitvallók ragyogása. Szűzek tisztasága. Minden szentek koronája. Ő a pásztor és ő a bárány... Jézus Krisztus lehet-e több?

Tudom, megszimatolta, ez litánia. Jézus Nevének litániája (kisebb változtatásokkal). Csak azt szerettem volna, hogy amit eddig skandálva hadart el, most — prózába szedve — elmélkedje át. Ugye, milyen gazdagok ezek a sorok? Egyetlen állításáról is tanulmányt írhatnánk. És hány állítása van! Ugye, néha érdemes eljátszanunk a formával? Szent játék ez, amely fölszabadítja a megszokotthoz tapadt, de örökéletű kegyelmet, és mégsem teszi fölöslegessé a megszokott formát, amely mint egy-egy kisalakú frigyszekrény, megőrizte a dicsőítés szavait, és e szavaknak kegyelmi illatát. Isten Önnel!"

(v. p.)

„MIÉRT KATOLIZÁLOK?" Christa Meves, a neves német evangélikus pszichológus és pedagógus, számos bestseller kötet szerzője úgy határozott, hogy kilép az evangélikus egyházból és felvételét kéri a katolikus egyházba. Elhatározását a „Die Welt" című napilapban írt cikkében indokolta. Ennek lényege az, hogy szerinte egyedül a katolikus egyház lép fel határozottan korunk morális hanyatlásának jelenségei ellen. Régóta harmonikusan tud együttműködni szakterületén katolikus egyházi személyekkel és nem osztja etikai kérdésekben a német evangélikus egyház — megítélése szerint — liberális felfogását.

Az egyház és az eszperantó

Ebben az évben százéves az eszperantó nyelv. Július 25-e és augusztus 3. között került sor Varsóban a Jubileumi Világkongresszusra. Az előtte való héten pedig a Nemzetközi Katolikus Eszperantó Szövetség tartotta kongresszusát Czestochowában. — Ebből az alkalomból kértük meg Kóbor Lajos csapodi plébánost, a Katolikus Eszperantó Szövetség elnökhelyettesét, hogy ismertesse meg olvasóinkkal az egyház és az eszperantó nyelv kapcsolatát.

Nekünk, katolikusoknak nem kell röstekednünk, amikor megírják az eszperantó mozgalom történetét. A legelsők között és később is a mozgalomban ott találjuk egyházunk tagjait, papjait, akik felismerték az eszperantó nemzetközi nyelv jelentőségét az egyház és az evangélium érdekében.

Amikor Zamenhof lengyel szemorvos 1887-ben megjelentette Esperanto álnév alatt nemzetközi nyelvének nyelvtanát oroszul (akkor Lengyelország és Litvánia is a cári birodalomhoz tartozott), több katolikus értelmiségi is felfigyelt rá. Ezek között volt Zerr, Szaratov püspöke is.

De akinek neve a későbbiek során az egész mozgalomban ismert lett, az a litván Aleksandro Dombrovski, a Pétervári Papi Akadémia növendéke. Mint 50 évvel később ő maga írja: „1887-ben egy szép őszi napon az egyik varsói újság hírei között figyeltem fel egy rövidke jegyzetre, amelyik egy új nemzetközi nyelvről, az eszperantóról szólt gúnyosan, és a nemzetközi tolvajok nyelvének nevezte." Óra azonban épp az ellenkező hatást gyakorolta: még aznap megrendelte Varsóból a füzet egy lengyel nyelvű kiadását. És amikor megkapta és átolvasta, azonnal rövid levelet írt Zamenhofnak. Minden bizonnyal ez volt az első levél, amit Zamenhof az őáltala alkotott nemzetközi nyelven kapott. Dombrovski munkássága is nagyban gazdagította a nyelvet fordításokkal és eredeti művekkel is. Zamenhoffal csak egyszer találkozott személyesen, 1912-ben, amikor útban Budapestre, a katolikus eszperantisták 3. kongresszusára, egy napra megállt Varsóban. Irodalmi munkássága büszkeséggel tölthet el minket, katolikusokat.

A nemzetközi nyelv mozgalma hamarosan követőkre talált Franciaországban is. Itt ugyancsak az elsők között találkozunk egy katolikus pap nevével: Emil Peltier. Ő is azonnal felismerte az eszperantóban rejlő értékeket, és bár még nem beszélte tökéletesen, máris felhívással fordult a katolikus eszperantistákhoz. Mintegy 80-an válaszoltak felhívására, és megalapította az Espero Katolika társaságot. René François, Tours püspöke 1902. december 6-án áldását adta a nemes kezdeményezésre: „Szívesen hagyom jóvá ezt a kezdeményezést, mely úgy tűnik nekem, hogy elősegíti az Evangélium terjesztését és a népek egységét." 1903-ban megjelenteti az Espero Katolika folyóirat első számát, melynek címlapján Dombrovski verse köszönti X. Pius pápát.

1905-ben tartották meg az eszperantó első világkongresszusát. Peltier atya mondta az ünnepi misét. A 22 országból összegyűlt hívekhez szólva a következőket mondta: „Kedves testvérek; mostanáig csak a különböző nemzetiségek testvériségéről beszéltünk. Kifejezem kívánságomat, hogy az eszperantó tegye testvérré a különböző vallásúakat is, hogy minden pap, katolikus, protestáns és ortodox egyesüljenek az eszperantó által, és dolgozzanak együtt az egyetemes testvériségért."

1906-ban egy római pap, Luigi Giambeni magánkihallgatáson adta át X. Pius pápának az Espero Katolika addigi számait. A Szentatya köszönő szavaiban megállapította, hogy az eszperantó előtt nagy jövő áll. 25 nappal később áldását küldte a folyóiratra és szerkesztőire. Az áldás éppen a 2. világkongresszus első napján érkezett meg Genovába. A helyi újságok francia nyelvű fordításban tették közzé. A kongresszuson is kihirdették a pápai áldást — az elnöklő Schneeberger protestáns lelkész olvasta fel, s még a szabadgondolkodók is hatalmas tapssal fogadták. — A pápai áldás nyomán engedélyezzék az eszperantó nyelvű prédikációt is.

Budapesten rendezték meg a Katolikus Eszperantisták 3. Kongresszusát 1912-ben. Giesswein Sándor győri prelátus az Egyetemi templomban eszperantó nyelvű szentbeszédet mondott, ő volt a kongresszus egyik elnöke is. Az 1911-ben megalakult Magyar Eszperantó Társaság Giessweint választotta első elnökévé. Mint képviselő felszólalt a parlamentben is az eszperantó érdekében, a győri Kisfaludy Társaságban is tartott előadást a világnyelvről. A bécsi Eucharisztikus Kongresszuson ugyancsak ő prédikált eszperantó nyelven a Szent Kanizius templomban. 1917-ben a győri városházán mondott nagy beszédet: Világnyelv és világbéke címmel. 1918-ban mint az egyetem jogi karának dékánja az egyetem kupolatermét bocsátja az eszperantó oktatás rendelkezésére.

Giesswein állandóan viselte az eszperantisták jelvényét. Alakja nem hiányzott nagy nemzetközi kongresszusokról, neve jól ismert az eszperantisták körében.

Másik magyar név: Vörös Cirill piaristáé, aki 1911-ben kiadott Az absolut geometria elemei, Az analitikus absolut geometria című és más matematikai könyveivel fémjelzi az egyháziak és magyarok részvételét e nemes mozgalomban.

A múlt nagyjai közül meg kell említsük: Lajos Gyula kanonok, a pécsi zeneiskola egykori igazgatója, Zsíros Ferenc S. J., a 38-as Eucharisztikus Kongresszus eszperantó rendezvényeinek szervezője, Dr. Erdey Ferenc, a Hittudományi Akadémia dékánja nevét.

Napjainkból egy-két ismertebb nevet: Szénási Sándor, az egri Hittudományi Főiskola tanára, Kele Pál, Szalai János, Mádai Richárd, Mádai István. (Minden hónap 2. vasárnapján van eszperantó szentmise, fél 4-kor, a Krisztus Király templomban.)

Hogy ilyen nekibuzdulások, ennyi remény után az eszperantó nyelv nem nyert nagyobb teret az egyház életében, abban közrejátszott a két világháború, az azokat megelőző és követő politikai tényezők. Gyanús szemmel nézték e nyelvet, éppen internacionalista tartalma miatt.

A katolikus egyháznak hivatalos nyelve a latin volt, egyesek vetélytársat láttak az eszperantóban, mások meg lenéztek, mint „mesterségesen alkotottat" életképtelennek tartották.

A II. Vatikáni Zsinaton nyilvánvalóvá vált, hogy a latin nyelv már képtelen betölteni korábbi szerepét az egyház életében. A liturgiában a népnyelv került előtérbe, a különböző konferenciákon és a szinódusokon nagyobb nyelvi csoportok alakultak a résztvevőkből — mert kevés kivételtől eltekintve a papok már nem tudnak beszélgetni latin nyelven. Ha a szemináriumokban egy-két éven át heti néhány órában tanulnák az eszperantót, a jövő papjai már jól szót érthetnének egymással ezen a nyelven. Az egyház olyan nemzetközi szervezet, amely igényli a közös nyelvet.

Etiópia, Afrika első keresztény országa

Az ENSZ kulturális folyóiratában, az Unesco Courier-ban figyelemreméltó cikk jelent meg J. Leroy abbé, az Addis Abeba-i régészeti intézet korábbi igazgatója tollából:

Etiópia a fenséges hegyormok birodalma. A fennsíkokon, 2000—4000 m magasságban keletkezett és virágzott a „fekete földrész" egyedülálló civilizációja. A hosszú évszázadokat túlélt politikai, kulturális és művészeti emlékeket elragadtatással tanulmányozzák a ma tudósai.

A legjellegzetesebb építészeti maradványok, az egy tömbből faragott „axoumi obeliszkek" (Axoum Etiópia régi neve) nem maradnak el a fáraók monumentális emlékművei mögött. Elkészítésük, díszítésük, a nehezen megközelíthető helyekre szállításuk és felállításuk bizonyítja, milyen magas technikai fejlettségű volt ez a nép már a Krisztus előtti évszázadokban is. De az is beigazolódott, hogy ennek a kultúrának a bölcsője valóban itt ringott és nem Egyiptomban, mint azt sokáig tévesen hitték.

Az etióp nép nem tartozik a fekete fajhoz; barna bőre, kulturális és antropológiai jellegzetessége alapján joggal feltételezhetjük rokonságát a Dél-arábiai félsziget lakóival, akiktől csak egy keskeny földszoros választotta el. Ezt látszik bizonyítani sémita nyelvük, a *gueze*, valamint a sábaiaktól átvett írásmódjuk is.

Etiópia sémita jellegét döntően befolyásolta és megváltoztatta egy fontos esemény: Kr. u. 340-ben *Ezans* király a tyrosi *Erumentus* hatására megkeresztelkedett. Ettől kezdve az etióp nép lelkivilága is megváltozott: kiválasztott nemzet lett a pogány szomszédok között. Krisztus tanainak átvételére és továbbhirdetésére. Uralkodójuk, a Négus, kezdettől fogva „Afrikában székelő bizánci császár"-ként egyik kötelességének tartotta „az alexandriai Szt. Márk tanain alapuló szent orthodox hit" védelmét. Az Egyház megalakulása óta, ugyanazt a szerepet töltötte be az ország történetében, mint bárhol a világon: a nemzet nevelője lett. Soraiból kerültek ki a legkiválóbb tanítók, tudósok, művészek. Hatása rányomta bélyegét hosszú évszázadok irodalmára és művészetére. A templomok és kolostorok a vallási, politikai és kulturális élet központjai lettek. A kolostorok sokszor nehezen megközelíthető helyekre épültek, hogy a szerzetesek elmélkedését és művészi munkáját semmi se zavarja. A többékevésbé épségben fennmaradt, vagy ásatások alkalmával feltárt egyházi épületeken és azok szobordíszein, falfestményein, valamint kéziratain feltűnő a délarab hatás. Ez utóbbiak a világ egyházművészetének közös kincsei. Egyetlen nép sem írt annyit pergamenre, mint az etióp. A nagy számban ránk maradt mise- és imakönyveket ragyogó színű, csodás kidolgozású miniatúrák díszítik. A rajtuk felfedezhető bizánci jellegzetességeken kívül közelkeleti hatást is láthatunk, melyet a jeruzsálemi zarándoklatokon részt vett szerzetes-művészeknek tulajdoníthatunk. Leghíresebbek a XV. sz.-ból származó Szt. Arsima-, a Giyorgis-, valamint a Kebran-kéziratok, utóbbi a Tana-tó melletti Gabriel templomból. Sok kézirat a XVI. sz. folyamán Európába is átkerült és a Vatikán, valamint a londoni és párizsi múzeumok féltett kincse lett.

Schwecht Vilmosné

Lelki napok a Mátrában

A Sík Sándor emlékétől is nevezetes mátraszentimrei új templomban (a megboldogult *Kádár László* érsek építtette) július 15—17-ig a Mária-évet köszöntő lelki napok voltak a túristák s a helybeliek részére. A triduumot *Farkas István* piarista lelkiigazgató tartotta, aki a rózsafüzér titkairól elmélkedett a modern ember sorskérdéseinek tükrében. A harmadik napon az elmélkedést, szentmisét egyházzenei, irodalmi áhitat követte, melyen *Budai Ilona* népdalénekes, a nép lelkéből fakadt régi vallásos énekeket énekelt, így elevenítve fel az egyházi évet, melynek minden pillanatában a Szűzanyával találkozunk.

Az énekeket a Mátra költője: Sík Sándor, s a hegy ugyancsak sokat alkotó Rónay György Mária-v „kísérték". A tartalmas napokért *Kacsik Árpád* plébános, a lelki napok irányítója mondott köszö

PLEIDELL JÁNOS
KÖZHÍR P. SZ. ÚJEMB
1900 BUDAPEST
MTA
Művészettörténeti Kut.
Csoport
BUDAPEST
Pf.27
1250

Ára: 5 Ft

Új Ember

1987.
augusztus 2.

KATOLIKUS HETILAP

18.
44.)

A rossz ellensúlya

Minden rossz cselekedet a rossz hatalmát növeli a világban. Aki viszont ugyanolyan erejű jót tesz, hogy a jó hatalmát növelje, az csak az egyensúlyt állítja helyre. De aki a rossz erejénél nagyobb erejű jócselekedetet tesz, az visszaszorítja a gonosz hatalmát a világban.

Hermann Bahr

A Szentatya nyári programja

II. János Pál július 15-én két hónapra Castel Gandolfóba költözött, nyári rezidenciájára, ahol az elmúlt hónapok fáradalmait piheni ki, de egyben felkészül következő tennivalóira is.

Nyári pihenője alatt is minden szerdán helikopteren visszatér a pápa a Vatikánba, hogy megtartsa szerdai általános kihallgatásait. Vasárnaponként a déli Úrangyalát a zarándokokkal és turistákkal Castel Gandolfóban imádkozza. Augusztus és szeptember első szombatján a rózsafüzéri is ott imádkozza a hívőkkel. Az egyéb fogadások és kihallgatások szünetelnek, de a nunciusok, ha Rómába érkeznek, ezalatt az idő alatt is informálják a pápát. Ezen kívül idén is meghív a Szentatya Castel Gandolfóba tudósokat és barátait. Ezek a nyári eszmecserék egy-egy fontos témában tájékoztatják a pápát. Olyan tudományos, kulturális témakörökben tájékozódik, amelyek egyébként napi munkájának körén kívül esnek.

Litván katolikusokkal találkozott Sin bíboros

Jaime Sin, fülöp-szigeteki bíboros július 19-én befejezte 10 napos Szovjetunió-beli látogatását és visszatért Manilába. A főpásztor az orosz ortodox egyház meghívására felkereste Kijevet, Leningrádot, a litvániai Vilniust és Kaunast, valamint Rigát, Lettország fővárosát, amely egyben a Szovjetunió egyetlen bíborosának, a 92 éves Julijan Vaivods-nak székhelye. A főpásztorra nagy hatást tett a vilniusi szentmisére összegyűlt hívősereg, amely szeretetéről és a római egyházhoz kötődő mély ragaszkodásáról tett tanúságot.

Sin bíboros Szovjetunió-beli látogatása során találkozott a Kremlben a Legfelsőbb Tanács elnökségének egyik tagjával. Részt vett a Moszkvától 70 km-re lévő Zagorszkban a Szentháromságról és Szent Szergejről elnevezett kolostor megalapításának 650. évfordulóját ünneplő szertartáson. A kolostor 32 templomában több ezer hívő gyűlt össze, a mintegy háromórás liturgiára. Sin bíboros a Mária Mennybevétele székesegyház oltáránál jelen volt az orosz ortodox egyház főpapjai által celebrált szertartáson. Moszkva és egész Oroszország 76 éves pátriárkája *Pimen* egészségi állapota miatt nem vett részt az ünnepélyes szertartáson, amelynek során 5 papot is szenteltek. A pátriárka azonban kolostori rezidenciáján fogadta Sin bíborost. A manilai érseket díszebéden látta vendégül a Miniszterta-nács Vallásügyi Tanácsának elnöke.

Kína egyháza kilépett a sekrestyéből

Aloysius Jin Luxian sanghaji segédpüspök (eredetileg jezsuita és 12 évi börtönt viselt) sajtókonferenciát tartott a svájci Frieburgban, június elején. Jin püspök hosszabb nyugat-európai úton van egy delegáció élén.

A 120 000 katolikust számláló sangháji egyházmegyének 50 papja van, akiknek átlagos életkora 75 év és közülük csak 20-an állnak közvetlenül lelkipásztori szolgálatban. Ezért nagy fontosságot tulajdonít a papképzésnek a püspök, aki 1982—1985 között a sesani szeminárium rektora is volt. Amikor ezt a kelet-kínai szemináriumot megalapították, egyetlen könyvük sem volt, mert a vörösgárdisták mind felégették a „kulturális forradalom" idején. Ma a szemináriumi könyvtárnak 20 ezer kötete van, amelyet külföldi segélyből vásároltak. Az egyházmegyei kutatóközpont folyóiratot ad ki, mely a világegyház eseményeivel foglalkozik. Havonta egy könyvet publikálnak a teológiai irodalomból, átlag 10 ezer példányban és ezek egy hónap alatt el is fogynak.

A sanghaji katolikus értelmiségiek egyesülete 500 tagot számlál. Az orvos-tagok ingyen részt vesznek a vidéket járó „mozgó klinikák" egészségügyi munkájában. A tanárok esténként francia, angol és német nyelvtanfolyamokat vezetnek, de még nincsenek hivatalosan elismert katolikus iskolák — mondotta a püspök. Az egyesület mérnök-tagjai segítenek a templomok restaurálásában és építésében.

Jin püspök érintette nyilatkozatában az 195" óta megszakadt kínai egyházi kapcsolatokat a Szentszékkel. A kapcsolatok normalizálása előtt szerinte két akadály van jelenleg, de egyik sem leküzdhetetlen. Az egyik a Tajvannal való diplomáciai kapcsolat, a másik az a szentszéki dokumentum, mely szerint valamennyi Rómához hű kínai püspök felhatalmazást kapott, hogy bármelyik papot püspökké szentelhetik. Jin püspök ehhez az utóbbi nehézséghez hozzáfűzte: nem tudja hány ilyen „titkos" püspök lehet Kínában, de szerinte a „földalatti" egyház teológiai képzésének nívója eretnekség veszélyét is támaszthatja. Amikor tíz éve még a templomok zárva voltak, akkor érthető módon sokkal több hívő tartozott ehhez a „földalatti" egyházhoz, de most már csak egy kisebbségről van szó. Kínában mintegy ezer templom és több, mint ezer kápolna működik, és hét papi szeminárium van. Nem lehet többé egyházüldözésről beszélni.

A Szentlélek vihara

Oswald von Nell-Breuning SJ a katolikus szociális tanítás nesztora egy hamburgi lapnak adott nyilatkozatában kétségeinek adott kifejezést a Dél-Afrikai Köztársaság gazdasági blokádját illetően. Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy az ilyen jellegű intézkedések elsősorban a szegényebb népréteget sújtják, és nem érik el a szándékolt célt. A nemzetközi eladósodás kapcsán kirobbant válságot „óriási fikciónak" tekinti az idős páter. Javasolta, hogy egyszerűen töröljék az egész összeget. „Amit kölcsön adtunk, oda van, a kivetett kamatráta pedig már kezdetől fogva üres formalitás volt". Nagyobb tisztességet és őszinteséget sürgetett ezen a téren.

Pozitívan nyilatkozott Nell-Breuning a felszabadítási teológia alapvető törekvéseiről. A „Szentlélek viharának" tekinti, amely Latin-Amerika püspökeit kiragadta „egy teljességgel hibás magatartásból". Óvott azonban attól, hogy a politikai aktivitást tekintsük az egyház fő feladatának.

Magyar szentek csarnoka Somogyban

Július 15-én, vasárnap délelőtt főpapi szentmise keretében áldotta meg *Szendi József* veszprémi megyéspüspök *a boglárlellei Szentháromság templom* szentélyének mozaik képét.

Két esztendővel ezelőtt *Friedrich Wetter* münchen-freisingi bíboros érsek az azóta elhunyt *Lékai László* bíboros prímással és Szendi József veszprémi megyéspüspökkel együtt áldotta meg a templom új üvegablakait, *Pleidell János* alkotását. Akkori beszámolónkban arra kértük olvasóinkat, hogy segítsenek mielőbb megvalósítani a templomépítő Lékai bíboros tervét: legyen ez a somogyországi templom a magyar szentek csarnoka. A Balaton déli partjának ez a pontja valósággal felkínálta a terv véghezvitelét, hiszen már a honfoglalás előtt jó ideig itt tartózkodtak a szláv népek apostolai — Szent Cirill és Metód — s a Traianus császár parancsára Chersonba száműzött, ott vértanúhalált halt Kelemen pápa földi maradványait itt, a tiszteletére épült bazilikában őrizték Rómába vitele előtt.

A most megáldott hatalmas mozaik-kép alján Szent Cirill és Metód térítő apostolok között a vértanú Szent Kelemen pápa alakja emlékeztet a kereszténység kezdeti idejére, s arra, hogy az ő pannonföldi tisztelete köt össze bennünket a pápasággal. Hiszen Szent Kelement még maga Szent Péter jelölte ki utódjául. A templom déli falának színes üvegablakai pedig a magyarság kereszténység megalapozóinak képes

élettörténetét sugározzák elénk. Az új oltárkép kompozíciója — *Somos Miklós* festőművész alkotása — érzékletesen emeli be a magyar egyház földi történetét Máriának, a Magyarok Nagyasszonyának közvetítésével a Szentháromság öröktől örökké tartó életébe.

Ha megvalósulhatna Lékai bíboros nagy álma, a mai Magyarország területén ez lenne az első templom, ahol a szent magyarok legékesebb virágaiból font koszorú látványa intene bennünket arra: fonjuk tovább ezt a koszorút Szűzanyánk és a Szentháromság örömére.

A tervező művész ihletett kezevonasait az ATHENAE GMK. vállalkozásában *Csengeri Tamás* és *Csengeri János* finom munkája illesztette nemes anyagú mozaikba a *Dolbert Ferenc* vezetésével áldozatos munkát végző lellei kőművesek közreműködésével. Az oltárképet felavató ünnepséget pedig a helybeli énekkarból és a budai Mátyás templom itt nyaraló kóristáiból összevont együttes énekes áhítata tette felejthetetlenné *Tardy László karnagy* vezetésével, *Lauter István* erzsébetvárosi orgonista karnagy közreműködésével.

A helybeli egyházközség — *Kovács Imre* plébános fáradhatatlan munkásságának példamutatása nyomán — eddig is alaposan kivette részét az elhunyt bíboros tervének megvalósításából. A templom még hátralévő öt színesablakának elkészítéséhez azonban aligha lesz elegendő a helybeli hívek áldozatkészsége. Testvéregyházak és a magyarországi katolikus hívek áldozatkészségét is szólítja a Magyar Szentek Csarnokának méltó befejezése.

Magyar Ferenc

Kinek az érdeke?

Tegnap még minden egyszerű volt. Mindnyájan értettük a múltat, s azt hittük, a jelent és a jövőt is. Tudtuk, hogy értünk rombolták le a Bastille-t, miattunk harcolt Dózsa, Rákóczi és Kossuth. Ők — s még jó néhányan — a mi történelmünk kerekének a küllői. Azt a kereket pedig — így mondták — nem lehet visszafordítani.

Minden a mi érdekünkben történt, tehát minden egyszerű volt. Még a jövő is, a történelmi kerék útja.

Akkor kezdett bonyolódni a helyzet, amikor úgy tűnt, hogy kishíján bárkinek majdnem mindent el lehet érnie, csak némi ügyesség és a lehetőségek felismerése szükséges. Éles szem, biztos kéz és összeköttetéssel kozmetikázott szerencse.

Ma már ez a mégoly éles szemmel is alig látható lehetőség szertefoszlott. Napjainkban egyre nehezebben tájékozódunk, még a saját, jól fölfogott érdekeink között is. Egyre-másra tanulmányok jelennek meg az érdekek differenciálódásáról, s egyre kevesebben hiszik, hogy a Bastille-t értük rombolták le.

Hoch Róbert a Társadalmi Szemle májusi számában az *egyéni, a csoport* és az *össztársadalmi érdek* precíz megkülönböztetésével próbál rendet teremteni. Megállapítja, hogy a három kategóriába tartozók saját érdekeiket csak *megfelelő feltételek* mellett ismerhetik fel. A feltételek megteremtése pedig nem is olyan egyszerű. Ha az emberek például a népgazdasági érdekről hallanak, „ijedten a pénztárcájukhoz kapnak". Hoch azonban adós marad a válasszal, hogy mihez kaphatnának egyáltalán.

A tanulmány felhívja a figyelmet, hogy „nem lehet valamennyi össztársadalmi érdeket »fent« átlátni és érvényesíteni: mert ehhez nincsenek meg sem az ismeretek, sem az eszközök". Vagyis az érdekhierarchia képviseletét nem lehet mereven összekapcsolni a társadalmi hierarchiával.

Dehát ki képvisel engem?

Ki juttatja érvényre az én érdekeimet?

Előljáróban meg kell jegyeznünk, hogy szociológiai szempontból igencsak kérdéses a fenti elképzelés alapjául szolgáló — egyén, csoport és össztársadalom közti — különbségtétel is. Ha figyelembe vesszük, amit *Vitányi Iván* tanulmányaiban, a primer és szekunder, azaz az elsőfokú és másodfokú közösségekről írt, akkor az ember hovatartozása, a különféle közösségekben való részvételének mértéke, s éppen ezért közösségi érdekképviselete is kérdéseket hagy maga után. *Az érdekképviseletek szövevénye, intézményrendszerünk tevékenységének számtalan átfedése átláthatatlanná teszi, hogy ami történik, végső soron kinek az érdeke.*

Ezért roppant jelentős az igazságosság alapján szót emelni az érdekegyeztetés és -képviselet társadalmi feltételeiért, a demokráciáért — ahogy *Földesi Tamás* és *Héthy Lajos* (Társadalmi Szemle, 87/6.), valamint fent idézett tanulmányában *Hoch Róbert* írják.

Az ember társadalmi azonosítása során, pontosabban az érdekek felismerésének és érvényre juttatásának lehetőségei után kutatva két új orosz szót tanul az ország. Még olyanok is értik, akik az általános és középiskolában nem sajátították el ezt a nyelvet. Csak azok válnak egyre bizonytalanabbá, akik nem akarják lefordítani a hazai követelmények szerint.

Most már ugyan szerkezetátalakításról beszélünk. De még korántsem dőlt el, hogy minek a szerkezetét kell átalakítanunk. Csak a gazdaságét?

Giczy György

:LL JÁNOS

Uj Tükör, XXII.évf.13.sz. 1985

HÍREK

A kis telhetetlen

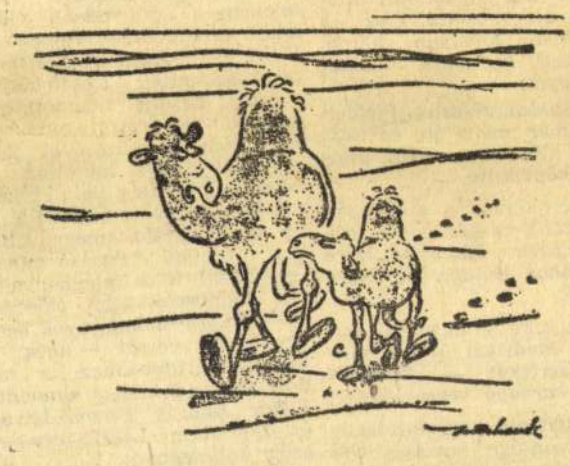

— Vizet, mindig csak vizet, hiszen alig három hete, hogy ittál!?

(Stern karikatúrája)

Ma: 1967. augusztus 30, szerda.

A Nap kél 4 óra 59 perckor, nyugszik 18 óra 29 perckor.

A Hold kél 23 óra 25 perckor, nyugszik 15 óra 51 perckor.

Névnap: RÓZSA.

ÉVFORDULÓ NAPTÁR

140 éve, 1827 augusztus 30-án született Szilágyi Sándor történetíró. Jogot végzett, majd közhivatalt vállalt. 1848-ban

— 153 VETŐMAGMINTÁT vizsgáltak meg eddig a szombathelyi Vetőmagfelügyelőségen. A vizsgálatok várhatóan szeptember első felében fejeződnek be.

— 12 millió forint értékű saját készítésű ételt hozott forgalomba a megyeszékhe-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
udapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

VAS NÉPE

Pleidell János

1967 AUG 9

1021

Három művészet randevúja

Nagy sikerű est a szombathelyi művészpresszóban

Augusztus 26-án, szombaton este kilenc órára benépesült a szombathelyi Művelődési és Sportház galériája. A nagy érdeklődés miatt — pedig még csak meghívót sem nyomattak ez alkalommal — ide „szorult" a ház rendkívüli művészpresszó-előadása, az a művészest, amelyen három művészeti ág adott találkát egymásnak:

A képzőművészetet *Pleidell János* már méltatott és több század által megcsodált kiállítása képviselte.

Az irodalmat, a szép szót, a népszerű, és közkedvelt művészházaspár, *Sinkovits Imre* és *Gombos Katalin* varázsolta elénk.

A muzsika a nagyhírű budapesti Madrigál Kórus műsorán szerepelt — *Szekeres Ferenc karnagy* vezényletével.

Szombathely művészetkedvelő közönsége nevében *Gál Ferusz József* köszöntötte a művészeket, s a kórust. A művészpresszó hagyományához híven kamara jellegű volt az est, bensőséges, kedves, családias hangulatú — s ez nemcsak jellegéből, hanem a műsor összeállításából is fakadt. Orlando di Lassótól Monteverdin át Kodályig vezetett a Madrigál Kórus műsora, amely tökéletesen interpretálta a műveket, a legszebb, de legnehezebb „hangszer", az emberi hangszál tökéletes megszólaltatásával. Az énekelt számok közül szinte egyet sem lehet kiemelni, mint „leg"-et, hisz a maga nemében valamennyi tökéletes tolmácsolásban hangzott el.

A muzsikát szépprózа és vers szakította meg: Gombos Katalin egyéniségének megfelelően a könnyedebb, vidámabb irodalomból válogatott: Moliére-t, Burnst, Shakespeare-szonettet, Kosztolányi-prózát, Petőfit mondott, s nagy sikert aratott műsorvégi vidám versfüzérével. Sinkovitstól ismét hallottuk a képernyőről még mindig bennünk élő zaklatott monológot, az Egy katona megy a hóban ... című megrázó művet — ezúttal is a mondanivalóval azonosuló átélt előadásmódban. De mondott sok kedves Petőfi verset — még a legközismertebbekhez is tudott újat adni — s elmondta Fodor András, Simon István és Benjamin László egy-egy szép költeményét. Közös számuk volt Madách Tragédiájának Kepler-jelenete.

A húszperces szünetben Pleidell János tartott tárlatvezetést: szóban is elmondva egy-egy művének történetét, megszületését.

Ez a rendkívüli művészpresszó-előadás sikere a jeles művészek közreműködésén túl dicséri a rendezőséget is, amely megragadta az alkalmat, hogy a Savaria napokon városunkban járt művészek egy ilyen esten felcsillanthassák tehetségük legjavát...

(szakály)

PLEIDELL János

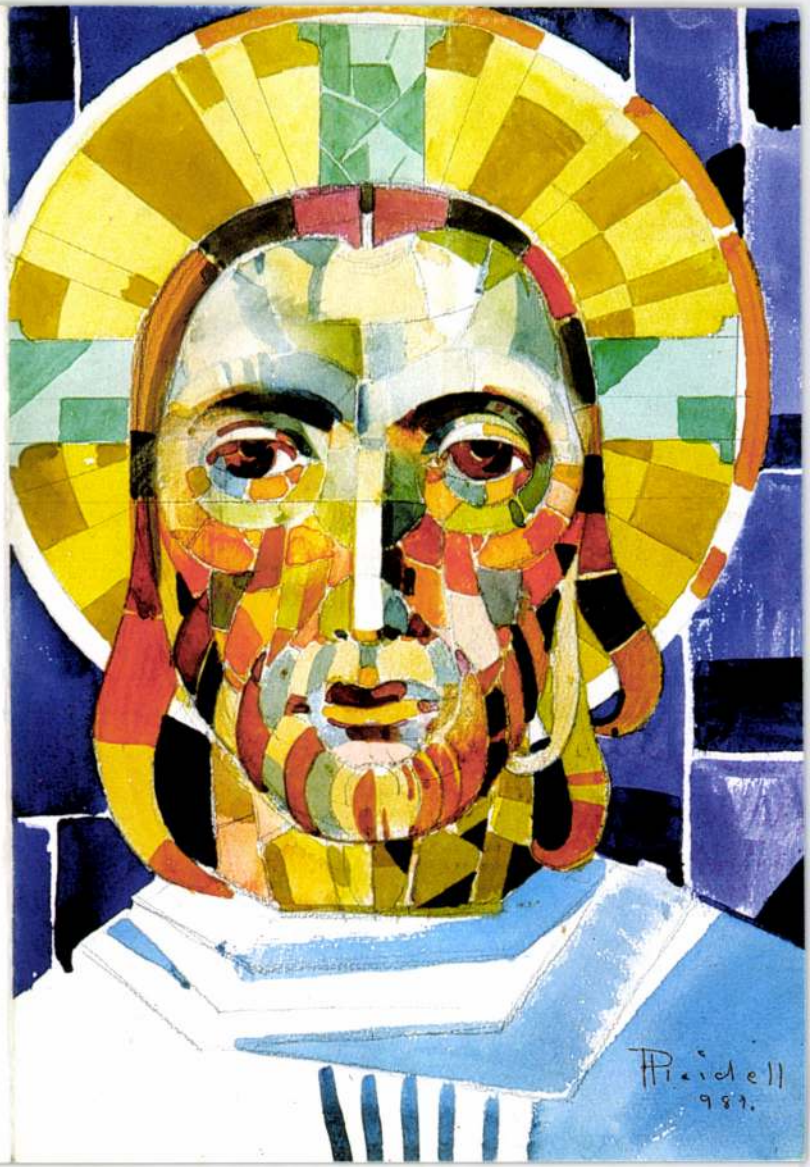

F.k.: Cséfalvay Pál

MEGHÍVÓ

1997. június 1-én, vasárnap, 16 órakor
a Keresztény Múzeum földszinti termeiben

Pleidell János
festőművész

kiállítását nyitja meg

Cséfalvay Pál
kanonok, múzeumigazgató

Megtekinthető 1997. augusztus 10-ig,
hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.
Esztergom, Mindszenty tér 2.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

VAS NÉPE

Pleidell János

1971 AUG 29.

1021

— PLEIDELL JÁNOS festőművész kiállítása tegnap zárult a szombathelyi Művelődési és Sportház galériáján. A rendkívüli érdeklődésre való tekintettel a Képcsarnok Vállalat szombathelyi boltjába áthelyezték és szeptember 15-ig meghosszabbították a kiállítást.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

VAS NÉPE

1967 AUG 3

Pleidell János

— VASI TÁJKÉPEKKEL egészítik ki Pleidell János augusztus 13-án megnyíló szombathelyi kiállításának anyagát. A neves festőművész tárlatán olasz tájképek és a busó-sorozat képei is helyet kapnak.

4/1021

A RUMI FÜRST-HÁZ

Pleidell János

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1960 APR 28

MAGYAR NEMZET

A Művösvölgyi Szinkron-műterem is bekapcsolódott a kiállítótermek sorába: Pleidell János festőművész munkáiból rendeztek a klubhelyiségben bemutatót.

*

Florida State

Pleidell János

1970 MAJ 15

MAGYAR HÍRLAP SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP KIADÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉLMAGYARORSZÁG

Szeged

[illegible]

— **Pleidell János** festőművész képeiből nyílik kiállítás ma délután 5 órakor a Képcsarnok Vállalat Kárász utcai bemutatótermében. Megnyitó beszédet mond: Szelesi Zoltán művészettörténész.

— **A kisteleki művelődési** [illegible] Füzesgyar-

SZOLGÁLATÓ
MAGYAR
HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-048, 337-748, 340-724

DÉLMAGYARORSZÁG

Szeged

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Pleidell János

MAGYAR NEMZET 1961 JUN 2 9

NAPL

1021

Pleidell János festőművész 21 nemzet 232 pályázója közül Braccianóban elnyerte a 100 000 lírás nagydíjat. A pályázaton egy Braccianóban 5 óra alatt elkészült tájképpel kellett részt venni. Pleidell olaj-festményével a külföldiek részére kiírt nagydíjat kapta meg a múzeumigazgatókból, neves kritikusokból álló zsüri döntése alapján.

gépet indítanak a fontos ároraktakarmány betakarítására.

Szolnok megye nagy kiterjedésű gabonaföldjein napról napra több állami gazdaság és termelőszövetkezet kezdi

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1967 AUG 10

NÉPSZABADSÁG

Pleidell János

vagóval kettévágják. Majd az emelőszerkezettel partra tett két hajótestet újra összehegesztik.

— PLEIDELL JÁNOS festőmű-vész kiállítása vasárnap nyílik meg a Szombathelyi Művelődési és Sport Palotában.

1024

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Pleidell János

NÉPSZABADSÁG

1967 AUG 9

— PLEIDELL JÁNOS festőművész képeiből nyílik meg kiállítás vasárnap Szombathelyen, a Művelődési és Sportházban.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Pleidell János

NÉPSZABADSÁG

1967 AUG 2

1021

„SAVARIA, 1967"

Mozart- és Gluck-opera, történelmi karnevál, kiállítás, hangverseny és bál az idei szombathelyi és kőszegi műsorban

(Tudósítónktól.)

Az idén augusztus 12 és 27 között rendezik meg Vas megyében a Savaria ünnepi játékokat. Az események színhelye Szombathely és Kőszeg, ez a történelmi hagyományokban, műemlékekben, természeti szépségekben és lelkes patriótákban gazdag két nyugat-dunántúli város. Az idei rendezvények együttesen a „Savaria 67" nevet viselik, jelezvén, hogy az ünnepi program nemcsak évenként visszatérő, hagyományos elemeket tartalmaz, hanem minden évben, így az idén is bővül, gazdagszik, és szolgál valami friss meglepetéssel.

A legjelentősebb esemény, természetesen, a két opera előadása lesz, és a hagyományos történelmi karnevál. *Mozart Varázsfuvoláját augusztus 12-én és 20-án, Gluck Iphigenia a taurisok földjén című operáját pedig augusztus 13-án és 19-én adják elő* a Szombathelyen feltárt Isis-szentély falai közötti szabadtéri színpadon. Mindkét előadást *Huszár Klára* rendezi, *Kórody András* vezényli, a díszleteket *Forray Gábor*, a jelmezeket *Márk Tivadar* tervezte. A Mozart-műben, Sarastro szerepében *Siegfried Vogel*, a berlini Staatsoper magánénekese lép fel, a többi főbb szerepet. *Bartha Alfonz, László Margit, Gábor Artemisz, Nádas Tibor* és *Koltai Valéria* énekli. A Gluck-opera főbb szerepeiben *Déry Gabriella, Réti József* és *Nagy Sándor* lép fel.

E két kamarajellegű opera négyszeri előadásával szöges ellentétben áll a több ezer lelkes műkedvelőt megmozgató történelmi karnevál, amely — újdonságként — már augusztus 26-án, este megkezdődik a szombathelyi Bersenyi Dániel téren, Magyarország egyik legszebb és legegységesebb barokk terén. Ekkor mintegy félórás játékban idézik fel annak a napnak az emlékét, amelyen Savariában tudomást szereztek a császárgyilkosságról, s nagy örömmel készültek másnapra, a császárnak jelölt Septimius Severus érkezésére és méltó fogadására. Másnap — ezúttal persze, augusztus 27-én, vasárnap délelőtt 11 órakor — meg is érkezik a várt vendég, akit császárrá választanak, majd megkezdődik a nagy karnevál, a színes felvonulás. Avarok, honfoglaló magyarok, Hunyadi- és Dózsa-korabeliek, törökök, kurucok és franciák vonulnak egymás után. A 48-as szabadságharc, a Tanácsköztársaság és a felszabadulás korát képviselő menet után napjainkig ér a város mintegy 2000 éves történelmét bemutató tabló. A karneválon a Főpap, illetve a Főpapnő szerepében *Sinkovits Imre* és *Gombos Katalin* működik közre, a karnevált *Turián György*, a kecskeméti Katona József Színház főrendezője rendezi.

E három fő eseményt jól egészítik ki más rendezvények. A zsennyei művésztelep iparművészeti kiállítása szeptember 3-ig tekinthető meg a Savaria Múzeumban. Kőszeg templomában augusztus 5-én este rendeznek hangversenyt, amelyen *Gergely Ferenc* orgonaművész és a *Szekeres Ferenc* vezette *Budapesti Madrigálkórus* működik közre. A kőszegi Jurisich-várban augusztus 26-án turistabált, ugyanezen az estén a szombathelyi művelődési és sportházban művész—közönség találkozót rendeznek. Ugyancsak itt nyílik meg az ünnepi hetekben *Pleidell János* festőművész kiállítása.

Ebben az időszakban rendezi meg a KISZ megyei bizottsága a hagyományos *hármas határtalálkozót*, amelyen a vendéglátók csehszlovák és osztrák fiatalokkal ismertetik meg a megyét, a megyei fiatalok munkáját, életét. A „Savaria 67" eseményeire a tavalyinál is több külföldi vendéget várnak, elsősorban Jugoszláviából és Csehszlovákiából. Az ünnepi játékok nézői és vendégei Vas megye más nevezetességeivel, így *Kőszeg és Ják híres műemlékeivel is megismerkedhetnek az ünnepi játékok napjaiban.* Jegyeket és felvilágosítást nemcsak Vas megye, hanem a főváros idegenforgalmi hivatalaiban is kaphatnak az érdeklődők.

Hat évvel ezelőtt, amikor először rendezték meg Vasban az ünnepi napokat, még csak önmaguk szórakozására, okulására szánták mindazt, amit a lakosság összefogása, szülőföldszeretete megteremtett. De a játékok híre évről évre nőtt s ma már nemcsak a megyében, hanem országszerte érdeklődést kelt s híveket toboroz ennek a változatosan szép tájnak, vendégszerető lakosainak. A megyében s elsősorban székhelyén lázas készülődés jelzi, hogy a „Savaria 67" minden elődjénél emlékezetesebbnek ígérkezik.

KÖZGAZ

A reform előkészítése a Ganz Műszerben

Az előkészítő munka a Ganz Műszer Műveknél már tavaly megkezdődött. Vállalati irányelveket dolgoztunk ki, s ezeket fel is használtuk az 1967. évi munkaprogram (intézkedési terv) összeállításánál. Az új gazdasági mechanizmusra való felkészülés vállalatunknál kettős: egyrészt folytatjuk a vállalat átszervezésekor kialakított elképzelések gyakorlati megvalósítását, másrészt igyekszünk alkalmassá tenni a vállalatot, hogy rugalmasan, jól működjék az új gazdasági mechanizmus körülményei közt. Ez utóbbiról szeretnék beszélni.

Koncepciók, tervek, munkaprogramok

Ez év végéig kidolgozzuk és a különböző fórumokon, a termelési tanácskozásokon is megvitatjuk *a vállalat fejlesztésének műszaki-gazdasági koncepcióját.* Miután a vállalat nem központi tervutasítások alapján állítja össze tervét és munkaprogramjait, szükség van a fejlődés irányát meghatározó koncepcióra. Ez összehangolja a vállalat vezetőségének és kollektívájának elképzeléseit a népgazdaság fő céljaival. A vállalat fejlődésének irányát megfogalmazzuk a vállalat kereskedelmi, műszaki fejlesztési, beruházási, termelési, ár-, hitel-, káder- és bérpolitikájában.

A fejlődés irányát meghatározó vállalati koncepció kiegészül távlati, 3—5 éves tervekkel. Egyelőre 1970-ig kívánjuk kidolgozni a vállalat *komplex munkaügyi főosztályát fokozatosan, összefogó közgazdasági főosztállyá kívánjuk átszervezni.* Ez az évi terv összeállításának koordinálásán túl a távlati tervek kidolgozásával is foglalkozik.

A vállalatok eddig is készítettek a beruházásoknál gazdasági elemzéseket. Ezek a számítások azonban nem voltak elég pontosak, megbízhatóak, betartásukat általában nem is ellenőrizték. Most a vállalatok rákényszerülnek saját létük és fejlődésük érdekében, hogy a rendelkezésre álló beruházási eszközöket nagyon megfontoltan, gazdaságosan használják fel. Ezért fontos a beruházások gazdaságossági elemzése, a megtérülések vizsgálata. *Közgazdászokkal, mérnökközgazdászokkal kell kiegészíteni a gyárfejlesztési, beruházási apparátusunkat.*

A műszaki fejlesztési részlegek a vállalatoknál gazdaságossági számításokat általában nem végeztek. A műszaki fejlesztési osztályokat, mindenekelőtt a főkonstruktőrt, a főtechnológust, de a termelési főnököt is, elemzőmunkára alkalmas közgazdász munkatársakkal kell megerősíteni. Csak akkor lehet a gazdasági elemzőmunka sikeres, ha az elemzés eredményeit utasítási joggal rendelkező szakvezető azonnal hasznosíthatja.

A döntési jog

Nem képzelhető el, hogy a vállalat igazgatója személyében képes legyen az összes ügyekben sult gazdasági vezetők minden szinten a társadalmi szervekkel együttműködve, tanácskozva, véleményüket előzetesen kikérve hozzák meg fontos döntéseiket.

A kereskedelem

Mivel eddig az értékesítést monopolhelyzetben levő értékesítő, készletező vállalatok látták el, az iparvállalatok kereskedelmi szervei legyengültek, főleg bonyolító, közvetítő szerepet láttak el. A helyzet most megváltozik. Szükséges a kereskedelmi osztályok megerősítése mérnökökkel, technikusokkal, közgazdászokkal. Szükség van továbbá jó képességű, a gyártmányokat jól ismerő kereskedelmi vezetők beállítására. Ahhoz, hogy a felhasználókkal, a kooperáló vállalatokkal jó együttműködést alakíthassanak ki, a kereskedelmi vezetőknek és beosztottaknak jogot kell adni arra, hogy rendeléseket visszaigazoljanak, felárakat állapítsanak meg, árengedményeket nyújtsanak, készárukészleteket átalakíttassanak.

Az igazgató irányításával központosítani kívánjuk a kereskedelmi munkát. Elsősorban a kereskedelmi munkán keresztül biztosítható, hogy a vállalat a népgazdasági érdekeknek, a kidolgozott fejlődési iránynak megfelelően működjék. Ezért *egységes belkereskedelmi főosztályt* alakítottunk ki belföldi értékesítésre. A nagyfogyasztókat, elsősorban a Magyar Villamos Műveket és a nagy járműgyárakat, közvetlenül, más fogyasztókat és a kisfogyasztókat pedig nagykereskedelmi vállalat útján szolgáljuk ki.

A felhasználókkal a létrehozandó *vevőszolgálati osztály* szakemberei tartják a kapcsolatot. Ta-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

VAS NÉPE

Pleidell János

1967 AUG 13

1021

Pleidell János kiállítása Szombathelyen

Ma délelőtt 11-kor nyílik Pleidell János festőművész kiállítása a szombathelyi Művelődési és Sportház galériáján. Itáliai és hazai tájképek, köztük több vasi tájkép alkotják a tárlat anyagának zömét. A Képcsarnok Vállalat által rendezett kiállításon dr. Solymár István, a Nemzeti Galéria főigazgató helyettese mond megnyitó beszédet. (Képünkön: Pleidell János a nemrég festett bozsoki tájkép előtt a Művelődési és Sportház galériáján.)

APRÓHIRDETÉS

DÍJSZABÁS szavanként:
hétköznap 1.— Ft, vasárnap 2.— Ft
(A vastagon szedett szó kettőnek számít. A legkisebb hirdetés tíz szó.)

Ingatlan

Táplánszentkereszten Rákóczi Ferenc utca 40. szám alatt épülő **ház** gyümölcsössel eladó. Levélcím: Borbély Imre, Székesfehérvár, Schönherz Z. u. 32. (5339)

Kőszegi szőlőkben főútvonalnál 2500 négyszögöl gyümölcsös megosztható**an** ölenként nyolc forint, eladó. Érdeklődni: Szombathely, Ehen tér 8. II. 11. telefon: 28-48. (5467)

Házhely eladó belvárosban. Érdeklődni: Szombathely, Zsdánov u. 36. 5-től 7-ig. (5513)

Azonnal beköltözhető magányos ház eladó Szombathely, Sárvár u. 6. Érdeklődni: Bajcsy-Zs. u. 23. II. em. 11. (5514)

Aranyodi hegyen 750 négyszögöl terület szőlővel, gyümölcsössel, ter-

Másfélszobás összkomfortos szombathelyi lakásomat elcserélném budapestivel. Választ „II. emeleti" jeligére a szombathelyi Hirdetőbe. (5470)

Elcserélném szoba-konyhás, hálófülkés lakásomat belvárosi kettőszobás összkomfortos lakásra. Címeket „Kettőszobásra" jeligére a szombathelyi Hirdetőbe. (5529)

Adás-vétel

Szelonok, ágybetétek 900.— forinttól. Mintát, árajánlatot küldök. Csomagolás, szállítás díjtalan. **Gelér Sándor kárpitos, Pápa.** (2)

Kitűnő fehér boromat utánvéttel 16,— Ft-ért rendelésre szállítom Tóth Pál, Pusztaszer. (5209)

Fénycsőarmatúrákat készítünk egyes, kettes, hármas fénycsővel, 20, 40 W-os kivitelben Rövid szállítási

Tüzelési hulladék

10.— Ft/q-énti áron **nagy mennyiségben kapható az Egervári Faipari Ktsz-nél,** naponta reggel 7 órától délután 16 óráig. (5518)

Pannónia motorkerékpár jó állapotban levő sürgősen eladó Gersekarát, Dózsa György út 194. (5512)

Szombathely, Homok út 9-ben süldők eladók. (5515)

Pannónia motorkerékpár eladó Szombathely, Pataki István u. 1. (5516)

Új cseh gyermek sportkocsi eladó Szombathely, Dolgozók útja 9. (5517)

Simpson robogó sürgősen eladó Szombathely, IX. ker. Bárdos Alice u. 3. Olad. (5521)

13 q morzsolt

Eladó tégla, tetőfa, cáki kő, betonkavics, ajtók, ablakok. Érdeklődni: Szombathely, Rumi út 186. sz. alatt. (5543)

1000-es Wartburg kifogástalan állapotban 30 000 kmrel eladó Szombathely, Dimitrov körút 15. (5544)

Állás

A Budapesti Lakásépítő Vállalat azonnal felvesz — budapesti munkahelyekre — kőműveseket, ácsokat, könnyűgépkezelőket, villanyszerelőket, kubikosokat és férfi segédmunkásokat. Különélési díjat rendelet szerint fizetünk. Munkásszállást és napi kétszeri étkezést biztosítunk. — Tanácsigazolás és munkaruha szakmunkásoknak szerzésére szükséges. Jelentkezés Budapest, V., Kossuth Lajos tér 1. 15., földszint (5509)

A Bábolnai Állami Gazdaság augusztus 20-án lovasbemutatókkal egybekötött **lóeladást** rendez. Eladásra kerül kb. 50 db angol telivér, magyar félvér, lipicai és arab fajtájú 1—10 éves korú, hátas-, sport- és tenyészhasznosítású, vegyes ivarú ló. (5018)

Kárpitos iparitanulót felveszek, Németh kárpitos, Szombathely, Bajcsy u. 9. (5548)

Ikervár és Vidéke körzeti Fmsz a pecöli italboltjába szakképzettséggel rendelkező italboltvezetőt keres. Átlagforgalom: 70 ezer Ft. Erkölcsi és működési bizonyítvány szükséges. Jelentkezni lehet az Fmsz ig. elnökénél személyesen. (5550)

A 17. sz. Autóközlekedési Vállalat

autó-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

VAS NÉPE

Pleidell János

1967 JUL 23

— **Pleidell János** képeinek első szállítmánya megérkezett a Képcsarnok Vállalat szombathelyi boltjába. A neves magyar festőművész alkotásaiból augusztus 13-án kiállítás nyílik Szombathelyen, a Művelődési és Sportházban.

— A LEGJOBB TAVASZT

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

Pleidell János

MAGYAR NEMZET

1971 JUN 4 -

Pleidell János festőművész kiállítását ma délután fél hatkor nyitja meg Keresztúry Dezső a Mednyánszky-teremben.

1021

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Pleidell János

ESTI HÍRLAP
1962 JUL 9

A római Magyar Akadémia

A mult héten zárult a római Magyar Akadémián *Pleidell János* festőművész kiállítása, amely témája — a busójárást megelevenítő vásznai — és kifejezőereje révén jelentős sikert aratott: legutóbb az olasz rádió munkatársai készítettek interjút a művésszel.

A római Magyar Akadémia ezzel a kiállítással fejezte be 1961—62-es évadját. Az intézmény egyike a magyar kultúra legjelentősebb külföldi fellegvárainak és a római szellemi életben is tekintélyes helyet tölt be. Az idei évad tizestjén *Takács Paula, Joviczki József, Wehner Tibor, Antal Imre, Rados Ferenc és a Komlós vonósnégyes* lépett fel a többi között. A siker oly mérvű volt, hogy a nagyterem rendszerint szűknek bizonyul. Igen nagy visszhangja volt az olasz sajtóban a firenzei írókongresszuson részt vett magyar küldöttség — *Tolnai Gábor, Illyés Gyula, Passuth László, Váczi Mihály* — ankétjának. A Palazzo Falconieri, az Akadémia székhelye számos ösztöndíjasnak és egy év alatt mintegy félezer magyar írónak, tudósnak, művésznek adott otthont és segítséget római tartózkodása idején.

Ma dé
a béke-

Százegy
Bernal pro

Moszkva, július 9.

Százegy ország több mint kétezer képviselője jelenlétében *ma délelőtt megnyílt Moszkvában a leszerelési és béke-világkongresszus.* Egy pillanatra az ember az Egyesült Nemzetek Szervezetébe képzeli magát, azzal a különbséggel, hogy itt nem hivatalos politikusok gyűltek össze, hanem *a békeharc társadalmi képviselői.* Az igazság az, hogy mindkettőre. kormányokra, hivatásos politikusokra és a nem hivatásos békeharcosokra egyaránt szükség van a lesze-

Pleidell János

MEGTEKINTHETŐ: 1971. VI. 4 - 18.

HÉTFŐ, KEDD, SZERDA	9,30–18 ÓRÁIG
CSÜTÖRTÖK, PÉNTEK	10,30–19 ÓRÁIG
SZOMBAT	10-14 ÓRÁIG

71,157 – Képcsarnok V. Ny.

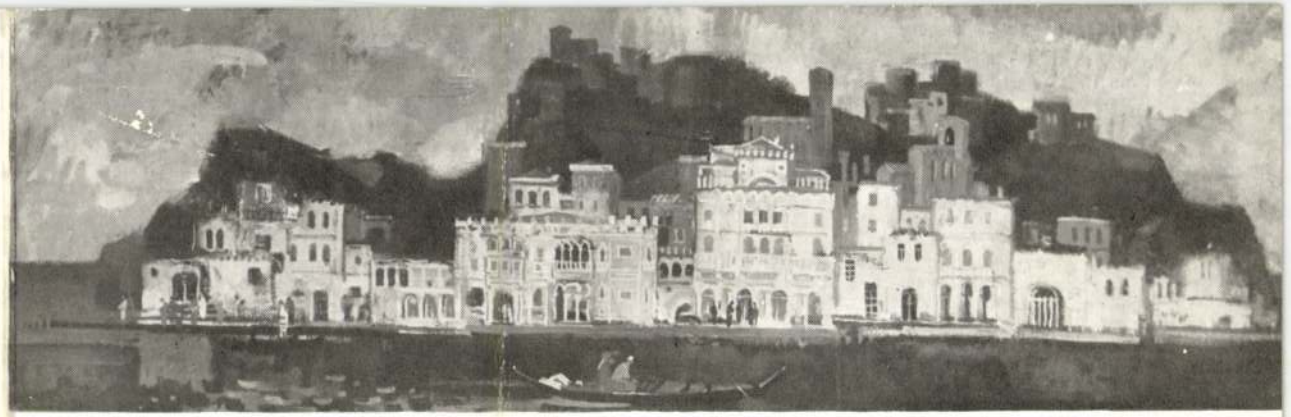

MEGHÍVÓ

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

PLEIDELL JÁNOS

FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSÁNAK
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1971. JÚNIUS 4-ÉN,
PÉNTEKEN DÉLUTÁN FÉL 6 ÓRÁRA

MEGNYITJA:
KERESZTURY DEZSŐ

MEDNYÁNSZKY
TEREM
V., TANÁCS KRT. 26

Pleidell János

festőművész

„A színek ingence – a fényözön festője"

Pogány Ö. Gábor

cikke

Művészet
90/1

MŰHELY

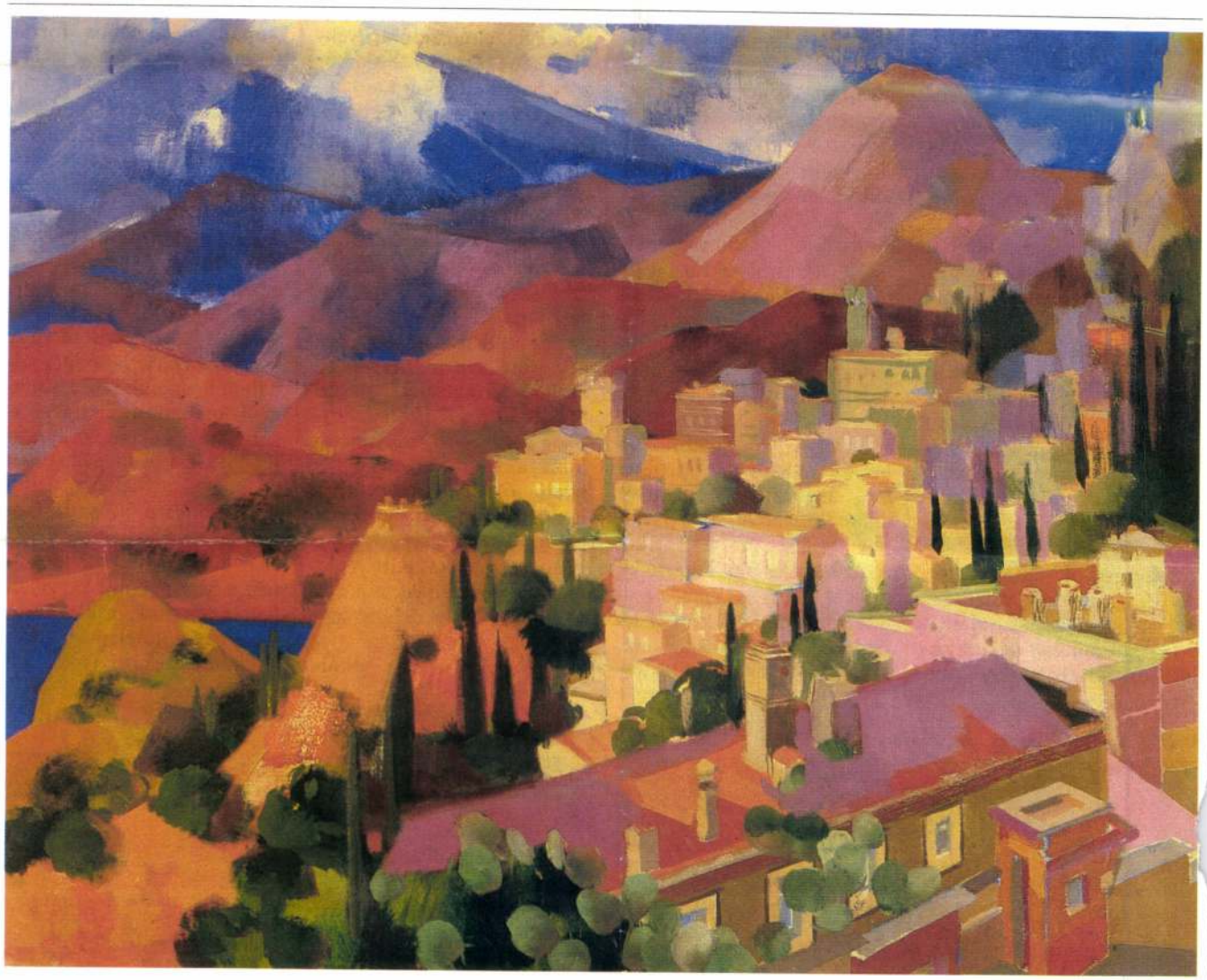

Pleidell János: Tengerparti város, olaj, vászon, 1968

kialakított vonalas és két dimenzióra egyszerűsített stilizálással idézte fel a passiósorozat állomásait. Boldog Özséb figurájában az öreg remeték szerénységét és magányát bravúros leegyszerűsítéssel érzékeltette.

Munkásságának külön is kiemelendő fejezete rajzművészete. A bibliai tárgykörben vállalt kompozíciókhoz remek előképeket rajzolt. A halott *Krisztus siratásának* boltíves elrendezéséhez készült kartonja tökéletes akadémiai tanulmány. *Veronika* segítő-együttérző áhítatát a hibátlan rajzkészség példamutató teljesítményével, a valósághűség szürrealizmusával hitelesítette. A tévedhetetlen rajztudás lett ténykedésének alapja, erre épül minden stiláris ötlete, expresszív mozgékonysága, mértaniasan szerkesztett tudatossága. A Magyar Nemzeti Galéria grafikai gyűjteményében található egyik *Önarcképe* 1943-ból: elmélyülő figyelmet keltő tollrajz, melyet a papiros fehér felületein kihagyásos módszerrel kezelt plaszticitás, a ritkásabb és sűrű satírozás vonaljátéka, a közvetlenség és díszítményesség szellemes ötvözete jellemez, miközben eleget tesz a hitelt érdemlő ábrázolás követelményeinek is.

Ezzel a valóságábrázoló tévedhetetlenséggel oldja meg az arányok önkényes alkalmazásában, a távlattani eretnekségekben jelentkező artisztikus alaki meglepetéseket. A *Hegyi beszéd* mediterrán dombok között lejátszódó tömegjelenet, könnyed, atmoszférikus fes-

alakok és rezgő foltok között bújkáló fénycsúcsokkal előadott látomás, melynek misztikus plein airjéből csak Krisztus alakja emelkedik ki foszforeszkáló tógájával, széttárt karjának áldást osztó gesztusával. De ez már az a bizonyos látomásos festészet, amiért Pleidell oly népszerűvé vált a szakmabeliek és a műbarátok körében egyaránt. *Supka Magdolna* a „színek ínyencének" nevezi őt; *Zolnay László* a „fényözön festőjének". Olyan valaki, aki természeti élményeit töretlen sugárzásban képes átvinni vásznaira, azzal az elmélyültséggel, ahogyan látta, tapasztalta a nap meleg felvillanásait, a párák és ködök áttüzesedését hajnali órán, vihar után.

Pályája folyamán sokáig

sokból ismerkedett az itáliai tájjal, a toszkán kolorittal, képtárakban, múzeumokban, a Louvre-ban, Bécsben, Drezdában, reprodukciók révén, de a reneszánsz nagyjai és aprószentjei tökéletesen megbízható képzeteket indítottak el benne, ami az olasz kisvárosok, meghitt tengeröblök helyi hangulatát illeti. Végül azután vagy negyedszázada adódott alkalma hosszabb időt eltölteni Rómában, a félsziget varázslatos vidékein, az északról jött festők megvilágosodásának kegyhelyein, a nápolyi öbölben, az antik emlékek vonzáskörében. Ezekre a hónapokra emlékeztetnek a hegyre épült képzeletbeli kisvárosok, sziklavárak, vízparti üdülőtelepek, ciprusokkal dekorált szigetek ké-

Pleidell János: Lila sziget, olaj, vászon, 1968

...ceruza, karton, 1955

...get. Pedig nem állítható ró-
la, hogy egyértelműen derűs

Bódi Ágnes: Idol, tempera, tus, kréta, papír, 70 × 50 cm, 1988 (fotó Sulyok Miklós)

talanná fosztott, viharvert alakzatokat állít elénk, amelyek vonzáskörzetében felfeltünedeznek – gonosz kis figurák képében – a művész fantáziaszülte lényei is. Tetszetős, színes lapjainak elemeit múltba tekintő, csapongó képzelet és önfeledt játékosság rendezi egységbe. Olyan egységbe, ahol jól megfér egymással a fennkölt ünnepélyesség csendje és a pusztulást kísérő gúnykacaj vijjogása.

Bódi Ágnes néhány esztendő alkotómunkája során többféle technikával, anyaggal, kifejezésmóddal próbálkozott, többféle képi nyelv kimunkálásával kísérletezett, de stílusa még napjainkra sem kristályosodott ki. Érzékeny látásmódja, kutató alkata, tehetsége, formateremtő készsége számos emlékezetes művet teremtett, s az érdeklődési kör várható változásai, a kísérletező kedv csapongásai további meglepetések ígéretét hordozzák.

Wehner Tibor

1963 DEC 6
1021

Húsz hónap után elfelejtik

Olasz tájak között Budán • Mikor lesz kiállítás? • Beszélgetés Pleidell János festőművésszel

Az ember külső jelek után kutat, ha művésszel találkozik, olyanok után, amelyek figyelmeztetnek a rendkívüliségre. Húszhónapos olaszországi tanulmányút után leülni *Pleidell János* festőművésszel és beszélgetés közben a kint készült munkákat nézve, keresni az arcon egy-egy mozdulatban az elhivatottság nyomait, bizony csak kudarc lehet. Inkább zömök, mint magas. Inkább iskolaigazgatóra emlékeztet, mint művészre. Talán a bajusza, amelyre akár villamoson is felfigyelünk. Tömött, dús

a bajusz

— Majdnem elvesztettem Olaszországban — mondja mosolyogva.

— A bajuszt?

— Azt bizony — és mesél.

Perugiában történt. Karnevál, s az egész város sippal, dobbal, az utcán énekelve, kosztümben. Elő a vázlattömböt. De a felvonulók között csak jelmezesen lehet járkálni. Vállára borítottak egy fekete, középkori doktori talárt, és a fejébe nyomtak egy óriási föveget. A karnevál végén, amikor visszaadta a kölcsönholmikat, rámutattak a bajuszra is, hogy azt is vissza. Csekély olasz tudással magyarázta, hogy az saját gyártmány. Nem hitték el, és rángatni kezdték. Talárosan, fövegesen, bajuszosan menekült vissza a közeli szállóba, ahol némi meglepetést keltett a megváltozott vendég. De a bajusz ma is megvan.

Beszélgetünk és akár egy színes álomvilág, úgy vonul el előttünk az olasz táj, városok, emberek, évszakok olajképekben, guasokban. Többször láttunk már tanulmányúton készült képeket kiállítva. *Pleidell János* munkája előkelő helyet foglal el. Kerülve bőbeszédűséget, adja vissza nem egy utca képét, hanem levegőjét, hangulatát, nem határust, hanem az ember jellemét, múltját, jelenét, nem egy öblöt, szigetet, hegyre épült kisvárost, hanem a táj nyomorúságát, vagy derűs világát. Gazdag anyag.

Altató a vacsorában

— Talán mondani sem kellene, hogy ennél sokkal többet alkottam. Különösen az első időben, egy olyan nyugtalan, kapkodó állapot fogott el, mintha attól kellene félnem, örökre és visszavonhatatlanul eltűnnek szemem elől a látott dolgok. Nagyon rossz állapot volt, idegileg, szellemileg megviselt. Lefogytam, rosszul aludtam. S anélkül, hogy tudtam volna, a *Magyar Intézet* munkatársai kezelésbe vettek: altatót kevertek a vacsorámba. Ettől, és nyilván attól is, hogy megismerve az olasz világ hangulatát, levegőjét, egyre elégedettebb lettem a munkámmal, rendbe jöttem. Mindenkinek ajánlani tudom: akár-

Fiesolai utcarészlet

hová vetődik, előbb ismerkedjen, szívja magába az új élményeket, mielőtt dolgozni kezdene.

Csak ígéret

— És milyen érzés húszhónapos távollét után visszajönni a régi környezetbe?

— Ha a hazai ízekre, levegőre, környezetre gondolunk, biztonságos, jó érzés. Ami viszont nem jó, hogy elfeledkeznek az emberről.

— Például?

— Lassan negyedéve, hogy itthon vagyok, s többször kértem a minisztérium képzőművészeti osztályát, jöjjenek ki, nézzék meg az anyagomat. Még ma sem látták. Sokat szaladgálok azért is, hogy kiállíthassam a képeimet, s az ígéret: 1965-re kaphatok helyiséget. Pedig amit csináltam, azt nem a magam szórakozására tettem. És én úgy vagyok, hogy amíg nincs egy dolgom rendezve, nem tudok továbbmenni, újabb munkába kezdeni.

Olasz folyóiratokat, művészeti lapokat, katalógusokat lapozgatunk. *Pleidell Jánosnak* a húsz hónap alatt több kiállítása volt Olaszországban, s még több lap foglalkozott művészi munkásságával. És éppen Magyarországon nem tudunk neki helyet adni? Önkéntelen a kérdés: miért küldünk tanulmányútra művészeket?

Pesold Ferenc

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
ESTI HIRLAP

VIII. évfolyam, 28

1963. december 6. péntek

...i Hirlap

...TIKAI NAPILAP

...ó szó...

Felhős,

A Meteorológiai Intézet ... tig: kisebb felhőátvonulások ... Időnként élénk északi szél, ... előtt a hőmérséklet nulla ...

Első sielők a Normafánál

...ashingtonban

...ltatta

...gyezményt

körök később közölték az újságírókkal mindannak a lényegét, amit Johnson

a nemzetbiztonsági tanács tagjainak, illetve a külügyminisztérium tisztviselőinek elmondott.

Johnson bevezetőben arról beszélt, hogy az elhunyt Kennedy kormányzása idején megnövekedett az Egyesült Államok katonai ereje. *Az elnök fontosnak nevezte a katonai erő megőrzését, de hangoztatta, hogy az Egyesült Államoknak „igazságos, mérsékelt és türelmes" politikát kell folytatnia.* Elismerően nyilatkozott *Rusk* külügyminiszterről és bizalmát nyilvánította neki.

Kedvezően értékelte a nemzetközi fejlemények alakulását (a legutóbbi három esztendőben),

méltatta a Moszkvában megkötött atomcsend-megállapodás jelentőségét,

majd arról beszélt, hogy folytatni kívánja Kennedy elnök fáradozásait, *törekedni fog arra, hogy más megállapodásokat is kössön a Szovjetunióval. Közölte, hogy az elhunyt elnök külpolitikájának folytatásáról már tájékoztatta Hruscsov szovjet miniszterelnököt is.*

Ígéretet tett arra is, hogy tiszteletben tartja az Egyesült Államok szövetségeseivel szemben vállalt kötelezettségeket, bővíteni kívánja hazája külkereskedelmét, szorgalmazni fogja a *„Szövetség a haladásért"* program megvalósulását és erőteljesen támogatja a többi külföldi segélyprogramot is.

Angol–szovjet tudományos együttműködés

London, december 6.

Szovjet geológus is csatlakozik ahhoz a 21 tagú angol tudományos expedícióhoz, amelynek tagjai a közeljövőben kéthónapos tanulmányútra a Déli-sarkra utaznak. Az angol tudósok a Déli-sark nyugati részében folytatnak kutatómunkát. Főleg régi kőzeteket és sziklákat vizsgálnak majd.

A szovjet tudós — *Grigurov* — 29 éves, és jelenleg Leningrádban dolgozik.

Az angol expedíciót *Vivian Fuchs* vezeti, aki két évvel ezelőtt már vezetett hasonló angol tudományos expedíciót a Déli-sarkra.

Szoldatov Butlernél

London, december 6.

Szoldatov, a Szovjetunió londoni nagykövete tegnap este felkereste *Butler* angol külügyminisztert. Beavatott körök értesülése szerint a 40 perces tanácskozáson megvitatták, hogy milyen további lépéseket lehetne tenni a Kelet—Nyugat közti feszültség csökkentésére a moszkvai atomcsendszerződés aláírása nyomán.

Szoldatov ma vagy holnap visszatér Moszkvába, és tájékoztatja kormányát. Ezenkívül tanácsadóként rendelkezésre áll majd az SZKP Központi Bizottsága soron következő ülésének tartama alatt.

S. L.

Konzervatív szavazatcsök...

TÁRJAI EGYESÜLJETEK!

UNÁNTÚLI NAPLÓ

P BARANYA MEGYEI BIZOTTSÁGA ÉS A MEGYEI TANÁCS LAPJA

ÁRA 50 FILLÉR

62. SZÁM

gyelem tés tükre

tak tnál ter- gé- ári er- na- zok vel- ej- ást ar- vé- ób- ol- ük ed- él

A fegyelem a vezetés tükre, ám a fegyelmezés mégsem a vezetés lényege. A szigornak, a keménységnek, a felelősségre vonásnak és büntetésnek akkor van foganatja, ha az párosul a vezető emberséges segítőkészségével baráti felvilágosító és nevelő munkájával. Üresen hangzanak viszont a fegyelmező buzdítások ott, ahol a vezetés nem áll a helyzet magaslatán. Ahol állandóan panaszkodnak a munkások: „Nincs anyag", „Nincs szerszám". „Rossz a rajz", ahol a nap mint nap ilyen élesen felhánytorgatják a vezetés mulasztásait, fegyelmezetlenségét, ott nincs erkölcsi alap a munkás mulasztásainak, hibáinak számonkérésére.

A vezetés munkája külön-

Összehívták a KISZ második kongresszusá

Ülést tartott a KISZ Központi Bizottság

Pénteken az MSZMP Központi Bizottságának székházá ban ülést tartott a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség Központi Bizottsága. *Méhes Lajos*, a KISZ KB első titkár beterjesztette az Intéző Bizottság javaslat kongresszusának összehívá az előkészítés feladataira. hogy 1964. decemberére resszusát, amelynek napir a KISZ Központi Revíziós vezető szerveinek megvála

A Központi Bizottság nak előterjesztése alapján jelentését és javaslatát, az hasznos eltöltéséről.

A KISZ Központi Bizo *Köpeczi Béla*, az MSZMP vezetője, valamint *Aczél Gy* első helyettese, *Egri Gyula*, szövetség elnöke, *Tömpe Ist* elnöke, az MSZMP Központi

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Pleidell János

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1964 MÁJ 14

1021

NAPLÓ

Itáliai grafikák

Pleidell János festőművész kiállítása Pécsett

Tegnap este Pécsett a *Janus Pannonius Múzeum Rákóczi út 15 szám alatti helyiségében* megnyitották *Pleidell János* festőművész *Itáliai grafikák* című kiállítását.

Megnyitót *Sarkadiné Hárs Éva* művészettörténész mondott. Elmondotta, hogy a művész 1961 őszén egy firenzei kiállító galéria meghívására utazott Olaszországba. Rajzmappái egymás után teltek meg a közvetlen élmények hatására. Rajzai az olasz városok intim hangulatát felfokozott érzelemmel tolmácsolják. A kiállítás ennek a gazdag termésnek csak kis részét, az aquarellek és rajzok néhány válogatott, szép lapját mutatja be.

Már az olasz közönség is igaznak érezte *Pleidell János* alkotásait, arról ottani sikerei tanúskodnak. Első firenzei szereplése alkalmával több képét megvásárolták, 1962 nyarán pedig a braccianoi nemzetközi

Velence III.

festőversenyen sok száz külföldi versenytársa elől elnyerte a nagydíjat. Két kiállítást rendezett Rómában, amelyekről a művészeti folyóiratok és napilapok nagy elismeréssel írtak.

A művészt régi szálak, kedves ifjúkori emlékek fűzik Pécshez. A negyvenes években a városban működő nyári művésztelepen két nyarat is eltöltött. Felejthetetlen emlékei hívják vissza időnként Pécsre, számot adni a kedves városnak a távol töltött évek eredményeiről. Örömmel fogadná a város közönsége, ha egyszer még a Kálvária domb, a Puturlik öreg házairól is vallana műveiben.

Sarkadiné Hárs Éva megnyitója után a mejelentek megtekintették a kiállításon szereplő huszonöt művet, köszöntötték a jelenlévő művészt.

A kiállítás méltatására még visszatérünk. — A jelenlévők egyetértettek abban, hogy a bemutatott művek joggal tarthatnak igényt az érdeklődésre, azok többsége méltó díszévé válhat üzemi kluboknak, kultúrtermeknek.

Pleidell János kiállítása március 31-ig tekinthető meg.

(Mitzki)

Különös „műtét"

A FALUSI ÉRTELMISÉG HELYZETÉRŐL ÉS PROBLÉMÁIRÓL

Tanítani a népet és tanulni tőle

JELENTŐS SZEREPET JÁTSZIK a falusi értelmiség a gazdasági élet, a termelés szervezésében is. Korunkban általában, és a szocializmusban különösen, a gazdasági életet tudományos alapon szervezik, a technika vívmányait egyre szélesebb körben alkalmazzák. Érthető tehát, ha a mezőgazdaságban is egyre több magasan kvalifikált szakemberre: gépállomáson dolgozó mérnökre, technikusra, mezőgazdászra, közgazdászra van szükség. Egyetemet végzett mezőgazdászokat találunk a községi tanácsoknál, a gépállomásokon, állami gazdaságokban és termelőszövetkezetekben, termelői szakcsoportokban, sőt a földművesszövetkezetekben is.

Megesik az is — ma még sajnos, ritkán —, hogy termelőszövetkezeti, vagy egyénileg gazdálkodó parasztok gyermekei mezőgazdasági technikumot, egyetemet végeznek és tanulmányaik befejezése után visszatérnek a faluba.

A mezőgazdászok nagyrésze fiatal, aki néhány éve végezte az egyetemet. Többségük dunántúli, de többen más országrészekből kerültek Tolna megyébe. A megye parasztsága dolgos, szorgalmas, alapos és hozzáértő. A fiatal mezőgazdászoknak tehát nemcsak széleskörű, megalapozott szaktudásra, politikai tájékozottságra van szükségük, hanem emberismeretre, talpraesettségre és tapintatra is. Munkában és gondokban megöregedett, nehézségekben és megpróbáltatásokban megedzett, hatalmas gazdálkodási és termelési tapasztalattal rendelkező parasztság tevékenységét kell összefogniuk. *Minden értelmiségi embernek tanítania kell a népet és tanulnia kell attól, együtt és egyszerre.* Ez a megállapítás találó a tanítóra, a tanárra is, aki az új élet és az új tudomány igéit hirdeti ifjaknak és öregeknek, de tanul is a néphagyományból, a népi szólás-mondásokból, szokásokból és művészetből, és erőt merít a nép sziklában is megkapaszkodó, törhetetlen életerejéből és vitalitásából.

MÉG TALÁLÓBB EZ A MEGÁLLAPÍTÁS a mezőgazdászok esetében, hiszen a mezőgazdaság az a terület, ahol a parasztság leginkább honos. A gőg, a fölényeskedés, a közvetlenség és emberi melegség hiánya mindenütt káros, de itt egyenesen végzetes lenne. Igaz örömmel és mély megnyugvással láttam, hogy a fiatal mezőgazdászok kapcsolata a parasztsággal eleven, termékeny, előremutató.

Különösen tanulságos impressziókat nyertem egy szőlőtermelési szakcsoportban tett látogatásom alkalmából. A szakcsoport vezetőivel üldögéltem és jó rizling mellett vitattuk a bortermelés problémáit. Az elnök és munkatársai nem voltak megelégedve a dunaföldvári borok minősítésével, magasnak találták a borfogyasztási adót; (nota bene ennek megállapítása során még a női egyenjogúságot is »súlyos sérelem érte«, mert a nők kevesebb bort fogyaszthatnak adómentesen, mint a férfiak), több termelői borpincét szeretnének nyitni Budapesten és Sztálinvárosban. A problémákban — a borfogyasztási adó kivételével — körülbelül egyet is értettünk, de a megoldási módozatokra vonatkozólag kisebb-nagyobb véleményeltérések kerültek napvilágra. A szakcsoport tagjai a borforgalmi vállalat meggyőzését minősítették célirányosnak, én a minőség megjavítása mellett kardoskodtam. A szakcsoport tagjai előbb további termelői borkiméréseket akarnak nyitni, hogy az ily módon elért többletnyereséggel a termelési kedvet fokozzák, a minőséget megjavítsák. Én viszont azt fejtegettem, hogy további termelői borkiméréseket csak akkor érdemes nyitni, ha a bor kiváló minőségénél és homogén tulajdonságainál fogva országosan ismertté válik. Szót szó, érvet érv, gondolatot gondolat követett, miközben sűrűn ürítettük a poharakat. A beruházások, a közös alap, a telepítés problémáit kezdtem feszegetni. A szakcsoport vezetői — mindannyian tekintélyes és idősebb emberek, akik évtizedek óta foglalkoznak szőlőtermeléssel — azt válaszolták, hogy a telepítési politikáról elsősorban a mezőgazdász tud felvilágosítást adni, aki különben rövidesen megérkezik. Feltűnt, hogy e sok termelési tapasztalattal, a táj és a föld teljes ismeretével, nagy értékesítési jártassággal rendelkező emberek milyen respektussal beszélnek a mezőgazdászról. Képzeletem meg is rajzolta a távollevő alakját: 45—50 esztendős, erős embernek véltem, deresedő hajjal. Nagy volt a csodálkozásom tehát, amikor egy 25—26 esztendős, magas, sovány fiatalember mutatkozott be, mint a szakcsoport mezőgazdásza. Öröm volt látni, hogy tudományát milyen ügyesen hasznosítja, hogyan tud idősebb emberekkel tisztelettudó és mégis kezdeményező lenni. Nemcsak akkor töltött el azonban jóleső melegség, amikor a fiatalembert hallgattam, hanem akkor is, amikor azt a nagy készséget, mély érdeklődést és eleven bizalmat láttam, amellyel a mai magyar falu az új tudományos eredményeket befogadja.

Ez a készség, érdeklődés és bizalom különösen szükséges most, a nagy átalakulás esztendeiben. Mert termelési kedv, szaktudás és szorgalom van a mai magyar faluban, van a magyar parasztságban. Telepítenek, építkeznek, öntözésen törik a fejüket, társulnak. A baj legtöbbször az, hogy kisüzemi, »kisipari« alapon, néha még a nagyobb egységekben is, ahol még nem alakult ki a nagyüzemi gondolkodásmód, a józansággal párosult merészség, a bátrabb koncepció. Több helyen örömmel újságolták, hogy az almatelepítés sikeres volt: a szabolcsival egyenértékű Jonathán-almát produkáltak. Másutt a borok minőségéről beszéltek jogos büszkeséggel. Arra a kérdésre azonban, hogy hány tonna hasonló minőségű almájuk, vagy hány hektoliter boruk van, megdöbbentően kis mennyiségeket mondtak. Nyilvánvaló azonban, hogy a legjobb minőségű gyümölcs, a legkitűnőbb bor is csak oly módon válik ismertté a belföldi — különösen a nemzetközi piacon —, ha lényeges mennyiség egyöntetű, *állandó minőségben* áll a vásárlók rendelkezésére. Ezt pedig csak a társulás, *a nagyobb területtel és több anyagi eszközzel rendelkező üzemgazdasági egység biztosíthatja.*

MIKSZÁTH KÁLMÁNNAK a magyar kisiparosról írott felejthetetlen karcolata jutott eszembe.

A híres szegedi bicskát *Sziráki* uram csinálja, akinek megadatott az a nagy talentum, hogy a nyél és penge dolgában túltegyen a földkerekség minden bicskacsinálóján. Van is becsülete a készítményeinek, aki megfordul Szegeden, ellátogat műhelyébe és boldog, ha jut neki a híres bicskából. Bizonyára mindenki azt hinné, hogy Sziráki uram az egész világra szállítja iparcikkeit és ügynökei vannak a világ minden tájáin. De Sziráki uramnak eszébe sem jut hasonló bolondság, meg van elégedve, ha Szeged környékén az ő bicskáival szelik a szalonnát a magyarok. A hódmezővásárhelyi embernek már jó a fanyelű bicska is.

Egyszer egy londoni cég tízezer darabot akart megrendelni a híres bicskából. Sziráki uram eleinte nem akart hinni a fülének, hiszen tízezer bicska talán nincs is a világon. Ötölt-hatolt, hímezett-hámozott, végül azzal zárta le a vitát, hogy szívesen csinál az angliusnak egy-két bicskát prezentbe... Bizony, a néhány tonna alma, vagy a néhányszáz hektoliter jó bor is csak arra elegendő, hogy prezentbe lehessen küldeni belőle az ismerősöknek...

Természetes, hogy a kisüzem kisüzemi szemléletmódot, gondolkodási rendszert produkál. Parasztságunk gondolkodásmódja — egyes kivételes területektől és egyéniségektől eltekintve — nem alakulhatott, nem formálódhatott mássá. Ma azonban a szövetkezés szükségességét nemcsak a gépesítéssel kell magyarázni, unalomig ismételgetve, hogy a traktor nehezen tud megfordulni a kis parcellán, hanem az árutermelés és értékesítés, a belső és a nemzetközi piac követelményeivel is.

A szemléletmód fokozatos átalakítása, a nagy árumennyiségeket produkáló üzemegységek helyes megszervezése és fejlesztése, *a szövetkezés előnyeinek szemléltetése* a tömegszervezetekben — elsősorban a Hazafias Népfrontban —, tanácsnál és a termelésben dolgozó mezőgazdászok feladata.

Bognár József

Biztosítjuk a dolgozók életszínvonalának szakadatlan és töretlen emelését

— mondotta Rónai Sándor Diósgyőrött

Mint jelentettük, a diósgyőri választási nagygyűlésen hétfőn *Rónai* Sándor, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, Borsod megye képviselőjelöltje beszédet mondott. Bevezetőben hangsúlyozta, hogy a lezajlott jelölőgyűléseken *mindenütt megnyilvánult az az egyetértés és bizalom, amellyel munkások, parasztok, értelmiségiek támogatják a párt és a kormány politikáját.* Majd így folytatta:

— A párt megtalálta az utat a dolgozó tömegekhez, bízott a munkásosztályban, dolgozó parasztságunkban és az értelmiségiekben. S a bizalomra bizalommal, becsületes munkával válaszolt a dolgozó nép. A politikai és a társadalmi életben rövid idő alatt bekövetkezett teljes konszolidáció, gazdasági sikereink ékesszólóan bizonyítják, hogy *dolgozó népünk örökre és visszavonhatatlanul a szocializmus építésének útjára lépett.* S nincs a világon olyan erő, amely eltántoríthatná ettől az elhatározástól.

Részletesen foglalkozott az ipar és a mezőgazdaság eredményeivel, majd rámutatott: Kijelöltük a szocializmus építésének módját, amikor megmondtuk, hogy *állandóan növelni és erősíteni fogjuk az összes termelőerőket, úgy, hogy biztosítjuk a dolgozók életszínvonalának szakadatlan és töretlen emelését.* Ehhez azonban még több húst, zsírt, cukrot, tejet, vajat, tojást, zöldségfélét kell dolgozó népünk asztalára juttatni.

Dolgozóink elsősorban nem az olcsó árukat keresik ma már — folytatta Rónai Sándor —, hanem az olyan tartós árucikkeket, amelyeknek megvásárlására a felszabadulás előtt nem is gondolhattak. S ha még figyelembe vesszük, hogy a növekvő vásárlások mellett a lakosság takarékbetétállománya is állandóan emelkedik, láthatjuk, hogy a dolgozók bizalma a vezetés iránt is állandóan erősödik.

— Az 1958-as esztendő tulajdonképpen az új hároméves tervünk első évét is jelenti — folytatta. — *Máris látszik, hogy jó úton haladunk a terv teljesítése, sőt túlteljesítése felé.* Ez tette lehetővé azt is, hogy az év elején elfogadott népgazdasági tervben bizonyos módosításokat eszközöljünk, s éves beruházási előirányzatunkat másfél milliárd forinttal felemelhessük.

Rámutatott arra, hogy a terv készítésénél a párt és a kormány szigorúan ügyelt a reális lehetőségek figyelembevételére, számbavette adottságainkat. *A terv végrehajtása jelentős lépés lesz a szocializmus építésének az útján, elősegíti a szocialista termelési viszonyok további megszilárdítását, iparunk, mezőgazdaságunk jelentős fejlődését s nem csupán az eddig elért életszínvonalat biztosítja, de annak további emelését is lehetővé teszi.*

Befejezésül kiemelte, hogy eredményeink, eddigi sikereink egyúttal újabb lehetőségek alapját is képezik. Népünk nemcsak a mának él, *pártunk a ma harcai közepette már a holnapról is gondolkodik.* Készítjük jövő évi népgazdasági tervünket, de eközben már a hároméves tervet követő újabb ötéves terven gondolkodunk, sőt előkészületben van egy perspektivikus 15 éves népgazdaságfejlesztési tervjavaslat, amelyben már messzemenően figyelembe vesszük a testvéri szocialista országok fejlődésének irányát és az ebből adódó kölcsönös előnyöket.

Végül hangsúlyozta:

— Minden adottságunk megvan ahhoz, hogy még következetesebb, még céltudatosabb munkával megvalósíthassuk közös céljainkat, felépítsük a szabad, szocialista Magyarországot. *(Hosszan tartó taps.)*

A Hazafias Népfront és a Fővárosi Népi Ellenőrzési Bizottság ankétja

a társadalmi tulajdon védelméről

A Hazafias Népfront budapesti bizottsága és a Fővárosi Népi Ellenőrzési Bizottság kedden, az Újvárosháza közgyűlési termében ankétot rendezett, amelyen *Gyárfás* Kálmán, a Fővárosi Népi Ellenőrzési Bizottság elnöke tartott beszámolót »*A népi ellenőrzés eddig elért eredményei és feladatai*« címen. Elmondotta, hogy a fővárosban a népi ellenőrzés 23 bizottsága *2500 népi ellenőr közreműködésével 2000 vizsgálatot* végzett. A vizsgálatok megállapítása szerint a társadalmi tulajdon elleni kártevés két okra vezethető vissza. Az egyik: *a burzsoázia restaurációs célzatú kártevés-sorozata*, a másik: a gyengébb öntudatú, elmaradottabb dolgozó rétegek gondolkodásában megmaradt *kapitalista örökség*, az önző, egyéni célok érdekében elkövetett kártevés.

A társadalmi tulajdon megkárosítását ma még lehetővé teszi a vállalatok nagy számánál megállapítható *szervezetlenség, a laza ellenőrzés, a társadalmi tulajdon védelmének elhanyagolása.* A fővárosi népi ellenőrzésnek a házkezelőségi igazgatóságoknál lefolytatott vizsgálatai különösen a leltározás, a fogyó eszközökkel való gazdálkodás fogyatékosságait, a belső szállítások bizonylatolásának hiányát kifogásolta.

A megállapítások alapján a Népi Ellenőrzési Bizottság *több javaslatot* terjesztett a kormány elé, *a leltározási előírások újbóli szabályozása*, a leltár helyes előkészítésének elrendelése érdekében. A *bérlazaságok kiküszöbölésére* is számos javaslatot dolgozott ki a Népi Ellenőrzési Bizottság.

Gyárfás Kálmán beszélt még a társadalmi tulajdon védelméről a nagy- és kiskereskedelemben lefolytatott vizsgálatok tapasztalatairól, az újítások és ésszerűsítések ügyintézésének vizsgálatáról — amelyet 68 ipari vállalatnál hajtottak végre —, majd az állományon kívüli béralap felhasználásának vizsgálatát elemezte. Végül hangsúlyozta:

— A népi ellenőrzés a nép széles tömegeire támaszkodva végzi munkáját. A Hazafias Népfront a szakemberek mozgósításával és a vizsgálati feladatok meghatározásával messzemenően segíti a népi ellenőrzés szerveit feladatuk végrehajtásában.

A beszámolót számos hozzászólás és élénk vita követte.

A szocialista országok gépipari együttműködése

A *KGST gépipari állandó kormánybizottsága* október 21-től 25-ig tartotta negyedik ülését *Prágában.* A bizottság a KGST kilencedik ülésén hozott határozatoknak megfelelően javaslatokat vizsgált meg és fogadott el a fontosabb gépek és berendezések gyártásának szakosításáról és az együttműködés kiszélesítéséről. *Súlyt helyezett arra, hogy a tagállamok fontosabb népgazdasági ágait a lehető legkorszerűbb és legtermelékenyebb gépekkel lássák el.*

A bizottság jóváhagyta a különböző gépipari ágak kutatói, tudományos tervezői és konstruktőrei munkaterveinek összeegyeztetésére vonatkozó javaslatot. Így lehetővé válik, hogy *a tagállamok tudósai és mérnökei teljes erejüket a tudományos problémák mielőbbi megoldására fordítsák.*

A szakosítás és az együttműködés fokozására elfogadott javaslatok növelik a munka termelékenységét, csökkentik az önköltséget és bővítik az árucserét a szocialista országok között.

A bizottság munkájában megfigyelőként részt vettek a *Kínai Népköztársaság* képviselői is.

*

A Könnyűipari Minisztériumban megkezdte tanácskozását a Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsa Vegyipari Állandó Bizottságának cellulóz- és papíripari munkacsoportja. Az ülésen hét ország szakemberei vesznek részt.

Nemzetközi egyházi konferencia lesz Debrecenben

Október 31-től november 2-ig *keresztyén békekonferenciát* rendeznek Debrecenben. A tanácskozásról dr. *Bartha* Tibor tiszántúli református püspök az alábbi nyilatkozatot adta:

— Ez év júniusában — a csehszlovák egyházak kezdeményezésére nemzetközi egyházi értekezlet volt Prágában. A megjelentek arról tanácskoztak, *mit tehetnek az egyházak a béke védelmében, a tömegpusztító fegyverekkel végzett kísérletek megszüntetéséért.* E kezdeményezés továbbvitelére húsztagú állandó bizottságot jelöltek ki, amely október 31-től november 2-ig ülésezik Debrecenben.

— Hiszem és remélem — mondotta a püspök —, hogy a debreceni egyházi békeértekezlet továbbfejleszti a prágai nemzetközi egyházi békekonferencia kezdeményezését. A cél: az egyházak határozott cselekvése az emberiséget legjobban érdeklő kérdésben, a béke megvédésének érdekében.

A keresztyén békekonferencia alkalmából hazánkba érkezik több neves külföldi protestáns egyházi személyiség, így dr. Viktor *Hájek*, a bizottság elnöke és Bohuslav *Pospisil*, a bizottság titkára, továbbá *Kiivit* észt luteránus érsek, L. *Pariskij* leningrádi professzor és J. I. *Zsitkov* baptista egyházelnök a Szovjetunióból, dr. W. *Smauch* greifswaldi professzor, dr. H. *Vogel* berlini professzor és dr. E. *Fuchs* lipcsei professzor az NDK-ból, dr. A. *Wantula* varsói professzor a Lengyel Népköztársaságból, Milan *Sesan* és A. *Hermann* püspökök Romániából, A. *Zsiak*, a szlovákiai luteránus egyház felügyelője, a csehszlovákiai nemzetgyűlés alelnöke (dr. *Chabada* püspök helyetteseként), dr. M. *Novák* püspök, dr. J. L. *Hromádka* dékán és dr. S. *Tunsky* professzor Csehszlovákiából, valamint dr. S. *Zankov* professzor, akadémikus Bulgáriából.

November 5-én teszik közzé a képviselő- és tanácstagjelöltek névsorát

Csütörtökön eskül tesznek a szavazatszedő bizottságok

Budapest kerületeiben csütörtökön megalakulnak és esküt tesznek a szavazatszedő bizottságok. Az öt-öttagú bizottságokat a Hazafias Népfront javaslata alapján a választási elnökségek alakítják meg. *November 16-án a fővárosban 2730 szavazatszedő bizottság tevékenykedik.*

A tanácsok a napokban állítják össze a *választók végleges névjegyzékét.* A névsort október 31-e és november 3-a között teszik közszemlére.

November 5-én egyébként közzéteszik a budapesti képviselő- és tanácstagjelöltek névsorát. A képviselőjelöltek és a fővárosi tanácstagjelöltek listája természetesen mindenütt azonos, a kerületi tanácstagjelöltekről szóló hirdetmény az egyes kerületekben más és más lesz.

Ugyancsak november 5-én jelenik meg hirdetmény a választásokkal kapcsolatos fontos tudnivalókról. Ezen többek között feltüntetik az egyes kerületekben a kijelölt szavazóhelyiségeket, továbbá, hogy a különböző választókerületek lakói hol adhatják le szavazatukat.

Jelöltek a választók között

A jelölőgyűlések döntése alapján a Hazafias Népfront bizottságai összeállították a jelöltlistákat, a jelöltek pedig felkészülnek arra, hogy megbízatásuknak jól eleget tegyenek. Jó munkájuk alapja: a szoros kapcsolat választóikkal és a nép bizalma.

Már a jelölőgyűléseken megmutatkozott, hogy népünk bizalommal küldi legjobbjait az államhatalom szerveibe, s milyen sokat vár tőlük, s messzemenően támogatni is kész munkájukat. Salgótarján egyik körzetében *Bácskai* Istvánt jelölték tanácstagnak. A gyűlésen a Kővár utca lakói elmondták: szeretnék, ha — mint tanácstag — *elősegítené majd a vízhálózat megépítését az utcában.* Maguk is hajlandók segíteni. A helyszínen 200 napi társadalmi munkát vállaltak. A tanács csak a csőhálózatot és a szakmunkásokat adja. Nem sok idő telt el a jelölőgyűlés óta, *s a lakók már kiásták a vízvezeték árkát, s eddig 10 000 forint értékű társadalmi munkát végeztek.*

Túrkevén egyik legnépszerűbb ember *Gaál* Antal, a Vörös Csillag Termelőszövetkezet elnökhelyettese, a szocialista munka hőse, akit országgyűlési képviselőnek jelöltek. Gaál Antal sokat beszélget az egyéni gazdákkal is. Meghívja őket a szövetkezetbe, hogy tekintsék meg a gazdaságot és nézzék meg, hogyan élnek a tagok. *Az eredmény: az utóbbi időben újabb 30 egyéni gazda kérte felvételét.*

A szegedi színészek *Szirmai* Istvánnal, Csongrád megye képviselőjelöltjével beszélgettek művészeti kérdésekről. Szirmai István — egyik kérdésre válaszolva — elmondotta, hogy *államunk messzemenően támogatja a különböző művészeti ágak fejlődését és segíti a szegedi tanácsot is, hogy jövőre megrendezhesse a hagyományos szabadtéri játékokat.* Ez az esemény fellendíti majd a város idegenforgalmát. A szegedi művészek új tapasztalatokat szerezhetnek és még szélesebb tömegek győződhetnek meg tudásukról. *A szabadtéri játékokra érkező külföldi és hazai művészek baráti találkozásai pedig tovább mélyítik a népek közötti kapcsolatokat.*

Választási gyűlés a Nemzeti Színházban

Kedd délelőtt a Nemzeti Színházban választási gyűlés volt. A színház művészei és más dolgozói, valamint a Színház- és Filmművészeti Főiskola számos hallgatója előtt *Marosán* György, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a VIII. kerület országgyűlési képviselőjelöltje mondott beszédet.

— **Diákgyűlést** tartottak kedden az Eötvös Loránd Tudományegyetem bölcsészkarán. A gyűlésen Nagy István romániai magyar író, a hazánkban tartózkodó román írókiküldöttség vezetője beszélgetett egyetemi hallgatókkal az irodalmi élet különböző kérdéseiről.

KIÁLLÍTASI KRÓNIKA

Aleksander Kotsis

A Műcsarnok termei jelenleg három kiállítást fogadnak be. A termek szerencsés széttagolása teremtette meg azt a lehetőséget, hogy például most, három művész gyűjteményes kiállítása nyomán a művészet fejlődésének vonalai is kibontakoznak. Fritz *Cremer* nagyhatású szoboranyagáról, amely a Műcsarnok középső termeiben foglal helyet, már beszámoltunk. A szárnyait bontogató múltszázadi lengyel festőművészet jelentékeny alakjának, Aleksander *Kotsis* emlékének szentelték most a Műcsarnok jobboldali teremsorát, a lengyel—magyar kulturális egyezmény szellemében. A negyvenegy évet élt (1836—1877) festőművész életműve nem idegen számunkra. Művészi beállítottsága tükrözi a lengyel reformkor, a felszabadító harcok korszakának, a polgáriasodásnak légkörét. A mi Libaynk, Markó Ferenc, a fiatal Barabás Miklós, Than Mór festészetével tart szellemi és formai rokonságot Kotsis művészete, amelyre csak úgy, mint a magyar biedermeyer festészetre, jótékony hatást gyakorolt Waldmüller, a bécsi Akadémia minden tekintetben kiváló és haladószellemű professzora. Kotsis is, mint Waldmüller és magyar kortársai életképeinek hosszú sorában a paraszti életet jelenítette meg. A Krakkó környéki parasztok és a néprajzi érdekességű gorálok kunyhói, házatája, vásári jelenetek, odaadóan megfigyelt képmások idézik a lengyel jobbágysors nagy rajztudással, költői szemmel és részvéttel szívvel megjelenített életét. Kotsis, a Közép-Európát átfogó biedermeyer érzelmes divatján belül is kifejezést adott a nemzeti sajátságoknak alakjai beállításával, a színskála lágyságával. A népi életkép egy kiváló lengyel képviselőjét, a lengyel táj hivatott tolmácsát ismertük meg Aleksander Kotsis művészetében, s az emlékkiállítás jelentőségét emeli a szép katalógus dr. Jerzy *Zanozinski* alapos tanulmányával s szép illusztrációs anyaggal, kár hogy a képcímek hevenyészett, magyartalan fordítása ront az ünnepi hangulaton.

(d. m.)

Élesdy István a Derkovits-teremben

Művészi elhatározás kérdése s emberi magatartásé, hogy egy festőművész tehetségét, alkotókészségét nagy részben az akvarellnek, ennek az elhanyagoltnak, nemegyszer »korszerűtlen«-nek nevezett műfajnak szentelje. Élesdy művészetét elsősorban lírizmusa jellemzi, belső érzelemvilága tükröződik alkotásaiban.

Ezek a finoman megkomponált, kisméretű festmények nem mutatnak túl nagy skálát. Elsősorban a táj érdekli, a város- vagy falurészlet hangulata és a természeté. Biztoskezű művésze az akvarellnek, akár a naturához ragaszkodik, egyéni látásmódjával színesítve, akár az impresszionizmus oldottságában ábrázol — mindig átszőve a lírai kedély szelíd érzelmeivel. Művészetének határát egy oldalról talán a *Házak a cigánysoron* jelzi, ez a zártan komponált, határozottan színezett mű, s a túlsó határát pedig a *Két fa horgásszal*, mely áttetsző színekkel oldott, s a vízparti levegő vibrálását tükrözi.

Élesdy művészi karakterének megismeréséhez hozzájárulnak kiállított, lavirozott tusrajzai és rézkarcai is, melyek szintén a művészet ez ágaiban is jártas, biztoskezű művész elmélyedését példázzák.

(fl)

Pleidell János

A Műcsarnok kamaratermének kiállítására érdekes és nem szokványos plakát hívja fel a figyelmet. Szűkszavú, a lényegre szorítkozó rajz egy középkori figurát ábrázol. Baljának áhítatos mozdulatával, amelyet a fejtartás felerősít, virágot emel arcához, jobbja tőrt markol. *Pleidell* János — aki mögött *B. Supka* Magdolna katalógus előszava szerint másfél évtizedes elmélyült munkálkodás áll —, most áll először a nagyobb nyilvánosság elé. A plakáton szereplő munkája Villont jeleníti meg, mégpedig a korszerű architektúra szelleméhez simuló sgrafittójában. Tucatnál több kisméretű sgrafittóját állítja ki, ezzel a régi és nagyjövőjű műfajjal kísérletezik a formák és színek természetét szinte tudományos alapossággal ismerő Pleidell János. Új kifejezési lehetőségek után kutat s talán legelismerésreméltóbb törekvése, hogy a sgrafittót emberközelségbe akarja hozni s helyet próbál teremteni számára kisebb, intimebb térben, akár a lakásban is. Pleidell nagyon jól tudja, mit jelent az előregyártott, beépített kép a falon, éppen ezért mondanivalóit a leglényegesebbre tömörítve vonja össze, színskáláját is megfelelően redukálja, hogy minél egyszerűbben, jelképiségében is közérthetően fogalmazza meg mondanivalóit. Témaválasztásaiban is azt keresse, ami általános érdeklődésre tarthat számot. Öt Villon-jelenete nem illusztratív áttétele Villon költészetének. Sokkal több annál. S talán még jellemzőbb, hogy olyan élményeket fogalmaz meg, amely sokak közös élménye. Szuggesztív Dózsa-fejében, a magyar regék révedező hangulatának felidézésében szintén olyan élményeket rögzít frappáns előadással, amelyekben sok ember ismer saját élményeinek művészi másra.

S hogy Pleidell mennyire tiszteletben tartja a sgrafitto műfajának dekoratív-monumentális követelményeit, a kevés vonal, kevés szín igénybevételével történő komponálást, arról akvarelljeinek színkultúrája tanúskodik, választékos palettája, amelynek segítségével a legfinomabb, tünékeny fényjátékoknak is hangot és hangulatot tud adni.

(—a —a)

Mikszáth — arabul, Móricz regényei francia nyelven

A Corvina Könyvkiadó munkája és tervei

A brüsszeli világkiállításon idegen nyelvű könyvkiadónk, a *Corvina* könyvei nem csak közönségsikert arattak. *A zsüri »Grand Prix«-val — nagydíjjal — jutalmazta az erős nemzetközi versengésben a világkiállításon szereplő, több mint negyven Corvina-kiadványt.* A már korábban megjelent könyveken kívül voltak köztük a világkiállítás alkalmából közrebocsátott munkák is. Így adta ki a Corvina francia nyelven a — németül és angolul már megjelent és oroszul ez év végén napvilágot látó — *Magyar Népművészet* című könyvet, a *Festői Magyarország* című fotoalbumot — amelyet azóta egy nyugatnémet könyvkiadó, a *Belser Verlag* is átvett.

A nagy nemzetközi siker elérése alkalmából felkerestük a Corvina könyvkiadó igazgatóját, *Cserépfalvi* Imrét: tájékoztasson a vállalat eddigi munkájáról és terveikről.

— A Corvina három és fél esztendeje áll fenn, s azóta 203 művet jelentetett meg, *összesen egymillió 753 ezer példányban* — mondja a vállalat igazgatója. — Orosz, német, francia, angol, lengyel, cseh, olasz és spanyol nyelven kerültek ki nyomdáinkból könyveink, ami azt jelenti, hogy nagyjából az egész világ összes nyelvterületét el tudjuk látni. Műveink egy része külföldi kiadókkal közös kiadványként jelenik meg oly módon, hogy a könyveket Magyarországon nyomják, de a szerződések alapján a külföldi partner neve is szerepel rajtuk, mint társkiadóé. A Német Demokratikus Köztársaságban a *Dietz Verlaggal* és a *Rütten und Loening Verlaggal*, Angliában a világhírű *Collins-céggel* és a *Museum Pressel*, Franciaországban a *Horay*-céggel, az Egyesült Államokban a-hollandiai fiókkal is rendelkező *Abrams*-céggel vagyunk szerződéses összeköttetésben. Kapcsolatainkat most tovább szélesítjük és ennek révén az eddigieknél nagyobb arányban akarjuk terjeszteni külföldön a magyar szépirodalom klasszikusait, de mai szerzőinket is.

A továbbiakban a *Corvina* igazgatója ismertette, mire terjedt ki eddig a könyvkiadó munkássága. A széleskörű tematika a politikai művektől a zenei könyvekig, a szépirodalomtól a sportkiadványokig terjed. A politikai kiadványok közt szerepelnek a *Fehér Könyv* kötetei az októberi ellenforradalmi eseményekről, a *Jogalkotás Magyarországon* és az *Egyház az idők viharában* című munka. Most van nyomdában a Kommunisták Magyarországi Pártja megalakulását elbeszélő *Visegrádi utca*, Lengyel József könyvének német nyelvű kézirata. A magyar szépirodalom klasszikusai közül eddig kiadta a Corvina Katona *Bánk bán*-ját, Madách *Ember tragédiáját*, Gárdonyi *Egri csillagokját*, *Móra* gyermekeknek írt két könyvét.

— Új szerződéseink értelmében adjuk ki 1959-ben a *klasszikus és modern novellairodalmunk* jellegzetes műveit bemutató antológiánkat német, angol és francia nyelven — mondja Cserépfalvi Imre igazgató. — Kiadjuk *József Attila* válogatott költeményeit németül, Móricz Zsigmond *Rokonok*-ját és *A boldog ember* című regényét franciául. De talán még ennél is figyelemreméltóbb, hogy Mikszáth Kálmán *A kis prímás* című munkáját arab nyelven is megjelentetjük. Igen jelentős irodalmi kiadványunk lesz a XX. század magyar prózáját és költészetét bemutató *Panorama de la Litterature Hongroise* című antológia *Sőtér* István szerkesztésében és egy 1960-ban megjelenő *illusztrált lírai antológia* az Irodalmi Múzeum illusztráció-kiállítása alapján.

E tájékoztató után megtekintettük a Corvina kiadványait, köztük a világsajtóban is nagy visszhangot keltő, *Barcsay-féle Művészeti Anatómiát*, amely Európában és a tengerentúl is igen nagy példányszámban kelt el, valamint a Kiss—Szentágotai-féle *Anatómiai Atlaszt*, amely a Szovjetunióban tízezer példányban fogyott el és a Német Demokratikus Köztársaságban is egyetemi tankönyvvé léptették elő.

(mt.)

A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége értesítette tagjait, hogy az OTP segítséget kíván nyújtani a művészeknek oly módon, hogy műtermes öröklakások építését vette tervbe a Várban és az Üllői úton. A lakásépítési költségek 40 százalékát előre kell fizetni, a többi 10—20 éves részletekben lakbér fejében törleszthető.

Paszternakot kizárták a Szovjet Írók Szövetségéből

A Szovjet Írók Szövetsége vezetőségének, az OSZSZSZK írószövetségi szervező bizottságának és az Írószövetség moszkvai tagozata vezetőségének október 27-i együttes ülésén határozatot hoztak. E szerint *kizárják Paszternakot a Szovjet Írók Szövetségének tagjai sorából.*

A *Lityeraturnaja Gazeta* keddi számában közölt határozat hangsúlyozza, hogy Paszternak tevékenysége összeegyeztethetetlen a szovjet író hivatásával, s az orosz irodalom hagyományai, a nép, a béke és a szocializmus ellen irányul. Paszternak, aki valamikor a »tiszta művészet« hangoztatásával kezdte, oda jutott, hogy a burzsoá propaganda eszköze, a hidegháborút szervező körök spekulációjának előnyös tárgya lett.

A határozat hangsúlyozza, hogy a Szovjet Írók Szövetsége éveken át segíteni igyekezett Paszternaknak, hogy tévedéseit felismerje, s elkerülje az erkölcsi hanyatlást, de Paszternak minden kapcsolatot megszakított országával és népével, nevét és tevékenységét a reakciónak adta, hogy azt politikai eszközként felhasználják. A becsületes emberek mind Svédországban, mind más országokban nyíltan hangoztatják azt a véleményüket, hogy a Nobel-díjat kizárólag politikai okokból ítélték oda Paszternaknak.

Paszternak tevékenységének megvitatásában részt vett Nyikolaj *Tyihonov*, Valentyin *Katajev*, Anna *Karavajeva*, Borisz *Polevoj*, Alekszandr *Prokofjev*, Szergej *Mihalkov* és több más szovjet író. Valamennyien elítélték Paszternak áruló magatartását, elutasították azokat az ellenséges kísérleteket, hogy ezt a belföldi emigránst szovjet írónak minősítsék.

Uruguayi költő Paszternak Nobel-díjáról

Ariel *Badano* uruguayi költő az *El Popular* című lap hasábjain nagy cikkben leplezi le Paszternak Nobel-díjjal való jutalmazásának hátterét és a reakciós sajtó ezzel kapcsolatos lármáját. Badano hangsúlyozta, Paszternaknak nem irodalmi alkotásáért ítélték oda a Nobel-díjat, hanem azért, mert sznob és reakciós, népének, népe harcának ellensége.

I. Ojsztrah az Állami Hangversenyzenekarral

Második, zenekari estjén újabb nagy sikert aratott Igor *Ojsztrah*, ezúttal az Erkel Színház hatalmas közönsége előtt. Két híres versenymű adott rá alkalmat, hogy megcsillogtassa kiváló képességeit.

Beethoven hegedűversenyét játszotta először. Mindenképpen dicséretes, hogy a fiatal művész a hegedűre írt legnagyobb igényű versenyművek egyikét, az eszményien szép, s tiszta humánumot sugárzó beethoveni alkotást műsorára vette. Igor Ojsztrah azon művészek közé tartozik, akik etikai magaslatok felé törnek: ez a mű a legmagasabb csúcsra visz föl. Vendégművészünk odaadással, s többször tapasztalt fogékony érzékenységgel közelítette meg Beethoven fenséges magaslatát. Az alapvető tulajdonságok birtokában — amelyek szükségesek Beethoven megértéséhez és megidézéséhez — máris sokat adott vissza a mű szelleméből, tartalmából. Talán a virtuóz készséggel megoldott nagy kadenciánál is hatásosabbak voltak azok a gyengéd pianók, amelyekkel egy-egy visszatérő témát megformált.

Még több élményt nyújtott *Brahms* hegedűversenyével. Úgy látszik, ez a szenvedélyes hangú, gazdag és bensőséges érzelmi világot magábazáró, s mindenkor szépen muzsikáló mű közel van egyéniségéhez. Fűtött détaché-it és finom legato-játékát a lírai részekben, egyaránt kiemelhetjük. Az egész nagyszabású versenyművet át tudta fogni, mesterségbeli felkészültsége pedig diadalmaskodott a mű technikai nehézségein.

Az Állami Hangversenyzenekar *Lukács* Miklós vezényletével különösen a hangulatot teremtő Brahms-versenyműben játszott jól; a romantikus tolmácsoló módnak körülbelül azt a kissé visszafogott hangját képviselték, amelyet a szólista is használt. A hangversenyt *Szabó* Lírai szvitje vezette be.

sz. i.

Rusznyák István:

Tudományos munkánknak a szocializmus szerves részévé kell válnia

Részlet a Magyar Tudományos Akadémia közgyűlésén elhangzott elnöki beszámolóból.

Azt valljuk, hogy a tudós feladata kettős: egyrészt népe és országa szolgálatába kell állítania munkásságát, másrészt eredményeivel a tudomány nemzetközi fejlődését, egyetemes előrehaladását kell szolgálnia. A magyar tudós, amikor hazánk fejlődéséhez, a szocializmus építéséhez, legfőbb problémáink megoldásához járul hozzá tudományos eredményeivel, ugyanakkor — és ettől elválaszthatatlanul — gyarapítja a tudomány egyetemes kincsestárát. E falak között, 93 évvel ezelőtt »titoknoki jelentésében« *Arany* János fogalmazta meg legszebben, hogy mi a nemzetközi kötelezettséggel összefüggő hazafiság a tudományban. Ezt a nemes és tiszta patriotizmust ma is szocialista hazafiságunk vonzó és tiszteletre méltó hagyományának tekinthetjük. Hadd idézzem szószerint Arany Jánost:

»... Egy van főleg, mi első helyen reánk magyarokra néz: hazánk minden oldalú megismerése, s megismertetése a nagyvilággal. Ha majd a haza szent földén minden rög ismerve lesz, minden kődarab elmondja honnan jött, kikkel találkozott; ha minden élő, mely rajta tenyész és mozog, általunk összegyűjtve, a közös rendszerbe foglal helyet; ha kitanultuk ege mérsékletét, a nedv és aszályhordó fuvalmak viszonyait; ha népei egymásra temetkezett rétegeit felbuvároltuk a legmélyebbig, de kivált a ma élőnek — édes nemzetünknek — nyelvben és tettben megmutatkozó múltját, jelenét a tudomány teljes fényébe állítottuk: ezáltal oly politikai tőkére tettünk szert, melynek keletét legörömestebb ismeri el a művelt külföld. És ím ez a honszeretet a tudományban!«

Az elmúlt évi közgyűlés foglalkozott azokkal a legfőbb feladatokkal, amelyek fejlődésünk mai szakán, tudományos életünkben és az Akadémia munkájában is különösen fontosak. Az 1957. évi közgyűlés az elnökség feladatává tette *az Akadémia ideológiai és politikai megerősítését.* A marxista—leninista világnézet érvényrejuttatása a tudományos munkában eddig is hivatása volt az Akadémiának. Mindenekelőtt azt kell leszögeznünk, hogy az ideológiai munka az egész Akadémia, minden akadémiai intézmény és minden akadémikus általános feladata. Aligha lehet helyesnek tekinteni azt a szemléletet, hogy az ilyen irányú munka kizárólag a társadalomtudományokkal foglalkozó, illetőleg a társadalomtudományi intézetek feladata. *A világnézeti kérdések egyaránt kell hogy érdekeljék a tudomány minden művelőjét és a dialektikus materializmus világnézetének megismerése, terjesztése és alkalmazása elengedhetetlen minden tudományágban.*

Meg kell említenünk azt is, hogy filozófusaink — kevés kivétellel — nem ismerik eléggé a fejlődő természettudományok eredményeit, holott azok ismerete nélkül nem harcolhatnak hatékonyan a félrevezető nézetek ellen, nem adhatnak támogatást a természettudósok ideológiai fejlődésében és nem utolsósorban, nem fejleszthetik kellően magát a filozófiát sem.

Az Akadémia fejlődése szükségszerűen megkívánja az Akadémia szakadatlan erősítését, amely a népi demokráciához hű, a szocialista építésben tevékenyen részt vevő tudósok — elsősorban a fiatalabbak — bevonását is megkívánja az Akadémia tudományszervező és tudománypolitikai munkájába.

A fejlődés ilyen irányú előrevitele érdekében meg kell keresnünk és fel kell használnunk minden lehetőséget, amelynek segítségével bevonhatjuk az Akadémia munkájába a fiatalabb tudós-nemzedéket és felhasználhatjuk segítségüket tudományszervező munkánkban. Azok a tapasztalatok, amelyeket a fiatalabb kollégáink tevékenységével kapcsolatban az akadémiai bizottságokban szereztünk, igen biztatóak. A fiatalabb és idősebb generáció együttműködése minden esetben gyümölcsözőnek bizonyult. Az idősebbek tudása, tapasztalata, megfontoltsága és a fiatalok lendülete, politikai és ideológiai aktivitása együttesen szükséges a további fejlődéshez. Természetesen nem lenne helyes úgy fogni fel, mintha az idősebb tudósok fejlődése lehetetlen lenne. Mindnyájunknak élénk emlékezetében élnek N. Sz. *Hruscsovnak* e falak között mondott szavai: *»Nekünk, kommunistáknak, rendkívüli tapintatot és türelmet kell tanúsítanunk a régi értelmiség iránt... Ha a tudósok, értelmiségiek még nem fogadták be, vagy nem fogadják be magukba az újat, a szocializmust, akkor segítenünk kell nekik.«* Az Akadémia elnöksége éppen ezért azt is kötelességének tekinti, hogy több gondot fordítson az akadémikusok és az akadémiai intézetek munkatársai ideológiai fejlődésére.

Örvendetesen tovább javultak az Akadémia nemzetközi tudományos kapcsolatai. 1958-ban magyar tudósok 108 nemzetközi kongresszuson, konferencián, symposiumon, tudományos ülésszakon vettek részt. Ezek közül hatvanat a szocialista államokban, negyvennyolcat a kapitalista államokban tartottak meg. Ma elmondhatjuk, hogy fejlődő nemzetközi kapcsolataink, elsősorban a Szovjetunió és a népi demokratikus országok tudósaival és intézményeivel mind gyümölcsözőbbek; számos nemzetközi kongresszuson vettünk részt és fokozódott tevékenységünk a nemzetközi tudományos szervezetekben. Igyekeztünk — és nem sikertelenül —, hogy termékeny együttműködés alakuljon ki a kapitalista országok tudósaival is. A szocialista országokkal való kapcsolatainkat a kölcsönös tudományos együttműködést szabályozó egyezmények irányítják. 1958-ban megújítottuk és végrehajtottuk a korábbi időszakban megkötött egyezményeinket. Ez évben kötöttünk először tudományos együttműködési egyezményt a Kínai és a Bolgár Tudományos Akadémiával.

A jelenlegi helyzet felmérése alapján hozzáfogtunk a tudományos kutatások távlati tervének elkészítéséhez, kidolgoztuk a tudományos tervezés módszerét és rövidesen az elnökség elé kerül a legfőbb kutatási feladatok, a kutatások előtt álló fő problémák meghatározása. Ebben a munkában az Akadémia kezdeményezően vett részt és a legszorosabban együttműködik a Tervhivatallal, valamint a Tudományos és Felsőoktatási Tanáccsal. Az Akadémia tudományos osztályainak és központi szerveinek jelentős szerepe van abban, hogy ez a kérdés annyira előrehaladt, hogy nemrégen a Felsőoktatási Tanács foglalkozott már a munka eddigi eredményeivel is és kitűzhette a munka további programját.

A Tudományos és Felsőoktatási Tanács feladatai közül kiemelendő — a tudományos tervezés fejlettebb formájában — a kutató tevékenységek koordinálása mind az elvi, mind az alkalmazott kutatások területén. *A Tudományos és Felsőoktatási Tanács egyévi működése azt bizonyítja, hogy létrehozása szükséges volt, és eddig is több fontos kérdés tisztázásához és megoldásához járult hozzá.* Az Akadémia és a Tudományos és Felsőoktatási Tanács együttműködésének továbbfejlesztése több fontos elvi kérdés tisztázását teszi szükségessé. Ezek közös megvitatását is programba vettük. A Tudományos és Felsőoktatási Tanács koordináló munkája sok tekintetben elő fogja segíteni *az Akadémia és a mi-*

ÖNÉLETRAJZ.

Nevem: Pleidell János.
Születtem: 1915.október 11.-én Hontfüzesgyarmaton, C.S.R.
Apám P.Zsigmond erdész meghalt 1953. Anyám Balázs Mária ma is él.

Elemi iskoláimat szülőfalumban végeztem, a gimnáziumot pedig a komáromi magyar nyelvü gimnáziumban. Itt nyertem érettségi bizonyitványt 1935-ben. Ez év őszén kerültem a prágai Károly egyetem Épitészeti tanszékének rajzi fakultására, ahol 1937-ben megnyertem a Kelet-Szlovenszkói ösztöndijat és 1938-ban egy külföldi utazási dijat, mellyel tanulmányutat folytattam Franciaországban: Paris, Versailles, Rouen, Le Havre; Belgiumban: Bruxelles; Hollandiában: Rotterdam, Amsterdam; Németországban: Berlin és Drezda. 1938 őszén tanulmányaim folytatására a Budapesti Képzőművészeti Főiskolára iratkoztam be, ahol 1940-ben középiskolai rajztanári oklevelet szereztem. 156/162-1940. Ezzel egyidejüleg megkaptam az Akadémia kitüntető érmét és Balló diját, egyben a Tapasztalati Látszattani tanszéknek lettem a tanársegéde. 1941-ben tanitóképző intézeti rajztanári oklevelet szereztem, 217/219-1941. és megnyertem az egy éves olasz állami ösztöndijat. 1942-ben a magyar állami olasz ösztöndijat nyertem meg, 35/716-1942. Ez év március 15.-én a 106-os kórházvonattal kikerültem a frontra. Az év őszén leszereltek, majd 1943 augusztusában ujra behivtak a 10-es helyőrségi kórházhoz, ahol a 109-es vöröskeresztes üdülőben kaptam beosztást. Katonaságomat nevezett helyen folytattam, addig amig orosz hadifogságba nem jutottam. Behivásom előtt egy hónappal, 1943.julius 22.-én megnősültem. Feleségemet hadifogságból való hazatérésemkor, 1946 őszén, budapesti lakásunk helyett Ujszőregen találtam, mint tanitónőt, tekintettel arra, hogy volt lakásunk teljesen elpusztult és kislányunk az ostrom következtében meghalt. Az ottani Nemzeti Bizottság igazolt 800/1947. 1947-ben ujabb külföldi ösztöndijat nyertem olasz tanulmányutra, 111/180-1947. Ugyanabban az évben rendeztem meg első gyüjteményes kiállitásomat és lettem a Magyar Nemzeti Bank müvészeti tanácsadója és a kulturális csoport keretében rendezett rajztanfolyamnak vezetője. 1948.julius 31.-én a kulturális csoport feloszlatásával ezen megbizatásom megszünt; emlitett időtől kezdve szabad müvészi pályát folytattam, majd 1951.február 1.-én a Müszaki Egyetem Épitészeti Karának Rajzi tanszékére kerültem óraadónak és 1951.augusztus 15.-én ugyanott lettem tanársegéd. Ezen beosztásomban müködöm ma is. 1952-ben a tavaszi tárlaton szerepeltem, "Hazatérő kapások" c.képemre alkotási segélyt kaptam a Szövetségtől.A legtöbb kiállitáson résztvettem. 1950. mozaik-megbizás. 1956. gyüjteményes kiállitás és nyertes sgraffito-pályázat.
Budapest, 1956.szeptember 26.-án.

/Pleidell János/
Bp.,II.,Vörös hadsereg utja 48.

PLEIDELL JÁ-
NOS

önéletrajza,
a gyűjtemény
részére adta.
1957. jan.

ÖNÉLETRAJZ.

Nevem: Pleidell János.
Születtem: 1915.október 11.-én, Hontfüzesgyarmaton, C.S.R.
Apám P.Zsigmond erdész, meghalt 1953-ban. Anyám Balázs Mária, ma is él.

Elemi iskoláimat szülőfalumban végeztem, a gimnáziumot pedig a komáromi magyar nyelvü gimnáziumban. Itt nyertem érettségi bizonyitványt 1935-ben. Ez év őszén kerültem a prágai Károly Egyetem Épitészeti tanszékének rajzi fakultására, ahol 1937-ben megnyertem a Kelet-Szlovenszkói ösztöndijat és 1938-ban egy külföldi utazási dijat, mellyel tanulmányutat folytattam Franciaországban: Paris, Versaille, Rouen, Le Havre; Belgiumban: Bruxelles; Hollandiában: Rotterdam, Amsterdam; Németországban: Berlin és Drezda. 1938 őszén tanulmányaim folytatására a Budapesti Képzőművészeti Főiskolára irátkoztam be, ahol 1940-ben középiskolai rajztanári oklevelet szereztem. 156/162-1940. Ezzel egyidejüleg megkaptam az Akadémia kitüntető érmét és Balló diját, egyben a Tapasztalati Látszattani tanszéknek lettem a tanársegéde. 1941-ben tanitóképző intézeti rajztanári oklevelet szereztem, 217/219-1941. és megnyertem az egy éves olasz állami ösztöndijat. 1942-ben a magyar állami olasz ösztöndijat nyertem meg 35/716-1942. Ez év március 15.-én a 106-os kórházvonattal kikerültem a frontra. Az év őszén leszereltek, majd 1943 augusztusában ujra behivtak a 10-es helyőrségi kórházhoz, ahol a 109-es vöröskeresztes üdülőben kaptam beosztást. Katonaságomat nevezett helyen folytattam, addig, amig orosz hadifogságba nem jutottam. Behivásom előtt egy hónappal, 1943.julius 22.-én megnősültem. Feleségemet hadifogságból való hazatérésemkor 1946 őszén budapesti lakásunk helyett Ujszőregen találtam, mint tanitónőt, tekintettel arra, hogy volt lakásunk teljesen elpusztult és kislányunk az ostrom következtében meghalt. Az ottani Nemzeti Bizottság igazolt 800/1947. 1947-ben ujabb külföldi ösztöndijat nyertem olasz tanulmányi utra 111/188-1947. Ugyanabban az évben rendeztem meg első gyüjteményes kiállitásomat és lettem a Magyar Nemzeti Bank művészeti tanácsadója és a kulturális csoport keretében rendezett rajztanfolyamnak vezetője. 1948.julius 31.-én a kulturális csoport feloszlatásával ezen megbizatásom megszünt; emlitett időtől kezdve szabad művészi pályát folytattam,- ezen idő alatt készült két kiemelkedő művészi alkotásom, a 12 m2-es győri mozaik és a 10 m2-es rózsadombi freskó,- majd 1951. február 1.-én a Müszaki Egyetem Épitészeti Karának Rajzi tanszékére kerültem óraadónak és 1951.augusztus 15.-én ugyanott lettem tanársegéd. Ezen beosztásomban müködöm ma is. Az 1952. Tavaszi tárlaton szerepeltem "Hazatérő kapások" c.képemre alkotási segélyt kaptam a Szövetségtől.

Budapest, 1954.november 20.

/Pleidell János/
Bpest, XI.Eszék-utca 20.II.

Pleidell János
fertő

mok fokozódó agressziója, háborús fenyegetések ellen határozott fellépés és a nemzetközi szolidaritás erősítése szükséges. A magyar békemozgalom eddigi akciói nagyon hasz

A Balatonon feloldották a halászati, horgászati tilalmat

A földművelésügyi miniszter — a szokatlanul nagy mértékű halpusztulás miatt — a Balatonon és vízrendszerén május 27-én általános halászati és horgászati tilalmat rendelt el. Június 11-én, pénteken 24 órakor ezt a tilalmat a földművelésügyi miniszter, az egészségügyi miniszterrel egyetértésben, megszünteti. Egyben engedélyezi a Balatonon és vízrendszerén a ponty és a harcsa halászatát, illetve horgászatát is. A törvényes előírásokban szereplő méretkorlátozások azonban továbbra is érvényesek.

Kedvező fordulat az időjárásban

Megszűnőben a nagy esőzés

Szombatra néhány órás napsütést várhatunk

Az Európa nagy részét uraló ciklonrendszer a péntekre virradó éjszaka kissé észak-keletre tolódott át: a központja a Pó, illetve az Adria térségéből az Északkeleti-Kárpátok fölé került. A ciklon átvonulása újabb országos esőket okozott nkban.

Meteorológiai Intézet köz-

s még pénteken is 5—6 foknyi volt a meleghiány.

A meteorológusok szerint nyugat felől lassan felszakadozik a felhőzet, szombaton már kevesebb lesz az eső, néhány órás napsütésre is számíthatunk, a nappali felmelegedés kissé fokozódik.

Budapestre érkezett a kubai egészségügyi miniszter

Dr. J. R. Machado *Ventura*, a Kubai Köztársaság egészségügyi minisztere és dr. Jorge Alfredo Allerequia *Valdez* intézeti igazgató pénteken néhány napos látogatásra Budapestre érkezett. Ittartózkodásuk idején Budapesten és vidéken egészségügyi intézményeket látogatnak meg, tájékozódnak a minisztérium irányító munkájáról és a területi egészségügyi ellátásról.

bátok
öző színben!

ÓRSZAKÜZLETE

Pleidell János

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1965 JUN 12.
MAGYAR NEMZET

1021

Pleidell János itáliai képei

a Kulturkapcsolatok Intézete kiállítótermében

Ismerve jóízű történetekből *Pleidell* János festőművész húszhónapnyi kalandját Itáliában, képei és rajzai láttán azt kell mondani, hogy kicsit kívül maradt a látványon. Bár nem egészen, mert éppen az apró, izgatott jegyzetek élményt sugallóak. Ami a kívülállás gondolatát ébreszti, az a hihetetlen rajzibiztonság, az a példátlan vonalfegyelem, amivel rajzai készültek. Igazában Pleidell gargantuai alkat, aki bővéru hajlandóságait teljesen visszaszorítja ezekben a túlságosan is csiszolt rajzokban.

Már a szép sgraffittóiban is érezni lehetett valami szándékos hűtést, lehűtést, de azt az anyag követelményének könyveltük. Ám a nagysikerű *Busójárás* sorozatában persze a téma is alkalmat adott, hogy a színesség és bujaság, mítosz és valóság leoldja gátlásait. Most meg, kimüveit rajzait tekintve, az olasz tájakhoz úgy közeledett, mint egy félszeg, bár *comme il faut* vőlegény.

Tiszta, szép, szervezett, pedáns rajzok ezek, melyeket nem fűt fel az eleven élmény heve. Pedig itáliai vándorlása sok, értékes fűtőanyaggal szolgált. Sokkal rokonszenvesebbek nem egészen egységes hangvételű festményei, amelyeken mintegy elölről kezdi a szín-ábécét, ha nem is áll még minden vásznán harmonikus együttesbe. Vonzó tette a festőnek, hogy volt bátorsága félretenni egy már nagyon is kialakult formanyelvet s új kifejezési eszközöket keres a rutin ellenében. Az a mesterségbeli készültség, amivel gyakran elkáprázta tott bennünket, szerencsére már neki magának sem elég. Rá kellett jönnie, hogy a tudás, bár mindennek alapja, önmagában még nem művészet. Esztmei és érzelmi töltés híján egyetlen művészeti alkotás sem több, mint egy jó formájú homunkulusz, mesterséges ember.

Pedig Pleidell gondolkodó és érző ember, jó adag közösségi érzésekkel, egészen az áldozatvállalásig. Vagyis ember és mű nem fednék egymást. Igen is, nem is. Maga a tény, hogy a kiállítás felveti ezeket a kérdéseket, szembesítésre kötelez. Lássuk hát: a pedáns rajzok a mesterséggel ki nem bontott tartalmat rejtik, elfedik, míg az egyenetlen minőségű festmények a változás, újulás szükségességének felismerését mutatják.

Szerencsés pillanatban jött létre ez a kiállítás, mert anyagában a réginek és újnak egyidejű megjelenését tetten érjük és végső soron a továbblépést, a fejlődés folyamatát tükrözi. Elvárhatjuk a művésztől, hogy ha utat enged eredendő temperamentumának és rajzaiban nem csupán az olasz városok kubusz-rendszere kér szót, hanem mindaz a fáradalom és öröm, amivel megközelítette azokat, vagy kiderül képeiből az emberekhez való gyors kötődése, humora, életszeretete, akkor színben-rajzban egyaránt megtalálja azt a közvetlen-sajátos nyelvet, amivel hibátlanul kifejezheti igazán sokrétű emberi-művészi lényét.

Oelmacher Anna

1977. VIII. 14. Petőfi, 15.33 Gné,
Balatoni csúcsforgalom

ból, Köhlnből jött ide a Balaton mellé, hogy a Balaton varázsát élvezze és ő hozta magával és a kezembe adta, mondván, hogy nézd csak milyen szép lapon propagálják Magyarország szépségeit odakint Nyugat-Németországban. S várta kényelmesen, amig én végiglapozom, és a legnagyobb meglepetésre az utolsó előtti lapon éppen egy gihanyi tájam szerepel a közismert Tihanyi félsziget emblémájával a templommal.

- Sőt nemcsak ott propagálják Pleide János képeit, hanem a minap zárult Veszprémben is nagysikerü kiállitása.

- Hát amennyiben egy kiállitást képzőmüvészeti propagálásnak lehet nevezni, valóban igy volt, mert julius 22-én nyilt a kiállitás és augusztus 7-én ért véget. Ez az egész anyag, amit itt kiállitottam, ez már itt a Kilián müvésztelepi mütermemben készült és nagyon sok ember számára meglepetést szerzett, mert tőként egy dekorativ irányt képviselve ismertek meg barátaim, ismerőseim, képeim szeretői és a Balaton szférája a Balatonnak a fényei azok olyan oldottságra késztettek, hogy egyik másik képem ugyszolván már reálisan megfogható forma nem is szerepel, szféra, levegő, pára az egész.

Pleider János ül mellettem és egy nagyon szép német feliratu szines prospektust tart a kezében. Hogyan került ide ez a prospektus.

- Hát ez véletlenül került hozzám, mert egy barátom Nyugat-Németország-

Pleide János
Leto, 2) Folytatás

Születésnapi beszélgetés Tamás Menyhért íróval

„Ne ordíts, az utókor nem süket"

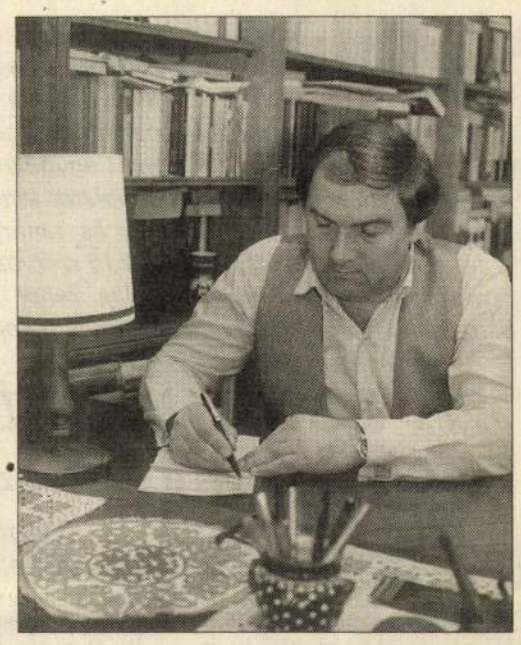

Tamás Menyhért 1940-ben született Hadikfalván, 1944-ben került családjával Magyarországra. Munkásságának meghatározó élménye a Bukovinából Bácskába telepített, majd Tolna megyébe menekülő székelyek hányattatása. Költőként tűnt fel, azután lírai regényciklusban örökítette meg népe múltját, a hozzá közel állók történetét. Eddig 15 kötete jelent meg, 1984-ben József Attila-díjat kapott. Jövőre lesz 30 esztendeje, hogy a XII. kerületben lakik. Amikor ide költözött, a Pethényi út – Tusnádi utca környékén három ház volt összesen. Őrző fákkal van körülvéve, ablaka alatt nyírfa példázza hűségét, amely pontosan egyidős első, „Szövetségben a fákkal" című kötetével.

– Egy vallomással és olvasói köszönettel tartozom: az 1970-es évek elején az Ön írásaiból tudtam meg, hogy kik a bukovinai székelyek, és mi történt ezzel a népcsoporttal.

– Nagyon gazdag örökséget kaptam, sokáig nem is tudtam vele mit kezdeni. Fiatalon a fővárosba kerültem, egészen más szokások, törvények, ízlés közegébe. Nem hittem, hogy valaha is hozott szavaimmal el tudok mondani valamit magunkról. Ez nem csak kishitűség volt, hanem otthon Tolna megyében, Kisdorogon azt tapasztaltam, hogy bármilyen forrásmély szavakat hoztunk magunkkal, a négy fal közé szorult ez a nyelv, hisz svábok közé kerültünk. A nagyvárosban még inkább félve használtam az otthoni nyelvet, gyakorta megmosolyogtak. Felszabadításomban közrejátszott egy Tamási Áronról szóló „anedokta": a 30-as években a New York-kávéházban „váltott derűvel" olvasták írásait – vagyis harsányan kacagtak csaknem minden során. A kacagóknak nyoma tűnt, Tamási Áron klasszikus lett. Elegendő volt ez bátorításnak, hogy a jussul kapott nyelvvel előmerészkedjek. Első folyóiratbeli közléseimet hasonló mosoly, sőt gyanú fogadta.

– Nem volt akkor évadja az efféle hangnak, de a témának sem. Szándékosan elhallgatott ügy volt. Nemhogy a bukovinai székelyek e századi kálváriájáról, de még a „madéfalvi veszedelemről" is csak mint betiltott könyvcímről hallott több nemzedék.

– Eleinte tényleg magyarkodásnak vették. Hitelesíteni kellett a munkáimmal, hogy ez tulajdonképpen nem akar más lenni, mint úgy szólni magunkról, hogy történetünkben mindenkié benne legyen. Különben is azt vallom: mindenki arról írjon, amit ismer.

– Néhány éve nagy divat lett Erdély, mindenki odajárt, székely lett az is, aki addig sose volt. Az ottaniak majd beleroppantak a túláradó, vállveregető „ölelgetésbe". Tamás Menyhért nem vett részt ebben a kórusban, pedig igazán sokat tudhat a székelység keserveiről.

– Pályámat minden különösebb harsányság nélkül járom. Elég hamar találkoztam olyan intelmekkel, amelyek csöndemre bíztattak. Ilyen Horváth Imre nemrég elhunyt nagyváradi költő egysorosa: „Ne ordíts, az utókor nem süket." Tulajdonképpen mindig szerettem volna megírni a ki nem mondott szavak költészetét. Apám és anyám tekintetükből értették egymást. Ma elhalmozzuk szavakkal a másikat, s mégse mondunk semmit. Sok szó esik például arról is, hogy a rendszerváltozással végre elérkezett a várvavárt szabadság. Csakhogy azt látom, hogy azok, akikről legtöbbet írtam, szóltam, a középkori ember szorongásával élik át ezt a kort. A kétkezi embernek az a szabadság, ha dolgozhat. Egyre több embertől veszik el ezt, éljen akár itt, akár Erdélyben. Ameddig ez így lesz, sokak számára tartalmatlan a szabadság fogalma. Németországban jártam nemrég, s azt tapasztaltam, hogy – még ha helyenként ellenérzéssel is – helyet szorít a német a németnek. Nekünk se ártana, ha újra éledne a kaláka-szellemiség, az összetartás.

– Ilyesmiről szólt a minap hallott rádiójátéka, az „Állomások" is, amelyet 55. születésnapja alkalmából tűztek újra műsorra. Hősei vonaton utaznak: egy vasúti fülke utasaiban megjelenik az egész magyarság sorsa. Homályos ablakú, kényelmetlen vonaton utaznak, akadozik a szerelvény. Hová ér el ez a vonat?

– Ezekben az állomásokban a mindenkori menekültek sorsát írtam meg. A tegnapi menekültekét, a mai földönfutóként, és a sajnos holnap is menekülésre késztetettekét. Hogy hová ér el a mi vonatunk? Megmosolyogtató, hogy Európába akarunk jutni, holott Európában élünk. A történelmi sodrás minket gazdaságilag taszított kijjebb, és ezt a taszító erőt szellemi életünk is megsínylette. Bár ez is csak részben igaz, gondoljunk a hét évszázados magyar irodalomra, költészetünk csúcsaira, vagy vegyük tekintetbe az erdélyi szellemi élet folyamatos magas állását.

– Mit dolgozik most? Az obligát kérdést igazi érdeklődéssel teszem föl, mert hallottam rádiós és filmes készülődéséről.

– Kész hangjátékom felvételre vár. Sziszüphoszról, a kőgörgetőről szól, mégpedig egészen más megközelítésben, mint eddig írtak róla. Kevéssé ismert, hogy mielőtt büntetését kiszabták rá, Sziszüphosz sokszoros gyilkos volt. Királyi kedvtelésből lefelé görgette a köveket, emberek sorát zúzta agyon. A büntetésül rárótt fölfelé görgetés közben olyanfajta számvetést végez, ami a tegnapi gőgös istent emberarcú emberré teszi. Másik érdekes munkám, hogy Tamási Áron tévében is sugárzott Ábel-sorozata befejező részének forgatókönyvét írtam meg. A Clamatel Kft. és a Magyar Televízió közös vállalkozásában készülő film, az „Ábel Amerikában" az ezredvégig futtatja a 20-as években írott regényt. Az ábeli gondolat oda ível, hogy a sokasodó bankutcák mindenkire megsemmisítő árnyékot vethetnek... A rádió meghívásos pályázatára is dolgozom. A honfoglalás 1100. évfordulójára királyokról szóló darabokat várnak. IV. Bélát, a második országépítő királyt választottam.

– Hogy érzi magát a kerületben, szűkebb környezetében?

– Közel 30 év után mondom: majdnem otthon. Minden fát, követ ismerek, kis-sváb-hegyi sétáim sok emberrel összehoztak, művészbarátságaim kötődtek. A legszebb és emlékezetes a sajnos már nem élő Reich Károllyal való kapcsolat, amely közös kötetté is gazdagult. Az ő „Ceruzarajzok" című albumához én írtam az előszót. Az utóbbi időben azonban az emberi kötelékek fellazultak, sőt meg is szakadtak. Hogy miért, az talán úgy fogalmazható: mindenki megpróbálta az úgynevezett szabad véleményét a másikra erőltetni. Úgy látszik, az eszmék felszabadulása káoszt hozott magával és nem emelkedettséget. A marakodás helyett az eszünket kéne magasabbra tenni, szavainkban pedig visszaadni azt, ami bennük lélekállító volt.

Hámory Gabriella

Tamás Menyhért

Varázslat – cselekvésért

Kilenc Tüzek,
bűvös Tüzek,
bűvös Tüzek,
termő Tüzek!
adjatok nékünk
cselekvő éveket,
cselekvő évekbe
cselekvő heteket,
cselekvő hetekre
cselekvő napokat,
cselekvő napokba
tartós lángot,
tartós lángba
edzett szívet,
edzett szívbe
sugaras szót,
sugár-szóba
tisztességet,
tisztességbe
mindig példát;
szomjas tettet -
egymásért és soha ellen.

Színei tovább élnek a nézőben

PLEIDELL JÁNOSNAK
Nem lehetsz csak szivárvány,
Megfog a földi látvány,
Sok áldozati bárány: –
Azt fösd le, ne hagyd árván:
Lágy szinből legyen márvány.
Keresztury Dezső

Több mint egy évtizeddel ezelőtt a fenti sorokkal köszöntötte a költőtudós művészbarátját születésnapja alkalmával rendezett kiállításán. Az elmúlt hetekben kerületünkben, a Budapest Kongresszusi Központ termeiben rendezett, régi emlékeket felújító „Iskola Galéria" kiállításán is láttuk *Pleidell János* szivárványos műveit, halovány és mégis káprázatos színű festményeit. Ekkor adta meghívóját a Kortárs Galériában rendezett legújabb kiállítására. Mint minden gyűjteményes kiállításán, a művészetbarátok itt is zsúfolásig megtöltötték a Bécsi utcai kiállítótermet. Képeiből, akár olaj, akár akvarell, árad a fény, a derű, a tisztaság és az igazságkeresés. Szomorú, hogy nekem mégis szeretett mesterének, *Aba Novák Vilmos*nak hozzá intézett figyelmeztető, óvó szavai jutottak eszembe: „Minél tehetségesebb egy ember, annál több a csodálója és minél több a csodálója, annál több az irigye, meg az ellensége". *Pleidell János* gyakran érezhette e féltő szavak súlyát. Akkor is, amikor olasz ösztöndíjáról lemondatták, s mást küldtek ki helyette. Vagy amikor budapesti kiállítását a minisztérium letiltotta, holott megnyitására egy olasz professzor készült.

Megtorpanás nélkül dolgozott és dolgozik ma is hite és tudása szerint. Úgy, ahogy az Észak-komáromi Bencés gimnáziumban kitűnő rajztanára, a sokszor emlegetett *Harmos Károly* szeretetével elindította pályáján. Érettségi után 1935–38 között a prágai akadémián tanult. Prágában *O. Blazsicsek* volt a mestere. 1938-ban párizsi ösztöndíjat nyert, félévet töltött a Julian Akadémián, az ugyancsak megnyert európai körutazási díjjal huszonhárom évesen megláthatta Franciaország, Németország, Belgium, Hollandia legjelentősebb képtárait. Tanulmányútjáról visszatérve, a budapesti Képzőművészeti Főiskolán Aba Novák Vilmos tanítványa lett, a mester haláláig.

– Aba Novákkal töltött rövid, pár évi kapcsolatom meghatározta egész életemet, – emlékezett. – Maga mellé vett, freskó (illetve secco) megbízásainak a tervek alapján történő léptékszerű felnagyításában segédkeztem, melyeket azután természetesen átrajzolt. 1941-ben kitüntettek a Képzőművészeti Főiskola érmével, 1942-ben egy fővárosi ösztöndíjjal, és az első római ösztöndíjat nyertem meg. 1943-ban a Korb Erzsébet utazási díjat és ismét a római ösztöndíjat nyertem el, de háborús szolgálatom miatt már egyiket se vehettem igénybe. 1947-ben harmadszor is római ösztöndíjjal ismerték el munkámat. Vége volt a háborúnak, az orosz hadifogságnak, gondoltam nyitva az út Rómába. Tévedtem. Elért az irigység, amire Aba Novák figyelmeztetett egy hosszabb beszélgetésünk alkalmával. M.T. aláírással cikk jelent meg a Szabad Népben „Ne szórja saját drága pénzét, ösztöndíjjal disszidáljon" címmel rámvonatkoztatva. Pedig igazán nem gondoltam disszidálásra, örültem, hogy végre a családommal lehetek. Ösztöndíjamról nem mondtam le, de a fenyegetések következtében aláírtam, hogy ösztöndíjamat nem veszem igénybe. Olyanok mentek ki helyettem, akik azóta se jöttek vissza... – Így emlékezett a művész legutóbbi beszélgetésünk alkalmával kicsit elgondolkozva, de kiállításaival folytatva, ismét a közös örömről, a művész és a művészetbarátok szép találkozásairól beszélt. Az 1962-ben a Braccianoi nemzetközi tájkép versenyről, amelynek nagydíját ő kapta. (Nyertes munkája a Braccianoi Odescalchi képtár tulajdonában van.) Hosszan beszélt a prágai, római és a hazai kiállítások örömteli élményeiről.

Pleidell János kiállításai mindenkor munkásságának keresztmetszetét adják. Azt hiszem, neki nem is voltak meghatározott „festői" korszakai: a tájkép, a figurális alkotások, egyházművészeti munkái, idillikus álomképei egymást váltják palettáján. Kompozíciói az emberi érzelmek sokféleségét tükrözik, de éppen így beszélnek saját érzésvilágáról, hangulatáról. Művészi meggyőződését soha nem adta fel, ezért tudnak festményei is beszélni, mint pl. „Szárnyszegettek lázadása" vagy „A szárnyszegő", a „Veronika", vagy „Karnevál délen". Figyelemre érdemesek a népszokásokat megörökítő képei, „Dél-szláv népszokás". Mohácson például sorozatban örökítette meg a busójárást.

Figurális, sokszor poetikus hangvételű portréi, idillikus tájképei a költészet szeretetéről tanúskodnak. Pleidell János művészetére nagyon ráillik a régi latin mondás: a festészet nagyrészt költészet – multum est pictura poema.

Színei tovább élnek a nézőben.

Schelken Pálma

A művész Bessenyei Ferenc és Sinkovits Imre társaságában

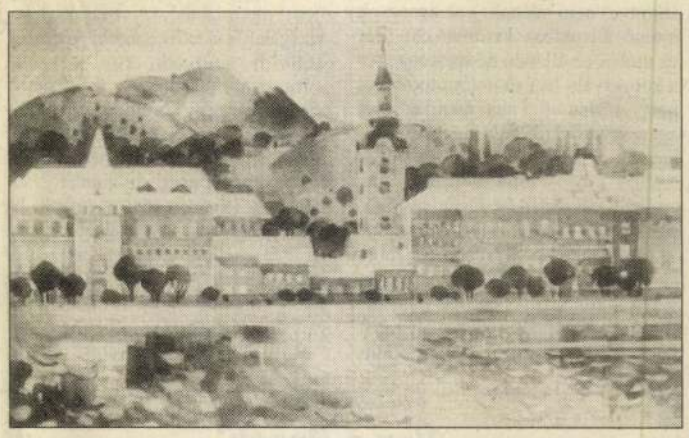

Isten éltesse Mészöly Dezsőt!

„Lisztet azért nevezik makacsul nagy zongoristának, hogy ne kelljen elismerni: korunk legprímább zeneszerzőinek egyike ő."

Ez a mondat a századforduló neves operakomponistájának, Camille Saint-Saëns-nak Portrék és Emlékek című könyvéből való. Ez a mondat jutott eszembe húsz esztendővel ezelőtt, amikor Mészöly Dezső megtisztelt azzal, hogy elküldte nekem Önarckép retus nélkül című verseskötetét. Igen. Itt évtizedek óta mindenki fáradhatatlanul fuvolázza, hogy Mészöly Dezső milyen kiváló műfordító, Villon-ügyben pedig kifejezetten a legkiválóbb, de mindezt elsősorban azért teszik, hogy ne kelljen elismerni: korunk legprímább költőinek egyike ő.

Már akkor nagyon tiszteltem, amikor személyes ismeretségről szó sem lehetett még: vidéki kisdiákként. Először az édesapját, Mészöly Gedeont kezdtem tisztelni. Puskin-rajongó voltam ugyanis. Az Anyegint mind Bérczy Károly, mind pedig Áprily Lajos fordításában kívülről fújtam. Aztán véletlenül a kezembe került néhány strófa Mészöly Gedeon Anyegin-tolmácsolásából. Az a részlet, amikor Larinék estélyére érkeznek a vendégek. Az orosz vidék jellegzetes figurái. Név szerint is felsorol jónéhányat a szerző. Bérczy és Áprily változatlan formában veszi át az orosz neveket, példaként most csak hármat említek meg: Szkotinyin, Petuskov, Harlikov. Mészöly Gedeonnál ezek így szerepelnek: Marhakov, Kakaskov, Krákogov. És így van rendjén. Puskin a névadással is jellemez. A szkot marhát jelent, a petúh kakast, a hárkaty igét pedig akkor használja az orosz, amikor valaki krákogva kiköp. S a többi név is ilyen beszédes: Parlagov, Szamárkov, Tulkov, Hamiskov. Akkor értettem meg, hogy mi a különbség a műfordítás és az átmagyarítás között. Már akkor próbálkoztam idegen versek átültetésével, főleg Puskin és Lermontov költeményei foglalkoztattak. És megérlelődött bennem az elhatározás: ha nagy leszek, én is átmagyarítani fogom más népek költőinek a műveit, nem csupán lefordítani.

Dezső folytatta apja hagyományait. Ezt igazolja az is, ahogy elkezdi Villon Hagyatékát (ismertebb nevén a Kis Testamentumot). A második strófa így indul:

Azévben, melyet föntt jeleztem,
Karácsonytájt, zord ég alatt,
Oly farkasordító hidegben...

A harmadik sor így szól franciául: Que les loups se vivent de vent. Kálnoky ezt így fordította: Mikor a farkas szelen él. Ám a magyar nyelvben – és most már Rónay György szavaival folytatom – „a farkas nem él szelen még a legcsikorgóbb télben sem. A magyar tél hidegében a farkas ordít. Mészöly Dezső kitűnően rátalál a dolog velejére, és megőrzi az eredeti szólásszerűséget, egy hasonlóan kézenfekvő szólásszerű magyar kifejezéssel".

Így magyarít Dezső mindig, akkor is, amikor Shakespeare vagy Moliére darabjait honosítja ide. Amit mível az idegen szövegekkel, az nem csupán műfordítás. Sokkal több annál.

No lám. Én is a tolmácsolásait dicsérem. Pedig a saját verseiről kezdtem írni. A költő Mészöly Dezsőről. Arról a nagytálentumú emberről, akinek a lírája impozáns tartásról, hatalmas nyelvi erőről és mérhetetlen tisztességről tanúskodik. És játékosságról is, ami nagy szó az általában tragikusra hangolt hazai költészetben. Ugyanakkor mennyi szigor, mekkora műgond! S eltökélt egyenesség. Maga szabott magamagának áthághatatlan szabályt:

Dezske! ha versed irod, sose gondolj arra, ki mit szól,
és sose rösteld, hogy mily fura gőz feszeget,
mennyi tapintatlan, vad szó buggyan ki belőled,
s mennyi a kényes pont, mit magyarázni szokás.

Sokáig kollégák voltunk a Televízióban. Ha az aulában összefutottunk, jó szívvel köszöntöttük egymást, aztán mindketten rohantunk, ki-ki a maga dolga után. Könyvét is így dedikálta: „Ferinek – futtában is meleg kézszorítással." Igen. A tévés-élet vágtájában sosem volt érkezésünk kifejteni, hogy milyen nagyon becsüljük egymást. A dedikációk, a baráti kézfogások mondták el ezt.

Dezső augusztus 27-én töltötte be hetvenhetedik életévét. Közös barátunk, a nemrég elhunyt Süpek Ottó professzor szerint a hetes az isteni vagy az ördögi teljesség szimbolikus száma. Így, kétszer egymás után leírva érzékelteti jól Mészöly Dezső életművének teljességét. Azét az életműét, amely ihletettségét, gondolati tartalmát tekintve kétségkívül isteni. S a másik póluson nem ördögi, hanem ördöngős. Virtuóz, fölényesen formabiztos.

Ilyen maradj, Dezső! A dupla teljességre tégy még rá néhány lapáttal! Örvendeztess még meg bennünket jónéhány Lyukasórával, magyarítással és saját költeménnyel. Nemcsak a kerület kívánja ezt, amelynek lakója vagy, hanem az egész ország. De a legőszintébben:

Baranyi Ferenc

magyar könyvklub

AJÁNLATOK

Richard Cavendish
DÉMONOK, KÍSÉRTETEK, SZELLEMEK

Boszorkány és farkasember, vámpír és vodu, sikoltó koponyák és könnyező szobrok, zombik, poltergeistek, szelleműzők, ufók, spiritualizmus, pszichosebészet, mágia, mítoszok és legendák – minden társadalomnak megvannak a maga titokzatos eredetű babonái és hiedelmei.

A Démonok, kísértetek, szellemek című könyv kontinensről kontinensre kalauzolja az olvasót a kísérteties jelenségek, az ismeretlen, megfejthetetlen és különös természetfölötti jelenségek világában.

Filmjelenetek, régészeti ritkaságok, képzőművészeti alkotások és nem e világi lényekről készült felvételek teszik gazdaggá az illusztrációs anyagot.

A fejezetek egy-egy földrészt mutatnak be, a mellékelt térképek a rendkívüli események helyszínét jelölik. Katalógusár: 1100,–

Kuncz Aladár
FEKETE KOLOSTOR

Az első világháború kitörésekor Párizsban rekedt osztrák-magyar, illetve német állampolgárokat a francia hatóságok összeszedték, és internálták az Ile d'Yeu várbörtönbe. Francia ösztöndíjasokkal, világutazó arisztokratákkal, vendégmunkásokkal együtt töltött itt el öt embertelen évet a szerző, aki egyébként francia szakos tanár volt, a francia kultúra jó ismerője és rajongója. Művében hírül adja: nincs kultúrnemzet és primitív nemzet, a háború minden népből előcsalogatja az ősemberi indulatokat. Katalógusár: 650,– Ft

Louis Baldwin
NAGY EMBEREK NAGY SZERELMEI

Másként szeretnek-e a nagy emberek, mint mi, egyszerű halandók? Annyiféle a szerelem ahányféle az ember: önzetlen, mély, szenvedélyes, rajongó, kiszolgáltatott, gátlásos, félénk, hűvös – vagy mindezek keveréke. A szerző, aki a különleges életpályák kutatója, ebben a könyvében regényes formában írja meg ezeket az életeket, sokféle megjelenését mutatva be a szerelemnek: Legendás szerelmek, romantikus kapcsolatok, viharos szenvedélyek története mellett olvashatunk a sokáig tabunak számító „furcsa párok" szerelméről is. Katalógusár: 590,– Ft

MEGHÍVÓ *1995. szeptember 9-én* 18 órai kezdettel a MOM Kultúrházban nagyszabású műsoros estet tartanak. A műsorban fellép a „HANKÓ" emlékzenekar, a Hókirálynő színicsoport, BANGÓ Margit cigánynóta énekes, és a Rétsági autentikus zenekar. Rendező: TOMHÁN GYULA, Líra-díjas előadóművész, a XII. kerületi Önkormányzat Elektora. *A belépés díjtalan. Mindenkit szeretettel várnak!*

„A hegyvidékiek egészségesebbek"

Bemutatjuk az Egészségügyi Iroda új vezetőjét

Dr. Unyi Gabriella főorvos idén júniustól vezeti a kerületi Egészségügyi Irodát. A főorvosasszony azelőtt a Vasútegészségügyi Igazgatóságon tevékenykedett. Korábban sportorvosként a BVSC-nél praktizált, egy ideig a magyar úszóválogatottnál dolgozott.

– Főorvosasszony, milyen a kerület általános egészségügyi állapota, az egészségügy helyzete a többi fővárosi kerülethez viszonyítva?

– Most, hogy egy kicsit kilátok az aktuális nehézségek közül, talán túlzás nélkül állíthatom, az itteniek egészségesebbek, mint más városrészben élők. Az egészségügy viszont hasonló nehézségekkel, úgyszólván napi gondokkal küzd, mint az országban sok helyen.

– A kerületi lakosok jobb egészségügyi állapota a kedvezőbb környezetnek is köszönhető, de mennyi ebben az egészségügy szerepe?

– A XII. kerület egészségügye jó kezekben volt, hogy úgy mondjam, jó irányba haladó hajókat találtam.

– Milyen az anyagi helyzetük?

– Változó.

– Kicsit részletesebben?

– Csökken az anyagi ráfordítás összege, a Bokros csomag nekünk is nehézségeket okoz. Megpróbálunk működni a nehezebb feltételek között. Nincs más választásunk.

– Mi minden tartozik az Ön fennhatósága alá?

– Az alapellátás, a háziorvosi rendszer, a fogászat, a szociális gondozóhálózatból a bölcsődék, hajléktalanszállás. A szociális törvény szerint várhatóan még bővülni fog tevékenységünk néhány új feladattal.

– A kerületiek fogászati ellátását éppen most veszik majd át a János Kórháztól. Mit jelent ez a gyakorlatban?

– Igyekszünk úgy átvenni ezt a tevékenységet, hogy a lakosságot ezzel kapcsolatos kellemetlenség ne érje. Ha úgy sikerül, mint a háziorvosi szolgálat gazdaváltása, akkor meg leszek elégedve. Azt, hogy az egészet miként érinti a privatizáció, csak menetközben fogjuk megtudni. Fogorvos bőven van a Hegyvidéken, a működéshez szükséges berendezésekkel el vagyunk látva, a finanszírozás azonban kérdéses.

– Amióta sokaknak fizetni kell a fogászati kezelésért, erősen megcsappant a rendelők forgalma. Önnek mi az álláspontja; bele kell ebbe törődni, vagy létezik valamilyen segítség a szociálisan rászorulók számára?

– Éppen ezen tanakodunk a polgármester úrral és keressük a lehetőséget: honnan lehetne egy kis pénzt átcsoportosítani erre a területre. Az önkormányzatnak eltökélt szándéka, hogy a fogászati kezelés költségeinek egy részét a polgároktól átvállalja.

– Az egészségügyi szakemberek egyre többet hangoztatják a betegségek megelőzésének fontosságát. Szerepet vállalhat ebben az önkormányzat?

– Szűrővizsgálatokat szervezünk magasvérnyomás, valamint bél-, gyomor, daganatos betegségek korai felismerésére.

Kleer László

A zene, mint „védőoltás"

Beszélgetés a kerületi zeneiskola igazgatójával

A XII. kerületi Zeneiskola 1968 óta önálló intézmény, fenntartója a kerületi Önkormányzat. Az utóbbi két évtizedben megháromszorozódott a növendékek száma, három éve ezernél is több diák – kisiskolástól egyetemistáig – részesül itt alap- és középfokú zenei képzésben. Az orgona, zongora, hegedű, cselló, gitár, furulya, fuvola, klarinét, oboa hangszert, valamint egyházzenét és zeneelméletet tanuló növendékek és tanáraik munkájának fő szervezője, a színvonalas zenei képzés, a jó hangulatú koncertek és táborok biztosításának első számú felelőse a Zeneiskola igazgatója: dr. Biernaczky Szilárdné. Vele beszélgettünk a zeneoktatás kerületi helyzetéről a Zeneiskola Moszkva téri épületében, amelyet öt évvel ezelőtt kaptak az Önkormányzattól.

Az igazgató asszony nemcsak a zene és a zeneoktatás mellett elkötelezett, kerületi lokálpatrióta is. 1973 óta a Mártonhegyen él. Zongora szakon végzett a Zeneművészeti Főiskolán. 1981-től tanára, 1987 óta pedig igazgatója a kerületi zeneiskolának. A szervező-vezető munka mellett néhány óra erejéig még jut ideje a tanításra is.

Köszönet az Önkormányzatnak

A Moszkva téri épület, stúdiókoncertek rendezésére alkalmas helyiséggel is rendelkezik. Itt építették újjá *Hock Bertalan* művésztanár – a Mátyás templom orgonistája – aktív közreműködésével és az Önkormányzat nagylelkű támogatásával azt az orgonát, amely oktatásra és hangverseny céljára egyaránt alkalmas. Így lehetővé vált – alsó fokon is – az egyházzenei tanszak beindítása. Az orgonaavatást a tavasszal tartották, amelyet megtisztelt jelenlétével *dr. Udvardy-Nagy István* polgármester, a kerület több vezetője és az iskolák igazgatói is. E jeles eseményen Hock Bertalan és növendékei koncerttel kívánták köszönetüket kifejezni az Önkormányzat nagylelkű támogatásáért.

A zeneoktatást a központi normatív támogatás és a szülői hozzájárulás mellett döntően a fenntartó Önkormányzat finanszírozta. Az igazgató asszony örömmel nyugtázza, hogy az elmúlt három évben összesen *tíz új álláshelyet* kapott, így a magas színvonalú zenei képzés a tanári oldalról biztosított. Az oktatáshoz szükséges helyiségeket a közismereti iskolák biztosítják. A kapcsolat mindegyik befogadó iskolával jó. Egy nagyobb koncertteremre lenne még szükség, a Moszkva téri helyiségbe ugyanis a zenekar még próbálni is alig fér be.

A zenekar *Tőkés Tünde* vezetésével harmincas létszámmal alakult 1987-ben. Ma már három zenekar koncertjei között válogathatnak a szülők és az érdeklődő kerületi zenebarátok. A Zeneiskola tulajdonképpeni zenekara a Hegyvidéki Vonószenekar. Az utánpótlást a Tücsökzenekarban nevelik. A Hegyvidéki Ifjúsági Kamarazenekar tagjai között szép számmal akadnak „öreg" diákok is, a Zeneiskola volt növendékei. Ha a régóta tervezett Hegyvidéki Kulturális Alapítvány létrejön, talán arra is lesz lehetőség, hogy a zenekar önállóvá váljon az alapítvány támogatásával. Az együttes kiemelkedő eseménye volt a tavaszi erdélyi utazás, amit jutalmul kaptak az ifjú muzsikusok. Ugyancsak nagy lelkesedéssel vettek részt növendékek, szülők és tanárok a Nemzetközi Ifjúsági Zenei Fesztiválon. Ennek során a miéink a székelyudvarhelyi zeneiskolásokat látták vendégül.

Harmincöt zongora

A húszmillió forint értékű hangszerpark lehetővé teszi, hogy a hangszerek zömét a zeneiskolától kölcsönözzék a növendékek. A hangszerek karbantartása igen komoly feladat, erre külön programot dolgoztak ki. Évente nyolc-tíz pályázattal folyamodnak céltámogatások elnyeréséért, ezzel biztosítják a szükséges anyagi hátteret. A legnagyobb gond a harmincöt zongora karbantartása, megóvása, ezek többsége ugyanis a kerületi iskolák osztálytermeiben van.

Nyaranta zenei *szaktábort* szerveznek a növendékek számára. Az idén második alkalommal a Zsámbéki Tanítóképző Főiskola adott otthont a XII. kerületi zenetanuló gyereknek és tanáraiknak. Tavaly tíz nap alatt, több mint kilenc órányi műsort tanultak meg a növendékek, ebből válogatták össze a műsorszámokat az elmúlt tanév bérleti koncertsorozatához. A tábor kitűnő lehetőség arra, hogy a gyerekek belekóstoljanak az együttmuzsikálás nehézségeibe és örömeibe.

Meghívás Barcelonába

Végül elképzeléseiről, terveiről faggattuk az igazgatónőt. Elmondta: a cél változatlan: a gyermekek minél nagyobb részét szeretnék megtanítani a zene élvezetére, szeretetére. Ehhez kívánják – a kor követelményeinek figyelembevételével – hozzáigazítani az oktatási és nevelési módszereket. A jövőben nagyobb szerepet szánnak a társasmuzsikálásnak. Szeretnék, ha a nagyobb iskoláknak saját kamaracsoportjai lennének. Ehhez azonban a tanszaki kínálat bővítése, a hangszerpark fejlesztése, órakeret biztosítása és megfelelő szaktanári ellátottság szükséges. A zenei képzést egyre jobban a gyerekek adottságához és tempójához kívánják igazítani. Ez változtatást igényel a növendékek teljesítményének felmérésében, értékelésében. Előtérbe kerülnek olyan tényezők, amelyek kedvezően befolyásolják a gyermek személyiségének fejlődését az önértékelés, az önkifejezés területén. Hat év aktív zenetanulás kell ahhoz, hogy a komolyzene szeretete véglegesen a személyiség részévé váljon. A zene segítségével alakul ki a művészetek, a szép iránti befogadókészség, ami egyben a kultúrszenny elleni *„védőoltás"* is. A távlati elképzelések között szerepel még a *nemzetközi cserekapcsolatok* kiépítése, a zenei szaktábor kibővítése, saját hangszerkarbantartó műhely létrehozása is.

Szikora József

*

A Nemzetközi Ifjúsági Zenei Fesztivál után, a Hegyvidéki Ifjúsági Kamarazenekar sikeres szereplése nyomán a zeneiskola Barcelonába kapott meghívást az idén őszre. A diákok és tanáraik szeretnének élni ezzel a különleges lehetőséggel, ám anyagi források híján nem biztos, hogy sikerül megvalósítani az utazást. Ezért a zeneiskola támogatásért fordul a kerület zenekedvelő polgáraihoz. Az utazást támogató adományaikat az Unisono Alapítvány székhelyén, a Zeneiskola épületében (1122 Bp., Moszkva tér 20.) fizethetik be a tisztelt adományozók.

Régészeti szenzáció

A farkasréti kovabánya kincsei

A Denevér úti védett gyepfolt leírásakor, nemrégiben ígéretet tettünk arra, hogy külön cikkben emlékezünk meg az itteni *őskőkori kovabánya* feltárásáról. Az ásatás ugyan jó pár éve történt (1984, 1985 és 1987 nyarán), de napjainkra is szolgál néhány tanulsággal. A leletről annak idején pár sorban a *Hegyvidék* is beszámolt, de nem biztos, hogy jót tett vele. Nem kizárt ugyanis, a hírverés is közrejátszott abban, hogy a régészek nem találtak perdöntő kőeszközöket, s nem szorgalmazták egy, a vértesszőllősihez hasonló bemutatóterem létrehozását, ahol láthatnánk a leleteket vagy azok egy részét.

Hivatlan kincskeresők

A feltárást végző *Gábori*-házaspár ma is borzadállyal emlegeti, hogy a meredek domboldalon – bár lépcsőzetesen ástak – ki kellett rakni az életveszélyt jelző táblát. De nem az életveszély borzasztotta őket, hanem az, hogy ennek ellenére kincskeresők este tovább ástak. Ha az ásatók csak fél órára elmentek enni, ellopták vagy szétverték az eszközeiket, még az életveszélyt jelző táblát is. Ilyen körülmények között gondolni sem mertek bemutatóteremre, igaz, pénzt sem lett volna könnyű szerezniük rá. Így aztán a leletek ládákba csomagolva várják a feltámadást, azt, hogy kiállítsák őket.

Az ásatás nagy visszhangjában a véletlen is szerepet játszott. A régészek az első agancsszerszámok előkerülése után elküldtek egy híradást az MTI-nek; ez, ki tudja, miért, a szemétkosárba került. Innen bányászta ki egy angol újságírónő firkapapírt keresve. Így adódott, hogy a kovabányáról elsőként a *Nature* című folyóirat adott hírt, majd az *Economist* 1984. november 3-i száma mint az év régészeti szenzációjáról számolt be az ásatásról. E cikk fordítása aztán a *Magyar Tudományban* is megjelent. (A *Hegyvidék* 1984. évi 3. száma adott hírt az első, egy hónapos ásatás után előkerült 58 szerszámról./

A Magyar Tudomány 1989. évi 1. számában később részletes beszámoló is megjelent az ásatást vezető *Gábori Csánk Vera* tollából. E cikkben olvasható, hogy végül is 185 kitűnően megmunkált agancsszerszám került elő (a középkorból az akkori Magyarország területéről fele ennyi bányászszerszám sem ismeretes). A cikk alapkérdése: a régebbi kőkorból (a paleolitikumból) való a lelet, vagy az újkőkorból (a neolitikumból)? Az előbbi esetben Európa legrégebb bányászati emlékéről van szó, az utóbbi esetben „csak" Budapest legrégibb ipari létesítményéről.

Melyik kőkor?

Megkérdeztem az ásatást végző házaspárt, nem lehetséges-e, hogy a dolomitból kipiszkált és szétvert kovagumó kovás puskákhoz vagy tűzgyújtáshoz kellett? (A gyufa feltalálása előtt acél és kova összeütésével csiholtak szikrát, s ezt taplón vagy száraz havasi gyopáron fogták fel.) Válaszul elmondták, hogy az újkori bányaművelés kizárható. Agancsszerszámokat ugyanis már a bronzkorban sem használtak, legfeljebb a régebbi kőkor vitatható, mert nincsenek rétegtani, faunisztikai bizonyítékok (valamennyi agancs gímszarvasé volt, s ez az állat mindkét korban élt). Ételmaradványokat, kőeszközöket (egy hibás példánytól eltekintve) nem találtak, s az agancsok kitűnő állapotban kerültek elő. Bár ez utóbbi az állandó nedvességgel és a konzerváló hatású dolomitporral is magyarázható (ha nem takarják le az agancsdarabokat, valósággal felrobbannak a napon). A régibb kőkor mellett szól – többek között – az említett őskőkori (moustérien típusú) kaparó, melyet a legalsó kultúrszintben találtak. Továbbá az, hogy az agancsszerszámokon nincsen neolitikumra utaló csiszolás vagy átfúrás, s a szerszámok mellett talált fasződarab, mely a radiokarbon-vizsgálat szerint mintegy 40 ezer éves.

Ha kiállíthatnánk...

Ha a kormeghatározás helytálló, akkor a farkasréti bánya *egyidős az érdi ősemberi* neandervölgyi típusú teleppel. Talán épp az ottani vadászok készítettek a kibányászott nyersanyagból kőszerszámokat. Az agancsok radiokarbon-vizsgálata „csak" pár ezer évre utal, de csekély kollagéntartalom és a vizsgálatra küldött kis minta miatt az eredmény nem megbízható. A radiokarbon-vizsgálatokat szívességből végezték külföldi intézetek, egy vizsgálat mintegy 1000 dollár, ezért újabb vizsgálatra nem került sor.

A tanúfalat is bemutató teremnek ugyan „lőttek", de ha méltó helyet kap a helytörténeti gyűjtemény, talán ezt a leletet is kiállíthatnánk, ha csak ideiglenesen is. Helyet kaphatna más, esetleg ugyancsak múzeumi raktárakban porosodó, a XII. kerület területén talált vagy a kerülettel kapcsolatos régiség is.

Kérész Gyula

Van-e Önnek foglalkozás-egészségügyi szolgálata?

A hazai egészségügy modernizációs programjának részeként – hosszú előkészítő munka után – megoldódni látszik a korábbi üzemegészségügy korszerű foglalkozás-egészségüggyé történő átalakítása. A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény, valamint a Kormány 89/1995. (VII.14.) és a népjóléti miniszter 27/1995. (VII.25.) NM rendelete szerint 1995. szeptember végéig a munkáltatók munkavállalóik létszámát és tevékenységüket, valamint a foglalkozás-egészségügyi szolgáltatás biztosításának módját KÖTELESEK az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat (ÁNTSZ) telephely szerint illetékes kerületi intézetének bejelenteni. A rendeletek MINDEN munkáltatóra, ill. MINDEN szervezett munkavállalóra vonatkoznak. Azok a munkáltatók, akik nem tartanak fenn saját foglalkozás-egészségügyi szolgálatot, a fent említett Kormányrendeletben meghatározott térítési díjat (3200–6500 Ft/fő/év) kötelesek fizetni a szolgáltatást nyújtónak. A foglalkozás-egészségügyi szolgálat biztosításával kapcsolatos hatósági ellenőrzési jogkört az ÁNTSZ gyakorolja.

Alapvető változás tehát az eddigiekhez képest, hogy ezentúl a munkáltató köteles gondoskodni saját munkavállalóinak foglalkozás-egészségügyéről és annak költségeiről. A kiadott rendeletek betartását hatósági jogkörrel az ÁNTSZ illetékesei fogják – feltehetően az eddigieknél gyakrabban és szigorúbban – ellenőrizni. A munkáltatók megnövekedő költségeinek ellensúlyozása 1996-tól járulékaik csökkentésén keresztül valósulhat meg.

Úgy tudom, hogy kerületünkben a pontos helyzet felmérése az ÁNTSZ részéről még csak most folyik és a munkáltatók sem ismerik kellő mértékben kötelezettségeiket. Ezért cégünk az Optivera Foglalkozás Egészségügyi Kft. (Rendelő: Szent János Kórház I. Belgyógyászat fszt. 1. Tel.: 156-1122 – dr. Révész István) készséggel áll rendelkezésre ingyenes felvilágosítással a Hegyvidék olvasói, ill. az összes érintett munkáltató számára a rendeletekkel kapcsolatos gyakorlati tudnivalókról.

Úgy gondoljuk, hogy a magas színvonalú foglalkozás-egészségügyi szolgáltatás a munkavállalók egészségi állapotának javulása mellett képes profitnövelő tényezőként is hatni, tehát az erre fordított költség hosszú távon megtérül.

dr. Révész István
Optivera Foglalkozás Egészségügyi Kft.
ügyvezető

Szemetes utca?

Talán túlzás nélkül állítható, hogy Budapest legszebb kerülete a *Hegyvidék*. Nem csak a büszke hegyek, a dús lombú erdők miatt, hanem az itt élő emberek – nem utolsó sorban az elődök – igényessége miatt is. A régi romantikus kerteket manapság felváltják az angol vagy japán mintára készültek. A városrész utcáinak többsége tiszta, rendezett, mégis a figyelmes tekintet talál kivetni valót, illegális lomtalanítást, parlagon hagyott gazos előkertet, eldobált szemetet. Szerencsére ezek a rendetlenségek csak közvetlen környezetük igénytelenességét jelzik. De talán nem hiábavaló bemutatnunk néhányat közülük. Hátha a környék tettre kész polgárainak vagy az intézkedésre jogosult illetékeseknek is szemet szúr a zavaró látvány.

A Fodor utca a kerület jellegzetes utcatípusa. Régi, ám jó állapotú villák, modern társasházak, igényes külsejű családi házak. Gondozott kertek, összeboruló díszfák, a szárazságban is üde, örökzöld sövények, szépen karbantartott előkertek. Már-már úgy tűnik, a kötözködő fényképezőgépe munka nélkül marad, amikor a kamera élességállítója megakad a Fodor utca elején, a volt gyógyszertár előtti gaz közt nem túl szemérmesen megbújó szeméthalmon. Középkorú úr baritonja hangzik mögöttem – csak fényképezze le ezt a dzsuva tanyát! Én már vagy háromszor elvittem innen a kukabúvárok által gyűjtött rongyokat, de már meguntam. Valakinek tenni kéne már végre valamit. – Igen, valakinek, nyugtázom a felháborodott szavakat miközben élességet állítok a szemben lévő *„Szemét lerakása hatóságilag tilos"* táblára. A Szendrő utca sarkánál, a buszmegállóval szemben egy régen elfelejtett útépítés fölöslegessé vált eszközein, rongyokon és szeméten akad meg a buszból egykedvűen bámészkodók szeme. A Mártonvölgy utca előtti nevenincs utca sarkán – Mártonfa vagy Csorna utcának hívják – óriási büzös szeméthalom pompázik. Van itt minden, hűtőgép, akkumulátor, festékes doboz, ágybetét (meg másmilyen is), háztartási szemét. Meglehet, a buszsofőr azt mondja be a mikrofonjába, hogy szeméttelepi megállóhely, merthogy az utca nevét nem hirdeti tábla. Talán jobb is.

KL.

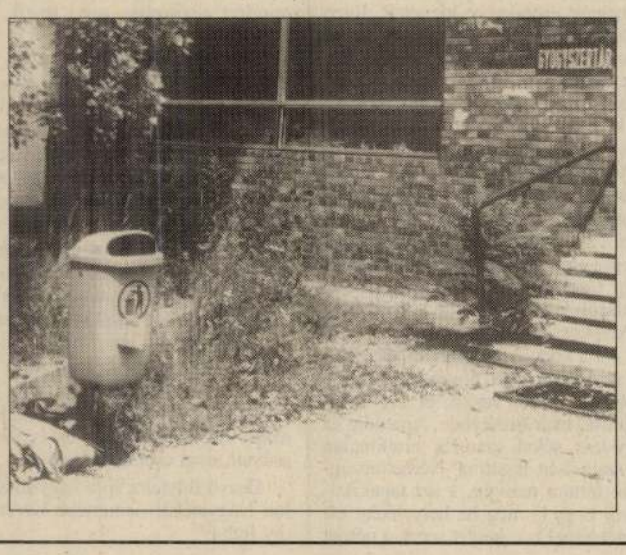

korú lányokat és fiúkat ugyanazon munkakörökbe 6 órás munkaidővel. Felvételre keres még villanyszerelő és motortekercselő szakmunkásokat. Jelentkezés a gyár munkaerő-gazdálkodási csoportjánál.

A Szegedi Felszabadulás Asztalos Lakberendező Ktsz dorozsmai telepére felvételre keres TMK-lakatost. Fizetés megegyezés szerint. Jelentkezni Szeged, Bárka u. 1. Munkaügyi osztályon.

Csillag téri bölcsőde konyhalányt keres azonnali belépéssel. Szeged, Tápéi sor 5. (Tarjántelep.) x

A Szegedi Konzervgyár felvételre keres hűtőgépkezelőket, hűtőgépészeket, vízvezeték-szerelőket, lakatosokat. Jelentkezni lehet a gyár üzemgazdasági osztályán reggel 8 órától délután 15 óráig. Szombat kivételével. Szeged, Rókusi ff. 6.

A Minőségi Cipőgyár szegedi gyáregysége felvételre keres felsőrész-, aljakészítő szakmunkásokat és segédmunkásokat. Jelentkezés: Római krt. 21.

Fagylalt mozgóárust, presszóba pultost, felszolgálót erkölcsi bizonyítvánnyal felveszünk. Alföldi Üzemi Vendéglátó Vállalat, Szeged, Lenin krt. 103.

A Magyar Kábelművek Szegedi Kábelgyára felvételre keres 2 fő BÉRELSZÁMOLÓT és 2 fő GÉPÍRÓ-ADMINISZTRÁTORT. Jelentkezés személyesen vagy írásban a személyzeti osztályon, Szeged, Huszár u. 1. sz. alatt. xS. 154 035

A PNYV Szegedi Textilművek Gyára keres azonnali belépéssel női munkavállalókat. takarító, valamint segédmunkás és betanuló munkakörökbe. Keresünk továbbá férfi segédmunkás, lakatos, villanyszerelő és festő szakmunkás munkavállalókat felvételre. Jelentkezni lehet a Szegedi Textilművek munkaügyi osztályán. x

A szegedi Haladás Mgtsz mezőgazdasági gépszerelőket vesz fel. Jelentkezés a műhelyvezetőnél, Szeged, Bérkert u. 119. sz. x

Gépkocsivezetőt felvételre keres: Alföldi Bútorgyár, Szeged, Cserzy M. u. 11. x

A Termelőszövetkezetek Építőipari Vállalkozási Szegedi és

iskola gepész szakoktatói állásra felvesz gépésztechnikusi végzettségű szakembert. Fizetés megegyezés szerint. Feltételek az iskola igazgatójánál, Szeged, Marx tér 7.

Fonalfeldolgozó Vállalat — Tavasz u. 2. — felvesz női cérnagomb-szövőket, szakképzett varrónőket.

Bérelszámolót, anyagkönyvelőt, gépírót azonnali belépéssel felveszünk. Fizetés megegyezés szerint. Vajhati Kendergyár. x

KVV. szegedi Pébégáztöltő üzemébe női és férfi segédmunkásokat állandó munkára felvesz. Jelentkezni lehet: Alsóvárosi ff. 64. sz. alatt reggel 7—14 óráig.

Közműves tervezőt és technikusi vagy felsőfokú technikusi képesítésű szerkesztőt keresünk felvételre. Szegedi Tervező Szövetkezet, Szeged, Lenin krt. 83. Jelentkezés a titkárságon. xS. 154 183

Elektrotechnikust keresünk eddigi gyakorlat, munkahely megnevezésével. Ajánlatokat: „Jó képzettség 154 081" jeligére a Hirdetőbe. xS. 154 081

Takarítónőket felvesz a Rostkikészítő Vállalat Szeged, Béke u. 11—13. Jelentkezés a gondnoknál. xS. 154 079.

Férfi vagy női munkaerőt felveszünk kertészeti munkára. Lehet nyugdíjas is. Érd.: a Zsidó temető kertészénél. S. 154 172

Általános adminisztrátort gépírói gyakorlattal, műszaki ellenőröket gépészeti és építőipari szakterületekre, építőipari technikust, munkaügyi előadót gyakorlattal, gázfűtői vizsgával rendelkező fűtőket alkalmazunk. Jelentkezéseket kérjük a Magyar Hirdetőbe: „Azonnal 154 161" jelre beküldeni. xS. 154 161

A Szegedi Felszabadulás Mgtsz Termelőszövetkezet azonnali belépéssel felvesz: kertészmérnököt, zöldség- és dísznövénytermesztésbe legalább 5 éves nagyüzemi gyakorlattal rendelkezőt. Mezőgazdasági gépészmérnököt 5 éves mezőgazdasági nagyüzemi gyakorlattal. mezőgazdasági motor- és munkagépszerelőket, építészmérnököt kivitelezési és beruházás lebonyolításában gyakorlattal rendelkezőt, traktorosokat mezőgazdasági gyakorlattal, rakodómunkásokat tehergépkocsi és vontató szállításához. Jelentkezés: Szeged, Sándor u. 1. sz. alatt a Tsz központi irodájában. xS. 154 218

A Csongrád megyei Mezőgazdasági Ellátó Vállalat felvételre keres gyakorlattal rendelkező gépírót, gépírni tudó számlázót, raktári munkásokat. Jelentkezés a vállalat munkaügyén. Szeged, Dorozsmai u. 33. xS. 154 219

Pleidell János

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRMondó BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 MÁJ 16

DÉLMAGYARORSZÁG

Szeged

Pleidell János 1929 képei

Egy darab *Itália* költözött be a *Képcsarnok Vállalat* Kárász utcai kiállítótermébe. Fényes egével, tintakék tengerével, tetőtlen, kocka formájú házaival. Egy darab Itália, ahogy azt némely latin költők sorai után az „északi" ember elképzeli, s ahogy azt a messziről jött vendég rácsodálkozásával *Pleidell* János — a tegnap, *pénteken* délután megnyílt tárlat „gazdája" — megfestette.

Vidám színek, könnyed vonalak: szórakoztató, majdhogynem andalítóan szép látvány fogadja az új kiállítás nézőjét, aki tábláról táblára haladva megbizonyosodhat a sokfelé iskolázott mester *szakmaismeretéről, ízléséről.*

Pleidell János *Prágában* kezdte a festőmesterség tanulását. Itt is mutatkozott be először — még 1936-ban. Prága után *Párizs* következett, majd végül *Budapesten* szerezte meg az akadémia diplomáját.

Azt, hogy itt *Aba-Novák* Vilmos volt a legkedvesebb mestere, még most, annyi év után is könnyű felfedezni. A Pleidell-képek többsége ugyanis az Aba-Novák által művelt *olasz novocento* üde színeit, olykor a karikatúrába hajló vonalait mutatja.

Tragédia, felszakadó emberi fájdalom? Érzelemhullámok nem zaklatják fel a könnyen és nagy rutinnal festő művész vásznait. Még a címükben drámai táblák — mint a szicíliai özvegyet vagy éppen a mohácsi árvíz tobzódását megidéző munka — is szép látványukkal, korrekt konstrukciójukkal hívják fel magukra a figyelmet.

Tájképei meg különösen a páratlan látvány bűvöletét mutatják. (Nem véletlenül nyert nagydíjat Pleidell János egy olaszországi tájképpályázaton!) Mértéktartóan színesek, példaszerűen felépítettek — nincs jobb szó rá: *szépek!*

Az a képzőművészet-barát persze, aki témában is, feldolgozásmódban is a „közelebbit" — a nemzethez, korhoz jobban kötődőt — keresi, aligha gyarapodik igazi élménnyel a Pleidell-képek láttán. Dehát — az efféle szépségigényt is ki kell elégíteni, s örüljünk, hogy a szegedi bemutatóterem új kiállítója igazán nemes eszközökkel vállalja a maga nézőtáborának gyönyörködtetését, szórakoztatását.

L. A.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR NEMZET

1971 JUN 12

Pleidell János kiállítása
a Mednyánszky-teremben

Hat évvel ezelőtt bemutatott budapesti kiállítása óta Pleidell János megjárta a kísérletek útjait. A kísérletezés fáradsága-kínja nem volt hiábavaló: önálló, gazdag fejlődést hozott eredményül. A művész nem adta fel korábbi élményvilágának, szemléletének alapvető tulajdonságait, hű maradt eszményeihez, művészi múltjához. Mégis megújult. Termékeny alkotói korszakában, túl az életút felén, lépésről lépésre bontakozott ki kísérleteiből mindaz, ami többszólamú munkásságában elrejtve, halk szólóként a múltban is jelentkezett.

Régebben mindnyájunk közös gyermekkori birodalmát tárta fel. Mesélt és elbeszélt, ízes fordulatokkal, kedvesen. Költészetet szőtt a realitásba, álmok és valóságok határmezsgyéire vezetett, mint a népmesék naiv, de bölcs példázatai. A lírai, epikai, a tragikus elemek, vegyülve a groteszkkel, a csúfondárossal már ott lappangtak külföldön is elismerést keltett *Busójárás* sorozatának lapjaiban.

Most a *Mednyánszky-teremben* rendezett kiállításon végigkövethető a megújulás, a változás folyamata, a műhelymunka. Két évet töltött Itáliában Pleidell. Nagy, dekoratív színfoltokban, redukált palettával, összefogott, sommázó formaalakítással tolmácsolta a látvány valóságának valószerűtlen színpadiasságát. Kezdetben csak távolról nézte az itáliai tájat, városokat. Majd közelebb merészkedett, bejárta délolasz kisvárosok romantikus zegzugait, ahol lépten-nyomon ősrégi hagyományok, szokások, babonák, varázslatok momentumaiba ütközött. Nem elégedett meg a felszín esetlegességével, az utóbbi években mélyebbre nézett, mélyebben érzi az életet. A látszatok mögé néz és kifejezésükre keresett új eszközöket.

Kísérleteinek szintézisét vél-jük felfedezni a Mednyánszky-terem kirakatában elhelyezett nagyszabású tablójában. Nyolc **női alak jelenik meg ezen** a megrázó erejű vásznon, aranyháttér előtt. Az ikonok aranyhátterű semlegessége azonnal azt az érzést kelti, hogy ezek a kezükben mézesbábokat, gyertyát tartó, fájdalmas tekintetű asszonyi típusok időtlenek. Minden korok magukrahagyatott özvegyei, idősek és fiatalok, öldöklő háborúk élő áldozatai. Mint a ravennai templomok bizánci mozaikjai; frontálisan ábrázolja szálfaderekú nyolc asszonyát. Merevségük, szertartásos kézmozdulatuk egyszerre sugároz erőt, bánatot, reményt és reménytelenséget. Világos, áttekinthető, egy pillanat alatt félreérthetetlenül befogadható ez a nagylélegzetű, forma- és ritmusegységbe foglalt, szűkszavú kompozíció. Tartalma, mondanivalója szinte kiáltás a békéért, a békés életért. Pleidell eddigi munkásságának csúcsteljesítménye.

Benn a teremben a sokirányú érdeklődésű művész, az átgondolt képszerkesztő, a virtuóz akvarellista mutatja meg magát leplezetlen őszinteséggel. Virágcsendéleteinek könnyedségében a szépségekért lelkesedő lírikus szólal meg. Feszesebb, keményebb ritmus szólal meg egyik legmegkapóbb alkotásában, a behavazott zsennyei táj akvarellel mintázott, konstruktív szerkezetében.

Színes, eleven kiállítással jelentkezik most, hat év múltán Pleidell János. Bizonyára többen fedezik majd fel festészetében Fellini áttételes hatását, főleg a hegytetők zárt-életű városainak lábainál strandoló staffázs-figurák ténfergő mozgásának imbolygó kelletlenségében, vagy a *Vakok* című, mélyérzésű festmény filozófikus kicsengésében.

(d. m.)

Új MSZB

Júniusban
rosi és vidék
jelentette b
MSZBT tag
rába. Budap
Gázművekné
Alapanyagel
Távközlési
a Központi Állami Kórházban és a Thán Károly Vegyipari Szakközépiskolában alakult meg a társaság új tagcsoportja. Vidéken, a Mecseki Szénbányák újhegyi bányaüzemében, a Győri Mezőgép Vállalatnál, a Jászberényi Hűtőgépgyárban, a Békéscsabai Konzervgyárban, a Zalaegerszegi Ruhagyárban, a Zala megyei Élelmiszer-kiskereskedelmi Vállalatnál, a Dunaszegi Egyesült MGTSZ-nél, a karcagi Lenin Tsz-ben, a Gödöllői Agrártudományi Egyetem állattenyésztéstani tanszékén, a Debreceni Tanítóképző Intézetben és a zalaegerszegi József Attila Általános Iskolában hoztak létre MSZBT-tagcsoportot.

Ankét az erdőkről

Az erdők jóléti szerepéről tartottak ankétot pénteken Debrecenben az ország minden részéből érkezett erdőgazdasági dolgozók, tudományos kutatók, városi vezetők. Az erdőnek felbecsülhetetlen jelentősége van a gazdasági életben, s ezt tükrözik az elmúlt negyedszázad fásítási, erdősítési eredményei. A második világháború óta 1965-ig hazánkban csaknem háromszázezer hektárral nőtt a fával beültetett terület. Annak érdekében, hogy az erdők közjóléti szerepe növekedjék, s valóban az aktív pihenést szolgálják, sokat kell még tenni. Elsősorban növelni és védeni

hússal egyenértékű.

A Pest-Nógrád megyei Húsipari Vállalatnál például az idén mintegy 800 tonna vért veszik kárba, amelynek több mint a fele vérplazma. Ezzel 133 tonna színmarhahús lenne helyettesíthető. Figyelembe véve a csont nélküli marhahús termelői árát és a plazma önköltségét, a vállalat termékeibe bedolgozható 250 tonna vérplazma *2,5 millió forint nyereséget hozna.* Egy higiénikus vérfeldolgozó üzem építési költsége nem lenne több félmillió forintnál.

Nagy vita alakult ki ebben a szekcióban a mezőgazdasági üzemek és az élelmiszeripari vállalatok vertikális integrációja körül. Az egyik Baranya megyei téesz-elnök saját példájukat hozta fel arra, hogy ez az út járható és előnyös minden részvevőnek. Gazda-

KERAVILL

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Pleidell János

MAGYAR NEMZET

1962 JUL 7

Sikerrel zárult a római Magyar Akadémia évadja

A római Magyar Akadémián ezen a héten zárul Pleidell János festőművész kiállítása, és ezzel befejeződik az akadémia 1961/62-es évadja. Az akadémia, amely a magyar kultúra egyik legjelentősebb külföldi intézménye és tekintélyes helyet tölt be a római szellemi életben is, az idén újabb sikereket ért el. Az ellenforradalom után, 1959/60-ban összesen tíz előadást, vetítést és koncertet rendeztek, az idén pedig már harminckét kulturális megmozdulást szervezett az intézet. Az akadémia jelentős szerepet tölt be a magyar előadóművészet, a magyar zene népszerűsítésében. Számos fogadást, ankétot és vitaestet is rendeztek; nagy visszhangot váltott ki az egész olasz sajtóban a firenzei írókongresszuson részt vett magyar küldöttség — Illyés Gyula, Passuth László, Tolnai Gábor és Váci Mihály — ankétja az idén tavasszal. Sikere volt a magyar szakemberek, tudósok előadásainak is.

Az akadémia három kiállítása szintén élénk visszhangra talált. Pleidell tárlatán kívül Rómában és Torinóban rendeztek magyar városépítési kiállítást. A római Magyar Akadémián évről évre sok ösztöndíjas ismerkedik meg szakterületének olaszországi eredményeivel. Ezenkívül a Palazzo Falconieriben — az akadémia székhelyén — egy év alatt mintegy ötszáz magyar író, újságíró, tudós, művész kapott otthont és támogatást római tartózkodásának idejére.

zőművészeti ki
megünnepelték
zetőjének, *Ban*
születésnapját.

Harmi
jutalon

Az expedíció
az itt dolgozók argus tekintetének *semmiféle hibát nem szabad elkerülnie.* Rajtuk múlik, hogy kifogástalan áru jusson el a világ minden részébe. *Öt brigád akarja megszerezni a szocialista címet ebben a műhelyben.* Pócz János osztályvezető azt tervezi, hogy az év második felében *az expedíció már a szocialista üzemrész címért szállhat sikra.*

A nagy plakátok előtt — amelyek a legjobb munkát végzők számára az év első fe-

megy, igen fontos, hogy a világpiaci követelményeknek megfelelő áru készüljön. A Budakalászi Textilművek konyharuhái, tarkánszőtt abroszai eljutnak Angliába, Belgiumba, közkedveltségnek örvendenek Olaszországban, Hollandiában, Svájcban. Az USA élénk kockás abroszokat és törlőruhákat rendel, Kuba színes lenvászon ruhaanyagokat, amelyek szintétikus szállal keverve, kevésbé gyűrődnek.

Az üzem hatvannyolc brigádja, a gyár minden dolgozójával együtt, azért dolgozik egyre jobban, hogy munkájával az angol, a kubai és a belga háziasszonyon kívül a magyar is elégedett legyen.

Fehér Rózsa

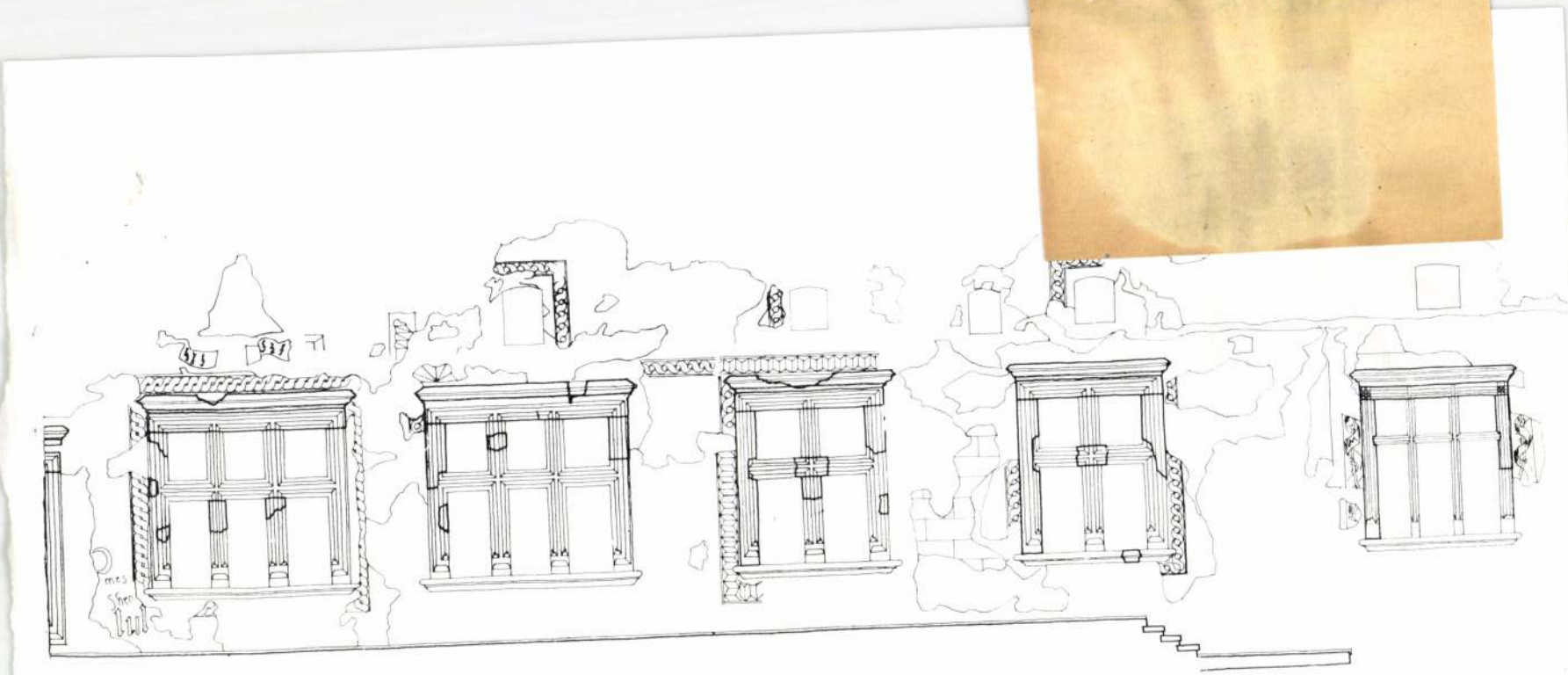

A lovagterem reneszánsz ablaksora

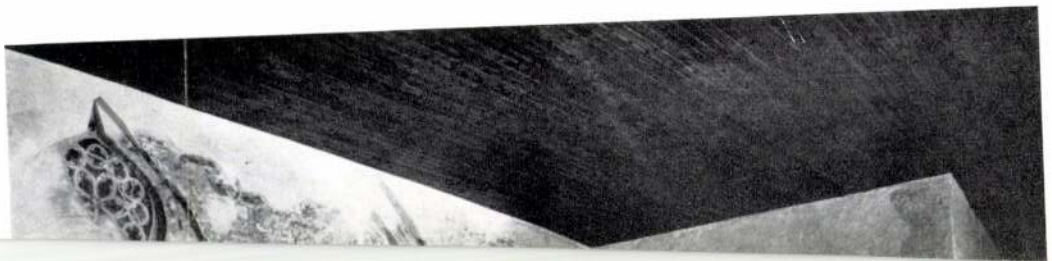

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1966 SZEP --
MAGYAR ÉPITŐMŰVÉSZET
Pleidell János
1021

Pleidell János kiállítása

* A művész 1965. június 4—27 között a Kulturális Kapcsolatok Intézete kiállítási termében rendezte nagysikerű kiállítását.

Pleidell János művészete mindig sokrétű volt. Az embert és az emberi élet keretét egységben látta. Művészi fantáziája hidat vert a mindennap apró dolgaitól a csillagok világáig. De műveivel éppen arról tesz tanúságot, hogy a mélységekbe tekintve nincsenek is apró, jelentéktelen dolgok.* Filozófikus beállítottsággal kíván rádöbbenteni arra, hogy ne legyünk vakok, hogy a látszólag kis jelentőségű dolgok és a világ lenyűgöző jelenségei mögött ugyanazok a törvények uralkodnak s felfedezésük, meglátásuk oly sok örömmel, lelki gazdagodással jár. Elmélyülő hajlama folytán lenyúl a népi szokások ősi talajába, s ugyanígy, monumentális egyszerűséggel megfogalmazza a nép hőseinek portréját is. A tartalom, a mondanivaló szabja meg a műfaj kereteit; a finom tollrajztól az építészeti ágyazatba szervezett sgraffitoig a választott téma igénye szerint jeleníti meg mondanivalóját. S mégis, mintha ez a széles skála a múltban egyetlen hangnem fojtottságában jelennék meg. Talán helyesebb a hasonlat így: a hangok külön, egymástól függetlenül szólalnak meg s nem érezzük a teljes összefüggést, a mindent egységbefűző szemlélet biztonságát, kiforrott hitét. Az elmúlt évek atmoszférájának fojtottsága őt is kissé topogóvá, keresővé, tétovává tette, mint olyan sok művészt, festőt, szobrászt, írót, építészt. És olaszországi útja alkalmával Itália most is teljesítette évszázados hivatását. Az az ország, ahol a humanizmus nemcsak egy korstílus eszmei háttere, hanem a természet, a táj által is összekovácsolt, közvetlenebb emberi közösség magatartásbeli alapja, az érzékeny művész tudatát kitágítja, fantáziáját felszabadítja. S ha ehhez járul még a művész fejlettebb szemlélete egy új társadalom egységéről, az élet útjainak perspektívájáról, az olaszországi utazás szinte felbecsülhetetlen lendítő erőt jelentett.

Pleidell János egyetlen élménygyűjtő és alkotó útján végigjárta Itália megismerésének már előljáróban vázolt fázisait. A kétesztendős időszak első felét a nézés, tapasztalatgyűjtés foglalta le. Ezután az önmagával való számotvetés ideje következett, sok bizonytalansággal, kereséssel. A lehiggadás, magáratalálás megfeszített, éjjel-nappali munkája telítette a hátralevő időt és koronázta az itáliai éveket. Olasz tájakat, városokat festett, de túl a felszínes látványon, témáiban azt ragadtta meg, ami ember és környezetének — természeti és magaalkotta környezetének — belső kapcsolata, a kapcsolat eszmei lényege. Alakjai nem stafázsfigurák valami színes, folthatásában jól megkomponált képmezőben. Alakjainak minden mozdulata, gesztusa olasz, tipikusan helyi és a képen, a kompozícióban az élet, közvetlen megragadásából született művészi tartalom hordozója. Az épületek csoportjainak kontúrjai a táj karakterisztikus vonalaihoz simulnak, azokkal együtt, párhuzamosan lendülnek. Nem pontosan másolt formák ezek; sokszor önkényesen módosított, de a jellemzőt, a lényegest felszínre hozó, s ezért — művészi értelemben — a valóságot hűen feltáró festői kifejező eszközök, kompozíciós tényezők. A képek ritmusa egy az olasz táj s a vele összecsendülő élet ritmusával. A helynek színvilága s egész formarendje arról a belső viszonyról beszél, ami ember és természet, ember és magaalkotta környezet — ember és ember között Itáliában oszthatatlan egység.

Dr. Pogány Frigyes

y „üdülnek" a harmincötfo-
levendulatáblán gyűjtik a
t.

Válóok

— TISZTELT BÍRÓSÁG! Mint keresetemben is kifejtettem: válni kívánok feleségemtől. Az ok, hogy nejem teljesen elhidegült tőlem... Nem, nincsenek konkrét bizonyítékaim, de ezt az ember megérzi, kár, hogy a tisztelt bíróság nő, így nehezebben érti meg a szempontjaimat.

Tíz éves házasok vagyunk. Ennyi telt el, megértésben, szeretetben, boldogságban. A dolog körülbelül egy éve kezdődött...

Előljáróban azonban el kell mondanom, hogy imádom a csirkecombot. Mikor elvettem Elvirát, anyám elmondta ezt neki. Akkor az álnok lesütötte a szemét és áhítatosan rebegte, hogy ez direkt szerencse, mert ő ki nem állhatja a csirkének a combját, csak a hátát, meg legfeljebb a szárnyát tudja megenni. Akkor éreztem, minket az isten is egymásnak teremtett, éppen olyan, mint az anyám.

Minden vasárnap csirkét vágtunk. Nekem jutott a két combja és a melle, ő ette a hátát, szárnyát és az aprólékját. Sosem szóltam érte: hadd egye, ha egyszer azt szereti. Az ember tisztelje a házastársa ízlését, még akkor is, ha nem egyezik az övével.

Egy évvel ezelőtt történt.

Későn mentem haza, a vacsorám az asztalon volt. Én sosem kívántam tőle, hogy megvárjon a vacsorával.

Olyan enyhe szalon-mólém volt, de azt azért észrevettem, hogy a csirkepörköltben nincs comb, nincs melle húsa. Egy hatalmas csontos hát és két szárnya úszkált a piros szaftban.

Már akkor sejtettem, hogy ez nyílt támadás. De az is eszembe jutott aznap, hogy egyszer ő is megkóstolhatja a combot is... Bár az egyiket azért meghagyhatta volna. Nem vagyok önző, tessék elhinni. Ha odaáll elém és azt mondja:

— Te Jenő, én is megszerettem a combot, ezentúl egyik legyen a tiéd, a másik az enyém... Hát tessék elhinni, beleegyezem, elvégre emberek vagyunk, nem igaz?

De így? Se szó, se beszéd!

Másnap azért nem tettem szemrehányást. Egy hétig nem szóltam hozzá. A következő vasárnap megint csirke volt. Ezúttal rizsesen. Imádom. A rizsbe borsót kever a feleségem, meg húst... Természetesen mindig két combot rejtett el a rizsben. Izgalmas művelet nekiállni a rizshegynek és kibányászni belőle a combokat. Ezen az estén megint kicsit később mentem haza. A vacsora a szokott helyén. Nagy kupac rizs, benne zöld borsó szemek... Látványnak is szép.

Nekiülök, eszem lefelé a rizst, eszem, eszem. Előjön egy szárnya, aztán a másik, aztán a púpnökfalatja... De comb

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

VAS NÉPE

Pleidell/Jány
1967 AUG 6

1321

Braccianoi nagydíj, busó-sorozat, vasi tájképek...

Készül a PLEIDELL — tárlat

A művész neve: Pleidell János.

A kiállítás színhelye: Szombathely, Művelődési és Sportház galéria; a megnyitás időpontja: augusztus 13.

Rendezi: a Képcsarnok Vállalat.

A tárlat anyaga: itáliai és magyar tájképek, busó-sorozat, vasi képek.

Harminc évvel ezelőtt Prágában rendezte első kiállítását, mint a Prágai Művészeti Akadémia hallgatója. Aba Novák tanítványaként a Képzőművészeti Főiskolán is tanult. A tehetséges fiatal művész több díjat nyert, s ösztöndíjasként bejárta Európát, megfordult Berlinben, Drezdában, Párizsban, Rotterdamban, Amszterdamban és Rouenban. 1949-től 1959-ig a Budapesti Műszaki Egyetem vezető rajztanára volt, számos pályázat, főleg falfestmény pályázat nyertese (Győr, Budapest, Szőny, Nagylengyel). Több budapesti és vidéki tárlaton mutatkozott be, híres busóképsorozatát az 1964. évi mohácsi kiállításon látta a közönség.

Itália .. 1961—63 között Olaszországban dolgozott; Firenzében, Rómában rendezett kiállításokat, s kivívta az olasz művészet-kritikusok elismerését. A Braccianoban 1962-ben rendezett nemzetközi festőversenyen több száz külföldi között ő nyerte a nagydíjat. Itáliai képeiből — többek között — a Ponte Vecchio, a Campo dei Fiori, a Via Appia Antica, az Etruszk kapu, az Aventinus fái, a Foro Traiano, a Sorrento című műveket látjuk majd Szombathelyen.

A művész júliusban Kőszegen és Bozsokon dolgozott, vasi élményeit több festményen örökítette meg. Ezeket is kiállítja a Művelődési és Sportház galériáján. A jövő vasárnapi megnyitón dr. Solymár István, a Nemzeti Galéria főigazgató helyettese ismerteti és méltatja Pleidell művészetét.

Fent: Halász... Az 1962. évi római Pleidell-kiállítás katalógusának címlapja.

a rendet a maga festői nyelve és érzésvilága szerint alakítja át. Így találkozik képein a valóság a „látományszerűséggel". A félsziget mütörténészei is azt mondják, hogy Pleidell jobban átérzi az olasz táj hangulatát, mint maguk az itáliai festők. De ezek a tájak már azért sem lehetnek szimpla városképek, mivel a házak előteréből sohasem hiányzik az ember, nemcsak mint színfolt, hanem mint cselekvő tényező, mint alkotó. Nem „holt" városokat fest, hanem ember által létrehozott településeket. Persze az igen széles és tiszta harmóniájú színskáláját aligha lehetne szavakba foglalni. De mégis, képzeljük el az olasz kék égboltnál még jobban felfokozott kék eget, az Etna merészen uralkodó sötétlila masszivumát, majd az előtérbe fokozatosan világosodó és kibontakozó városképet, melyet végül ragyogásával bearanyoz a fénylő napsugár. Valóság és mégis meseszerűség, drámaiság és líraiság.

A tájábrázolás mindig vonzotta művészünket, hiszen alig van szlovákiai vár, melyet le ne festett volna. Pleidell sokáig élt Komáromban, s így érthető, hogy nagy előszeretettel beszél a **Kabátfalva, Az öreg fűzfa a Vág partján,** avagy az izsaiakról készített képeiről. Ez utóbbiak fontosak a mátyusföldi folklór szempontjából, de fontosak mint az ottani magyar néplélek megmutatói is.

Pleidellt azonban nemcsak a táj érdekli, hanem a mélyreható társadalmi és emberi problémák is. Művészünk egyrészt az egyszerű ember életének realitásait kutatja, s ez olasz vonatkozásban erősen társadalmi kérdés, másrészt az is foglalkoztatja, hogy a néplélek még ma is miként reagál az ősi, sokszor misztikumba burkolt vallásos avagy babonás hiedelmekre. A városi szegény olasz ember ábrázolásának realizmusa mellett mindig ott találjuk a groteszk hangsúlyt, mint az ábrázolás egyik igen kifejező eszközét. Ezért ez a groteszkség alig-alig ingerel mosolyra, hanem a helyzet mély értelmű tartalmának fokozott átérzésére.

Pleidell művészetének drámai ereje azonban akkor kulminál, amikor a tragikum mélységei felé nyúl. Művészetével vagy pozitívumokat vagy negatívumokat fedez fel, de mindig nevelő szándékkal **(Fizikai vakok, Lelki vakok, Szárnyszegettek).** Ezeken a képeken domináló elem a szimbólum. De nem a rejtett szimbólum, hiszen általa az elvont vagy ismeretlen ismerhetően képszerűvé s közvetlenül érzékelhetővé, érthetővé válik. Nagy erénye ez Pleidell szimbolizáló törekvéseinek. Pleidell az egyiptomi mitológiával is foglalkozik **(Napimádók,**

[illegible] elevenednek meg. A busók ma már nem hiszik, hogy ők üzik el a telet, de az a „mágikus realizmus", mely ezekből a képekből fakad, bizonyítja a néplélek szinte misztikus hajlamait az ősi pogány hagyományok iránt.

Ugyanez a misztikus realizmus fedezhető fel a **Szicíliai legendák** című képein, melyeken a robusztus szabad téri faszobrok vallásos figurái ősi, föníciai eredetű pogány mítoszok leszelídült keresztény változata érvényesül. Az animizmusnak ez a megnyilvánulása szorosan összefügg a szicíliaiak évezredes sorscsapásaival.

Pleidell sokrétű művészetében előkelő helyet foglalnak el történelmi freskótervei és megfestett freskói **(IV. Béla, Hunyadi László, Bánk bán** stb.). A freskó technikája megköveteli a leegyszerűsített formát. Művészünk ezt kiválóan oldotta meg. A leegyszerűsített kontúrokkal és a színfelületek nagyvonalúságával tökéletes monumentalitást ér el. Ezek a freskók szellemükben és formaképzésükben egyénien újszerűek és eredetiek, mint ahogy képei általában újszerűek és eredetiek. Nem fogadja el a századforduló egyik izmusát sem teljességgel, de mindegyikből felhasználja azt, ami törekvéseit elősegíti. A modern stílusok szintézisét kereste, kialakítván a maga egyéni felfogását. Bátran állíthatjuk, hogy senkihez sem tartozva a maga útját járja. Több magyar városban találkozunk mozaikjaival is. Egyházi vonatkozású mozaikjainak szerkezeti felépítésében a gregorián dallamok ütemei irányították. Így érthető a belőlük kiáramló középkori szellem. Művészünk sgrafittói kevés színnel és lényegretörő vonalvezetéssel fejezik ki a tartalmat. (Többek között a komáromi Rozália-templom sgrafittói.)

Ilyennek láttuk annak a Pleidellnek a művészetét, aki a gazdag komáromi művészi hagyományokat nemcsak tovább ápolta, hanem azokat igen magas fokra emelte, s európai elismerést szerzett az egykori komáromi diáknak s mindnyájunknak, akik hozzánőttünk a csallóközi talajhoz. Azt várjuk tőle, hogy ugyanolyan mélyen nézzen bele a csallóközi és mátyusföldi néplélekbe, mint ahogy belenézett a busók és szicíliaiak lelkivilágába. Meggyőződésünk, hogy Csallóközben is sok rejtett kincset talál.

Dr. Nagy Barna

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Irodalmi Szemle

1969 — 5

veit. Az egyes hősöket beszédmódjuk és cselekedeteik is jellemzik, s az előbbi nemcsak a foglalkozásukra, műveltségükre jellemző szlovák beszédstílusban, hanem a különböző anyanyelvű személyeket jellemző pontos magyar, latin, német, török, francia idézetekben is megvalósul. Čajak népi hőseinek jellemrajza azonban kevésbé plasztikus, mint Móricz Zsigmondéi (hasonló témájú regényeiben), bár az epizódszerepekben feltűnő parasztok és betyárok így is realisztikusan érzékeltetik a szlovák nép szívósságát, életrevalóságát, s a magyar történelemben vitt fontos szerepét. Ján Čajak regénye számos új szemponttal gazdagíthatná a magyar történelemszemléletet is, ezért érdemes volna nyelvünkre is lefordítani.

Csanda Sándor

Komáromtól Szicíliáig

Látogatás Pleidell János budapesti műtermében

Pleidell János művészetéről bátran elmondhatjuk, hogy az ma már megállapodott, kiforrott művészet, ami természetes következménye az esztendők folyamán kialakult és kikristályosodott emberi magatartásának és érettségének, fokozatosan fejlődő művészi, esztétikai felfogásának. Kialakította alakos és tájképeinek sajátosan egyéni formanyelvét, művészi filozófiáját. Pleidell Budapesten a nagynevű mesternek, Aba Novákoknak volt a tanítványa. E kiváló festő hatása egy ideig még érezhető volt képein. Később azonban ez már csak alig-alig jelentkezett, s fokozatosan kiforrott a maga művészi felfogása, egyéni stílusa és nem utolsósorban elmélyült gondolatvilága. A régebbi, szögletesebb formák lassan feloldódtak, lazábbakká váltak, s ezáltal az expresszionizmus legnemesebb hagyományaira támaszkodva iparkodik megmutatni az emberi lét s az emberi lélek legmélyebb problémáit. Pleidell nem a látványosságra törekszik, hanem mindennek a lényegét keresi, az emberi problémák gyökereit, a lelki konfliktusok indító rugóit. Az okozatokból következtet az okokra, hogy ezáltal mutassa meg a legmélyebb lelki rezdüléseket is.

Mielőtt Pleidell művészetét röviden elemeznénk, állapítsuk meg, hogy az tartalmilag és technikailag miként tagozódik. Akár az egyiket, akár a másikat nézzük, meg kell állapítanunk, hogy művészete igen sokrétű. Fest tájképeket, életképeket, szimbolikus tartalommal telítetteket, folklorisztikus jellegűeket és történelmi témájú murális képeket. Az ezeken belüli árnyalati tagozódás is sokféle. Ez akkor válik érthetővé, ha majd a következőkben az egyes témakörök demonstrálására példákat hozunk fel. Pleidell mestere a rajznak, s elöljáróban is meg kell említeni, hogy az ábrázolt alak vagy táj lényeges jellemvonásainak a kihangsúlyozására törekszik. Az akvarell terén egészen egyéni stílust alakított ki, s rendkívül magas technikai tudásával és a színek hol lírai, hol drámai alkalmazásával a szemlélőt gondolkodásra serkenti. Ám egyaránt nagy rutinnal festi olajképeit is. Ezeknél különösként utalnunk kell arra, hogy míg művészeink általában valamilyen elfogadott stílustörekvés keretein belül igyekeznek kialakítani a maguk formanyelvét, Pleidell egyéni utakon jár. Ő többet akar a színek és formák öncélúságánál. Erre a többletre kívánunk rámutatni.

Pleidell János Hontfüzesgyarmaton született 1915-ben. Középiskolai tanulmányait Komáromban végezte, a komáromi gimnáziumban bontakozott ki művészi hajlama és tehetsége. 1935—38 között a prágai akadémiának volt a hallgatója, majd fél évet a párizsi Julien Akadémián töltött. 1940—41-ben a budapesti Képzőművészeti Főiskolán Aba Novák tanítványa volt. Kiállított Prágában, Budapesten, magyar vidéki városokban, Firenzében és Rómában. 1937-től 1963-ig kilenc különféle díjat nyert. Ezek között megemlítjük az 1962-es olasz nemzetközi nagydíjat. Ekkor ugyanis Braciano város egy városképi pályázatot hirdetett, melyen 32 nemzet 470 művésze vett részt. Az első díjat Pleidell János nyerte el. Mesterünk Olaszországba szinte „haza jár". Hol hosszabb, hol rövidebb ideig tartózkodik Itáliában. 1968-ban egész Szicíliáig jutott el. Már régen megihlette őt az olasz táj varázsa, s ez a varázs fogva tartja. De sem az olasz városképeket, sem az olasz embert nem a felületes szemlélő figyelmével kíséri, pontosabban nemcsak festői, hanem emberi szemmel is vizsgálja a látottakat. Azt mondottuk, hogy nem a látványosságra törekszik. Nem törekszik ugyan erre, de azért olasz városképei mégis látványosak, sőt van bennük valami a „látományszerűségből" is. Mert bár igaz, hogy ezeken a városképeken van bizonyos geometrikus rend, de ezt

orba tartozik a *Megbocsátás* is, nely inkább egy regény kivonata, váza, vagy sűrítménye, mint *maga* a regény. Ahhoz túlságosan tömör, szűkszavú és adatszerű.

Úgy látszik, Mészöly osztja a francia „újregényesek" felfogását is, hogy a regény voltaképpen elbeszélés: tárgyszerű, egyéni fölvilágosítás a valóságról; az író feladata a valóság látszólagos vagy lényeges összefüggéseinek felfedése, értelmének kutatása és a felárt igazság alkalmazása újabb igazságok felderítésére. Az újabb igazságok felderítése azonban már az olvasó dolga, aki mozgósítja tudatának reflexeit, beleérzőképességét és ismereteit, hogy lélektani, szociológiai vagy erkölcsi konklúzióhoz jusson az író szuggerálta valóság, valóságfeletti és valóságon túli kapcsolatok rendszerében. A leírt valóság tehát nem *a* valóság, mert ennek a valóságnak többféle jelentésviszonylata van, ki melyik aspektusát, formáját, látószögét tekinti magáénak. A történet *értése* az olvasóra van bízva, el kell igazodnia ágai-bogai együttérzést, vonzalmat. Kik ők egyáltalán, és mit akarnak? Idegenül tesznek-vesznek, megjelennek és elmosódnak. Rideg hétköznapisággal néznek szembe velünk, és amit közölnek vagy végeznek, nem a kérdéseinkre ad választ, alig tisztáz valamit, inkább beljebb vezet a labirintusba. Ami jelképnek is, valóságnak is felfogható, az egyetlen állandó jelentés, információ és tényszimbólum, az a kisváros fölött kígyózó füstnyelv, nem akar oszlani az égről, amely egy elrobogó vonat torkából „változatlan vésetként az égen maradt".

Milyen kár, hogy — a megírás módja bármily rangos is — a történet kevés és sovány. Jobban érdekelne bennünket, az olvasót, ami mögötte húzódik (húzódhatna), előtte és utána jár (járna), az a bizonyos igazi regény, az elszalasztott nagyregény, amelynek a *Megbocsátás* pusztán összefoglalása lehetne.

Hegyi Béla

---

tálásnak, hiszen a megtévesztett

Pleidell János, festő

ZOLNAY LÁSZLÓ:

Pleidell János kiállításán

Pleidell János alkotóereje teljében, művészi megvalósulása delelőjén tölti be hetvenedik életévét.

Visszatekintve: milyen töredelmes is volt az az út, az a fél évszázados művészi teljesedés, amelynek ösvényéről Pleidell János soha le nem tért. Azt az indítást, amelyet mesterétől, Aba Novák Vilmostól kapott, palettájának színeivel gazdagította. Gyermekkorától a nagytermészet rajongója — azé a természeté, amelyhez nemcsak a Nap és a csillagok, a tengerek s a hegyek tartoznak, hanem azé, amelynek mi — esendő emberek — is szerves részei vagyunk. Noha Pleidell János — mint azt feledhetetlen barátunk, Genthon István mondotta — azok közül a festőink közül való, akik a látvány örök bűvöletében élnek, én mélyebbre ásnék a festő lelkében és zárt, belső kozmoszában. A láttatott látvány mögött Pleidellnél a belső, pszichikus hatást, a látomást érzem; a látomásos világnak is varázsos, mágikus mestere. Világát az a nagy kozmikus, egyszersmind emberi rend uralja, amelyet a Pleidell-felidézte latin és görög világ ekként fejezett ki: a Nap soha nem fogja áthágni pályáját, mert az Erynniszek, Diké szolgálói utolérnék.

Ez a nagy rend s ez a fényes tisztaság, a kompozíció geometrikus csontváza jellemzi ezt a piktúrát. Ezek a kozmikus sugárzások csillannak-villannak fel itáliai és pannóniai tájain; ezek a fények sugárzanak akár a sósvízű tenger, akár a Balaton édes vizei felett.

S abban a keserves korszakban, amelynek túlélői vagyunk, mi minden rá nem roskadt! A frontszolgálat, a menekülés, gyászok, a felszabadulás után nemsokára bekövetkezett méltatlan mellőzés — mindez nem törte meg, hanem megacélozta. Színei és fényei tiltakoznak a korunkat fenyegető egyetemes elszürkülés ellen. A mester forró érzelmi kohója pedig az amátor, a szerető, a kozmoszát átkaroló ember vétója az elidegenedés, az emberi gonoszság ellen, a hazudozás aranykorában.

Ez az eufóriás világátkarolás, ennek kifejezése azt is érezteti: a Kozmosz rendje számunkra nem matematika, hanem erkölcs és szépség. Mert művészünk a szépség szerelmese és a szépség hitvallója. Pleidell mester pikturális tanítása azt is érzékelteti: a lét, az élet és a halál kötelező oksága számunkra Sors, Anankhé, dráma. (Elég, ha csak csodálatos busójárás-ciklusára gondolunk.)

Az itáliai tájak éles fény- és árnyék-kontrasztjai után a lágy pannóniai, balatoni tájak félálomszerű, pasztelles ködöket lehelnek. S vásznain néha még azt a bravúrt is látjuk, hogy a párákba burkolt dunántúli tájat ugyanannak a színnek másmás tónusával jeleníti meg. S mégis ugyanazt a hatást éri el, amit itáliai táblaképein a keményebb chiaroschuróval. De az Etna kalderájában még fortyog a láva — s tüzesebb a ragyogás is. Gulács, Tátika, Csobánc és Szigliget lábánál már sok ezer éve elszunnyadtak a tűzhányók, itt a balatoni napos pára uralkodik: itt Pleidell ecsetje is megszelídül. A békét hirdető, bölcs rezignációt sugallja ez a balatoni piktúra. Az élet szeretetét.

S elragad, amikor tájai után újabb csendéleteit látom. A vázákba rakott haldokló virágok mellett mintha csak egy új művészi tematika jelennék meg itt: a csendélet — a nature morte — helyett Pleidell János a nature vivante-ot, az élő virágok csendéleteit festi sorra. Balaton-parti kerteknek virágai ezek. A művész nem a virágokat emeli magához, hanem áhítattal hajol le hozzájuk. S azok élnek, továbbélnek. A valóságban éppen úgy, mint Pleidell János vásznain.

Elhangzott 1985. március 21-én a Csók Galériában.

Zolnay. Élet

12. XXIX/13

tortokon megalakulnak és es-
küt tesznek a szavazatszedő bizottságok. Az öt-öttagú bizottságokat a Hazafias Népfront javaslata alapján a választási elnökségek alakítják meg. *November 16-án a fővárosban 2730 szavazatszedő bizottság tevékenykedik.*

A tanácsok a napokban állítják össze a *választók végleges névjegyzékét.* A névsort október 31-e és november 3-a között teszik közszemlére

sorát. A képv...
fővárosi tanácstagjelöltek listája természetesen mindenütt azonos, a kerületi tanácstagjelöltekről szóló hirdetmény az egyes kerületekben más és más lesz.

Ugyancsak november 5-én jelenik meg hirdetmény a választásokkal kapcsolatos fontos tudnivalókról. Ezen többek között feltüntetik az egyes kerületekben a kijelölt szavazóhelyiségeket, továbbá, hogy a különböző választókerületek lakói hol adhatják le szavazatukat.

lasztók között

Istvánnal, Csongrád megye képviselőjelöltjével beszélgettek művészeti kérdésekről. Szirmai István — egyik kérdésre válaszolva — elmondotta, hogy *államunk messzemenően támogatja a különböző művészeti ágak fejlődését és segíti a szegedi tanácsot is, hogy jövőre megrendezhesse a hagyományos szabadtéri játé-*

Heidell János

Pleidell János

A Műcsarnok kamaratermének kiállítására érdekes és nem szokványos plakát hívja fel a figyelmet. Szükszavú, a lényegre szorítkozó rajz egy középkori figurát ábrázol. Baljának áhitatos mozdulatával, amelyet a fejtartás felerősít, virágot emel arcához, jobbja tört markol. *Pleidell* János — aki mögött *B. Supka* Magdolna katalógus előszava szerint másfél évtizedes elmélyült munkálkodás áll —, most áll először a nagyobb nyilvánosság elé. A plakáton szereplő munkája Villont jeleníti meg, mégpedig a korszerű architektúra szelleméhez simuló sgrafittójában. Tucatnál több kisméretű sgrafittóját állítja ki, ezzel a régi és nagyjövőjű műfajjal kísérletezik a formák és színek természetét szinte tudományos alapossággal ismerő Pleidell János. Új kifejezési lehetőségek után kutat s talán legelismerésreméltóbb törekvése, hogy a sgrafittót emberközelségbe akarja hozni s helyet próbál teremteni számára kisebb, intimebb térben, akár a lakásban is. Pleidell nagyon jól tudja, mit jelent az előregyártott, beépített kép a falon, éppen ezért mondanivalóit a leglényegesebbre tömörítve vonja össze, színskáláját is megfelelően redukálja, hogy minél egyszerűbben, jelképiségében is közérthetően fogalmazza meg mondanivalóit. Témaválasztásaiban is azt keresse, ami általános érdeklődésre tarthat számot. Öt Villon-jelenete nem illusztratív áttétele Villon költészetének. Sokkal több annál. S talán még jellemzőbb, hogy olyan élményeket fogalmaz meg, amely sokak közös élménye. Szuggesztív Dózsa-fejében, a magyar regék révedező hangulatának felidézésében szintén olyan élményeket rögzít frappáns előadással, amelyekben sok ember ismer saját élményeinek művészi mására.

S hogy Pleidell mennyire tiszteletben tartja a sgrafitto műfajának dekoratív-monumentális követelményeit, a kevés vonal, kevés szín igénybevételével történő komponálást, arról akvarelljeinek színkultúrája tanúskodik, választékos palettája, amelynek segítségével a legfinomabb, tűnékeny fényjátékoknak is hangot és hangulatot tud adni.

(—a —a)

1967 AUG 20.

1021

Egy óra PLEIDELL KÉPEIVEL

1. A kiállítás mára bezárt. Magunkra maradtunk. Szoktatom szememet az egyre inkább félhomályba merülő kiállítási helyiség, a Művelődési és Sportház annyi sikert látott galériájának falán elhelyezett képek alkonyi látványához. Jó társaság ez. Most ugyan nem tapsolnak. A meghitt sarkok, egy-egy kép közelében elszívott cigarettavégek, a kiállítási napló bejegyzései, és nem utolsósorban a hallott vélemények, önkéntelen megjegyzések elragadtatása sikerről beszélnek.

A *Pleidell*-képeknek vitathatatlan sikere van. Nemcsak „szakmai" berkekben, de a nagyközönség körében is. Hogyan is mondta valaki...? „Ezt látni, csodálni kell... beszélni róla nem lehet". Csakugyan nehéz, hát még néhány sorban írni mindarról, ami itt történik, itt látható. Mert igenis, itt történik valami. A vászonra kent festék megelevenedik, zuhogó napfényben fürdő itáliai tájjá, nyüzsgő városképpé, szerencsés és szerencsétlen sorsokká, misztikus, dévaj mulatsággá alakul.

2. Szinte már nem is hiányzik a fény. A képek úgy is öntik magukból az égbolt ezernyi, percenként változó, az emlékezetet felvillanyozó varázsát. Máris megelevenedik a festők paradicsoma, az emberi kultúra egykori fellegvára, Itália. Olyan eleven erővel, hogy aki sosem járt ott, úgy érzi a képekből megismeri a tájat, az ottani életet. Pedig maga a kiállító művész is csak két évet töltött egy firenzei galéria meghívására Olaszországban. Igaz, nem vesztegette hiába az idejét. Elmaradhatatlan mappájával sorra kereste fel a csodálatosabbnál csodálatosabb részeket és fáradhatatlanul, az élmény mindig új erőt adó biztonságával, hangyaszorgalommal gyűjtötte a motívumokat. Nem a fényképezőgép mindent rögzítő mechanizmusával, de a fantázia dús festő, lényeget meglátó és újjáteremtő szemével. Az eredmény két év alatt három kiállítás. (Ezeken nemcsak az Olaszhonban készült alkotásait mutatta be.) Kirobbanó sikert arat. Egy bizonyíték: a braccianoi nemzetközi festőversenyen jó néhány száz külföldi kollégája előtt nagydíjat nyer. A magasba törő, színeiben is változatos könnyed festésmodorral megoldott képei egyszerre modernek és közérthetőek. Azt hiszem, ez Pleidell mester legnagyobb erénye, ereje. Sajátos módon, egyéni hangon tud arról beszélni, amit előtte már annyian láttak, megfestettek. Egyszerre képes kielégíteni a formákban, színekben „modernet" keresők igényét és a különösebb művészi előképzettség nélküli tárlatlátogatókét. Nem akar és nem is burkolódzik — a köznapi értelemben vett — absztrakciókba, de nem is csupán látványt rögzít. Biztos, hogy ezért kiáltott fel az egyik farmernadrágos társaság leánytagja: Látjátok ez az! Így is lehet maiul festeni, pedig tudjátok, hogy nem bírom az „avít-dolgokat..."

Nagyon egyet tudok érteni vele. A kiállító ugyanis ott és úgy modern, ahol valamit el akar mondani, a ma emberének.

Mint képei komponálási módja, maga is állandóan a magasságokban törekszik, hogy minél szélesebb körben, mélyebben ismerje meg az életet. Ma nem tűrjük a sok cicomát. *Pleidell* képei összetettségükben is egyszerűek, letisztultak. Mindegyik alkotásán átsüt az érzelem. Ezt érzem, ez fogott meg más látogatóval együtt a *Szigetvilág* szinte meseszerű báján, a *Hegyre épült város* monumentális látványán, vagy éppen a *Gaeta*-n, amelyen a kép alján nyüzsgő „élet", az emberek színes kavargása fokozatosan tisztul, csillapodik felfelé, hogy végül a környezetet körülölelő hegy nyugalmába, a tenger és az ég harmonikus egységébe folyjon.

Halárus.

3. Más világ, de ami mégis rokon valahol az előbbivel, a művész szimbolikus képei. A karneváli jelmezbe öltözött bohóc és vezetett társai a „vakok" a fényt, árnyékot egyformán osztó *Ámon kezek*, avagy például az *Elektromosság és az ember*, amelyben — úgy érzem —, afféle tiltakozás tör fel elemi erővel azokkal szemben, akik korunk hatalmas vívmányát az atomenergiát az emberiség, a humánum ellen akarják felhasználni. A teremtő emberi kéz mintha csak jelkép lenne, egyszerre tiltakozik és szeretettel tárul ki a világot jóvá-rosszá tehető erő felé. A művész emberszeretetét, élniakarását, a jóba vetett töretlen hitét tükrözik. Akárcsak a mohácsi busójárásról készült feledhetetlen akvarelljei. A sajátos anyag, a vízfesték itt kitűnően segíti elő a mondanivaló lehető legtökéletesebb érvényrejuttatását, megőrizve időbeli frisseségét. Nem egyszerű riportképek, vázlatok ezek. A hím és nőstény nagyszerű ta[illegible]nak, az örök misztikus varázs[illegible] venítései. A hagyománymegőrzés, erotika, indulat. Mindez hihetetlen könnyedséggel, elementáris, kifejező erővel. És — többek között — itt van hihetetlenül nagy segítségére, volt mestere, *Aba Novák Vilmos*, aki úgy és olyan gyorsan tudott rajzolni, mint még kevesen mások. *Pleidell* vonalai magukért beszélnek. Nincs tévedés. Nem lehet! Az emberi test aránya nála már a tudatosságon is túl jutott: a kezében van. Lapjai mégsem rutinmunka termékei. Szigorúan átgondolt, képpé álmodott kompozíciók, egy darabjai az életnek. Erről a fölényes biztonságról győznek meg mezgyénkben készült táj- és község-látképei, balatoni akvarelljei, vagy éppen itáliai rajzai.

4. Ezúttal a Képcsarnok Vállalat lepte meg Szombathely közönségét igazi nyári, kiállítási csemegével. De jó, hogy meglepte! *Pleidell János* személyében és képeiben olyan festőt ismerhettünk meg, aki ronokszenves egyéniségével, képeinek ellenállhatatlan varázsával sok barátra, tisztelőre talált a vasi művészetbarátok között. És most, hogy az esti csendben tisztelettel elköszönök a kiállítótól, s képei emlékét — a már ismerteket, az újabbakat is — magammal viszem, csak köszönni tudom az élményt, amelyben a rendezővel együtt sok század magammal részesített.

Zentai Pál

...ALAD ...otthon

...ól érkezett

...azt ...ta- ...ök- ...nár ...tal az ...a- ...je- ...y- a ...be- ...o- ...es ...a- ...és- ...ó- ...be. ...ED) ...a- ...n: ...et- ...a- ...tt, ...ly ...án ...ok- ...lal ...i"

...ült ...ér- ...kú ...al- ...ll- ...gy ...és

A párizsi újdonságok ne okozzanak gondot a korosabb és teltkarcsú olvasóinknak. Mire ez a „divatvonal" idején, megszelidül és átalakul a magyar ízlés szerint.

— szg —

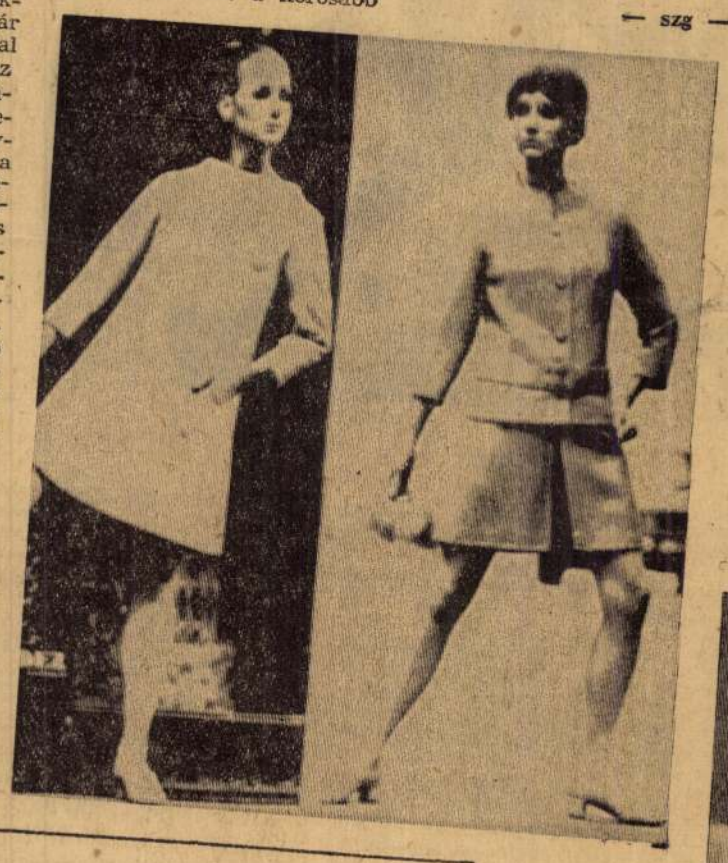

Családi ...yaralás

Városi ember számára a nyaralás létszükséglet, a családi nyaralás pedig természetes és egészséges igénye szülőnek, gyermeknek egyaránt. (Ehhez azonban még társadalmunk sem tudott elegendő segítséget nyújtani.) Legtöbb család éven át gyűjt rá, s a végén keserűen zárja: nem hozta meg a szülők számára a várt pihenést.

A kisebbeket a megszokott életrendből való kizökkenés nyugtalanítja, a nagyobbaknak a felszabadultság érzése diktálja a „mindent szabad"-ot. A legfőbb ok azonban, hogy a nevelési hibák, hiányosságok a nyaralás idejére is elkísérik gyermekeinket.

A Balaton-parton figyeltem meg: milyen kevés gyermek érti meg az első szót, a „szép szót". Többnyire csak az emelt hang vagy a fenyegetés jut el a füléig

A másik, szülőt keserítő típus: a kunyeráló gyermek. Amit meglát, arra rögtön pénzt kér. Fagylalt, bambi, lángos... A sorrend és az ismétlés pillanatnyi ötletei szerint változik. A szülők — megint csak egy kis pihenésért — inkább nyitogatták erszényüket.

S milyen kevés gyermek tud egyedül foglalkozni, időt tölteni! Főleg az egyetlenek, állandóan szüleik „nyakán lógtak". Nem tűrték a napozást, újságolvasást. De a homokozóban, pancsolóban is ők rontották a hangulatot. Az igazságtevő szülők szerint pedig mindig más gyermeke volt a hibás. Hanem kiváltak az óvodások. Szervezték a játékot, úgy védte egyik a kisebbet: „Vigyázz rá, még kiscsoportos".

Nem volt kevesebb a gond a kamaszokkal sem. Sajnáltam azt az édesanyát, akinek idegen fiúkkal ismerkedő leánykája a figyelmeztető szóra így válaszolt: „Unom a szövegedet, anyu."

Azt is megfigyeltem, hogy a pihenésre jogosan vágyó szülők csak első napokban voltak megalkuvók. Aztán rájöttek a nagy igazságra: a nevelés nem függeszthető fel a nyaralás idejére sem.

Sz. D-né

Nyári kötött kabát

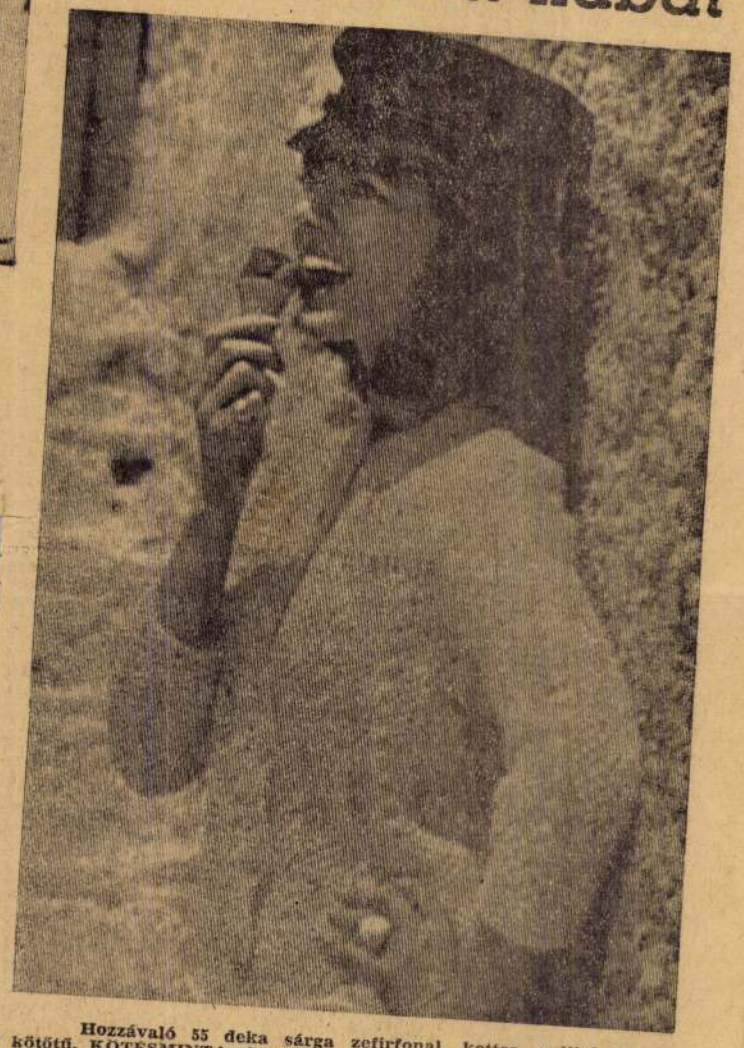

Hozzávaló 55 deka sárga zefirfonal kettes szállal, négyes kötőtű. KÖTÉSMINTA: borsókötés (1 sima, egy fordított, a visszán a fordítottra a sima, a simára a fordított), és három szemes csavart minta, 1 SOR: (a viszáján kezdjük) 3 fordított, 2. és 4. SOR: 3 sima, 3. SOR: a három csavart mintához szükséges szem előtt lebökünk és egy fordítottat kötünk, a három fordított szemet a csavaráshoz egyben kötjük, utána ismét lebökünk és egy fordított szemet kötünk. Tehát a három szem végső soron megmarad. 5. SOR: mint az első stb.)

A munkadarabon arányosan osszuk el a borsómintát és a csavart szemeket. A mintán 8 szem borsóminta, 3 szem a csavaráshoz, 8 szem borsóminta és így tovább. Az elején a munkadarabra 3 centi széles borsókötést készítünk, melybe hat gombyukat dolgozunk. Ezeket színben egyező gépselyemmel varrjuk ki.

Vágott virág vázában

Kezdő háziasszonyoknak

Pleidell János

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI PÉCSI NAPLÓ

1962 AUG 30
1021

Felvillannak a színek

Még tíz perce sincs, hogy fiatal házaspár tűnődött: — Az négy méter, lefelé kettő és fél. Mennyi lesz az? A férj számol, a fiatalasszony a képeket nézi. Pleidell János: Lovak. Lüktető zöldek, szürke és barna lovak, És emberek. Kár, hogy már eladták... Feketék, zöldek, izgató sárgák, fáradt barnák. A gombák és citromok a derűs hangulatú tárgyak a képen. Kis monogram a sarokban P. L. Egy színes, markáns rézkarc. Ficere László: Kapálók. Ez is tetszik...

Kevés a pénz még a függönyre is. Majd holnap... Kifelé búcsúzóul — mint mikor jöttek — megállnak a kirakat előtt.

A „rendbontást" egy válltáskás fiatalember kezdte. A kis kovácsoltvas asztalkát kivették a kirakatból, s ő boldogan és vigyázva vitte haza: csak össze ne törjem az üveget...

Magas, vastagkeretes szemüvegű fiatalember lép be.

— Megjöttünk Pestről, Vera kérem intézze el, hogy beállhassunk a Kossuth utcába.

Egy telefon a rendőrségre és a két teherautó megáll az üzlet előtt. Az első autó ajtaján a jól ismert fej: római orr, nagy szemek, göndör haj, és benne: KÉPCSAR-NOK. A másik AKÓV kocsi. Szinte hihetetlen, hogy minden befér ebbe a kis üzletbe. Bizony nehezen. A pulthoz pár perc múlva, már csak a hátsó bejáraton lehet eljutni.

Üveglapok, gondosan hullámpapírba csomagolva. Asztalkák, fotelok, kovácsoltvas hangulatlámpák egy, kettő három, hét... de ki győzi számlálni?

A kerámia dísztárgyak még nagy faládákban vannak. Bekeretezett rézkarcok. Több mint száz. És a festmények...

Gyorsan egymáshoz támasztják őket. Csak a színek villanak fel. Feketék, maró zöldek, derűs rózsaszín egy pillanatig, majd a kép hátsó, barna ragasztása látszik csak. Lüktető zöldek... de ismerős! Persze Pleidell kép: Olasz táj — olvasom a kis címkén. Az idei olaszországi termés egyik darabja. A „Lovak" ott a falon díjat is nyert a Biennalén. Persze, ezt már eladták...

Ötvennél is több kép. Színek, aztán a hátsó ragasztás és a kis címke. Berki Viola: Tér, Bencze László Délelőtt, öt-hat kép után szintén tőle: Beszélgetés.

Most már bárki zavartalanul megnézheti őket és az új kerámiákat is.

Ők is, akik most körüllállják a rakodókat, és egy-egy képet még az ajtón túl, a nagy kirakatüvegen keresztül is követnek tekintetükkel.

S. N. G

Ismét tilalom

A lakosság tüntetett

A függetlenség kikiáltá járási tilalmat rendeltek el déből az esti órákban még szott.

A 4. számú vilaja veze fővároS népét, hogy „a ves maradjon éber". A közleme litikai bizottság főtitkárát, szerdai összetűzésért.

Khider egyébként szerd utáni órákban már vissza is járól nem nyilatkozott.

A szerda délutáni lövöld zés után a késő esti órákb helyreállt a nyugalom Algí ban. Előzőleg azonban a kij rási tilalom ellenére, amely a 4. vilaja parancsnoksága rendelt, algériaiak ezrei v nultak fel az utcákon, tilt kozva a délutáni incide miatt. A Hotel Aletti előtt

mintegy 500 főnyi tömeg gyülekezett össze, s arab kiáltozta „hét év elég volt

A tüntetők vezetői a szálloc előtt újságíróknak kijelente ték, felvonulásukkal békevá gyukat akarják kifejezni. „Nem akarjuk, hogy ismét vé folyjon Algírban, nem aka runk második Kongóvá váln Mielőbb alakítsák meg az t kormányt" — mondották. Va lamivel később az arab ne gyed mintegy kétezer, zászló lengető lakója vonult fel a utcákon Ben Bellát éltetve.

A szerdai lövöldözés áldoza táiról hivatalos adatok nin csenek,

hír szerint 20—24 körül va a halottak és a sebesültek száma.

A 4. vilaja szóvivője kijelen tette, saját katonáik közül öte vesztették életüket.

Ben Bella, az FLN politika bizottságának vezetője nyilat kozatban hangsúlyozza: „Sú lyos időket élünk, az ország veszélyben van. Fővárosunk ban ma véres események zaj lottak le. Az algíri arab ne gyedet lázadók szállták me ugyanúgy, mint nem is olyan régen Massu tábornok csapa tai. El kell vennünk egysze s mindenkorra a lelkiismeret len demagógok kedvét attól hogy anarchiába süllyesszék az országot."

Mohammed Khider szerdán este elutasította Ben Khedda közvetítési javaslatát s kije lentette,

nem való kompromisszumos javaslatot tenni egy olyan embernek, akire magára nagy felelősség hárul a vál ságért.

Az algériai munkaszervezetek vezetősége szerdán nyilatkozatban figyelmeztette a mun-

---

Komlón sorsolják a lottót

A hónap utolsó lottósorsolását vidéken rendezi meg a Sportfogadási és Lottó Igazgatóság. A 35. játékhét nyerőszámait augusztus 31-én pénteken délelőtt 10 órai kezdettel Komlón húzzák.

Ugyancsak sorsolással dön tik el azt is, hogy az augusz tusi játékhetek közül melyik hét szelvényei vesznek rész

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

VAS NÉPE

Pleidell János

1967 AUG 15.

1021

Megnyílt a Pleidell-kiállítás

Vasárnap délelőtt 11-kor megnyílt a szombathelyi Művelődési és Sportház galériáján Pleidell János festőművész kiállítása.

A főleg itáliai és hazai tájképekből valamint a busójárás-sorozat képeiből álló tárlat nagyon sok érdeklődőt vonzott a megnyitóra, ahol **dr. Gonda** György, a megyei tanács vb elnöke is megjelent. A vendégeket **Szabó** Ferenc, a Képcsarnok Vállalat szombathelyi boltjának vezetője köszöntötte (a kiállítást a Képcsarnok Vállalat rendezte), majd **dr. Solymár** István, a Nemzeti Galéria főigazgató helyettese mondott beszédet. Bevezetőben a mediterrán kultúra és a magyar művészet kapcsolatairól, a hazai képzőművészet sajátosságairól beszélt, majd az általánosan felvázolt képen belül Pleidell művészetének jellemző vonásait rajzolta meg. Egyik legfontosabb és legszembetűnőbb sajátossága, mondotta, a **kolorizmus**, a színek csodálatos játéka, amelyben Pleidell a látványt megragadja és visszaadja, úgy, hogy alkotásain átragyog a mediterrán napfény, könnyedséget, lírai lebegést kölcsönözve a valóság tárgyainak. A másik jellegzetesség, a **konstruktivitás**, a házak szabályos tömbjeiből, kockáiból való pontos és szigorú építkezés, amely persze nem másolata a látott valóságnak, hanem annak elemeiből szerkesztett újrateremtett művészi változata. Külön foglalkozott a nagy sikerű busósorozattal, amelyben fellelhető a régi középkori, sőt a görög ünnepek, mítoszok és az afrikai népek művészetének kulturális hatása, hagyatéka is. Végül a művész egyéniségére leginkább jellemző **harmóniateremtő** szenvedélyt, a korunkban eléggé nem hangsúlyozható humanitást, életszeretetet, derűlátást méltatta.

A hetven képből álló kiállítás vasárnap csúcsforgalmat bonyolított le. A megnyitó közönsége sok munkát adott a művésznek, aki a katalógust saját kezű dedikációval és önkarikatúrával ellátva ajándékozta a festészet barátainak.

a Szvirszk szovjet hajóval kapcsolatos incidens ügyében.

A francia hírügynökség a tudósításban megjegyzi, hogy Mongólia pekingi nagykövetségét még mindig jelentős katonai kordon őrzi.

amerikai imperialisták 1950-ben megindították barbár intervenciójukat, a koreai nép újabb nagyszerű példáját adta hazaszeretetének, hűségének és elszántságának.

A Koreai Népi Demokratikus Köztársaság minden egyes hű fia és leánya az ország békés egyesítéséért is dolgozik. Valamennyien ott vannak, ahol a békéért, a népek egyenjogúságáért és testvériségéért helytállás történik. A KNDK a szabadság és szocialista alkotómunka fellegvára a Távol-Keleten.

Felszabadulásának ünnepén az egész magyar nép forró szeretettel üdvözli a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság dolgozóit és további nagy sikereket kíván nekik. Népeink barátsága őszinte, hiszen igazak és közösek nagy emberi céljaink.

(F)

— jele
szerin
ja, h
eszme
arab
lása
jairól.

Der
NDK állampolgár

ügyével kapcsolatban az igazságügyminisztérium a következő tájékoztatást adta: Derlig Annemarie, aki 1960-ban a Német Szövetségi Köztársaságba szökött, ez év júliusában Magyarországra érkezett. Nevezett letartóztatását — hazai hatóságaink kikérésére — a magyar büntető törvények, illetőleg a magyar—NDK jogsegélyszerződés 70. cikke alapján — az NDK, a Magyar Népköztársaság és más szocialista országok sérelmére elkövetett kémkedés bűntettének alapos gyanúja miatt — a budapesti fővárosi bíróság elrendelte. Ennek alapján rendőri szerveink őrizetbe vették, majd pedig az igazságügyminisztérium kiadatását engedélyező határozata alapján július 27-én átadták az NDK-hatóságoknak.

Pleidell János
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1964 MÁR 15.

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Pleidell János grafikai kiállítása

ITÁLIAI ÚTJÁRÓL hazatérve, városunkban mutatta be először *Pleidell János* festőművész ott készült grafikáit. Régi tartozás kiegyenlítése ez, hiszen a művész már a második világháború idején kapott olasz ösztöndíjat, de utoljára csak most húsz év elmúltával került sor kiállításra. Két esztendei olaszországi tartózkodása alatt mintegy három száz feljegyzés, számtalan grafika, akvarell és olajkép született keze nyomán.

Pleidell megkapóan hű tolmácsolója az olasz tájnak, amely hangulatával, és különleges szépségével a világ minden tájáról vonzza a festőművészeket. Rajzai egyszerűséget sugároznak magukból, hallyány színezésük gazdagon szabadítja fel az ábrázolt táj líráját. A művészi fegyelem, amely lehetővé tette, hogy vonalaival, tónusaival szinte mindent elmondjon, amit témáiról lehet, egyik legfőbb jellemzője képeinek. Kompozícióiban szigorúan következetes. A lényegre, a legszebbre törekvő szerkesztése szép eredményeket hozott. Vonalai egyszerűsége mögött izgalmasan kel életre a tér. Rajzai levegője könnyed kézre, oldott tónusainak harmóniái avatott mesterre utalnak.

Akvarelljei külön említést érdemelnek. Színhasználata mérsékelt, távol áll tőle a nyerseség. Nagy biztonsággal varázsolja képeire a *Tivoli olajfáinak* vibráló zöldjeit, a *Minori táj* égbefutó komorkékben pompázó hegycsúcsait, a tarkán összevissza házakat. Mennyi derű, mennyi szabad-érzés árad a *Minori öböl* pasztell-levegőjéből, haragos vízéből! A hanyagul odavetett foltok mögött rendkívüli rutint sejt a néző. A művész minden képét átitatja a mesterségbeli tudás, a toll és az ecset fölényes kezelése.

A KÉPEK olaszországi bemutatásuk alkalmával is nagy sikert arattak. A művész, itáliai tartózkodásának végén az olasz kormánytól ösztöndíjat kapott. A Janus Pannonius Múzeumban pénteken bemutatásra került művek sajnos csak kis hányadát képezik a gazdag anyagnak, a kiállítási terem szűkössége miatt az olajképek bemutatására most nem kerülhetett sor. Kár, mert a kiállított grafikai alkotások láttán igényelnénk, hogy teljes képet és még maradandóbb élményt kapjunk a művész munkásságáról. A kiállítás így is nagy élmény volt, az ízléses rendezésért dicséret illeti a Janus Pannonius Múzeumot és S Hárs Éva művészettörténészt. És köszönet jár Pleidell János festőművésznek, aki művészetével megajándékozta és megörvendeztette a pécsi közönséget.

Kampis Péter.

futott. Az egyik sarokban a szi
másikban a nádpálca hurkásította.
dikban a gumibot, a negyedikben
ta. Sanyi futott körbe-körbe. Egy-
ta a gumibotot. Az rákiabált:
z politizálni tudsz, négyig számol-
a gyere csak szépen vissza. Nem
megfosztani attól, ami jár neked.
d — jó nagyot kapott Sanyi vál-
st pedig gyere csak vissza megint.
kis repeta is...
tás. Jegyzőkönyv. Tárgyalás. A
encedrendű vádlott volt. Három
. A vád: az állami és a társadal-
őszakos felforgatására és annak
ítésére irányuló mozgalom szer-
vezetése. Kiszabadulása után kö-
: örök időkre kitiltják Magyaror-
téről. Átdobták Romániába 1926-
abban az évben visszaszökött.
ndig inas volt. Felment a szakszer-
helyezték a Sütőmunkások Ter-
kezete Fehérvári úti pékségébe. Az
akott. Később a Személynök ut-
került. Ott szabadult fel 1927-ben.
volt inas.

i azóta hatvan éves lett. Hófehér
haja, szemüveggel olvas. Teljes
eve: Nagy Sándor. A VIII. kerü-
ti Sütőipari Vállalat Bródy Sán-
or utcai üzemében dolgozik. Éle-
az időszakára pontosan emlékszik.
e az eseményeket az emlékezet
szer elmegy a Ludovika kertbe —
emben volt Mayer úr cukrász mű-
elidézni az emlékeket, visszaidéz-
enhárom év előtti magát. A kis-
ek nem volt szabad meleg vízi-
nia, mert a fa pénzbe kerül, aki-
olt szabad szólnia, mert csattant a
emberként akart ugyan élni, de
en nap-nap után megalázták.

Pleidell János
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1960 ÁPR 23
MAGYAR NEMZET

Képzőművészeti kiállítás a II. kerületben

Már szinte hagyománnyá vált, hogy a II. kerületben élő művészek az MSZBT Keleti Károly utcai székházában színvonalas kiállítással járulnak hozzá az országos ünnepségek jelentőségéhez. Most legutóbb a felszabadulás 15. évfordulójára gyűlt össze ismét a II. kerületi festők, szobrászok, grafikusok együttese és mind a témában, mind a felfogásban széles skálájú, változatos anyagot tárnak a közönség elé. Bensőséges hangulatú a kiállítás, ahol a Mészöly hagyományait őszinte lélekkel őrző és továbbfejlesztő, kiváló akvarellista *Kássa* Gábor részletező tájleírásainak mintegy ellenpólusaként *Farkas* György, a mai időket érzékeltető, nagy lélegzetű grafikáit látjuk. A válogatás és a rendezés nagyon helyesen a színvonalra tette a hangsúlyt, s a különféle művészi felfogásokat a művek minősége tartja egyensúlyban.

Budapest II. kerülete sok, nagy gyakorlatú kiállító művészt mondhat lakójának, s közülük nem is egy törekszik arra, hogy a kerület városképi sajátosságait festőileg kiaknázza, s ennek a méltánytalanul elhanyagolt műfajnak újra becsületet szerezzen. Utalhatunk itt elsősorban *Pór* Bertalan merész lobogású szuggesztív szénrajzára, melynek címe: *Est a Pasaréten*. Meglepetésként hat Pór Bertalan másik műve is, a *Dózsa-kompozíció* egy újabb, szenvedélytől fűtött, drámai vázlata, melyben a forradalom látomása az előbbieknél talán még erőteljesebben, tömörebben jutott kifejezésre. A budai tájképek sorában — úgy tűnik — *Élesdy* István a Vár kis utcáinak minden zugát, kövét is meg tudja szólaltatni, s az ezernyi finom, nagy odaadással megfigyelt részlet mégis egységessé ötvöződik a képi alakításban. A budai tájkép és látkép kultusznak igen jó szolgálatot tesz *Gyimesi* Lajos finom akvarelljeivel, s a táj mély érzésű megszólaltatója, *Göllner* Miklós a Gottwald Gyárat ábrázoló festményével megmutatja, hogy a festői látás és elmélyülés a legprózaibb témát is költői értékekkel ruházhatja fel. *Hegyi* György belső mozgalmasságú budai utcaképe és eleven kompozíciói láttán felmerül a kérdés, miért mindig csak a Keleti Károly utcában találkozunk műveivel? *Luzsicza* Lajos formákat hangsúlyozó tájai, *Kántor* Andor szabad előadású tájképei, *Breznai* József csattanóan harsogó Vitorlása, *Fónyi* Géza nemes hangú festményei, *Bor* Pál választékos színekkel megoldott jó levegőjű tihanyi tája, *Frank* Frigyes vehemensen dekoratív Virágcsendélete, *Gálffy* Lola nagy kultúrájú portréi ismét alkalmat adnak arra, hogy alkotójuk művészi rangját néhány vonással kiegészítsük.

Külön kell megemlékeznünk *Pleidell* János megkapó erejű önportréjáról. E nagy tudású, dekoratív érzékű művész tavaly a Műcsarnok kamaratermében sokoldalúan mutatkozott be, s reméltük, hogy munkássága épületdíszítéseken fog mihamarabb kibontakozni. Ez a szinte szobrászilag, merész, áttüzesített színfoltok plasztikájára épített virtuóz akvarell önportréja is arra vall, hogy Pleidell Jánosnak ritka adottsága van a nagy vonalúdekoratív formai megfogalmazás iránt, az ábrázolás és a kifejezés szerves összefogására, a lényeg kiemelésére.

Olcsai Kiss Zoltán érzelmi melegséggel felfogott életközeli munkásfigurája, *Rubleczky* Géza és *Petri* Lajos portréi, *Szőllősi* Endre játékos mackó-szobrai egészítik ki a II. kerületi művészek értékes kiállítását, melynek egyik szép darabja *Kass* Jánosnak, a kivitelt is megérdemlő meseszerű gobelin-terve.

d. m.

let mélye felé
kar eladónő: c
vartatja magá
variasságától.

Akik péld

Budapest leg
letének címére
hatna a Puskin-mozi melletti kávé-tea szaküzlet. Itt a vásárlók mindig sokan vannak, de mindenkinek jut egy kedves mosoly az eladónők részéről, köszönéssel üdvözlik a vevőt, felhívják figyelmét nem felejtett-e el valamit, elmondják milyen újdonságok érkeztek. *A pult mögül áradó szokatlan kedvesség és figyelem a vásárlókat is arra készteti, hogy fegyelmezetten,* türelkedés és türelmetlenség nélkül *várjanak sorukra:* ebben az üzletben kitűnő a kapcsolat vevők és eladók között.

Mert így is lehet!

Úgylátszik az udvariasság nem tartozik a cipőboltok legfőbb erényei közé. Az Úttörő Áruház melletti cipőboltban a vásárló fehér, törpetüsarkú cipőt keres. Megmutatnak neki egy párat. — Kicsit alacsony a sarka, ez inkább roggyantott sarkú. Talán akadna két centivel magasabb sarokkal is...

— *Ez van* — mondja fölényesen a fiatal eladónő és már teszi is el fáradozása gyümölcsét, az egyetlen pár cipőt. Ki csodálkozna azon, hogy ezek-után a vásárló sarkonfordul és megpróbál valahol másutt cipőt keresni.

Népművészeti bolt a Váci utcában. Halasi csipkét vásárol egy angol házaspár, hindu népviseletbe öltözött fekete hajú szépség szőtteseket nézeget. A külföldiek mellett szép számmal vannak magyar vá-

sége is.

Az osztrák fiatalok tanácskozásának országos ünnepségeire pénteken Bécsbe érkezett egy 40 tagú magyar ifjúsági művészegyüttes, amelynek bemutatkozását nagy érdeklődéssel várják.

Új típ
építése

Budapesten és a nagyobb vidéki városokban serényen folynak az *öröklakásépítkezések* és nagy érdeklődés mellett kezdték meg *a szövetkezeti lakóházak* építését is. 1957-ben indította meg az OTP a fővárosban az öröklakásépítési akciót és nemcsak a lakáshelyzet javításához járult ezzel hozzá, hanem előnyösen befolyásolta a foghíjak beépítésével a városkép kialakítását is. Ennek során változott meg az újjáépült *Üllői út,* az *Árpád fejedelem útja* képe és teljesen új, modern városrész születik *Lágymányoson.* Az üres telkeken egymás után emelkednek a szebbnél szebb, modern öröklakásos házak. Az elmaradt városrészek fejlesztésében is szerepet kap ez az akció. *A Vízivárosban 350, a Frankel Leó utcában 250* öröklakás épül a közeljövőben. Beépítik a *Madách Imre út mentén* az évtizedek óta üresen álló nagy telekkomplexumot, ahol 147 öröklakást adnak majd át tulajdonosaiknak.

A mozgalom megindulása óta Budapesten 1600, vidéken 320 öröklakás készült el, további 440 fővárosi öröklakás építkezése áthúzódott erre az esztendőre. Vidéken eddig Debrecenben, Győrött, Miskolcon, Egerben, Pécsett, Szegeden, Székesfehérvárott, Szombathelyen, Nyíregyházán, Tatabányán épültek öröklakások. Még ebben az évben bekapcsolódik az akcióba Sopron, Veszprém, Balassagyarmat és Kecskemét is. *Idén Budapesten még 716, vidéken 135 öröklakást adnak át és megkezdődik a fővárosban 1166, vidéken 137 lakás építése.* Ezek a jövő évben, illetve 1962-ben lesznek beköltözhetők.

Az öröklakások iránt változatlanul nagy az érdeklődés;

Művészszoba

Egy ikerdalest elé

Szokatlan hangversenyt rendeznek március 1-jén a rádió márványtermében s egyben a Bartók adón. *Decsényi* János és *Kocsár* Miklós dalai adnak randevút egymásnak.

– Ti, szerzők választottátok egymást, vagy a szerkesztők rendeltek egymás mellé?

– Mi választottuk egymást – feleli Decsényi János. – Az alkotóművész örül annak, ha egy alkotótársban visszhangra talál. Évtizedeken keresztül együtt dolgoztunk a rádióban, s ezalatt megtapasztaltam, milyen hasonló a zenéhez való viszonyunk. Szeretem Kocsár műveinek humanizmusát, amely sosem fullad a közönség kegyeit olcsón kereső divatokba. Hasonló eszmények éltetnek engem is. Valamiféle belső rokonság rímeltet rá engem az ő zenéjére.

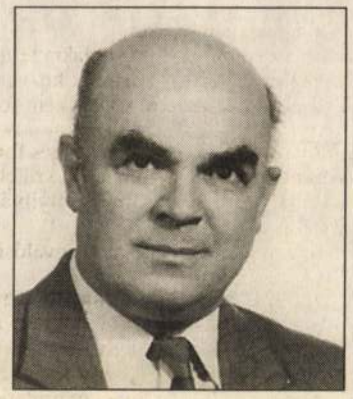

Kocsár Miklós

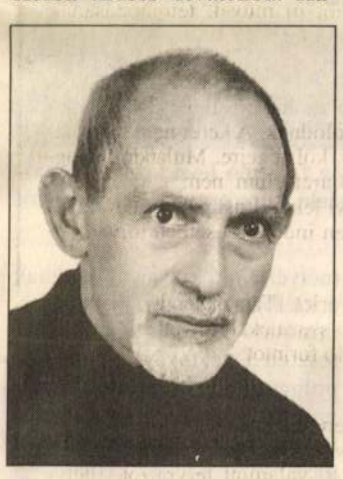

Decsényi János

– A kollegiális barátság során meg szoktátok-e osztani egymással készülő műveitek terveit, s elemzően bíráljátok-e az elkészült alkotásokat?

– Mindig is érdeklődtünk egymás napi munkája iránt, s mindketten szívesen vettük a másik véleményét – válaszol Kocsár. – Amű a dalestet illeti: közös bennünk az irodalomhoz való vonzódás is.

– Ki-ki „bedobta a közösbe" a maga dalait, vagy egymás kompozícióiból is válogattatok?

– Kiteregettük lapjainkat, a legutóbbi évek termését, s előadói szempontból is a legváltozatosabban igyekeztünk megformálni a műsort.

– A legutóbbi évtizedben stílárisan eltávolodtatok egymástól: Kocsár hagyományos szerkesztésű, egyre letisztultabb dalokat írt, míg Decsényi kísérletezett, nemegyszer elektroakusztikus zenei mezsgyékre lépve. Ez a távolodás fokozta vagy tompította az érdeklődést egymás iránt?

– Nem tompította, s nem is éreztem mindezt távolodásnak – jelenti ki Decsényi. – Esetemben *ugyanaz* a személy írja az elektroakusztikus „kíséretű" dalt, mint a zongorakíséretet. Esztétikai elveim ugyanazok mindkét területen.

– Nem a zeneszerzői eszköz a lényeges – teszi hozzá Kocsár. – Sokkal inkább az, hogy az egyénre jellemző tartalommá sűrűsödjék mindaz, amit az eszközök gazdag tárháza kínál.

– Mit kerestek a versekben, amikor dalkomponálásba fogtok?

– Engem megszólít a vers – vallja Kocsár Miklós. – Sok verset olvasok, s egyiknél-másiknál megszólal bennem valami, ami a dalhoz, kórushoz vagy más szöveges műfajhoz vezet. Lehet, hogy a ma engem megszólító költeményt már évekkel korábban olvastam, de akkor nem fogott meg oly mélyen.

– Nem sok dalt írtam pályám nagyobb részében – mondja Decsényi. – Mintegy másfél éve zenésítek meg kisebb ciklusokat. A dalok előtt *Emlékkönyv* című oratóriumomat írtam, s most is egész estét betöltő oratóriumra készülök.

– Dalt manapság inkább kortárs zenei koncertekbe szerkesztve lehet hallani, a műfaj mintha nem állna meg a lábán. Még Schubert-dalestet sem könnyű rendezni. Elfogadjátok-e a dal mostoha helyzetét, vagy nem tartjátok mostohának?

– Egy dalt megírni néhány nap, esetleg csak néhány óra. Ez tehát felüdülés, mint Decsényi János számára is két nagyszabású mű között – mondja Kocsár.

– A magyar történelem során többnyire a költők mondták ki először a társadalom számára legfontosabb gondolatokat – fejtegeti Decsényi. Szeretnék zeneszerzőként szerényen melléjük szegődni a magam, magunk

Születésnap a Vidám Színpadon

Négyéves a Pesti Vicc

Bármi történjék is, a pesti vicc sosem megy ki a divatból. A kitűnő érzékkel címet választott Pesti Vicc a saját hagyományát követi, amikor így tavaszelőn megünnepli önmagát. E jeles alkalmakkor azonban természetesen a szerkesztőkön, karikaturistákon kívül köszöntik az olvasót, akinek készül a lap. Negyedik születésnapjukat – február 25-én, csütörtökön – szintén a hagyományokhoz híven ezúttal is a Vidám Színpadon rendezték meg, ahol népes közönség foglalt helyet a nézőtéren.

Kalmár Tibor rendező, a lap főszerkesztője mindössze négy percen át beszélt a lapról, utalva a mögöttük álló évek számára. Most is a humoros sajtóorgánummal egyidős kisunokája, *Kalmár* Ida fújta volna el a sacher tortán díszelgő gyertyákat, ha lett volna kedve hozzá. De most inkább a nagypapa karján keresett menedéket a nyilvánosság elől. A színpadon megelevenedett az újság. A konferanszié *Selmeczi* Tibor volt, köszöntőt mondott *Trunkó* Barnabás. Megérkeztek a viccmesélők klubjának tagjai: *Bodrogi* Gyula, *Csala* Zsuzsa és *Forgács* Gábor. Megnevettette a publikumot Hacsek és Sajó szerepében *Kósa* András és *Verebélyi* Iván. Eljött *Bajor* Imre és *Ihos* József, hogy lerántsa a leplet a maguk kitalálta Ede bácsi figurájáról. Elmesélték a nagyérdeműnek, hogyan születik egy szám a kulisszák mögött, és miként szórakoztatják jelenet közben egymást a szereplők.

Kalmár Tibor főszerkesztő unokájával, Idával együtt fújja el a születésnapi tortát

VAJDA JÓZSEF FELVÉTELEI

A viccmesélők klubja: Bodrogi Gyula, Csala Zsuzsa és Forgács Gábor

A főszerkesztő szerint a négyes számnak is van misztikája. Itt van mindjárt a szerencsét hozó négylevelű lóhere, a francia négyes vagy a közmondás: a lónak négy lába van, mégis megbotlik. Amikor viszont egy lap fennmaradásáért küzdenek, akkor leginkább a négyökrös szekér jut az ember eszébe, s ha ez sikerül, akkor stílusos a kör négyszögesítéséről beszélni.

Ha ez megvalósul, teljesül a főszerkesztő álma, hogy tíz percig is beszélhet majd egy hasonló ünnepségen éppen hat év múlva.

V. A.

Az Olasz Kultúrintézet programjai

Luciano *Emmernek*, az olasz film mesterének alkotásait ismerhetik meg az érdeklődők március 1-jén délután 18 órakor az Olasz Kultúrintézetben, s találkozhatnak személyesen a neves filmrendezővel is. A reklám olasz módra című sorozat harmadik rendezvényére március 2-án, délután 18 órkor kerül sor. Az előadók között ott lesz Romano *Frassa*, a trieszti tartományi rádió és tv

Discovery CHANNEL VIDEO

Fedezze fel a világot a Discovery Channel filmjeivel

Ősvilág

Amikor a Föld őstörténetének leghíresebb ragadozói uralták a szárazföldet, ugyanabban az időben a végtelen óceánokat az őscápák, kígyók és krokodilok, a levegőeget pedig mázsás súlyú gyilkos madarak. A videofilm a ragadozók születéséről, a tengeri szörnyetegekről, valamint a kegyetlen szárnyasokról szól.

A múlt évezredei tűnnek föl a képernyőn: Argentínában vagyunk, a dinoszauruszok nyomába vadászok egy csoportja indul. Az operatőr segítsé-

Remény, szeretet, megértés

Dunaújvárosban talált otthonra Pleidell János

Remény, szeretet és végtelen megértés sugárzik a nyolcvannegyedik születésnapja felé haladó mester munkáiból. Derűs, mosolyra fakasztó, de mélyen elgondolkoztató festményei, akvarelljei és grafikái csodálatos egységet alkotnak. Minden műve valami módon kapcsolódik a másikhoz, minden ecsetvonása az összetartozás erejét tükrözi, legyen az tájkép, csendélet, a szülőföld vagy messzi tájak felvillanó emléke, vagy éppen a szakrális művészet kimagasló értéke.

A szakrális művészet megértését, értékelését talán még a komáromi bencés gimnázium neves festőművész-rajztanára, *Harmos* Károly az indulás éveiben – tehetsége fejlesztésével – oltotta belé. Aztán a prágai tanárképző következett, innen párizsi ösztöndíj, európai körutazási díj, majd tanulmányai folytatása Budapesten; tanára *Aba Novák Vilmos*, művészi életének meghatározója. Római ösztöndíjait a háború miatt volt kénytelen lemondani, a háború utánit lemondatták vele. Nehéz esztendők, orosz fogság, fenyegetések, a tehetség kiváltotta féltékenység évei jöttek, de az alapvető értékeket ezekben az időkben sem tagadta meg. Erről tanúskodik életműve, dunaújvárosi gyűjteményes kiállítása. Képeiből árad a fény, a derű, a tisztaság és az igazságkeresése.

Önarckép

Sok díjat nyert, például 1962-ben a braccianói nemzetközi tájképverseny nagydíját (festménye a braccianói Odelschalchi Képtár tulajdonában van), az olasz államtól féléves ösztöndíjat kapott. Hazatérve, munkásságáról beszámoló kiállításra készült, melyhez az előszót Valerio *Mariani*, a művészettörténet professzora írta meg – kiállítását Budapesten letiltották...

Itáliában jobban ismerték nevét, becsülték. Boldogan járta, örökítette meg tájait, de a történelmi Magyarország, a Felvidék szülöttje hazatért... Ideköti a háborúban elvesztett kicsi leánya emléke és magyarsága. Pedig az utóbbi évek is sok gondot zúdítottak rá. A budai házból – melynek egy részében csaknem fél évszázadon át lakott – súlyosan beteg feleségével ki kellett költözniük: új otthont kellett keresni életük kilencedik évtizedében. Dunaújvárosba költözött. Hite és mindig dolgos keze hamarosan barátságos otthonná varázsolta az első emeleti kis lakást, még műterme is helyett kapott a kis konyhában. A közelben lakó rokonok szeretete segíti az idős művészpárt, az otthonváltoztatás nehézségeit oldja a város fogadása, a kiállítás rendezése a Kortás Művészeti Intézet és az Intercisa Múzeum összefogásával. A kiállítást a napokban nyitotta meg *Kratochwill* Mimi művészettörténész, bemutatva a mester életútját. *Sinkovits* Imre jól választott versével és

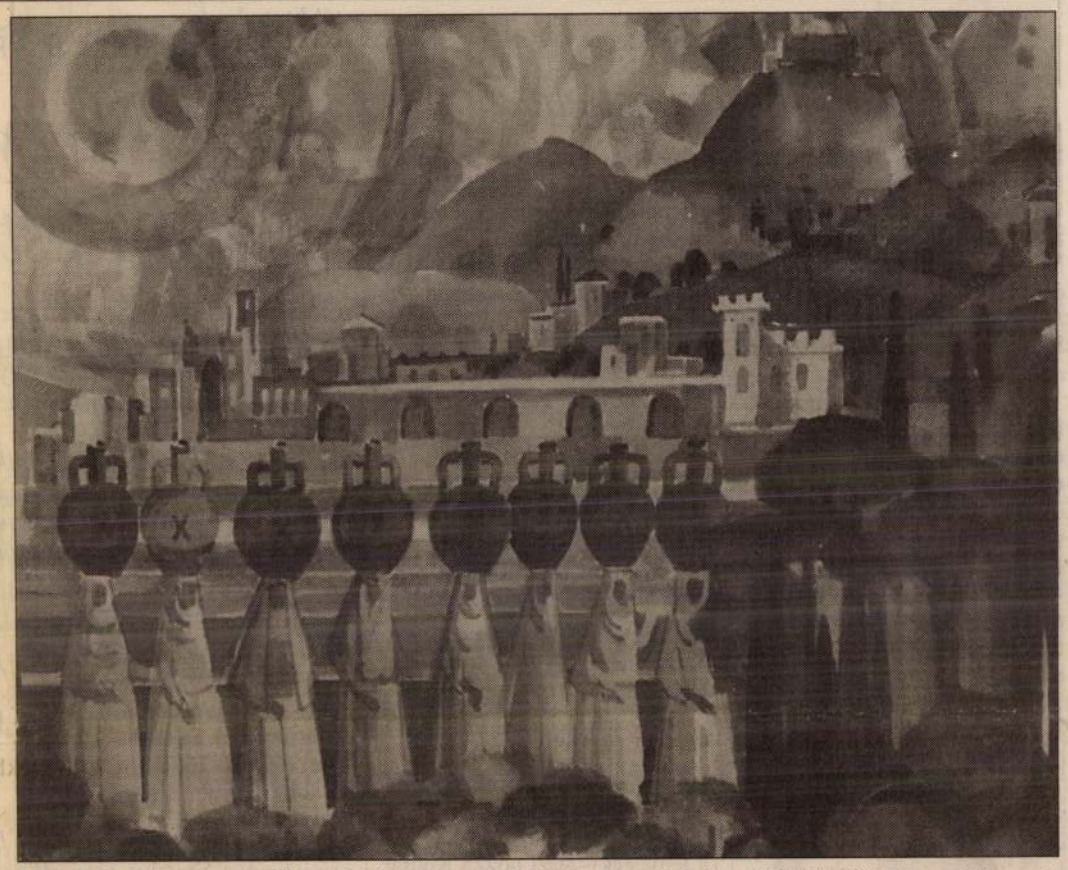

A párkák. „Nyolcvanadik születésnapomon festettem: a párkák a fejükön lévő korsókban viszik életem egy-egy évtizedének történetét. Csak ki kell a megfelelő korsót nyitni, és mindent megtud rólam azon évtizedről"

Assisi emlékképe, melyet Román keresztül eljuttat a földrengés pusztította városba

mélyértelmű szavaival nemcsak a kiállítás jelentőségét emelte, útmutató gondolatokat is ébresztett Dunaújváros érdeklődő polgáraiban. A festmények és grafikák március 5-ig, az akvarellek május 2-ig tekinthetők meg.

A kiállítás előtti napon Budapesten, az Olasz Kultúrintézetben Antonio *Paolucci*, az Assisi Szent Ferenc-bazilika helyreállításának kormánybiztosa jelenlétében és előadásával bemutatták a földrengés rettenetes pusztításáról készített egyórás filmet. A dunaújvárosi kiállításon *Pleidell* János művész assisi emlékképe is látható, melyet a földrengés hallatán, egykori vázlatfüzete skiccei alapján készített és a 80x100-as olajkép egyikét Román keresztül eljuttatta Assisibe.

Van egy hasonló méretű szakrális, korábban készült festménye, mely nem szerepel a kiállításon, lakásán láttuk és ismertük meg leendő sorsát. „Nagyon meghatott, amikor láttam a televízióban, hogy a tragikus sorsú autóbusz sebesültjeivel, a magyar fiatalokkal hogyan foglalkoznak a grazi tartományi kórház orvosai, úgy gondoltam, küldök egy képet a kórháznak. A festmény kijuttatását, hivatalosan intézik" – tájékoztatott a művész.

Schelken Pálma

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

HÉTFŐI HIREK

1960 FEB 17

1021 Pleidell János

Ifi-busók Mohácson, nőuralom Kőszegfalván

Mintha csak azokat akarta volna igazolni a természet, akik a busójárást a tavaszforduló ünnepének tartják; a vasárnap reggeli térzenével együtt tavaszias idő is köszöntötte Mohács hazai és jugoszláv vendégeit, akik vonaton, autón és autóbuszon érkeztek az idei busóünnepségre.

A hivatalos megnyitót követően hamarosan megteltek az alkalmi kiállítások termei. Már a délelőtti órákban sokan keresték fel a képzőművészeti tárlatot, s Pleidell János híres busó akvarellsorozatát, de népszerűek voltak a népviseleti kiállítások is.

Délelőtt rendezték meg a Kóló téren a magyar és a nemzetiségi táncegyüttesek találkozóját és a zenés irodalmi matinét. A Pákolitz István írta nagy busójáték, amelyet Sík Ferenc, a pécsi Nemzeti Színház művésze rendezett, délután került sorra.

Az idei busójárás fölött a KISZ vállalt védnökséget. Az indíték: mind több a fiatal — főleg iskolás és ipari tanuló —, aki szereti a népi mókákat, és mind kevesebb az öreg busó, aki még emlékezik az egykori mulatozásokra, amikor betértek a házak udvarába, s ha nem fogadták őket szívesen, ekével fölszántották az udvart és más vaskos tréfákkal is boszszantották a gazdát.

A vasárnapi busójárás sokkal szelídebb, s a fiatalság jegyében, jókedvűen zajlik. Utolsó akkordja: a hétfőn hajnalig tartó, forgatagos busóbál.

Hagyományos farsangi népszokásokat elevenítenek fel minden évben a Vas megyei Kőszegfalván. Az ünnepség három napig tart. Az első napon, vasárnap vidám jelmezesek járták a házakat s kifordított kerékpárkerekek, felfordított talyigák, foghíjas létrák jelzik útjukat. Hétfőn az asszonyok mulatozása következik; jaj annak a férfinak, aki ilyenkor bemerészkedik közéjük. Az asszonyok megrohanják, székre nyomják és a magasba emelik. Minden emelés egy-egy liter bort jelent. Harmadnap van a „legénynyvágás": ez a férfiak ünnepe. A falu legöregebb lakója ilyenkor avatja legénnyé a 18 éves fiatalokat.

temistákért" m
feladattervét.

Az idén m
romezer egy
lódik a fő
munkájába.
csok irányít
dő vállalato
termelési gy

**Sok végző
választja
jának tén
tanulmány
vagy valar
tanács h**

A fiatalok tanulmányokat készítenek többek között a *munkaidőcsökkentés* és az ennek következtében megváltozó *kulturális igények* összefüggéseiről, az üzemi *fluktuációról*, az egyetemi tanulmányaikat befejező hallgatók *munkába lépésének* lehetőségeiről és körülményeiről.

Csaknem 200 egyetemista kapta feladatul olyan *szakkörök* szervezését, amelyek *a fizikai dolgozók* tehetséges gyermekeit segítik a továbbtanulásban.

A jogászhallgatók részt vesznek a tartási, életjáradéki és örökösödési szerződések ellenőrzésében.

A *közgazdászok* többek között a peremkerületek üzlethálózatának munkáját és eredményességét elemzik. Az *orvostanhallgatók* az általános iskolák I. osztályosainak

tanak ki a legjobbaknak.

Farsangi öt
bálozó

Hogyan készüljenek fel a nők a bálra? — ehhez kértünk *farsangi* útbaigazítást, gyakorlati segítséget a kozmetikai szakembertől. Ime, a tanácsok, pontokba foglalva:

1. Biztosítsuk a nyugodt felkészülést! A ruhát, fodrászt ne hagyjuk az utolsó napra, mert a kapkodás, idegeskedés nem jó útravaló.

2. *Indulás előtt* egy-két órán át sötét szobában, fekvő helyzetben, teljes nyugalomban pihentessük a testet.

3. *Öltözködés előtt* ajánlatos az arcot *forró* törülközővel fél percig borogatni, majd gyorsan átsimítani egy *jégdarabkával*. A műveletet négyszer-ötször kell ismételni. (Ez persze, csak frizsiderrel rendelkezők számára lehetséges.) A meleg és a hideg váltakozásának hatása meglepő frisseséget kölcsönöz az arcbőrnek.

4. *A bálterem esti világításához* bátrabban —, de nem túlerősen — használhatjuk *a festést*. A vékonyan feltett alapozó krém fölé kevés arcrúzs,

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Pleidell János

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1967 JAN 29

1021

A feszültséggel teli témák vonzanak

Vázlat Pleidell János festőművészről

A Balaton alatt ül, kajlabajuszosan, szájában szivar. A Balaton ott függ a falon, testes fénynyaláb lóg a vizébe, a fények mögött hegyek. Egry Józsefre emlékeztető szép táj, de tömör táj, nem lebegő, úszó, hanem itt teste van a fénynek, súlyos, határozott teste.

Ahogy gusztálom ezt a balatoni pikturát, Pleidell János kinéz az ablakon, ki a budai kert fölé, a téli egekre:

— Keresem a kéket. Szeretem a kék színeket a téli égen.

Léván is hegyek vannak, mint Budán, ott is nézte bennük a kéket.

— Ott születtem.

Aztán Komáromban járt gimnáziumba, majd Prágába került festőnövendéknek.

— De csak két évet végeztem ott, aztán Budapesten folytattam tanulmányaimat.

Aba-Novák növendéke volt. Díjakat nyert, fiatal fejjel sikerei voltak, elnyerte az Akadémia kitüntető aranyérmét. Háromszor kapott római ösztöndíjat, háromszor indították helyette útnak a keleti frontra. Előtte párizsi ösztöndíjat nyert, s végig utazta Párizs, Rouen, Le Havre, Brüsszel, Amszterdam, Rotterdam, Berlin, Drezda, Bécs városokat.

Aztán közel két évtizednyi csendes alkotó munka és 1962-ben saját pénzén kimegy Rómába.

— Akkor azt mondtam: végre. S valóban, Róma két évtized után kárpótolt a háborúért. Tulajdonképpen egy évre mentem. De két sikeres kiállításom volt. Az egyik a busósorozatból, s valósággal robbanó hatást váltott ki. Mindenki megdöbbent, hogy a keresztény múltú Európában hogyan maradhatott fenn ilyen egzotikus, pogány maszkos játék. Ott a helyszínen valamennyi busóképemet el tudtam volna adni. A két kiállításhoz jött egy nemzetközi első díj is. A harminckét ország négyszázhetvennégy művésze között rendezett tájképfestő versenyen megkaptam az első díjat. Mindezekért olasz állami ösztöndíjban részesültem, s az egy évből kettő lett.

— És a busók?

— Rokoni alapon kerültem velük ismeretségbe. Nővéreméket a háború után Baranyába telepítették át Lévárról. Hozzájuk jártam látogatóba, le Majsra, majd Mohácsra, ahová unokaöcsém került tanárnak. Az ő apósa, Mohos tanár úr éppen készülődött, hogy megszervezze a busókat egy filmforgatáshoz. A filmet Raffai Anna forgatta, s én közben negyvennyolc lapból álló akvarell-sorozatot festettem róluk. Ezek nagyrészét állítottam ki Rómában.

Ujabb busóképeket mutat. Idegennyelvű könyvkiadónk, a Corvina, olasz és francia nyelvű albumot tervez belőlük. Erőteljes, éles színek, félelmetesen, vaskosan állnak, mennek, ölelnek, ijesztgetnek rajtuk a busók.

— Legfőképpen az igazán monumentális dolgok vonzanak. Azt szeretem, ha a téma dekoratív, de egyúttal feszültséget teremt. Ez magyarázza, hogy tájaimnál a fénypontok azok, amelyeket észreveszek és megörökítésre érdemesnek tartok. A népi életben nem a hétköznapi közvetlenség izgat, hanem mindig az ünnep, a ritkán felöltött népviselet, a karnevál.

— Tervek?

— Annyi minden gyülemlett fel bennem a pár évtized alatt, annak örülök, ha mind feldolgozom.

— Mind?

— Igen, mind. Az ember nem tud megalkudni, hogy az élmények egy részéről utólag lemondjon. Mind akarja. Ettől ember. Csak a lába a földre ér, s ez köti!

Földessy Dénes

— Ügynök?

— Nem. Világutazó.

Az öreg riadtan nézett Frankra, azután elvigyorodott.

— Akkor megfordult az én szülőföldemen is.

— Attól függ, hol született.

— A korallzátonyon — mondta az öreg, és halkan vihogott.

— Ott még nem jártam, öreg, de ha megjavul az idő, okvetlenül útbaejtem.

A vörösképű intett Franknak, hogy ne vegye komolyan, amit az öreg mond, majd át is hajolt az asztalon: háborús nyomása van, morogta a fogai között, azután az öreghez fordult és jó hangosan azt mondta:

— Biztos valami hivatalos ügyből kifolyólag jött az elvtárs hozzánk. Sokan jönnek ide mostanában.

— Egy örökség miatt jöttem — szólt közbe Frank.

— Nocsak, vannak itt rokonai? — csodálkozott a vörösképű.

— Itt született az anyám.

A vörösképű azt gondolta mérgesen: még hogy az anyja, ezek az idegenek mindig gúnyt akarnak űzni belőlünk.

— Ha nem sértem meg — kérdezte azután —, hogy hívják az édesanyját?

— Benczének hívták. Meghalt.

A vörösképű lehajtotta a korsó sört.

— Az egyik nagynéném nékem is Benczelány volt. Nem furcsa ez? — kérdezte.

Az öreg felvihogott.

— Sok itt a Bencze. Tele van velük a város.

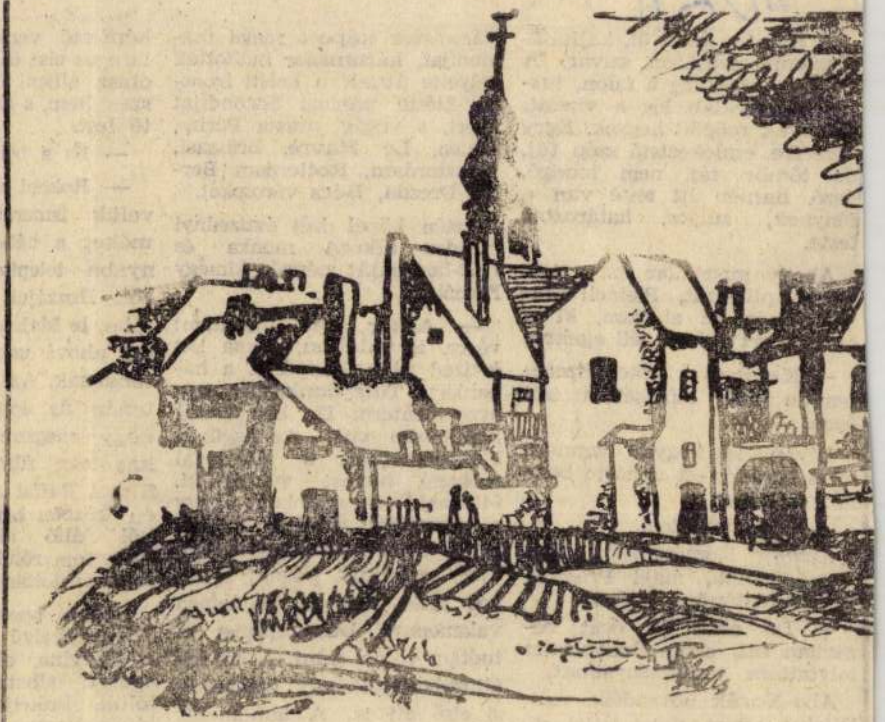

TORKOS ILDIKÓ RAJZA

Festőművész a Mérleg jegyében
22. oldal
Gundel Károly emlékezete
23. oldal
Lézerfény mutat Mekka felé
24. oldal

Szombati
Magazin

Magyar napok az Adrián
25. oldal
Gyerekszoba
26. oldal
Ruhák Dániából
27. oldal

Magyar Nemzet
1999. szeptember 18., szombat

Kétszáz éves az égen járó golyóbis

A levegő révén emelkedő gömböt a királynak is bemutatták

Az első égjáró gömböt, amely óriási papirosgolyóbis volt, 1783 júniusában a dél-franciaországi Amonnay városkában melegített levegő emelte magasba. A kísérletező kedvű *Montgolfier* fivérek, Josef Michael és Jacques Etienne nedves gyapjú és szalma keverékét gyújtották fel, arra gondolva, hogy ezáltal valamiféle elektromos levegőelegy keletkezik, mint ami a felhőket is a levegőben fenntartja. Tapasztalták ugyanis, hogyha papírmalmuk udvarán ilyen tűzön égetik a hulladékot, némelyik ócska papírzsák nyílásával lefelé fordulva megtelik meleg levegővel, és magasba szökken. A korszakos találmányt, a „levegő révén emelkedő gömböt" Versailles-ban a királynak is bemutatták. Világot bejáró hírverést kaptak, és nem sokkal később emberek is akadtak, akik életüket rábízták az égjáró hajóra. Pilatre *de Rozier* és François *Arlandes* márki a Bois de Boulogne kertjéből egy huszonkét méter magas, lakkozott selyemből varrott hőlégballonnal huszonöt perc alatt tíz kilométerre repült el.

A tudománytörténet számon tartja, hogy a repüléssel már évszázadokkal korábban az inka és az ókori kínai birodalomban is próbálkoztak. A dél-amerikai Titicaca-tó környékén a magasból látható nazcai vonalak a hozzájuk tartozó állatábrázolásokkal valójában nagymértékű térképek. A sivatag peremvidékén talált sírokból pedig olyan textilmaradványok kerültek elő, amelyek alkalmasak lehettek meleg levegős ballonok készítésére. Az egyik perui szentélyben olyan, a Kr. e. 800–500 közötti időkből származó kőbe vésett feliratot és rajzot őriznek, amely egyes kutatók szerint hőlégballont formáz.

A két évszázad előtti, a levegőeget meghódító francia találmány híre viszonylag gyorsan eljutott Magyarországra. „A Győri Tudomány Főiskolának tulajdona az a dicsőség – tudósít 1784-ben a Magyar Hírmondó –, hogy magyar hazánkban is meg lett már egyszer annak a repülő golyóbisnak próbája, mely majdnem az egész világot fellázasztotta." *Domin* Ferenc József paptanár, a szelíd tudományok és bölcselkedések tudósa Győrben úttörőként gázzal melegített ballonnal kísérletezett, amely a teremben egy pillantás alatt felért a mennyezetig. Onnét levéve kivitték az udvarra, s amint szabadon engedték, eltűnt a nézők elől. Ez idő tájt *Szablik* István kegyes tanítórendi professzor Pesten, a mai Erzsébet híd környékén hajtotta végre modellkísérletét. „Ha nincsen is egyéb haszna – számolt be az eseményről az újság –, elég az mégis, hogy a természetet vizsgáló nagyságos elme ártatlanul mulatja magát az ilyen ritkább látottakban, s hogy köznépünk is azokat szemlélvén, kezdi esmérni, mi sokat tehet a tanult emberi ész, amit a gyáva, ostoba talán ördöngösségnek tart." A golyóbis ökörhólyagokból készült, gyantával kenték be, és veres festékkel cifrázták. Két óra alatt telítődött fel a meleg levegővel, oldalára pedig feljegyezték: ki megtalálná, vinné vissza Pestre, egy bizonyos helyre.

A Montgolfier testvéreknek hamarosan követői akadtak. Jacques *Charles* és társa, Robert vegyész hidrogéngázzal töltötte fel gumírozott selyemből varratott ballonját, ezzel már 3300 méter magasba emelkedtek és negyven kilométer távolságra elrepültek. Nem sokkal később az Angliában orvosi tanulmányokat folytató amerikai J. *Jeffries* és a francia J. P. *Blanchard* hőlégballonnal sikeresen átrepülte a La Manche csatornát. A gyúlékony gáztelítettség miatt azonban, a tűz támadásától félve majdnem egész Európában betiltották a felszállást. A tilalom nem terjedt ki Magyarországra. Bécsből látogatott el hozzánk *Lechmann* Keresztély ballonos, hogy több méter magas légjáró hajójával a nagyközönséget mulattassa. Amíg a feltöltésen fáradozott, színes hártyából készült, pocakos, köcsögkalapos figurát fújt fel és a nézők derültsége közepette szabadon engedte. Egyszer egy ilyen alakot messzire sodort a szél. Mezőkövesd határában – ahogyan erről az újságok beszámoltak – kora reggel jámbor aratók ballagtak a kalászhányó vetés között, s látják, rettenetes alak ingadozik jobbra-balra. Néha lekushadt, azután megint előbukkant. Ördög van a vetésben! – kiáltották a jó matyók, és szaladtak vissza a faluba. Csakhamar egész had indult kaszával, a nők piszkafával, egyesek puskával a tünemény elűzésére. Hessegették, fenyegették – nem ijedt meg. Add meg magad! – mondták. Nem adta meg magát. A legbátrabbak azt tanácsolták: rá kell rohanni. A félénkebbek azon voltak, hogy jobb messziről megölni az ördögöt. Végül egy gazda nyúlsörétes puskával rálőtt a pokoli tüneményre, amely legott eltűnt. A merészebbek másnap a vetésben megtalálták a kalapos ördög szétlőtt foszlányait. A mezőkövesdi embertől még esztendők múltán sem volt tanácsos tudakolni, volt-e az idén ördög a vetésben.

Az Európa-bajnok Molnár Csaba

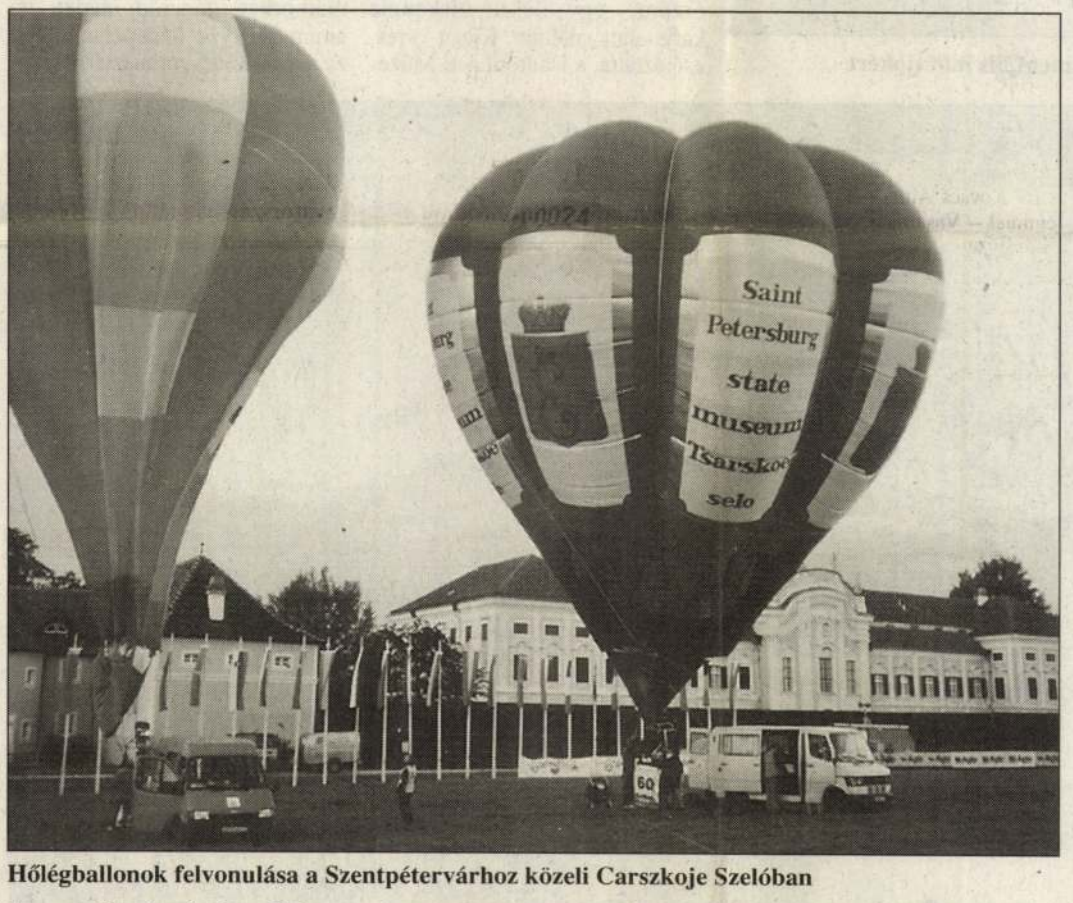

Hőlégballonok felvonulása a Szentpétervárhoz közeli Carszkoje Szelóban

A szenvedélyes ballonpilóták, hogy költségüket fedezni tudják, egyre gyakrabban támogatókat, utasokat kerestek a magasból elbűvölő látványt nyújtó kiránduláshoz. Napóleon a XIX. század elején elsőként ismerte fel, hogy a hadműveleteknél milyen előnnyel alkalmazható a hőlégballon, és megszervezte a világ első katonai repülőalakulatát. A hőlégballonozás feltűnt az amerikai polgárháborúban is, a magasból jelezték a csapatmozgásokat. Az osztrák Radetzky marsall 1849 júniusában Velencét bombázta a papírból és vászonból készült ballonnal. Az Osztrák–Magyar Monarchiában 1896-tól rendszeresítették katonai célokra a kötött megfigyelői és a szabadon sikló ballonokat. A millenniumi ünnepségek idején pedig Louis *Godard* francia pilóta a Városligetben azzal káprázta el a látogatókat, hogy nagygondolás, kikötött hőlégballonjából megtekinthető a nagyszabású kiállítás. Több mint hétezren váltottak jegyet, közöttük a kor híres primadonnája, a merész *Pálmay* Ilka, Budapest fölé emelkedve madártávlatból szemlélte meg a várost. A hőlégballonozásnak jelentős szerepe volt az első világháborúban, amikor a kedvező széljárást kihasználva esetenként személyeket, postaküldeményeket továbbítottak ily módon. Hőlégballonokból kifeszített ráccsal védték a Monarchia haditengerészetének legnagyobb támaszpontját, amikor azt az ellenség bombázni akarta. Pulában külön gázgyárat építettek a ballonok feltöltéséhez. De még a II. világháború idején is egy ideig lebegtetett hőlégballonok vontatta ráccsal védték Londont és Moszkvát a légitámadásoktól.

A korszerűsödött és célszerűbbnek ígérkező, hosszúkás formájúra tervezett léghajókat a század elején már könnyű, belső égésű motorokkal, légcsavarral szerelték fel, és ezzel meg tudták oldani az irányított haladást. A keszthelyi születésű *Schwarcz* Dávid érdeme, hogy rácsos vázszerkezetű léghajók építésével kísérletezett. Kutatásainak eredményeit felajánlotta ugyan a Monarchia hadvezetésének, de jelentőségét nem ismerték fel. Az orosz cári hadsereg számára, majd Poroszországban, Szentpétervárott és Berlinben megépítették a 47 méter hosszú, 12 méter átmérőjű, üreges testű, Daimler motorral ellátott légi járművet. Ez azonban műszaki hibák miatt sohasem röppent fel. Schwarcz Dávid időközben elhunyt, felesége a találmányt a német *Zeppelin* grófnak adta el, aki alumínium építésű léghajóival világhírű lett. A tizenegyedik repülés után a gondolában az utasokat luxuskörülményekkel utaztató Hindenburg léghajó 1937-ben, az Egyesült Államokban leszálláskor szerencsétlenül járt, s ez hosszú időre véget vetett a „szelek szárnyán" utazásnak.

Napjainkban a műszaki fejlődés és a technikai lehetőségek újraélesztették a levegőnél könnyebb légi járművek alkalmazását. Főleg sportcélokra használják. Megvalósult a repülés legősibb formáját űző hőlégballonosok álma, az idén hathatós földi és műholdas tájékoztatással Bertrand *Piccard* és Brian *Jones* léghajósoknak először sikerült leszállás nélkül körberepülniük a Földet.

Magyarországon az 1970-es évektől kezdődött meg a hőlégballonsport feltámasztása. Az első, zöld színű orkánanyagból házilag varrt ballont *Gulyás* Géza irányításával építették meg, a terveket *Balikó* Pál készítette, a számításokat *Gyurkovics* István végezte. Ahogyan „Fedő", azaz *Hajdú* Károly, a budaörsi repülőtér műhelyvezetője, a hőlégballonozás egyik úttörője mondja: ehhez a sporthoz alapos műszaki ismeretek kellenek, mivel örökké tartó szerelem. Szigorú szakvizsga és szabályok határozzák meg a teljesítményi feltételeket. Közte alapvető követelmény: adott helyről felszállni és mintegy félórás repülés után a légáramlást, a megfelelő magasságot eltalálva ugyanoda visszarepülni. Napjainkban száznál több hőlégballon siklik országunk levegőegében. Főleg sík vidéken, az Alföldön, a Balaton és a Velencei-tó környékén vannak hívei. Harmincnyolc hőlégballonklub és szakosztály tömöríti a kétszáznál több szakvizsgát tett hőlégballonos sportolót. Az első országos bajnokságot 1980-ban Kiskunlacházán rendezték, azóta a magyarok évente részt vesznek európai és világbajnoki versenyeken. *Molnár* Csaba, a Ballon Klub Győr SE sportolója Európa-bajnok, *Kardos* Miklós a tizedik európai hőlégballonversenyen 1996-ban harmadik helyezést ért el. Az újabb megmérettetés Ausztriában vár rájuk, ahol szeptemberben három magyar hőlégballonos csapat indul az ott megrendezésre kerülő világversenyen.

Potoczky Júlia

Hajdú Károly a magyar hőlégballon gondolájában egy Japánban megrendezett versenyen

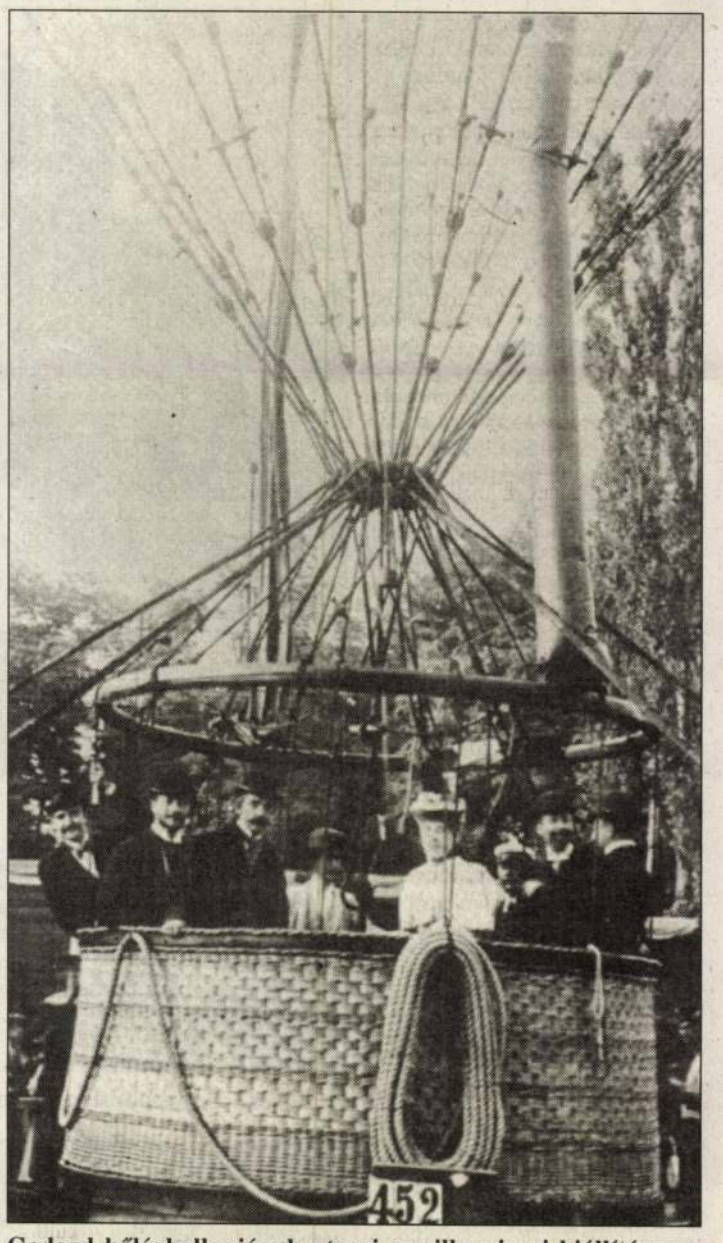

Godard hőlégballonjának utasai a millenniumi kiállításon a Városligetben

Festőművész a Mérleg jegyében

Pleidell János meg a szétdarabolt élet

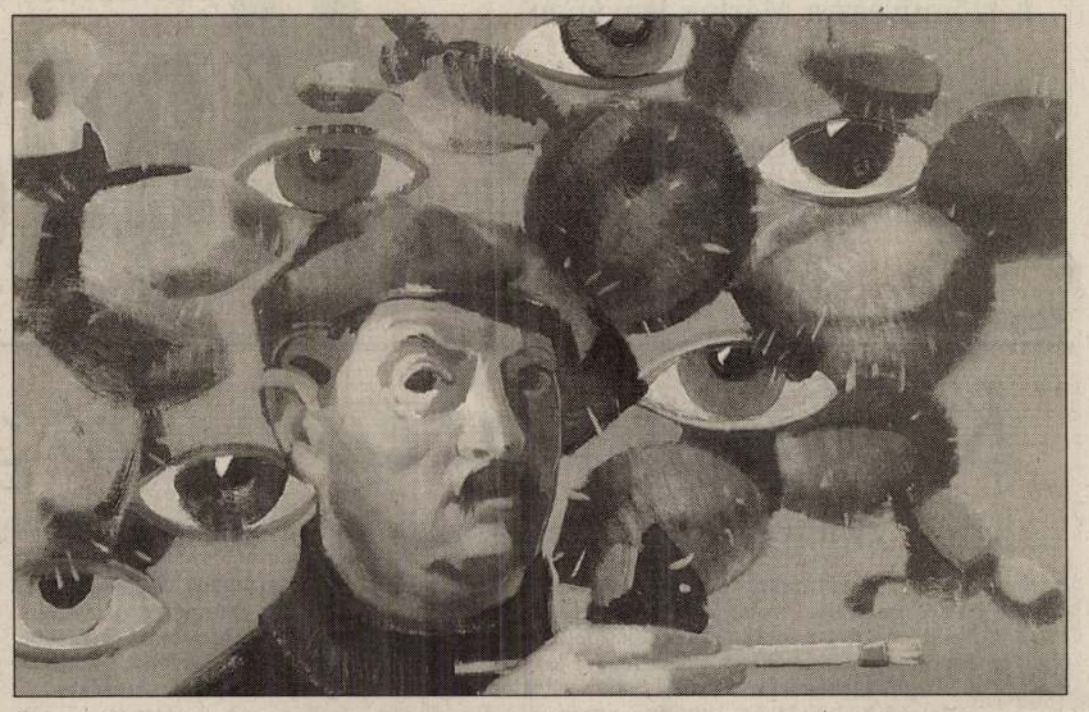

Önarckép...

Rács mögé zárt, fehér hajú festő. Csonka szárnyú madarak. Letűnt korok szellemalakjai vonulnak az antik Róma (?) romjai közt. Derűs napfogyatkozás, tündértánc a tó aranyló víztükrén. Ezredvégi neoreneszánsz képi világ fogadja a látogatót, aki a 84 esztendős, nemrégiben magas állami kitüntetéssel jutalmazott *Pleidell* János műtermébe nyit. Derűs a mester is, pedig a sors különös játékaként e nyáron is – mint hosszú élete során mindig – jót és rosszat egyszerre hozott neki az élet: szinte egy időben a kitüntetéssel kirabolták dunaújvárosi műtermét. A legkedvesebbet, a pótolhatatlant vitték el tőle a föltehetően előre megszerkesztett „forgatókönyv" szerint dolgozó betörők: főiskolai tanárának, *Aba Novák* Vilmosnak a Pleidell János nevére dedikált képét. Mégsem a műkincstolvajokról társalgunk, noha lehetne róluk tanakodni, hiszen nemcsak az Aba Novák-tanítvány házát látogatták meg titkon, hanem a művész lányának az otthonát is, nem sokkal azelőtt, hogy Aba Novák Judit és Pleidell János a Mester és tanítvány című kiállítást eltervezte. Az alkotó évek tolvajairól beszélgetünk, meg az alkonyórán érkező állami elismerésről.

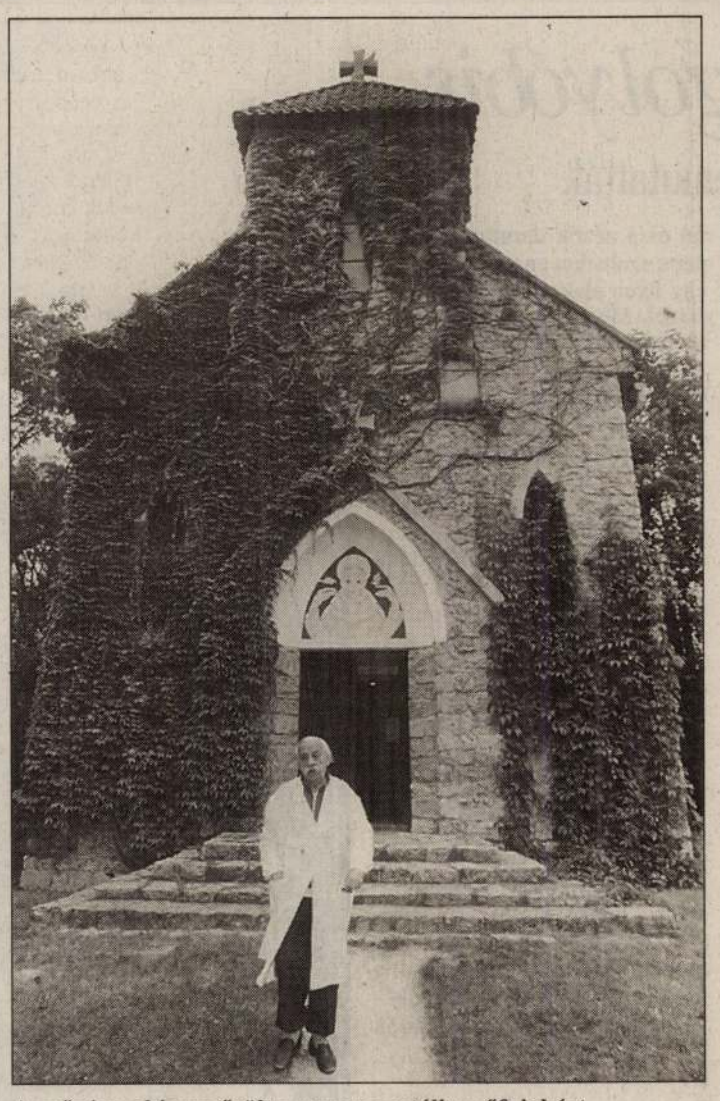

A művész, aki megőrült a monumentális műfajokért

– Nem gondoltam, hogy 84 évig kell rá várni. Megejthető lett volna ez korábban is, indokoltabb időben – mélázik Pleidell János Balaton-felvidéki házacskájában, amelynek szinte betekint az ablakán a község temploma, amelynek szentélyét és keresztútját Pleidell János festette.

– *Mondjuk ötvenhat után?* – kötekedik a hírlapíró, aki pontosan tudja, hol állt az elmúlt 40–50 évben a magyarságát és hitét mindig megvalló művész. *Akkor csak az kapott kitüntetést, aki hitet tett a Kádár-rendszer mellett.*

– Nem volt az ilyen egyértelmű – tűnődik a mester. – Nem volt szükség látványos behódolásra, ha valaki – szerencsés alkat lévén – el tudta húzni a fejét, ha röpült a golyó, jól elboldogult. Nem rendelkeztem ezzel a készséggel, magamra vethetek. Persze a mellőztetésnek, az elnyomásnak is megvan a maga haszna. „Ellennyomással" próbálja kiegyensúlyozni vagy hatástalanítani az ember. A Mérleg jegyében születtem, életemben mindig érvényesült a mérlegelv: a rosszat előbb-utóbb kiegyenlítette valami jó.

A háború után, mert nem tudott élni az egyetlen lehetőséggel, amely a képzőművészeknek akkor megadatott (Sztálin-, Lenin-, Rákosi-portrékat kellett volna festeni, minden mennyiségben, mert minden mennyiség kevés volt ám!), valamilyen „polgári" állás után kellett néznie, hogy meg tudjon élni. A műszaki egyetem építészkarának rajztanszékét választotta Pleidell János, tanársegédként oktatott, szabad idejében pedig szabadon festett. A szabadságharc azután véget vetett e viszonylagos szabadságnak.

– Ötvenhat lázas napjaiban egy szív, egy lélek volt a Műegyetem diáksága, tanári kara – meséli. – Én a magam módján vettem részt az eseményekben. Rádöbbentem, nincs a forradalomnak plakátja, hát egy éjszaka linóleumból kivágtam egy esküre emelt kezet, ráírtam a dátumot és a feliratot: Esküszünk, hogy rabok tovább nem leszünk! A forradalom megfojtása után ezt nem vették jó néven tőlem. (Hogy kikerült-e az utcákra, nem tudom. Egyetlen példányát máig őrzöm, egy elesett kiskatona karja alatt találtam. Kicsit véres, eső áztatta, a Hadtörténeti Múzeumnak szánom.) Elbocsátottak az állásomból. A sors mérlege azonban kisvártatva egy itáliai úttal egyensúlyozta ki ezt a csapást.

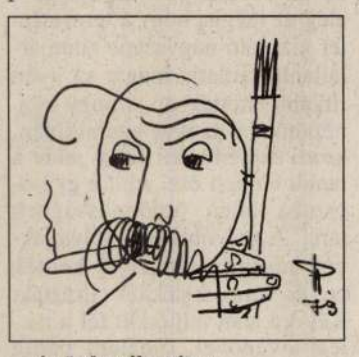

...és önkarikatúra

Itáliába Moszkván és Leningrádon át vezetett az út. Moszkvában nem csak a múzeumokat rajzolta végig, hanem a vodkamámorban táncoló népet is, amint *Gagarint* ünnepelte. Idehaza a művelődési minisztériumban örömmel fogadták lapjait, értük cserébe kijárták az engedélyt az olaszországi úthoz.

– Még öt dollárt is adtak – meséli Pleidell János. – Firenzéből – mert képeimből itthoni tiltásra nem lehetett kiállítást rendezni – Rómába utaztam, ahol, mert nem volt pénzem, zöld függén éltem. A mérleg azonban megint jól egyensúlyozott, az Odescalchi herceg által meghirdetett nemzetközi tájképverseny nagydíját nyertem el. Így aztán pénzem is lett, az olasz sajtó is felfigyelt rám.

– Aba Novákért már Prágában megőrült a diákság – mondja Pleidell János. – A csehek, mert Novákoknak hívták, én meg azért, mert dekoratív volt. Vagy fél évig korrigálta Budapesten a munkáimat, amikor megkérdezte, nem volna-e kedvem hozzájuk költözni, és neki segíteni? Hogyne lett volna! Olyan bölcs dolgokat hallottam tőle, ami egész életemen végigkísért.

Mester és tanítványa címmel mégis látható kiállítás október végéig Aba Novák Vilmos és Pleidell János képeiből Budapesten a Galamb utca 4. szám alatti Galamb Galériában. Noha – a tolvajoknak „hála" – tíz képpel kevesebbet állíthattak ki, mint amennyit terveztek, a kiállítás mégis „összeállt". A maradékból. Az sem csekélység. Aba Novák neoklasszicizmusa hatott Pleidellre, de plebejus realizmusa, expresszionizmusa nem. Pleidell János főképp tájképeket festett.

– *Kényszerházasság volt ez?* – provokálja a művészt az újságíró. – *A táj mindig elérhető...*

– Igazságtalanság volna így sarkítani – tiltakozik Pleidell János. – A természet csodái, rejtett bölcsessége lenyűgözi az embert. Megtiszteltetés a művész számára, ha a természethez közelíthet.

Megőrült a monumentális műfajokért – meséli. De csupán egyetlenegy falfreskót csinálhatot... Szétdarabolta az ember pályáját a történelem – mondja, s legyint. Nem adta fel mégsem. Hogy is adta volna? Nem tud meglenni a festészet nélkül. Olyan számára a piktúra, mint másnak a lélegzetvétel. **(lőcsei)**

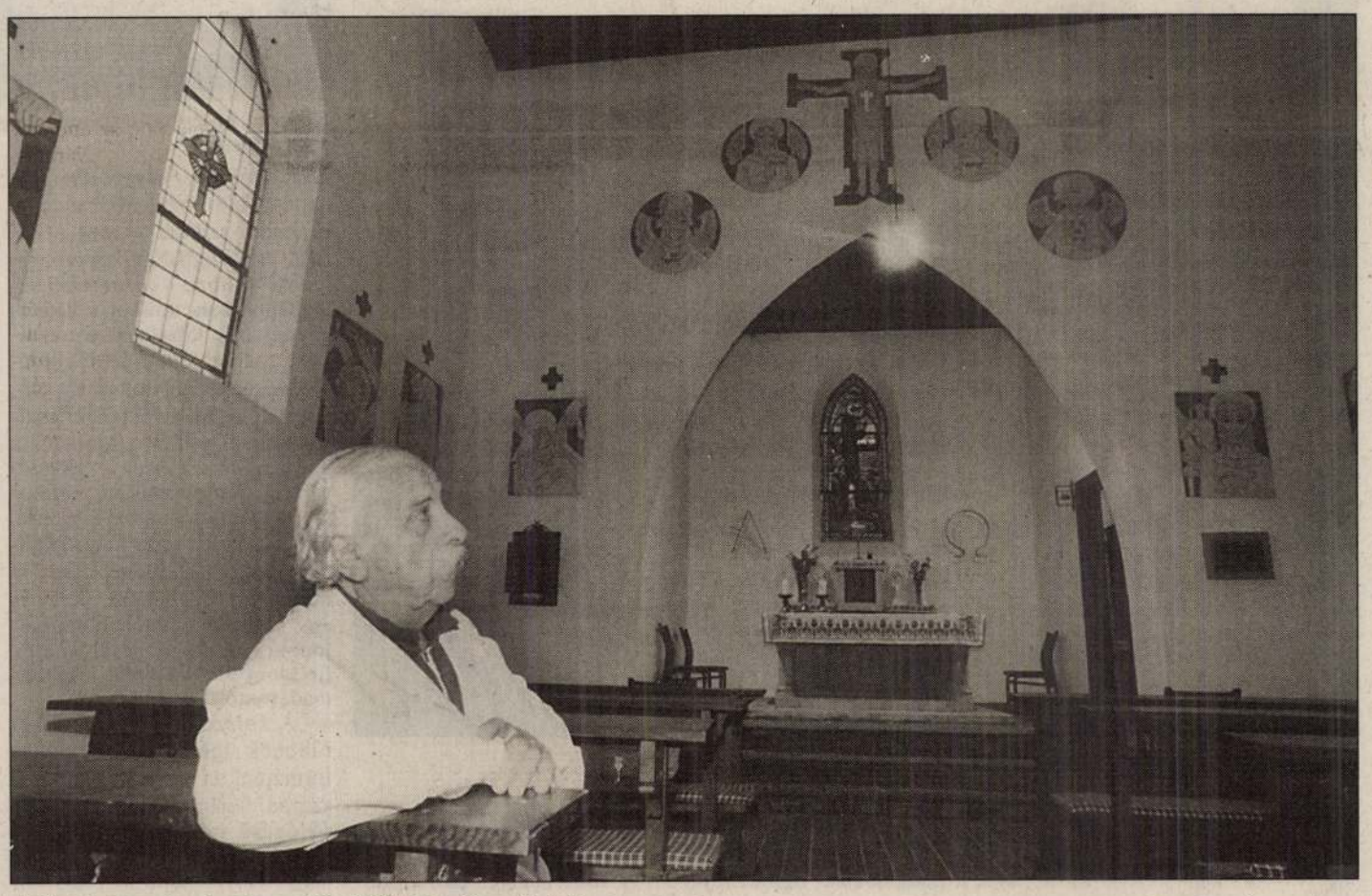

A község templomának szentélyét Pleidell János festette

HAVRAN ZOLTÁN FELVÉTELEI

Szárnyszegettek lázadása

Perugia, 1963

F. k. Mándoky László
64-159 Pécsi Szikra Nyomda

Pleidell János művészetének főbb állomásai:

Tanulmányait 1935-ben, a prágai Művészeti Akadémián kezdi. Művészeti ösztöndíjjal utazik: Drezda, Berlin, Párizs Rauen, Le Havre, Amszterdam, Rotterdam és más európai nagyvárosokba.

Budapesten a Képzőművészeti Főiskolán *Aba Novák* tanítványa. 1939—49 között több kitüntetést és ösztöndíjat nyer, köztük a Balló Ede-díjat, a Korb Erzsébet utazási díjat, majd két ízben olaszországi ösztöndíjat.

1949—59-ig a budapesti Műegyetem rajz-tanszékének vezető tanára. Ez idő alatt több falfestés-pályázatot nyer (Budapest, Bükkösd, Győr, Szony, Nagylengyel).

1961—63-ban olaszországi tanulmányúton. 1962-ben az olasz államtól nyolc hónapos ösztöndíjat, a Bracciano-i festőversenyen első díjat nyer. Több sikeres kiállítása mellett Firenzében és Rómában a „busójárás" festménysorozatát is igen nagy tetszéssel fogadta az olasz közönség.

✲

Az 1964-es busójárás alkalmával Mohácson a városi tanács dísztermében kerül bemutatásra, február 8—16-ig a budapesti Néprajzi Múzeum „Maszkok — álarcok" c. kiállítása mellett. Megnyitója: *dr. Bodrogi Tibor*, a MNM Néprajzi Múzeum főigazgatója.

BUSÓK

PLEIDELL

KÉPEIN

Van-e festő, művészember, kit nem ragad magával Mohács ősi népi játékának színpompás, lármás forgataga? A „busójárás" nemcsak a néprajztudós számára izgalmas kutatói téma — a nagyszerű jelmezek, maszkok: mindmegannyi festői jelenség, melynek hatása alól aligha szabadul az alkotóművész.

Pleidell János 1959-ben festette színben és művészi invencióban gazdag busó-sorozatát. Voltaképpen nem volt más feladata, mint az előtte elvonuló „élőképek" sokaságát vászonra, papírlapra rögzíteni. Mégis ezt úgy kellett megtennie, hogy a színesen, hangosan hömpölygő népi karnevál a képen ne egyszerűsödjék csupán festői dekorativitássá, hanem kifejezze a jelmezes népi játék tartalmi mozzanatait is. Erre utalnak a festett, vigyorgó maszkot viselő férfiak mellett ábrázolt megszeppent menyecskék, vagy a sokalakos, vidám jelenetek. Mindmegannyi találóan jellemez, ugyanakkor tanúságot tesz az alkotó művész gazdag szín- és formaképző erejéről. A dekoratív falfestészet és a szimbolikus ábrázolás területén oly nagy kedvvel dolgozó *Pleidell* különös örömmel és otthonos jártassággal nyúlt a „busó" témához. A képek gazdag festőisége, alakjainak játékos mozgalmassága szorgos munkával eltelt sok esztendő mérlegének értékes eredménye. Mindemellett a szemtanú hitelességével létrehozott olyan művészi alkotások, amelyek egy kihalóban levő népi játék utolsó emlékeit, élményanyagát mentik át a jövő művészettörténete és néprajztudománya számára.

Sarkadiné Hárs Éva

Pleidell János

Alkony, olaj.

Művészeti hetek
Kolozsvár 1942. 98. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Pleidell János

Aszód, Vöröskereszteś üdülő

l.

Győrdunántuli tárl.

1944.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Pleidell János

Dnyeper c. Épe
repr. -

Szépmüvèszet

1943. 71. l.
elött

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

MDK

Pleidell János

"Lovak"

S.N.G.: Felvillannak a szinek.
Esti Pécsi Napló. 1963/ 1962. aug. 30.

Pleidell János

a Budai Fortuna étterem épülete
helyreállításánál és átalakításánál tervezője
(Jövőtő, 1968.)

Vendégváró régi házak, Műszaki kiadó Bp. 185. o.
1973

NDK

Pleidell János

Bika, szén

Borju, "

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Mus.1960.nov.

Pfleideil Jémos

Bike, Jéon

Bozja, "

Pleiszl János

Kiállít Pozsonyban

Magyar művészek alkotásai külfeldi
kiállításokon
Galgonák Sapja, Tatabánya 1969. sep. 12.

Pleidell János

Szerepel az MSMP II/3. körzet
Klubjában nyílt kiállításom

N.N.: Tizenöt művész
Kollektív kiállítása

Magyar Nemzet 1909 XI. 15

Pleidell János
festő

Aba Novák mesterisholájában dolbent rá a sínek mesteri alkalmazására. Egyik a legszinesebb festőknek. A fényt is alkalmazza.

Zolnay László: Pleidell János
Művészet, 1970. május - 36 lap

Dear Mrs Jones

Yes

I'll be pleased to see you
at the Royal Museum
on Monday next. Kept a lookout
for Mr Smith. Yours sincerely

Thursday June 7th
Museum, 1870. Miss Jones - 3 p.m.

Pleidell János
Jeszlő-

Brésó sorozatainak egyetlen szines reprodukcióját a „Musica moderna" Bartók-lemezének olasz szöveglő nyomban találjuk.

Zolnay László: Pleidell ~~László~~ János
Művészet, 1970. május – 36 lap.

Pleidell János
fizikó

Ruszó szerzetesnek egyben
szerzes szerzetesnéjat a „Mu-
sica Moderna" Batók-Lem-
-ben olasz szöveglő nyomban
felállja.

Tolmay László: Pleidell ~~[illegible]~~ János
Müvészet, 1970. mágis – 36 lap.

Pleidell János
festő-

Lelki, moralis, társadalmi mozgásokra a művész érzékenyen érdekelődik. A „Lelki vakok" c. műve. A „Vakok bokoccal" sérelbe markoló ábrázolás.

Zolnay László: Pleidell János
Művészet, 1970. május - 36 lap

Pleidell János
festő

Mohácsi figuráit – a múzeumba
berült eredetiken kívül – mind-
össze egy hatató gus özzi.

Tolnay László: Pleidell János
Művészet, 1970. máj.. 26 kap

Pleidell János
festő

A kaorni mai görög szinházban egy
éjszaka festette a Lammermoori
Lucia előadásáról készült képét.

Lohnay László: Pleidell János
Művészet, 1970. május – 36 lap.

Pleidell János
festő-

Figuratis művei pl. a szarka
ázús csepürágó, bálványszobrok-
hat kereskedő sziciliai öregasszony,
a magyar parasztúrok gyásza.

Zolnay László: Pleidell János
Művészet, 1970. május - 36 lap

Friedrich Jonas
Paris

Impasse Ronsin 7 bis
Paris 15e
Tél. 570-91

Pleidell János

festő

A szerző szerint aktualis egy buda-
pesti Pleidell kiállítás ahol retrospektiv
anyaggal szerepelne a művész. Sgraffitto
terveivel, buszoival.

Zolnay László: Pleidell János
Művészet, 1970. május - 36 lap

Pleidell János

festő

Mostani képei, olaszorszagi kiállítások utan, 1969 őszén, szülővárosában Komáromban kerültek a szlovákiai magyar tárlatlat ogatok elé.

Zolnay László: Pleidell ~~László~~ János

Művészet, 1970. május - 36 lap.

Tri dell Jaunes
Jaunes

Mostrar lepe, [illegible]
[illegible], 1563 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Lehmann Lázár: Pleidell ~~[illegible]~~ Jaunes
Budapest, 1970, [illegible] - 36 [illegible]

Pleidell János

festő

Capri

A hegyelet napja

A szarhaárus. Taormina.

Osztrigaivók

} repro

Lohvay László: Pleidell László . . .

Művészet, 1970. május – 36 lap.

Pleidell János

festő

Legyabb kerítése jó néhány figuratív kompozíció mellett, olaszországi táblakép sorozatával gazdagodik

Zolnay László: Pleidell János
Művészet, 1970. május – 36 lap

Pleidell János
festő-

Táblaképein legyenek azok táj
vagy ember kifejezési olyan
stílust formál amely a szabad
forduló ölen egyéni.

Zolnay László: Pleidell ~~László~~ János
Művészet, 1970. május - 36 lap.

Pla dell Janina
Jezú-

Tabulapem lagunas erat hoj
nagy umber hulegesen ogon
sahut formál amelyn szerint
fordulá olen szigeten

Tolmay László: Pleidell [illegible]
Münchet, 1970. május – 31 kap

Pleidell János
festő

A lirától az epikáig, olyhoz a tragédiáig átharolja hangulat világunk egészét. Néhány szicíliai táblahépe Homeros vagy Hemingway epikáját idéri.

Zolnay László: Pleidell János
Művészet, 1970. május - 36 lap

Dear Jane,

Thank you for your letter. I am very sorry to hear that you have been ill. I hope you are feeling better now. I will be glad to see you when you come to London.

Yours sincerely,

John

MDk

Pleidel János, festő

Kiállítása nyílik a Kult. Kapcsolatok Intézetében.

— : Kis híradó 2

ESTI HIRLAP 15k. 1965. jún. 1.

PLEIDELL M.D.K

~~PLEIDELL~~ János fotó

Itáliai tanulmányúton

A mohácsi harsangok ~~[illegible]~~ buró-
járásának megőrökítője

Nosló

Magyar Nemzet 1962. április ~~22~~. 21. 4. l.

Pleistell János

Említve

Sárvári Márta: A felszabadulás emlékei a Rostáti Muhlban
Magyar Nemzet, Bp. 1970. feb. 24.

Pleidell János MDK

festő

Népszava 1959. május 14.

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK MEGHÍVJA ÖNT

PLEIDELL JÁNOS

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

1965. JÚNIUS 4-ÉN DÉLUTÁN 1/2 6 ÓRAKOR

MEGNYITJA

SINKOVITS IMRE

A KULTURÁLIS KAPCSOLATOK INTÉZETÉNEK KIÁLLÍTÓTERME

BUDAPEST V, DOROTTYA U. 8

2001-1965 fnyv 1

PLEIDELL JÁNOS

Pleide János, festő 1) Folytatás

Kösel egy évtizede alakult a Tihanyhoz közel Ackvő Kilián-művésztelep, Buza Barna Pleide János és Zilahi István építészt kezdeményezésére.

Balatoni csúcsforgalom.

1977. aug. 14. Petőfi 15.33 lsné.

Pleidell János

MDK

"Önarckép"
"Bivalyok"

Heitler László: A Magyar Nemzeti Galéria uj szerzeményeinek kiállitása Pápán.
MAPLO/Veszprém/ 1962. szept.21.

MDK

Pleidel János
festő

lett a II. Ker. festő művész szakkör vezetője

Fényképek.

Népszava 89 évf 300 sz. 1961 dec 29, 8l.

Pleidell János, festő M Dk.

A múlt héten zárult a Római Magyar Akadémián Pleidell János tárlata. Vásmai a hasójárást elevenítették fel.

—: A Római Magyar Akadémia 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. júl. 9.

Pleidell János

grafikus

MDK

Pécsett rendelt tárlatot.

—: Hírek

Művészet, 1964. junius – 47 leg.

Pleidell János

szerepelt a II. kerületi Pacholó Klubban

rendezett kiállításon.

Magyar Nemzet 1966. ápr. 7.

Pleidell Jánso festő M.N.K.

Busójárás c. akvarellsorozatából kiállitás nyilik Mohácson

Látványos felvonulás, kiállitások, táncfesztivál

Dunántuli N apló 1965. febr. 6.

Pleidell János

MDK

szerepelt a "Mai festészetünk" cimü kiállitáson, amely ápr. 3-án nyilt meg.

G.E. Képzőművészeti kiállitás a szolnoki helyőrségi klubban.
Szolnok Megyei Néplap. 1963. ápr. 4.

Pleidell János festő M.[illegible].K.

A római Galléria Marguttanában mutatják be itáliai tanulmányutján készült ,nagyobbrészt tájképekből, városképekből, álló anyagát.

[illegible]apló
Magyar Nemzet 1963. április 25. 4.l.

Pleidell János
grafikus

M.D.K.

Bivaly" tusrajza van a
" kiállításon.

Mészáros Fülöp: Modern Magyar Festészet kiállítása Bajan
Művészet 1963. augusztus – 39 lap

Pleidell János festő M.D.K.

Müvei a kiállitáson

Dutka Mária: Dolgozó emberek között

Kiállitás az Ernst-muzeumban

Magyar Nemzet 1964. május 16. 4.l.

MDK

Pleidell János rajztanár
1943-44 ösztöndij. Coll.Hung. Roma

Tanulmányi ösztöndijak . Nemz.Ujs.1943.jul.4.
5.l.

Pleidell János

festő, restaurátor
és rajztanár.

Szül 1915 okt. 11. Füzes-
gyarmat (Hont m.) A prágai
rajztanárképző akadémián
1935-ben kezdte tanulmányait,
s 1940-ben a budapesti "Képző-
művészeti főiskolán szerzett meg
a rajztanári képesítést. 1940.
őszétől a tapasztalati látszatlan
tanszéken Pilch Dezső" mellett
tanársegéd. A restaurálást
Prágában dr. Petr mellett, Buda-
pesten Dex Ferenctől tanulta.
1940-ben a felvidéki kiállí-
táson a Nemzeti Galériában és
ez év őszén a Pécsi kulturheted
kiállításon szerepelt. Prágában és
Pozsonyban is kiállított. Kompo-
ziciókat fest az impresszionizmus
és neoklasszicizmus határán.

Saját közlése 1941. febr. 15.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztertől.

1934/1940.

szám.

A Müemlékek Orsz.Bizottsága tek.Elnökségének,

Budapest.IX.Hőgyes Endre-u.10

Hivatalból.
ózszolgálati ügyben.
Dij átalányozva.

MDK

Pleidell János, festő

355. Pilisvörösvári táj. Olf.

360. Téli táj. "

Bp.Műcs._"A Magyar Művészetért". Képzőm.Kiáll. 1942. jun.6.-22.

Kat. 15.l.

Pleidell János

Téli táj, olaj.

Művészeti Hotek Pécs

1941

„	„ 22	—	570	—	1030	154
„	„ 23	—	571—640	792—840	1031—1080	1541 158
„	„ 24	—	641—700	841—900	1081—1190	—
„	„ 26	—	701—790	901—950	1191—1295	—
„	„ 27	—	—	—	—	—
„	„ 28	—	—	—	—	—
„	„ 29	—	—	—	—	—
„	„ 30	—	—	—	—	—

Rucz Gyula

FIDES

RÉGISÉGKERESKEDÉS,
LAKÁSBERENDEZŐ R.-T.

Budapest, Andrássy-út 35. Nagy

ANTIK BÚTOROK, RÉGISÉGEK

Pleidell János
festő

l.

Szépmüvèszet

1943. 31. l. 34. l.

Pleidell János

festő (Felvidék)

Kettős akt, olaj.
Festéktörő leány, olaj.
Boldog Margit, olaj.
Pálisvörösvár, télen olaj.
Napnyugta Boljo-polében, vízf.
Szőnyegvásár Kievben, vízf.
Kievi zsib, vízf.
Dnyepr, olaj.

Kat. E. D.

Pleidell János

tanítóképző intézeti
okl. rajztanár
állami ösztöndíj a
római Collegium Hun-
garicumba az 1943/44.
tanévre.

Nemzeti Újság
1943. jul. 4.
(Tanulmányi ösztön-
díjak.)

Pesti Hirlap
1943. jul. 4.
(Kik kapták a
tanulmányi ösztön-
díjakat?)

i ref. templom helyre-
égeihez való hozzájá-
..... 500 P.

i ref. templom helyre-
égeihez való hozzájá-
.....1.000"

i r.k. templom helyre-
ló hozzájárulás 1.500 "

emplom helyreállitásá
járulás 1.000 "

Összesen : 73.000 P

elnök

Pleidell János

festő, a Magyar Nemzeti Bank alkalmazottja

A Magyar Nemzeti Bank Kulturális Csoportja 1947. szeptemberében koll. kiállítást rendezett művei bőr-

9290.

glalja el, a hol a KISFALUDY
k bucsut intenek. Felirata a

von der Seeseite

. k Nyomd. Pesten.

, méretei a vonalkeretnek 16.7:24.6 cm.

-911
1-8
. 4487.

Pleidell János

IV. éves

1938/39 - tanévben tanul-
mányi segély a vk.
minisztériumtól

Ferképzőmfoiskévk 1 Zo. l

1937/39

Pleidell János

rajz szakos
hallgató

l.

Képzőművészet

1940. 90. l.

Pleidell János

Erdi tájrész, vízf.

Művészeti Hotek Komárom

1941.

Mrs. Mitchell

Pleidell János

PLEIDELL JÁNOS :

285. Lábtörlő. - Vizf.; p. 36 x 53.8 cm. Jelz.l. j.:" Pleidell 943".

Koppmayer 45 évre

22x27 cm. Jelz.l.j.: [illegible]

211. Tájkép sziklatemplommal és alakokkal. - Tusr.,p. 40.4x31.5 cm.Jelz.nélkül.

212. Naplemente. - Szépiar., p. 21x14.3 cm. Jelz.nélkül.

213. Tengerparti táj. - Tusf., p. 31 x 24.3 cm. Jelz.nélkül.

MAROSÁN GYULA :

214. Kártyázók. - Tusr., p. 26 x 19 cm.Jelz. l. b.: Marosán 942."

215. Fővárosi Képtár kertje . - Vizf., p. 50x35.5 cm.Jelz.l.b.: "Marosán Gyula, Károlyi palota/Fővárosi képtár kertje/.

Pleidell János

Vkuinkiáll. 1943

Szőnyegvásár Kiewben,
vízf.

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében

és

f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

PLEIDELL JÁNOS (Komárom)

122. Párisi arab bár, olajf.

123. Bajazzó, olajf.

Nemzeti Szalon,
Felvidéki kiáll.
1940. márc-

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Pleidell János

festő

Szépmüvészet

1943.67.6

69.P

Pleidell János

középisk. rajztanári
okleveles kapott 1940-ben

Ferkèpzomfoisk`vk

1939-41. 175. l.

Pleidell János

* 1915 Okt. 11.

Hont, Füzes Gyarmaton

Komáromi Bencés Gim.

érettségistem.

Főiskolat Prágában

kezdtem Bpesten

Aba-Novák oyta-

lyon fejeztem be.

Dijaim:

1938. Párisi ö.d.

1940. Ki tüntető érem és

1941 Balló dij

Horthi ö.d.

1942

1943 I. Olay állami

1943 II " "

1944

1945 Katonaság

1946 Fogság

1946. dec. 14. Sajátkezű körtere

Pleidell János

lásd

Rajzoktatás

1943. IV. cif. 7 sz

bőrtér

c/1

Pleidell Janos

l.

Ferk pzomfoisk vk

1939-41. 177. l.

nelmi emlékek kiállítása. Század
1876., 489. l. — A műipari és történ
állításból. Fővárosi Lapok, XIII.
519. l. — Esztergom vármegye.
é. n. 43. l. — Lepold—Homor 7
Gerevich PA, 198. l. — Lepold
5—6. l. — Mihalik, Alessandro:
di Santa Elisabetta... Roma, 1935
22. l. — Genthon: Szent László fel
keresztjei. MM, XIII. 1937., 48. l.
pold—Lippay 40. l. — Lepold K
255. sz.

SZELEPCSÉNYI PRÍMÁS TALPAS KERESZTJE, (266. kép)

arany, zománcos és drágaköves. Rond
zománcos Krisztus testtel és angyalokkal.
pon Szelepcsényi címere. Körirata: Geor
lepcheni. Archep. Strigonien. Ao 1667.
Mag. 29·5 cm.
Augsburgi munka, 1667-ből.

Szelepcsényi prímás készíttette. — Az 16
leltár szerint az ő ajándéka a kincstárnak.

Török János: Magyarország prímásai
1859., I. kötet. 172. l., II. kötet. 302—
(Képe II. kötet, címlap előtt.) — A ko
a koronázási jelvények. Vasárnapi
1867., 179. l. — Árvízkárosultak,
44. l., 1490. szám. — Esztergomi k
Esztergom, III., 1876., 20. szám. —
Magyar mű- és történeti emlékek kiá
Századok, X., 1876., 511. l. — Dank
76. l. (Képe XII. tábla.) — Irodalom

Pleidell János

tanítóképzőintézeti
rajztanári oklevelet
szerzett 1941-ben

Ferkpzomfoisk vk
1939-41. 176. l.

1925.

RUDNAY PRÍMÁS KÖRMENETI KERESZTJE,

ezüst, részben aranyozva, szárvégeken evangelisták, öntött aranyozott ezüst Krisztus-test.
Mag. 229 cm.
Bécsi munka, 1830-ból.
Rudnay prímás (1819—1831) ajándéka.

Lepold Adatok, 36. l. — Lepold Katalógus 213. sz.

RUDNAY PRÍMÁS PÁSZTORBOTJA,

ezüst, részben aranyozva. Kampójában felhőn ülő, sugaras dicsfényű Madonna, hátán Rudnay címere. Bécsi hitelesítő bélyeggel és Joseph Kern in Wien mesterjeggyel.
Mag. 195 cm.
Joseph Kern bécsi ötvös műve, 1830.
Rudnay prímás (1819—1831) tulajdonából.

Gerevich PA, 198. l. — Lepold Adatok, 36. l. — Lepold Katalógus 204. sz.

CIBORIUM,

fedeles, aranyozott ezüst, biedermeier stílű. Talpán alul: Capellae Bakacsianae Strigonii, 1830. Mellette beütve: MELICHAR.
Mag. 30·5 cm.
Magyar munka, 1830-ból.

NEPOMUKI SZent JÁNOS CSONTJÁNAK EREKLYETARTÓJA

aranyozott ezüst, talppal és dicsfény-sugárkoszorúval. Pozsonyi hitelesítő bélyeggel és IK mesterjeggyel.
Mag. 33·5 cm.

Pleidell János

tanítóképzőintézeti
rajz tanár jelölt.

Ferképzomfoisk vk

1939-41. 152. l.

város köré csoportosítjuk, ami nemcsak
megkönnyíti a felvételezést. Az egymás
A kötetek megjelenését mégsem köthetjül
a lista végén látjuk, ennek oka az, hogy ko
Budapest művészeti emlékeiről, de azt se
nak fog megjelenni.

Az egyes köteteken párhuzamosan
szolgálja az óhajtott célt, hogy Magyaro
hamarabb a műemlékvédelem és a kutat

Pleidell János

l. Ferkèpzomfoisk'yk
1939–41. 102. l.
107. l.
108. l.
(többször)
132. l.

Pleidell János

rajztanárjelölt

l. Ferkèpzomfoisk vk

1939-41. 145. l

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
székesfehérvári ásatásai.

M.O.B. Titkár Urnak!

Budapest;

!

hogy 1940 junius 27-töl julius 31-ig
át 84.--Pengőt aug.1-én postára adtam

es.....P. 15.80
".....". 45.00
".....". 23.20
.....P 84.00.
ortó költség:00.62.P.
dva tisztán: 83.38.P.

zámtanácsos Ur nem jött még meg, igy
am Doktor Ur cimére, miután Nagysá-
ahhoz tartozó utasitásokat is., Ha
csinálni akkor alázattal kérek arra
ljen. Könyvelésem megvan, mindennap
lyen jegy van eladva, minden hó utolsó
van beragasztva, igy a tiszta ellen-
ás. és minden hórol az elszámolásom

Pleidell János

festőművész kiállitása. Bp. Kult. Kapc. Int. - Tom. Pogány Frigyes. Magyar Építőművészet, 1966. 15. évf. 3. sz. 64. l.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Írt. 1969. 3.sz. 243-284.l./

268. l.

Pleidel János, festő

MDK

Tárlatán (Kult. Kapcsolatok Intézete) húszhónapos olaszországi tanulmány-útján készített műveit mutatja be.

–: Kis híradó

2

ESTI HIRLAP, 1965. jún. 4.

Pleistell János

Kiállítása Komáromban

Magyar művészet (alkotásai) (kiállítása)
Külföldi tárlatokon
Népnyiség, Eger 1969. sep. 12.

Pleidell János

Komárnói Miállitása

Magyar universal alkotásai kulfátoli kiállitása
Zalai Hírlap, Zalaegerszeg, 1969. szept. 12.

Pleidell János
festő

M.D.V

Városképei szépek.

B.J.: II. kerületi művészek tárlata a ....
Művészet, 1967. november - 47 lap.

Pleidell János MDK

Ravello, olf.6ox8o

Gaeta, olf. 6ox8o

San Gimignano I. olf. 6ox8o

Kulturális Kapcsolatok Intézete 1965.
Pleidell kiáll.

MDK.

Pleidell János

Kiállitási hir

Szocialista Müvészetért 1967 szept.

MDK

Pleidell János

Bivalyok, of.

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. kat. Műcs. 1962. 15.l.

MDK.

Pleidell János

Busójárás c. akvarelljéről

Szabad Föld 1966 febr.13,

1892/, majd az uj formák f
kislakásos bérház, 1912/.
Erzsébet-híd épitészeti ki
19o3/, az egri székesegyhá
diszitését /19o4--1o/ terv

Nagy Zoltán: --+ Nagybányai

Nagy Zoltán /Dombegyház,
történész. A modern magyar
A magyar litográfia történe

MDK

Pleidell János

Bivalyok, of.

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Muz.
1960. nov.

MDK

Pleidell János

Kisbivalyok születtek, of.

Bikamustrálók, of.

Cséplés, of.

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Muz. 1961.

M.D.K.

Plidell János festő

Müvei a kiállitáson

Tavaszi tárlat a Radnóti Klubban

Magyar Nemzet 1966. ápr. 7. 7.l.

M.D.K.

MDK

Pleidell János
festő

„Velence III." című
grafikáját közli
a Napló.

Napló, 1964. márc. 14. 2. lap

Pleidell János

Szerepelt a Radnóti Klub „Magyar művészet a napjainkban" c. kiállításán.

MN 1964. dec. 17.

MDK

Pleidell János

Fekvő tinó, ecsetr.

Boci, "

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Muz.1961.

MDK

Pleidell János

Bivalyitatás, of.

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Muz.
196o. nov.

MDK.

Pleidell János

Kiállitási kritika

Magyar "emzet 1966 nov.12.

MDK

Pleidell János

olaj:

Bivalyok

Mai magyar festészet kiáll. Mohács, Galéria

Pleidell János

Grafikái.

H. Gy.: A II. Kerületi művészek Kiállítása"
Magyar Nemzet, 1967, X. 28. 4. o.

MDA.

Pleidell János

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1966 nov.12.

PLEIDELL János

Fövényes (Antaltelek), rk. templom
sgraffitó díszítés, 1939

= Páduai Szent Antal emlékezete.
Szemp. 1995 79, 88

1822. Kádas István

KÁDAS István grafikusművész kiállítása, Tatabánya, Kernstok Terem, 1986. Tatabánya, 1986 16 p., ill. **ism.** E. NAGY Lajos: Kádas István grafikái. = Új Tükör, 1986. március 16. 3. ill.

1823. Kádasi Éva

PINTÉR Lajos: Korsók és szobrok. Kádasi Éva kerámiáiról. = Forrás, 18, 1986, 2. 95. ill.

1824. Kaján Tibor

KAJÁN Tibor: Kaján-tükör. Kaján Tibor 160 válogatott rajza. Bp., Lapkiadó Vállalat, 1986 80 p., ill. EMBER Mária: Kaján tükör. = Magyar Nemzet, 1986. május 10. 7. SIPOS Tamás: Kaján-tükör. = Magyar Hírlap, 1986. április 21. 4. Sz.A.[SZÉKELY András]: Vigyorog a Kaján halász. = Új Tükör, 1986. május 4. 26. ill.

1825. Kalmár Ferenc

DURANCI, Bela: Kalmár Ferenc madarai. = Híd, 50, 1986, 12. 1637-1639. ill.

1826. Kalmár János

ABODY Rita: Kalmár János. = Könyvtáros, 36, 1986, 6. 365. ill.

1827. Kamernyiczky István

CSOMA S. János: A tehetség megsüvegelése. = Bécsi Napló, 7, 1986, 4. 6. ill.

1828. Kántor Andor

kiáll. Bp., Gulácsy Galéria, 1986 **ism.** PELLIONISZ Valéria: Kántor Andor festményei. = Új Tükör, 1986. december 7. 3.

1829. Kántor János

kiáll. Esztergom, Esztergomi Galéria, 1986 **ism.** E. NAGY Lajos: Kántor János képei. = Új Tükör, 1986. július 6. 3. ill.

M.D.V.

Pludell János
festő

Méltatás

Láncz Sándor: Képzőművészeti Krónika
Élet és Irodalom, 1961 december 23-14l.

Pleidell János

Ságvári-liget, akvarell, 32 x 50 cm

Budapest Műcsarnok kiállítása.
1957. kat. nevr. Kisdégíné,
Kárimi Irén.

15

Pleidell János

szerepel a hokávsi galéria kiállításán

Hárs Éva: A mai magyar festészet galériája hokávson

Jelenkor 1968 7-8 n. 703 old.

Pleidell János

Rajz (repró)

Kortárs 1966 IV. n. 545 old.

Pleidell János

Rajz prepró,

Kortárs 1965 X-n. 1672 old.

M.D.4

Pleidell János
festő

A Mombathelyi Művelődési és
Sportházban volt kiállítása.

– kiállítások.
Művészet, 1967. szeptember. 47 cap.

MDK

Pleidell János

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1967 okt.28.

Pleidell János

Pleidell János festőművész kiállítását ma délután fél hatkor a Csók Galériában nyitja meg Zolnay László, közreműködik Sinkovits Imre.

Magyar Nemzet 1985. III. 21.

Pindell János
festő –

Hűvösvölgyi táj" – ában
"egy felszabadult világról szól

Vidos Zoltán: A Radnóti klubban rendezett
Művészet, 1970. julius. 38 kap.

Pleidell János

Földessy Dénes: A fenültséggel teli témák vonzának (Pleidell János festőművénről) – Dunántúli Napló, 1967. jan. 29.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Ért. 1970. 1.sz. 68-107. 1./

So. 1.

Pleidell János festőművész

A Mednyánszky Teremben junius 4.-én nyitják meg a müvész kiállitását,-közli a lap.

Szabó György: "Tájak" cimü beszámolójában ir a müvész kiállitásáról, birálva az ott szereplő müveket: Zöld tenger, Kék hegyek, Barnahegyek, Isola Bella, Capri, Lila táj, Kék tenger, Mohácsi farsang, Babonás népszokás, Jankele busóval, Magány, Vakok cimekkel.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. május 29.
XV. évf. 22. sz. 2. lap
" " 24. " 12. " " juni. 12.

Pleidell János

MDK

A II. kerületi Né front Keleti Károly utcai klubhelységének falaira több - kerületben lakó - képzümüvésszel együtt illusztrációkat készitett Radnóti verseihez.

(f.f.):Radnóti-illusztrációk a Radnóti K/á/-klubban.
ESTI HIRLAP 1964 ápr 21.

Pleidell János MDK

Pivalyok, olf.

Miskarnok 1962. MK. Megy. Képzőm. Kiáll.

Pleidell fámos festő

Kiállítása volt az olaszországi „galeria marguttiana" - ban

Néznava 1965 aug. 29.

MDK

Pleidell János, festő

Szombathelyen, az ünnepi hetek idején, kiállítása nyílik meg.

—: Mozart- és Gluck-opera, történelmi karnerál, kiállítás, hangverseny és bál az idei szombathelyi és kőszegi műsorban

9.

NÉPSZABADSÁG Bp., 1967. aug. 2.

MDK

Pleidell János, festő

Megnyitották kombathelyen Pleidell János festőművész tárlatát.

Czerkalmi Imre: A furola varázsa

7.

Népszabadság, bp. 1967. aug. 17. [Vidéki]

Pleidell János MDK

Csendes vidék, olf.

Műcsarnok 1960. VIII. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Pleidell János tanársegéd

a Képzőműv. Főisk. Ábe Kovák növendéke. A pécsi művésztelepen dolgozott, műveiből kiállítást rendeztek.

Nikelszky Géza: Művészeti képtárlat a belvárosi népiskolában. Dunántul, 1941, aug.

MDK

Pleidell János, rajztanár
1943-44 ösztöndij, Coll. Hung. Roma

Kik kapták a tanulmányi ösztöndijakat? Pesti Hirlap 1943. jul.4. 8.l.

MDK

Pleidell János, Komárom

Festéktörő, olaj
Munka közben, "
Dnyeper, "
Tél, "
Lábmosás, "
Lábtörlő, "

Felvidéki és kárpátaljai képzőműv.kiáll. M.Szal.
1943. febr. 12 l.

MDK

Pleidell János, Komárom

Ülő akt, tollr.
Fekvő akt, "
Álló akt, "

Felvidéki és kárpátaljai képzőműv.kiáll. M.Szal.
1943. febr. 12 1.

MDK

Pleidell János festő

e.a: Felvidéki és kárpátaljai művészek. Ujság, 1943. márc. 6.

MDK

Pleidell János festő

A föv. sajtó .. méltatja a felvidéki és kárpátaljai műv.eket. Felvidéki Ujság. 1943, márc. 3. 4 l.

Pleidell János

festő

MDK

A Janus Pannonius Múzeumban nyílt meg kiállítása „Itáliai grafikák" címmel.

- Kiss -

Napló, 1964. márc. 13. 2. lap

Pleidell János

Berze Nagy János mese-illusztráció, sgraffito, 5 m².

Heves Megye, Besenyőtelek, Ált. Isk. homlokrat.

Tájékoztató 64/65 (képző és) parkművészeti Selektorátus

15 l.

MDK

Pleidell János, Felv.

Kettős akt, olaj
Festéktörő leány, olaj
Boldog Margit, olaj
Pilisvörösvár télen, olaj
Napnyugta Beljopolében, akv.

Visszatért területek képzőműv. főiks. ifjusága
kiáll. 1942. dec.

M.D.K.

Pleidell János
festő

1962 ban kiállítása volt Rómában,
Bracciano ban rendezett nemzetközi
tájképpályázaton első díjjat kintettek ki.

— : Hírek
Művészet, 1963. február — 46 lap.

MDK

Pleidell János

Ságvári liget, vf.

Felszabadult Bp. művészete N.Szal. 1960.

MDK

Plaidoyer témoin

Salpyère Ilget, vf.

Telegraphedult Dp. Mûvdeaeete K.Szzl. 1960.

MDK

Pleidell János

Ravello, o.

San Gimignano, o.

Gaeta, o.

Magyar festők Itáliában. N.Gal. kat. 1967.

MDK

Pleidell János

Téli táj, olaj
Csibék, vizf.

Fiatal magyar Képzőműv. Műv. Képtár kiáll.29.
1946. dec. 12 l.

Pleidel János MDK

Óbuda, olf.

Mücsarnok 1944 VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

MDK

Pleidel János

Óbuda. Olajf.

VII. Nemzeti Képzőművészeti Kiáll. Kat.
Műcsarnok. 1944. Jún. 1-18-ig. 12.1.

Pleidell János

Piaci árusok (Róma)

Festmény, reprodukció.

Népművelés, 1964. 6-szám, 33. [illegible]

MDK

Pleidel Janos

Bag község. Olajf.

VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiall.Kat.
Műcsarnok.1944.Jún.1-18-ig. 11.1.

Pleidel János MDK

Bag község, olf.

Mücsarnok 1944 VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Pleidell János MDK

Margitsziget télen, akvarell

Mücsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Pleidell János

Felvidéki müvészek kiáll. Komáromi Lapok, 1943. márc. 6.

MDK

Pleidel János

Óbuda, of.

7.nemzeti képzőm.kiáll. 1944.jun. Mücs.

Pleidell János MDK

Téli táj, olf.

Műcsarnok 1942 [illegible]

A magyar művészetért c.kiáll.

MDK

Pleidel János

Bag község, of.

7.nemzeti képzőm.kiáll. 1944.jun. Mücs.

Pleidell János MDK

Aventinus fái, olf. 60x80

Sorrento II. olf. 60x80

Csikkárus asszony, olf. 60x80

Kulturális Kapcsolatok Int. 1965. Pleidell kiáll.

Pleidell János

MDK

Pilisvörösvári táj, olf.

Mücsarnok 1942 [redacted]
A magyar művészetért c.kiáll.

Pleidell János MDK

Positano, olf. 60x80

Gaeta II. olf. 60x80

Pozzuoli, olf. 60x80

Kulturális Kapcsolatok Intézete 1965.
Pleidell kiáll.

Pleidell János MDK

Sorrento, olf. 60x80

Ravello II. olf. 60x80

Minori I. olf. 60x80

Kulturális Kapcsolatok Intézete 1965.
Pleidell kiáll.

Pleidell János MDK

Gubbio lav.tus 40x50

Etruszk kapu, lav.tus 40x50

Argentina tér,lav.tus 40x50

Kulturális Kapcsolatok Int.1965.Pleidell kiáll.

Pleidell János MDK

Lago di Como, olf. 60x80

Lago Borzano, olf. 60x80

Solfatara, olf. 60x80

Kulturális Kapcsolatok Intézete 1965.
Pleidell kiáll.

Pleidell János MDK

Halárus olf. 80x60

Ravello, akv. 40x50

Almalfi-öböl, akv. 40x50

Kulturális Kapcsolatok Int.1965.Pleidell kiáll.

Pleidell János MDK

Velence II. akv. 40x50

Amalfi, akv. 40x50

Firenze akv. 40x50

Kulturális Kapcsolatok Int.1965.Pleidell kiáll.

Pleidell János MDK

Perugia I. tus 40x50

Velence tus 40x50

Minori II. tus 40x50

Kulturális Kapcsolatok Int.1965. Pleidell kiáll.

Pleidell János MDK

Via Appia Antica tus, 40x50

Villa romana, tus 40x50

St. M. Novella, tus 16x21

Kulturális Kapcsolatok Int. 1965. Pleidell kiáll.

Pleidell János

MDK

San Marco II. tus 16x21

Fiesole tus 40x50

Róma tus 40x50

Kulturális Kapcsolatok Int.1965. Pleidell kiáll.

MDK

Pleidell János

Campo dei Fiori, tus 40x50

Pineák tus 40x50

Ponte Vecchio tus 40x50

Kulturális Kapcsolatok Int.1965. Pleidell kiáll.

Pleidell János MDK

Önarckép, repr.

Ravello, repr.

Halárus, repr.

Kulturális Kapcsolatok Int.1965. Pleidell kiáll.

Pleidell János MDK

Cédrus tus 40x50

Perugia II. tus 40x50

Nemi-tó tus 40x50

Kulturális Kapcsolatok Int.1965. Pleidell kiáll.

MDK.

Pleydell János

Kiállitási kritika

Neue Zeitung 1967 juni 23.

MDK.

Pleydell Janos

Kiállítási Kritika

Neue Zeitung 1957 Juni 25.

MDK

Pleidell János, festő

Tárlata nyílik meg
Szombathelyen.

— : Hír

8.

NÉPSZABADSÁG Bp., 1967. aug. 9.

MDK

Pleidell János, festő

Kiállítása aug. 13-án nyílik meg Szombathelyen.

— : Hír —

8

NÉPSZABADSÁG Bp. 1967. aug. 10.

MDK.

Pleidell János

Grafikáiról

Somogymegyei Néplap 1967 juni.11.

Pleidell János

művészetéről, munkásságáról csólé Gonthon-tanulmányok és cikkek felsorolása:

Kovács Éva: Gonthon István megjelent műveinet jegyzéke. - Művtört.Ért. 1970.4.sz. 253-258. l.

Pleidell János

A hedvigánszky teremben

Kiállítása nyílt

Magyar Nemzet 1974 VI. 20.

Pleidell János

2

„Busójárás" c. szonáta

emlékére

Magyar Nemzet 1971 január 12.

4. old.

MDK.

Pleidell János

festő

A szombathelyi Savaria ünnepségek keretében megrendezett tárlaton a művész bemutatta 70 festményét és grafikáját.

Kleiter Tamás: Pleidell János szombathelyi kiállításáról.
Művészet, 1968. június - 46 lap.

M.D.K

Pleidell János
festő

Kiállításán bemutatta a
„Hegyre épült várost", „Posi-
tano", „San Gimignano",
„Gaeta", „Ravello" témájú
műveit.

Hertter László: Pleidell János nemzetelyi kiállításáról
Művészet, 1968. junius - 46 kép.

Pleidell János

Dutka Mária: A Nemzeti Galéria kiállítása. Magyar festők Itáliában.

Magyar Nemzet, 1967. IV. 8. 4. o.

Pleidell János

h. gy: A II. Kerületi képzőművészek
kiállítása a Radnóti Klubban.

Magyar Nemzet, 1967. IV. 11. 4. o.

Plajdell János MDK

Velencei tó, ~~rajzek~~ vizf.

Mücsarbok 1952 Tavaszi tárlat

Pericle János

M.D.K

„Maszk"

Élet és Irodalom, 1966. március 19 - 9 lap.

MDK.

Pleidell János
festő

Mátrai képeit állította ki a
tárlaton.

B.J: Tavaszi tárlat a II. ker. Radnóti klubban.
Művészet, 1966. június – 34 lap.

Pleidell János

biállitott arvaellje:

Ságvári-liget, 32×50 cm.

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállitása 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

15.1.

M.D.K.

Pleidell János
festő

„Sorrento" (repro)

Keitler László: Pleidell János Rombathelyi hiallitasáról
Művészet, 1968. junius – 46 lap.

Pleidell János

-ról cikk

és önarckép repr.

Ungheria d'Oggi
1962. jun.-jul. N. 6-7.

2. l.

Pleidell János

Önarckép. „Pleidell 943."
toll, 605×440 mm. Ltsz.: F.K.7437

Magyar rajz és akvarell XIX. és XX.
században. Bev. Delmagyar Anna
Mp. 1959 Kat.

36.

Pleidell János

-ról cikk

„János Pleidell alla Marguttiana"

- di Valerio Mosiani - tól

Ungheria d'oggi

1963. 3. sz. 13. l.

Pleidell János
festő

MDK

Tárlatán bemutatta a „Csillag-
világos", „Az elektromosság és az
ember" című művet, a „Vakok"-at,
és az „Amon kerek" című kompozíciót.

Héitler László: Pleidell János szombathelyi kiállításáról.
Művészet, 1968. junius - 46 kep.

Pleidell János ~~ról~~

mélt̄atás ról

és 3 db. reprodukció

Valigia Diplomatica n. 61.
anno VII.

MDK

Pleidell János

Villa Romana Minoriban, lav.tus

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Muz.

1964.máj.

Pleidell János MDK

Ságvári-liget, akvarell

Mücsarnok 1957 Tavaszi tárlat

Pleidell János

Kiáhítása nyílik a hedvyánszky teremben

Pest megyei Hírlap 1971 VI. 3

Pleidell János

2

„Gyerekek" c. akvarellje
emlékére

Magyar Nemzet 1971 május 29
H. Old.

Pleidell János festő

a Medvyánsky teremben
nyílik kiállítása péntekben

Magyar Nemzet 1971 június 3
4. old.

Pleidell János festő

Viállítása nyílik meg

ma a Mednyánszky teremben

Magyar Ulemzet 1971 januar 4

4. old.

Pleidell János 1

Ziállítása nyílt a
Medvyánszky teremben

Magyar Nemzet 1971 június 12
4. old.

Pleidell János

A „kiállítási naptár" jelzi, hogy VI. 4. és VI. 18. között kiállítása lesz a Medgyaszay Teremben.

Műgyűjtő, 1971. 1. sz.

Pleidell János 1

Művével szerepel a II. Zemleti Képzőművészek tárlatán a Hazafias Népfront helyiségében

Magyar Nemzet 1971 május 29
4. old.

MDK

Pleidell János, Felv.

Szőnyegvásár Kiewben, akv.
Kiewi zsib, akv.
Dnyeper, olaj

Visszatért területek képzőművészeti főiskolai ifjusága
kiáll. 1942. dec.

Pleidell János MDK

, Éva 1958 aqu.

Velencei tó, 1951 aqu.

Dagály, 1948 aqu.

Mücsarnok Kamaraterem 1958 Pleidell János

Pleidell János MDK

Csobánka, 1953 aqui

Renaissance gyertyatartó 1951 aqu.

Esti magány 1956 aqu.

Mücsarnok Kamaraterem 1958 Pleidell János

Pleidell János MDK

Vörösberényi táj I-II, 1957 aqu.

Delelő bárka, 1957 aqu.

Trubadur szabadtéri jelenet vázlata, 1952. aqu.

Mücsarnok Kamaraterem 1958 Pleidell János

Pleidell János MDK

Esős Balaton 1948 aqu.

Virágzó ágak, 1953 aqu.

Virággó ág, 1953 aqu.

Mücsarnok Kamaraterem 1958 Pleidell János

Pleidell János MDK

Balatonalmádi napsütés 1957 aqu.

Almádi vikendházak este, 1957 aqu.

Vitorlások a viz szélén /Almádi/, aqu. 1957

Miccarnok Kamaraterem 1958 Pleidell János

Pleidell János MDK

Hüvösvölgy, 1956 aqu.

Ságvári liget, 1956 aqu.

Almádi kórház 1957 aqu.

Mücsarnok Kamaraterem 1958 Pleidell János

Pleidell János MDK

Naplemente /Vörösberény/ 1957 aqu.

Dunántuli táj 1947 aqu.

Balatonalmádi táj, 1957 aqu.

Műcsarnok Kamaraterem 1958 Pleidell János

Pleidell János MDK

Anyám virággal, 1956 aqu.

Carmen opera vázlat 1952, aqu.

Izbék ősszel, 1955, aqu.

Mücsarnok Kamaraterem 1958 Pleidell János

Pleidell János MDK

Festészet 1957 sgrafitto

Szobrászat 1957 sgrafitto

Épitészet 1957 sgrafitto

Műcsarnok Kamaraterem 1958 Pleidell János

Pleidell János MDK

Párás balatoni est 1957 aqu.

Ég és viz 1957 aqu.

Vitorlások fényben 1957 aqu.

Mücsarnok Kamaraterem 1958 Pleidell János

Pleidell János MDK

Kikötő Budatavánk 1957 aqu.

Balatoni vitorlások, 1957 aqu.

Vitorlások a kikötőben, 1957 aqu.

Mücsarnok Kamaraterem 1958 Pleidell János

Pleidell János MDK

Tyukok 1958 aqu.

Mecseknádas 1958 aqu.

Műcsarnok Kamaraterem 1958 Pleidell János

Pleidell János MDK

Pihenő vitorlások 1957 aqu.

Rut 1957 aqu.

Kispulykák 1958 aqu.

Műcsarnok Kamaraterem 1958 Pleidell János

Pleidell János MDK

Hófuvás, 1955 aqu.

Teljes napfogyatkozás Budán 1955 aqu.

Törpeportré 1956 aqu.

Mücsarnok Kamaraterem 1958 Pleidell János

Pleidell János MDK

Őszi fák 1958 aqu.

Solymár 1958 aqu.

Fekete macska 1958 aqu.

Műcsarnok Kamaraterem 1958 Pleidell János

Pleidell János MDK

Füredi hullámkirály 1957 sgrafitto

V. embertársai bocsánatát kéri 1957 sgrafitto

Nő papagájjal 1957 sgrafitto

Műcsarnok Kamaraterem 1958 Pleidell János

Pleidell János MDK

Kabátfalu /Csallóköz/, 1956 aqu.

Virágok a szabadban, 1956 aqu.

Hüvösvölgyi fák télen 1956 aqu.

Műcsarnok Kamaraterem 1958 Pleidell János

MEGHÍVÓ

PLEIDELL JÁNOS

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITJA:

DR. GENTHON ISTVÁN

1958 OKTÓBER 24-ÉN, PÉNTEKEN DÉLI 12 ÓRAKOR

A

MŰCSARNOK KAMARATERMÉBEN, BUDAPEST, HŐSÖK-TERE

FK. PALÁSTINÉ 7913 M MINŐSÉGI-NY. FV. DRASCHITZ R.

Pleidell János

Pleidell János MDK

Ballada Cileától 1957 sgrafitto

V. és Vörös Vociard 1957 sgrafitto

Tihanyi rege 1957 sgrafitto

Mücsarnok Kamaraterem 1958 Pleidell János

Pleidell János MDK

Dózsa, sgrafitto

Szegény Villos 1957 sgrafitto

V. Embertársai bocsánatát kéri 1957 sfrafitto

Kalozok szeretője 1957 sgrafitto

Mücsarnok Kamaraterem 1958 Pleidell János

Pleidell János

Tyuk, csibe, 1958 aqu.

Szunyogsziget /Csallóköz/, 1958 aqu.

Műcsarnok Kamaraterem 1958 Pleidell János

MDK

Placsek építész

Munkájával részt vett az 1933-ban Párisban rendezett nemzetk. kiállításon. Az építészeti kiállítást a L'Architecture d'Aujourd'hui c. francia építészeti folyóirat rendezte.

Sz.: Magy. építészek kiáll. Párisban.

Tér és Forma, 1933. 6. sz. 185. l.

MDK

Plącskó Boriska

Bronézerm, háziipari munkáiért a Mezőgazd.kiáll.on.

Cikk: Egy mintaszerü kiáll.

Magyar Iparmüvészet 1934. 153.1.

Pladen F. 1857

jelzés egy mitologiai
tárgyú képen.

Kopp Jenő dr-nak
umtatták be, ki magyar-
nak tartja s tőlem kér
a datokat a festőről

1947 - nov. 27.

A KÉPCSARNOK
MEGHÍVJA ÖNT

PLEIDELL JÁNOS

FESTŐMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA
1988. FEBRUÁR 25-ÉN
CSÜTÖRTÖKÖN DU. FÉL 6 ÓRÁRA

MEGNYITJA

SINKOVITS IMRE

A TÁRLAT MEGTEKINTHETŐ
1988. FEBRUÁR 25–MÁRCIUS 5.

CSÓK ISTVÁN GALÉRIA
BUDAPEST, V., VÁCI UTCA 2

Pleisz Janos

épitész

1881. Budapest

Ein és lakjegyzék Franklin

A KÉPCSARNOK
MEGHÍVJA ÖNT

PLEIDELL JÁNOS

FESTŐMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA
1988. FEBRUÁR 25-ÉN
CSÜTÖRTÖKÖN DU. FÉL 6 ÓRÁRA

MEGNYITJA
SINKOVITS IMRE

A TÁRLAT MEGTEKINTHETŐ
1988. FEBRUÁR 25–MÁRCIUS 5.

CSÓK ISTVÁN GALÉRIA
BUDAPEST, V., VÁCI UTCA 25.

Mondj egy mesét!

Az álmok kulcsa

EGYSZER VOLT, hol nem volt, volt a világon egy király és annak egy gyönyörű szép lánya. Helenának hívták. Egyik reggel, amikor már mindenki felkelt, a királylány még mindig nem jött reggelizni. Hát fölmegy a király és látja ám, hogy a lánya mellett egy fekete-fehér ruhás férfi áll. Kérdi tőle a király.

– Maga mit keres itt?

– Én a lányáért jöttem, hogy elraboljam az álmait, és ezzel az aranykulccsal bezárjam azokat. Ez a lány csak akkor kel fel, ha valaki eljön az én országomba a kulcsért, és az ezüstládát felnyitja. Azzal eltűnt a férfi. A király nagyon búsult és kihirdette az egész országban, hogy aki megmenti a lányát, azé lesz a királykisasszony és fele országa. Hát elő is állt egy daliás királyfi és azt mondta:

– Felséges királyom én megmentem lányodat.

Ennek hallatára a király nagyon megörült, és azt mondta:

– Te daliás királyfi sok szerencsét!

El is indult a legény és sötétedésig meg sem állt. Ekkor egy kicsi házikóhoz ért. Gondolta, itt megpihen éjszakára. Hát ahogy belépett, egy öreg anyókát látott ott szunyókálni. Illedelmesen köszönt:

– Jó estét, öreganyám!

– Jó estét, fiam! Mi járatban vagy errefelé?

– Én az álmok világát keresem.

– Akkor mindig menj egyenesen, amíg egy nagy sötétségbe nem érsz. De még ne állj meg. Menj tovább, míg egy rózsaszínben pompázó palotát meg nem látsz. Itt lakik az álmok őrzője, Álamoli. Sohasem alszik. A kulcs mindig nála van. De azért, hogy szerencséd legyen, adok egy kis álomport, gondolom, tudod mit kell vele csinálni. De előbb pihenned kell egy kicsit, mert hosszú út áll előtted.

Reggel a legény el is indult, ahogy ment-mendegélt látja ám, hogy nagy sötétségbe ért. De ez nem zavarta és ment tovább. Hát lát egy rózsaszín várat, s ezt gondolja magában: „Na, helyben vagyok". Azzal bemászott egy ablakon. Hát éppen Álamoli szobája volt az. A királyfi látja ám, hogy ott van a kezében a kulcs, mellette pedig a láda. Gyorsan vette az álomport és Álamolira hintette. Az egyszerre elaludt. Akkor gyorsan kinyitotta a ládát, és látja ám, hogy nagyon sok álom jön ki a ládából. Az álmok akkor gyorsan elröppentek. A királyfi is iszkolt, mert az álompor már nem hatott. Amikor kiugrott az ablakon, látja, hogy az álmok egy táltost hoznak neki, és azt mondják:

– Te legény, ez a paripa hazaröppent!

Azzel eltűntek, és a királyfi is egy szempillantás alatt otthon volt. Nagyon megörült a király és Helena. Megölelték egymást, nagy lakodalmat csaptak, és még máig is élnek, míg meg nem haltak.

Szóka Zsuzsanna
5.B
Bősárkány

* * *

Továbbra is várjuk a TI meséiteket. A legjobbakat megjelentetjük és egy könyvet is küldünk értük cserébe.

A pónik nagyon szeretnek a napon sétálgatni. Talán ezért is van, hogy a győri állatkert gondozóinak még a reggelihez és az ebédhez is úgy kell becsalogatni a karámokhoz a törpe lovacskákat. Ha ez sikerül, akkor aztán kezdődik a nagy csemegézés. Amilyen aprók ezek az állatok, olyan erősek és jó étvágyúak. Tele bendővel aztán megint irány a napozás!

LURKÓSÁGOK

TRÜKKÖK OTTHON *Csodálatos gyufaszál*

Hargitai Levente bűvészrovata

A mutatványhoz egy gyufaszálra és egy kis rágógumira lesz szükséged. A rágót ragaszd a jobb kezed hüvelykujjának körmére. Vizsgáltasd meg a gyufaszálat a nézőkkel, majd a hüvelykedet behajlítva nyomd neki a rágónak. Bal kezeddel tegyél úgy, mintha elvenned a gyufaszálat. De közben nyújtsd ki a jobb kezed hüvelykujját, így a gyufaszál az ujjad mögé kerül, hiszen ráragadt. Megmutathatod a publikumnak, semmi sincs a kezedben. Majd tegyél egy hirtelen mozdulatot, mintha a levegőbe kapnál, de közben a rágóból húzd ki a gyufát, s az máris láthatóvá válik.
Figyeld az ábrákat, sokat segíthetnek!

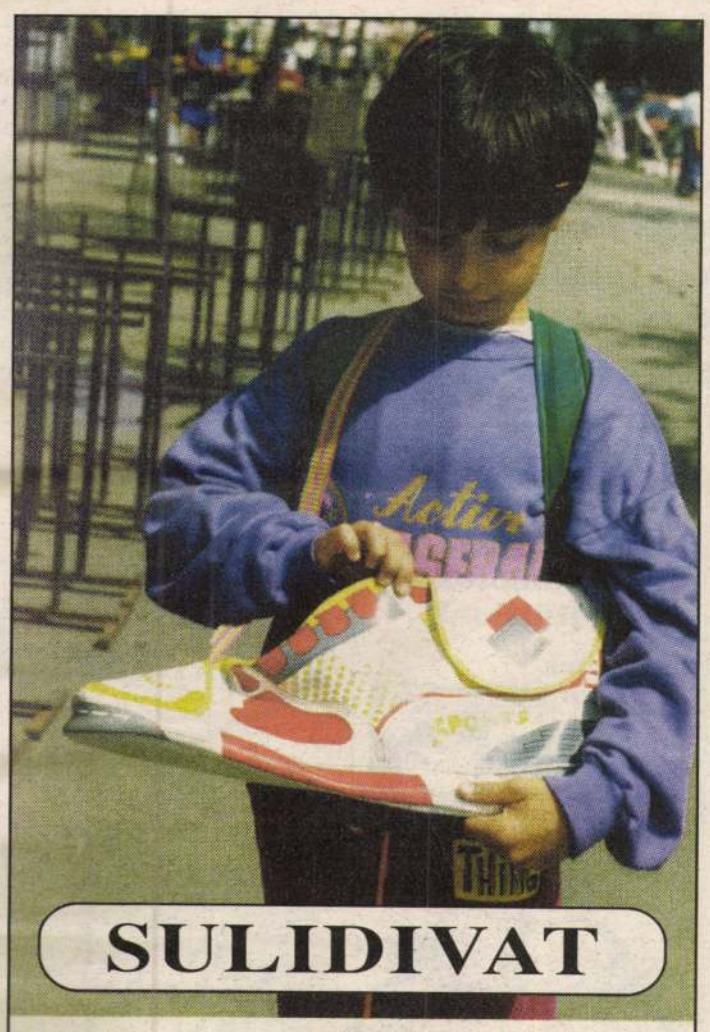

SULIDIVAT

Bár hamarosan itt a vakáció, *Szűk Ödön* fotós kollegánk nem bírta ki, hogy ezt a különleges táskát le ne fényképezze. Az iskolai segédeszköz több szempontból is előnyös. Egyrészt minden belefér, amire egy jó nebulónak szüksége lehet, másrészt pár év múlva – ha megnőtt a gazdája – focicsukaként is megállja a helyét. Persze addigra a párjáról is gondoskodni kell.

Ifjú költők kerestetnek

Most egy egészen fiatal költő mutatkozik be nektek. *Vass József* most végzi el az első osztályt Darnózselin, de már a rímek fabrikálásával foglalkozik. Művének címe:

Pöttyös labda

Pöttyös labda szép, kerek,
játszik vele két gyerek.
Labdáznak is gondtalan,
míg a napnak vége van

Vass József

VÁR A JÁTÉK, VÁR!

Gyermeknapi meglepetés

A kis egér új gazdái

Két héttel ezelőtti játékunkban Sindy babát nyert: *Halanek Zsófia* (9354 Osli, Fő u. 18). Nyereményét postán küldjük el.

Nem kellett viszont a postához fordulnunk, amikor a kis egérkének kerestük az új gazdit. *Kiss András* győri lurkó ugyanis a Fapipa Bt. boltjában vehette át a nyereményét, melyet testvérével azonnal a gondjaikba vettek. Ígérték, jó gazdái lesznek a kedves figurának.

A Győri Fapipa Bt. a képen látható játékkal szeretne kedveskedni gyereknapon a legügyesebb lurkónak. Ahhoz, hogy megnyerjétek a Legót, nagyon figyelnetek kell!

Az ajándékbolt dolgozói két utcarészletet építettek fel az apró kockákból, de bármennyire is igyekeztek, nem sikeredtek egyformára. A ti feladatotok az lesz, hogy karikázzátok be a kettes számú képen azokat a részleteket, melyek elütnek az egyes számmal megjelölttől. Ha öt ilyen különbséget felfedeztek, máris ragasszátok levelezőlapra a megjelölt képet, s küldjétek el a Lurkóságok címére. Ha szerencsétek van, gyermeknapra igazán pompás ajándékot nyerhettek.

Gyerünk, játékra fel!

A természet csodatára

Győrött, a Gyermekek házában május 24-től 28-ig, illetve 30-án látogatható az Ásványok világa című kiállítás. A látványos tárlat megnyitóját *Mozgai Zsolt* ásványgyűjtő tartja május 22-én 10 órakor. Az ezer színben tündöklő ásványokról diafilmet is vetít az ismert szakember.

Ha kíváncsiak vagytok valamire, esetleg akadt egy jó ötletetek, amit másokkal is megosztanátok, írjatok nekünk! Leveleiteket várja az oldal összeállítója: Janszky Andrea. Levélcímünk: Kisalföld Lurkóságok, 9022 Győr, Pf. 28.

Útban a győri egyetem felé

Szervezeti változások a Széchenyi-főiskolán

A győri *Széchenyi István Egyetem* szerveződése már elkezdődött, az intézmény oktatói kara, a városi önkormányzat megtette az első lépéseket az universitas mihamarábbi indulásáért. *Dr. Szekeres Tamástól*, a Széchenyi István Főiskola főigazgatójától azt kérdeztük, hogy az egyetemmé válás jegyében *milyen szervezeti változások előtt áll az intézmény*, egyáltalán megszüntetik-e az intézeteket, szerveződnek-e már a karok?

– A tavaszi főiskolai tanácsülés döntött a szervezeti továbblépésről. Legutóbb ilyen horderejű döntést a főiskola Győrbe települése idején hozott. A jelenlegi átszervezést nem csak az egyetemmé válás igényli, indokolja. Az oktatás és a tudományos munka színvonalának az emeléséhez szeretnénk az új kereteket ezáltal megteremteni. Megerősítettük a tanszékek szerepét, ugyanakkor egyharmadával csökkentettük számukat. Nagyobb tanszékeket hoztunk létre annak érdekében, hogy a tudományos és oktatói munkához jobb feltételekkel rendelkezzünk a jövőben. A tanszékek fakultásokat alkotnak, amelyek a leendő karok alapjait képezik – mondta a főigazgató.

– *Hogyan érinti mindez az intézmény oktatói karát?*

– A fakultások és tanszékek leendő vezetőinek tudományos minősítéssel kell rendelkezniük. A jövőben minden tanszéknek egy tudományos programon kell dolgoznia. Nos, mindezek – közvetve a minőség emelésével – a szervezeti és tartalmi intézkedések az egyetemmé válás kedvező feltételeit teremtik meg. A főiskolai képzés jelentősége nem csökken a jövőben, sőt azon fáradozunk, hogy itt is állandóan a legmagasabb színvonalon oktassunk. Ennek jegyében indítjuk ez év szeptemberétől a hároméves környezetvédelmi szakot – várhatóan 30 hallgatóval.

– *Egyfajta oktatói átrendeződés az intézményen belül – azt gondolom – természetes ebben a helyzetben. Küldenek el oktatókat?*

– Az átszervezés nyomán a főiskola – mondhatnám – felbolydult. Kollégáim most átgondolják teendőiket, további feladataikat. Nem tervezzük, hogy valakit is elküldjünk, az oktatói kapacitást szeretnénk ésszerűen kihasználni. Munkát akarunk adni, nem elbocsátani.

– *Mikor indítják az első egyetemi évfolyamot?*

– A közgazdasági – egyetemi szintű – képzés beindításának időpontja 1994 szeptembere (ötéves). A jogi képzés pedig 1995 őszén indul. Egyébként kétszáz üzemgazdászt veszünk fel az idén – főiskolai képzési rendszerben. A győri önkormányzat a leendő három egyetemi kar (közgazdasági, jogi, mérnöki) létesítését 200 milló forinttal támogatja ingatlanok átadásával. Az értük kapott pénz az Universitas Győr Alapítványt gyarapítja, amelynek ma 46 millió forint a törzstőkéje. Ez az alapítvány három éve működik, segíti az intézményt az egyetemmé válásban. Várhatóan már a nyáron megkezdjük egy előadóterem és egy sportcsarnok építését. Terveink között szerepel az egyetemi könyvtár építése is.

– *Végül is a főiskola készen áll az indulásra?*

– Nekünk kell kiharcolni az egyetemi induláshoz a szükséges feltételeket. Ha mi azt akarjuk, hogy Győrnek egyeteme legyen, azt helyben kell megteremteni, mert központi források nem állnak majd rendelkezésünkre ehhez. Ha Győr 200 milliójét követik a többi felajánlások is, akkor lesz esélyünk minderre. A problémát ott látom, hogy senki nem tud garanciát vállalni arra, hogy egyetem legyen a megyeszékhelyen. Miközben mindenki arra törekszik, hogy országosan lényegesen növekedjen az egyetemi hallgatók száma. Ezért érdeke itt mindannyiunknak, hogy mihamarább egyetem legyen Győrben.

P. A.

ÁRNYAK A FÉNY SZOLGÁLATÁBAN

Plekner István életmű-kiállítása

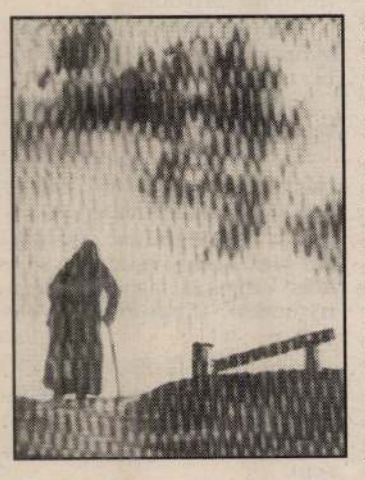

Fület sértő az a megállapítás, amikor arról beszél valaki, hogy XY elköltözött az „árnyékvilágból". Világunk jellemzője ugyanis korántsem az árnyék, a homály, a sötétség. (Most nem az emberi – többségi – szellemet minősítem.) Környezetünk és létünk alapvető jellemzője és lényege a FÉNY. A *fény*, amely *az élet alapfeltétele*. Fény nélkül minden szín, forma, de még a mozgás és a dimenziók is egyetlen halott szuroktömbbé merevednének. Mert – felfogásom szerint – még az árnyék és a sötétség is csupán a fény hiánya. Világunk, az emberi lét közege tehát a fény világa. Minden meleg, emberi és csodálnivaló dolog ebből származik. Ki tudna erről a jelenségről meggyőzőbben és hitelesebben vallani, mint éppen a fotóművész, ainek nem is annyira a fényképezőgép a „munkaeszköze", mint inkább a fény.

Mennyire bonyolult is tud lenni az egyszerű: minden körülöttünk lejátszódó esemény, jelenség, a hétköznapi történésektől a hétköznapi csodákig – a fény és árnyék játéka. Harmóniája. Ennek a játéknak a harmóniának szemlélője és krónikása a fotós, aki a mi esetünkben *Plekner István*.

Az 1913-ban született, kereken *nyolcvan esztendős fotóművésznek* a napokban nyílt kiállítása a *komáromi Duna Menti Múzeumban*. Időszerű volt ez a tárlat, nem csupán a jubileumra való tekintettel, hanem azért is, mert Plekner István a kezdettől egészen napjainkig Komáromban élt és dolgozott. Elmondhatja, hogy Harmos Károly festőművész iskolájában tanult grafikát. Itt formálódott kompozíció készsége, és ugyancsak itt fedezte fel a fény és árnyhatás szerepét, hatását. Plekner István méltán ismert egyénisége a fotóművészetnek idehaza és a határokon túl. Harmos Károly mellett, későbbi mestereiről is fejezeteket tudnak a lexikonok. Munkáin egyértelműen felismerhetők *Haller Frigyes Károly* és *Dulovits Jenő* (a modern fotózás atyja!) hatása. Munkáit nagyban meghatározza a fény-árnyék hatása, kidomborítása. Célja elérése érdekében bátran alkalmaz grafikai és egyéb műtermi eljárásokat. Megoldásai azért érvényesülnek, mert céltudatosan használja azokat. Nem magamutogató vitruozitásból, hanem fotói gondolatiságának kidomborítása céljából. Úgy vélem, hogy

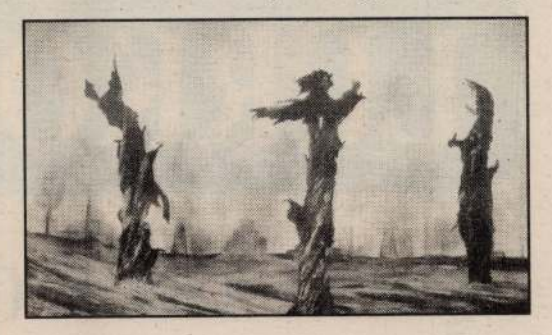

Plekner István valódi erénye éppen ez a tartalmi többlet: az érzékletesség, a lényeg hangsúlyossá tétele.

Munkásságáról így vall egyik barátja és művésztársa, *Tóth István*, az Évszázad Fotóművésze: „A háború után készült képeinek visszatérő témái az elesettség, az egyedüllét, az elhagyatottság, a magány keserű pillanatai. Az akkor készült fotóin megjelenik a montázs, amelyet rendszerint mélyen átgondolt vázlatok alapján valósít meg. Alkotásaiban remekül tömörít, a lényeget ragadja meg."

Plekner István már 1941-ben díjazott fotóművész volt! Első díját Cegléden nyerte, majd az I. Nemzetközi Művészi Fényképkiállításon is sikerrel szerepelt képeivel. A *Szlovákiai Fotóművészek Szövetségének* tagja.

A tárlat jelentősebb fotói: *Hazatérés, Múlik az élet, Gyermekörröm, Utolsó hó, Tavasz, Csapda.*

A tárlat támogatója a Komáromi Nyomda valamint a Studio Spectrum volt.

(Cúth)

Ancsel Éva halálára

Emlékszem, főiskolás koromban figyeltünk fel nagyszerű gondolataira, tiszta, mindig szuverén véleményeire. Abba a magyar filozófiai körbe tartozott, amelyet Lukács György neve, gondolatisága fémjelzett, ám *Ancsel Éva* nem ismerte személyesen Lukácsot. Egy korán elhunyt újságíró barátommal – aki Budapestre járt az újságíró iskolába – sokszor beszélgettünk a filozófusnőről. Tehettük, mert személyes benyomását mondta el róla: gyakran tartott előadást, konzultációkat az újságíró palántáknak, ujjai között tartott égő cigarettával. *Halkszavú, csendes* mondataival közelítette meg a lelkeket, beszélt a szeme, a fejtartása, a finomsága. Sajátos egyéni utat választott, saját világképe volt dolgokról. A filozófiai esszében utolérhetetlen alkotásokat hagyott ránk. Életét – többnyire – a *fiatalok között* töltötte. Tőlük merített mindig, nagyon szerette őket. Az igazi pedagógust, a megértő embert tisztelték benne a tanítványok. Találkoztunk vele filmfesztivál zsűrielnökeként, konferenciák nagyhatású előadójaként.

Eszmerendszere a humanizmushoz, a világnézeti előretekintés programjához kötötte. Munkájából mindig kiolvasható volt a harc a megcsontosodott nézetek, rendszerek ellen. Az ember, az egyén szuverenitásáért és biztonságáért való küzdelem jellemezte. Mindig a szókimondásra, a bátorságra buzdított. *Az etika világa* volt az övé, annak a magasrangú etikáé, amelyben az egyén autonómiája érvényesült, az igazság, a szabadságeszmény megvalósítása kíséretében.

Legutoljára néhány héttel ezelőtt találkoztam erkölcsi, etikai tisztességét ismét bizonyító cselekedetével. A filozófusok közösségével – aláírásával – ő is tiltakozott Lukács emléktáblájának meggyalázása ellen. Most is, mint mindig, a belső meggyőződésén alapuló morális parancs diktálta döntését. Hogy most nem lehet közöttünk, erre azt mondaná: ez a dolgok természetes rendje. A miénk pedig, hogy ne feledjük el gondolkodó alakját.

Ma vesznek végső búcsút tőle.

(Pass)

Május 30. Gyermeknap!

Gyermekének üzenhet

a Kisalföld gyermeknapi Szívposta-összeállításában.

Május 29-ei számunkban a Szívposta elsősorban a gyermekeké!

A legkedvesebb három üzenet CÍMZETTJÉT

a Kisalföld Kiadó Bt. gyermeknapi ajándékkal jutalmazza.

MOLOSITS DEZSŐNEK.
Győrszentiványra!
60. születésnapodon
és névnapodon
szeretettel gratulálunk,
sok boldogságot
kívánunk:
Feleséged,
Gyerekeid
Vőd és
Unokáid.

**Drága Szüleinknek,
Osliba!**

**25. házassági évfordulójuk
alkalmából szívből gratulálunk,
sok boldogságot,
nagyon jó egészséget és hosszú életet
kívánunk szeretettel:
Gyermekeik, Vejük,
kis unokájuk Bence.**

Novák Tamásnak!
Győr, Szigethy A. út 96.
Nagykorúságodhoz
gratulálunk:
Mami, Balázs
és
Dorottya

*Koltai József
és Neje!*

**10. házassági
évfordulótokon
gratulálunk.**

Szüleitek
és Tibor

Dezső papának!

**Névnapodra
üzenet,
imádjuk
a kertedet.**

**Norbi
és Éja.**

Filó Józsefnének, Kapuvárra!
50. születésnapja alkalmából sok
boldogságot és hosszú életet kíván:
férjed, fiad, lányaid,
vőid, menyed,
unokáid.

A SZÍVPOSTA
TOVÁBB
ÉL!

keket ves
32. Szent
nél.

601-es Tr
gépkocsi,
adó. Erd
Béke-épül
tér) por

3,5 méter
ra, kertés
rézsodronn
Pusztaszer
3. sz.

Eladó 10
keretes N
egy 4 keretes pergető. Szeged, Baktó, Ladványszki u. 12.

Trabant eladó. Szoreg, Zentai u. 2/a, Kamaratöltés mellett.

Skoda Oktavia személygépkocsi sürgősen eladó. Csuka u. 7.

S 154 168

Érettségi banketthez, eskü

éttermeink komplett szolg

BUDAPESTI NEM

Nyitva: reggel 10 órától este 9 óráig, 2
és 29-én délután 2 órától este 9

A pavilonok este 8 órakor zárnak.

Vidéki látogatóinkat a Vásárigazolvány
és a Vásár egyszeri megtekintésére jogos

Pleskó Béla

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRMONDÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉLMAGYARORSZÁG

Szeged

1970 MÁJ 15

Szeged szobrai

Művészetek szimbóluma

1021

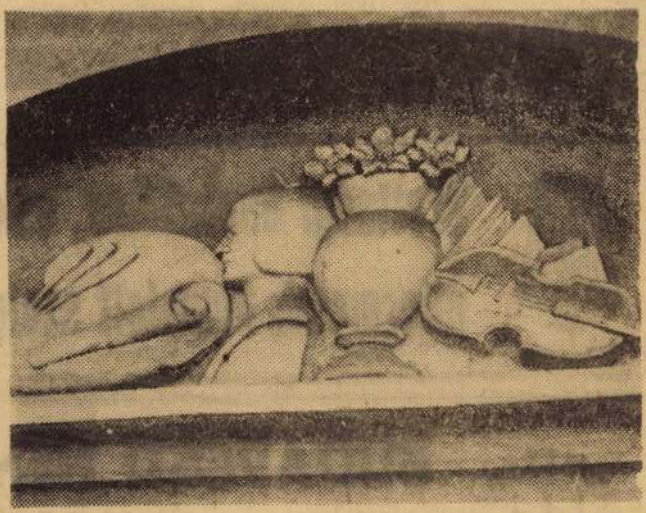

(238.) A Marx tér 15/b szám alatti házon látható a Művészetek szimbóluma című épületdísz. A festőpalettát, ecsetet, hegedűt, könyveket stb. mutató kompozíció Pleskó Béla munkája.

Plesnivy Károly

1970 APR 2

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZABADSÁG
Budapest

1021

PLESNIVY KÁROLY: LENIN-FALISZŐNYEG

Plesnivy Károly — a Lenin-centenáriumra készült — faliszőnyegét ajándékozta az MSZMP Központi Bizottsága az SZKP Központi Bizottságának az évforduló alkalmából.

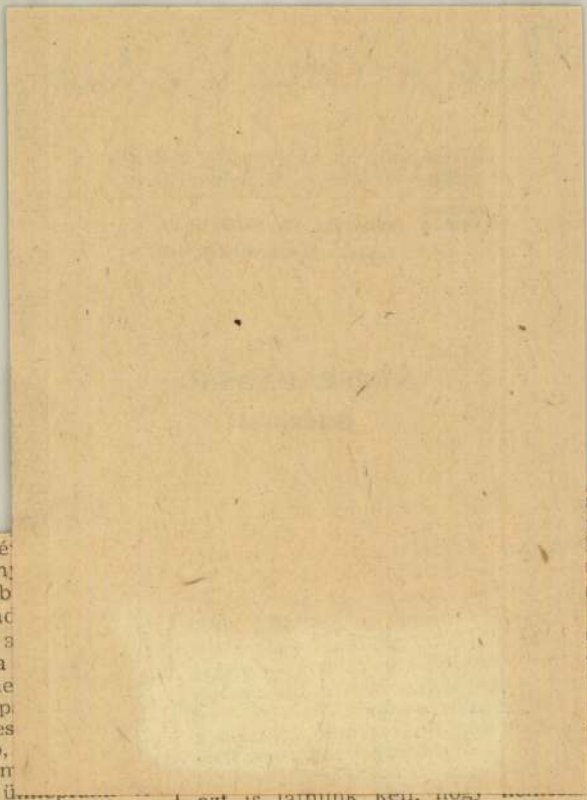

Azért kell erről is [illegible]
ez itt él közöttünk. Egy é[illegible]
töttük egy emlékkönyv an[illegible]
a könyvnek új, teljesebb[illegible]
amelyet egy negyedszázad[illegible]
kormos-véres romokból a[illegible]
tántorogva szenteltünk a [illegible]
eltűnt írótársak emlékéne[illegible]
felemelő és lesújtó tap[illegible]
gyűjthettünk a félelmetes[illegible]
együtt, amely jóval több, [illegible]
resére nőtt, holott még m[illegible]
van a teljességtől! Kit ü[illegible]
hát, kire emlékezünk és hogyan?!

AZ EMLÉKSZIK IGAZÁN, aki ellenáll a felejtés csábításának. Mert oly szívesen vetnénk mindent magunk mögé, akik túléltük a retteneteket! Mintha csak a felejtés válthatna meg bennünket. De a magunk mögé vetett emlékek megelevenednek, megszólalnak; s aki tisztességgel igyekszik élni, meg kell hogy hallja idéző szavukat. Ezért is kell különösen figyelnünk az elhallgattatott írók, a megfojtott pacsirták hangjára! Írók, költők adománya és kötelessége

sa-
zó-
ává
ene
al-
és
úgy
gy-
Le-
ogy
s az
áll.
De
az
azt is látnunk kell, hogy [illegible]
élet kedve születik újra, hanem a pusztításé is, nemcsak a jó testvériseg ösztöne-vágya, hanem a békétlenségé, a hatalmaskodásé is. A szavak értelme csakugyan megváltozott?

Vagy lehet, hogy csak az én fájdalmam, megindultságom nyugtalankodik, s az idők múltával mindaz, ami nekünk oly fájdalmasan egyéni élmény volt és maradt, beilleszkedik az örök, személytelen törvények rendjébe? A vér felszárad, a megtörtént dolgok emlékké

Plesnivy Károly

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-226
1970 APR 23

MAGYAR HÍRLAP
Budapest

Kádár János átadta az MSZMP ajándékát

Szerdán *Kádár János*, az MSZMP Központi Bizottságának első titkára, a Lenin-centenáriumi ünnepségeken Moszkvában tartózkodó magyar pártdelegáció vezetője átadta az SZKP Központi Bizottságának az MSZMP Központi Bizottsága ajándékait: Lenin arcképét ábrázoló, a szocialista építést jelképező faliszőnyeget, *Plesnivy Károly* Munkácsy-díjas iparművész alkotását, valamint egy albumot, amely Leninnek a magyar Tanácsköztársaság kormányához küldött üdvözletét örökíti meg.

Az ajándékokat Kádár János *Leonyid Brezsnyevnek*, az SZKP Központi Bizottsága főtitkárának nyújtotta át.

Az ünnepélyes ajándékátadásnál magyar részről jelen volt *Komócsin Zoltán*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára, *Németh Károly*, az MSZMP Politikai Bizottságának póttagja, a budapesti pártbizottság első titkára, valamint *Rapai Gyula*, a Központi Bizottság tagja, hazánk moszkvai nagykövete.

Szovjet részről jelen voltak *Alekszej Koszigin*, az SZKP Politikai Bizottságának tagja, a minisztertanács elnöke, *Nyikolaj Podgornij*, az SZKP Politikai Bizottságának tagja, a Szovjetunió Legfelső Tanácsa Elnökségének elnöke, továbbá a politikai bizottság több tagja, a politikai bizottság póttagjai és az SZKP Központi Bizottságának titkárai.

Kádár János az ajándékok átadásakor tolmácsolta az MSZMP Központi Bizottságának forró üdvözletét az SZKP Központi Bizottságához, s kérte, hogy Lenin születése 100. évfordulóján az ajándékot barátságunk jelképeként fogadják el.

A szovjet vezetők meleg köszönetüket fejezték ki a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának az üdvözletért és az ajándékokért.

Növ

lenyűgözően nagy forgalmú lég
az amszterdami Schiphol repü
lyén nem is olyan rég a Haarle
lett. Jellemző a mondás: „

geröböl ésszerű alakításának különböző módozatait vizsgálták már, tragikus esemény történt. Február 1-én Hollandia történetének legnagyobb árvize pusztított itt. 1800 ember lelte halálát a sós habokban, 70 ezren vesztették el otthonukat. Az ország területének 4,5 százaléka került víz alá, s az anyagi kár elérte a 150 millió dollárt. A természeti csapás nemzeti üggyé tette a védelem megvalósítását. Csakhamar elfogadták a Delta-tervet és megkezdődött Hollandia legnagyobb építkezése.

A Delta-terv lényegében hasonlít a Lely-tervre: a partvonal megrövidítése, nagy földterületek sótalanítása, a körzetben található kis szigetek elkülönülésének felszámolása, új ipari centrumok, üdülőhelyek kialakítása a fő cél. A különbség talán csak az, hogy itt jóval kevesebb lesz a tengertől elhódított terület — ugyanakkor a kedvezőbb földrajzi fekvés nagyszerű ipartelepítési lehetőségeket kínál.

Az építkezésnél a legmodernebb eszközöket vetik be. A rossz, könnyen elmozduló homokos altalajt először kövekkel borítják, majd uszályokra szerelt aszfaltozó géppel, vagy nylonszőnyeg terítővel, aszfalttal, illetve nylonborítással rögzítik a gát alapját. A gátépítésnél a hagyományos utak nem voltak járhatók, mert a tengeröblökben az áramlás elérheti a 40 kilométeres óránkénti sebességet, és a víz elsodorhatja a gátat. Ezért 60 méter hosszú, 18 méter magas, 16 méter széles keszonokat készítenek. Kihasítanak

Befejeződtek Moszkvában a Lenin-centenárium ünnepségei

Kádár János átadta az MSZMP ajándékait

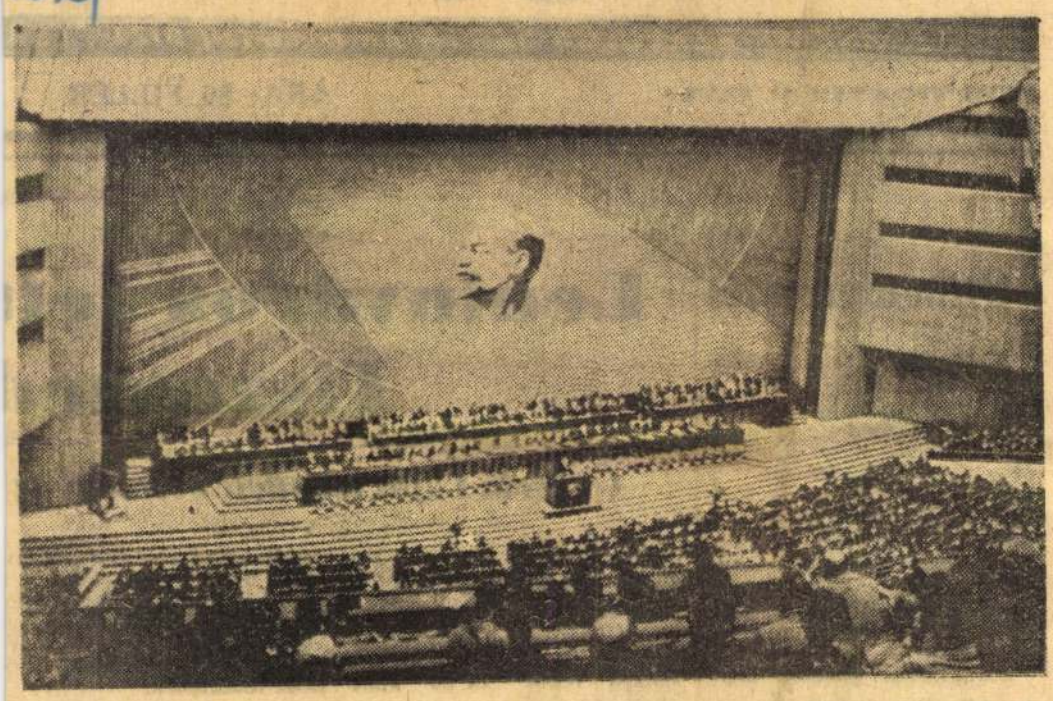

Képünkön a Kreml kongresszusi palotája

A Lenin-centenárium ünnepségein részt vevő magyar pártküldöttség tagjait Lenin-emlékéremmel tüntették ki. A képen: (balról jobbra) Komócsin Zoltán, F. J. Tyitov, a tolmácsnő, Dmitrij Poljanszkij, Kádár János és Mihail Leszecsko az emlékérmek átadása után. (Kelet-Magyarország telefoto)

Szerdán reggel folytatódott az SZKP Központi Bizottságának, a Szovjetunió és az Oroszországi Föderáció Legfelső Tanácsának a Lenin-évforduló alkalmából rendezett ünnepi ülése. A szerda reggeli ülést *Alekszej Koszigin*, a Szovjetunió miniszter-tanácsának elnöke nyitotta meg.

Ligyija Fotyijeva volt az első felszólaló.

Ho Suan Son, a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front Központi Bizottságának titkára, a következő felszólaló rámutatott: A társadalmi gondolkodás történetében még nem volt olyan tanítás, amely olyan óriási népszerűséget szerzett volna magának és a világon olyan kolosszális átalakuláshoz vezetett volna, mint a leninizmus.

Osvaldo Dorticos, a Kubai Kommunista Párt Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára felszólalásában rámutatott: Korunkban, amikor a népek forradalmi felszabadító harca fokozódik, és az imperializmus mind nagyobb agresszivitást tanúsít, különös jelentőségre tesznek szert Leninnek, a proletár internacionalizmusról, a kommunista világmozgalom és minden antiimperialista mozgalom egységéről szóló tanításai.

Nicolae Ceausescu, a Román Kommunista Párt főtitkára, a román államtanács elnöke, az ünnepi ülésen elhangzott felszólalásában kijelentette: A Román Kommunista Pártot, a munkásosztályt, az egész román népet áthatja az a szilárd szándék, hogy a jövőben is megmásíthatatlanul kövesse a Szovjetunió pártjával és népével való testvéri együttműködés elmélyítésének irányvonalát.

Szerdán délután a Kremlben, az SZKP Központi Bizottsága, valamint a Szovjetunió és az Orosz Föderáció Legfelső Tanácsa együttes ünnepi ülésén folytatódtak a felszólalások.

Alvaro Cunhal, a Portugál KP főtitkára, *Phoum Savan*, a Laoszi Hazafias Front Központi Bizottsága delegációjának vezetője, *Meir Vilner*, az Izraeli KP Központi Bizottságának főtitkára, *Agostinho* Neto, az Angola felszabadítására alakult népi mozgalom elnöke, *John B. Marks*, a Dél-afrikai Kommunista Párt elnöke, *Pierre Gensous*, az SZVSZ főtitkára után *Ville Pessi*, a Finn KP PB tagja emelkedett szólásra.

A délutáni ülésen végezetül Alekszej Koszigin szovjet kormányfő emelkedett szólásra, aki zárszavában hangoztatta, hogy a lenini centenáriumi ünnepségek nagyszerűen demonstrálják a lenini ügy diadalát, a lenini eszmék, a lenini útmutatások életerejét.

— Lenin szellemében cselekszünk — mondotta a szónok —, ha a világimperializmus elleni küzdelemben szilárdítjuk korunk valamennyi forradalmi és felszabadító erőinek egységét és összeforrottságát, mindenekelőtt pedig a szocialista országok összeforrottságát, mert a szocialista országok jelentik a világ forradalmi folyamat fő erejét. Lenin szellemében járunk el, ha következetesen és ingadozás nélkül harcolunk a békéért, tántorithatatlanul őrizzük a békét, segítjük a népeket az imperialista agresszióval szemben, s védelmezzük a társadalmi haladást és népek nemzeti függetlenségét.

A kétnapos ünnepi ülésszak az Internacionálé hangjaival ért véget.

★

Az ünnepi ülésszak befejeztével az SZKP Központi Bizottsága, a Szovjetunió és az Oroszországi Föderáció Legfelső Tanácsa nagyszabású fogadást adott a moszkvai Lenin-ünnepségeken részt vevő delegációk tiszteletére.

★

Szerdán Kádár János, az MSZMP Központi Bizottságának első titkára a Lenin-centenáriumi ünnepség alkalmával átadta az SZKP Központi Bizottságának az MSZMP Központi Bizottsága ajándékait: Lenin arcképét ábrázoló, a szocialista építést jelképező faliszőnyeget, Plesnivy Károly Munkácsy-díjas iparművész alkotását, valamint egy albumot, amely Leninnek a Magyar Tanácsköztársaság kormányához küldött üdvözletét örökíti meg. Ezenkívül átnyújtotta a Központi Bizottság üdvözlő levelét.

Az ajándékokat Kádár János Leonyid Brezsnyevnek, az SZKP Központi Bizottsága főtitkárának nyújtotta át.

Kádár János az ajándékok átadásakor tolmácsolta az MSZMP Központi Bizottságának forró üdvözletét az SZKP Központi Bizottságához, s kérte, hogy Lenin születése 100. évfordulóján az ajándékot barátságunk jelképeként fogadják el.

A szovjet vezetők meleg köszönetüket fejezték ki a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának az üdvözletért és az ajándékokért.

Kelet-Magyaro

AZ MSZMP SZABOLCS-SZATMÁR MEGYEI BIZOTTSA

XXVII. ÉVFOLYAM. 94. SZÁM

ÁRA: 80 FILLÉR

Otthonteremtés

Viszonylag rövid közlemény adta hírül, hogy a párt és a kormány együttes, kibővített ülésén megtárgyalták a tanácsi munka helyzetét, körének kibővítését, a választási rendszer továbbfejlesztését, valamint a lakásépítés lehetséges növelését, a lakáselosztás és fenntartás rendjét, ezzel összefüggésben a lakbérek jövő év közepén esedékes új megállapítását.

Teljességgel érthető, hogy a közvélemény nagy érdeklődéssel fogadta a bejelentéseket. És bár a megjelent dokumentum e tevékenységek fejlesztésének, javításának csupán főbb elveit határozza meg, az a körülmény, hogy e kérdések napirendre tűzésének fontossága és időszerűsége már jó ideje széles körben ismert, sőt elismert, csak növelte az érdeklődést.

Egyébként valóban szinte minden családot, minden állampolgárt érintenek az említett tanácskozáson megvitatott problémák. Legfőképpen a tanácsi tevékenységre igaz ez a megállapítás, mert az ma már országszerte igen sok szállal kapcsolódik az egyéni és közösségi élet megannyi formájához, megnyilvánulásához, és most arról van szó, hogy e kapcsolatot még általánosabbá, szorosabbá és főleg, még gyümölcsözőbbé tegyük. Azt mondja a közlemény, hogy a tanácsok hozzájárultak a néphatalom kiépítéséhez, következésképpen, munkájuk továbbfejlesztése tovább erősíti a nép hatalmát beleszólását falujának, városának ügyintézésébe.

Hogyan valósítható ez meg? Ha erősödik a tanácsok népképviseleti jellege, ami viszont a választási, közelebbről a tanácstagok választási gyakorlatának ugyancsak most tárgyalt fejlesztésével függ össze. Több jelölt állítása és azonos esélyű indítása a helyi, tanácsi választásokon éppúgy hozzájárul a népakarat megvalósításához, a szocialista demokrácia fejlesztéséhez, mint az országgyűlési választási rendszer ilyen irányú tökéletesítése, ami ugyancsak esedékes. Mindez teljesen egybevág a gazdasági reform célkitűzéseivel is, hogy a demokratikusan választott helyi népképviseleti, önkormányzati testületek kezében összpontosuljon minden olyan hatósági, igazgatási és természetesen gazdasági, szociális és kulturális tevékenység, amelyet helyben lehet a legcélszerűbben és a legeredményesebben megoldani.

Sokan úgy gondolják, hogy ilyen körülmények között a központi, országos hatóságok, szervek „kiszállnak" mindezen ügyek intézéséből, fontosságuk összezsugorodik, hovatovább nem is igen lesz szükség rájuk. Holott ennek csaknem a fordítottjáról van szó, arról nevezetesen, hogy az országos intézmények, mindenekelőtt a minisztériumok elvileg ugyan, de ténylegesen irányítsák, szervezzék és hangolják össze a helyi államigazgatási és gazdasági munkát, mert ez az előfeltétele, hogy minden község és város úgy dolgozhasson a maga boldogulásáért, hogy ezzel az országnak is jól szolgáljon. Ugyanez fordítva is igaz: vegyék a vállukra a tanácsok mindazoknak a jogköröknek és feladatoknak a terhét és a gondját, ami valóban őket illeti, de ezt országos felelősséggel tegyék. Ugy váljanak saját községük, városuk tényleges gazdáivá, hogy éppen ez növelje bennük az országos érdekek iránti érzékenységet.

Nem véletlen, hogy mindinkább helyi hatáskörbe kerül a lakásépítés és gazdálkodás is, amelyről a párt és a kormány hamarosan nagy jelentőségű állásfoglalást tesz közzé a most nyilvánosságra hozott elvek sze-

Leninváros lett Tiszaszed

Cseterki Lajos mondott beszédet az

Tiszaszederkény szerdán reggel új névtáblát kapott, amely büszkén hirdeti, hogy a „Tisza-parti metropolist" a déli óráktól kezdve Leninvárosnak nevezik. Az alföldi jellegű tájon 15 év alatt épült fel a több mint 2300 lakásból álló új szocialista város, ahol a lakosok átlagos életkora éppenhogy eléri a 27 évet.

A város lakói az ország minden részéből települtek át az új városba, és a dolgozók a környező nagyüzemekben, a Tiszai Hőerőműben és a Tiszai Vegyikombinát különböző gyáregységeiben találtak munkát. A fiatalok városában az általános iskolán kívül 12 tantermes gimnázium, jól felszerelt művelődési központ, egészségház, csaknem félszáz kereskedelmi létesítmény működik és a széles utak mentén húzódó virágos parkokat művészi szobrok díszítik. Leninváros a következő években tovább fejlődik és felépül a város leendő központja, ahol 11 szintes magasházakat közintézményeket és vegyipari szakmunkásképző intézetet létesítenek.

A névadó ünnepségre a 11 000 lakosú város zászlódíszt öltött. Az ünnepségre eljöttek a környező községek termelőszövetkezeteinek küldöttei, a testvérvárosok képviselői. A Derkovits Gyula Művelődési Központ színháztermét zsúfolásig megtöltötték az érdeklődők. A Lenin-centenárium alkalmából megtartott ünnepség elnökségében helyet foglalt *Nyers Rezső*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára, *Cseterki Lajos*, az Elnöki Tanács titkára, *dr. Bodnár Ferenc*, a Borsod megyei pártbizottság első titkára, *dr. Szekér Gyula*, a nehézipari miniszter első helyettese, *Méhes Lajos*,

Koszorúzási ünn a Lenin-szobo

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága, a Szakszervezetek Országos Tanácsa, a Magyar—Szovjet Baráti Társaság és a Hazafias Népfront Országos Tanácsa V. I. Lenin születésének 100. évfordulója alkalmából szerdán délelőtt koszorúzási ünnepséget rendezett a Felvonulási téri Lenin-szobornál.

A magyar, szovjet és vörös zászlókkal övezett téren több ezer fővárosi dolgozó gyűlt össze.

A koszorúzási ünnepségen megjelent *Losonczi Pál*, a Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke, *Apró Antal*, *Biszku Béla*, *Gáspár Sándor*, *Nemes Dezső*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagjai, *Czinege Lajos*, *Ilku Pál*, a Politikai Bizottság póttagjai, valamint az MSZMP Központi Bizottságának, az Elnöki Tanácsnak és a kormánynak számos tagja, a politikai, a gazdasági és a kulturális élet sok más vezető személyisége. Jelen volt az ünnepségen a budapesti diplomáciai képviseletek több vezetője és tagja is.

A magyar Himnusz elhangzása után a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága nevében *Biszku Béla*, a Központi Bizottság titkára és *Nemes Dezső*, a politikai főiskola rektora, az MSZMP Politikai Bizottságának tagjai, a Népköztársaság Elnöki Tanács helyettes elnöke, a forradalmi munkás-paraszt kormány nevében *Apró Antal* és *Timár Mátyás*, a kormány elnökhelyettesei helyeztek koszorút az emlékmű talapzatára. A szovjet szocialista köztársaságok szövetségének budapesti nagykövetsége nevében *Ny. Ny. Szikacsov* követtanácsos, ideiglenes ügyvivő és *J. V. Ponomarjov* nagykövetségi tanácsos koszorúzott. A Bolgár Népköztársaság nagykövetsége nevében *Vaszil Bogdanov* nagykövet és *Nikola Nikolov* nagykövetségi tanácsos, a Csehszlovák Szocialista Köztársaság nagykövetsége nevében *Frantisek Dvorsky* nagykövet és *Michal Sabolcik* tanácsos, a Dél-vietnami Köztársaság nagykövetsége nevében *Le Huu Van* ideiglenes ügyvivő és *Luu Kiem* kulturális és sajtóattasé, a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság nagykövetsége nevében *Li Dong Szon* nagykövet és *An Min Szu* másodtitkár, a Kubai Köztársaság nagykövetsége nevében *José Feijeiro Lopez* ideiglenes ügyvivő és *Domingo Alonso Nunez* kereskedelmi tanácsos, a Lengyel Népköztársaság nevében *Tadeusz Hanuszek* nagykövet és *Bogumil Dabrowski* első titkár, a Mongol Népköztársaság nagykövetsége nevében *Zsamcin Bolod* nagykövet és *Csimidijn Cerendorzs* kereskedelmi tanácsos, a Német Demokratikus Köztársaság nagykövetsége nevében *dr. Herbert Plaschke* nagykövet és *Erhard Dechnik* első titkár, a Román Szocialista Köztársaság nagykövetsége

Lenin születésének 100. évfordulója

A Kreml kongresszusi palotájában befejeződött az ünnepi ülésszak

Szerda délelőtt újból kigyulladtak a Kreml kongresszusi palotájának fényei: folytatódott az SZKP Központi Bizottságának, a Szovjetunió és az oroszországi föderáció legfelső tanácsának Lenin-centenáriumi együttes díszülése.

A délelőtti és a délutáni ülésen, a testvérpártok küldöttségvezetői további felszólalásokban tettek hitet a diadalmas lenini eszmék mellett.

Lenin születésének 100. éves évfordulója alkalmából rendezett moszkvai ünnepi ülés szerdán délután az Internacionálé eléneklésével véget ért. A záróbeszédet Alekszej Koszigin, a Szovjetunió Minisztertanácsának elnöke mondotta el.

Szerdán Kádár János, az MSZMP Központi Bizottságának első titkára, a Lenin-centenáriumi ünnepségeken Moszkvában tartózkodó magyar pártdelegáció vezetője átadta az SZKP Központi Bizottságának az MSZMP Központi Bizottsága ajándékait: Lenin arcképét ábrázoló, a szocialista építést jelképező faliszőnyeget, Plesnivy Károly Munkácsy-díjas iparművész alkotását, valamint egy albumot, amely Leninnek a Magyar Tanácsköztársaság kormányához küldött üdvözletét örökíti meg. Ezenkívül átnyújtotta a Központi Bizottság üdvözlő levelét.

Az ajándékokat Kádár János Leonyid Brezsnyevnek, az SZKP Központi Bizotsága főtitkárának nyújtotta át.

Az SZKP Központi Bizottsága szerda este a Kreml-palotában fogadást adott az ünnepségeken részt vett külföldi vendégek tiszteletére. A vendégeket Leonyid Brezsnyev üdvözölte. Pohárköszöntőjében éltette Marx—Engels—Lenin nagy tanítását, a marxizmus—leninizmus diadalmas zászlaját, a kommunista világmozgalom egységét.

A lenini centenárium ünnepségei alkalmából szerdán este nagyvszabású tűzijátékot rendeztek Moszkvában.

Koszorúzási ünnepség Szegeden

Koszorúzási ünnepséget rendezett a Rákóczi téri Lenin-szobornál tegnap, szerdán, Lenin születésének 100. évfordulóján az MSZMP Csongrád megyei és Szeged városi bizottsága, a Csongrád megyei és a Szeged városi tanács és az MSZBT megyei intéző bizottsága.

Miután a munkásőrség zenekara eljátszotta a magyar és szovjet himnuszt, az MSZMP Csongrád megyei, Szeged városi és szegedi járási bizottsága, a Csongrád megyei, a Szeged városi és a szegedi járási tanács, a munkásmozgalom régi harcosai, az ideiglenesen hazánkban tartózkodó szovjet katonai alakulatok, a magyar fegyveres erők, a KISZ Csongrád megyei, Szeged városi és szegedi járási bizottsága, az SZMT, a népfront és az MSZBT, az olajipar Lenin nevét viselő brigádja, a felsőfokú oktatási intézmények, a textilipari, az élelmiszeripari üzemek és a szegedi termelőszövetkezetek képviselői helyezték el a tisztelet és hála koszorúit a szobor talapzatán.

Az ünnepség az Internacionálé hangjaival ért véget.

Somogyi Károlyné felvétele

Film Leninről

Tegnap este a Szabadság filmszínházban ünnepi díszelőadást rendezett a Csongrád megyei és a Szeged m. j. városi tanács vb művelődésügyi osztálya, valamint a megyei moziüzemi vállalat. Itt mutatták be az eredeti dokumentumok, filmmontázsok, fotók nyomán összeállított *Vlagyimir Iljics Lenin* című magyarul beszélő szovjet dokumentumfilmet. A vetítés előtt *Szabó G. László*, az MSZMP Szeged városi bizottságának osztályvezetője beszélt a centenárium jelentőségéről.

Lenin-szobrot avattak Vásárhelyen

Kállai Gyula elvtárs mondott ünnepi beszédet

Szép *ünnepségsorozattal* emlékezett meg tegnap Lenin születésének 100. évfordulójáról Hódmezővásárhely. Délelőtt a városi tanácsnál *díszülést* rendeztek, ahol átadták a centenárium alkalmából alapított *emlékplakettet* azoknak, akik a lenini eszmék terjesztésében, a társadalmi munkában elévülhetetlen érdemeket szereztek, majd *felavatták Lenin szobrát*, *Szabó* Iván kiváló művész alkotását a Lenin téren, melyet ez alkalomból neveztek el a világ dolgozóinak nagy vezéréről.

A szoboravató ünnepségen részt vett *Kállai* Gyula, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, az országgyűlés elnöke, *Győri* Imre, az MSZMP Központi Bizottságának tagja, a megyei pártbizottság első titkára, Vásárhely országgyűlési képviselője, *Török* László, a megyei tanács vb elnöke, Hódmezővásárhely párt-, tanácsi és társadalmi szervezeteinek vezető képviselői. Eljött az ünnepségre *I. J. Bagyul*, a Szovjetunió budapesti nagykövetségének első titkára is.

Szoboravató ünnepi beszédet Kállai Gyula mondott. (Beszédét lapunk 3. oldalán ismertetjük.)

A beszéd elhangzása után *megkoszorúzták a Lenin-szobrot*, majd itt tettek ünnepélyes *fogadalmat* a vásárhelyi úttörők.

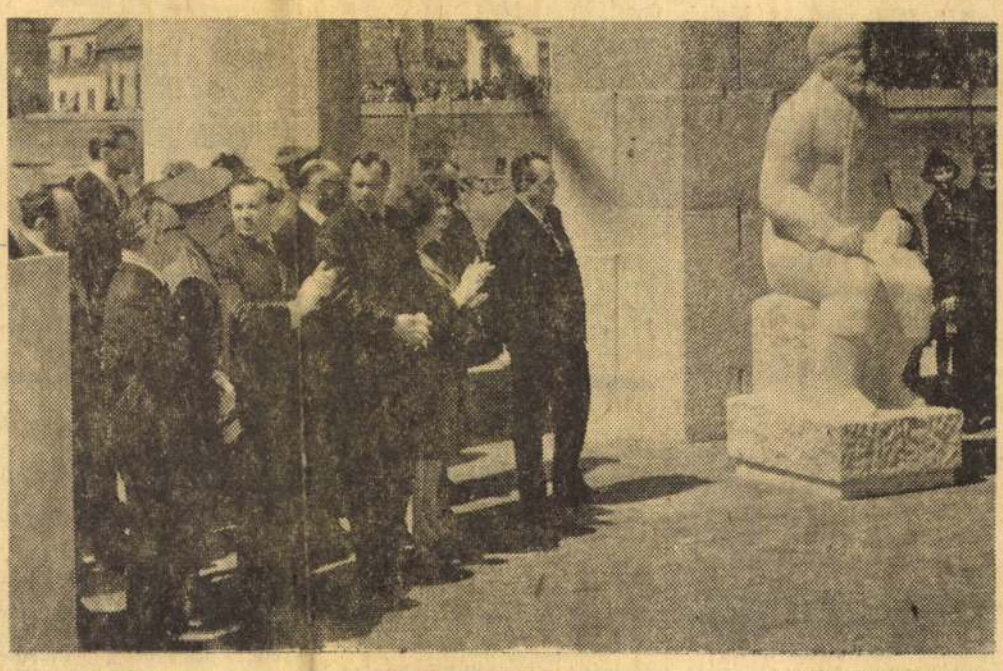

Enyedi Zoltán felvétele

A Lenin-szobor a felavatás után

iseltetnek azután, hogy
es-e egyáltalán túlélni a
ambodzsai ellenállók kato-
ai nyomását.

Az ellenállók előnyomulá-
a széles körben vált ki ag-
odalmat Phnom Penh-i hi-
atalos körökben, ahol külö-
ösen azt tartják jellemző-
nek a helyzetre, hogy a fő-
várost már 29 km-re meg-
közelítették Saang falu és
érsége ellenőrzésének meg-
szerzésével.

A Phnom Penh-i diplomá-
iai missziók vezetői attól
artanak, hogy a fővárosnak
rövid időn belül megszakad
minden összeköttetése a
külvilággal. Egy-két hetet
sem adnak és véleményük
szerint a Phnom Penh-i re-
pülőtér a partizánok lősugarába kerül. Egyébként a repülőteret szerdán a hatóságok minden különösebb indoklás nélkül lezárták. Máris teljesen bizonytalan az összeköttetés Phnom Penh és az ország fő kikötője között, mivel a vasútvonalat a partizánok többször támadták és bármikor elvághatják. Maroknyi partizán kell csak ahhoz — mondják —, hogy lezárják a Thaiföld felé vezető országutat, amely pillanatnyilag az egyetlen még zavartalannak minősített kivezető út Phnom Penh-ből.

A kambodzsai hadseregről szólva az AP tudósítója megjegyzi, hogy annak fele újoncokból áll. Az újoncokat körülbelül a következő taráccsal küldik harcba: van puskád és ha harcra kerül a sor lőjél vissza, különben pedig tudod, merre kell menned.

A puccsista rezsim szemlátomást elszigetelődik. Mint a DPA Phnom Penh-i és Hong Kong-i tudósítói rámutatnak, a Kambodzsával szomszédos országok és általában az egész délkelet-ázsiai térség kövéleménye — politikusok és kommentátorok — megdöbbenéssel és felháborodással fogadták azokat a híreket, hogy a kambodzsai hadsereg vietnami származású polgári személyek élő sorfala mögött haladva intézett támadást Saang falu ellen.

A délkelet-ázsiai fővá-

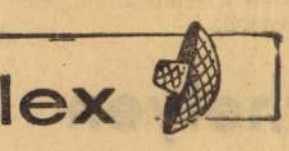

külügyminiszter tárgyalásainak első szakaszában kifejtette a két ország álláspontját kapcsolataikról és a legfontosabb nemzetközi kérdésekről.

Las Vegas

Két föld alatti nukleáris robbantást hajtottak végre az Egyesült Államok nevadai kísérleti telepén. A robbanások ereje 20 és 400 kilotonna között volt. Tizenhat kilométernyire a kísérlet színhelyétől radioaktív gázszivárgást észleltek.

Ciudad Guatemala

A „lázadó fegyveres erők" nevű guatemalai földalatti mozgalom aktivistái kedden hirdetőautóval járták végig a guatemalai fővárost és megafonon jelentették be szervezetük „visszatérését". (Ez a csoport rabolta el, majd lőtte agyon Spreti nyugatnémet nagykövetet, mert a kormány nem teljesítette feltételeiket.) A rendőrség sortűzzel állította meg az autót, tűzharc bontakozott ki, és ebben három gerilla életét vesztette.

katonai segítségért folyamodott az USA-hoz.

Nem bravúros — hamis

Nixont támogató amerikai szenzációhajhászó propaganda ismét melléfogott. Az USA elnökének hétfői rádió- és televízióinyilatkozatát kommentálva olyan dicsérő jelzőt is használt, mint „bravúros beszéd". Ezzel tulajdonképpen azt fejezte ki, a Fehér Ház egyik magasztalója, hogy nem a 150 ezer amerikai katona Vietnamból való kivonásának bejelentése a szenzáció, hanem Nixon „bravúros beszéde", amelyben a kivonás idejét a jövő tavaszra ígérte, azzal a feltétellel, ha „közbe nem jön valami".

Tehát nem ígérte biztosra, Laoszt és Kambodzsát csak futólag említette, nem is reagált a Phnom Penh-i kormány sürgető kérésére, mintha számára nem is lenne fontos a kambodzsai puccsisták katonai megsegítése. Milyen „bravúrosan" elkerülte a CIA kambodzsai és laoszi szerepét, a háború fondorlatos kiterjesztését Indokínában. Ezzel tulajdonképpen le is leplezte beszédének szándékát: a nyilatkozat célja valójában az Egyesült Államok közvéleményének „megnyugtatása" volt a novemberi kongresszusi választások előtt. A kongresszusban ugyanis jelenleg a többség a konkurrens demokrata párté. Nixon szeretné megerősíteni saját pártjának pozícióit, s jól tudja, hogy ehhez olyan benyomást kell keltenie, mintha a vietnami háború befejezésének irányába haladna.

Az elnöki nyilatkozat egyébként is átlátszó. Beharangozta, hogy jövő tavaszra, az általa bejelentett csapatkivonások végrehajtása esetén, Vietnamban 284 ezer amerikai katona marad. Ez elegendő a hadműveletek folytatásához. Néhány évvel ezelőtt azonban pontosan ilyen létszámú „amerikai helyőrség" jelenléte mellett csaptak magasra a vietnami háború lángjai.

Nixon tehát nyújtja és tetézi beavatkozását Indokínában, manőverezésével félre szeretné vezetni az amerikai és a világközvéleményt: ezt nevezik „bravúrnak" az imperialista kommentátorok. Mi hamis beszédnek — enyhén szólva.

M. T.

és Wilewicz [illegible] ter-helyettes, a két küldöttség vezetője mintegy félórás, négyszemközti eszmecserét tartott.

A plenáris ülés légköre — mint ezt dr. Heinrich Boex, a nyugatnémet delegáció rangban második embere később elmondotta — „éppolyan tárgyszerű és reménytkeltő volt, mint az előző megbeszéléseken".

A UPI jelentése szerint a két küldöttségvezető a délután folyamán ismét tanácskozásra ült össze. Újabb plenáris ülés csütörtök délutánra várható.

NDK-tiltakozás

● **Berlin (MTI)**

A Német Demokratikus Köztársaság külügyminisztériuma szerdán éles hangú állásfoglalásában tiltakozott az ellen, hogy a Német Szövetségi Köztársaság továbbra is akadályozni próbálja az NDK felvételét az egészségügyi világszervezetbe.

Az állásfoglalás rámutat, hogy az egészségügyi világszervezet május 5-i genfi közgyűlésén tárgyalja meg az NDK felvételi kérelmét.

Az NDK külügyminisztériumának állásfoglalása részletesen kitér ezekre az akciókra és egyidejűleg megállapítja, hogy a szövetségi köztársaság magatartása ellentétben áll a múlt év októberi bonni kormánynyilatkozat egyes kitételeivel, valamint Erfurtban tett, a két állam egyenjogú kapcsolatainak megteremtésére vonatkozó kijelentéseivel.

ENSZ-vizsgálat

● **Kairó (MTI, MENA)**

Az ENSZ különleges bizottsága, amely az emberi jogokat sértő izraeli cselekményeket vizsgálja a megszállt arab területeken, szerdán megkezdte a tanúk meghallgatását a kairói Shephard szállóban. A háromtagú bizottság mintegy negyven olyan tanút hallgat meg; nomád törzsfőnökök, valamint az El Arish-i és a rafahi kórházak orvosai, ápolói vallanak az izraeli kegyetlenkedésekről.

H. Sz. Ameraszinghe, Ceylon állandó ENSZ-képviselője, a bizottság elnöke nyilatkozatában elmondotta, hogy Beirutban, Damaszkuszban és Ammanban kilencvenegy tanút hallgatott meg a bizottság: sajnálattal állapította meg, hogy az izraeli kormány nem hajlandó együttműködni a bizottsággal.

Francois Puaux, Franciaország kairói nagykövete tájékoztatta Mahmud Riad külügyminisztert azokról a kérdésekről, amelyekben a négy nagyhatalom képviselőinek sikerült egyetértésre jutniuk a Biztonsági Tanács közel-keleti határozatának végrehajtását illetően.

Eszmat Abdel Megid, az Egyesült Arab Köztársaság kormányának hivatalos szóvivője szerdai sajtóértekezletén egyebek között Sisco amerikai külügyi államtitkár kairói látogatásáról is nyilatkozott. Megid szerint Sisco egyiptomi tartózkodása „lehetőséget nyújtott arra, hogy felelős tisztségviselők kicseréljék nézeteiket. Semmi jele sincs azonban annak — tette hozzá —, hogy bármilyen változás állott volna be az Egyesült Államok kormányának magatartásában, amely Izrael teljes katonai és politikai támogatásával egyértelmű."

A szóvivő méltatta azt a segítséget, amelyet a Szovjetunió az arab ügynek „minden lehetséges eszközzel" nyújt, és az EAK támogatásáról biztosította a palesztinaiak harcát önrendelkezési jogukért.

France Nouvelle karikatúrája

Nixon: Igyekszünk fenntartani az egyensúlyt a Közel-Keleten

U Thant Kreiskynél

● **Bécs (MTI)**

U Thant ENSZ-főtitkár szerdán udvariassági látogatást tett Bruno Kreiskynél, Ausztria új kancellárjánál és felkereste Franz Jonas köztársasági elnököt, valamint Bruno Kirchschlängert, az új kormány külügyminiszterét.

Az ENSZ-főtitkár kedden érkezett négynapos látogatásra Bécsbe, ahol részt vesz az ENSZ iparfejlesztési szervezete, valamint a Nemzetközi Atomenergiai Ügynökség munkaülésein.

Elnökválasztás után Kolumbiában

● **Bogota (Reuter, AP, UPI)**

Röviddel azután, hogy Kolumbiában kihirdették az ostromállapotot és a statáriumot, a választást lebonyolító szervek bejelentették: a nemzeti front jelöltje, Misael Pastrana Borrero ötvenezer szavazattal vezet ellenfele, Rojas Pinilla előtt.

A kezdeti eredmények még Rojas, a 70 éves volt diktátor győzelmét mutatták, s ennek nyomán Rojas már győztesnek nyilvánította magát.

Megfigyelők szerint, ha Rojas és szélsőséges hívei elfogadják is a választások eredményét, a szigorú intézkedések robbanásig feszült helyzetet teremtettek az országban.

Szerdán a kolumbiai főváros utcái kihaltak voltak, a csendet csak a páncélosok motorzúgása és lánctalpainak csörömpölése törte meg. A lakosság feszülten várja az elnökválasztás hivatalos végeredményét.

LAPZÁRTAKOR ÉRKEZETT:

Bogotában a kormány gyakorlatilag háziőrizet alá helyezte Gustavo Rojas Pinilla volt diktátort, akinek a hívei a választási eredmények meghamisításával vádolták a kormányt és kedden zavargásokat robbantottak ki a kolumbiai fővárosban.

Caracasi jelentés szerint Venezuela megszigorította a biztonsági intézkedéseket Kolumbia határán, miután olyan hírek érkeztek, hogy több ezer Venezuelában élő kolumbiai át akar kelni a határon, és csatlakozni akar a Pinillát támogató erőkhöz.

Megszépült a hősi t

Ötvenezer forintos társadalmi munka

A Dugonics temetőben a szovjet katonák sírjainak párnaköven frissen ragyognak az arany betűk, csakúgy, mint a tiszteletükre emelt emlékmű felirata. A II. kerületi tanácsnál elmondták, hogy mindez a Delta Vállalat KISZ-szervezetének köszönhető. Tagjaik majd 50 ezer forint értékű társadalmi munkát végeztek a temetőben. Újra csiszolták a sírköveket, az emlékmű betűit és átfestették őket. Rendbetették a sírokat és a környéket, megtisztították az emlékművet. Szabad szombatjaikat és vasárnapjaikat töltötték kint a temetőben. A legutóbbi kommunista vasárnapon a magyar hősi emlékművet hozták rendbe.

A Delta Vállalat KISZ-szervezetének itt végzett munkájáért a tanács dicsérő oklevelet adott.

A temető szépítéséből kivette részét a kéziszerszámgyár Szabadság szocialista brigádja is. Két gyászfáklyát készítettek társadalmi munkában a szovjet hősi emlékmű elé. Egyhónapos határidőre vállalták a munkát és az anyagot is ők szerezték a fáklyákhoz.

Példamutató a két közösség segíteniakarása, önszántukból végzett értékes és jó munkája, melyért mindenképpen dicséret illeti őket.

a II.

A város építése-fejleszté
ma igencsak a II. kerüle
ben, ezen belül is a Fels
város területén a leglátv
nyosabb. Hiszen itt találha
Szeged eddigi legnagyo
méretű lakásépítése, az
Tarján teremtése. Mellet
szinte észrevétlen mara
hogy — részint Tarján fe
lesztéséhez is kapcsolódva
új úttestek, járdák is épü
nek a kerületben.

Tölgyesi Bélának, a ke
leti tanács építési és közl
kedési osztálya vezetőjéne
a szobájában ülünk. Elő
tünk az asztalon a város té
képe. Miközben magyará
tollával mutatja a térképe
hol, milyen utcák kapnak
úttestet és járdát. A térké
pen lassan bontakozik a jö
vő: a jövendő külső kör
vonala. A József Attila s
gárút és a Csillag tér kö
zötti szakasza már lényeg
ben elkészült. Egy részéne
megtörtént műszaki átadás
is. Az úttest itt az új tarján
víztorony mellett vezet,
házgyári elemekből épült la
kóházak tömbjei között.
látvány az építkezés rende
lensége közepette is mon
mentális. Még a trélerek á
tal felvert por sem tudj
megzavarni. A körút a ké
sőbbiekben átrendezend
Csillag téri kereszteződése
túl a Felső Tisza-partig foly
tatódik. A Kereszt utcába
és az Etelka soron már ta
valy decemberben megkez
dődött a csatornázás, amely
re másfél millió forintot köl
tenek. Ha a közművek el
készülnek, ez a két utca i
aszfaltburkolatot kap, amely
nek a tervek szerint 1971 ta
vaszára kell elkészülnie. A
útépítési munkákra itt 3 mil

Vigyük a hátunkon?

Még mindig nincs kerék-

Lefokozott tej

Zsombói olvasóink panaszkodnak, hogy méltánytalanság éri őket a tejcsarnokban. A korábbi években minden tejből mintát vettek, megállapították zsírtartalmát, és aszerint fizettek. Most leegyszerűsítették ezt az eljárást, egy kalap alá veszik az egészet, 3,4-nek minősítik mindegyiket. Úgy érzik, a rendeletekben előírt százalékonkénti anyagi ösztönzést valahol elspórolják tőlük. A tejkezelő azt a választ adja, hogy nincs vegyszere a méréshez, a tejipar szerint, aki rendel, az kap — ha nem is az első rendelésre, de a másodikra biztosan. Úgy gondoljuk, ennél bonyolultabb problémát is meg tudtunk már oldani, meg kellene próbálni ezt is.

tanyai postás

tuk, hogy hiába keresnek kézbesítőt külterületre, nem kapnak. Kényszermegoldásként adják át a levelet másnak — sokat valóban nem is ismernek közülük — előfordulhat az is, hogy elveszik a levél. Kéri, jelentse be a postán, aki saját kezűleg vagy megnevezett megbízottja útján akarja átvenni a postai küldeményeket.

Olaj a tengerből

Több szovjet tudós feltételezése szerint a Balti-tenger mélye kőolajat és földgázt rejt. A szakemberek becslései szerint a világóceán kontinentális talapzati részeinek határain belül levő kőolajkészletek elérik a 135 milliárd tonnát. Az utóbbi időben sok országban fokozatosan növekszik a tenger mélyéről kiaknázott kőolaj mennyisége és intenzíven folyik az új lelőhelyek felkutatása.

A szovjet tudósok is folytatnak ilyen irányú munkálatokat, egyebek között a Balti-tengerben. Miután behatóan elemezték a geológiai, a geofizikai és más adatokat, a szovjet Balti-vidék partjai mentén megjelölték az olaj- és gázlelőhelyek szempontjából legperspektivikusabb területeket. A Baltikum kőolaj- és földgáztartalmának végleges megállapításához azonban nemcsak a Szovjetunió, hanem más balti államok geológusainak és geofizikusainak egyesített erőfeszítései is szükségesek. Biztató, hogy a munkálatok már ebben az irányban is megindultak.

Fehértói madarak

Volt már havas április máskor is, de akkor a fecskék lerázták magukról a frissen hullott, puha havat, a másnap már meghozta a kiengesztelő tavaszi napsütést. Most fecskeérkezés idején másképpen volt. A december elején kezdődött tél belehúzódott áprilisba is. A fecskék ezt érezték. Két héttel később érkeztek, de még ekkor is korán. Havas esőket, kemény fagyokat hozott az északi szél. A fecskék itt voltak, a fészek körül azonban egy fecskét sem lehetett látni. A legnagyobb gond, a táplálékszerzés, a létfenntartás volt a legfontosabb számukra.

A február csúnya áprilisi tréfát űzött néhány fehértói madárral. Februárban, a hó elején, a tél egyszerre meleg tavaszi napokra fordult. Hetekkel előbb idecsalogatta, meghozta a bibiceket, godákat és a pólingokat. Pár nap után megint nyakukba szakadt a tél. Bibicek, godák — nem volt mit tenniük —, visszafordultak, hiszen nem túl messzi délről jöttek. Szerencséjük volt, jeges vihar nem verte le őket. A pólingok itt maradtak. A havon futkosó pókokból és a jég szélére kisodort apró vízi szervezetekből szerezték meg sovány kosztjukat, néha kijártak földek szélsepert ugaraira magvazni. Jórészt gubbasztottak, nem mozogtak, repültek, takarékoskodni kellett az energiával. —

A Sándorok, Józs
szórt szét, a téli
lenni.

A madáréletet
ilyenkor fokozott
részvéttel járja
érkező madárvil
fagyos északi sze
szélét. Keményre
gott arcomba, sze
től védett, néhán
dörben, a sima
kéknek sok száza
sokaságát találta
sűrűségben siklot
semmiért sem ha
vízfoltot. A sűrű
„forgalmi baleset"
parányi, apró ví
szárnyra, erre a
dásztak, ebből
szerezni, hogy a
ki ne hűljön, me
Az éjszakázás is
ben. Maradék ná
zugai adnak ilye
fordul, hogy nyá
pokon is a víz
fecskék.

Sorra érkeznek
ből élő madarak
vöcskök. A ritka
re 7 is érkezik
zuhanva ragadjá
halat. Vagy száz
fészkelt. Ma má
és ma valóságos
megy még vonu
hennek, táplálko
folytatják útjuka
hazájuk felé.

A föld már zö
még csak duzzad
nádi énekesek h
lekezdenek egy
sem fejezik. Sitk

Kállai Gyula elvtárs szoboravató beszéde

Lenin-centenárium

— Ezekben a napokban Földünk minden országában, a Föld minden részén megemlékeznek Lenin születésének századik évfordulójáról. Moszkvában, a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottsága, a Legfelsőbb Tanács együttes ülésén csaknem száz országból érkezett párt-, állami és társadalmi küldöttségek részvételével ünnepelik századunk e kimagasló forradalmárát. A magyar nép is méltóképpen emlékezik meg Leninről. Ünnepel az Önök városa, Hódmezővásárhely is. Ezen az ünnepi napon azért jöttünk itt össze, hogy felavassuk, s átadjuk a város és a környék lakóinak Lenin szobrát. *Ez a szobor a történelem egyik legnagyobb alakját ábrázolja: azt a férfit, aki egész életét az emberiség felemelkedésének szentelte, aki rendíthetetlenül harcolt az elnyomás, a kizsákmányolás eltörléséért, aki mindent megtett a dolgozó ember békéjének, jólétének, s boldogságának megteremtéséért.*

Béke, jólét és boldogság — az emberiség évezredes vágyálmai, céljai. Milliók és milliók évszázadok súlyos osztályharcaiban küzdöttek e célokért, s e küzdelmekben az emberiség számos kiemelkedő alakja — tudósok, politikusok és forradalmárok — állt a harcoló tömegek élére.

Lenin történelmi nagysága abban van, hogy nemcsak hirdette e célokat és küzdött értük, hanem megtalálta azt az utat, a szocialista forradalom útját, amelyen haladva azok elérhetők, megvalósíthatók.

Meggyőző erővel bizonyította, hogy *az emberiség felszabadulását, szabad és boldog életét csak egyetlen társadalmi rendszer, a szocializmus, majd a kommunizmus képes megteremteni!* Ez a társadalmi rendszer szünteti meg a kizsákmányolást, ez biztosítja a kedvezőbb lehetőségeket az ember képességeinek sokoldalú kibontakoztatásához, ez teremti meg a szabadságot, az egyenlőséget, a testvériséget!

Kedves Elvtársak!

Ma, születésének századik évfordulóján világszerte ünneplik Lenint, mert útmutatásai igaznak bizonyultak, mert legfőbb műve, a szocializmus korunkban világrendszerré, korunk legdöntőbb, az egész emberiségnek jövőt mutató erejévé vált!

Lenin szobrát most olyan városban avatjuk, amelynek elnyomott tömegei a felszabadulásért, a társadalmi haladásért vívott osztályharcaiknak hosszú, évszázados történetére tekinthetnek vissza, amelynek lakosságát a szocializmus eszméi régtől fogva lelkesítik. *Ezen a vidéken* — amelyet nem véletlenül neveztek Viharsaroknak — *bontakozott ki a múlt század végén az agrárszocialista mozgalom, amelynek egyik központja ez a város, Hódmezővásárhely, s kiemelkedő vezetője, Szántó Kovács János volt.* A munkások, kubikosok, agrárproletárok kemény harcokat vívtak a kegyetlen tőkés-földesúri elnyomás, majd az első világháború értelmetlen szenvedései ellen. Az oroszországi forradalmak hírei és Lenin eszméi széles körű visszhangra találtak e vidék lakóiban. A Nagy Októberi Szocialista Forradalom és a polgárháború csataterein küzdő százezer magyar internacionalista harcos között jelentős számban voltak a viharsarki proletárok, s az itthon maradtak nagyszámú serege pedig magyar földön állt a forradalom harcosainak soraiba. 1919-ben kikiáltották a Tanácsköztársaságot és megteremtették a szocialista hatalmat hazánkban is. Bár a tanácshatalom a francia megszállás miatt itt rövidebb ideig állt fenn, a nemzetközi és hazai reakció túlereje hamarabb lett úrrá a nép fölött a szocializmus, a népi hatalom emlékét és eszméit többé nem lehetett kiirtani az itt élő népek szívéből!

Vásárhely a szocializmusért folytatott harc fontos bázisa maradt a Horthy-rendszer negyedszázadának sötét éveiben is. Lenin neve és eszméi nem merültek feledésbe, hanem a fasizmus és a háború elleni küzdelemre, a nemzeti összefogásra, az új független, szabad, demokratikus Magyarország megteremtésére lelkesítették a város munkásait, parasztjait, haladó értelmiségét.

S Lenin népének fiai, a dicsőséges szovjet hadsereg katonái 1944 októberében elhozták a szabadságot Vásárhelyre is!

E város lakóinak élete is gyökeresen megváltozott huszonöt esztendő alatt. Megszűnt a nagybirtok és a földnélküliség nyomasztó ereje. *A föld azé lett, aki megműveli: a szövetkezetekbe tömörült parasztoké, akik egyre inkább elsajátítják a tudomány, a technika vívmányait, s a lenini szövetkezeti úton járva, korszerű mezőgazdálkodást folytatnak.* Ma már világossá vált mindenki előtt, hogy a magyar vidék fájó kérdését — a parasztság életének gyökeres megjavítását, s a mezőgazdasági termelés nagyarányú fellendítését — csak ezen az úton, a mezőgazdaság szocialista átszervezésének, a szocialista nagyüzemek megteremtésének útján lehetett hatékonyan megoldani!

Megváltozott Vásárhely arculata is — jelentős gyáraival ipari várossá vált. Az üzemekben és gyárakban dolgozók nemcsak határainkon belül, de azon kívül is mintegy 60 országban teszik ismertté termékeikkel városuk nevét.

Vásárhely munkásainak és termelőszövetkezeti parasztjainak összefogása is példázza a legelőbb lenini eszme, a munkás-paraszt szövetség nagy társadalomformáló erejét. *E szövetség volt és marad az alapja állami és társadalmi rendünknek, s népünk egyre erősödő szocialista nemzeti egységének.*

A lenini eszmék nemcsak hazánk társadalmát és gazdaságát alakították át, de maradandó hatást gyakoroltak kulturális fejlődésére is. Lenin megvilágította, hogy *a kultúra, a művészet alapvető feladata a nép szolgálata, a nép felemelése.* Csak az alkothat nagyot és jelentőset, aki együtt halad népével, aki művészetének témájául és céljául a nép életének ábrázolását, s az ember művelését, nevelését, nemesítését tekinti. Lenin eszméi megtermékenyítően hatottak a város kulturális életére is, s a népművelés sikereinek forrásává váltak. Új színekkel és új erőkkel gyarapodott a történelmi múltú *vásárhelyi művésztelep is, amelynek alkotói magukénak vallják a művészet népiségének és pártosságának lenini elveit.*

Tisztelt Elvtársak!

Hazánk, s így Hódmezővásárhely szabad, független élete, a szocializmus építésében elért sikerei, népünk emelkedő életszínvonala elválaszthatatlanok attól a ténytől, hogy országépítő munkánkban mindvégig igazi, hű barátunk és segítő társunk volt Lenin népe, a nagy szovjet nép!

Ma, amikor felavatjuk az emberiség nagy tanítójának szobrát, egyben ünnepeljük a népünk szívében örökké élő, megbonthatatlan szovjet—magyar barátságot is! Népeink barátságát, államaink, társadalmi és gazdasági szerveink együttműködését a jövőben is erősítjük és fejlesztjük, mert ez nemzeti céljainkat és érdekeinket: a béke védelmét, a szocialista Magyarország teljes felépítését szolgálja.

Politikánkkal arra törekszünk, hogy *tovább erősítsük a szocialista országok közösségének egységét és együttműködését.* Küzdünk a világ minden haladó mozgalmának és erejének tömörítéséért, hogy az imperializmus ellen harcoló erők — a szocializmus, a tőkés országok munkásmozgalma, a nemzeti felszabadító mozgalom — minél szorosabbra fűzzék soraikat, s egységben és egyetértésben előrehaladva biztosítsák az emberiség jövőjét, boldogságát, s a szocializmus világméretű győzelmét.

Lenin alakja, személyének varázsa, tetteinek és eszméinek korszakalkotó hatása *mindenütt jelen van: a politikában, a gazdaságban, a tudományban és a kultúrában.* Benne a forradalmárt, az államférfit, a tudóst tiszteljük. Tevékenységének, eszméinek jövőbe ható erejét mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy Lenin, a politikus, az államférfi az emberi szívekbe került: életének példáját száz- és százmilliók vallják magukénak, s követik a harc és az építés útjain.

Kedves Elvtársak! Tisztelt Ünneplő Közönség!

Városunk, lakóinak és vezetőinek közös erőfeszítése és áldozatvállalása nyomán, nagy politikai, erkölcsi és művészi értékkel, Lenin szobrával, Szabó Iván elvtársnak, a Magyar Népköztársaság Kiváló Művészének alkotásával gyarapodik. Legyenek büszkék erre a szoborra!

Ápoljuk és őrizzük Lenin örökségét, éljünk eszméinek szellemében. Járjuk továbbra is Lenin útját, és tegyük még szebbé, még boldogabbá népünk életét!

Vlagyimir Iljics Lenin szobrát ezennel átadom Hódmezővásárhely népének.

Kérem, leplezzék le a szobrot.

ház színpadáról...
beriség nagy ünnepétől, a Lenin-centenáriumtól eltekintve, javasolhatom minden színházkedvelőnek: ne fossza meg magát az előadás élményétől.

A rendező, *Marton Endre* úgy vélte, Beethoven IX. Szimfóniájának hangjai vezethetik be megfelelően ezt a szabálytalan játékot (igenis játék, mert nemcsak a naturális megelevenítés nevezhető játéknak — a játék végső soron nagyon komoly fogalom és sokféle). Jól vélte. Ismeretes, hogy Beethoven ebben a páratlan alkotásában keresi, keresi az igazi megfogalmazást, míg végre felleli — s ez a küzdelem maga a mű. Valami hasonlatos történik itt is. Gyurkó ádáz küzdelmekben lel rá „korunk legigazibb s egyszersmind leghidegebb fejű fanatikusának" (Emil Ludwig jellemzése) lényegére. Olyan küzdelmekben, ahol cseppnyi vér sem folyik a szemünk előtt, csak éppen egy óriási ország sorsa van mér-

az okvetlen cselekvés zsenijének kellett lennie.

Olyan lángelme, mint *Gorkij* (kettejük küzdelmes és történelmi jelentőségű barátságából táplálkozik a színpadi mű zárórésze), sokáig nem értette Lenint. Talán még a fantasztikus történelmi bátorság sem mond annyit róla — Leninről —, mint az, hogy ő viszont értette Gorkijt. Még akkor is, amikor a nagy író keserűségében, elbizonytalanodásában, csalódásában szidalmazta, vádolta óriási barátját, aki emberi és közéleti méretében mindenki felett magasan állott. Lenin ügyet sem vetett erre. Tudta, hogy Gorkij téved, és tudta, hogy tisztességes, hogy valójában forradalmár. Ezért tartotta meg a barátságában mindvégig, a legkritikusabb időket is ide értve — amellett, hogy a legkíméletlenebbül ráolvasta a hibáit.

LÉLEGZET-VISSZAFOJTVA, egy hagyományos drámának szó-

híres amerikai újságíró „látta" így *Lenint*, a dicsőséges napok idején. A most bemutatott új szovjet film — szinte ezt a portrét kelti életre. A népvezért — akit szeretnek és tisztelnek — és mégsem „bálvány", hanem mindvégig ember marad. Vagy inkább *Romm* és *Belajev* rendezők filmje azt követi nyomon, hogy a *szimbirszki* tanfelügyelő fia miként lett „szellemi fölényénél" fogva vezető. A fényképek, az okmányok, az érdekes dokumentumok, híradórészletek szinte kronológiai sorrendben követik *Lenin* életútját: a gyermekkortól kezdve egészen az utolsó pillanatokig. Az egyetemi évek, a pétervári marxista-kör gyűlései, a száműzetés, a párizsi és genfi emigráció, a pártharcok — mind-mind bizonyítanak. *Lenin* „meg nem alkuvó" és „kérlelhetetlen" volt. Minden tettét az *„éleselméjűséggel párosuló nagy szelle-*

1970 APR 23

Koszigin zárszavával befejeződött a moszkvai centenáris ülésszak

Az SZKP Központi Bizottságának meghívására a Lenin-ünnepségekre kedden további küldöttségek érkeztek Moszkvába. Megérkezett az *Ausztráliai Kommunista Párt*, a *Bolíviai Kommunista Párt*, az *Írországi Egységes Kommunista Párt* küldöttsége, a *Kanadai Kommunista Párt*, a *Nicaraguai Szocialista Párt*, az *Ecuadori Kommunista Párt*, az *Izlandi Szocialista Egységpárt*, a *Finn Szociáldemokrata Munkások és Kisparasztok Szövetségének* küldöttsége; ezenkívül még több más párt küldöttsége is.

Szerdán reggel folytatódott az *SZKP Központi Bizottságának*, a *Szovjetunió és az Oroszországi Föderáció Legfelső Tanácsának* a Lenin-évforduló alkalmából rendezett ünnepi ülése. A szerda reggeli ülést *Alekszej Koszigin*, a Szovjetunió Minisztertanácsának elnöke nyitotta meg.

Ligyija Fotyijeva volt az első felszólaló. Fotyijeva 1904 óta tagja a pártnak, és együtt dolgozott Leninnel, mint a népbiztosok tanácsának, valamint a védelmi tanácsnak a titkára.

Ezután szólalt fel *Ho Suan Son*, a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front központi bizottságának titkára, *Osvaldo Dorticos*, a Kubai Kommunista Párt Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára, *Vaszilij Kavun*, az „SZKP XXII. kongresszusa" nevet viselő ukrajnai kolhoz elnöke, *Nicolae Ceausescu*, a Román Kommunista Párt főtitkára, a román Államtanács elnöke, *Gus Hall*, az Egyesült Államok Kommunista Pártjának főtitkára, *Giancarlo Pajetta*, az Olasz Kommunista Párt Politikai Bizottságának tagja, *Jumzsagijn Cedenbal*, a Mongol Népi Forradalmi Párt Központi Bizottságának első titkára, a mongol Minisztertanács elnöke, *Ali Szabri*, az Arab Szocialista Unió (EAK) legfelső

(Folytatás az 5. oldalon)

SPORT

No: a válogat

A közelgő nem... találkozókra készülő magyar labdarúgó-válogatott keretek szerdán edzőmérkőzést játszottak. Az A csapat a *FŐSPED Szállítók* ellen 3:1 (1:0) arányban győzött. Az összeállítás a következő volt: *Rothermel (Tamás) — Vellai, Páncsics, Noskó (Vidáts) — Dunai III., Halmosi, Somogyi — Fazekas (Szabó), Bene, Kocsis, Dunai II. (Máté).*

A kerettagok közül *Fejes* és *Konrád* sérülése miatt nem játszhatott. A 16. percben sérülés miatt *Noskó* is kivált a játékból. Az első félidőben nagy mezőnyfölényben játszott a válogatott, de a jól védekező hazaiak ellen nem ment a góllövés. Szünet után még egyenlítésre is tellett a *FŐSPED* erejéből. A lendületes *Szabó* két nagyszerű elfutása után *Kocsis* lőtt gólt, majd *Szabó* góllal fejezte be saját akcióját, így lett 3:1.

A válogatott védelme ismét gyengélkedett, a szélsőhátvédek nem találták a helyüket. A második félidőben néhány játékosnál erőnléti hiányosságok is jelentkeztek. Örvendetes volt *Szabó* jó szélsőjátéka.

A lengyelek elleni válogatott keretbe meghívott labdarúgók hétfőn találkoznak újra és együtt maradnak a május 2-i találkozóig. Szerdán *Szentendrén*, a Kossuth KFSE ellen játszik az együttes.

Bobby Charlton góllal ünnepelte 100. válogatottságát

Kedd este a *Wembley*-stadionban *Anglia* és *Észak-Írország* labdarúgócsapata mérkőzött a brit bajnokság keretében. Az angol csapat biztos, 3:1 (1:0) arányú győzelmet aratott.

A találkozó érdekessége volt, hogy *Bobby Charlton* ezúttal szerepelt 100.-szor az angol válogatottban. A közönség hatalmas ünneplésben részesítette a kiváló angol csatárt, aki a 79. percben lőtt góljával biztosította be az angolok győzelmét.

101 sportfilm

A május közepén sorra kerülő első budapesti nemzetközi sportfilmfesztivál iránt nagy a nemzetközi érdeklődés, amit a benevezett filmek száma is mutat. *Magyarországon* kívül eddig 19 ország küldte el jelentkezését. A benevezett 101 film nagy része már meg is érkezett. Nehéz dolga lesz a nemzetközi zsűrinek, amely május 11—16. között dönti el a díjazást.

KK

Sorozatlépő szabad matt 27 lépésben

A szokatlan (csak nálunk az, külföldön jól ismert) követelmény azt jelenti: Sötéttel tehetünk egymás után 27 szabályos lépést, de ezzel olyan helyzetet kell létrehoznunk, hogy világos egyetlen lépéssel mattot adhasson! (Sötét „előkészítő" ügyködése alatt világos nem lép, de nem is kényszerithető lépésre, tehát pl. közben sötét nem adhat sakkot!)

Mire jó ez a nyakatekertség, mit lehet ezzel elérni? Csak az értheti ezt meg, aki megkisérli átélni a megoldást. Vagy, ha maga nem jön rá, legalább végigkiséri saját tábláján a különleges lépéssorozatot, amely így — és csakis így — vezet célhoz:

1. d1F! 2. Fb3: 3. Fe6! 4—7. b3—b2—b1F! 8. Fa2: 9. Fad5 10—11. a2—a1F! 12—14. Fd4—b6:—d4 15—19. b5—b4—b3—b2—b1F! 20. Fg6: 21. Fgf5! 22—26. g6—gh5—h4—h3—h2—h1F! 27. Fhe4 — és erre jöhet végre a mattválasz: f2—f4 matt!

Tehát egymás után öt(!) sötét gyalog alakul át futóvá(!), ráadásul az egész 27 lépéses sorozat „fonalas", sorrendileg tökéletesen meghatározott! Nem „hétköznapi" sakk, az igaz. De a maga nemében — remekmű!

Fánka Mária újabb győzelmet aratott, ezúttal az ír Bern ellen a női sakkvilágbajnokság európai zónája második fordulójában.

Budapesten találkoznak május 6-án a világ legjobb vízilabda-játékvezetői, s megtárgyalják közös problémáikat. Az időközben sorra kerülő magyar bajnoki mérkőzéseken is többen szerepelnek közülük.

BUDÁN
MOST ELŐSZÖR
erhet
KÁVÉTRIÓN,
KOLUMBIÁN
a II—III. kerületi
NYEREMÉNY-AKCIÓJA
a II—III. kerületi
ölt boltjában
grammos
A, RIÓ
vesz
son
ÁRTMÁNYÚ MOSÓGÉP
rtárgy kerül kisorsolásra.
inthetők a 2407-es számú
r., Mártírok útja 50) és a
katában (III. ker., Corvin
30-án 18 órakor
nében
u. 60—62, II. emelet)
vehetők 1970. május 15-ig
)—62, I. emelet 14. szám
MPACK KÁVÉTRIÓBÓL
ZÉRT É. V. kijelölt

Sorsolással továbbjutott a Gornik Zabzre

A római és a chorzowi 210 perces küzdelem után szerda este *Strasbourgban*, semleges pályán újabb mérkőzést vívott egymással a *Kupagyőztesek Európa Kupa* döntőjébe jutásért a *Gornik Zabrze* és az *AS Róma* labdarúgócsapata.

Az első félidőben a *Gornik Zabrze Lubanski* góljával 1:0 arányú vezetést szerzett.

A szünet után az olaszoknak sikerült egyenlíteni. 1:1. Utolsó hosszabbításra került sor, de gól nem született. A sorsolás a lengyel csapatnak kedvezett, így a *Gornik Zabrze* bekerült a döntőbe.

Magyar sportkiállítás

M. R. Krishna honvédelmi miniszterhelyettes nyitotta meg az indiai fővárosban a *Magyar Népköztársaság* fennállásának 25. évfordulója alkalmából rendezett — a *Magyar Testnevelési és Sportmúzeum* gondozásában összeállított — sportkiállítást. *Delhi* után a kiállítást *Bombayben* és más indiai városokban is bemutatják.

Előnyt szerzett az Anderlecht

Szerda este a zsúfolásig megtelt brüsszeli *Anderlecht*-stadionban került sor az *Anderlecht* és az *Arsenal* között az *Európai Városok Kupája* első döntő mérkőzésére.

A belgák kihasználták a hazai környezet előnyét és 3:1 (2:0) arányú győzelmükkel jelentős előnyt biztosítottak a londoni visszavágóra.

20 ÉVES KERAVILL

Kis családok,
garzonlakások,
hétvégi házak

HŰTŐSZEKRÉNYEI:

IGLÓ	2130 Ft
IGLÓ LUX	2870 Ft
IGLÓ BÁR	3480 Ft

FŐVÁROSI KERAVILL szaküzleteiben

BUDAPEST V., Kossuth Lajos utca 2. sz. alatti üzletünk
vidékre is szállít

20 ÉVES KERAVILL

KAPHATÓ
MINDEN HARISNYÁT ÁRUSÍTÓ BOLTUNKBAN
ÁRA: 8,50 Ft
KÉRJE ÖN IS!

Plesnivy Károly

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZAVA
Budapest

Befejeződött a moszkvai ünnepi ülésszak

(Folytatás az 1. oldalról)

végrehajtó bizottságának tagja, *Msztyiszlav Keldis* akadémikus, a Szovjetunió Tudományos Akadémiájának elnöke, *Rodney Arismendi*, az Uruguayi Kommunista Párt Központi Bizottságának első titkára, *S. Dange*, az Indiai Kommunista Párt országos tanácsának elnöke, *Coj Jen Gen*, a Koreai Munkapárt Politikai Bizottsága elnökségének tagja, a Központi Bizottság titkára, a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság Legfelső Nemzetgyűlése elnökségének elnöke, *Max Reimann*, Németország Kommunista Pártja Központi Bizottságának első titkára, *Vladimir Bakarics*, a Jugoszláv Kommunisták Szövetsége elnökségének tagja, az elnökség végrehajtó irodájának tagja, *Dolores Ibarruri*, a Spanyol Kommunista Párt elnöke és *Jevgenyij Tyazselnyikov*, a Komszomol központi bizottságának első titkára.

Szerdán délután az ünnepi ülésen felszólalt *Alvaro Cunhal*, a Portugál KP főtitkára, *Alvarez*, az Argentin KP KB főtitkára, *Phoum Savan*, a Laoszi Hazafias Front központi bizottsága delegációjának vezetője, *Friedl Fürnberg*, az Osztrák KP PB tagja és KB titkára, *Meir Vilner*, az Izraeli KP KB főtitkára, *Jesus Faria*, a Venezuelai Kommunista Párt főtitkára, *Agostinho Neto*, az Angola felszabadítására alakult népi mozgalom elnöke, *John B. Marks*, a Dél-afrikai Kommunista Párt elnöke. *Pierre Gensous*, az SZVSZ főtitkára és *Ville Pessi*, a Finn KP PB tagja.

A délutáni ülésen végezetül *Alekszej Koszigin* szovjet kormányfő emelkedett szólásra, aki zárszavában hangoztatta, hogy a lenini centenáriumi ünnepségek nagyszerűen demonstrálták a lenini ügy diadalát, a lenini eszmék, a lenini útmutatások életerejét.

Koszigin méltatta a szovjet emberek képviselőinek, a testvéri szocialista országok kommunista pártjai, valamint a monopoltőke ellen harcoló kommunista pártok küldötteinek, a nemzeti felszabadító mozgalmak kiemelkedő személyiségeinek felszólalásait, amelyekben *nagy erővel hangsúlyozzák a lenini tanítás roppant alkotó szerepét*, a lenini eszmék befolyását a szabadságért, a függetlenségért és a haladásért vívott harcra.

Lenin szellemében cselekszünk — mondotta a szónok —, ha a világimperializmus elleni küzdelemben szilárdítjuk korunk valamennyi forradalmi és felszabadító erőinek egységét és összeforrottságát, mindenekelőtt pedig a szocialista országok összeforrottságát, mert a szocialista országok jelentik a világforradalmi folyamat fő erejét. Lenin szellemében járunk el, ha következetesen és ingadozás nélkül harcolunk a békéért, tántoríthatatlanul őrizzük a békét, segítjük a népeket az imperialista agresszióval szemben, s védelmezzük a társadalmi haladást és a népek nemzeti függetlenségét.

Kádár János átadta az MSZMP KB ajándékát

Szerdán *Kádár János*, az MSZMP Központi Bizottságának első titkára, a Lenin-centenáriumi ünnepségeken Moszkvában tartózkodó magyar pártdelegáció vezetője átadta az SZKP Központi Bizottságának az MSZMP Központi Bizottsága ajándékait: Lenin arcképét ábrázoló, a szocialista építést jelképező faliszőnyeget, *Plesnivy Károly* Munkácsy-díjas iparművész alkotását, valamint egy albumot, amely Leninnek a Magyar Tanácsköztársaság kormányához írt üdvözletét örökíti meg.

Az ajándékokat *Kádár János Leonyid Brezsnyevnek*, az SZKP Központi Bizottsága főtitkárának nyújtotta át.

Az ünnepélyes ajándékátadásnál magyar részről jelen volt *Komócsin Zoltán*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára, *Németh Károly*, az MSZMP Politikai Bizottságának póttagja, a budapesti pártbizottság első titkára, valamint *Rapai Gyula*, a Központi Bizottság tagja, hazánk moszkvai nagykövete.

Szovjet részről jelen voltak *Alekszej Koszigin*, az SZKP Politikai Bizottságának tagja, a Minisztertanács elnöke, *Nyikolaj Podgornij*, az SZKP Politikai Bizottságának tagja, a Szovjetunió Legfelső Tanácsa elnökségének elnöke, továbbá a Politikai Bizottság többi tagja, a Politikai Bizottság póttagjai és az SZKP Központi Bizottságának titkárai.

Kádár János az ajándékok átadásakor tolmácsolta az MSZMP Központi Bizottságának forró üdvözletét az SZKP Központi Bizottságához, s kérte, hogy Lenin születése 100. évfordulóján az ajándékot barátságunk jelképeként fogadják el. A szovjet vezetők *meleg köszönetüket* fejezték ki a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának az üdvözletért és az ajándékokért.

*

Az SZKP Központi Bizottsága szerda este a nagy Kreml-palotában fogadást adott a Lenin születésének 100. évfordulója alkalmából rendezett ünnepségeken részt vett külföldi vendégek tiszteletére. A fogadáson megjelentek a szocialista országokból érkezett párt- és kormányküldöttségek, a nem szocialista országok kommunista és munkáspártjainak delegációi, nemzeti-demokratikus irányzatú pártok és szervezetek, valamint baloldali szocialista pártok, szakszervezetek és más haladó nemzetközi szervezetek küldöttségei.

Szovjet részről a fogadáson jelen volt *Leonyid Brezsnyev, Alekszej Koszigin, Nyikolaj Podgornij* és az SZKP többi vezetője, a párt veteránjai, miniszterek, tekintélyes katonai vezetők, a szovjet tudományos és kulturális élet kiválóságai.

A vendégeket *Leonyid Brezsnyev*, az SZKP KB főtitkára üdvözölte. Pohárköszöntőjében éltette *Marx—Engels—Lenin* nagy tanítását, a marxizmus—leninizmus diadalmas zászlaját, a kommunista világmozgalom egységét. *„Engedjék meg annak a meggyőződésemnek tolmácsolását — mondotta —, hogy Lenin zászlaja alatt tovább megyünk előre, a kommunizmus győzelméhez."*

A fogadás szívélyes, baráti légkörben, a testvérpártok egységének, a lenini eszmék diadalának jegyében zajlott le.

A szovjet vezetők megkoszorúzták a Lenin-mauzóleumot

Leonyid Brezsnyev, Alekszej Koszigin, Nyikolaj Podgornij és más szovjet vezetők szerdán, *Lenin* születése 100. évfordulójának napján megkoszorúzták a nemzetközi munkásosztály nagy vezérének mauzóleumát.

A koszorú szalagjának felirata: *„Vlagyimir Iljics Leninnek, az SZKP Központi Bizottságától, a Szovjetunió Legfelső Tanácsának elnökségétől, a Szovjetunió Minisztertanácsától."*

Az ünnepélyes koszorúzás részvevői egyperces hallgatással adóztak az első szocialista állam megalapítója emlékének.

Mohammed Murad Ghaleb, az Egyesült Arab Köztársaság moszkvai nagykövete, a moszkvai diplomáciai testület dojenje, *Luvszancsultem*, a Mongol Népköztársaság moszkvai nagykövete és *Gunnar Jarring* svéd nagykövet szerdán felkereste Lenin mauzóleumát, és ott koszorút helyezett el.

A nagykövetek egyperces néma tisztelgéssel adóztak Lenin emlékének.

Szerdán fiatal moszkvaiak ezrei ünnepi gyűlést tartottak a Vörös téren a Lenin-mauzóleum előtt. A fiatalok az első szovjetállam megalapítója születésének 100. évfordulója napján hűségesküt tettek a lenini eszmék mellett.

A centenáriumi ünnepségek a szovjet sajtóban

A vezető orgánumok, a *Pravda*, az *Izvesztyija* teljes terjedelemben közlik *Kádár János* kedden elhangzott beszédét, a többi lap kivonatokban ismerteti az MSZMP Központi Bizottsága első titkárának felszólalását.

Moszkvában azérdeklődés középpontjában *Leonyid Brezsnyev* referátuma áll. A Brezsnyev-beszédnek különösen három vezérgondolatára hívják fel a figyelmet: 1. A XX. század politikai fejlődésének tapasztalatai megerősítették a lenini tanítás igazságát; 2. A Szovjet Hadsereg a békének és a népek biztonságának hadserege volt és továbbra is megmarad annak; 3. A Szovjetunió a jövőben is mindent megtesz, hogy a szocialista országok népei békés feltételek közepette építhessék az új társadalmat.

Baráti találkozó a moszkvai magyar nagykövetségen

A moszkvai magyar nagykövetségen kedd este baráti találkozót rendeztek a *Leninnek* szentelt moszkvai nemzetközi könyvkiállításon részt vevő magyar küldöttség tiszteletére. A szovjet könyvkiadás számos vezető személyisége és műfordítók sokasága jelent meg.

*

A Szovjetunió állandó *ENSZ-képviselete* a világszervezetben közzétette *Leonyid Brezsnyevnek*, az SZKP KB főtitkárának a Lenin-centenárium moszkvai ünnepségén elmondott beszámolóját.

Az ENSZ bizottságainak és más szerveinek szerdán megtartott ülésein ugyancsak megemlékeztek az évfordulóról. A gyarmati kérdéssel foglalkozó 24-es különbizottság ülését teljes egészében az évfordulónak szentelték. A felszólalók a lenini külpolitikai alapelvek jelentőségét hangsúlyozták. *Malik* szovjet főmegbízott biztosította a bizottság tagjait arról, hogy a Szovjetunió a jövőben is eleget tesz internacionalista kötelességeinek, *továbbra is külpolitikája egyik sarkkövének tekinti a gyarmati országok nemzeti felszabadító mozgalmainak támogatását, s az újonnan függetlenné vált népekkel kötött szövetséget.*

Csiury Károly
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR NEMZET
Budapest

1970 APR 22
1970 APR 23

t tisztelgett a világ

Koszigin zárószavával véget ért Moszkvában a centenáriumi ünnepi ülés

Szerda reggel folytatódott az SZKP Központi Bizottságának, a Szovjetunió és az Oroszországi Föderáció Legfelső Tanácsának a Lenin-évforduló alkalmából rendezett ünnepi ülése. A szerda reggeli ülést Alekszej *Koszigin*, a Szovjetunió Minisztertanácsának elnöke nyitotta meg. Alább néhányat ismertetünk a nap felszólalásaiból.

Ho Suan Son, a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front Központi Bizottságának titkára rámutatott arra, hogy a Szovjetunió kiemelkedő szerepet töltött be és tölt be abban az általános harcban, amelyet a világ népei vívnak a békéért, a szabadságért, a nemzeti függetlenségért, az imperializmus ellen. A délvietnami hazafiak tudatában vannak annak, hogy elérhetetlen volna számukra a győzelem a Szovjetunió, más szocialista országok és minden békeszerető erő támogatása nélkül.

Osvaldo *Dorticos*, a Kubai Kommunista Párt Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára hangsúlyozta, hogy hazája számára milyen nagy jelentőségű a szovjet szolidaritás. „Mi fegyvert kaptunk a Szovjetuniótól, hogy védekezhessünk. Amikor az imperializmus meg akarta bénítani gazdasági életünket és megszüntette az üzemanyagszállításokat, a Szovjetunió biztosította számunkra a fennakadás nélküli munkát. Kőolajat szállított nekünk, megvásárolta tőlünk a cukrot, utat nyitott a kubai export előtt" — mondotta Dorticos, majd a kubai delegáció nevében nyomatékosan kijelentette, hogy *szilárd, megbonthatatlan és önzetlen barátság fűzi össze a kubai és a szovjet népet, pártjaikat.*

Nicolae *Ceausescu*, a Román Kommunista Párt főtitkára, a román államtanács elnöke, felszólalásában kijelentette: a Román Kommunista Pártot, a munkásosztályt, az egész román népet áthatja az a szilárd szándék, hogy *a jövőben is megmásíthatatlanul kövesse a Szovjetunió pártjával és népével való testvéri együttműködés elmélyítésének irányvonalát.*

Gus *Hall*, az Egyesült Államok Kommunista Pártjának főtitkára hangsúlyozta, hogy Lenin forradalmi elmélete érvényes mindazoknak az erőknek a számára, amelyek harcolnak az imperializmus ellen. Mint Hall mondotta, az imperializmus ellen vívott harc fő csapását a világimperializmus *alapvető láncszemére*, az amerikai imperializmusra kell összpontosítani. Hangoztatta, hogy az Egyesült Államok vietnami politikája új, kritikus szakaszába lép, mivel az Egyesült Államok számára gyorsan kimerül annak lehetősége, hogy a csapatok szimbolikus kivonásával manőverezhessék. Az országban egyre többen lépnek fel tömegesen a háború ellen.

Az ezután felszólaló Jumzsagijn *Cedenbal*, a Mongol Népi Forradalmi Párt Központi Bizottságának első titkára, a mongol minisztertanács elnöke rámutatott: Mongólia dolgozói történelmileg rövid idő alatt a feudalizmusból átléptek a szocialista társadalmi rendbe. Ez a tény alátámasztja annak a lenini tanításnak a helyességét, hogy a gazdaságilag elmaradott népek számára is megvan a lehetőség a szocializmusba való átlépésre.

Ali *Szabri*, az Arab Szocialista Unió (EAK) Legfelső Végrehajtó Bizottságának tagja kijelentette: az arab nép sokra értékeli azt a szilárd magatartást, amelyet a Szovjetunió népei, valamint az arab nép mellett álló más szocialista országok baráti népei tanúsítanak az arab nép jelenlegi harcában.

Coj Jen Gen, a Koreai Munkapárt Politikai Bizottsága Elnökségének tagja, a Központi Bizottság titkára, a KNDK legfelső nemzetgyűlése elnökségének elnöke hangsúlyozta: a koreai és a szovjet népet a lenini zászló alatt, az imperializmus ellen, a szabadságáért és a kommunizmusért vívott hosszú, közös harc tüzében a barátság eltéphetetlen kötelékei fűzték össze.

Max *Reimann*, Németország Kommunista Pártja Központi Bizottságának első titkára leszögezte, hogy Nyugat-Németország kommunistái minden erőfeszítést megtesznek, hogy kivívják a munkásosztály akcióegységét az imperializmus ellen folytatott küzdelemben. Németország Kommunista Pártja harcol az NSZK-ban a szociáldemokraták opportunizmusa ellen, az európai *status quo* fenntartásáért, a Német Demokratikus Köztársaság elismeréséért.

Dolores *Ibarruri* kijelentette, hogy a Spanyol KP súlyos harcokban szerzett tapasztalatokat és a harcot ezekben az években is folytatja. „Időnként az élet és a küzdelem nehéz problémák elé állít: például ilyen, a tegnap még Francót támogató, ma pedig a demokráciára szavazó erőkkel való szövetség problémája. Ilyenkor aggódva kérdezzük önmagunktól: vajon Lenin mit tenne ma ebben az esetben?" Hangoztatta: nem utasítjuk el, ellenkezőleg, őszintén támogatjuk azokat az erőket, amelyek eltávolodnak a diktatúrától, és szövetségeseinkké válhatnak a demokráciáért vívott harcban.

Meir *Vilner*, az Izraeli KP Központi Bizottságának főtitkára rámutatott, hogy *országában egyre többen szabadulnak meg a sovinizmus és a militarizmus mételyétől* és csatlakoznak a vérontás beszüntetéséért, az EAK és más arab országok bombázásának megszüntetéséért, valamint az annexiómentes békéért vívott harchoz.

A délutáni ülésen végezetül Alekszej *Koszigin* szovjet kormányfő emelkedett szólásra, aki zárszavában hangoztatta, hogy *a lenini centenáriumi ünnepségek nagyszerűen demonstrálták a lenini ügy diadalát, a lenini eszmék, a lenini útmutatások életerejét.*

Koszigin méltatta a szovjet emberek képviselőinek, a testvéri szocialista országok kommunista pártjai, valamint a monopoltőke ellen harcoló kommunista pártok küldötteinek, a nemzeti felszabadító mozgalmak kiemelkedő személyiségeinek felszólalásait, amelyekben nagy erővel hangsúlyozzák a lenini tanítás roppant alkotó szerepét, a lenini eszmék befolyását a szabadságáért, a függetlenségért és a haladásért vívott harcra.

— Lenin szellemében cselekszünk — mondotta a szónok —, ha a világimperializmus elleni küzdelemben szilárdítjuk korunk valamennyi forradalmi és felszabadító erőinek egységét és összeforrottságát, mindenekelőtt pedig a szocialista országok összeforrottságát, mert a szocialista országok jelentik a világ forradalmi folyamat fő erejét. Lenin szellemében járunk el, ha következetesen és ingadozás nélkül harcolunk a békéért, tántoríthatatlanul őrizzük a békét, segítjük a népeket az imperialista agresszióval szemben, s védelmezzük a társadalmi haladást és a népek nemzeti függetlenségét.

A kétnapos ünnepi ülésszak az *Internacionálé* hangjaival ért véget.

Átadták a magyar párt ajándékait

Kádár János, az MSZMP Központi Bizottságának első titkára, a Moszkvában tartózkodó magyar pártdelegáció vezetője szerdán átadta az SZKP Központi Bizottságának az MSZMP Központi Bizottsága ajándékait: Lenin arcképét ábrázoló, a szocialista építést jelképező faliszőnyeget. *Plesnivy* Károly Munkácsy-díjas iparművész alkotását, valamint egy albumot, amely Leninnek a Magyar Tanácsköztársaság kormányához küldött üdvözletét örökíti meg.

Az ajándékokat Kádár János Leonyid *Brezsnyevnek*, az SZKP Központi Bizottsága főtitkárának adta át.

Az ünnepélyes ajándékátadáson magyar részről jelen volt *Komócsin* Zoltán, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára, *Németh* Károly, az MSZMP Politikai Bizottságának póttagja, a Budapesti Pártbizottság első titkára, valamint *Rapai* Gyula, a Központi Bizottság tagja, hazánk moszkvai nagykövete. Szovjet részről jelen volt Alekszej *Koszigin*, az SZKP Politikai Bizottságának tagja, a Minisztertanács elnöke, Nyikolaj *Podgornij*, az SZKP Politikai Bizottságának tagja, a Szovjetunió Legfelső Tanácsa Elnökségének elnöke, továbbá a Politikai Bizottság többi tagja, a Politikai Bizottság póttagjai és az SZKP Központi Bizottságának titkárai.

Kádár János az ajándékok átadásakor *tolmácsolta az MSZMP Központi Bizottságának forró üdvözletét* az SZKP Központi Bizottságának, s kérte, hogy Lenin születése 100. évfordulóján az ajándékot *barátságunk jelképeként* fogadják el.

A szovjet vezetők meleg köszönetüket fejezték ki a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának az üdvözletért és az ajándékokért.

Fogadás a Kremlben

Az SZKP Központi Bizottsága szerda este fogadást adott a Lenin születésének 100. évfordulója alkalmából rendezett ünnepségeken részt vett külföldi vendégek tiszteletére. A fogadáson megjelentek a szocialista országokból érkezett párt- és kormányküldöttségek, a nem szocialista országok kommunista és munkáspártjainak delegációi, nemzeti-demokratikus irányzatú pártok és szervezetek, valamint baloldali szocialista pártok, szakszervezetek és más haladó nemzetközi szervezetek küldöttségei.

Szovjet részről a fogadáson jelen volt *Brezsnyev, Koszigin, Podgornij* és az SZKP többi vezetője, a párt veteránjai, miniszterek, tekintélyes katonai vezetők, a szovjet tudományos és kulturális élet kiválóságai. A vendégeket Leonyid Brezsnyev üdvözölte. Pohárköszöntőjében éltette Marx—Engels—Lenin nagy tanítását, a marxizmus—leninizmus diadalmas zászlaját, a kommunista világmozgalom egységét. „Engedjék meg annak a meggyőződésemnek tolmácsolását — mondotta —, hogy Lenin zászlaja alatt tovább megyünk előre, a kommunizmus győzelméhez."

A fogadás szívélyes, baráti légkörben, a testvérpártok egységének, a lenini eszmék diadalának jegyében zajlott le.

Koszorúzás a mauzóleumnál

Leonyid *Brezsnyev*, Alekszej *Koszigin*, Nyikolaj *Podgornij* és más szovjet vezetők szerdán, Lenin születése 100. évfordulójának napján megkoszorúzták a nemzetközi munkásosztály nagy vezérének mauzóleumát. A koszorú szalagjának felirata: „Vlagyimir Iljics Leninnek, az SZKP Központi Bizottságától, a Szovjetunió Legfelső Tanácsának elnökségétől, a Szovjetunió Minisztertanácsától."

A HÉT FILMJEI

Vlagyimir Iljics Lenin

Kronologikus sorrendben idézi fel Lenin életének eseményeit, s velük párhuzamosan az oroszországi forradalom kibontakozásának körülményeit Mihail *Romm* és V. *Belajev* dokumentumfilmje. Romm életművét áthatják a Lenin-filmek. Nagyszerű játékfilmek mellett a rendező több dokumentumfilmet is készített Leninről. Összegyűjtötte, és ebben a dokumentumfilmben is bemutatja a róla készült híradó-felvételeket. E filmrészletek, valamint a Lenin temetését megörökítő riportok a dokumentumfilm legérdekesebb, legizgalmasabb részletei. Ma is megdöbbent a temetésen felsorakozott tömeg gyásza, az arcokon tükröződő megrendülés. És ma is elragad az élő Lenin, a filmfelvételekről sugárzó egyéniség varázsa.

A bevezető képsorokban a dokumentumfilm megismerteti a nézőt Lenin szülőházával, családjával, a helyszínekkel, ahol tanulóéveit töltötte. Majd megismertet Lenin eszmélésének, forradalmárrá válásának körülményeivel, a börtönökkel, amelyekben eszméiért raboskodott, a szibériai házzal, ahol száműzetését töltötte, külföldi tartózkodásainak színhelyeivel, hétköznapjaival a forradalomban és a forradalom után, munkanapokkal, amelyek egymásba értek, s amelyekben olyan sokféle munkára jutott idő, elméleti művek írására, operatív irányításra, a fiatal szovjet népgazdaság megszervezésére, s még olyan jellemző kis gesztusokra is, mint annak a feljegyzésnek az elkészítése, amelyben Lenin egy öreg paraszt számára szemüveget kér.

A fényképeket, eredeti filmriportokat, írásos dokumentumokat játékfilm-betétek egészítik ki. Romm és Belajev olykor festményeket is felhasznál Lenin életének, a forradalom sorsdöntő eseményeinek illusztrálására.

A különböző források nyomán szárnyaló ritmusban elevenedik meg a dokumentumfilmen Vlagyimir Iljics Lenin népszerű életrajza. Lenin a tömegekért élt és dolgozott. A róla szóló film ezt a törekvést méltatja elsősorban. A tömegekkel ismerteti meg Lenint. Életművében a forradalmi szervező erőt, az emberséget, az életközelséget, a közvetlen személyes kapcsolatokat mutatja meg. Bőséges alkalmat nyújtanak erre a dokumentumok és a dokumentumjellegű játékfilmrészletek, de mindenekelőtt és leginkább azok a riportok, híradófelvételek, amelyeken Lenin látható, munka közben vagy sétálgatva a Kreml udvarán, május elsején a tömegben és máskor, mindig a tömegben, az emberekért élve és dolgozva, az emberek között.

Október napjai

Személyes emlékek ihlették Szergej *Vasziljevet*, az *Október napjai* rendezőjét e film elkészítésére. Vasziljev részt vett a Téli Palota ostromában. Tizenhét éves volt akkor. Azután végigharcolta a polgárháborút. Később Eizenstein tanítványa volt Leningrádban. Megismerkedett névrokonával, Georgij *Vasziljevvel*, ezután Vasziljev-testvérek néven közösen rendezték filmjeiket. Ők készítették a többi között a világhírű *Csapajev*-filmet. Georgij Vasziljev 1946-ban meghalt. Szergej hosszú ideig nem rendezett, majd 1955-ben készített újra filmet, ezúttal Bulgária felszabadításáról. Ezt a filmjét, *a Sipka-szoros hőseit* nálunk is játszották. Az *Október napjait* Vasziljev 1958-ban készítette. Ez volt utolsó rendezése. Egy évvel később meghalt. Filmjét 1968-ban átrendezték, felújították, de a mű természetesen változatlanul Vasziljev kezenyomát viseli.

A szovjet filmművészet hagyományainak szelleme hatja át Vasziljev rendezését. Az *Október napjainak* cselekménye John Reed világhírű riportkönyve nyomán készült. Az író maga is szereplője a filmnek; egy rokonszenves színész, *Fjodorinov* alakítja. A mozgalmas történetben megelevenedik a forradalom előtti napok feszült légköre. Tanúi lehetünk annak a központi bizottsági ülésnek, amelyen a párt Lenin javaslatára Kamenyev és Zinovjev véleménye ellenére elhatározta a felkelést. A film betekintést enged az ellenség köreibe is, feltárja Kerenszkij és az ideiglenes kormány praktikáit, a bolsevikok ellen irányuló ellenforradalmi akció előzményeit és bukásának körülményeit.

Az *Október napjai* látványos tablója felejthetetlen napokat idéz fel. A játékfilm eszközeivel, a szovjet filmművészet hagyományos, nemes pátoszával mondja el a forró, dicsőséges napok történetét. A film középpontjában, a történelmi események középpontjában Lenin alakja áll, akit ezúttal *Csesztnokov* elmélyült játékkal ábrázol.

V. A.

Az öregember és a gyerek

Egy kisiskolás gyerek egykori személyes élményeiről számol be kedvesen, érzelmesen ez a francia film *Az öregember és a gyerek* címmel. A két címszerepet Michel *Simon* és Alain *Cohen* alakítja: kitűnő együttes, jól értik egymást. A bombázások és a rettegés elől menekítették a gyereket vidékre, a vichyi területen fekvő falusi eliziumba. Hogyan élt ott, miképpen ismerkedett jósággal és gonoszsággal, erről szól a film.

És még valamiről. Michel Simon szeretettel, rokonszenvesen kelti életre azt az embert, akit az ostoba előítéletek csak megérintettek, vagyis aki nacionalista, antiszemita, militarista szólamokat vesz magára, *anélkül, hogy átélné és gyakorlattá tenné őket.* Érdekes ez a jellemzés a sodródó, megzavarodó, a propagandát bírálni, megszűrni nem tudó emberről; nem ellene emel vádat, hanem azok ellen, akik visszaéltek tudatlanságával és befolyásolhatóságával, s arra int, hogy az ilyesféle emberekkel szeretettel kell foglalkozni, s fölkészíteni őket arra, hogy a történelem, az élet dolgaiban felelősen, humánusan eligazodhassanak, nemcsak az apróságokban, hanem a történelmi, világméretű összefüggésekben is.

Z. L.

22. SZÁMÚ ÁLLAMI ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT

MEGVÉTELRE KERES:

TD—26	*26 tonnaméteres*
TK—30	*30 tonnaméteres*
SZBK—1	*30 tonnaméteres*
B—902	*45 tonnaméteres*
W—45	*45 tonnaméteres*

toronydarukat. Értesítést az alábbi címre kérjük:

BUDAPEST, V., IRÁNYI UTCA 17. SZÁM
Telex: 206. Ügyintéző: Tóth Elemér. 189—410

Ötven gyermekrajz a Nem

A hóember a ház mellett állt, a hinta a kert másik végében. Régi ismerősök voltak és gyakran beszélgettek. A hinta minden éjjel átkiabált a hóembernek, itt van-e még. A hóember pedig válaszolt. A ház csendes volt, mindenki aludt benne, csak egy kislány szökött ki a kertbe. Kihallgatta a hóember és a hinta beszélgetését és le is rajzolta őket.

Egy másik kép korcsolyabajnokságról készült. Az ég sötétkék és nagy sárga hópelyhek szállingóznak. Körös-körül nem fehér a világ, hanem narancs- és rózsaszín, mint erős lámpafényben. A jégen fodros szoknyás lány táncol. A lelátón emberek ülnek. Egy kisebb emberke is táncol a képen, egy egészen kicsi, hozzáméretezett jégpályán.

Amott egymás mellett, rendben bábuk ülnek a polcokon. A sarokban egy bajuszos sárkány emelkedik a keritės fölé. Piros mozdony integet át a szemközti falról a kis villanyvasútnak, amely, nem tudni, miért, nagyon szomorú.

Hatszáz gyermekrajzból válogatták ki azt az ötven legsikerültebbet, amelyből a *Magyar Nemzeti Múzeum* Kandalló-termében *Játékok és gyerekek* címmel kiállítást rendeztek. A rajzok arra a pályázatra érkeztek, amelyet a múlt évben hirdetett meg a múzeum. A képek témáját egy korábbi kiállítás, a *Gyermeki játékok* sugallta, s jól érzékeltetik, mennyit őriztek meg a látottakból, a kiállításból a gyerekek. De nemcsak ennyit. A kiállítás összképe kifejezi azt az örömet is, amit az egyik rajz alkotója így fogalmazott meg: *„De jó játszani!"* De jó sárkányt készíteni, nagy, vigyorgó szájat rajzolni neki, és fekete bajuszt, amitől olyan öntelt és komikus lesz, hogy az udvarban lakó két kutya is kineveti. És jó lehet nagyon a fűben stukklabdázni, páros fogót játszani, tollaslabdázni. Jó

NAPLÓ

Tamara Loginova és Jevgenyij Tyetyerin szovjet filmszínész, valamint Jurij Hanjutyin esztéta szerdán találkozott magyar újságírókkal. A küldöttség a Lenin-centenáriumra érkezett hazánkba. Részt vettek Keszthelyen és Veszprémben ünnepi bemutatókon, ma este pedig megjelennek A Kreml toronyórája című színesfilm díszbemutatóján a Puskin moziban. Az újságíróklubban eddigi élményeikről és munkájukról beszéltek: örömmel tapasztalták, hogy a vetítéseken javarészt fiatalok vettek részt. Nagy hatást tett rájuk Darvas Iván az Egy őrült naplója előadásán. A baráti beszélgetésen Hanjutyin a szovjet filmművészet lenini sajátosságairól szólt, Loginova filmszerepeiről, főként Lenin nővérének megelevenítéséről, Tyetyerin pedig A Kreml toronyórája forgatásának élményeiről számolt be.

♡

Magyar szólónégyes: Werner Mária, Eszenyi Irma, Simándy József és Szalma Ferenc közreműködésével adják elő a franciaországi Nantesben április 27-én Beethoven IX. Szimfóniáját. A koncerten Louis Soltesz vezényel.

✣

Budapestre érkezett Mario del Monaco, a világhírű operaénekes, aki hazánkban tavaly mutatkozott be Verdi Otello című operájában. Monaco ezúttal az Erkel Színházban április 25-én és 28-án Saint-Saëns operájában, a Sámson és Delilában Sámsont énekli.

⊙

Brecht színdarabjából, a Kaukázusi krétakörből filmet forgat Costa-Gavras francia rendező, a „Z" című Oscar-díjas film alkotója.

#

NDK-beli fotóriporterek fényképeiből kiállítás nyílt meg szerdán a Magyar Sajtó Házában.

THÁLIA SZÍNHÁZ — BRÓDY SÁNDOR: A D

Plesnivy Károly

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 APR 23

HAJDU-BIHARI NAPLÓ

Debrecen

1021

Az MSZMP ajándéka

Szerdán Kádár János, az MSZMP Központi Bizottságának első titkára, a Lenin-centenáriumi ünnepségeken Moszkvában tartózkodó magyar pártdelegáció vezetője átadta az SZKP Központi Bizottságának az MSZMP Központi Bizottsága ajándékait: Lenin arcképét ábrázoló, a szocialista építést jelképező faliszőnyeget, Plesnivy Károly Munkácsy-díjas iparművész alkotását, valamint egy albumot, amely Leninnek a Magyar Tanácsköztársaság kormányához küldött üdvözletét örökíti meg.

Az ajándékokat Kádár János Leonyid Brezsnyevnek, az SZKP Központi Bizottsága főtitkárának nyújtotta át.

Kádár János az ajándékok átadásakor tolmácsolta az MSZMP Központi Bizottságának forró üdvözletét az SZKP Központi Bizottságához, s kérte, hogy Lenin születése 100. évfordulóján az ajándékot barátságunk jelképeként fogadják el.

A szovjet vezetők meleg köszönetüket fejezték ki a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának az üdvözletért és az ajándékokért. (MTI)

YEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA
970. ÁPRILIS 23., CSÜTÖRTÖK

nából

sok

nádudvari Vörös Csillag Termelőszövetkezet irodalmi színpada és a püspökladányi Karacs Ferenc Gimnázium énekkara adott műsort a résztvevők tiszteletére.

A Biharkeresztesi Járási Pártbizottság kibővített ünnepi ülése előtt irodalmi műsor hangzott el, majd Balla Gyula, a járási pártbizottság első titkára méltatta Lenin életét.

A Debreceni Járási Pártbizottság ünnepi ülésére április 18-án került sor, amelynek ünnepi szónoka Kerekes Antal, a pártbizottság első titkára volt. A centenáriumi ünnepség után itt is fogadásra is sor került az ülés részvevői számára.

AZ ORSZÁGOS IDEGENFORGALMI TANÁCS,
A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGE ÉS
A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK
MEGHÍVJA ÖNT AZ

IDEGENFORGALMI PLAKÁTKIÁLLÍTÁS
MEGNYITÁSÁRA
1964 ÁPRILIS 25-ÉN DÉLI 12 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:

PLESNIVY KÁROLY
A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGÉNEK FŐTITKÁRA

DR. VITÉZ ANDRÁS
AZ ORSZÁGOS IDEGENFORGALMI TANÁCS FŐTITKÁRA

KULTURÁLIS KAPCSOLATOK INTÉZETE
KIÁLLÍTÓTERME
BUDAPEST V, DOROTTYA UTCA 8

PLESNIVY KÁROLY

MEGHÍVÓ

6888 tnyv 1

Plesnivy Károly

Magyar Hirdető.
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1965 ÁPR 17.

MAGYAR NEMZET

— **Kiállítás nyílt** pénteken a KISZ budapesti bizottsága és a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának rendezésében, a Rózsa Ferenc Művelődési Házban 13 fiatal festő és szobrász munkáiból a budapesti ifjúsági napok alkalmából. A bemutatott anyagot Plesnivy Károly, a Magyar Képzőművészek Szövetségének főtitkára méltatta.

1021

NBOL!
880,— Ft

Plesnivy Károly

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1965 ÁPR 17.

NÉPSZABADSÁG

1021

Megnyílt a budapesti ifjúsági napok képzőművészeti kiállítása

A Rózsa Ferenc Művelődési Házban 13 fiatal festő és szobrász munkáiból a budapesti ifjúsági napok alkalmából kiállítás nyílt pénteken a KISZ budapesti bizottsága és a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának rendezésében. A bemutatott anyagot Plesnivy Károly, a Magyar Képzőművészek Szövetségének főtitkára méltatta. A gyűjtemény sokoldalú képet ad az ifjú nemzedék útkereséseiről. A tárlat április 25-ig naponta 10—19 óráig tart nyitva.

A KISZ budapesti bizottsága és a Képzőművészeti Szövetség — ugyancsak pénteken — az ifjúság képzőművészeti neveléséről rendezett véleménycserét a művelődési házban. Xantus Gyula festőművész, főiskolai tanár vitaindító előadása után a megjelentek — pedagógusok, ifjúsági vezetők stb. — együtt fogalmazták meg a fontos feladat megoldásának leginkább célravezető módszereit.

gat. Maja elmondta
cében a helyzet.

S ekkor váratlan
Az elpuhultnak láts
telmiségi egy tőle
gyors mozdulattal
ről a selyemsálat, az
esővíztároló hordó
száját-orrát bekötötte vele, és egy
ugrással a pincejtónál termett.
Mielőtt a fiúk megakadályoz-
hatták volna végzetes és kétség-
beesett kísérletét, már ki is nyi-
totta a vasajtót és eltűnt mögötte. A többiek riadtan menekültek az ennyeletre a mélyből kitört bűzös gáz elől, s a gondosan lezárt ablak mögül lesték, mi történik.

Néhány feszült tíz másodperc múlva a pincebejáratnál egyszer csak megjel

— De Szofka kartárs, az életé
kockáztatta értem — mondta Önt
vény. — Pár vacak mutatótó
megijed most a hősök hőse?

— Kérem, ne is haragudjék —
mondta a főmérnök, és megsim
totta őszülő halántékát —, én se
vagyok ellensége a pénzemnel
Megmondom úgy, ahogy va
egy kicsit a fiamnak is érze
magát, de nekem se mindeg
kétezer, vagy csak ezer forir
a harmadik né

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Plesnivy Károly

MAGYAR NEMZET

1965 FEB 1

1021

Nemzet 9

A szőnyegtervező

1

A kor mindig saját képére formálja az embert, és saját képére formálja az embert körülvevő tárgyakat is. Egy oszlop, egy vaskerítés, egy váza, egy szőnyeg látványa magában hordozza annak az időnek sajátos hangulatát, amikor készült. A szépség korszerűséget is jelent és ami egyszer a helyén volt, az a helyén marad örökre.

A tárgyformálás művészete — hagyományos nevén iparművészet — ugyanúgy a nekünk való kifejezési formát keresi, mint az építészet, vagy a festészet. A határok itt-ott már elmosódnak. Az ötvös és a kerámikus ismeri a szobrok eszközeit, a textiltervező, akár a festőművész, a színek és formák összhangját teremti meg. A tárgy — bár rejtettebben, bonyolult áttételekkel — ugyanúgy beszélhet alkotója és a világ viszonyáról, mint a kép vagy a szobor.

A bútorok, edények, szőnyegek az ember legszorosabb környezetét jelentik, állandó látványuk mély nyomot hagy. A polgári ízlés formavilága itt őrzi még állásait. Az »otthonok« őrzik szívósan, mintha a küszöböt nem léphetné át a megváltozott világ, mert a házigazda kétszeresen kulcsra és reteszre zárta az ajtót. Kereskedelmünk újra és újra enged, talán engedni kényszerül az idejét múlt (és rossz) ízlés követeléseinek. Az Iparművészeti Vállalat két vasat tart a tűzben. Oldalt és előre is zöldet mutat a lámpa. Emiatt néha karambol történik. Az egyik szempont hasznos, a másik helyes.

Mindenesetre az utóbbi időkben javult a helyzet. A művész nem kényszerül engedni szándékaiból és hitéből ahhoz, hogy éljen. A kitartó igyekezet többnyire elnyeri jutalmát.

Nehéz küzdelem ez. A korszerű forma keresése (esetleges meglelése) közben nem kiálthat fel így az ember: na tessék, ez a tiétek. Szívósan, lépésről lépésre kell teret nyerni, kísérletezni szabad, de hibázni nem. A fiatal, korunkban felnőtt tárgyformáló művészek tehetsége, ereje a biztosíték, hogy végül a kulcsra és reteszre zárt ajtók is felnyílanak. A szándékuk becsületes, nekünk való.

Egy közülük *Plesnivy* Károly.

2

Hat évvel ezelőtt a Magyar Nemzetben Dutka Mária cikket írt önálló kiállításáról. Akkor Plesnivy még a legelején tartott, kereste a maga útját. Érdemes néhány szót idézni a kritikából:

»Szőnyegeket tervez... a textília természetét alaposan ismerő, nagy iskolázottságú, hivatott művész bátor, kísérletező kedvével. A szemlélőt mindenekelőtt képzeletének eredetisége, játékos szépsége fogja meg. Egyszerű motívumokból, amiket a mindennapi élet vet szeme elé, finom, egyéni díszítő világot teremt. ... Elragadó, modern harmóniákat foglal stilizált-ornamentikált rajzokba, mindig kellemes derűt keltve. Plesnivy azonban kísérleteiben nem áll meg a geometrikus változatoknál. Ezeket tovább fejlesztette, s a tájkép, a csendélet, a jelképes ábrázolás is megjelenik képzeletgazdag szőnyegein, mindinkább tágítva a műfaj határait és lehetőségeit. Plesnivy máris saját képére tudta formálni az ősi műfajt. ... A kiállított szőnyegek anyaga a racka juh gyapja. Ezt a hazai, bő termésű, jó minőségű gyapjut azonban nem festve, hanem természetes színeiben alkalmazzák a szőnyegeken... A természetes színek meleg tónusváltozataiból aránylag szűk színskálán épülnek fel tehát ezek a poétikus hangulatokat, nagyvonalú elképzeléseket újszerű díszítő ornamentikába sűrítő szőnyegek. ... mindig a valóságból indul ki, realisztikus elemeket stilizál, formál, foglal dekoratív egységbe, költői ritmusokba. Az az érzésünk, Plesnivy tehetsége a legjobb irányba találja meg kibontakozását.

A racka juh gyapja olcsó. Ipari felhasználása nem számottevő. A művésznek viszont új anyagot, tehát a kifejezés új eszközeinek megtalálását jelenthette. Plesnivy nemes, korszerű forma- és színvilág lehetőségét sejtette a durva, különös melegséget sugárzó anyagban.

3

— A szándékom az volt — mondja —, hogy a natúr (festetlen) gyapjú színeiből megfogalmazom azt az ornamentális világot, amit itt elképzelni lehet. Három éven keresztül kísérleteztem.

Aztán az Iparművészeti Vállalat biztosította a kis szériagyártás feltételeit.

— Az adott anyag jellemzői sajátos formakialakításra szorítottak. Újszerűsége felbontott bennem minden hagyományos szőnyegkomponálási elképzelést, megszokottságot. Közvetlenül a természetből vett formákkal foglalkoztam a legelején, a zárt kompozíció keretei szükségszerűen kitágultak, a klaszszikus formát az anyag nem bírta el. Szimmetria nélküli, de kiegyensúlyozott kompozíciót kellett teremtenem, szem előtt tartva az anyag törvényeit.

— Az akkori szándékom egybeesett az igényekkel. A természetből vett, dekoratív formák közel állnak az emberekhez. Azóta már kicsit eltávolodtam ettől, próbáltam (festett) színfoltokat belevinni a kompozícióba és megdöbbenve láttam, hogy mérhetetlen ellentmondás jön létre e között és a régi formavilág között. Lehetetlen a natúr, átírt levelet színes hallal összehozni; ez teljesen idegen ettől a műfajtól.

— A genfi szabadalmi és találmányi központ számára készítettem egy negyvenhárom négyzetméter nagyságú szőnyeget. Az igény kicsit kötötte az ornamentális megoldást; szabadalmi védjegyek és ezek illusztrációi adták a kompozíciót. Nehéz feladat volt, mert a grafikus ábrázolás ilyen dekoratív megfogalmazása bonyolult és borotvaélen táncoló dolog. A Royal Szállótól is kaptam megrendelést, a szőnyegkollekció az aulát és a teraszt díszíti.

4

— Gondjaim ezzel összefüggésben: — kezdi a mondatot és fiatal, barna arcán mosoly fut végig — először az, hogy különböző intézkedések kapcsán kevés a racka juh. Azt mondják, gyenge minőségű a gyapjúja, az ipar nem tudja használni, haszontalan dolog a tenyésztése. Mindössze néhány törzsállomány vegetál az Alföldön és a Dunántúlon. Ha így megy tovább, nem marad dolgom.

Olyan ez, mintha a szobrásznak azt mondanák, nincs kő és agyag, a festőnek, hogy elfogyott a festék.

— Bár az érdeklődés itt nálunk és külföldön is egyre növekszik a racka-szőnyeg iránt, mind a mai napig csak kis szériában gyártják, egy év alatt alig ezer négyzetméter szőnyeget gyártanak, s most úgy tudom gazdasági okok miatt a gyár egészen leállítja a termelést. Pedig megérné, hiszen az ára relatíve alacsonyabb, mint a rossz magyar perzsáé, színtartósága, kopásállósága pedig hatszor nagyobb.

— Ezek az anyagi kérdések engem nem zavarnak túlságosan, én így is, úgy is csinálom a magam dolgát. Az belülről jön és ösztönzése elől nem lehet kitérni.

— Két belső építésszel, *Németh* Istvánnal és *Bedécs* Sándorral az év végén kiállítást rendezünk a Műcsarnokban. Akkor adok számot az utóbbi időkről és elképzeléseimről. Arra gondoltam, hogy nem fonálból, hanem a racka gyapjú természetes fürtjeiből kellene szőnyeget készíteni — csergét —, így az anyag megint csak másfajta tulajdonságokat, újabb lehetőségeket villantana fel.

— Az, hogy szerelmese lettem ennek a munkának, talán természetes. A legizgalmasabb vállalkozás, megismerni az addig idegen anyag törvényeit és kívánságait, s azután aszerint bánni vele. Mivel az aynag új, a bánásmód is új, kísérletezés ez, a kísérletezés minden kínjával és szépségével.

Kristóf Attila

NAPLÓ

Február 7

Szombaton a Pest megyei tanács épületében, a Nemzeti Színház, a Színháztudományi Intézet és a Pest megyei tanács képviselői szerződést írtak alá. A lebontásra ítélt színházból származó három csillárt, bronzkarú lámpát, egy üvegfüzérrel díszített nagycsillárt és nagyméretű aranyozott keretű tükröt adnak át a megyének. Ezeket a nagykörösi Arany János Művelődési Házban, valamint a ráckevei Savoyai-kastélyban létesülő múzeumban helyezik el.

✉

A párizsi »Le musée de la monnaie« mintegy 800 darabból álló éremgyűjteményt mutat be »Az érem húsz éve« című, legújabb kiállításán. Magyar művész két munkája is szerepel a kiállításon: Kunvári Lilla »Trió« és »Verdi« című plakettjei, melyeket a szobrászno tavalyi tanulmányútja alatt vásárolt meg a párizsi érem-múzeum.

❁

A Budapest fotókiállítás anyagát február 12-én délelőtt 11 órakor mutatják be a sajtó képviselőinek a fővárosi tanács klubjában (V., Tanács krt. 22.).

♧

A Képes Krónika nemrég megjelent facsimile kiadása iránt máris érdeklődnek a különleges könyvek külföldi kedvelői. Többszáz érdeklődés érkezett a Kultúra Külkereskedelmi Vállalathoz. A Képes Krónikát a lipcsei nemzetközi könyvművészeti kiállításon is bemutatják.

~

Visszaérkezett Moszkvába az Örmény Köztársaság művészegyüttese háromhetes magyarországi vendégszereplésérő1. Babajan, az együttes vezetője beszámolt az örmény művészek sikeréről.

❁

Nemzetközi szimfónia-versenyt hirdetett Milánó városa. A versenyen azok a zeneszerzők vehetnek részt, akik egy még be nem mutatott 15—45 perces szimfonikus művet nyújtanak be a Scala Színházhoz. Határidő: 1965. szeptember, az első díj 5000 dollár.

~

Ilja Markin szovjet író — aki a szovjet hadsereg őrnagyaként részt vett a dunántúli felszabadító harcokban — szombaton ellátogatott a Veszprémi Állami Gazdaságba. A 3. ukrán front egyik harckocsizó gárdájának he-

A magyar film mérlege

Több *szinkron*, jobb

A *Pannónia Filmstúdió* szinkronműtermeiben 1964-ben hatvanhárom film szólalt meg magyarul s ezenfelül még hetvenkettő a televízió megrendelésére. Ez összesen *százharmincöt film;* a szinkronizálás első öt esztendejében évente mintegy huszonöt, majd 1961-ig évente negyven—ötven film magyar hangmunkája készült el. Tavaly elköltözött a stúdió épületéből a bábműterem, a helyén új szinkronműterem áll munkába a közeljövőben. 1964-ben két turnusban összesen tíz tv-film szinkronizálását Miskolcon végezték.

vendégségben

a helyi rádió műtermében, az ottani színészek közreműködésével. Már korábban is kísérleteztek ezzel a módszerrel, ami részben a stúdió kapacitását növelhetné, részben a vidéki színészek szinkronmunkáját is lehetővé teszi. Az első nagyobb szabású vidéki munka tapasztalatai vegyesek; aránylag magas a költség, bár ez részben a kezdet nehézségeivel függ össze. Talán alkalmasabb volna ezt a kérdést nemcsak a szinkron belügyeként kezelni, hanem összefüggésbe hozni a vidéki színészek filmezésének és televíziózásának problémáival. Az NDK-ban nemrég helyeztek üzembe egy hatalmas műanyag filmstúdiót, amelyet *egyórai munkával bárhol fel lehet állítani.* Ha a magyar filmgyártás berendezhetne egy ilyen vándorműtermet, akkor a tv, a filmgyár és a szinkron együttesen bevándorolhatná a legalkalmasabb vidéki színházi központokat és megfelelő terv szerint ki-ki a maga céljaira használhatná az új, háromarcú »országos« vándorfilmgyárat.

A filmszinkronizálás mennyiségi növekedése nemcsak azt jelenti, hogy sok néző egyre több filmet élvezhet egyszerűbben és könnyebben, akár a moziban, akár a képernyőn, hanem a szinkron művészeinek mind nyugodtabb gyakorlatát is biztosítja és serkentően hat művészi ambíciójukra, sőt teljesítményükre is. A napokban lezajlott szinkronfilmszemle bíráló bizottsága dicsérően állapította mái mellett a játékstílus különössége okozott fennakadást. A film voltaképpen nem is film, hanem a bécsi Burgtheater jellegzetes stílusú előadásának dokumentációja. A szinkron — amelyet a kritika általában jól fogadott, a filmszakma viszont idegenkedéssel — a Burgtheater játékstílusához illően teátrálisdeklamáló jellegű lett; ez kétségkívül megfelel a dokumentált színpadi játéknak, de messze esik a korszerű filmszínészi játékstílustól. Lehetséges, hogy színészeink otthonosabbak ebben az idejétmúlt játékstílusban és csak nehezen illeszkednek a korszerű, bensőséges színészi alakításokhoz? Mindenesetre feltűnő, hogy a legjobban dolgozó szinkronszínészek igen gyakran az úttörő szándékú színházak társulataiból jönnek.

Részben ugyancsak az elterjedt színészi stílussal függ össze a szinkronizálások

harsányasága,

A szemlén a bíráló bizottság előtt a magyar verzió után mindig levetítették a film eredeti hangú részeit is. Feltűnő volt, hogy az eredeti verzió mindig lágyabb és egységesebb összhangképet adott, az eredetihez képest a magyar hang kiáltóbb, keményebb. Nemcsak színészi és rendezési probléma ez: a hangmérnöki munka is részes benne. A hangmérnökök pedig óvatosak: tisztában vannak azzal, hogy az országos mozipark hangminősége erősen kérdéses, a legtöbb moziban a nézőtéri moraj és az ajtón-ablakon át beszűrődő külső lárma a halk és lágy tónusokat elnyomja, a vetítések során a kópia minősége is romlik s emiatt könnyen válhat a film torzhangúvá, sustorgóvá, egyszóval: élvezhetetlenné. Vagyis a szinkronizálás problémái sürgetően utalnak a mozipark hang-berendezéseinek és akusztikai kellékeinek időszerű felújítására, sürgetik, hogy erre vonatkozóan távlati tervet dolgozzunk ki. Nem vitás, hogy a hangleadás minősége kihatással van a látogatók számára is: a helyenkénti lemorzsolódást tehát nemcsak a tv számlájára kell írni, maga a helyi mozi is vétkes lehet benne.

Talán ezzel az érthető és jogos óvatossággal függ össze az is, hogy a szinkronmunkákban gyakran színtelenebb a zajvilág,

a zörej-háttér,

máskor pedig oktalanul túl harsány hangszerelésben jelentkeznek tartalmilag jelentéktelen zörejek: ajtócsapás, lépések hangja stb. Fel kell figyelni arra, hogy a korszerű filmművészet tartalmi okokból *válogat* a zörejek között és csak azokat hangsúlyozza, amelyeknek valóban tartalmi jelentőségük van. Ez egyébként így élethű: a mindennapok gyakorlatában tudatunk eleve válogat életünk zajvilágában, egyes jelentéktelen hanghatásokat figyelmen kívül hagy. Szinkronfilmjeinkben viszont gyakorta hallunk dübörgő lépteket, csattanva bezáruló ajtókat akkor is, amikor ennek a film tartalma szempontjából semmi jelentősége nincs.

Míg egyes zörejek túlzott hangsúlyt kapnak, a film teljes zajvilága, zörej-háttere gyakran *szürke marad.* Felfi-

1964 legjobb szinkr

Szombat délután a filmművész-klubban kihirdették a II. Magyar Szinkronfilm Szemle eredményét és kiosztották a díjakat. A zsüri nyolc benevezett filmet tekintett meg s közülük a legjobbnak a *Szörnyetegek* című olasz film szinkronizálását találta. Az 1964 legjobb szinkronmunkájának járó díjat *Moldoványi* József rendező vette át. Dicséretben részesült a film fordítója, *Nedeczky* Edit is. A legjobb fordítás elkészítéséért és az alapos dramaturgiai munkáért az *Egy ember ára* szövegírója, *Révész* Mária kapott díjat. Kiváló hangmér-

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Plesnivy Károly
[illegible]

FEJÉRMEGYEI HÍRLAP

1984 MÁR 1 0.

1021

Plesnivy Károly
rajza

mében pedig hibás, műszaki szempontból balesetveszélyes járművel a forgalomban nem szabad részt venni...

— Szilárd elhatározásunk, hogy minden hónapban, általában az utolsó szombaton, megtartjuk a nyílt napot — fogalmazza meg jövőbeni terveiket *Szabó József*, a műszaki állomás igazgatója. Tőle tudom azt is, hogy korábban évente csak két alkalommal tartottak hasonló nyílt napot, mivel nem voltak meg a tárgyi, külső feltételek hozzá.

Bizalom

Hogy milyen nagy az igény, a vágy arra, hogy akár közvetlenül vizsga előtt, akár a vizsgák közötti időszakban az autósok pontosan tisztában legyenek járművük állapotával, arra ele-

pontok pedig elsőbbrendűek kell, hogy legyenek.

Nagyon jól értem én, mit jelent: a közlekedésbiztonságnak elkötelezettjei vagyunk. De azt hiszem, egy kicsit — a nyilvánvaló előnyöket is figyelembe véve — elkötelezettek azok is, akik végigvárták a sort, türelemmel, a szemerkélő esőben. Mellesleg ez azt is jelenti, hogy az autósok érzik a tavaszt. Hiszen amint beköszönt a jó idő, előgurulnak az autók. S ez persze közlekedésbiztonsági szempontból csöppet sem közömbös.

Móré Erzsébet

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

HÉTFŐI HIREK

Plesznivy Károly

1964 JAN. 6

Születésnapi köszöntő 1021

Lyka Károlyt, a Kossuth-díj nagydíjával kitüntetett művészettörténészt szombaton meghitt hangulatú, baráti beszélgetés keretében köszöntötték fel a magyar Képzőművészeti Szövetség elnökségének tagjai. Képünkön Plesznivy Károly virággal köszönti fel a Mestert, mellette Barcsay Jenő, mögötte Domanovszky Endre és Mikus Sándor.

(MTI foto — Molnár felv.)

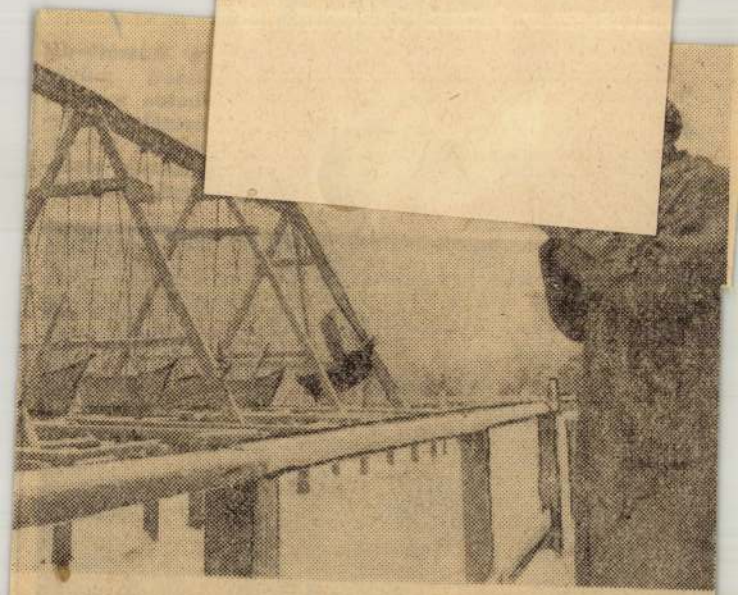

özött a Vidám Park. Kora
ntás, munka hiján, lehelettel
óráig azonban mégis mintegy
nak. Eledezett az öreg vursli
csak a hullámvasút, a hernyó
ndbe. Hétfőtől ugyanis a hul-
k — mintegy 50 köbméter fát
s javítják a hernyót, az óriás-
r megérkeztek és felszerelésre
dern repülőgépek

(Agoston felv.)

vics kutatja
5 titkát

rdekes kísérletsorozata

Legújabb jelenté

Kozm

Ideális m

Mi a titka a kozmetikának, s van-e egyáltalán titka, valóban szépít-e?

A korszerű, a legújabb szépségápolásról beszélgetünk az egyik legismertebb magyar kozmetikussal, aki nemrég érkezett haza Párizsból és Svájc-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Plesznivy Károly

NÉPSZAVA

1964. JAN 24.

1021

Felszabadulásunk 20. évfordulójára megrendezik a tizedik nemzeti kiállítást

Magyar képzőművészek alkotásai Linzben, Tokióban, Velencében és Luganóban

Érdekes, országos jelentőségű programot dolgozott ki erre az esztendőre a Magyar Képzőművészek Szövetsége — tájékoztatta *Plesznivy Károly* Munkácsy-díjas iparművész, a szövetség főtitkára az MTI munkatársát.

— Az idén olyan kiállítás-sorozatot indítunk, amelynek keretében a jövőben *minden évben két alkalommal* — télen és nyáron — *országos tárlatot rendezünk* a mai magyar képzőművészet jeles képviselőinek munkáiból — mondotta. — Első ízben február 2-től Székesfehérvárott rendezzük meg az országos téli tárlatot. Az első országos nyári tárlatot Szegeden nyitjuk meg az ünnepi játékok idején.

— Az említett kiállításokon válogatjuk ki azt a színes, gazdag anyagot, amellyel 1965-ben, a felszabadulásunk 20. évfordulójának tiszteletére rendezett tizedik nemzeti kiállításon átfogó képet adunk majd a magyar képzőművészet fejlődéséről és jelenéről. Ezzel a jubileumi bemutatóval egyidőben láthatja majd a közönség az ötödik országos iparművészeti kiállítást is.

A Magyar Képzőművészek Szövetsége 1964-ben is szocialista együttműködési szerződéseket köt a Szovjetunió, Lengyelország, Csehszlovákia, az NDK, Bulgária, Románia és Jugoszlávia képzőművészeti szövetségeivel.

— Nemzetközi kapcsolataink egyéb tekintetben is gyümölcsözőek. Ausztriába, linzi meghívásnak eleget téve, több mint 120 műalkotást indítottunk útnak a napokban.

— Júniusban önálló pavilonnal részt veszünk a hagyományos *velencei Biennálén*. Az olimpiai játékok idején *Tokióban* nagyszabású nemzetközi grafikai kiállítást rendeznek, amelyen öt grafikusművészünk műveit is bemutatják. Részt veszünk a *luganói* nemzetközi grafikai tárlaton is.

gazdaságok megerősítése. Az elmúlt években ezek aránya jelentősen csökkent, bár a népgazdasági érdek pont az ellenkezőjét követeli meg. A folyamat megállítására több intézkedés került kidolgozásra.

iárddal több jut zásokra

melése a tervek szerint négy-öt százalékkal emelkedik. Ezen belül a termelőszövetkezetek fejlődése gyorsabb lesz, *az elmúlt években is mindig meghaladta a 10 százalékot.* Jellemző erre a fejlődésre, hogy néhány árucikket kivéve, ma már döntő többségében ezek a kollektív gazdaságok biztosítják az ország belső ellátását.

halt
a trak
gából
kisleá
tó ny
totta:
lett
Valcse
Török

nozta és verte. Most igyekeztek mindent elkövetni, hogy azt a látszatot keltsék, mintha a kislány természetes halállal halt volna meg.

Azért vették magukhoz, hogy ne kelljen érte tartásdíjat fizetni, de minden aljasságot elkövettek, hogy minél előbb megszabaduljanak tőle. *Rongyokban járatták, hideg őszi éjszakákon törött ablakú kamrában, nokrócon volt a fekhelye,* kopott, ócska katonaköpeny a takarója. Ütötték, verték.

tol vallottak a tanúk, a felháborodás moraja futott végig a hallgatóságon, máskor az asszonyok sírtak Sárika szenvedései hallatára.

A bíróság hangot adott annak a véleményének — amivel egyetértünk —, meg lehetett volna akadályozni, hogy eddig fajuljon a kegyetlenkedés. A ház udvarán levő szerelőműhely dolgozói, akik szánták Sárikát, felléptek ugyan néhányszor mostohájánál. A tanácshoz is eljutott a híre, hogyan bánnak a kislánnyal. A gyermek nagyanyja és

NÉPSZAVA

Plesznivy Károly

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZAVA

1964 FEB 23

Együttműködési szerződést kötött a magyar és a jugoszláv képzőművészeti szövetség

1021

A Magyar Képzőművészek Szövetsége bővülő nemzetközi kapcsolataink jegyében — a Szovjetunió, Lengyelország, Csehszlovákia, Bulgária, Románia, és az NDK művészeti szövetségeivel már régebben aláírt együttműködési szerződései után — az idén először, kölcsönös együttműködési megállapodást kötött a Jugoszláv Képzőművészek Szövetségével is, a két ország közötti, 1964. és 1965. évre szóló kulturális csereegyezmény alapján.

A két évre szóló együttműködési szerződést a Magyar Képzőművészek Szövetsége nevében *Domanovszky Endre* elnök és *Plesznivy Károly* főtitkár, a Jugoszláv Képzőművészek Szövetsége részéről *Marij Pregelj* elnök és *Glid Nándor* főtitkár írta alá.

1964. február 23

KISLAKÁSI
TÉSI KIÁLL
nyílt Miskolc
Borsod megyei Építőipari Szövetkezetek rendezésében. 1963-ban mintegy 2500 új házat adtak át, az idén több mint 3000 lakás építésére számítanak. Képünkön: a kiállítás egy részlete

(MTI Foto — Birgés Árpád felvétele)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Plesznivy László

MAGYAR NEMZET

1964 NOV 14.

November 14

1021

Lenint ábrázoló gobelin falikárpitot készített az Iparművészeti Vállalat az MSZMP XIII. kerületi bizottsága megrendelésére. A Plesznivy Károly iparművész terve alapján szőtt 12 négyzetméteres kárpitot november 7-én helyezték el az angyalföldi pártbizottság tanácstermében.

#

végezhetnek egyéni [illegible]
teiben tanulmányokat.

A tudományos akadémiák szófiai megbeszéléséről készült jegyzőkönyv hangsúlyozza, hogy a tárgyalások a magyar és a bolgár tudósok kapcsolatait jellemző szívélyes, baráti légkörben zajlottak le.

A tanulmányokat hangsúlyos

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Plesznivy Károly

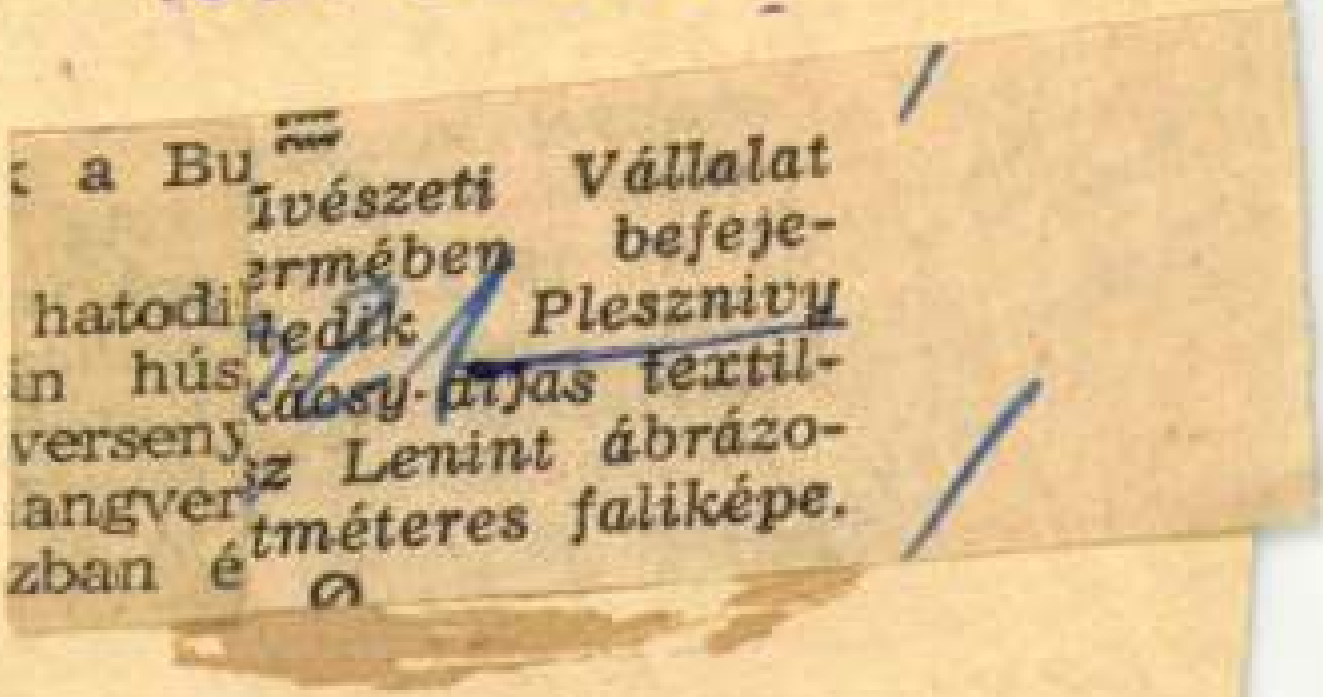

MAGYAR NEMZET

1964 SZEP 24

k a Bu
hatodi
in hús
verseny
angver
zban é

ivészeti Vállalat
ermében befeje-
ledik Plesznivy
káosy-díjas textil-
z Lenint ábrázo-
tméteres faliképe.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Plesznivy Károly

MAGYAR NEMZET

1965. III. 4.

Plesznivy Károly textiltervezőművész a fővárosi tanács végrehajtó bizottságának üléstermébe öt négyzetméteres, fővárosunkat szimbolizáló gobelint tervezett.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Plesnivy Károly

ESTI HIRLAP

1965 JAN 20

1021

Nemzeti kiállítás lesz a Műcsarnokban

A X. nemzeti kiállítás és az V. országos iparművészeti tárlat lesz a felszabadulási jubileumi esztendő legnagyobb képzőművészeti eseménye. Az előkészületekről *Plesnivy Károly*, a Magyar Képzőművészek Szövetségének főtitkára nyilatkozott:

— Mindkét tárlattal művészetünk két évtizedes fejlődéséről, eredményeiről adunk számot.

A X. nemzeti kiállítást a tervek szerint *az alkotmány ünnepén nyitjuk meg a Műcsarnokban.* A több mint 500 alkotást felölelő anyag bemutatására az újjáépülő intézmény valamennyi termét igénybe vesszük. Az egyes műfajokban — festészet, szobrászat, grafika — minden művész pályázhat, három-három munkával. Érdekes darabjai lesznek az anyagnak a táblaképek. Reméljük, ezekből minél több kerül a zsüri elé. A táblakép-festők ösztönzésére, e művészeti ág fellendítésére a Képzőművészeti Alap ez évben kétmillió forintot biztosít. A tárlat szoborkollekciójának egy részét a Műcsarnok körüli parkokban szeretnénk bemutatni.

— Az V. országos iparművészeti kiállítást *októberben, a múzeumi hónap idején, ugyancsak a Műcsarnokban láthatja a közönség.* Míg az eddigi kollektív kiállításokon jobbára minden művész külön részen szerepelt, most különböző lakrészek teljes berendezésével szemléltetjük a lakáskultúra alakulását. A látogatók így nemcsak gyönyörködhetnek a bemutatott munkákban, hanem egyúttal ötleteket is kapnak: hogyan helyezzék el otthonukban a modern bútorokat, kerámiákat, szőnyegeket, függönyöket. (MTI)

...dály!

• A vasúti forgalom
...indult a forgalom

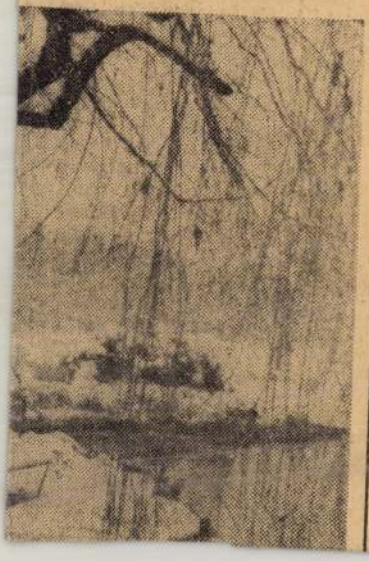

NAPIRENDEN:

a parkolási díj

A végrehajtó bizottság mai ülése

• BUDAPEST

A Fővárosi Tanács 1965. évi gazdasági tervéről tárgyalt ma délelőtt a végrehajtó bizottság ülése. *A tervet a márciusi tanácsülés hagyja jóvá.*

Ezután

megvitatták a Thália Színház hároméves munkájáról szóló jelentést.

Plesnivy Károly

Szerepelt a xxxm. velencei biennálén.

Magyar Nemzet 1966. jul. 12.

Plesznivy Károly

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZAVA

1958 SZEP 30

610

Megbízott elnökség a Magyar Képz
és Iparművészek Szövetségének

A Művelődésügyi Miniszté- felelően, társad
rium megbízott elnökséget je- dolgozik.
lölt ki a Magyar Képzőművé-
szek és Iparművészek Szövet-
sége élére, s ez előkészíti a szö-
vetség közgyűlését. Az új el-
ökség a Művészeti Szövetségek
ázában tartott első ülésén so-
ból megválasztotta a veze-
éget. A Magyar Képzőm

veszek és iparművészek Szö-
vetségének elnöke *Mikus Sán-*
dor Kossuth-díjas szobrászmű-
vész, főtitkára *Pogány Ö. Gá-*
bor műtörténész, a Nemzeti
Galéria főigazgatója, titkára
Plesznivy Károly iparművész.
Az elnökség és vezetőség —
amelynek megbízatása a köz-
gyűlésig szól — megteremti
a rendszeres szervezeti életet.
A szövetség, jellegének meg-

Plesznivy Károly

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296. 188-307

MAGYAR NEMZET

1963 FEB 24.

NAPLÓ

Február 24

A Műcsarnokban szombaton megnyílt a vietnami lakk- és selyemfestmény kiállítás. Plesznivy Károly, a Képzőművészek Szövetségének titkára méltatta a vietnami képzőművészek munkásságát. A 14 és 5 selyemfestmény Párizsban és Moszkutatkozott be nagy

Nem volt időm sem ahhoz
hogy arcom megtöröljem
arcom fekete mását
nem őrzi meg a kep

Nem volt időm s
hogy ujjam por
léptem tüzes
nem issza h

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Plesnivy Károly

MAGYAR NEMZET

1963 FEB 23

NAPL

Vietnami lakk- és selyemfestmény kiállítást rendez a Kulturális Kapcsolatok Intézete a Műcsarnokban. A kiállítást ma délben nyitja meg Plesnivy Károly Munkácsy-díjas művész.

zõ háború mindig is szere-
a Pentagon által tervbe vet
lehetõségek között.
Malinovszkij marsall emlí-
tést tett McNam-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Pleszniv

NÉPSZAVA

1964 FEB 4.

Károly

Országos téli tárlat Székesfehérváron

6 4021

Ünnepélyesen megnyílt vasárnap az *országos téli tárlat* Székesfehérváron. A megnyitó előtt a Magyar Képzőművészek Szövetsége tartott sajtóbemutatót. A szövetség főtitkára, *Plesznivy Károly* elmondotta, hogy ezzel a tárlattal a kiállítások új fajtáját akarják elindítani. Ezentúl a kétévenként rendezendő nagy nemzeti kiállítás mellett évente két tárlatot rendeznek egy-egy vidéki városban.

Az idén *a második tárlatot Szegeden rendezik*, az ünnepi játékok idején.

A fehérvári bemutatóra *mintegy száz festményt, félszáz kisplasztikai művet és ugyannyi grafikai alkotást* fogadott el a kiállítás zsűrije. A tárlat helye: a Csók István Képtár és az István Király Múzeum.

Nicosiáb
városában
több ezer
többségükt
vonult fel
épülete elé
áltozva: *-Le a NATO-val!« — »Ciprusnak nem kell a NATO!« — »Az ENSZ elé a ciprusi kérdéssel!«*

A képviselőház épülete elé vonult tömeghez *Makariosz* elnök rövid beszédet intézett, kijelentve: *»Ciprus jelenleg történelmének válságos perceit éli. A ciprusiak készek ar-*

kulképviseletei elé vonultak, tiltakozva a tervezett NATO-beavatkozás ellen. *A szovjet nagykövetség épülete elé érve, a tüntetők köszöntötték a Szovjetuniót, a ciprusiak őszinte barátját.*

A ciprusi parlament hétfői ülésén egyhangú határozatot hozott, amelyben *visszautasitja a NA-*

Plesznivy Károly

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

19.. FEB 1

NAPLÓ

Február 1

Svájci művészek alkotásaiból plakátkiállítás nyílt meg pénteken a Kulturális Kapcsolatok Intézetének Dorottya utcai bemutató szalonjában. A megnyitón Plesznivy Károly, a Magyar Képzőművészek Szövetségének főtitkára mondott beszédet, majd dr. Adelbert Koch, a Svájci Államszövetség budapesti nagykövete ismertette a tárlat anyagát.

... 221—293, 428—351.
(10 órától): 221—290.
ófizethető a helyi (Budapesten
vataloknál és a kézbesítőknél.
ónapra 15.— forint.
: Soproni Béla igazgató.
25.003

si (iker,
adó, Lenin
III. 9. —

KÁS

pontban 2

Eleseréiném 2 szoba komf., telefonos, második emeleti, hetedik kerületi utcai lakásomat (harmadik szobában idős, magányos társbérlő, csak elő- és fürdőszoba közös) egy-

bát, lehet
sal, fürdő
nálattal
vagy Pozs
nyékén. C
tételeket
godt eleg
4128= jeli

Különbejá
bútorozott
szobát ker
tőleg Bu
jelig. a
téri hirde

Fiatal m
leti szobá

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Plesnivy Károly

MAGYAR NEMZET

1964 JAN 30

Január 30

Svájci plakátkiállítás nyílik meg, január [illegible]-én délben, a Kulturális Kapcsolatok Intézetének Dorottya utcai kiállító termében. Megnyitóbeszédet mond: Plesnivy Károly, a Magyar Képzőművészek Szövetségének főtitkára és dr. Adalbert Koch, a Svájci Államszövetség rendkívüli és meghatalmazott nagykövete.

nak, valamint *Molnár* Endr
a Központi Bizottság agitá
ciós és propaganda osztályá
nak helyettes vezetője.

A háromnapos tudományo
ülésszak részvevőit — köztü
a Szovjetunióból, Bulgáriából

1021

Új galéria Sopronban

● Néhány hete új bemutatóterem nyílt a műemlékekben gazdag, ódon hangulatú Sopronban. A Pannónia Szálló melletti régi épület újjászületett falai között kialakított kiállítóhelyiségben kétnyelvű (magyar és német) katalógus ismerteti meg a város lakóit és a turistákat a művészekkel és alkotásaikkal.

Október 14-től 28-ig *Plesnivý Károly* festő- és iparművész olajképeit, akvarelljeit, gobelinjeit, textilgrafikáit (szitaeljárással készült, beszövött és hímzéssel dekorált művek) láthatják a képzőművészet kedvelői. A művész az Iparművészeti Főiskolán *Schubert Ernőnél* tanult szövött-anyagtervezést. Számos önálló kiállításon szerepelt műveivel itthon és külföldön, rendszeres résztvevője a kollektív képző- és iparművészeti bemutatóknak is. Több kitüntetés — érdemes művész, Munkácsy-díj — fémjelzi munkásságának eredményeit. Jelentős murális alkotásokat készített hazai és külföldi intézményeknek. Műveit a dekoratívitás jellemzi. Mondandóját tömören fogalmazza meg, s csillapíthatatlan életszomj, a valóság humánus értékeinek felfedezése utáni vágy tükröződik műveiből.

cs.

KOLLÁR GYÖRGY festőművész tárlatát Szegeden, a Gulácsy Lajos teremben október 14-től 28-ig tekinthetik meg az érdeklődők. A fiatal művész Esztergomban él és dolgozik, s pályája szépségeit, rejtelmeit a mártélyi szabadiskolában nem kisebb művészektől tanulta, mint *Fodor József, Hézső Ferenc.* A természeti látvány, a valóság inspirálja alkotásra a festőt, de mélytűzű színekből, vibráló formákból, kavargó foltokból épített, dinamikus erejű vásznain önálló stílusú művész szuggesztív képi világát ismerhetjük meg. Mély gondolatait, érzékeny rezdüléseit próbálja megjeleníteni átéléssel, szenvedélyes, egyéni festői eszközökkel — hitelesen, meggyőzően. (Képünkön a Földfelhő II. című alkotása látható.)

TERMESZETTUDOMÁNYI MÚZEUM (Baross u. 13.) A Nemzeti Múzeumban Ásványok és kőzetek világa. Bemutató Magyarország madárvilágából. Kittenberger Kálmán emlékkiállítás (időszk. kiáll.). A Természettudományi Múzeum története. A földtörténet emlékei Magyarországon. Az őslények világa.

KÖZLEKEDÉSI MÚZEUM (XIV., Városligeti krt. 11. Tel.: 120—565) A vasút története a lóvasúttól 1945-ig. A mai vasút. A repülés története. A hajózás története. Az autó és a motor. A közúti közlekedés története a római kortól napjainkig (áll. kiáll.). A magyar vasút villamosításának 50 éve. 150 éves fővárosunk tömegközlekedése.

MEZŐGAZDASÁGI MÚZEUM (XIV., Vajdahunyad-vár. Tel.: 420—573). Ekék a XVIII—XIX. században. Az erőgép története. Erdőművelési kiállítás. Vadászat és vadgazdálkodás. A háziállatok kialakulása. Sertés- és juhtenyésztés története. A szarvasmarha tenyésztés története. A honfoglaló magyarok és a kora Árpádkor háziállatai. „Hazánk mezőgazdasága diákszemmel '82" című pályázat képzőművészeti anyagából rendezett kiállítás. „A gyógyítható bolygó". Szőlő és bor az ex libriseken. Bemutatkozik a Dán Mezőgazdasági Múzeum c. fotókiállítás, okt. 12-től. Időszk. kiáll.

SEMMELWEIS ORVOSTUDOMÁNYI MÚZEUM (I., Apród u. 1—3. Tel.: 351—934). Képek a gyógyítás múltjából (áll. kiáll.). Orvosi könyvek a kalocsai Érseki Könyvtárból. Nyitva: 10.30—18 óráig.

TŰZOLTÓMÚZEUM (X., Martinovics tér 12. Tel.: 672—190). A tűzvédelem fejlődése (áll. kiáll.). Tűzoltó érmek és jelvények (időszk. kiáll.) Nyitva: hétfő kív naponta 9—16 óráig, vas. 9—13 óráig.

POSTAMÚZEUM (VI., Népköztársaság útja 3. Tel.: 427—938).

MAGYAR BÉLYEGMÚZEUM (VII., Hársfa u. 47.).

BARTÓK BÉLA EMLÉKHÁZ (II., Csalán út 29. Tel.: 164—123) Emlékezés Kodály Zoltánra. Időszk. kiáll.

BAJOR GIZI SZÍNÉSZMÚZEUM (XII., Stromfeld Aurél u. 16. Tel.: 851—998). Nyitva: kedd, csüt. 15—19 óráig, szomb., vas. 11—18 óráig.

ÖNTÖDEI MÚZEUM (II., Bem József u. 20.) Nyitva: naponta 10—17 óráig.

TESTNEVELÉSI ÉS SPORTMÚZEUM (XIV., Dózsa Gy. út 3.) Magyarok az olimpiai játékokon c. kiáll.

EVANGÉLIKUS ORSZÁGOS MÚZEUM (V., Deák tér 4.).

LISZT FERENC EMLÉKSZOBA (VI., Liszt Ferenc tér 8. III. em.) Nyitva: hétfőn és csüt. 14.00—16.30-ig.

PESTERZSÉBETI MÚZEUM (XX., Kossuth L. u. 69.) Helytörténeti emlékek a XX. kerület múltjából (áll. kiáll.). Molnár Eszter festőművész kiállítása, nov. 6-ig.

A KIÁLLÍTÓTERMEK PROGRAMJÁBÓL

A kiállítások, hétfő kivételével, naponta 10—18 óráig látogathatók, az ettől eltérő nyitvatartásokat külön jelezzük.

MŰCSARNOK (Hősök tere) Barcsay Jenő festőművész, N. Schöffer szobrászművész kiállítása.

FÉNYES ADOLF TEREM (VIII., Rákóczi út 30.) A gyermekkor tárgyai I. (bölcsődéseknek, óvodásoknak).

HELIKON GALÉRIA (V., Eötvös Lóránd u. 8.) Kováts Albert kollázsai.

BARTÓK '32 GALÉRIA (XI., Bartók Béla út 32.) XI. kerületi festőművészek kiállítása. Nyitva: keddtől péntekig, 14—19 óráig, szomb., vas. 10—19 óráig.

ÓBUDAI PINCEGALÉRIA (III., Fő tér 1.) Berhidi Mária szobrászművész kiállítása. Nyitva: hétköznap du. 2—6-ig, szomb., vas. 10—6-ig, hétfőn zárva!

VIGADÓ GALÉRIA (V., Vigadó tér 2.) EUCEPA — Nemzetközi papír- és nyomdaipari kiállítás.

STÚDIÓ GALÉRIA (V., Bajcsy-Zs. u. 52.) Fábián Pál festőművész kiállítása.

DUNA GALÉRIA (XIII., Rajk László u. 95.) Kelemen József formatervező kiállítása.

VÁRSZÍNHÁZ GALÉRIA (I., Színház u. 1—3.) Tóth György fotóművész kiállítása. Nyitva: naponta 14—18.30-ig.

ISKOLA GALÉRIA (XXI., Rákosi Endre u. 138—140.) Onódi Béla kiállítása. Nyitva: vas. kiv., naponta 10—6 óráig, szomb. 2—6-ig.

FŐVÁROSI TANÁCS GALÉRIÁJA (III., Lajos u. 158.) Bernáth—Pátzay—Szőnyi kiállítás. Hagyomány II. a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának kiállítása.

FŐVÁROSI TANÁCS JÓZSEFVÁROSI GALÉRIÁJA (VIII., József krt. 70.) Ékszer kiállítás.

FŐVÁROSI TANÁCS ÓBUDA GALÉRIÁJA (III., Fő tér 1.) Szociografika.

Az alábbi kiállítótermek naponta 9.30—18 óráig, szomb. 9—14 óráig látogathatók, vas. zárva.

MEDNYÁNSZKY TEREM (V., Tanács krt. 26.) Puskás Imre festőművész kiállítása.

DERKOVITS TEREM (VI., Lenin krt. 63.) Halasi Horváth István festőművész kiállítása.

MÚZEUMI ÓRÁK, ELŐADÁSOK, HANGVERSENYEK

MAGYAR NEMZETI MÚZEUM

Szombaton, 16-án, du. 4-kor: A régész munkája — előadás vakoknak és csökkentlátóknak.

Vasárnap, 17-én, de. 11-kor: Hunok, germánok, avarok — múzeumi délelőtt szülőknek és 7—12 éves gyermekeknek.

Kedden, 19-én, du. 6-kor: Az Osztrák Nemzeti Galéria — előadás.

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA

Szombaton, 16-án, du. 3-kor: filmvetítés (angol nyelvű). Du 4-kor: „Színház az egész világ" — a Schola Hungarica, a Balassi Bálint lant-trió és a Magyar Zsoltárosok koncertje.

Vasárnap, 17-én, de. 11-kor: Vasárnapi kórusmuzsika. Közreműködik: a Budapesti Madách Imre Gimnázium énekkara. Vezényel: Takács László.

Kedden, 19-én, du. ½6-kor: az MNG Klubjának foglalkozása.

BUDAPESTI TÖRTÉNETI MÚZEUM

Vasárnap, 17-én, de. ½12-kor: Reneszánsz Kórusmuzsika. Közreműködik: a KPVDSZ Bartók Béla kórusa. Karnagyok: Csik Miklós és Körtvélyesi Oszkár.

NÉPRAJZI MÚZEUM

Csütörtökön, 14-én, du. ½5-től ½6-ig: „Gyermekjátszó". Közreműködik: a Boróka együttes.

MAGYAR MUNKÁSMOZGALMI MÚZEUM

Vasárnap, 17-én, de. 11-kor: Pályaválasztási rendezvény diákoknak. — Közlekedés, szállítás, hírközlés.

A múzeumi TIT tárlatvezetések a TIT műsoránál találhatók!

Plesnivi Károly

MH SAJTÓFIGYELŐ
MEHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1982 OKT 2 1
PESTI MŰSOR

festő - iparművész

CSONTVÁRY TEREM:

„...szebbé tenni életünket, hétköznapjainkat"

● A petróleumlámpa törött üvegével áll az asztalon. Ki tudja, mióta nem világít már? Mellette megszegett kenyér, az ablak üvegén tompán beszűrődik a fény. Az ünnepélyes színek mintha csak a művész gyermekkori emlékei volnának csupán. De ez a visszaidézés megszépíti a múlt szegénységét, valamiféle nyugodt, csöndes világot elevenít meg. *Dezső József* vásznai élettellek, színekre, színrendszerekre építettek. Minél zaklatottabb világunk, minél ziláltabb, illetve rezignáltabb kedélyállapotunk, annál elevenebbek, vidámabbak képei. Mintha ezzel próbálná oldani, kompenzálni, szebbé tenni életünket, hétköznapjainkat. Régebben a formai, a plasztikai elemek, a rajzosság dominált kompozícióin, ma már a tér és a ritmus, a színharmónia az elsődleges, bár a természeti forma jegyei most is megtalálhatók alkotásain. A föld, az ég, a nap, a fa, a röppenő madarak állandó és visszatérő motívumai. Számára a föld olyan, mint a kenyér, nemcsak megjelenítésében, tartalmilag is. Érzelmeit, hangulatait próbálja megfogalmazni, a látás nyelvén kifejezni. Keresi a színek értelmét, lényegét, kutatja lehetőségeit. Izzó vörösei mély barnái, ünnepélyes lilái, narancsai, sárgái, optimista kékjei, nyugtató zöldjei, egymásba kúszó, átsejlő árnyalataikkal vagy foltszerű, dekoratív megoldásaikkal kifejezőek. A *Naplementét*, az *Alkonyat madarakkal-t*, a *Magányos fát*, a *Szántóföldet* is a természeti élmény inspirálta, és puritán egyszerűségükkel, érzékletes színeikkel expresszív erejűek. Rajzai képileg tiszta, egyértelmű fogalmazásúak, szerkezetileg jól felépített kompozíciók.

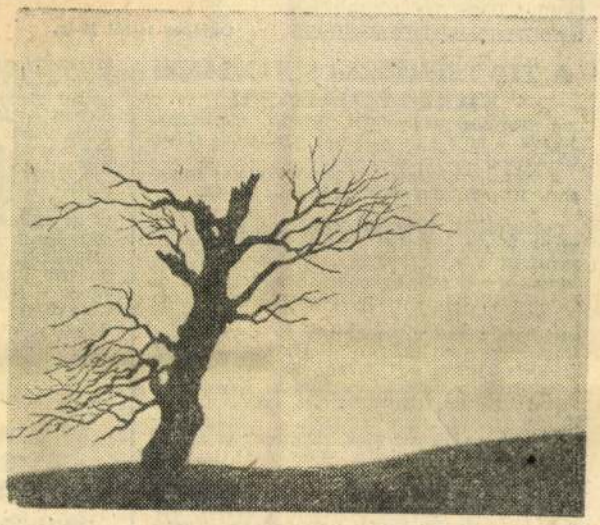

Magányos fa.

Dezső József képeivel harmóniáért, a nyugodt, kiegyensúlyozott életért harcol.

Csorba Mária

BEMUTATKOZUNK...

Ez a címe annak a rendezvénysorozatnak, amelyet a Magyar Munkásmozgalmi Múzeum — a Fővárosi Tanács, a KISZ Budapesti és Pest megyei Bizottsága, valamint a szakági szakszervezetek illetékeseinek támogatásával *Szakoktatás és szakképzés a fővárosban* című kiállítás keretén belül szervez vasárnap délelőttönként. E találkozók célja elsősorban a pályaválasztás előtt álló fiatalok segítése. Minden alkalommal (november 28-ig) más-más szakcsoportok képviselőivel ismerkedhetnek meg a látogatók. A szakmunkástanulók és az ifjú munkások tájékoztatják az érdeklődőket nemcsak a szakmájukról, hanem iskolai, üzemi, mozgalmi tevékenységükről, sőt szabad idejük eltöltéséről — kultúra, sport — is. Ezeken a találkozókon ismeretterjesztő filmeket is vetítenek, és működő modellek makettek is láthatók.

A múzeum munkatársai a nagyobb létszámú csoportok jelentkezését a **160-100** as telefonszámon várják.

TIT-PR

Ok...

A TIT TERMÉSZETTUDOMÁNYI STÚDIÓ ELŐADÁSAI

A Természettudományi Stúdió előadásaira jegyek a stúdió pénztáránál válthatók. Elővétel naponta 8.00—17.30 óráig.

A Természettudományi Stúdió címe: Budapest, XI., Bocskai út 37. Telefon: 667-622.

Csütörtökön, 14-én, du. 6-kor: A Galambász Szakkör rendezésében GALAMBOK FELKÉSZÍTÉSE A KIÁLLÍTÁSRA. Előadó: Repkényi István. Természetfényképezés című sorozat A FELSZERELÉS. Korszerű fényképezőgépek, objektívek és használatuk — Elektronikus és automata gépek használhatósága a természetfényképezés területén — Nagy teljesítményű új üvegfajtákat tartalmazó teleobjektívek — Színszűrők, tartozékok és filmek. Előadó: dr. Perlaky László. ÜZBEGISZTÁN ŐSI FÖLDJÉN II. Buhara, az iszlám támasza, a kultúra központja — Az emírek vára, palotája: az Ark — Az emírek nyári palotája — A Ljabi Hauz tér keleti hangulata — Naszredin Hodzsa városa — Az óváros iszlám emlékei — A Szamoridák mauzóleuma. Előadó: Szentirmai József. Színes diaképek. Du. 5-kor: Pályaválasztási estek NYOMDAIPARI SZAKMÁK. A MAFILM Népszerű-Tudományos Filmstúdió nyomdaipari szakmákat bemutató filmjeinek vetítése. Bevezetőt tart és a kérdésekre válaszol a Fővárosi Pályaválasztási Intézet munkatársa.

Pénteken, 15-én, du. 6-kor: Az Akvarista Szakkör rendezésében KISFILMEK VETÍTÉSE. A HCC (Komputerkészítők Klubja) rendezésében TLOPPY-DISZKEK. Előadó: Lukács László. A napfényes Hellasz című sorozat A GÖRÖG SZIGETVILÁG. Hajókirándulás az Égeitengeren — Aigina-, Szirosz-, Tinosz-szigetek — Apollón isten szülőhelye Délosz szigetén — A 300 kápolna és a szélimalmok szigete: a csodálatos Mikonosz. Előadó: Csák Tamás mérnök. Színes diaképek. A HŐ- ÉS JÉGTECHNIKA MODERN OKTATÁSA — a nyugati országok oktatási módszerei — felszerelésismeret — mentéstechnika. Előadó: Neidenbach Ákos.

Hétfőn, 18-án, du. 6-kor: A Hajózástörténeti Klub rendezésében A FELFEDEZÉSEK KORÁNAK HAJÓTÍPUSAI. Előadó: dr. Marjai Imre. A Gombász Szakkör rendezésében HATÁROZÁSI GYAKORLAT. Vezeti: dr. Urai Pál. Du. 5-kor: Környezetkímélő, növényvédelmi szaktanfolyam CSONTHÉJAS GYÜMÖLCSÜEK NÖVÉNYVÉDELME. Du. 6-kor: A TÜZES SZIGET: SZICÍLIA I. Megközelítjük Szicíliát — Az Eoli-szigeteken, a tűz és szél isteneinek hazájában — Ami Csontváry vásznára kívánkozott: Taormina. Előadó: Gyökér István. Színes diaképek.

Kedden, 19-én, du. 6-kor: Az Ásványbarát Szakkör rendezésében KLUBNAP — ÁSVÁNYHATÁROZÁS. A Tudományos-Fantasztikus Klub rendezésében SCI-FI ÉS KÉPZŐMŰVÉSZET. Du. 5-kor: Környezetkímélő növényvédelmi szaktanfolyam CSONTHÉJAS GYÜMÖLCSÜEK NÖVÉNYVÉDELME. Du. 6-kor: Nyugat-Tibettől az Andaman- és Nicobar-szigetekig című sorozat RÁDZSPUTOK [illegible] JÉN. A szikhek hazájában — Amritsar — Sivatagi erődök — Bikaner — Sókertek a sivatagban — Jaipur, a rózsaszín város. Előadó: Móga János egyetemi hallgató. Színes diaképek. Az Ország-Világjárók Baráti Köre és a TIT Stúdió rendezésében MADRIDTÓL MADRIDIG II. Előadó: dr. Batizi László.

Szerdán, 20-án, du. 6-kor: A Macskatenyésztő és Macskakedvelő Szakkör rendezésében KLUBNAP. A Gombász Szakkör rendezésében ALAPFOKÚ GOMBAISMERŐI TANFOLYAM. 88 NAP BRAZÍLIÁBAN II. Rio, a csodálatos város — Minas Gerais állam kincsei, barokk templomai — Congonhas, Ouro Preto — A nagy Itatiaia park — Minas ásványvizei, ásványkincsei — Santos és a hódítók útjai: — A Praia Grande 60 km-es strandja — Sao Paulo — Karneváli Rióban. Előadó: Fazekas Mátyás. Színes diaképek, brazil és paraguai népzene.

A JÓZSEF ATTILA SZABADEGYETEM PROGRAMJÁBÓL

Csütörtökön, 14-én, du. 6-kor: „PIRAMIS ÉS DÁVID CSILLAG" — KÖZEL-KELETI DIPLOMÁCIÁK ÉS HÁBORÚK (Kossuth Klub, VIII., Múzeum u. 7.) — KÉPEK AZ ŐSKŐKOR KUTATÁSTÖRTÉNETÉBŐL (Magyar Nemzeti Múzeum, VIII., Múzeum krt. 14—16.) — AZ ANTIK TRAGÉDIA. AISZKÜLOSZ, SZOPHOKLÉSZ, EURIPIDÉSZ (ELTE Jogi Kar, V., Egyetem tér 1—3., I. terem) — KÖZNYELV ÉS KÖLTŐI NYELV; A KÖLTŐI KÉPEK (Szabó Ervin Könyvtár, VII., Kertész u. 15. em. Kezdete: 17.30 órakor).

Pénteken, 15-én, du. 6-kor: A BARÁTSÁG, MINT PSZICHOLÓGIAI PROBLÉMA (ELTE TTK, B épület, VIII., Múzeum krt. 4.).

Vasárnap, 17-én, de. 11-kor: HUGO VAN DER GOES (Szépművészeti Múzeum, XIV., Dózsa Gy. út 41.).

Hétfőn, 18-án, du. 5-kor: VÁROSOK, ÉPÜLETEK, MŰEMLÉKEK (Építőművészek Szövetsége, VIII., Dienes L. u. 2.) — BCD KÓD, GRAY KÓD TULAJDONSÁGAI KÓDOLÓ ÉS DEKÓDOLÓ ÁRAMKÖRÖK (Budapesti Műszaki Egyetem, XI., Műegyetem rkp. 3. II. em. 64. Kezdete: 6 óra).

Kedden, 19-én, du. 5-kor: TANTESTÜLET, KÖZÖSSÉG, DEMOKRÁCIA (KISZ-iskola, II., Bimbó út 7.) — A REAGAN-KORMÁNYZAT KÜLPOLITIKÁJÁNAK JELLEMZŐ VONÁSAI (HNF Klub, VIII., Rákóczi tér 2. Kezdete: 6 óra) — VIKTÓRIA KIRÁLYNŐ (A KONVENCIONÁLIS ANGLIA-KÉP NÉVADÓJA) (ELTE Jogi kar, V., Egyetem tér 1—3., I. terem. Kezdete: 6 óra) — AZ OSZTRÁK NEMZETI GALÉRIA (Magyar Nemzeti Múzeum, VIII., Múzeum krt. 14—16. Kezdete: 6 óra) — A MAGYAR TRAGÉDIA ELŐRELÁTÓ KÖLTŐJE: ADY ENDRE (Fáklya Műv. Központ, VI., Csengery u. 68. Kezdete: 3 óra) — SZÍNES FÉNYKÉPEZÉS A KEZDETTŐL NAPJAINKIG (ELTE Bölcsészettudományi Kar, V., Pesti B. u. 1. félem. I. Kezdete: 6 óra) — A KÖZÉP-TISZA-

1021

Plesznivy Károly textilművész

1982.X.14. Televizió 1 S.Gy

TV híradó 1

- Plesznivy Károly Munkácsy-díjas érdemes művész munkáiból nyílt kiállítás a Képcsarnok Soproni bemutató termében. Alkotásain keresztül sokszínű egyéniséget, kísérletező kedvű művészt ismerhet meg a tárlat látogató. Plesznivy Károly az 50-es évek derekán textilművészként kezdte pályáját. Sopronban is kiállított néhány gobelintervet és mellettük a kész szőnyeget. A textilia dekorativ montázsok készítésére is alkalmas. A levél halála c. képén a szines szövet és a papir felhasználásával kelt izgalmas térhatást a művész. A szövetalapu szitanyomatok a legujabb technikai kísérletek eredményei. A művész aquarell festőként és grafikusként is bemutatkozik a Képcsarnok Soproni termében, ahol a tárlat mától 2 hétig tekinthető meg.

Plesnivi Károly festőművész

1975. V. 18. 11.50. Petőfi / / V.

Láttuk, hallottuk

- Most néhány aktuális kiállitásra hivjuk fel hallgatóink figyelmét.

- TEgnap délben nyilt meg az Ernst Múzeumban a jubileumi karikatura kiállitás.

- Május 22.-ig tekinthető meg, Plesnivi Károly festőművész tárlata, a szombathelyi Derkovits Gyula teremben.

- gyarnosak május 22.-ig tart nyitva, Tóth Árpád festőművész kiállitása Kecskeméten, és Garabuczi ÁGnes tárlata Miskolcon, a Szőnyi István teremben.

- A debreceni Medgyesi Teremben, az iparmüvészet iránt érdeklődők, 6 fiatal müvész bemutatóját tekinthetik meg.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1975 MÁJ 18
Vas Népe

Plesnivy Károly, Munkácsy-díjas festőművész 1021 és épületében.

Üde színek, tömör fogalmazás

Plesnivy Károly festőművész kiállításáról

A múlt hét közepén nyílt meg Szombathelyen a Képcsarnok Derkovits Gyula kiállítótermében Plesnivy Károly festő- és iparművész kiállítása. Már a megnyitó napján sokan megtekintették a főleg akvarellekből álló színvonalas kiállítást. Azóta is naponta sok látogatója van.

Mindenekelőtt ismerkedjünk meg a kiállító művésszel. Plesnivy Károly 1930-ban Zsigárdon született. 1953-ban végzett az Iparművészeti Főiskola gobelin-tanszakán Ferenczy Noémi növendékeként. 1957-ig textiltervező a nagyiparban. Ezt követően évekig a Magyar Képzőművészek Szövetségének főtitkára. 1960 óta az Iparművészeti Főiskola docense, a gobelin- és szőnyegtervező szakcsoport vezetője. 1954 óta részt vett minden jelentősebb iparművészeti tárlaton. A 60-as évektől mint festő és grafikus, több képzőművészeti rendezvényen szerepelt. Önálló tárlata 1958-ban a Csók István Galériában, 1961-ben Szófiában, 1973-ban Veszprémben és a Fészek klubban volt. Az utóbbi két helyen akvarelljeit mutatta be. A Kilencek több kiállításának résztvevője. Egyes munkái eljutottak Moszkvába, Prágába, Bernbe, Tokióba, a Velencei Biennáléra. 1961-ben iparművészeti eredményeiért Munkácsy-díjat kapott.

★

A mostani szombathelyi kiállításán is meggyőződhettek az érdeklődők a művész erőteljes egyéniségéről, életszeretetéről, mely szinte minden akvarelljéből sugárzik. Kerüli a borongós hangulatot, témáit igyekszik summázottan, de mindenkor közérthetően előadni. Derűs, üde színvilága pedig kitűnően harmonizál a kompozíciókkal és a tartalmi mondanivalóval. Akvarelljeiről a magas szakmai felkészültség, hozzáértés, és a munka szeretete tanúskodik. Egyben bepillantást enged nyújtani az iparművész felfogásmódjába, ugyanis a dekorativitásra való törekvés ezt példázza.

A tárlaton 35 akvarellt, linómetszetet, monotypiát, és hét olajfestményt állított ki a fiatal művész.

Az akvarell közismerten olyan műfaj, ahol gyorsan és pontosan kell dolgozni, kevésgyon frappáns, magvasan tömör tolmácsolású a *Badacsony* című kompozíció. Itt a néző a hegyet a déli partról látja, meglehetősen szokatlan perspektívából. A dombtetőről láttatott Európa-szerte ismert bazaltkúp teljes egészében tárulkozik a néző elé. Hasonlóan nagyvonalú előadásmódról tanúskodik a *Tengerpart* című kompozíció. Itt mindenekelőtt a napfény és a párás levegő összjátékáról kell szólni. Nehéz feladat, de a fényjelenségeket anyaggal, festékkel kitűnően tudta visszaadni a művész. Ennek mintegy párja lehet a kékbe ágyazott narancs és zöld színekre épített *Tündérszikla* című kompozíció. Ez utóbbi erőteljes Cezanne hatásról vall.

★

Érdemes mindenkinek megtekinteni a kiállítást, aki a szépet a képet szereti, kedveli. A Munkácsy-díjas Plesnivy Károly szép anyagot hozott Szombathelyre.

Zentai Pál
Foto: Jákfalvi Elemér

Két figura.

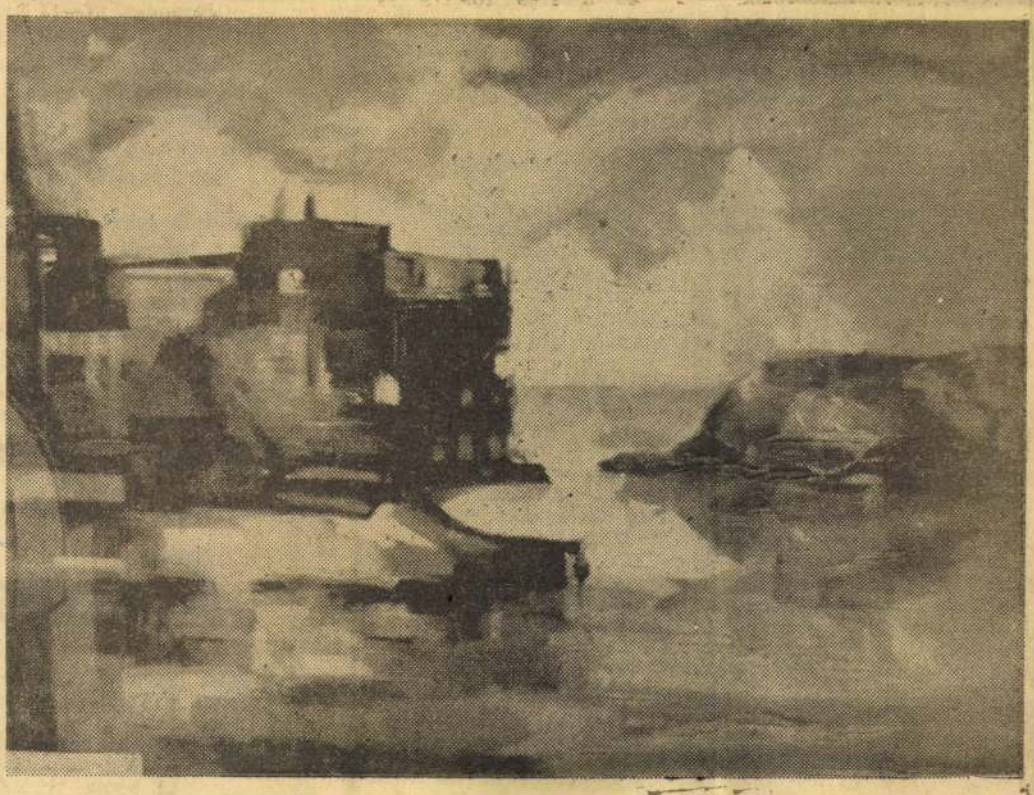

Tengerpart.

Szép, komoly eszmecseréket

„Én hiszek a szóban. A nyelvben."
(Juhász Ferenc)

A Magyar Nyelv Hetét egy érdekes, gondolatébresztő beszélgetés formájában nyitották meg Szombathelyen. A Berzsenyi Könyvtár előadótermében mondták el anyanyelvünk mai állapotával kapcsolatos véleményüket a tanárképző főiskola nyelvi tanszékének tanárai. A hallgatóság érdeklődéssel figyelte az eszmecserét, de közülük senki nem folyt bele a vitába. Ez érthető, hiszen hirtelen támadt gondolatokat rendszerezni, kerek nyelvi formába önteni, rögtönzött hozzászólásként igényes, értő közönségnek kifejteni nem könnyű dolog. A hallgatóság passzivitása tehát nem közönyt, érdektelenséget takar, hanem egy adott helyzetből fakadó természetes magatartás megnyilvánulását. Az ott elhangzottak továbbélnek bennünk, újabb gondolatokat, rádöbbenéseket ébresztenek. Íme néhány közülük:

Mi az oka annak, hogy a ma emberének stílusa, kifejezőkészsége egyre igénytelenebb, szürkébb, szegényesebb? (Itt nem elsősorban a kevésbé művelt emberekről, hanem az érettségizett vagy akár egyetemet végzett, önmagukat a művelt rétegekhez soroló egyénekről van szó.)

A kérdés rendkívül összetett problémát takar, melynek én csupán egyik összetevőjét próbálom megvilágítani. Bevezetésül álljon itt három idézet:

„De mikor aztán a vacsorának vége,
Nem nehéz helyen áll a koldus beszéde;
Megered lassanként s valamint a patak,
Mennél messzebbre folyt, annál inkább dagad.
Az idősb fiú is leteszi a könyvet,
Figyelmes arcával elébb-elébb görnyed;
És mihelyt a koldus megáll a beszédben:
„Meséljen még egyet" — rimánkodik szépen.

„Nem mese az gyermek", — így feddi az apja,
Rátekint a vándor és tovább folytatja;
Néma kegyelettel függenek a szaván."

Így ír Arany János Családi kör c. versében a honvédről, kinek színes beszéde nyomán megelevenednek a közelmúlt, a szabadságharc nagyszerű és tragikus eseményei egyaránt.

„Borozgatánk apámmal;
Ivott a jó öreg,
S a kedvemért ez egyszer —
Az isten áldja meg!

Soká nem voltam otthon,
Oly rég nem láta már,
Úgy megvénült azóta —
Hja, az idő lejár.

Beszéltünk erről, arról,
Amint nyelvünkre jött;"

Ki ne ismerné Petőfi híres versét, az Egy estém otthon-t? Mégis valahányszor olvassuk, magával ragad közvetlensége, a meghitt családi együttlétet oly természetes egyszerűséggel felvillantó képsora.

„Régi, szelíd esték, ti is emlékké nemesedtek!
Költőkkel s fiatal feleségekkel koszorúzott
tündöklő asztal, hova csúszol a múltak iszapján?
hol van az éj, amikor még vígan szürkebarátot
ittak a fürge barátok a szépszemű karcsú pohárból?"

A halálközelség fojtogató légkörében idillt varázsolva képzeletében emlékezik Radnóti mindarra, ami szép volt, élményt nyújtott, emberek, barátok összetartozását jelentette.

A három idézet hangulati egyezésén kívül még egy rokon vonást tartalmaz. Mindegyik olyan családi, baráti együttlétet villant fel, amelynek fő célja, hogy a résztvevők feloldódjanak egymás társaságában, közel kerüljenek egymáshoz érzelmi — eszmei síkon. Mindez pedig a meghitt beszélgetés során valósul meg.

A beszélgetés, az igazi, ráérős, hangulatos beszélgetés hiányzik ma sokak életéből! Kutassunk csak a közelmúlt magánéletünkkel kapcsolatos eseményeiben! Találunk-e vajon olyan jellegű együttlétet, amit a fent idézett szemelvények sejtetnek? Ne áltassuk magunkat! Bizony alig-alig van rá példa! Nincs rá igényünk? Nincs időnk? Vagy nem is tudunk már beszélgetni?

Már kisgyermek-korban kell megtanulni a beszélgetést, és nem szabad leszokni róla iskoláskorban és felnőttkorban sem. A beszélgetés aktivizálja szókincsünket, megtanít a gondolat és a szó fegyelmére. Erre pedig minden embernek nagy szüksége van. Megtanultuk már, hogyan kell új társadalmunkban jólétben élni, de még nem tanultuk meg, hogyan kell nyelvi tudatunkat magasabb szintre hozni, pedig ez is fokmérője egy nép kulturális szintjének, nemcsak az életszínvonal.

Próbáljuk megadni a beszélgetésnek azt a rangot, ami megilleti. Nem baj, ha mindez a tévénézés rovására történik. Gyermekünket is szoktassuk erre! Ne nyugodjunk bele a megszokott válaszba, amely a „Mi történt az iskolában?" — kérdésre többnyire az: „Semmi." Teremtsünk este olyan családi légkört, amelyben feloldódnak felnőttek, gyerekek egyaránt és elkezdenek mesélni, beszélni arról, ami történt. Ne sajnáljuk erre az időt! Fontosabb mint bármi más! Barátainkkal való együttlétünk fő célja ne a tévénézés, az ivás legyen, hanem az eszmecsere. Ne csak a munkahelyi eseményekről, de másról is essék szó. Hisz olyan sok minden történik a világban, az országban és a jó könyvekben, amit meg kell beszélni, amiről vitatkozni lehet és kellene. Az erre fordított idő megtérül. A szép, komoly eszmecserék során az ember egyénisége gazdagodik.

Marx soraival fejezem be: „Minél kevesebbet eszel, iszol, vásárolsz könyvet, jársz színházba, kocsmába, gondolkozol, szeretsz, elmélkedel, énekelsz, festesz, költesz, annál többet megtakarítasz. Minél kevesebb vagy, minél kevésbé nyilvánítod életedet, annál többet felraktározol elidegenült lényegedből."

Csuti Sándorné

Az

A közműve

Népművelők, pártmunkások, a közművelődést irányító, szervező pedagógusok körében igen kedvező visszhangra talált 1974-ben a Minisztertanács határozata a közművelődési alap létesítéséről. A határozat meghozatalakor a kormányt az a szándék vezérelte, hogy segítségére siessen azoknak az intézményeknek, közösségeknek, amelyek sikert ígérő kezdeményezéssel előrelendítik a művelődési munkát. A végrehajtási utasítás nem jelöli ki „tételesen", hogy milyen típusú közművelődési vállalkozások részesülhetnek az alapból. Hiszen a dolog lényege éppen ez: támogatni az értékes és megvalósítható elgondolásokat, s azokat a többletköltséget igénylő kezdeményezéseket, amelyeknek erkölcsi fedezetük van.

Az alap létrehozása a közművelődési párthatározat szelleméből következett, annak végrehajtását segíti. A

BESZE IMRE:

Munkáso

Kusza sorokban, nem si
hoznak magukkal esti á
Huszonnégyórás kábulatb
ébredeznek. A tegnap lá
barátként kezelt gép me

Aki hajnalban, álmos sz
azt figyeli, milyen a
S úgy dolgozik a két k
hogy neki négy is k
s ha reggel bevág egy f
öt forintot nyel, s
ha nincs melegvíz: kap
Csak önmagának kö

Aki lakása hűs kilincsét
lenyomva belép, s d
aki utódját — minden k
sajgó tenyérrel pofo
s ha vacsorára nem jön
munkába küldött fe
nem tör-zúz. Öreg bicsl
zsírt varázsol a ken

Közöttük lehet megtanu
a termelt munka m
Arcukba mar forgács és
olajszag, gőz, idő és
Közöttük élni hűs-szelíd
annak, ki utólag kö
Munkájukból születhet
Vagy éppen — tűző

SZTANISZLAV SZTRATIEV:

Csere

Ért a cseresznye, mentünk a Vasutas udvarába szüretelni.

Leszállt az este, csillagok gyúltak, de a hold nem látszott, a csoda tudja, merre jár néha — egész éjjel nem bújik elő. Gurko késett, mint mindig. Félórát kellett rá várnunk. Biztosan megint otthon fogták segíteni, és most deszkát gyalul a műhelyben.

— Az apja három nap alatt csinál egy kaptárt — mondta Toni. — Nyílásokkal, mindennel. Negyedik nap festi, és kész.

— Gurko szerint hat óra alatt is össze tudja ütni — jegyeztem meg. — Mínusz fél óra ebédszünet.

— Hiszi a piszi! — mondta Toni meggyőződéssel. — Ha tudja, miért nem csinálja?

— Mert akkor lemennének az árai — magyarázta. — Mindjárt más, ha azt mondja az ember, hogy őt naplg törte magát. Többet adnak érte.

— Lehet, hogy igazad van — engedett Toni. — Gurko

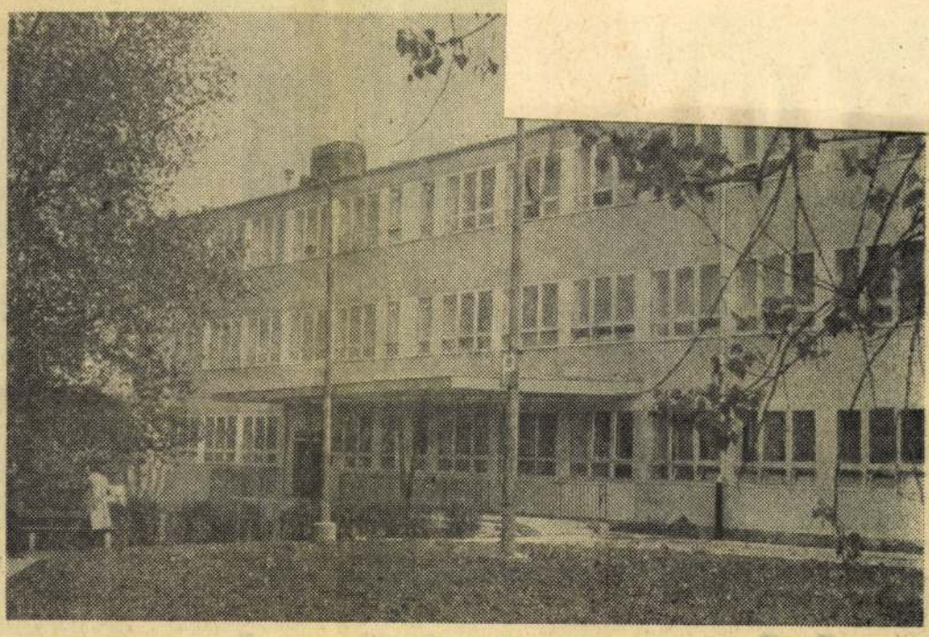

Átadták a MIK új telephelyét

Tegnap délután átadták Erenyőben a Miskolci Ingatlankezelő Vállalat új, központi telephelyét. Az egykori erenyői bányaüzem főépületét 107 nap alatt hozták rendbe a vállalat szocialista brigádjai kommunista szombatokon. Ide költözik a Dózsa György utcáról a MIK-központ, majd 1980-ig a gépészet, a főépítésvezetőség, s a szállítási részleg. A 14 holdas területen helyet kap az ingatlankezelő 38 telephelye is.

Az ügyfélszolgálati iroda egyelőre marad a régi helyén, a Hunyadi utca 19. szám alatt.

A tegnapi átadási ünnepségen, s az utána következő termelési tanácskozásokon részt vett *Kolláth Sándor*, a városi pártbizottság titkára, *Farkas György*, a szolgáltatóipari pártbizottság titkára és *Fekete György*, a HVDSZ megyei bizottságának képviselője. A tanácskozáson a vállalat igazgatója, *Nyíri István* beszélt a tavalyi feladatok teljesítéséről, s ismertette az idei terveket.

(Solymos László felvételei)

Felhős idő

Ma estig változóan felhős idő várható. Záporeső lehetséges. A délkeleti, déli szél időnként megélénkül. A felhős idő ellenére a kora délutáni hőmérséklet elérheti a 24 fokot is. Az esti hőmér-

Borsodi műszaki hetek

A DIGÉP VI. ötéves tervi fejlesztése

szereiről, mint a mikrofilmes technika alkalmazása, s egy új berendezés üzembe helyezéséről, alkalmazási lehető-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Plesnivy Károly, Munkácsy díjas festő- és iparművész

DÉLI HÍRLAP
1978 MÁJ. 31

1021

★ *A Rajzok című kállítás ma este hat órakor nyílik* *(Solymos felv.)*

Hét végi kalauz

RAJZOK

1969-ben rendezte meg először a Magyar Képzőművészek Szövetsége Észak-magyarországi Területi Szervezete és a Miskolci Galéria a Rajzok című kiállítást, ezúttal tehát tizedik alkalommal találkozhatunk a Borsodban, Miskolcon élő alkotók és a vendégművészek képeivel. A mindenkori grafikai biennálék mellett ez a kiállítás az egyedi rajzok fóruma, vagyis bepillantást enged az alkotói munka folyamatába, megismerteti a műhelyt is.

Tíz év hosszú idő, a tizedik bemutató idején már hagyományokról beszélhetünk. Ezek közé tartozik, hogy a kiállítást mindig a filmfesztiválok idején rendezik; a máshonnan érkező vendégekre is számítanak. De éppen így várják a műfaj városunkban élő kedvelőit, akik tudják, hogy a grafikusok mellett festők, szobrászok legkülönfélébb eljárással készült műveivel találkoznak. Az önálló igényű szén-, tus-, kréta- és ecsetrajzok mellett most is megtalálhatjuk a vázlatokat, tanulmányokat, részletrajzokat, vagyis három-három kép vall a többnyire jól ismert művészek jelenlegi munkásságáról. Mert bár a tárlat nem országos jellegű, az itt élők mellett ezúttal is találkozunk a valamiképpen Miskolchoz kötődő képzőművészek, köztük Ágotha Margit, Csohány Kálmán, Gacs Gábor, Kass János, Reich Károly, Würtz Ádám rajzaival.

A kiállítás ma este 6 órakor nyílik a Miskolci Galéria Kossuth utcában levő bemutatótermében; megnyitót *dr. Szabadfalvi József*, a Herman Ottó Múzeum igazgatója mond.

★ *Plesnivy Károly Munkácsy-díjas festő- és iparművész képeiből nyílt kiállítás tegnap a Képcsarnok Szónyi István-termében. Az Iparművészeti Főiskola docense, a szövött-falikép- és szőnyegtervező szakcsoport vezetője több mint másfél évtizede festőként és grafikusként szerepel képzőművészeti tárlatokon, külföldi bemutatók sora van mögötte. Miskolci kiállítása május 17-ig tekinthető meg.*

A Miskolcról induló turisták vasárnap reggel a Tiszai pályaudvarról 7.55-kor közlekedő ózdi vonattal utaznak Putnokig, s onnan a szép úton gyalog (vagy busszal) mennek Kelemérig. A kazincbarcikai vegyész természetjárók minden érdeklődőt szeretettel várnak a jelvényszerző túrasorozat befejező túrájára.

Görög—török—jugoszláv körútra indul a miskolci helyiipari természetjárók egy csoportja. Útjuk során egyebek között megtekintik Athént, az Olimposzt, Tekirdagot, Tróját, Isztambult, Szófiát, Belgrádot is . . .

Plesnivy Károly

Faliszőnyeg

Horváth Béla: Utkeresés./Plesnivy Károly ujabb munkái/
MŰVÉSZET,1979.november - 38.lap.

irányították a mestereket, akik a
ból kiinduló divatot követték. A
szabnak irányt, s ennek következ
erősebben éreztetve a hódítók k

A XIII–XIV. században a női
a jellemző. Az egyházi kegyszer
rozettákat vagy legyezőszerű p
a gazdaság és bőség érzését kelte
elterjedtek a geometrikus és fon
a rekeszzománc technikájának h
a balkáni népek művészetében
díszítés jellegzetes sajátossága: a

ácsolt ezüst füstölő,
. sz. vége, XIX. sz. eleje
ovói iskola)
st evangéliumi foglalat
ap és hátsó borító),
sz. első fele (Usztovói iskola)
klyetartó, kovácsolt ezüst, filigrán díszekkel,
sz. vége (Szófiai iskola)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MŰVÉSZET
Budapest
1979 NOV, 32. old.

Plesnivy Károly textilművészeti

2

1 *Plesnivy Károly: Faliszőnyeg, 230×690 cm, 1971, az MSZMP XIV. kerületi tárgyalóterme*
2 *Plesnivy Károly: Faliszőnyeg, 187×213 cm, 1973, a XII. kerületi Tanács házasságkötő terme (fotók Gyarmathy L.)*

A bolgár ötvösművészet a megújhodás korában

Bulgária ősi kultúrák hazája. Az országot Európa kelet–nyugati, észak–déli irányú történelmi útvonalai szelik át. Lakosai – görögök, trákok, rómaiak, szlávok és bolgárok – nagy számú kultúrtörténeti emléket hoztak létre, melyek közül sok művészi színvonalával és történelmi jelentőségével világhíressé vált. Az iparművészetek közül jelentős szerepet játszott az ötvösség. Az ötvösmunkák sokoldalú művészi feldolgozása lehetőséget nyújt, hogy végigkísérjük a különböző kultúrákból kölcsönzött stílusokat, s egyben azt is bizonyíthatjuk, hogy ezek a munkák különböző civilizációk termékeny találkozásainak gyümölcsei a bolgár földön. A bulgáriai török hódításoknak sem sikerült hosszú időre megállítani az ötvösművészet fejlődését. A hódítók magukkal hozták művészetük évszázados hagyományait, új technikai és díszítő elemekkel gazdagították a bolgár ötvösséget. Ha áttekintjük a megújhodás koráig a különböző korok gazdag archeológiai anyagát, meggyőződhetünk arról, hogy az ismeretlen népi mesterek munkáira nem jellemző az idegen ötvöskultúrák technikájának és díszítő elemeinek vak utánzása, mert az ország minden néprajzi területén olyan művészi örökséget hagytak ránk, amelyen áttört a helyi mesterek művészi látásmódja, megismételhetetlen életformai és nemzetiségi sajátossága. Ezzel magyarázható a trák művészeti minták vagy a bizánci udvarból való tárgyak hiánya. Megfigyelhető azonban a rokon jelenségek egész sora, amelyek a különböző történelmi korok azonos feltételeit mutatják. A késő középkorban a bolgár ötvösség a népi művészethez állt közel. A korábbi időkben azonban a feudális arisztokrácia igényei irányították a mestereket, akik a Velencei Köztársaságból és Bizáncból kiinduló divatot követték. A török időkben a lakosság igényei szabnak irányt, s ennek következtében a népi ízlés érvényesül, egyre erősebben éreztetve a hódítók keleti hatását.

A XIII–XIV. században a női ékszerekre a filigrán megmunkálás a jellemző. Az egyházi kegyszerek díszítésére stilizált ágakat, apró rozettákat vagy legyezőszerű palmettákat használtak, amelyekkel a gazdaság és bőség érzését keltették. Ebben a korban széles körben elterjedtek a geometrikus és fonott ornamentikák, s ezzel egyidőben a rekeszzománc technikájának használata is. A XV–XVI. században a balkáni népek művészetében új motívum jelenik meg, a keleti

1 *Kovácsolt ezüst füstölő, XVIII. sz. vége, XIX. sz. eleje (Usztovói iskola)*
2 *Ezüst evengéliumi foglalat (fedőlap és hátsó borító), XIX. sz. első fele (Usztovói iskola)*
3 *Ereklyetartó, kovácsolt ezüst, filigrán díszekkel,*

z útfélen

tom, ugyan mi vihetett rá egy roggyant, öreg tanyasi parasztot a pénzszerzés ilyen módjára, amikor pedig a tanyán tudvalévően sokféle módja van a haszonszerzésnek a tilosban való legeltetéstől kezdve a falopással bezárólag.

— Mikor történt ez?

— Mikor is...? Tán hatvanban...

— Nem próbálkozott belépni később sem?

— Dehogynem! Mikor kiszabadultam, látom, mind belement, csak én maradtam ki. Menni kell befelé nekem is, mondom magamban, nem jó sose farkaviginek lenni. De azt mondja az elnök: „Lajos bátyám, adja el a két lovát, akkor beszilgethetünk rula." De hát hogy adjam el magamtul? Mivel járjak be a tanyárul, tizenkét kilométerrül dógozni? Biciklizni nem tudok, már nem is igen tudnék beletanulni. Gyalo-

— Hol tegyem

— Mindegy. A

A kocsma előtt.

— Elvihetem

is.

— Jó lesz a

inkább, van itt

berem, a fia

magát, meglátog

valami innivalót is, ne vusuljik magánban szeginy...

Kikecmereg a kocsiból. Megint leüti fejéről a kalapot. Kabátujja beleakad a kilincsbe. Csizmája sarka nagyot koppan a küszöbön.

— Ahj! — neveti el magát az idétlenkedése miatt — Mintha kutyaólbul mászna ki az ember... mán ne vegye rossz vigrül... mert azért köszönöm. — s megemeli a kalapját.

— A literes üveg! — markolom fel és nyújtom ki az ablakon.

Az öreg fejedelmi mozdulattal hárítja el.

— Marad! Magának adom. Más egyebem nincs most.

Áll az útfélen. Öregen. Görbén. Feketén.

Intek neki s ráfordulok az útra.

És magammal vittem egy darabkát az érmelléki házamból...

Plesnivy Károly
gobelinművész egyetemi tanár.

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

KELET-MAGYARORSZÁG

1984 NOV 1 0

1021

A művésztanár

Plesnivy Károly életműve

Nevét a szakma az egész országban ismeri, hiszen a textil- a gobelinművészet egyetemi tanáraként az Iparművészeti Főiskolán számtalan tanítványt nevelt, akik alkotásaikkal sok helyütt jelen vannak. 1930-ban született Zsigárdon, 1953-ban szerzett diplomát Schubert Ernő tanítványaként a Magyar Iparművészeti Főiskolán. Mindvégig közéleti szerepet is betöltött festő-textiles pályájával párhuzamosan. 1980-ban nevezték ki az Iparművészeti Főiskola tanszékvezető egyetemi tanárává, kitüntették a Munkácsy-díjjal, 1980-ban érdemes művész lett. Újabban kisméretű textilképekkel kísérletezett, amelyek már tanítványaira várnak, hogy elképzeléseit folytassák. Képünkön: AKT című műve.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1978 11

Társadalmi Szemle

Plesnivy Károly

1021

Plesnivy Károly: Lenin

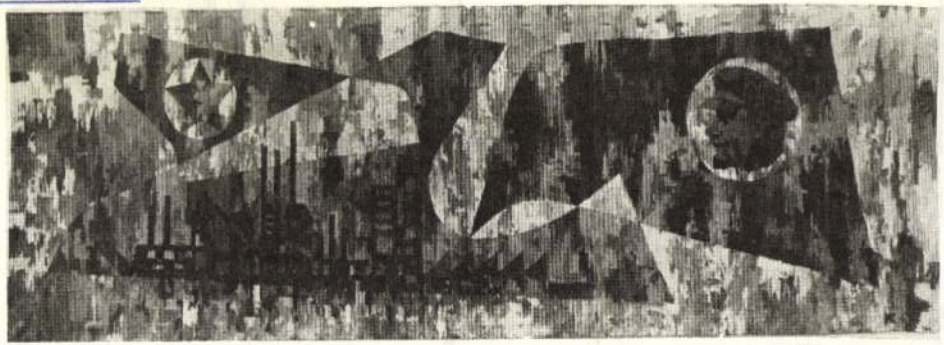

... segítséget adott az egész sz...

Sok cikke, tanulmánya folyóiratunkban jelent ... cialista gazdaság építésének elméletileg és gy... seivel foglalkozott. Ezekben is azt vallotta, hogy ... gadható el a tekintélyelv; hogy a szocialista é... komplexitásában kell megközelítenünk; hogy e... nak egymást kell segítenie, egymásból kell merí... ságait, alkotó jellegét végső soron a gyakorl... mérni.

Friss István elvtárs utolsó pillanatáig teljes értékű alkotó munkát végzett. Szoros kapcsolatban maradt társadalmi életünkkel, érzékenyen reagált a szocialista építés eredményeire és fogyatékosságaira, a fejlett szocialista társadalom megválaszolandó kérdéseire; új meg új elgondolásainak megvalósítását tervezte.

Emlékét megőrizzük, példájának követésére törekszünk.

Plesnivy Kávoly
festő

Plesnivý Károly (Zsigárd, 1930 –
festő

1953-ban diplomázott a Magyar Iparművészeti Főiskolán, majd 1957-ig lakástextiltervezőként a nagyiparban dolgozott. 1957-ben egy évig állami ösztöndíjas, majd a szőnyeg- és gobelíntervezés mellett évekig a Magyar Képzőművészet Szövetsége titkára és főtitkáraként vett részt a Képzőművészeti közélet alakításában. 1960-tól a Magyar Iparművészeti Főiskola docense, a Gobelín- és Szőnyegtervező Szakcsoport vezetője. A sajátos racka-szőnyeg kiszeletei mellett, több nagyméretű gobelínt és szőnyeget készített állami megbízásra. 1954 óta minden jelentősebb iparművészeti bemutatkozáson, majd később Képzőművészekkel együtt jelentkezett kiállításokon gobelínekkel, grafikákkal, akvarellekkel. Első önálló kiállítását 1958-ban rendezték meg a Csók Galériában és 1961-ben Szófiában. Munkáival szerepelt Moszkvában, Prágában, Tokióban, a Velencei Biennálén, Bernben. 1967-ben és 1973-ban Veszprémben, 1975-ben Szombathelyen állította ki munkáit. 1961-ben Munkácsy díjat kapott.

Kiállítása a muskolci Szőnyi István Szerenben
1978. május 4–17.

– Katalógus a Könyvtárban –

Plesz Antal, építész

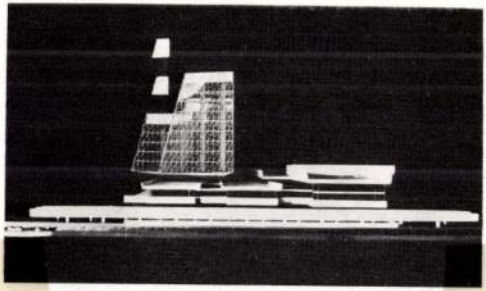

50

50. Amszterdami Városháza tervpályázat. Építész: Plesz Antal. 1968

Magyar Építőművészet, 1988, 3, 62. old

Plesz Antal, építész

Bodonyi Csaba: Bevezetés az Ésnaktorvonal működő Miskolci Építész Műhely munkáiba.

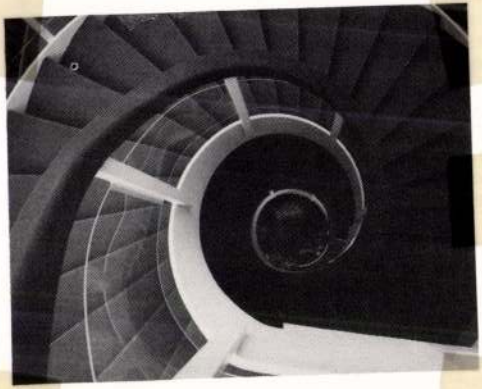

Juno szálló, Miskolc. Építész: Plesz Antal. Körlépcső.
Fotó: Heltay László

Művészlakások, Miskolc. Építész: Plesz Antal.
Az első tervváltozat modellfotója
Apartements of Artists. Architect: Antal Plesz. The model photo of the first variation

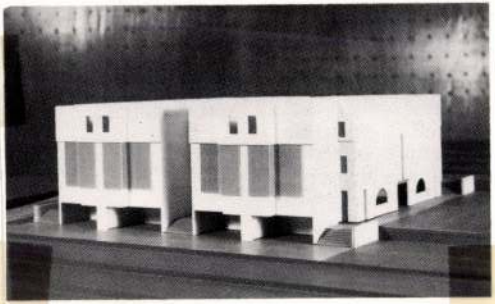

Magyar Építőművészet, 1988., 6., 4-old.

Amfiteátrum vagy romterület

Plesz Antal építész óbudai álmai

Girbegurba utcákat, belső udvaros házacskákat, kockás abroszos kiskocsmákat jelentett sokaknak Óbuda – a hajdani *Pannonia Inferior* része – nem is olyan régen. Olyan helyet, amelynek levegője van. A szó eredeti és átvitt értelmében. Meg szelleme és regénybe illő múltja. Aztán megindultak a buldózerek, letarolták a valóban egészségtelen, düledező házakat. A hetvenes évek elején pedig felépült a már akkor is nagy vitákat kiváltó, tízemeletes kocka- és „faluházakból" (merthogy anynyian laknak bennük, akár egy faluban) álló lakótelep = megakasztva még a Hármashatár-hegy felől fújó, tisztító szél útját is. Ma a Flórián téren betonkolosszus felüljáró vezet le az Árpád hídról a római kori katonaváros romjait rejtő, Aquincum felé tartó Szentendrei útra. Alatta, meg a környező házak alatt, elszánt régészeknek köszönhetően megmentett, hajdan pompás római fürdő, amit aztán vandál kezek meg a mostoha körülmények azóta is pusztítanak. Később, Óbuda-Újlak rekonstrukciója során, a Kolosy tértől a Galagonya utcáig húzódó területen kinőttek a földből a régi kereskedőházakra hasonlító épületek, amelyeknek örülhetnénk, ha nem terpeszkedne mellettük az oda nem illő irodaháztömb vagy a páváskodó „kék ház", hogy csak két példát említsünk. A fő baj itt is az, ami az egész országban: a városfejlesztést évtizedekig nem mindig szakmai és műemlékvédelmi szempontok, hanem lobbyérdekek határozták

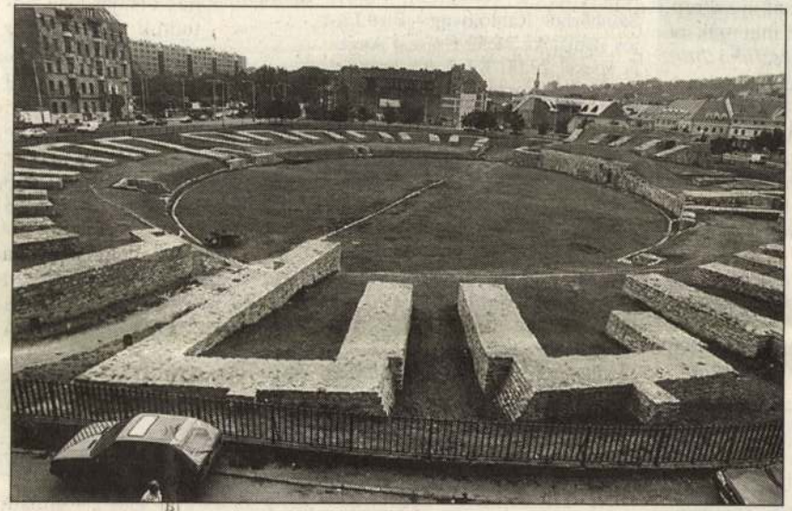

Az amfiteátrum maradványai ma

helyeztek ide légiót, amelynek ellátása, élelmezése fellendítette a mai Aquincum helyén felépült polgárvárost. Az V. századig pezsgett itt az élet. Azután elhalt a római közigazgatás, fokozatosan kivonult a katonaság. „Barbárok" vették birtokukba a terepet. Az antik világ maradványait a XIX. században kezdték el feltárni. A lakóépületek, fürdők, a *Mithras-szentély*, a vásárcsarnok romjait: gazdag leletanyagot őriz az *Aquincumi Múzeum*. Nem messze tőle, a Mocsár-dűlőnél, a vasúti töltés mögött bújik meg a polgárváros amfiteátruma. Évek óta legföljebb tigrisbukfenccel lehet megközelíteni – ahogy *Szegner* László alpolgármester mondja. Remény sincs rá, hogy láthatóvá tegyék. Pedig pusztul. De a kerületnek, ahol se szeri, se száma a római emlékeknek, van egy másik amfiteátruma is. A katonai. Ennek a maradványait láthatjuk a Nagyszombat, a Pacsirtamező, a Viador és a Szőlő utca által határolt négyszögben, a hajdani légiótábor déli részén. Összesen nyolc ilyen léptékű építmény emelkedett a nagybirodalomban. A miénket a Kr. u. II. században, Antonius Pius császár uralkodása idején építtette a II.

át jutott be a lelátókhoz. A külső körfal, amelyet 24 támpillér erősített, a küzdőtér szintjétől számítva tizennégy méter magas volt, egy része ma is megvan az *Árpád Gimnáziumra* néző oldalon. A mandula alakú aréna a római *Colosseuménál* nagyobb, négyezer négyzetméter. A lelátó hossztengelye 131,8 méter, keresztttengelye 108,4 méter. Az épület összterülete tízezer négyzetméter. A rommezőt *Gerő* László konzerváltatta 1942-ben. Azóta jó néhány terv készült megőrzésére, hasznosítására, de egyikből se lett semmi.

Szegner László alpolgármester, építész jól tudja, milyen kincset jelenthetne a kerületnek ez az épület, ha visszanyerhetné méltóságteljes alakját, és újra a körülötte élőket szolgálhatná, mint régen. Ha ismét benépesedhetne az aréna, amelynek falai között rengetegféle sport- és kulturális programot lehetne rendezni. Nem zsibvásárt! Ő vetette fel: készítsenek beépítési, építészeti és szerkezeti tanulmánytervet az amfiteátrumról és környékéről. Nem volt nehéz megnyernie az ötletnek az *Ybl-díjas Plesz* Antal építészt, aki óbudai.

Plesz Antal ráér *„hozomra"* dolgozni, mivel a nyugdíjából él. Valaha az *Iparterven* dolgozott – meséli a hajdani amfiteátrum melletti egyik kiskocsma kerthelyiségében, ahol az általa készített tervekről kérdezem. Arról beszél, hogy munkahelyén minden „gangon" volt legalább *„öt európai és egy világszám"*. Sokat tanult tőlük. Tanított az építészképző mesteriskolán. Amikor fél éve belefogott a munkába, tanítványai, barátai felsorakoztak mellette. *Ferencz* István, az *Iparművészeti Főiskola* tanszékvezetője készítette el az amfiteátrum modelljét, *Ivits* Iván mérnök a statikai számításokat, *Tisza* András építész a látványterveket, *Koncz* János építész pedig fotózott.

A készülő tervtanulmány eddig három változatot tárgyal – a hasznosítás, a gyalogos- és a gépkocsiforgalom (parkolás), a megjelenés, a szerkezet és a műemléki szempontok figyelembevételével. Mindegyik tiszteletben tartja a régi ívet, méretet, arányokat. A tett és az eredeti részeket. Mindhárom terv alapján kétezerötszáz–háromezer ember kényelmes befogadását teszi lehetővé az épület.

Az első változatban a „kalap", a lefedés dominál. Két, hajráfhoz hasonló, egymásnak támasztott, acélból készült óriás ívtartó veszi fel a nyomást, erre vannak rákötve a „madzagok", sok szálból sodort acélkötelek, amelyekre acélháló borul, erre kettős műanyag fedés kerül. A romfalakon egyszintes gyűrűépületben kapnak helyet a kiszolgálóterek. Parkolás a környező utcákban.

A második változatban marad az ívtartó szerkezet és fedés, de ebben Plesz Antal háromszintes épületgyűrűt képzel el. A lelátó és a küzdőtér fedett és fűthető. A kocsikat rámpán futtatja föl a negyedik szinti parkolóra, ahol körbe is lehet sétálni. Lenn, a parkban süllyesztett „odeon"-színpad van.

A harmadik változatban, amely már tetszik is megálmodójának, kis hajlású síkban, fekvő ívtartópárra függesztett kábelrendszer tartja az igény szerinti nap- és esővédő fedést. Az épület két-

az embereket – mondja a tervező. Fontosnak tartja, hogy az amfiteátrum rangjának méltó – lámpaerdős forgalom helyett – körforgalomra épülő előkészítő térrel rendezze a környezetet. Az amfiteátrum köré, az Árpád Gimnázium és a Nagyszombat utca felé árkádokat emelne, parkfoltokat, piazettákat alakíttatna ki. És persze rengeteg növényt helyezne el az utcákon meg az épület tetején. Hadd árasszanak talján hangulatot.

Hogy mindez alaposan felértékelné a kerületet, javítaná a városlakók és turisták életminőségét, ahhoz kétség sem fér. Szegner László és Plesz Antal hisz benne, hogy ha szakmailag és gazdaságilag megalapozott tanulmány készül, megvalósítása talán nem ütközik túlságosan nagy ellenállásba. A romterület állami tulajdon, de hogy ki a kezelője, az máig nincs tisztázva. Fontos lenne végre eldönteni, ki miért felel. Meg azt is, hogyan lehetett francia, német és spanyol tulajdonba adni a rommező körüli területet, amikor elfogadott rendezési terv nem készült az amfiteátrumra és környékére.

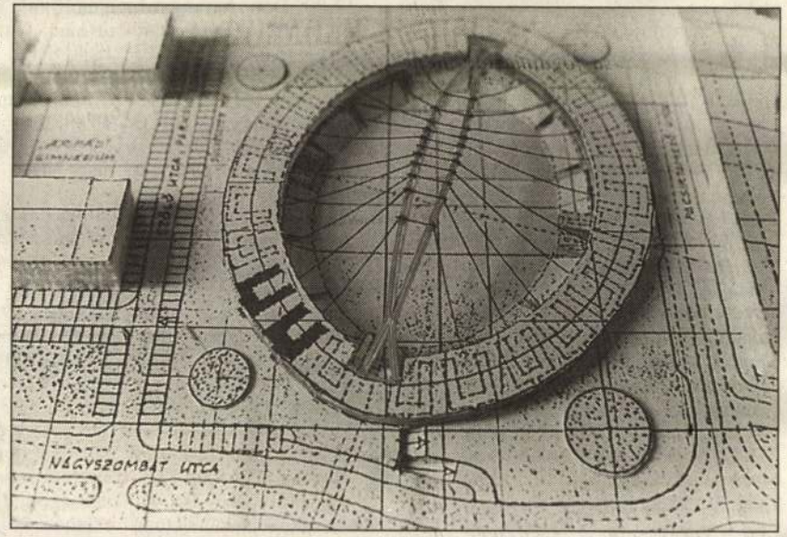

Az első tervváltozat modellképe

Schiller Zsuzsa felvételei

Plesz Antal javíthatatlan optimista. Már meghívót is tervezett az amfiteátrumavatóra. Ime: *„Anno MM … Délelőtt: Matiné keretében lesz még egyszer Budán kutyavásár. Délben: lukullusi ebéd a környező kocsmákban nektár nedűkkel. Délután gladiátorjátékok politikusokkal és oroszlánokkal. Este: Hetérák és hedonisták bacchanáliája ádá-*

SZOMBATI TELEVÍZIÓ

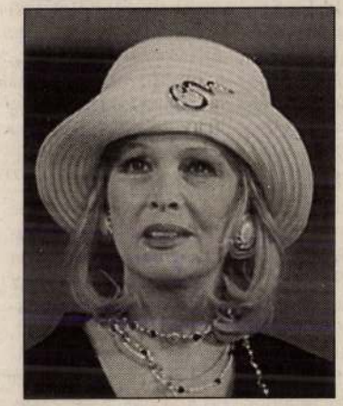

Tordai Teri (Tv 1, 20.30)

TV 1

6.00–8.00 Nap-kelte 8.00 Jó reggelt adj, Istenem! 8.10–9.05 Cartoon Network 9.10 Kapcsolj be! 9.10 Szél lengeti a fűzfákat – angol bábfilm 10.30 Idegenek – ifjúsági tévéfilm 11.05 Félelem a vadontól – angol ismeretterj. film 12.00 Déli harangszó, hírek 12.05 Népzenei magazin 12.30–13.50 Még egyszer! 12.30 Família Kft. 13.05 Hélene szeme – Megperzselt szívek 13.55 Autók 14.20 Válaszolunk... 14.30 Az élő tenger – kan. ismeretterj. film 15.00 Éjszakai vonat Katmanduba – am. film 16.40 Telis-televideó '97 16.45 Álljunk meg egy szóra! 16.55 Helló, Magyarország! 17.45 Panoráma 18.20 Szerencsekerék 18.50 Esti mese 19.05 Lottóshow 19.30 Híradó 19.55 Sporthírek 20.00 Magyarok cselekedetei 20.15 Nagy Katalin – angol–német–am. film 21.55 Mediterrán esték: Tűsarok – spanyol-francia film

TV 2

8.00 Gazdaképző 8.30 Hrvatska kronika 8.55 Unser Bildschirm 9.20 Ecranul nostru 9.45 Slovenski utrinki 10.10 Nasa obrazovka 10.35 Patrin – Üzenet – Vorba 11.05 Az [illegible] 12.05 Randó 12.45 17.00 Telesport 19.00 Hírek az unióról 19.05 Magyar táncpanoráma '97 19.40 Família Kft. 20.15 Benkő Gyulára emlékezünk 21.15 Mestermüvek 21.25 Klipmix 21.35 Unokáink is látni fogják 22.00 Macbeth – tévéjáték 23.30 Magyarok cselekedetei

DUNA TV

7.05 Tájak, fortélyok, asszonyok 7.20 Kertgazda 7.35 Szpiru és Fantázió 8.00 Az én szeretett városom – francia ifjúsági ismeretterj. filmsor. 8.15 Babar 8.40 kiCSODA a miCSODA 9.10 Dusty 9.40 Betűvető 10.10 Tarkabarka 11.10 Cousteau kapitány újra felfedezi a világot – francia filmsor. 12.00 Déli harangszó, Vers 12.25 Csendül a nóta 12.40 Nemes Rózsa – magy. film 14.05 Protestáns világ 14.20 Dunakorzó 15.50 Pop-sa-rock 16.10 Magánterület 16.50 Sólyomszem 17.35 Mese 18.00 Híradó 18.20 Trópusi hőség – kan. filmsor. 19.15 A rock hősei – francia koncertfilm 20.10 Indiai képsorok 21.00 Híradó 21.20 Sportpercek 21.35 Alain Delon filmjeiből: A vörös kör 23.55 Híradó 0.25 Az éjszaka filmje: Alice, édes Alice – am. film 2.10 Protestáns világ – Popsa-rock

SZÍV TV

8.20 Napraforgó 8.30 Rin-Tin-Tin 9.00 Kimba 9.30 Rin-Tin-Tin 10.00 Kimba 10.30 Dokumentumfilm 11.30 Kockáztató 12.00 pH-érték 12.30 Szíves beszélgetések 13.30 Ópiumkeringő – magy. film 15.30 Más 16.05 Az erőszak éve – am. film 18.00 Konyhashow 18.30 Palánta 19.00 Kimba 19.30 Pepsi Show City 20.00 Gulliver 20.30 Hívd Andreát! 21.30 Üdvözlégy, szólt az angyal 23.20 Rock and roll 24.00 Napraforgó

MSAT

10.00 Játék 10.30 Állati mesék 11.00 Popeye 11.30 Delfy 12.00 Music Box Top Ten 12.30 Bulivonal 13.00 Grimm legszebb meséi 13.30 Rocktükör 14.00 Budomagazin 14.30 Könnyek az esőben 16.10 MSAT-klub 16.30 Autó-motor 17.00–19.30 Nap tv 17.00 Budo-extra 18.00 Music Box 19.30 Kopasz krapek 20.00 Hegylakó 22.00 A törvény őrei 23.00 A horror háza 24.00 Electric Blue

TV 3

10.35 A kisasszony 14.10 Csodálatos Föld 14.35 Negyedóra kultúra 14.55 Könnyek az esőben – angol film 16.45 Így készült az Intim részek című film 17.20 Arany – új-zélandi–kan. film. 18.20 Világszám 18.40 Select 19.00 Híradó, sporthírek 19.15 A növények magánélete – természetfilm. 20.20 Cinema 20.55 Tüzelj vissza 22.45 Seychelle-szigetek – útifilm 23.05 A telihold – magy. akció

BUDAPEST TV

18.00–19.00 Média 2000 + X produkció. 19.00 Mesezug gyerekeknek 19.30 Van rá megoldás! 20.15 Robelin jósdája 21.00 Kamera varieté 21.15 Tippelje meg! A telefonos játék hívószáma: 06-90-310-350 21.45 Ez történt Pesten és Budán 22.00–24.00 Töltse velünk az éjszakát! Szórakoztató műsor: könnyűzenei újdonságok, éjszakai kalandozások, színházi előzetesek, telefonos játékok.

EUROSPORT

8.30 Triatlon Eb 9.30 PPG Cart világverseny 10.00 Offroad motorsportmagazin 11.00 Kamionverseny 12.00 Tenisz 15.00 Tour de France 17.30 WPG Golf 18.30 Tenisz 20.00 PPG Cart Világverseny 20.30 Négykerék-meghajtásúak versenye 21.00 Erőverseny [illegible]

SZOMBATI RÁDIÓ

Császár Angéla (Kossuth, 20.05)

KOSSUTH

8.05 Taps 8.25 Kopogtató 9.05 Családi tükör 9.35 Kincsvadászat 10.05 Valahol valaki 10.35 Szájfény 11.05 Nahát! 12.00 Déli krónika 12.30 Éléskamra 13.05 Új Zenei újság 13.40 Öt kontinens száz botránya 14.05 Oxigén 15.05 Irodalmi újság 16.00 Tizenhat óra 17.30 Népzenei portré 18.00 Esti krónika 18.20 Elő-futam 19.05 Sportvilág 19.29 Az ötöslottó nyertes számai 19.30 Jó éjszakát, gyerekek! 19.40 Miska bácsi levelesládája 20.05 Közvetítés a veszprémi Petőfi Színházból: Rablólovag – Bíró Lajos színjátéka 21.52 Császár Angéla énekel 22.00 Késő esti krónika 22.20 Válogatás 23.05 Örökzöld dallamok

PETŐFI

6.00 Pax rádió 6.35 Ugródeszka 8.45 Natúr hét 9.03 Iránytű 9.30 Operettparádé 10.00 Petőfi kabaré 11.05 Filmzenei kaleidoszkóp 11.35 Emberek és egyéb állatfajták 12.00 Jó ebédhez szól a nóta 13.14 Daráló 14.00 Szívküldi... 15.43 Zsebrádiószínház: Ma nincsen bridzs – Monoszlói Dezső hangjátéka 16.00 Szupershow-s! 17.45 Sztárparádé 18.00 Latin-amerikai klub 19.03 Nemzetközi slágerlista 20.00 Sportkoktél 21.05 Rock-koncertek a Magyar Rádió archívumából 21.55 Rádiószínház: Catullus – Füst Milán drámája nyomán 23.03 Sporthíradó 23.10 Korzó

BARTÓK

6.00 Muzsikáló reggel 8.10 Pódium 9.05 Helyettem írták 10.05 Hangfelvételek felsőfokon 11.00 Kapcsoljuk a salzburgi Mozarteumot Kb. 13.00 Régi fúvószene 13.15 A Bartók rádió kívánságműsora 15.00 Kapcsoljuk a 6-os stúdiót 15.55 Kapcsoljuk a Bayreuthi Festspielhaust kb. 22.35 Hangszerszólók 22.50 Zenekari muzsika 23.30 Hi-Figyelő

VASÁRNAPI RÁDIÓ

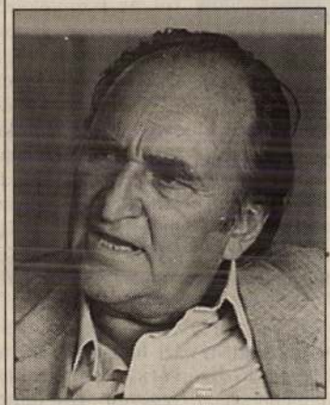

Raksányi Gellért (Petőfi, 9.03)

KOSSUTH

6.00 Vasárnapi újság 8.24 Édes anya 10.05 Istentisztelet közvetítése 11.05 Gondolat-jel 12.00 Déli krónika. Sport 12.25 Harmincöt perc alatt a föld körül 13.05 Névjegy 14.05 Szonda 14.35 Mit üzen a rádió? 15.05 Művészlemezek 16.05 Mivé lettetek, agrármérnökök? 17.00 Terasz 19.05 Sportvilág 19.30 Jó éjszakát, gyerekek! 19.40 Nóták 20.05 Három szólamban 21.05 A Rádiószínház dokumentummühelye 22.00 Késő esti krónika 22.20 Emlékezetes rádióhangversenyek

PETŐFI

6.08 Végre vasárnap! 7.45 Sportreggel 8.00 Jó reggelt, Európa! 9.03 A Magyar Rádió Karinthy Színpada 10.00 Gordiusz magazin 11.07 Vasárnapi koktél 12.00 Jó ebédhez 21.03 A Rádió Dalszínháza: Mindenki lépik jegyet – Zenés játék 22.30 Dzsessz 23.03 Sporthíradó 23.10 Korzó

BARTÓK

6.03 Népszerű muzsika – koránkelőknek 8.03 Baróti István Liszt-műveket orgonál 9.05 Operaházi arcképcsarnok 10.05 Új Zenei Újság 10.40 Az MRT Gyermekkórusa énekel 10.50 A Gereben együttes népzenei felvételeiből 11.05 Barokk versenyművek 11.30 Európa hangversenytermeiből kb. 13.30 Rézfúvós kamarazene 13.50 Hangok és visszhangok 14.05 Új lemezeinkből 15.00 Szalon 16.05 A kamarazene kedvelőinek 16.55 Beszélgetések az egyházzenéről 17.55 Kapcsoljuk a Bayreuthi Festspielhaust kb. 20.40

A romaiak Kr. e. 10 körül hódítottak meg ezt a területet. Az I. század végén [illegible] Auditx Regio. Tizennatomezei cimbri [illegible] nézhette itt a vadakat, előadásokat. A legkorszerűbb anyagok felhasználására közönség húsz bolzotott lépcsőfelján. Világosan elkülönítik a hozzáépítményt. Az amfiteátrumhoz vonultatni kell. Ferch Magda

...gés, eljózés?.. Úgy legyen.

folytatás a 14. oldalról

Meg akik nélkül nincs feladat: otthonra vágyó emberekről, a rábízott javakat felelősen kezelő építtetőkről, vagy akik nélkül nincs ház: mesteremberekről és építőmunkásokról. Segítő barátokról, pályatársakról.

Aztán aki nélkül „az ember egy senki", az inspiráló, erőt adó, szeretett székely asszonyáról, Jutkáról. Szűkebbtágabb közösségvállalásról, soknemzetiségű szülőfalujának együttélési kultúrájáról. Építészetről, úgy emlékszem, még akkor tette fel nekünk legsúlyosabb kérdését: mit tettél azért, hogy emberként-építészként megbízhatóvá válj?

Fentiek közé vidámság és mélabú is szorult, felváltva, és persze bor is, mértékkel.

Azóta legalább 150 baráti, társasági és magánbeszélgetés szertartásos élménye köt hozzá. A kocsma, a kerthelyiség kultikus hely, a fehér asztal, a fél liter száraz fehérbor, ugyanannyi tiszta vízzel, szimbolikus kellékei az ember és ember közötti hídverésnek és véleménycserének. A pincér is tudatában van annak, hogy asztalánál többről van szó, mint borivásról, ahol a bor nem kiváltója, hanem kísérője a mondanivalóknak. Nincs pap és nincs bigott hívő. Csak emberek vannak, akik életükről, gyönyörű szakmájukról komolyan beszélgetnek.

Utálja a hőbörgést, kinyilatkoztatást, idegen eszmék bódult, elvtelen imádatát, a saját maguktól megrészegülteket. Megveti a kishitűséget, a lehorgasztott fejű somfordálást Európába. „Európa ott van, ahol én vagyok" – mondta öntudattal. És ki nem állhatja a kocsmai hangoskodást. Mesélik, hogy egyszer nagyon régen a leakasztott mosdóajtóval csendesített el egy magáról megfeledkező társaságot…

Szerencsésnek mondhatom magam, hogy nem csak a „Műhely szellemérő̈l… " szóló 12 pontját ismerem, hanem az ahhoz tartozó eleven, plasztikus gondolatait is. Az emberépítésről szólót szeretem leginkább, mert abból a többi 11 levezethető és az bármely szakmára, foglalkozásra értelmezhető. 25 éve tartó töretlen barátság-rokonszenv fűz tanítványaihoz. Mindegyik különb lett tegnapi önmagánál.

1962 óta dolgozom tervezőirodában. Az egyetemet esti tagozaton végeztem el. Az ország legsűrűbb szellemi műhelyében, az IPARTERV-ben az A irodán a kor legkiválóbb építészei mellett vagy közelében tanultam a szakmát. *Elekes Keve István*, Mühlbacher István, *Csíkvári Antal*, Molnár Péter, Demény Tamás mellett, egy irodán Rimanóczy Jenő, Gulyás Zoltán, Földesi Lajos, Pál Balázs, Szekeres József, Király József, Kévés György.

Szerkesztők: Ungár Péter, Reimholz Péter, Lázár Antal, Patonai Dénes, Vajai Tamás, Kapy Jenő, Szentai Judit, Kapitány József, Német András, Wéber József, Hajnal Zsolt, Jánossy Péter, hogy csak a régi-új Ybl-díjasokat említsem. Főmérnök: Szendrői Jenő. Mindenkitől tanultam.

Plesz Antallal soha nem dolgoztam együtt, mégis benne van terveimben, házaimban. Hatott rám, kitüntetett figyelmével, bízott bennem, ösztönzött és lelkesített, és közben – szinte észrevétlen – vállamra tette az építész pályával járó és az ifjabb építészgenerációk iránti nyomasztó felelősséget.

■ DOBÓ JÁNOS

Hild György

EGY ÉPÍTÉSZ – EGY ZENEMŰ

Szubjektív véleményemet szavakban csak nyersen, baltával szabva tudtam volna megfogalmazni. A zene árnyalja, átértelmezi ezt. S a legérdekesebb ebben az, hogy ettől a ponttól kezdve ez a zenei jelentés, ha úgy tetszik vélemény, tőlem teljesen függetlenné válik, önálló életet él, mindenki a saját olvasatában értelmezi.

Szeretem a zenét. Folymatosan tanulom azt, hogy az értékítéletem ne a műfajtól, hanem az azon belüli minőségtől függjön. Szánakozva nézem azokat, akik kizárólagosan szemlélnek klasszikus, jazz vagy egyéb irányzatokat. Élményekből maradnak ki. Ma itt érzem a zene és az építészet kapcsolatát, s ezért választottam zeneműveket a megismert építészek jellemzésére.

A zeneműveket összeköti – és az általános véleményemet is tükrözi – az a következő három szó: igényes, de elmúlt. A megismert és ezen a borítón megnevezett építészek (magam is) egyszerűen öregesek. Mintákból tervezünk, mintákból építtetnek, a két mintakészlet egyre távolodik egymástól, de a frissebb is poros már.

A választott zeneművek emiatt származnak a hatvanas évek végéről (kivéve az első, az utolsó s az összegző művet). Egytől egyig minőségi darabok, de ma és holnap mást várunk a jazz-zenétől.

A Hild György által összeállított CD borítólapja / *CD cover edited by György Hild*

Plesz Antalról

Az 1999. május 3-i interjú kivonata

A Kós Károly Egyesülés Vándoriskoláján 1999. május 7-én elhangzó előadáshoz készítette Kovács Ágnes vándorépítész.

„Műalkotás az, amikor a művészember sajátos logikájából fakadó élményvilágát ábrázolja; nem eszközfüggő, ugyanakkor varázslatos szellemi szabadságot sugároz."

(P.A.,1999.)

Született Sásdon 1930. május 19-én. Apja kőművesmester volt. Tanulmányait az óhörnyéki egytantermes elemi iskolában kezdte, utána a dombóvári gimnáziumot, s 1948-ban a pécsi Felső Építőipariiskolát végzte el. Majd építkezéseken, valamint a komlói bányában segédmunkásként kezdi pályafutását az aknamélyítés drámai körülményei között.

1949 tavaszától a Közületi Ingatlanközpontnál, Budapest belvárosában, a volt IV. kerület elsőként államosított 165 bérházának veszélytelenítési munkálatait irányította. A továbbtanulás igényéről nem mondott le. 1951-től a Műegyetemre jár, ahol 1956-ban szerez diplomát az Építészmérnöki Karon. Eközben ambíciójának megfelelően meg kellett ismerkednie a tervezőirodák „varázslatos világával". A KÖZÉPTERV-nél Nyiri Istvánnál, majd az IPARTERV-ben Schall Józsefnél és Kiss Ferencnél, szeretett mestereinél szembesült a mindenkori feladatokkal. A különböző tervpályázatokon rendszeresen részt vettek, az szinte kötelező volt, a pályázó kedv pedig végig kíséri Plesz Antal életét. Közben Lauber László inasa abban az IPARTERV-ben, ahol dr. Szendrői Jenő szervezett, irányított (neve a szakmában mindig az elitet jelentette; az IPARTERV mellett a Mesteriskolán, BME-n), ugyanakkor minden nagyobb tervezési feladat megoldásának kreatív részese volt.

Kiss Ferencnél a miskolci és kaposvári Fonógyárak tervezésén túl főleg fejlesztéssel foglalkoztak. A történelemben először a vidéki sajátház építés vizsgálatát irányította és szervezte meg Kiss Ferenc, melynek keretében 110 önkéntesen jelentkező építész felmérései alapján képet adtak az 50-es évek elején a vidéki lakásállomány helyzetéről. A kiadatlan tanulmány anyagának műhelypéldánya Plesz Antal birtokában van. Ugyancsak a fejlesztés igényével, Kiss Ferenc vezetésével elkészült a Gépgyárak Tervezése c. kézikönyv, mely módszertanánál fogva a németek, franciák és az angolok érdeklődésére is számot tartott. A kapcsolatfelvétel az 56-os események miatt folytatás nélkül maradt.

A politikai változásokkal az önálló érvényesülés időszaka következett. 1957-ben tervei szerint felépült 200–200 bányászlakóház Komlón, Zircen, Farkaslyukon. Majd Cserba Dezsővel kis-, közép- és nagyblokkos téglatörmelék és

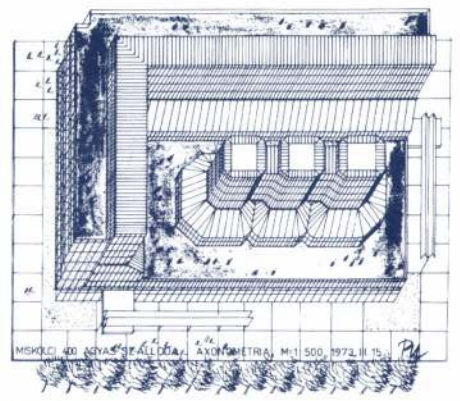

400 ágyas szálloda, Miskolc / *Hotel with 400 bedplaces, Miskolc*

Miskolc-Tapolca, Juno Szálló – csigalépcső / *Miskolc-Tapolca, Hotel Juno – spiral staircase*

habosított kohósalak falazatú lakóházakat fejlesztettek ki. Ez időben Plesz Antal kereskedelmi épületeken (szuperett, szupermarket) kívül Veszprémben tervez egy 16 tantermes gimnáziumot, egy 8 tantermes általános iskolát és a lakótelepet kiszolgáló óvodát, bölcsődéket.

1958-tól 1960-ig a Mesteriskolát a III. ciklusban Dávid Károly mellett végezte, akivel többek között diplomata házakat terveztek. Másfél éves kórház után (1959-ben motorbaleset érte) a ZALATERV zalaegerszegi és nagykanizsai irodájának főmérnöke, ahol fiatal helybeli emberekből kellett tervező csapatokat építenie. A sokféle feladat mellett fejlesztés keretében a dobozvázas épületrendszer kísérletezésével foglalkoztak Dénes Lóránt statikus- és Csavarga Miklós gépésztársával – Király Lajos, a ZÁÉV főmérnökének támogatásával. Zalaegerszegen a Közgazdasági Technikum bővítése szekrényvázas kísérleti épületként készült, ma is működik.

Kiss Ferenc után a kísérletező szellemet Sámsondi Kiss Béla inspirálta Plesz Antalban. 1962-től ismét Budapesten él, a TTI-ben Schall József mesterével a Csepel-Csillagtelep V/2. kísérleti lakóházat készítették, melyet formai újdonságán túl az igen kedvező önsúly jellemzett. 1962–1964-ig a BME Lakóépülettervezési Tanszékén külsős tanársegéd volt.

1964-tól 1976-ig Miskolcra megy. Az ÉSZAKTERV-nél különböző munkák tervezése mellett az újraindult Mesteriskola életében is intenzíven, hét cikluson keresztül jelen van. Tehetséges fiatalokkal kerül kapcsolatba: Bodonyi Csaba, Bán Ferenc, Ferencz István stb. A Miskolci Tervező Vállalat főépítészeként – szokratészi bábaként – csaknem minden jelentős munkában inspirátorként részt vesz. Fontosabb munkái a sok huzavonával készült miskolc-tapolcai üdülőszálló, az elfuserált művészlakások (sok-sok kompromisszummal, a 8. változat épült meg, amit most Bodonyi Csaba "fazonízoz"), a miskolci és bodrogkeresztúri BVM gyárainak fejlesztési terve, a mályi Borkombinát. Rengeteg terve, számos javaslata illúzióvá foszlott: a függesztett szerkezetű kiállítási csarnok, az összekötő városrész beépítési tervei, az avasi lakótelep helyett – a vasút és a 3-as főút, valamint a cementgyár és Nyékládháza közötti 600 hektáros területen – a 11 ezer lakásos, 50 ezer lakosú, házgyárat felhasználó déli városrész terve. Az új lakóterület vasúti oldalán az LKM és DIGÉP felszámolásával korszerű ipar- és raktárterületet tervezett a vasúthoz kapcsolódóan.

A miskolci évek után, 1976-ban a MÁVTI-ba érkezik, ahol fejlesztési illúziói hamar elszállnak. Rutinmunkák tömege között főépítészként a budapesti Nyugati-pályaudvar és környékének meg nem valósult fejlesztési terve szép emléke maradt.

A népi demokratikus szocializmus „sikeres" befejezése után, 1990-től nyugdíjasként „élvezi" az érdemei szerinti munka gyümölcseit. Budán lakik, érdekli a hely szelleme, múltja-jelene-jövője. Unaloműzésként foglalkozik pl. az óbudai római katonai Amphitheatrum hasznosításával.

1975-ben kap Ybl-díjat, majd számos Nívódíj után 1997-ben Kotsis Iván emlékérmes lesz, és tiszteletbeli doktorrá (Magister Honoris Causa) avatják dr. Szendrői Jenő, Szrogh György, Jánossy György, Gulyás Zoltán és Jurcsik Károly társaságában. 1998-tól Sásd város díszpolgára.

Mindenhova úgy került, hogy nem volt ott embere. El kellett ismertetnie magát a munkákon, az emberekkel való kapcsolatán keresztül. Megvívta a csatáját, nevet szerzett mindenütt. Progresszív kísérletező gondolatait ugyan nem sikerült megvalósítani, az biztos, hogy hozzáállásával, tartásával számos tanítványt megfertőzött. Néhány éve Kapy Jenő felkérésére az Ybl Miklós Műszaki Főiskola posztgraduális képzésén korrektorként tanít. Bízik a fiatalokban.

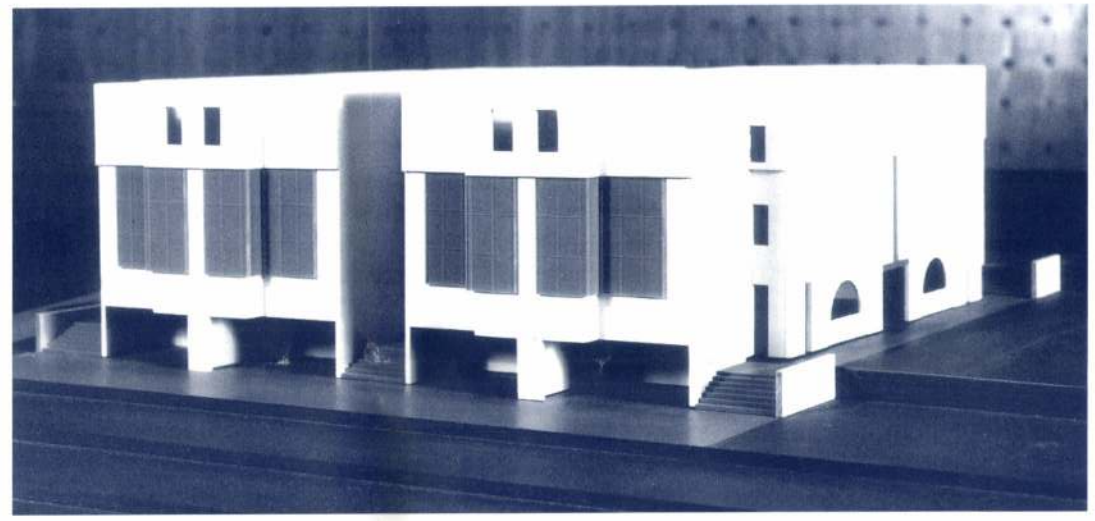

A Miskolci Művésztelep egyik terv-változatának modellje / *Model of a plan variation for Miskolc Artist Settlement*

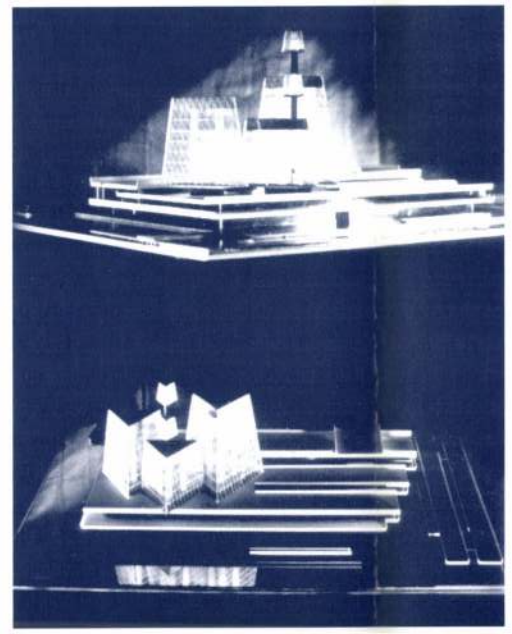

Amszterdami Városháza tervpályázat / *Competition for the Amsterdam Town Hall*

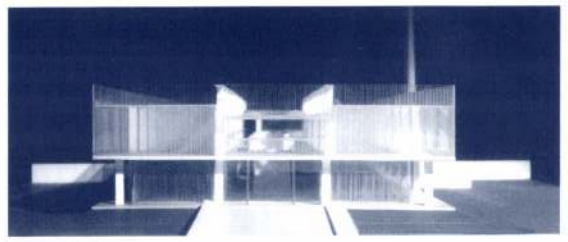

16 tantermes gimnázium, Veszprém – modell / *Model of a secondary school in Veszprém*

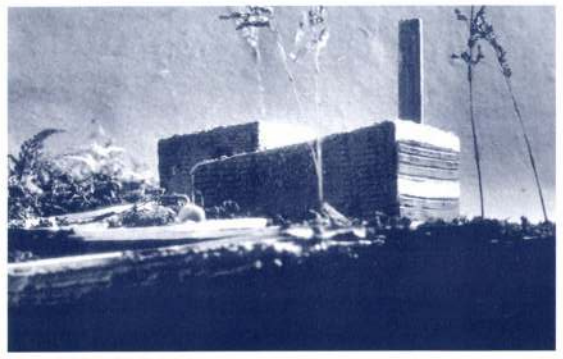

Plesz Antal tömegvázlata egy zalai iskola tervéhez / *Antal Plesz's sketch for a plan of a school in Zala*

„A legbölcsebb építész”

*Salamon Temploma és a Szent Jeruzsálem Johann Heinrich Alsted enciklopédiájában**

„Építve építettem házat néked lakásul;
helyet, a hol örökké lakjál.”
(1. Kir. 8. 13.)

Salamon királyt általában messzeföldön híres, még Sába királynőjét is lenyűgöző bölcsessége *(Sapientia Salomonis)* és Szulamit iránt érzett múlhatatlan szerelme (Énekek éneke) miatt emlegetjük.[1] Tudjuk továbbá azt is, hogy Jeruzsálemben ő építette fel az első állandó szentélyt. Mégsem szokás róla úgy beszélni, mint a legbölcsebb építészről *(architectus sapientissimus)*, aki isteni terv birtokában, égi mintára alkotta meg a Föld legtökéletesebb építményét, amikor a Templom felépítésével befejezte az apja, Dávid király által megkezdett művet: Jeruzsálem városának teljes kiépítését. Az a kora újkori szerző, akinek néhány építészetelméleti megállapításáról, s enciklopédiájának pár metszetéről szó esik majd a következőkben, pontosan látta, hogy Salamon isteni bölcsessége építészetében is megnyilvánult.

Johann Heinrich Alsted korának egyik legtekintélyesebb kálvinista tudósa volt. Szokás őt a kora újkor legnagyobb enciklopédistájának is tartani, mégpedig elsősorban 1630-ban, Herbornban kiadott, impozáns, többezer oldalas, folio-méretű enciklopédiája miatt.[2] Alsted hatalmas műve valóban felöleli korának gyakorlatilag minden tudni érdemes tudományát, a grammatikától egészen a dohányzástanig *(tabacologia)*; nincs abban semmi meglepő tehát, hogy az enciklopédia harmincnegyedik könyve éppen az építőmesterség tudományáról *(architectonica)*, azaz mai kifejezéssel magáról az építészetről szól.[3] Amellett, hogy a történeti Magyarország szinte

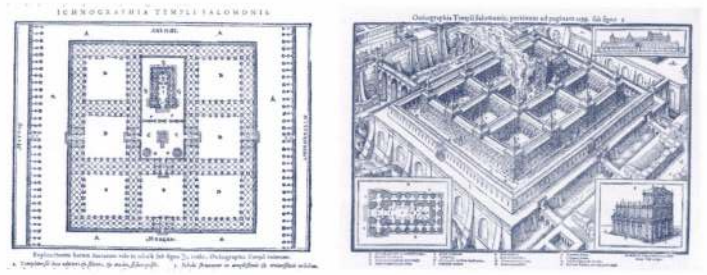

minden nagyobb könyvtárában megtalálható ez a maga idejében igen népszerű enciklopédia, Alsted igazi jelentősége a magyar kultúrtörténet számára abban áll, hogy Bethlen Gábor meghívására, 1629-ben, két kollégája – Johann Heinrich Bisterfeld és Ludwig Philipp Piscator – mellett, elvállalta a gyulafehérvári főiskola vezető professzori állását. Így Erdélyben kiadott műveivel közvetlen hatást is gyakorolt magyar kortársaira. Az 1630-as enciklopédiát – amelyből az itt látható metszetek származnak – Alsted egyébként Bethlen Gábor fejedelemnek ajánlotta.[4] Mindezeket figyelembe véve, s mivel a következőkben tulajdonképpen az ideális város a 16-17. században rendkívül népszerű témájáról esik majd szó, ez a kis cikk adalékul szolgálhat az eszményi város magyar történetéhez.[5]

Az ideális városnak három egymással is kapcsolatot tartó alaptípusát ismerjük az európai kultúrában, ezek vagy a hermetizmus, vagy az antik (görög-római) tradíció vagy a zsidó-keresztény Mennyei Jeruzsálem hagyományába ágyazódnak.[6] Alsted metszetei első látásra nyilvánvalóan ez utóbbihoz tartoznak, de egy 17. századi késő humanista esetében, aki ráadásul komoly kapcsolatban állt a hermetizmussal is, nem lehet mellőzni az antik építészetelméleti befolyást sem; Vitruvius például egyértelmű hatással volt a német enciklopédistára.[7] Az eszményi város hermetikus hagyományára utalhat az az asztrológiai indíttattású megoldás is, hogy Alsted a Jeruzsálem városáról készült metszetet a Nap jegye alatt *(sub signo ☉)* közli, a Salamon Templomát ábrázolót pedig a Holdé alatt *(sub signo ☽)*. S ha figyelembe vesszük, hogy Salamon Temploma, mint nyomában minden templom a zsidó-keresztény kultúrkörben, maga is a Mennyei Jeruzsálem mintájára épült – tehát „imago mundi”-ként város a városban –, akkor leszögezhetjük, hogy az Alsted enciklopédiájában található metszet építménye az eszményi város hermetikus hagyományának forrásában, a Picatrixban található Adocentyn struktúrájával hasonlatos. Nem csak négyzetes szerkesztésével és a négy égtáj felé nyíló kapuival, hanem amiatt is, hogy centrumában nem maga a szentély áll, hanem az égő áldozat oltára *(Altare holocausti)*. Márpedig így a Naphoz hasonlatos fényforrás – lévén, hogy a szakrális középpont nem feltétlenül azonos a geometrikussal – nem csak a Templomhoz kapcsolódó építményrendszer középpontját, hanem a Szent Jeruzsálem középpontját is képezi. Eképp a teljes kompozíció Nap-centrikus, akárcsak az Adocentyn mintáját is nagyban követő újplatonikus-hermetikus eszményi városok a Reneszánszban, mint például Tommaso Campanella Napvárosa is.

Alsted esetében egyébként is többféle értelemben lehet ideális városról beszélnünk. „Az építész *(architectus)* mindenek előtt a nagyszerűen felépített városokat *(urbes magnifice extructas)* fogja szemügyre venni *(contemplabitur)*, és azokat mintegy példának *(idea)* fogja tekinteni a maga számára *(sibi proponet)*. Fontolóra fogja venni, mondom, amaz igen jeles városokat *(urbes illas praesignes)*, [amelyeket] eleddig a történészek leírtak *(ab historicis describuntur)*, a rézmetszők megrajzoltak *(chalcographis depinguntur)*, avagy még mostanában is láthatóak a maguk helyén *(adhuc visuntur in suis locis)*. Így például [az építőmester] példának tartja majd Jeruzsálem szent városát *(urbem santctam Hierosolymam)*, amelynek mintáját *(typum)* itt mutatjuk majd meg neked *(exhibemus tibi)*; ugyanígy az ősi Rómát *(item Romam veterem)*, ugyanígy Münchent Bajorországban *(item Monachium in Bavaria)*, Velencét Itáliában *(Venetias in Italia)*, és így tovább”[8]. Ebben az idézetben az eszményi város egy szekulárisabb értelmezéséről olvashattunk, Jeruzsálem mellett megjelenik az antik Róma képe is[9], de éppígy más, a korban már jelentőssé vált nagyvárosok is, s ezek együtt szolgálnak mintául a jövő építészeinek. Az ideális város zsidó-keresztény hagyományának tisztább formájához közelít az idézett szövegrész folytatása: „[Az építész] kifejezetten *(nominatim)* gondosan *(diligenter)* vizsgálja meg a szent várost *(inspiciet urbem sanctam)*, mert hiszen azt a legelmésebb építészek *(ab ingeniosissimis architectis)* alapították *(est partim fundata)*, díszítették *(partim exornata)* és bővítették *(partim amplificata)*: és amely nem lehet nem a legtökéletesebb város *(non potuit non esse urbs perfectissima)*, mert másа *(typus)* a harcos és győzedelmes Egyháznak *(Ecclaesiae militantis et triumphantis)*”.[10] Ezt az interpretációt erősíti mindaz, amit Alsted Salamon Templomáról ír: „Salamon Temploma kell, hogy [minden] templom, és általában [minden] fényes építmény *(omnino eadificii splendidi)* mintája *(idea)* legyen... tagadhatatlan *(negari non potest)*, hogy abban volt légyen minden mesterségbeli fogás alapja *(in eo fuerit adhibitum summum artificium)*, mert a legbölcsebb építésztől építtetett *(a sapientissimo architecto fuit extructum)*, és [mert] arra a legkiemelkedőbb célra volt tervezve *(ad eminentissimum finem fuit ordinatum)*, hogy Krisztus királyságának nyilvánvaló másа *(typus)* legyen”[11]. Szembetűnő tehát, hogy a legfontosabb városépítészeti minta Alsted szerint a bibliai Jeruzsálem, illetve ezen belül is Salamon Temploma, ez utóbbi pedig abban a formájában, ahogy azt a Bibliában olvashatjuk (1. Kir. 5-8. és 2. Krón. 2-6.). És annak ellenére, hogy az Alstedet követő építésznek munkája során figyelembe kell vennie Jeruzsálem példája mellett számos más várost is, a szövegben mégis ott rejtőzik a zsidó-keresztény hagyomány eredeti értelmezése, miszerint minden város mintája a Dávid alapította, majd Salamon felépítette Jeruzsálem, amely mennyei párja példájára készült el.[12]

A kérdést azonban pontosítanunk kell: miért is eszményi város tulajdonképpen az enciklopédia ábrázolta bibliai Jeruzsálem, amely tehát nem azonos a Mennyei Jeruzsálemmel. Hogyan lehet minden földi város mintaképe *(idea, typus)*?

A zsidó-keresztény kultúra számára a világ közepe Jeruzsálemben van. A pokoli, földi és égi régiókat összekapcsoló világtengely *(axis mundi)* éppen a Moria hegyén keresztül halad át, a hegyen, ahol Ábrahám feláldozni készült fiát, Izsákot. Salamon ugyanitt építette fel az első templomot. A középpontban álló templom körüli város így a világ tükre *(imago mundi)* – azaz mikrokozmoszának szerkezete analóg a Világéval –, benne a templommal, amely éppúgy, mint a város, az égi archetípus, az isteni terv mintájára épült. A templom „megtöri a profán tér homogenitását”, „elrendezi a tágasságot” és egy „világot állít fel”. A templom művében Isten válik jelenlévővé. A Rejtőzködő *(deus absconditus)* csak ezen hierofánia révén nyilvánulhat meg.[13] A hívő ember pedig csak ebben a világban élhet, számára csak itt van a világ. A város határain kívül az ősi, formátlan Káosz uralkodik: nem lehet véletlen, hogy a Pokol egyik szinonímája éppen a Jeruzsálem falain kívül eső Gyehenna (Hinnom völgye). Noha a Salamon által épített Jeruzsálem sohasem lehet olyan tökéletes, mint égi másа – az ember nem alkothat istenit –, mégis ez a földi városok legtökéletesebbike, s ily módon minden földi város egyetemes mintaképe, legalább is a zsidó-keresztény kultúrkörben, így tehát a kora újkori kálvinista értelmiségi Alsted és kortárs olvasói számára is.

folytatás a 13. oldalról

■ ***A motorozásról:*** Amikor úgy húz el az ember a motoros rendőr mellett, hogy az még a rendszámát se tudja leolvasni... Hol volt még a bukósisak? Három kötött sapkával a fejen, amikor úgy varrják össze az embert.

■ ***A választásról:*** Manapság karosszériát választ az ember, ha autót vesz, nem tudja, nem érdekli, mi van belül: hány henger, hány lóerő, pedig nem is kell ahhoz belenézni, hogy mindent tudjunk róla, csak a hangra kéne figyelni, a motor hangja mindent elárul.

■ ***Budapestről:*** Csak egy igazi budapesti beszélhet erről: a budapesti élet csürhe élet.

■ ***A többi világról:*** Időről időre el kell menni, meg kell ismerni a többi világot, csak így jöhet létre igazi viszony környezetünk és köztünk, csak így ismerhetjük meg saját magunkat.

■ ***Az egyetemről és a kinti életről:*** Az egyetemen mindig a tegnapot tanítják, az életbe kikerülve találkozik az ember a mával. Aki egyetem után bennmarad oktatni, holnap már a tegnapelőttöt tanítja, csak a kinti világból bejárva taníthatja az ember a mát.

■ ***A műhelyekről:*** Diplomával a kézben az embernek műhelyt kell keresnie, műhely nélkül nem lehet elindulni. Eltűntek a régi nagy műhelyek és még nincsenek újak.

■ ***A rajzolásról:*** A műhelyben megtanulod: az építész nem szép rajzokat készít maga és mások gyönyörűségére, de utasítást kell adnia az építőmesternek – történetesen rajzban.

■ ***A szerencséről:*** Tehetség minden második emberben van valami iránt. Rengeteget kell dolgozni – de ez sem elég, piszok szerencse kell hozzá –, hogy az ember ott legyen és azok között...

■ ***Győzelemről és kudarcról:*** A siker nem jelent semmit, a győzelem jelent valamit, de nem sok mindenre jó. A kudarc a legfontosabb, abból lehet igazán tanulni.

■ ***A szakmáról:*** A szakma csak eszköz, a ház csak ürügy, hogy megoldjunk egy feladatot; a feladat is csak ürügy, hogy megismerjünk valamit, hogy megoldjunk valamit magunkból.

■ ***A nagy dolgokról:*** Nagy dolog, ha az építész olyan házat tud tervezni, amit kétmillióból meg lehet építeni falun.

■ ***Az építőanyag-kereskedőkről:*** Ki kell éheztetni őket, kevés anyagot kell betervezni, a legegyszerűbbeket: földből-vízből vályogot, nem a Bubu-könyvek csomópontjait.

■ ***A mesteriskoláról:*** '84-ig a mesteriskola a mestereké volt, választott mesterhez jelentkezett a diák, ha a mester elfogadta tanítványának, onnantól egy akolba tartoztak. Belül kőkemény szigor és a maximum elvárása, kifelé védés dacszövetség. A mester személyes felelősséggel tartozott. '84-től a mesteriskola a diákoké lett, buli van, jó társaság, laza kapcsolatok, mesterek és tanítványok között semmi felelősség.

■ ***Mester és tanítvány viszonyáról:*** Mindig a tanítvány választja a mestert, sosem a mester a tanítványt; demokrácia nincsen, csakis a diktatúra működik: beledöngölni a földbe – ha kimászik, megmarad.

■ ***A köszönetről:*** A mester ne várjon köszönetet a tanítványtól, majd ha a tanítványból mester lesz, továbbadja amit kapott, de ő se várjon köszönetet, majd ha...

■ ***A váltásról:*** 35-ig az ember még gyerek, figyel, tanul, próbálkozik, magába szív; 35-re már készen van, önálló véleménye lesz, kiderül, van-e saját hangja.

■ ***A tanítványokról:*** Bán Ferenc, Bodonyi Csaba, Ferencz István, Kocsis József és még hosszú a sor, visszajárnak a mesterhez, tökmindegy, sűrűn vagy ritkán, tanítványságuk nem múlik el.

■ ***Az élő nagy öregekről:*** Senki nem beszél ma a nyolcvanvalahány éves Juhász Jenőről, él még a legfiatalabb öreg Rimanóczy is és még néhányan az átmenetileg elfeledettek közül. Addig kell őket megkeresni, amíg köztünk vannak és figyelni arra, mit mondanak.

■ ***A kérdezésről:*** Nem szabad kérdésekkel fárasztani az öregeket, nem az érdekli őket, amire mi kíváncsiak vagyunk. Hagyni kell őket arról beszélni, ami szerintük fontos, ők már csak a lényegre koncentrálnak, köröznek egyre szűkülő körökkel.

■ ***Arról, hogy mi a legfontosabb:*** A tér megteremtése; a lépték és arány; a ritmus, az arány és a dallam.

■ ***Az építész feladatáról:*** Karmesternek kell lenni, az igazi karmester legalább három hangszert birtokol. A karmester nem művész, a zenészek a művészek, a karmester átlátja a darabot. Az építész nem művész, az építőmesterek a művészek; az építész átlátja a házat, lépték és arány ura, a tér a kezében van.

■ ***A téri viszonyokról:*** A viszonyok is a kezünkben vannak, példa az Operaház bejárata: a nagyszabású külső térből kicsi nyomott szélfogón átpréselve magunkat impozánsnak érezzük az előcsarnok terét.

■ ***A felelősségről:*** Mindenért az építész felel, az építésznek mindig ott kell lennie. Ha nincs ott a statikus és nincs mód előkeríteni, az építésznek kell a megoldást megadni azonnal, teljes felelősséggel.

■ ***A teremtésről:*** A teremtés annyit jelent, hogy a semmi helyén valami megszületik, ami addig nem volt. Az építészet téri viszonyok teremtése, de mindenekelőtt a legfontosabb a hangulatteremtés.

■ ***A mű sorsáról:*** Az igazi mű leválik alkotójáról, a fércmű a nyakán marad.

■ ***Például a Nemzeti Színházról:*** Ha ötször kell áttervezni, akkor ötször kell áttervezni, ha hatszor, akkor hatszor, ha mégsem építik fel, akkor nem épül fel, ha kifizették a számlát, akkor nincs miért panaszkodni.

■ ***A megvalósulásról:*** Az ember folyton tervez, jó, ha ötöde megépül, a többi mehet a fiókba. Semmi nincs hiába: a fel nem épült házak bennünk épülnek fel, belénk épülnek, részünkké válnak.

Felix Zsolt

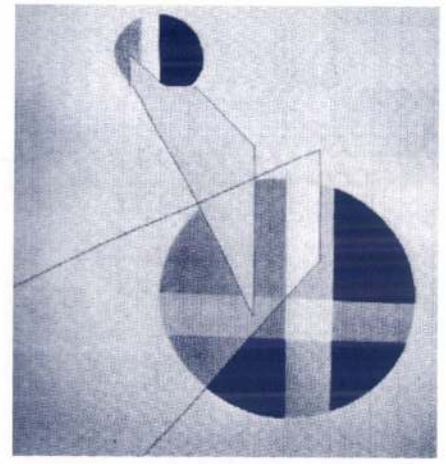

Az alkotóműhelyek című tárgy e félévében a meghívott mesterek és az itt bemutatkozott építészek közül választottam ki néhányat, és az ő bemutatkozásukhoz, illetve bennem kialakult képükhöz kapcsoltam egy-egy kortárs képzőművészeti irányzatot. Igazi tervem az lett volna, hogy megkérdezzem ezektől az emberektől, a mai művészeti irányzatok közül mi áll igazán közel hozzájuk. Ez a kérdéssorozat azonban elmaradt, így a saját képzelőerőmre hagyatkozom. Talán érdekes lenne feltenni a kérdéseket mindannyiuknak, és összehasonlítani egy külső ember által elképzelt képet a belső valós önmagukkal. Így a mostani dolgozatomban nem az emberek jellemzése került előtérbe, hanem az én szubjektív véleményem.

PLESZ ANTAL

A Bauhaus tisztasága, a geometrikus rend szépsége, a szentimentalizmustól és pátosztól mentes világ köszön vissza. „A művészetnek igazságra és nem őszinteségre van szüksége” – írta Malevics. Számomra Plesz Antal igaz és tiszta.

Varga Titanilla:

PLESZ ANTAL

Szívesen beszél a söröscetlikről, amik hátán tervek születtek, sörözgetés és (konstruktív) vitatkozás közben. Egy másik lépcsőről: arról, amit húsz évvel ezelőtt áttervezettek vele, mire jó lett. (De megmutatták neki, hogy hol nem jó – hol van ma az ilyen kemény, de útmutató szándék? Hol van ma az, aki látja, hogy merre és ezt el is meri mondani? Ő nem iskolapadban kezdte a szakmát, a helyszínen tanulta – így is lehet? vagy csak így? Kérdéseket indukál bennem, eddig fel nem merült kérdéseket. Lehetséges válaszokat is.

„Embert építünk, nemcsak házakat.”

„A mi feladatunk létrehozni a ma műhelyeit.”

Itthon maradt, mikor mások elmentek, itthon próbált meg alkotni. Nem kesereg, hogy bezzeg a külföld, nekik mennyivel könnyebb: Ő ezt az utat választotta, ezen ment végig. Céloz a buktatókra, a bíróságra járásra, a csatangolásra az útvesztőkben. Volt az is. Összességében véve a mérleg mégis pozitív. És még ma is műveli a szakmát, ha távolabbról is. Statikát olvas és az óbudai katonai amfiteátrummal foglalkozik. Nem tudja letenni a ceruzát. Gondolkozni valót is ad:

„Először meg kell tanulni rajzolni, aztán meg el kell felejteni”

Előre bocsánatot kér, ha valami nem jut az eszébe, ha nem olyan gyors már a komputer – teszi mindezt azzal a határtalan bizonyossággal, amit csak az engedhet meg magának, aki mögött egy tartalmas múlt áll.

Egy kicsit irigyekedem.

Amphitheatrum Óbudán

Amphi-Theatrum
– Ahol a vérszomjas tömeg üvöltve kiált: Félsz? meghalni!
– Ahol az áldozattól is elvárják a hősiességet.

Óbuda letűnt korok kultúrájának mélyrétegeit hordozza, az ókortól a középkoron át napjainkig. Az értékek mentése jó száz éve intézményesült. Az archeológusok feltárják, a műértők értékelik. A műemlékesek rekonstruálják és bemutatják a mai ember identitásának értelmezésére. Műemlékeseink hazai és nemzetközi teljesítményei – például az ICOMOS keretében – a társadalom elismerésére tarthatnak számot.

Óbuda helyén 106-ban, Traianus uralkodása idején Aquincum Pannonia Inferior fővárosa, helytartói székhelye lett: a légió-tábor körül kialakuló katonaváros – Canabae – és az ezektől távolabb létesített polgárváros. A városfalakon kívül három jelentős objektum volt: a polgárvárostól északra, a „Csiga-Domb" alatti polgári amphitheatrum, a katonavárostól keletre – a Hajógyári Szigeten később épült – Hadrianus helytartói palota, délre a „Király-hegy" alatti katonai amphitheatrum. A nyugat-európai városokban a római kor emlékei – a ráépítettség miatt – nem lehettek városszerkezet-meghatározó jelentőségűek, mert elszigetelődtek. A példakép Róma, az 1930 körül kialakított „Via Dei Fori Imperiali", ahol hatalmas méretű bontásokkal kiszabadították a „Via Sacra" mentén az ókori császárfórumokat annak érdekében, hogy az új Olaszország fővárosának szívében helyet kapjon a kétezer éves múlt.

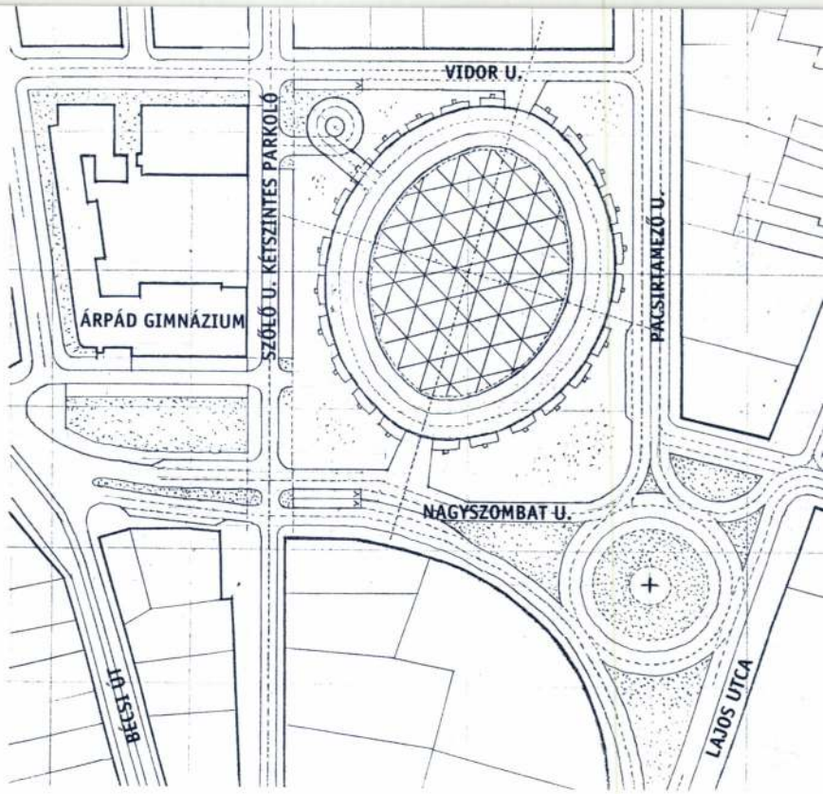

Helyszínrajz / *Site plan*

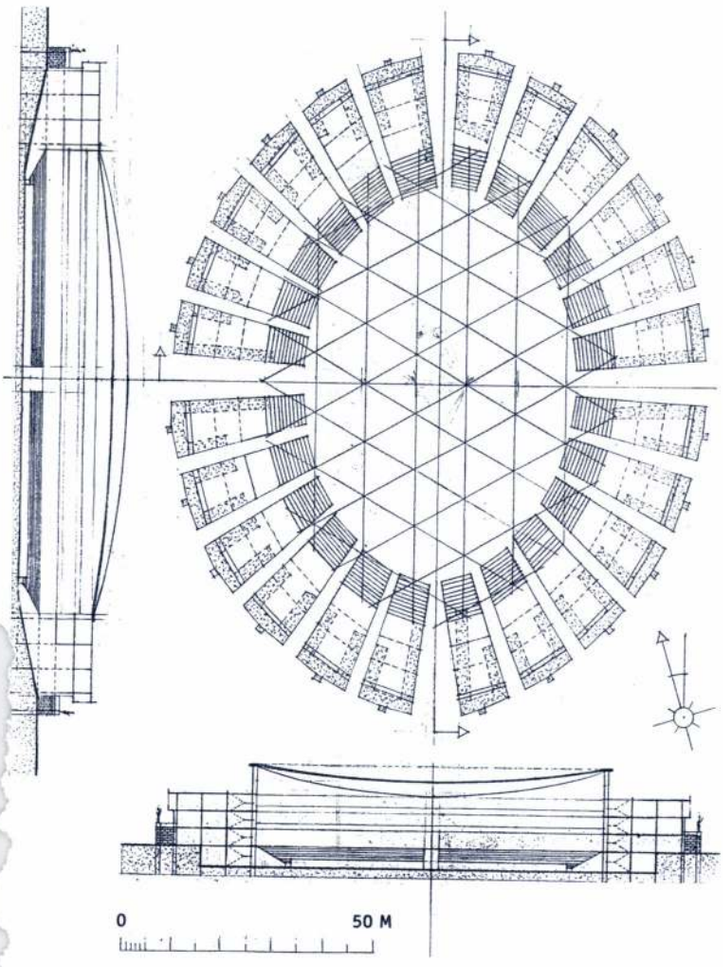

Hiperbolikus parabolikus tetőmetszet /
Hyperbolic and parabolic roof section

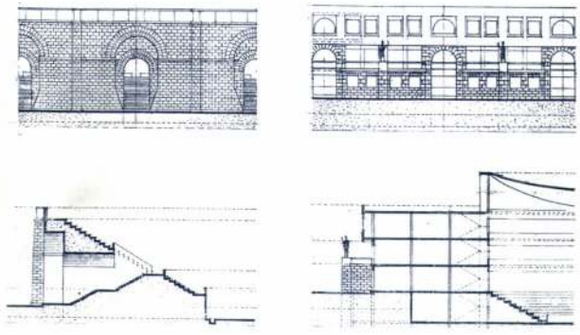

Az egykori (Hajnóczi Gyula után készített) valamint a tervezett homlokzat- és metszetrész /
The elevation and section details: he original (made after Gyula Hajnóczi) and the planned ones

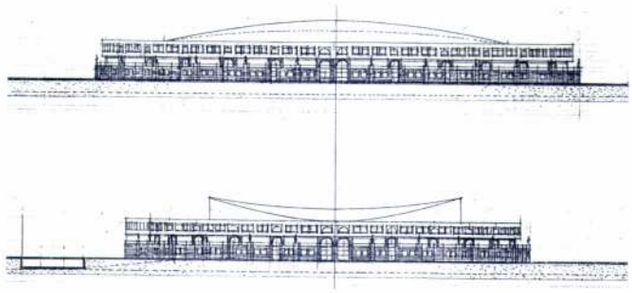

Homlokzatok / *Elevations*

Róma városrendezési elképzeléseihez hasonló javaslatot tett Olgyay Viktor és Aladár 1936-ban. A főváros a javaslatot elfogadta és az beépült a Harrer Ferenc vezetése alatt készült városfejlesztési programba. A javasolt „Via Antica" alapja lehetett volna Óbuda római kori városrendezési elgondolásának a történelmi leletek térbeli „emlékezésével" és az új városszerkezetbe való illesztésével.

A „Via Antica" az aquincumi városkép jellemzőit és megmaradt műemlékeit fűzte volna az északi aquincumi és a déli „Király-hegyi" amphitheatrum között, az Aquaeductus vonalára. A katonai amphitheatrum, Gerő László építész nagyvonalú leletmentő elgondolása 1942-ben a „Via Antica" koncepciójába illeszkedett. A háború és az azt követő idők vihara elsöpörte a nagyratörő elgondolásokat, az amphitheatrumot elnyelte az épületáradat, elszigetelődött. Budapest északi belépője elvesztette azt a lehetőségét – melyet Román kívül az európai városok

alapján felvett fiatal építészek, mesterjelöltek idősebb és fiatalabb mesterek műtermeibe látogatnak, vagy vendégségbe hívják őket a Műegyetemre. (Emellett a mesterjelöltek is bemutatkozó előadásokon ismerik meg egymást.) A szemeszterek végén a fiatalok szabadon választható módon adnak számot a megismert mesterekről, kollégáikról.

Ennek a számadásnak, véleményformálásnak, végső soron kritikának az alapkövetelménye és jellemzője: az őszinteség és nyíltság. Fontosnak tartom ezt kiemelni és hangsúlyozni korunkban, amikor építészeti kritikaként gyakran a napi politikai életből és a médiagyakorlatból eltanult módon a gúny köntösébe burkolt gyűlölködéssel kerülünk szembe.

A mesterek és mesterjelöltek sajátos hangulatú találkozóin – ezeket sem előadásnak, sem interjúknak, sem életrajzi szóbeli „műleírásnak" nem lehet nevezni, inkább a mesterek és a bemutatkozó építészek vallomásos monológjának – a fiatalok pontosan érzékelték az igazat, de az elhallgatást, a szépítést, a valótlan állításokat is. E találkozások során bizonyosodott be, hogy még azokat a kollégáinkat sem ismerjük igazán, akikről úgy hittük, régtől tudunk róluk mindent. Jó jelnek tartom, hogy a fiatal mesterjelöltek véleményalkotásában a mester munkásságával egyenértékű szempont volt – bár ezt senki nem hirdette meg előre – a tisztesség, az etikus magatartás, amiről napjainkban alig-alig esik szó.

Törvényszerű véletlennek tartom, hogy az egymást követő szemesz-

folytatás az 12. oldalon

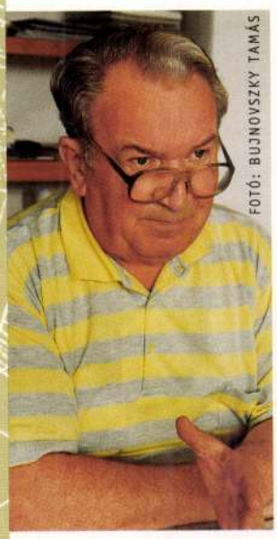

FOTÓ: BUJNOVSZKY TAMÁS

Plesz Antal

mind – hogy az építészet nyelvén az idegenhez is szóljon. Óbuda ókori és középkori értékeivel együtt a főváros hátsó udvara maradt. Óbuda önkormányzata képviseletében Szegner László építész 1996. évi felkérésére több változatban elkészítettem a római katonai amphitheatrum hasznosításának tanulmányát. A helyszín, valamint kiváló szakemberek gazdag hagyatékának részleges ismeretében fölvetődik a kérdés, hogy a szakma és a nagyközönség véleményéhez az amphitheatrum mely megjelenítése áll közelebb:

1. *Az amphitheatrum rekonstrukciója egykori állapotában,*
2. *A romkert jelenlegi állapotában,*
3. *Korszerű épület az eredetivel rokon célú felhasználásra, az eredeti építészeti karakter visszaadásával.*

„Bizonyos esetekben – különösen városok belterületén – egyes romok, archeológiai emlékek csak úgy tarthatók fenn, ha azokat valamely mai célra készülő építménybe befoglaljuk, azzal funkcionálisan egyesítjük. Ilyen esetben a rom önálló jellege megszűnik ugyan, de műemléki értéke nem csökken, csak szervesen beépül egy nagyobb modern építészeti kompozícióba. A befoglalás tehát bizonyos mértékű szükségszerűség, amikor a fejlődő élet a település fejlődése során el kellene pusztítsa az archeológiai emléket, de ehelyett körülveszi és beilleszti az élet új kereteibe, természetesen megőrizve annak történelmi dokumentum mivoltát illetve értékét". (Horler, 1964)

A tanulmányterv negyedik – bemutatott – változata kb. háromezer főt befogadó sport- és tömeg-rendezvények, kiállítás céljára alkalmas fedett csarnokot tartalmaz 14-16 m belmagassággal. A gyűrű-épület pincéje az aréna nívóján foglalja magába a rendezvényeket kiszolgáló öltöző- és raktár-tereket. A földszinten minden második kapu a nagycsarnok lelátóihoz, illetve előtereiből a büfé-, ruhatár-, és vizeshelyiségekhez vezet.

Az I. emeleten vannak – ugyancsak a földszintről minden második kapun és lépcsőn át elérhetően – az éttermek teraszokkal, bemutató szalonok, kiállítások stb, az emeletek csarnok felé eső részén loggiák kapnak helyet. A II. emeleten iroda jellegű funkciók vannak, a tetőszint kifelé körkilátó, a belső körön két sor személygépkocsi-parkoló. Az utcákkal határolt két hektár területen az épület egy hektár, a beépíthető szinterület kb. 25 ezer m^2 lehet. A csarnok területe kb. 6 ezer m^2, ebből az aréna kb. 4 ezer m^2.

A homlokzaton a „sarkantyú"-falak növelése a teraszok magasságáig, a bélés-boltívek megjelenítése a bejáratok fölötti emeleten a rusztikus kváderkő-burkolattal az eredeti méretrendre utalnak. A pillér-csonkokon mint posztamenseken álló szoborsor az épület ünnepi jellegét növeli.

A gyűrű-épület monolit vasbeton pilléres-födémes, hagyományos szerkezetű. A második emelet konzolos karimaként nyúlik a bejáratok és teraszok fölé. A homlokzaton négyzetes és íves záradékú nyílások váltják egymást. Az emeleti teraszok mögötti üvegfalak a második emeletet „lebegtetik".

A nagycsarnok lefedését alátámasztott, két oldalon emelkedő gyűrű-tartó és az arra függesztett kábeltartók határozzák meg. A haránt irányú kábelek hordozó, a hosszirányú kábelek lefeszítő jellegűek. A csarnok hosszmetszete parabolikus, keresztmetszete hiperbolikus lefedésével igényes teret képez. Az épület környezete, intenzív zölddel, igényes kertészeti teljesítményt kíván. A Lajos utcára vezető közlekedési-lámpa-erdős forgalmi csomópont helyett körforgalom lenne elegáns, közepén Óbuda emlékoszlopával. A gyalogos és tömegközlekedés a közeli busz-, villamos- és HÉV-megállókkal megoldott. A gépkocsi-parkolás az Árpád Gimnáziummal határos, Szőlő utcai szakaszon két szinten, illetve az amphitheatrum gyűrű-épülete fölött spirális felfutóval megoldható. Az amphitheatrum Óbuda és egyben a főváros vonzó szórakoztató centruma lehet, amely igényt tarthat a turisták érdeklődésére is.

■ PLESZ ANTAL

Összkép az Amphitheatrumról / *View of the Amphitheatrum*

FOTÓ: GYUKICS PÉTER

Az Amphitheatrum részlete / *Detail of the Amphitheatrum*

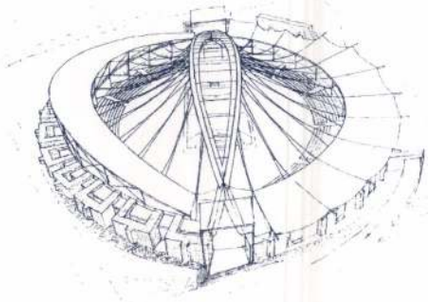

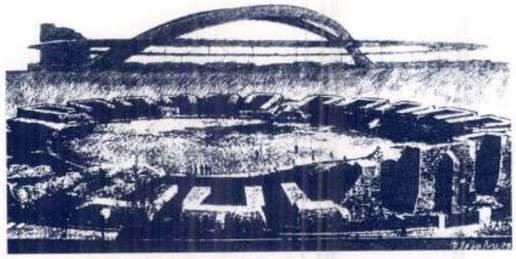

Óbudai Amphitheatrum – Plesz Antal rajza, a korábbi változat / *Óbuda, Amphitheatrum, drawing by Antal Plesz*

®

új magyar építőművészet

A MAGYAR ÉPÍTÉSZEK SZÖVETSÉGÉNEK

KULTURÁLIS FOLYÓIRATA ■ 1999. 4. SZÁM

tartalom 99.4

■ KÉT HÓNAP

1 **Budapest új fesztivál színháza lehetne** – Bán Ferenc tervéről egy kiállítás nemzetközi sikere kapcsán – Vargha Mihály
3 **UIA XX. Kongresszus, Peking**
Gipsztéka a Szépművészeti Múzeumban – Szegő György
4 **Népi építészeti örökség, Tusnád '99** – Harkai Imre
5 **Mi történik az Építészeti Múzeumban?**
Csonka Pál érem – 1999
6 **In memoriam Juhász Jenő (1918–1999)**

■ MESTEREK, MŰHELYEK

8 **Plesz Antal és köre –** Bán Ferenc, Bodonyi Csaba, Ferencz István, Dobó János, Marton Ákos, Kocsis József, Kovács Lajos, Vesmás Péter, Kulcsár Attila, Koska Árpád, Rády Róbert
A Mester és a mesterjelöltek – Kerényi József
9 **Amphitheatrum Óbudán** – Plesz Antal
60 **Plesz Antalról** – Kovács Ágnes

■ ÉPÍTŐ MŰVÉSZET

18 **MATÁV Igazgatási Központ, Budapest** –
Építész: Balázs Mihály, Pályázati terv: Török Ferenc és Balázs Mihály – Simon Mariann
26 **Tiszaújváros, Sportközpont** – Építész: Kovács Péter és Lengyel István
32 **Hétvégi ház Észak-Magyarországon** – Építész: Bérces László – Sulyok Miklós
34 **Irodaház a Laborc utcában** – Építész: Kőnig Tamás és Wagner Péter – Szegő György
36 **Önkormányzati orvosi rendelő, Pesthidegkút-kertváros** – Építész: Anthony Gall – Simon Magdolna
39 **Első Magyar Látványtár, Tapolca-Diszel** – Götz Eszter

■ TÁRSMŰVÉSZET

41 **Imaginárius terek** – Mújdricza Péter előadása Erdély Miklósról
Szubjektív – fotó a látványtárban – Bihari Ágnes interjúja
49 **Az évszázad utolsó Velencei Biennáléja** – Götz Eszter
57 **Gyakorlati idealizmus** – Mújdricza Péter

■ NAGYVILÁG

42 **Posztmodern építészet 4.** – Sebestyén Gyula
44 **Berlini mozaik** – Vargha Mihály

■ KÖNYV

62 **A legbölcsebb építész. Salamon Temploma és a Szent Jeruzsálem Johann Heinrich Alsted enciklopédiájában** – Szentpéteri Márton
63 **Prakfalvi Endre: Szocreál** – Szentpéteri Márton

CÍMLAPON:

Sportközpont, Tiszaújváros
Fotó: Hapák József
Plesz Antal
Fotó: Bujnovszky Tamás
Plesz Antal rajzán az óbudai Amphitheatrum

AZ ÚJ MAGYAR ÉPÍTŐMŰVÉSZET ALAPÍTÓI:
Magyar Építészek Szövetsége
Építési Vállalkozók Országos Szakszövetsége
„Az Építés Fejlődéséért" Alapítvány

A FOLYÓIRAT MEGJELENÉSÉT TÁMOGATJA:
NKA
FVM

E LAPSZÁM MEGJELENÉSÉT TÁMOGATTA:
MATÁV
Kanadai-Magyar Magasépítő Kft., 2040 Budaörs, Ebner Gy. u. 2/II.
Lignum Európa Faipari és Kereskedelmi Kft., 8000 Székesfehérvár, Takarodó út 9.
Betonútépítő Rt., 1094 Budapest, Tűzoltó u. 31.

ArchiCAD®

Mindenkinek szüksége van könnyen elsajátítható, egyetemes jelrendszerre. A zenélni vágyóknak éppúgy mint az építészeknek. Ami a Kodály-módszer a zenében, az az ArchiCAD-módszer az építészetben. Egyszerű, átfogó, érthető. Magyar.

GRAPHISOFT®

ICONOS

az építészet világnyelve

Graphisoft R&D Rt. tel.: 437-3000

A Mester és a mesterjelöltek

Előzmény

A Budapesti Műszaki Egyetem Építészmérnöki Karán 1996-ban indítottuk útjára a posztgraduális, szervezett mesterképzési programot, miután 1995-ben „építészet művészetág"-ban akkreditációs pályázaton elnyertük a DLA (Doctor of Liberal Arts) művészettudományi fokozat és a mester cím odaítélésének jogát.

Két vonatkozásban is történelmi jelentőségű ez az akkreditáció az építészképzésben: egyrészt végre hivatalosan is elfogadást nyert, hogy az építészet a művészetek családjának tagja – Magyarországon is. Másrészt – mivel az építészi alkotómunkával elnyerhető DLA-fokozat egyenértékű a PhD tudományos fokozattal, amely a hatályos felsőoktatási törvény szerint az egyetemi tanári habilitációnak és kinevezésnek alapkövetelménye – hivatalosan is lehetővé vált, legalábbis potenciálisan, hogy a tervezési tanszékek vezetői és oktatói valóban kiváló tervező építészek legyenek. Talán ezek után lassan majd megszűnik az építészoktatás történelmileg kialakult kakukktojás volta a Műegyetemen. Mindenesetre jelenleg kevés olyan építészképzéssel foglalkozó egyetemet találunk a nagyvilágban, ahol az építészet kettős jellegének megfelelően tudományos (PhD) és művészettudományi (DLA) posztgraduális doktorandusz illetve mesterképzés együtt folyik.

A szervezett mesterképzés része az „alkotóműhelyek" elnevezésű kurzus, ahol a pályázat

folytatás a 10. oldalon

Plesz Antal és köre

Plesz Antal építész

1930-ban született Sásdon.
1948-1949. segédmunkás (Sásd, Komló)
1949-1950. építésztechnikus (Közületi Ingatlanközpont)
1951- tervező, vezető építész (KÖZÉPTERV, IPARTERV, LAKÓTERV, TTI, ZALATERV, ÉSZAKTERV, MÁVTI)
1951-1956. BME Építészmérnöki Kar
1958-1960. MÉSZ Mesteriskola
1970-1984. mester (MÉSZ Mesteriskola)
1975. Ybl Miklós díj
1964-1975 között számos nívódíj
1990- magántervező
1997. DLA H.C. Doctor of Liberal Ars – Magister Honoris Causa
1997. Kotsis Iván érem, a MÉSZ „Fair Play" díja
1998. Sásd város díszpolgára

FŐBB MUNKÁI

1951-1956. A vidéki sajátházépítés vizsgálata, Gépgyárak tervezése, ipari építészeti kézikönyv (Kiss Ferenc mesterével együtt)
1956-1957. komlói, zirci, farkaslyuki földszintes bányászlakóházak
1961-1962. zalaegerszegi Közgazdasági Technikum bővítése
nagylengyeli Olajos Irodaház
1963-1964. gyermekintézmények, rendezési tervek
Veszprémben 16 tantermes gimnázium, 8 tantermes általános iskola
1964-1976. miskolc-tapolcai Juno Szálló
miskolci művésztelep
kazincbarcikai Vegyipari Főiskola
mályi borkombinát
Miskolc déli városrésze, összekötő városrészének beépítési terve
BVM miskolci gyára
bodrogkeresztúri rekonstrukció
1978-1980. Budapest, Nyugati pályaudvar és környékének rendezési és beépítési terve
1996-1999. Óbuda, római katonai amphiteatrum fejlesztési tanulmányai
1998. Sásd város településfejlesztési koncepció tanulmánya

Plesz Antal

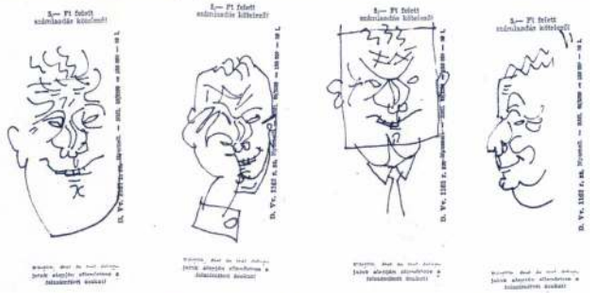

Lenkey Zoltán rajzai Plesz Antalról / *Antal Plesz, drawings by Zoltán Lenkey*

A Műhely Szelleme...

Plesz Antal, Budapest, 1998.

1. Az építés ember-építéssel kezdődik, az autonóm emberé;
2. A mestertől emberi tartás és szakma egyaránt tanulható;
3. A mestert tanítványai választják és becsülik;
4. A mester nem a tömeget menti, de az egyént nemesíti;
5. Mesterré az önjelölés és közönségsiker nem emel;
6. Az a tanítvány válik mesterré, aki többet ad tovább;
7. A műhely szelleme bizalomra és kölcsönös felelősségre épül;
8. A műhelyben a meggyőzés eszköze a beláttató értelem;
9. A műhelyben a feladat ürügy, a tudás eszköz csupán;
10. A műhelyben nincs „munkafegyelem", de munka van és fegyelem;
11. A műhelyben nincs „korkülönbség", csak kor van és különbség;
12. A műhely a munka, a játék, az alkotás és hangulatteremtés ünnepi helye.

Südi Ernő grafikája / *Drawing by Ernő Südi*

A Hotel Juno makettje / *Model of Hotel Juno*

Pleszniwy Edit, művészettörténész

26. Szerda.

Magyar Nemzeti Galéria, 1984. december.

Plesznivy Edit, művészettörténész

A Kéve, mint műnészszervezet 1947-ig egzisztált, de jogosan zárja le az eddig alig ismert históriát 1920-szal a kiállítást rendező Plesznivy Edit és Kiss Horváth László Kecskeméten: a Kéve, mint vállalkozás 1920 után nem működött.

Rózsa Gyula: „Alkotóközösség" a századelőn.
Népszabadság, 1984. júl. 13. 7-old.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Plesa, Carol

román szobrász

láid

Délvidéki kende

1944 - 333 - l.

PLEIDELL ORSOLYA

Fájdalommal tudatjuk, hogy **PLEIDELL ORSOLYA** 1992. okt. 12-én életének 63. évében elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatását október 27-én a Farkasréti temetőben szűk családi körben tartottuk. Gyermekei: Dobrovits Mihály, Orsolya. (X)

M. Nemet

Pleidl /sic/ János MDK

műveit szívesen veszik a Kossuth Lajos utcai Képző és Iparművészeti boltban.

Weidlinger Vilmos: Mi lehet szebb dolog a művészetnél?

ESTI PÉCSI NAPLO. 1962. aug. 15.

Pleidell Károly szobrász M.D.K.

Művei a kiállitáson

rávri Márta: A Százados uti művésztelep jubileumi
állitása a Nemzeti Galériában

gyar Nemzet 1965. jan. 20.

Pleidell Károly szobrász M.D.K.

Művei a kiállitáson

Ermek

S.M.: A Százados uti művésztelep jubileumi kiállitása
Magyar Nemzet 1964. január 20. 4.1.

M.D.K.

PLEIDELL Károly fa.

részvétel a kiállitáson

Gábor István: Dolgozó emberek között
Kiállitás az Ernst Muzeumban
Magyar Nemzet 1961. december 1[illegible]. 4.l.

Pleidell Zoltán

Zentai Pál: Egy óra Pleidell képeivel. - Vas Népe, 1967. aug. 20.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája / Művtört. Értesítő. 1970. 1.sz. 68-107. l./

82. l.

Pleier András, fazekasmester MDK

Völtsei József-nek 1856. jún. 19 én velt tanuló levelén szerepel alá vrás a. Csornán. (143 old.)

Thier László: Adalék a dőri fazekascéh történetéhez 143.o.

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. 1955. Kiadja Sopron Város Tanácsa

Pleischinger Gyula, építén

L. Ellér István

L. követségi hírek

Magyar Építőművészet, Bp. 1983

10-12

83/4

Pleiser Klára, textiltervező iparművész

Barta Éva ékszertervező és Pleiser Klára textiltervező iparművész kiállítását Major Máté akadémikus nyitja meg dec. 17-én, a Műcsarnokban.

Esti Hírlap, 1976. dec. 15.

Plekl Gáspár

Anonymüves Egerben 1840-ben.

Voit Pál plb.: Heves megye müemlékei II. k.
Magyarország müemlékei topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

3081

PETRO PLENIO, kőfaragó

O és FRANCESCO, valamint PETRO SPACIO valósággal "Szimul multan" dolgoztak Sárváron és Kereszturon. 1560-ban sárvá- ri elszámolásokban tudunk, de ez év márciusában Somboryi nak Kereszturról irt levelében: "az két olasz kőmies ki- ket Ngd Sárvárra küldött it vannak az udvarnál faragnal ablaknak, ajtónak követ". 236.old. 187.jegy

TÓTH MELINDA: A sárvari vár épitéstörténete 193.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesitője, 1966-1970. 4.sz. Szombathely, 1972

PETRO PLENIO, kőfaragó

1539.nov.10.Somboty Gergely irta:"Sarwarr hivatta ala F
Ferench Uram kü faragni az olazokat,köwet is wittek ne
nik ..."Petro Plenio,és FRANCESCO,majd az előbbinek az
év közepén történt halála után PETRO SPATIO végzi a kőf
faragó munkákat.FRANCESCO mestert,mint mosonmagyaróvari
kőfaragót jelölik meg,de egy adat és nevének használata
őt is olasznak kell tartanunk. 235.old. 185.,186.jegy

TÓTH MELINDA: A sárvári vár építéstörténete 193.old

SAVARIA, A Vas megyei Múzeumok Értesitője, 1966-1970.
4.sz. Szombathely, 1972

PETRO PLENIO, kőfaragó

1560-ban készül Sárvárott a torony északi oldalán a szép reneszánsz kapu/145.kép/.A Sennyey levelekből lépésről-lépésre bontakozik ki az épülő kapuzat;kivitelezésükben talán részük lehetett az ekkor Sárvárott dolgozó,sokszor említett olasz lapicidáknak,mint,Plenionak, Francesconak és később Petro Spacionak. 237.old

GÖTH MELINDA: A sárvári vár építéstörténete 193.old

VARGA, A Vas megyei múzeumok Értesítője, 1966-1970. 4.sz. Szombathely, 1972.

PETRO PLENIO, kőfaragó

Sombory Kereszturról 1560.márc.28-an irt levele emliti a két olasz kőművest, akik Sarvárott dolgoztak. Ezek csak PETRO PLENIO és FRANCESCO mesterek lehetnek. 236.old. 186.jegy

TÓTH MELINDA: A sarvari vár épitéstörténete 193.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesitője, 1966-1970. 4.sz. Szombathely, 1972

MPK

Pleitz
nyomda

Nagybecskerekről beküldött mintalapja „Meglivó" mint melléklet:
A nyomás zolid "Bíráló kifogásolja a "zedő" fraktur betűit, inkábbe latin betűket ajánlja.

÷ Mellékletünk
Grafikai Szemle 1895 évf. 12 z 20 fl.

MDK.

Pleitz Ferenc Pál

nyomdász

Németországból bevándorolt nyomdász 1846 ban állított Nagy-Becskereken nyomdát. E nyomda részlegével nyomtatták Pancsován 1849 ben Zerffi „Süd-ungarischer Grenzbote" c. lap nélány számát.

Firtinger Károly: Hazánk könyvnyomtatói Grafikai Szemle 1893 é. 6 sz 99 l.

Pleitz Ferenc Pál

nyomdája

l.

Kertész nyomtatott

275 l.

TENIERS, DAVID, IFJ. (flamand festő, 1610—1690) KÖVETŐJE

Ivó öreg

Ivó legény

Fa, olaj, egyenként 27×21·5 cm.

VINCKBOONS, DAVID (flamand festő, 1578—1629)

Tájkép

Fa, olaj, 17·5×20 cm.

Tájkép

Fém, olaj, 17·5×22·5 cm.
Maszlaghy II., 245. szám. (Az alakok Rottenhammertől.)

A KÉPEK

BOURGIGNON, GUILLAUME (francia festő, 1628—1679)

Francia lovasok

Vászon, olaj, 21×17·5 cm.

DECOY, J. (francia festő, XIX. sz. eleje)

Női mellkép

Miniatür, pergamen, 7·7×5·5 cm.
Gerevich PA, 262. l.

0

Pleiveisz Rita, gyermek rajzos

„Képek a békéről" címmel gyermek rajz- és festménypályázatot hirdetett meg a Fogyaszt. Szövetkezetek Orsz. Tanácsa, az Orsz. Béketanács támogatásával.

A 12–15 évesek kategóriájában a harmadik díjat Samu Zsuzsa és Pleiveisz Rita kapta munkájáért.

Veszeli Lajos: Képek a békéről.
Napló (Veszprém), 1984. febr. 9.

Plemencsics József

butorterverő

1931-34.

Iparm. Isk. Évk.

1930-34. 46. l

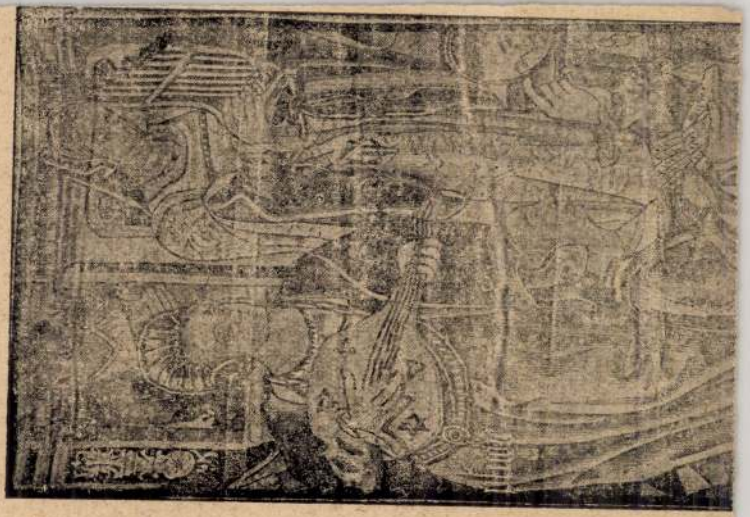

Pferl József

ötvös

† 1814 jul 11 Pest

Kapnagyarország ötvösök 43 l.

fordult ~~[illegible]~~. ~~Fején piros~~ Házi sapkaja piros, de ~~van kék~~ bojtja
arna, szeme kék, arcza és bajusza leberetvált.
dője fekete, vörösbarna zsinóros kabátjának gallérja prém
csapva viselt. Felirata fölül: „Miklós József 69" és
79"
jja olvasható.
retei 25.4 : 18.4 c/m.

a 8828.

107/95 № 223.

Ples Sámuel
kárátosmester
1635 Kézsmárk

MEGHÍVÓ

a

KORVIN MÁTYÁS

MAGYAR-OLASZ EGYESÜLET

KÖZGYŰLÉSÉRE

az Országos Magyar Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—35) dísztermében folyó évi június hó 24-én, hétfőn délután 6 órakor

Gerevich Tibor
elnök

l. Arch. Ért. 1906
58. l.

Franklin-Társulat nyomdája

NYOMTATVÁNY

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

.....

úrnak
úrnőnek

.....

.....

Budapest

.....

MIK

Plesa Károly, szobrász

Felszabadulás. Fa.

Mücs.-CMKT.Öshi Tárlat. 1943.okt.2émov.1. Kat. 11.1.

Plesa [illegible] Károly MDK

Felszabadulás, fa

Mücsarnok 1943 Őszi tárlat

Plesa Károly.

Az idei Állami Képzőművészeti Kiállításon Bagosi Béla sztahanovista esztergályosról készített szobrát állította ki. (említve)

Utunk Kolozsvár, 1952. Jún. 13.

Pleşa Károly

1937. dec. koll. Eidlt

Kolozsvárt.

cród

Kováts József =

Widmann Walter

és Pleşa Károly ki-

állítása.

Pászsertúz 1937

23-24. sz. 477 l.

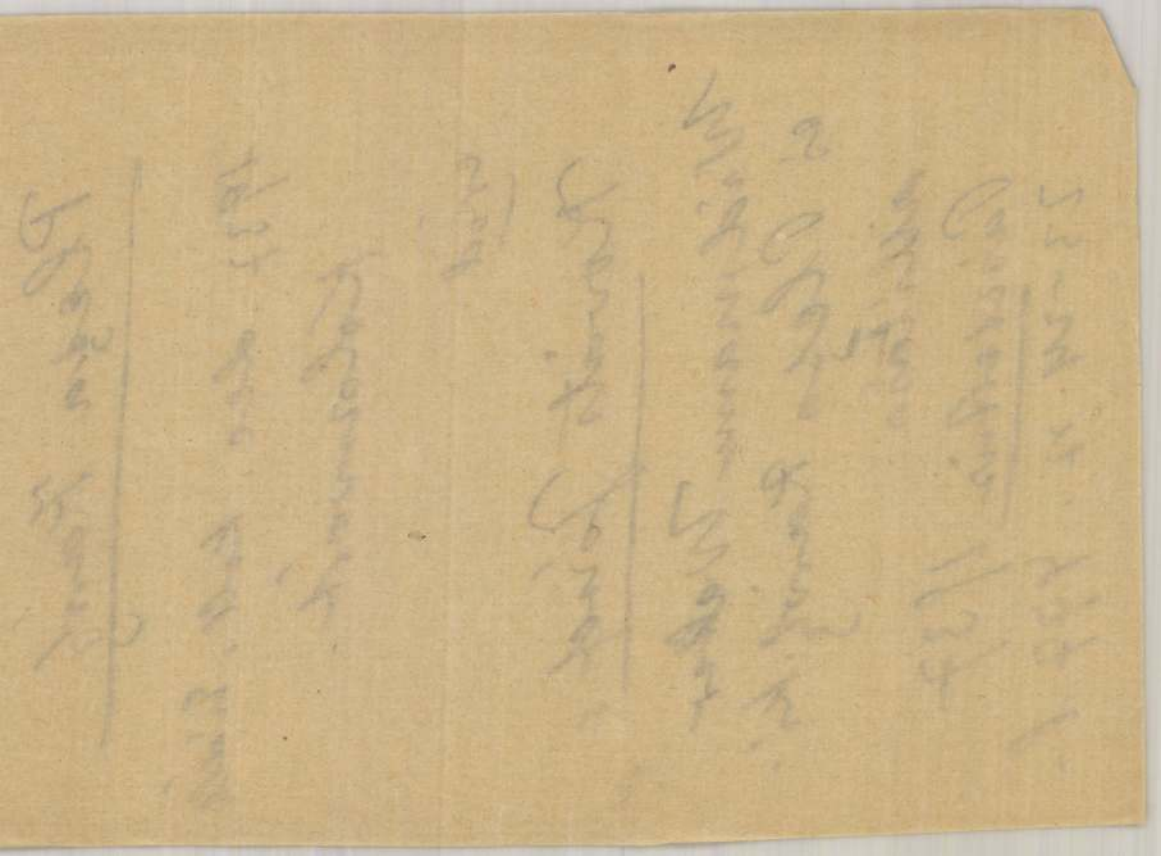

Pléva Károly

szobrász

l.

Szépművészet

1941. 159. o.

ANSCHBURG GUSZTÁV
önyvkereskedése és antiquariuma
udapest, IV. Ferenciek-tere 2.

ÁRJE

Műemlékek C

A KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS TÁRGYMUTATÓJA

Művészeti Hotek Utcaja
1941

Pléva Károly
Mimó, alabás-
Trom

A KIÁLLITOTT FESTMÉNYEKET ÉS SZOBROKAT ELBIRÁLTA:

AZ ORSZÁGOS IRODALMI ÉS MŰVÉSZETI TANÁCS

Pleșa, Carol

erdélyi szobrász

l.

Pásztordrámán

5, 6. l. 7, 8,
19, 25, 26. l.

Bibliográf.
l. a. o.
29. 31. l.

Oldal

illamos művek, telepek (lásd még: *Áramfejlesztőtelep*)
» 60,000 Voltos elektromos-telep St. Franciskonál (*A*) *Hajós* Sámueltől ... 458
» A potenzai villamos telep (*A*) *Finály* Lajostól ... 520
illamos vasút: (lásd *Vasút. Közúti vasút*)
illamos vontatás: (lásd *Vontatás*)
illámhárító: Villámhárítók (*K*) *Straub* Sándor 268
íz: (lásd még *Vidéki városok fejlődése, Válasz, Észrevételeim*)
» A budapesti víz, a kolera és a tifusz. 11 szövegábrával *Kajlinger* Mihálytól 156—166
izierő: (lásd *Völgygátak*)
» Hegyvidéki vizeink kihasználása mesterséges vízgyűjtő medencékkel *Feyér* Gyulától ... 10—20
» Vizierő felhasználása Németországban (*A*) *Finály* Lajostól ... 223
» Svájc vízerőinek kihasználása (*A*) *Feyér* Gyulától ... 517—520
ízfolyás alakja: Mozgó fenekű vízfolyások alakja (*A*) *Hajós* Sámueltől ... 565
íziút: (lásd *Csatorna*)
ízjog: A vízjogi törvény és a vonatkozó jogszabályok (*K*) *Hajós* Sámueltől ... 37
ízműtan: Vízműtani új elvek. 4 szövegábrával *Fekete* Zsigmondtól ... 506—514
ízsebességmérés: A talajvíz sebességének megmérése 1 szövegábrával (*A*) *Hajós* Sámueltől ... 36—37
íztömegmérés: A víztömegmérés pontossága 7 szövegábrával *Hajós* Sámueltől 231—236
ízvételezése lokomotivoknak: A lokomo-

Plesch Hans

porsonyi festő

Blesch, Bleschy-nek

is írva

XVII. sz.

Láid okr

Forum

neinet rész

1937. 69. 70. l.

Plesa, Carl

Banner Zoltán: Tájak viharban.
= Utunk, 1985. ~~aug~~ sept 13. 7.

1945 →

Pozzos S. Ignazio kann sich das Subjekt in seiner ganzen psychophysischen Existenz als Teil einer unmittelbar versinnlichten, geistigen Welt begreifen.). Das komplizierte und vielschichtige literarische Programm der Galleria und seine Verwirklichung in einer weitgehend autonomen Bildwelt ("Bildgalerie") kann daher nicht eigentlich als Barock bezeichnet werden. Wiederum finden wir eine Ambivalenz, wie wir sie ähnlich bereits mehrfach beobachten mußten: einerseits die Übereinstimmung des Systems mit dem Maß der Antiken im Raum, mit der Architektur und mit dem Aufbau des ikonographischen Programms, d. h. eine Identität des Programmes mit der Welt des Anschaulichen und andererseits eine der Anschauung unzugängliche abstrakte, geistige und literarische Welt. Diese Tatsache findet ihre Entsprechung in dem beschriebenen Verhältnis der Bilder zum architektonischen Gerüst. Die Ablesung der szenischen Darstellungen erfordert die Bewegung des Betrachters im Raum, während die Bilder in eine Architektur eingefügt sind, deren zentralperspektivische Konstruktion [illegible] die Raummitte fesselt. Einerseits bewegt sich der

Plesch Hans, festő

Forum, 1937. 69.

E. Günther-Mayer: Ein unbekannter Pressburger Maler...

Festészet, falfestés
a pozsonyi Lorenzerturm diszitése
1617. Hans Plesch

Forum, 1937. 69.

E. Günther-Mayer: Ein unbekannter Pressburger Maler...

czimen beérkező tárgyak szétosztása ügyében javaslatokat tesz;

g) a gyüjtemények berendezéséhez, mintául szolgáló épitkezési és bútorozási terveket, továbbá a gyüjtemények fölszereléséhez tartozó szakkönyvek jegyzékének és a gyüjtemények kezelésére vonatkozó szabályzatoknak utasitásul szolgáló tervezeteit elkészitteti s a Tanács elé terjeszti;

h) a múzeumi és könyvtári ügy népszerüsitésére szolgáló kiadványok ügyében a Tanácsnak javaslatokat tesz;

i) a gyüjteményekre vonatkozó törvényhozási és rendeleti intézkedéseket előkészíti.

19. §.

A Tanács egyes fölmerülő szakkérdések tárgyalására és a szakteendők ellátására még külön bizottságokat küldhet ki, a melyeknek a Tanács kebelén kivül álló szakférfiak is tagjai lehetnek.

20. §.

Az előadó a Tanács által kiküldött bármilyen bizottságnak hivatalból tagja.

Plesch János

Wobrin 1891.

Éinusk 1930. 87. l.

Gsell-aukció VII. 202

PLERSCH Franz Karl

GÁT Eszter: Pest-budai zongorakészítők. =
Tanulmányok Budapest Multjából XXIII.Bp., 1990
179-180. p.

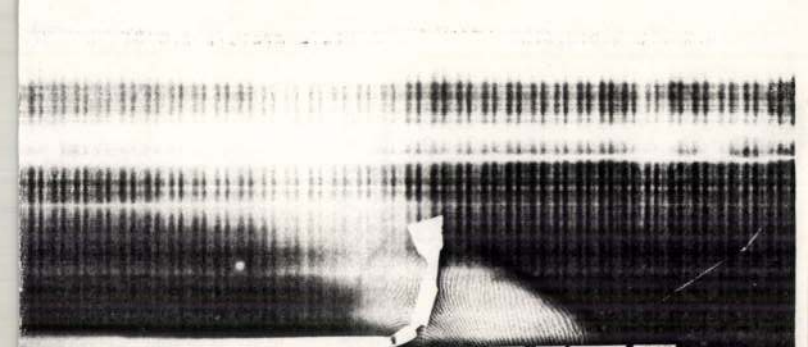

Képzőművészet

ony előtt

mondom:
és a
nálunk
arányban tű-
ban. A mű-
zás hódít —
ennek következ-
(Vagy épp fordít-
művészek javasla-
kereskedelem
a konzervati-
par terveinek je-
mindeddig szintén
maradt, ezért szer-
ben munkáiknak
műhelyt, amely a
árusítja a mozdo-
ülöket, csigákat és
nzért, de nem pusz-
Antoni is, Nádas is
gyerekek fogéko-
ségre, mint szüleik;
kább szükségük ar-
nőttként belőlük lesznek azok a munkások, akik Nádasék formatervezett fogóit használják; mérnökként elbírálják vagy vásárlóként minősítik. A játékok és a játszótéri plasztikák modelljei mellett ezekből a munkákból, a többnyire Nádas által tervezett szerszámokból, kisgépekből és készülékekből is láthatunk néhányat, a katalógus pedig teljes listát közöl róluk.

A *Budapest Galéria* Szabadsajtó úti helyiségében (az előcsarnokban) litográfiák sorakoznak; tizénöt művész egy-egy rá jellemző, ha nem is feltétlenül kiváló grafikája. Annak a mappának a lapjai, amelyet *Natura morta* címmel adott ki, vagyis inkább árusít (hatvanezer forintért) a Képzőművészeti Kiadó. Hasonló albumok korábban is készültek — Kondor Béláról, Gross Arnoldról, Szabó

PLESCHEN, Hans Jantö

Porsoy, 1616-17

Mikäftorg-ämnet

Ars 1997/1-3. 226

6.sz.

Thurzó ház modernizált kapuja fölött kőből f
czímer a XVI. sz.-ból. E fölött szép rokokó korc
vasból. Dongaboltos kapualj keresztboltot után
toszkán oszlopos pinczelejáróval.

7. sz.

Dongaboltos kapualj, lépcsőház mellett a bo
bordázott. XVI. sz. beli pinczelejárat. Udvar
emeletén zömök félköríves árkádos folyosó s a
falával összekötve hat szabadon állóboltíves áthid

Kamaraház

Modernizált épült. Udvarán nyílt lépcső, ké
oszlopon nyugvó folyosóval, ezen XVI. sz. bel

Pleschinger Lipót

200 K államsegély

Éimisk 1917/18. 30 l.

Pleschinger Lipót

butorterverö
1916–18

Ennisk. 1930.87.1.

412

1907. augusztus 11.

Beszterczebánya város tanácsának: a Cserey-féle gyűjtemény tárgyában (559/1907)

PLESINGER JÓZSEF, asztalosmester

Pesti asztalos kontár volt 1828-ban.- Ferencvárosi lakos.- Helyrajzi szám: 380.- Összeírási szám: 695.- 48.old.

BATÁRI FERENC: Pest-budai asztalosok 1828-ban 38.old.

Az Iparműv.Múz.Hopp Ferenc Múz.Évkönyve. XIII. 1970 Bp. 1971.

PLESKÓ Béla grafikái

Szeged, Hóvirág, VI. évf. 1934
Krisztus a keresztfán (fa)

Szeged, 1995/7-12. 103.

A BEIRATKOZÁSI, ILLETVE KÖLCSÖNZÉSI DÍJAK
Németországban. – Lényegesen emeljék a kölcs
az Adófizetők Szövetsége, mert csak így lehet fe
Zweibrückenben 1994 nyara óta a 18 éven alu
felére csökkentették a kölcsönzési díjat, mert leg
– Cerlinghausen könyvtára a kölcsönzési díj eltö
3500 márkát jövedelmezett, viszont 20, 30, h
beiratkozási díj bevezetése a müncheni várc
költségvetési reményeket, viszont 40%-kal csökk
több gyerek jár most könyvtárba, s a tízév
apukának-anyukának fizet
(*DBI-Presse*

PLESKÓ REZSŐ, kékfestő

Kecskeméten dolgozott, Dömötör u. 4. sz.-A kékfestőipar Ausztria felől terjedt el hazankban és Pleskó mester maga is német anyanyelvü vol .Ez magyarázza, hogy Sárossy Jánosék/kik tőle tanúlták a mesterséget/használta szavak, az eljárások, eszközök elnevezése németre vezethető vissza. 334.old

U. KERÁMGYÁRTÓ ADRIEN: Adatok Alsónémedi viseletéhez 301.old.

STUDIA COMITATENSIA. Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból. 3. Szentendre, 1975

Plesner R.

Árverési Csarnok aukció kat.

31. 7. 1926. febr.

5120

L. ar 5047 - nél

MD K

Pleschner József, ép.

Terv.: IX, Apaffy u. 8454/15 hrsz.a. em. ház.
/Özv. Teltsch Ágostonné/

Magánépítési engedélyek.- Kp.Ip.-Kp.Műv. 1928.V.15.
77-78.1.

Pleskó ?

MDK

VIII. Gyulai Pál u. 7.

Pollack Mihály terve szerint Hummel Márton részére 1842-ben épült földszintesre.
Medecz Vince terve szerint 1883-ban egyemeletesre.
Pleskó és Schneider Terve szerint 1895-ben kétemeletesre.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.
158.1.

Plesnivy Károly, iparművén MDK

Galinőmyeg: Repr

Plesnivy Károly: Lenin-Galinőmyeg M. S.

Népszabadság, Bp. 1970. ápr. 26.

Plesnivy Károly

Kilenc festő és grafikus kiállitása /Csohány Kálmán, Konfár Gyula, Kasztler Károly, Reich Károly, Ridovics László, Sarkantyu Simon, Stettner Béla, Szabó Zoltán, Vati József/. Műcsarnok, 1966. - Ismertető, Kossuth ny. - Isa. Szocialista Művészetért, 1966. nov. - Ákos László, Csongrád Megyei Hirlap, 1966. nov. 9. - Haulisch Lenke, Uj Irás, 1966. 6.évf. 12. sz. 104-107.l. Plesnivy Károly, Uj Irás, 1966. 6.évf. 12.sz. 108-103. Ujvári Béla, Magyar Ifjuság, 1966.okt. 15. - Ujvári Béla, Szocialista Művészetért, 1966. dec.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969.3.sz. 243-284.l./

270. l.

Plesnivy Károly

Mint a Képzőművészek Szövetségének főtitkára Juhász László val, az Iparművész. Tanács titkárával részt vett a világ iparművészeinek első kongresszusán New Yorkban.

Ipari Művészet, 1964. 1. sz., 90. l.

Plesnivy Károly, iparművész

MDK

Az Ernst Múzeumban megnyílt tárlatot Plesnivy Károly adta át a közönségnek.

– : Megnyílt a jugoszláv szőnyeg- és kisplasztikai kiállítás 10

NÉPSZABADSÁG Bp. 1965. dec. 21.

Plesnivy Károly textiltervező M.N.K.

Festetlen rackajuh gyapjuból tervezi szőnyegeit

Az év végére kiállitásra készül

Kristóf Attila: A szőnye gtervező

Magyar Nemzet 1965. február 7. 9.1.

Plesnivy Károly, textilművész

MDK

Részt vett a megnyitáson.

—: Axel Leskoschek osztrák festőművész
Kiállítása

9

NÉPSZABADSÁG Bp. 1965. márc. 28.

Plesnivy Károly

szül.: 1930, Zsigárdon. 1948-53: Iparm. Főiskola hallgatója. 1953-58-ig a nagyiparban dolgozott. 1960-tól az Iparm. Főiskola tanára. Önálló kiállításai: 1958: Csák István Galéria; 1961: Szófia.
1961: Munkácsy-díj.
A „Kilencek"-hel 1967-ben állított ki először.

Kiállított művei:

Ülő nő	monotypia	1969	45,5 x 29 cm
Piros ház	vegyes techn.	" -	49 x 33,5 (repr.)
Tengerpart	monotypia	" -	50 x 32 cm

„9" - Szombathely 69 Kiáll. kat. Bev.: Tasnádi Attila
(Savaria Múz.) Bp. 1969.

Plesnivy Károly

is szerepel a „kilencek" csoportjának a Műcsarnokban megrendezett kiállításán. A cikk lírai gobelinjeit (Tél) és monotípiáit dicséri.

A „kilencek" már tizennégyen (Szabó György)
(Kultura – Művészet)

Magyar Hírlap, 1968. október 8. G.l.

Plesnivy Károly

neve emlitve

Megnyitottál a Kilencet Ziallitását

Magyar Nemzet 1968 okt. 6.

Plesnivy Károly

Szerepel a Derkovits terem akvarell kiállításán

Gál György Sándor: - Kiállításról
Kiállításra

Magyar Hírlap 1970 VIII. 4

Plesnyvi Károly MDK

A Hazafias Népfront ünneplésére a Somogymegyei Képzőművészek csoportja ünnepséget rendezett. Fenti művész is jelen volt.

Esti Hirlap 151 sz. 1959. jun. 30 2 old.

MDK

Plesnivy Károly
iparművész

A nagyapja feldolgozásából
új kifejezésmódot ad a szőnyegnek.

Gergely István: Plesnivy Károly szőnyegeiről.
Művészet 1962. január. — 34 l.

Plesnivy Károly
ugarmúvész

M.D.Y.

Gobelinjét a párthárban helyezik
el.

Lanár Sándor: Új párthóz Zuglóban
Művészet, 1964. dec. – 34 kep.

Plesnivy Károly
textilterverő

M.D.K.

Az Sparművészeti Vállalat szőnyegszövő üzeme által elkészített szőnyegek tervezetét Plesnivy készítette.

Fenyes Kálmán: Sparművészeti Kiállítás Debrecenben
Művészet, 1963. julius – 46 lap.

M.D.A.

Plesnivy Károly textiltervező

Művei a velencei Biennálén

Horvát h György: Divatok és életművek a velencei Biennálén

Magyar Nemzet 1966. julius 12. 4.l.

M.D.K.

Plesnivy Károly
iparművén

A képzőművészek Szakszervezete és
Szövetsége együttműködéséről szólott.

Szigeti Zsuzsa: A művészeti szakszervezetek kongresszusa
~~[illegible]~~

Művészet, 1963. május – 48 lap

Plesnivy Károly szőnyegtervező

nezepel az alábbi tárlaton

Iván Bojár: Alle „Neune"

Budapesti Rundschau 1968 X. 18

Plesnivy Károly

Szöngepterwekkel szerepel a „Kilencek" tárlatán

Lavas: A „Kilencek" kiállítása

Nyíregyháza 1968 X. 24.

MDK

Plesnivy Károly

Textil falikép 68. Kiáll. az Ernst Muzeumban

1968.

Plesnivy Károly
ipaminvén

M.D.K.

A tárlaton a gobelinmüfajt
Plesnivy Károly ipaminvén
képviselé. „Budapest" című
gobelinje szerepel a tárlaton.

Ujvári Béla: Kelenek

Művészet, 1968. október - 21 lap.

Plesnivy Károly
festő

M.D.K

„Budapest" Gobelin.
(repro)

Ujváry Béla: Kilencek
Műnészet, 1968. október – 21 lap.

Plesnivy Károly

„Tél," és „Szakadék" – gobelinekkel
(eml.)

szerepel

a Kilencek kiállításán

ujvári: A „Kilencek" Veszprémben

hagyak 1 finnség 1968 VII. 13

MDK

Plesnivy Károly

Faliszőnyeg-vázlat I., collage

" II. "

" III. "

Kilencek kiáll. Miles. 1968. okt.

MDK

Plesnivy Károly

Budapest, gobelin

Tél, "

Kaposvár, filcmozaik

Tengerpart, monotipia

Kilencek kiáll. Műcs. 1968. okt.

K. Plesnyuk

Docens a Magyar Iparművészeti Főiskolán
(Textilművészet)

International Directory of Arts. 8th Ed. 1965/1966. I. /Ed.: H. Rauschenbusch/, Berlin, é.n. Deutsche Zentraldruckerei AG. 1004 l., ill., 22. l.

Plesnivy Károly, iparművész MDK

A kiállítást Plesnivy Károly nyitotta meg. (A Csehszlovák kultura Kiállító helyiségei – Rózsa ferenc utca.)

– : Szlovák Galiszőnyeg-kiállítás Budapesten 9.

Népszabadság, Bp. 1969. nov. 14.

MDK

Plesnivy Károly

Faliszőnyeg-vázlat IV., collage

" V. "

Filcmozaikterv, "

Kilencek kiáll. Műcsarnok 1968. okt.

Plesnivy Kázof

Szerepett a Kilencek – miállításán a Műcsarnok-ban. Megyjó 1968, 01+5.

MEGHÍVÓ

MDK

Plesnivy Károly

Kiállitási hir

Kortárs 1968 szept.p.1498.

Plesnivy Károly

Gobelin-je (szepró)

szerepel a „Kilemet" kiáhításán

szabó gyö-sgy: A „Kilemet" új
kiáhítása a hűvösvölgyben

Társadalm. Szemle 1968 XII. n.

Plesnivy Károly

Könyeptervekkel és kaposvár-
filmkomponistával (emb.) szerepel
az alábbi tárlatok

Székely András: A „Kilencek"
Kiállítása a műcsarnokban

Nagyabadság 1968 X. 11.

Plesnivy Károly

Szőnyegekkel és szőnyegtervekkel szerepel a „Kilencek" tárlatán a hűvsarnokban

Tasnádi Attila: A Kilencek és a Studió

Korkárs 1969 IV. n. 666 old.

Plesnivy Kásoff

Szerepelt a „Kilencek" nevű
alkotócsoport bemutatójában.

Népszabadság, 1968, okt 6.
„Tirenné" keprőművés lásztatva
a [illegible]

Ples nivy Károly textiltervező M.D.K.

Az Iparművészeti Vállalat szövőműhelyében ki - viteleszték gobelintervét

Domanovszky Márta György? A magyar gobelin-művészet husz éve

Magyar Nemzet 1965 . március 7. 9.l.

M.D.K.

Plesnivy Károly

Gobelin-tervét az Ip. Váll. szövőműhelyében szövik

1 db

Tomanovszky György: A magyar gobelin-művészet h
éve
Magyar Nemzet 1965. márc. 7.

Plesnivy Károly, iparművész MDK

A Rózsa F. Műv. Házban 13 fiatal festő
és szobrász tárlatát megnyitva méltatta
a műveket.

– : Megnyílt a budapesti ifjúsági napok
Képzőművészeti Kiállítása 7

NÉPSZABADSÁG sp. 1965. ápr. 17. [Vidéki]

MDK.

Plesvinyi Károly

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1967 jan.2o.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI ALAP KÉPCSARNOKAI

MEGHÍVJA ÖNT

PLESNIVÝ KÁROLY

IPARMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK

MEGNYITÓJÁRA

1958. DECEMBER 17-ÉN D. U. ½6 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:

ARADI NÓRA,

a Művelődésügyi Minisztérium

Képzőművészeti Önálló Osztályának vezetője

CSÓK ISTVÁN GALÉRIA, V, VÁCI UTCA 25

Kön. Ov. Rendelés

297-686

Üzelet. 8ᵗ-kor

228-879

Fk. Dr. Balázs Istvánné 9447 m Minőségény, Fv. Draschitz R.

Plesnivy Károly
ipanmüvesi

M.D.K

Resit vett a biennalen.

Vayer Lajos: Az idei velencei biennale...
Művészet, 1966. november - 15 lap.

MDK

Plesznivy Károly

Épitők, gobelin

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. kat. pótlás. Mücs. 1962.

Plesnivy Károly

Könyvge és könyvtervei szerepelnek a 13-ak kiállítások (emlitve)

Nagyava 1967 IX. 3 Fold.

MDK.

Plesvinyi Károly

Kiállitási hir

Neue Zeitung 1967 szept.5.

MDK.

Plesviny Károly

Kiállitási kritika

Népszabadság 1967 szept.6.

MDK.

Plesvinyi Károly

Kiállitási kritika

Népszava 1967 szept.3.

MDK

Plesnivy Károly

szőnyeg

4. Orsz. Iparműv. kiáll. Műcs. 1959. dec.

Plesnivy Károly, iparművész MDG

Nyilatkozata a Készülő X. nemzeti és az V. orsz. iparművészeti Kiállításról.

— : Nemzeti Kiállítás lesz a Műszaruk ban

2

ESTI HIRLAP bp. 1965. jan. 20.

Plesnivy Károly, iparművész MDk

A vendégeket kalauzolta.

—: Kádár János látogatása a X. Magyar Képzőművészeti Kiállításon 4.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1965. sept. 25.

Plesnivy Kárely

Emlitve

Tasnádi Áthla: A „Kilencek" kiállítása elé

Kortárs, 1968./9. 1498. l.

Plesnivy Kárdy

Emlitve

Tasnádi Attila: A Kilence / Szombat helyen

Kortárs, 1970/5 837. l

Plesznivy Károly

Racka-szönyegeivel

szerepelt a "Művészet a lakásban" c. kamarakiállitáson.

Vajna Éva: "Művészet a lakásban" Kiállitás a Mednyánszky-teremben.

MAGYAR NEMZET 1964 okt. 2.

Plesznivy Károly

Ülő nő c. grafikája (emlj)

szerepel az alábbi távlaton

Pécsi Gabriella: A Kilencek
Dabason

Pest megyei Hírlap 1971 IX.5

Plesmiss Károly

Szerepelt az Ernst Múzeum-i kiállításon.

Textil falikép 68; Ipari Művészet, 1968.5-6.sz. 62.l

M.D.K.

Pleszniwy Károly
textilszerelő

1961-ben kapta a Munkácsy
díjat.

Domanovszky György: Négy Munkácsy-díjas ipari művész

Művészet, 1966. február – 38 lap

MDK

Plesnivy Károly

A Csók galáriában mutatja be szőnyegeit.

Esti Hirlap 294 sz-1958. dec. 14 2 old.

M.D.K.

Plesnivy Károly
iparművész

A Magyar Képzőművészek Szövetsége
főtitkára lett

—: A Magyar Képzőművészek Szövetsége. . . . .
Művészet, 1963. március – 44 kép

Plesnivy Károly, iparművész TzDk

A Rózsa ferenc Műv. Hárban 13 gyakal festő s kobrázi műveiből nyílt meg kiállítás ápr. 16-án. Az anyagot Plesnivy Károly méltatta.

—: Megnyílt a budapesti ifjúsági napok képzőművészeti kiállítása 11.

NÉPSZABADSÁG ~~Bp~~ 1965. ápr. 17

Plesnivy Károly, iparművész MDK

Ugilatkozata az 1965-ben sorrakerülő kiállításokról.
(tényhép a művészről.)

László Miklós: Mire készül hatvanötben
6

ESTI HIRLAP

bp. 1964. dec. 24.

P

Plesnivy Károly
— szőnyegkészítő

M.D.K

Bemutatott szőnyegeiről.

Gergely István: A IV. Magyar Iparművészeti Kiállítás — 1 kl.
Művészet, 1960. augusztus.

Plesnivy Károly
iparművész

M.D.K.

A miskolci Herman Ottó-Múzeum az
május 11-én megnyílt kiállításon
a megnyitó-beszédet mondta.

– : –

Művészet, 1963. július – 47 lap

Plesmiry [Károly], iparművész

Fotók segítségével néhány egyedi alkotását bemutatja a kiadvány.

Artner Tivadar: A nép otthon 8. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. okt. 15.

Plesnivy Károly

A Miskolci Iparművészeti Kiállításon racka faliszőnyege figurális kompozícióval.

említve.

Napjaink, 1963 6. szám, 5 lap.

Plesnivy Károly ipozmüvén

Munkácsy dejan - a Kéziőmüv. Szöv. fötitkára fugaszkiálba utazott - vizsgában a fug. Kéziőmüv. Szöv. VI. kongresszusán

Népszava, 1964. maj 5. 5 oldal

Plesnivy Károly

Szőnyegei a IV. Iparművészeti Kiállításon.

Emlitve.

Valóság, 1960. 2. sz. 67. l.

Plesnivy Károly

Pálmaś szőnyeg

Reprodukció.

Valóság, 1960 2. sz. 70. l.

Plesnivy Kárdy, textilterező

L: Ferenczy Noémi

Vadas József: Tahó gobelin

12

Élet és Irodalom Br. 1985. nov. 22. XXIX/47.

Plesnivy Károly ipm

az Spa. Főiskola gobelinje ~~[illegible]~~
tanára volt
gobelin tanszak

FERENCZY NOEMI
MŰVÉSZET 1985/10/20/21

Plesnivy Károly

Keresszi András: Művészek: magyar gobelin 1945-1985

Magyar Hírlap, 1985. X. 13

MDK

Plesnivy Károly

Plesnivy Károly / szőnyeg/ résztvett a IV.Orszg. Iparm.Kiáll.-on.

IV.Országos Iparművészeti Kiállitás.Műcsarnok. Budapest 1959.Dec. 18 - 1960.Jan.31. Kat.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1965 ÁPR 11

MAGYAR NEMZET

Plesnivi Károly

A fiatal képzőművészek kiállítását április 16-án az Építők Rózsa Ferenc Házában nyitja meg Plesnivy Károly a Képzőművészeti Szövetség főtitkára.

1024

Plesnivy Károly ipatmuvén

A következőfőtitkára.

Négmava 1965 nap. 25

MDK

Pleszniwy Károly
ipszmüvész

Méltatás.

László Ernőle: Fakkaipit művészetünk egyik alkotásai.
Művészet, 1967. május – 37 lap

Plesnivy Károly textil tervező M.D.K.

Választmányi tag

Dutka Mária: A Képzőművészek Szövetsége megválasztotta uj vezetőségét
Magyar Nemzet 1963. február 17. 9.l.

MDK.

Pleszvini Károly

Készülő faliszőnyegéről

Somogymegyei Néplap 1965 juni.17.

Pleszniwi Károly, iparművész MDK

Szőnyegkiállítása nyílt meg a szófiai Magyar Kulturális Intézet-ben.

– : Hír 8. l.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1962. febr. 21.

MDK

Pleszniri Károly
iparművész

Munkácsi díjas, szőnyegkiállítása megnyílt a szófiai magy. kulturális intézetben.

Magyar.
Népszava 90. évf. 43. sz. 1962 febr. 21.

Pleszniwi Károly, iparművén MDK.

Szőnyeg - terve. Repr.

– : Racka-juh gyapjából készült szőnyeg

Népszabadság Bp. 1960. márc. 19. 9. l

Plesznivy Károly,ip.müv. MDK

lett a titkára a M.Képz.m. és Iparm.-k Szövetségének.

Megbizott elnökség a Magy.Képzömüvészek és Iparmüvészek Szövetségének élén. -Népszava.1958.szept.3o.

Pleszniwy Károly, iparművész MDk

Főtitkár lett.

— : Megválasztották a Magyar Képzőművészek Szövetségének új elnökségét. 8.1.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. febr. 26.

M.D.K.

PLESZNIVY Károly Textilterverő

a Magyar Kézőművészek Szövetsé-
gének titkára

Napló

Magyar Nemzet 1962. junius 16. 4. l.

M.D.K

Plesnivy Károly
textilművész

Művészi dekorativ munkáé
szerepelnek a tárlaton.

Kutár László: 14 művész kiállítása Veszprémben.
Művészet, 1968. július - 37 lap.

MDK

Plesznivy Károly

V. Orsz. Iparm. kiáll. Mücs. 1965.

M.D.K.

Plesnivy Károly
Gobelin - szőnyegtervező

Szőnyegeit mutatta be a tárlaton.

Érinc Takács Margit: Tizennégy művész Vesprémben
Művészet, 1968. felszár - 36 kap

MDK

Plesviny Károly

Kiállitási kritika

Müvészet 1968 jan.p.56.

MDK

Plesvinyi Károly

Kiállitási kritika

Esti hirlap 1968 okt.14.

Plesnivi Károly
iparmúzeum

M.D.K.

Faliszőnyegek és dekesek

Perneczky Géza: Csoportok és művészek
Élet és Irodalom, 1968. okt. 12-8 lap.

MDK

Plesnivy Károly

Kiállitási kritika

Müvészet 1968 okt. p.22.

Plesnivy Károly

Munkácsy-díjas iparművész, a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének főtitkára felnőlalt a Művészeti Szervezetek V. Kongresszusán.

Művészeti Szervezetek V. Kongresszusa, Bp. 1963.
41.o.

Plesnivy Károly

— Váth: Tizenhárom művész tárlata Veszprémben.

Magyar Nemzet, 1967. IX. 15. 4. o.

MDK

Plesnicy Károly

Kiállitási kritika

Esti hirlap 1968 szept.25.

MDK

Plesnivy Károly, iparművész

szerepel majd a Kilencek

kiállításán.

(f-f.): A Kilencek 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. szept. 25.

Plesnivy Károly; iparművész

A kilencek kiállításán hangulatos nőnyegterveket mutat be.
[Műsar-ush.]

Harangozó Márta: Veret a grafika 2

MDK

EST. HIRLAP, Bp. 1968. ab t. 14.

MDK

Plesnicy Károly, iparművész

Szerepel.

–: Tizennégy képzőművész táblata.
Műcsarnokban 9

Népszabadság, Bp. 1963 [illegible] 6.

Plesniczy Károly, ipar művén

MDK

hönyegtervehet, filckompozíciót (kaposvár) állít ki s' rajzokat.

Székely András: A „Kilencek" kiállítása a Műcsarnokban 7

Népszabadság, Bp. 1968 ... 11.

Plesnivy Károly i pár művész

Szerepel a Veszprémi Egyetem
„14 művész" c. kiállításán (eml.)

Jasnádi Attila: Kiállítási jegyzetek

Kortárs 1967 X. 168 old.

MDk

Pleszniwy Károly, iparművész

A Csók Galériában megnyitotta Buzási Árpád, Korniss Béla és Papp János iparművészek közös kiállítását.

–: Kulturális hírek

8. l

Népszabadság, Bp. 1962. jún. 16.

Plesnivy Károly, szőnyeg

MDK

4. orsz. ipamüv. kiáll. Műcs. 1959.

Plesnivy Károly

Gobelinnel szerepel a XXXIII. velencei bien-
nálén.

M. T. J. Belföldi kérés 1966. jun. 10.

Plesznivy Karoly

Gobelinnel részpel a XXXII. velencei biennálén.

Magyar Nemzet 1966. jún. 11.

MDK.

Plesznivy Károly

Kiállitási kritika

Vasas 1966 márc.

Plesnivy Károly festő

Szöveg említi, mint a szófiai magyar kultúrintézet kiállításainak résztvevőjét.

Nikolaj Todorov:
"A magyar kultúra otthona Szófiában"

Népszava 1965 jan. 6.

Plesznivy Károly textiltervező M.D.K.

a fővárosi tanács vb. ülésztermébe 5 m^2-es

fővárosunkat szimbolizáló gobelint tervezett

N apló

Magyar Nemzet 1965. március 4. 4.l.

M.D.K

Pleszni vy Károly
iparművész

Lenin emléket idéző gobelinjét
állította ki a tárlaton.

Mikes Sedelő: Textilek az V. Iparművészete Kiállításon.
Művészet, 1966. április - 25 lap.

M.D.K.

PLESZNIÚY Károly lentiltervező

Kiakitása a szófiai magyar

intézetben

Magyar Nemzet 1962. február 21. 4.e.

Plesnivy Károly, iparművész HDK

Nagyméretű gobelinje a XIV. ker.-i
kórház nagytermét díszíti.

Domanovszky György: A V. ker. Iparművészeti
Kiállításról 7.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1966. jan. 8.

Plesznivy Károly, iparművész MDh

A rackaszőnyeg tervezésében elért eredményeiért a Munkácsy Mihály-díj III. fokozatát kapta.

–: Átadták az 1961. évi irodalmi és művészeti díjakat 2. l

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. ápr. 1.

MDK

Plesznivy Károly iparm.
szőnyeg

Magyar találmány a Racka perzsa. Népszava, 1959.
nov. 13. 1.o. Kép.

MDK.

Plesznivy Károly

Kiállitási kritika

Somogymegyei Népujgás 1966 jan.16.

Pleszniczy Károly, iparmű vész MDG

Megnyitó-beszédet mond
Fokey Ottó tárlatának

— : Kis híradó 2

ESTI HIRLAP bp. 1963. aug. 21.

Plesznivy Károly MDK

Munkácsy-dijas textiltervező

csomózott szönyegekkel

szerepelt a Herman Otto Muzeumban rendezett kiállitáson.

Molnár László: Modern iparművészeti kiállitás Miskolcon.

Borsodi Szemle. 1963. 3. sz. 82.-89.lap. 89.l.

Plesznivy Károly textiltervező M.D.K.

Munkácsy-díjas

Az Iparművészeti Váll. gobelin műtermében befejezéshez közeledik 12 négyzetméteres Lenint ábrázoló faliképe

Napló

Magyar Nemzet 1964. szeptember 24. 4.l.

Plesnivy Károly

Csoportkiállításon szerepelt Veszprémben.

Esti Hírlap 1967. aug. 12.

PLESNIVY KÁROLY

textiltervező
Munkácsy-díjas Érdemes művész, tanszékvezető
egyetemi tanár

1984. szeptember 21-én elhunyt.

Temetése 1984. október 5-én, pénteken 11,30 órakor lesz a **Farkasréti temetőben.**

EMLÉKÉT MEGŐRIZZÜK!

Művelődési Minisztérium
Magyar Népköztársaság
Művészeti Alapja

Magyar Iparművészeti Főiskola
Magyar Képző- és Iparművészek
Szövetsége

és Családja

Plesnivy Károly textiltervező M.D.K.

Müve az uj szerzemények között

Épitkezés

h.gy.: Uj magyar gobelinek az Iparmüvészeti Muzeumban
Magyar Nemzet 1967. jan. 20. 4.l.

Plesnivy Károly

csoportkiállításon szerepel Veszprémben.

Petőfi Népe 1967. aug. 14.

Plesnivy Károly

csop. kiállításon szerepelt Veszprémben.

Napló 1967. aug. 8.

Plesnivy Károly

csoportkiállításon szerepelt Veszprémben.

Napló 1967. aug. 13.

MDK

Plesnivy Károly, iparművész

Kiállít.

— : Veszprémi táclat 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1967. szep. 6.

Plesnivy Károly, [iparművész] MDK

Kiállít.

Tamás István: Tizennégy festő, szobrász és grafikus kiállítása Veszprém ben 7

Népszabadság Bp. 1967. szep. 6.

MDK

Plesnivy Károly, iparművész

Könyvtervet állított ki.

– : Gyűjtemény kiállítás Veszprémben 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1967. aug. 12.

MDK.

Plesnivy Károly

Kiállitási meghivó

Veszprémi Egyetem 1967 aug.11.

MDK.

Plesvinyi Károly

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1967 szept.15.

Plenkiewicz Károly

„Építőmunkás", gobelin, 12,5 m².

XIV. ker. Columbus - u. 11.,

Paithai, előadóterem.

32 l.

Tájékoztató 64/65 Képző- és Iparművészeti Lektorátus.

MDK

Plesnivy Károly, iparművész

Szőnyegtervehet állít ki.

–: Tizennégy művén kiállítása

Veszprémben 12

Népszabadság, Bp. 1967. aug. 12. [Vidéki]

08

MDK

Plesznivy Károly
Munkácsy-dijas textiltervező
szerepelt a kiállitáson.

Fényes Kálmán: Iparmüvészeti kiállitás Debrecenben.
HajduóBihar megyei Napló 1962. szept. 5.

Plesznivy Károly

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

Plesznivy Károly, a Magyar Képzőművészek Szövetségének főtitkára hétfőn Jugoszláviába utazott, ahol a két ország képzőművészeti szövetségének együttműködéséről tárgyal.

Plesznivy Károly textiltervező M.D.K.

"ésat vett a kiállításon
"Juhász" rackaszőnyeg

Vajna Éva: Magyar iparművészeti kiállítás
Helsinkiben

Magyar Nemzet 1963. május 15. 4.l.

Plesznivy Károly textiltervező M.D.K.

Munkái a kiállitáson

Racka szönyekgek

Vajna Éva: "Művészet a lakásban" Kiállitás a Medryánszky-teremben

Magyar Nemzet 1964. ettóber 2. 4.l.

Pleszinyi Károly, szőnyegtervező [Pleszniczy] MDG

A szegedi iparművészeti bemutatón előadást tart

— : Kiállítások a nyáron 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. jún. 21.

Pleszniczy Károly, iparművész MDK

Szőnyegkiállítása nyílt meg a szófiai Magyar Kulturális Intézetben.

–: Ma hallottuk 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. febr. 21.

MDK

Pleszniy Károly: iparművész

Részvett a Kult. Kapcsolatok Intéze-
tében megnyílt kiállításon.

—: Megnyílt Ljubomir Dalcsev bolgár
textilművész tárlata 10. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. jan. 9.

Plesznivy Károly, iparművész MDK

Beszédet mond Folcy Ottó filmbáltervező kiállításának aug. 23-i megnyitóján.

— : Kulturális hírek 9. l.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1963. aug. 23.

MDK

Plesznivy Karoly

Repr.

IV. Országos Iparművészeti Kiallitás. Műcsarnok
Budapest 19591 Dec. 18 - 1960. Jan. 31. Kat.

Plessnivy Károly, iparművész MDk
[↑]

Részt vett Krystyna Bieniek és Emilia Nozko-Paprocka lengyel grafikusok tárlatának megnyitásán.

–: Lengyel grafikusművészek kiállítása
(–szöveg – fénykép) 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. okt. 5.

Pleszniri Károly, ip.m.főisk.hallg.
textiltervek

Ernst Museum. I. iparművészeti kiállítása. 1952.
15 l.

Orgo
nyug
Föld
olda

golá
abla
lak.
dals
lábó

arán
Bel
hez
A t
nak
gál
a h
fél

Plesnivy Károly, iparművész DOK

A Magyar Képzőművészek Szövetsége iparművészeti anketján, mint a szövetség titkára, beszámolót tartott.

– : 6 napos anket vitatta meg iparművészetünk kérdéseit.

Népszabadság. Bp. 1962. máj. 6. 9. l

H.D.K.

Plesnivy Károly
iparmüvész

Az iparmüvészete anketen számolt
be iparmüvészetünk helyzetéről.
— Szőnyegtervezetéről.

Feladatok, eredmények. – 40 lap.
Müvészet, 1960. szeptember.

Plesnivy Károly, iparmüvész szőnyegtervező D Dy

Plesnivy Károly kiváló szőnyegtervező. Szinben, rajzban, a nyagban egyformán újat keres.

Csomózott szőnyeg. Repr.

Markos Erzsébet: Egy modern szőnyeg

Népszabadság, Bp. 1960. szept. 17. 9.1

Plesznivy Károly, iparművész

Az Ernst Múzeumban szept. 24-én
jugoszláv iparművészeti kiállítás
nyílt meg. Megnyitó beszédet Plesznivy
Károly mondott.

—: Három kiállítás nyílt szombaton a
fővárosban

10.f

Népszabadság, bp. 1962. szept. 25.

MDK

Plesznivy Károly
festő, grafikus

rackaszönyegtervei ért a Munkácsy
díj III. fokozatát kapta

÷ Kiosztottuk az irod. és univ.-i díjakat

Népszava 89. évf 78 sz 1961, ápr 1-in 2 l

Plesnivy Károly

□ A CSÓK-GALÉRIÁBAN december 17-én érdekes iparművészeti kiállítás nyílik, amelynek középpontjában a modern lakásművészet egyik nélkülözhetetlen tartozéka, a szőnyeg áll. Plesnivy Károly iparművész mutatkozik be a szőnyegkészítés egy új alapanyagával: a rackajuh gyapjából készült szőnyeggel, amely a perzsaszőnyegek időállóságával vetekszik. A kiállítás megnyitóját Aradi Nóra, a Művelődésügyi Minisztérium képzőművészeti osztályának vezetője mondja.

EH 1958. XII. 14 III 294

Plesnivy Károly, iparművész

MDK

A Fiatal Művének Klubjában rendezett Kiállítása nagy érdeklődést keltett.

–: Gazdag programmal dolgozik az egy éve fennálló fiatal Művének Klubja 9. l

NÉPSZABADSÁG Kp. 1961. szept. 1.

Plesnivy Károly
ipazmüvész

HDK

A Grand Hotel Royal
szőnyeg tervezője

Kovácsh Szusa: Grand Hotel Royal
Müvészet, 1961 november – 21 l.

Pleszniwy Károly, iparművész MDK
[Plesniwy]

könyvegtervei elismerést arattak.

– : A prágai magyar iparművészeti kiállítás
nagy sikere 10. l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. febr. 7. [Vidéki]

Plesnivi Károly, iparművész

Megnyitó beszédet mondott a Lengyel estén.
(Fének klub.)

— : Lengyel-est a fének Klubban

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1960. dec. 20.

Plesznivy Károly, [iparművész] M Dk

A Munkácsy M.-díj III. fokozatát kapta a rackaszőnyeg tervezésében elért eredményeiért.

–: Átadták az 1961. évi irodalmi és művészeti díjakat 7.l

NÉPSZABADSÁG, bp. 1961. ápr. 1.

Pleszniv Károly
újauművész

M.D.K.

A rackaszönyeg tervezésében elért
eredményeiért a Munkácsy Mihály
díj III fokozatát kapta

Az 1961. évi irodalmi és művészeti díjaz
Élet és Irodalom, 1961. ápszelis 7 – 4 l.

Plesnivy Károly
iparművész

M.D.K

A rachaszőnyeg tervezésében
elért eredményeiért a Munkácsy
Mihály díj III. fokozatát kapta.

Művészeti életünk
Művészet, 1961. május – 40 l

Plesnivy Károly, iparművész

- képviseli a gobelin műfajt a Kilencek velencei kiállításán Tél és Szakadék c. munkáival

(ujvári): A „Kilencek" - Velencében
Magyar Ifjúság, 1968. XII. 13. 9. l.

Pleszniwy Károly, képzőművész

– a Tizennégyek tagja, készül a második közös kiállítására

„Tizennégyek"
Magyar Ifjúság, 1967. XII. 1. 15. l.

K. Ф. K.

PLESZNIVY Károly Textiltervező

Munkácsy-díj III. fok. a rackaszőnyeg tervezésében elért eredményeiért

Átadták az 1961. évi irodalmi és művészeti díjakat

Magyar Nemzet 1961. ápr. 1. 3. l.

Pleszniczky Károly, iparművész 1906

A Munkácsy-díjas iparművész 32 db dísz-
szőnyeget tervezett a Royal Szálló részére.

– : Hír 8.1

NÉPSZABADSÁG
bp. 1961. aug. 16.

Plesnivy károly
iparművész

14.D.K

A racka szónyeg művésze

Komornik Ferenc: A racka művésze.
Magyar Ifjúság, 1961. ápr. 8.

Plesnivy Károly
iparművész

M.D.K.

A magyar iparművészek kérdésével foglalkozik — Fakszőnyeg (repr.)

Plesnivy Kardy: Vitazáró az iparművészetünk helyzetéről.
Magyar Ifjúság, 1961. június 17.

Plesnivy Károly, iparművész MDK.

Szőnyegtervező.
Új szőnyegstílust alakított ki.

Péter Imre: Jegyzetek kiállításokról

Népszabadság, bp. 1959. jan. 20. 4. lap.

Plesnivy Károly
iparművész

M.D.K.

Ujszerű gyapjuszőnyegeit állítja ki.

Dutka Mária: A magyar iparművészet a Műcsarnok-ban 6 l.
Magyar Nemzet, 1959 dec. 24.

Pleszniczy Károly, MDk.

Megjelent a VII. M. képzőműv. kiállításon rendezett találkozók.

– Munkások és képzőművének találkozója a Műcsarnokban

Népszabadság, Bp. 1959. ápr. 29. 8. l

Plesznivy Károly MDK
szövöttanyagtervező

Népművelési Minisztérium 1958-as ösztöndíjasa

Muterem 1958 I. évf. I.sz. 46 o.

MDK

Plesznivy Károly iparművész

vezette a fiatal művészeknek a Szovjetunióban járt tizfagú küldöttséget. Beszámol a lapnak tapasztalatairól. (a művészről nincs adat.)

Marthy Barna: Ifjú művészek találkozása.

Ország-Világ, Bp. 1958. február 26. 6. l.

Plesznivy Károly

[illegible]

A Közoktatásügyi miniszter kinevezte a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége XX tagú ideiglenes elnöksége egyik tagjának.

Az elnökség titkárnak és vezetőségi tagnak választotta.

[illegible] 1950. I. évf. 11. sz. 9.o.

MDK

Pleszkivi Károly, II.é.textilterv.

Ifjuségi képzőm. és iparm. kiáll. N.Szel. 1950.jun.
7 l.

Pleszniv Károly, az Iparművészeti Főiskola tanára,

a Budavári Palota c. épületében 1978. nov. 21.-én nyitja meg „Tisztelet Schubert Ernőnek" c. kiállítását.

Meghívó

1978. november 21.

Károly Plesnivy

Ausstellungen in der Provinz:

Miskolc, István-Szőnyi-Saal: Gemälde von Károly Plesnivy

Daily News, 1978. máj. 16.

Plesznivy Károly festőművész

Veszprémben, a Képcsarnok Bemutatótermében nyitják meg a művész kiállitását március 29.-én, -közli a kulturális eseményeket hirüladó rovat.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. március 24.
XVII. évf. 12. sz. 2. lap.

Pleszniczky Károly
textiltervező

A makói MSZMP Szekház tanácsterniében elhelyezendő gobelin tervezésre kiírt pályázaton részt vett.

N.Dvorszky Hedvig: Képzőművészeti pályázatok.
Művészet, 1974.február - 48.oldal

Plesnivy Károly

Miklosovits László grafikusművész a Józsefvárosi Művelődési Házban, május 7.-én,
Szabó János festőművész a Studió Galériában május 7.-én,
Garabuczi Ágnes festőművész, a miskolci Szőnyi István Teremben május 8.-án,
~~Ké~~ Plesnivy Károly festőművész a szombathelyi Derkovits Gyula Teremben, május 8.-án nyitja meg kiállitását.
O. Papp Gábor festőművész kiállitása a Toldi Moziban május 25.-ig lesz megtekinthető,- közli a Kulturális eseményeket ismertető rovat

Élet és Irodalom, Bp. 1975. május 3.
XIX. évf. 18. sz. 8. lap.

Plesnivy Károly, Jestő

Kiállítása nyílik meg Szombathelyen. (Máj. 8.)

- :o Kiállítások 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. máj. 8.

Plesnivy Károly, festő

Szombathelyen nyílik meg
tárlata máj. 8-án.

—: Hallottuk 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. máj. 5.

Plesnivy Károly

Résztvesz a Miállításon
(A Katalógust ld. Ferenczy Béninél)

3. Országos Akvarell Bienniálé
Eger, Gárdonyi G. Színház, 1972.

Plesnivy Károly
festő

Plesnivy Károly Munkácsy-díjas festőművész tárlata Szombathelyen a Derkovits Gyula Teremben május 8-án nyílt meg.

– : Kiállítási naptár
Művészet, 1975. május – 49 oldal.

۱۱۱۱۱۱

PLESNIVY KÁROLY festő, iparművész, Munkácsy-díjas
Zsigárd, 1930

1953-ban végzett az Iparművészeti Főiskola gobelin-tanszakán Ferenczy Noémi növendékeként. 1957-ig textiltervező a nagyiparban, ezt követően évekig a Magyar Képzőművészek Szövetségének főtitkára. 1960 óta az Iparművészeti Főiskola docense, a Gobelin- és Szőnyegtervező szakcsoport vezetője. 1954 óta részt vesz minden jelentősebb iparművészeti tárlaton, a 60-as évektől mint festő és grafikus több képzőművészeti rendezvényen. Önálló tárlata 1958-ban a Csók István Galériában, 1961-ben Szófiában, 1973-ban Veszprémben és a Fészek Klubban volt - az utóbbi két helyen akvarelljeiből. A Kilencek több kiállításának résztvevője. Egyes munkái eljutottak Moszkvába, Prágába, Bernbe, Tokióba, a Velencei Biennáléra. 1961-ben iparművészeti eredményeiért Munkácsy-díjat kapott. - Csillapithatatlan életszomj, a valóság humánus értékeinek szelid-indulatos csodálata árad akvarelljeiből, egy olyan érzelmi-szellemi alapállás, amely mindenkit részeltetni kiván a maga derüjéből. Stilusát erő, dekorativitás, a látottak magvas, tömör tolmácsolása jellemzi.

Plesnivy Károly

Részt vett a Kilencek szombathelyi tárlatán
a Sávária Muzeumban.

Kortárs 1970/5 837. old.

Plesnivy Károly iparmüvész

Részt vesz a "Kilencek" Mücsarnokbeli

kiállitásán 1968-ban

Kortárs 1968/9 1498. old.

Plesnivi Károly

A verzprémi egyetem anlájában rendezett „Kilencek" kiállításán – amely 14 főre zaporodott művészcsoport lett, – művei szerepelnek; monotipiáit, szőnyeg-terveit, gobelin-vázlatait látjuk.

Csehát József: A „Kilencek" második kiállítása Verzprémben.

Napló (Verzprém), 1968. dec. 3.

Plesnivy Károly

Megnyílt Veszprémben a „Kilencek" nevű képzőművészeti csoport kiállítása, melyen művei szerepelnek.

Napló |Veszprém|, 1968. dec. 1.

Plesnivy Károly, festő,
iparművén

L.: Vigh Tamás

—: Egyetemi, főiskolai, vezetői megbízatások 7.
Népszabadság, Bp. 1981. július 7.

Plesnivy Károly, textiltervezőművész

Pécsi Zsuzsa gobelinművész 1974-ben az Iparművészeti Főiskola gobelinszakán Szilvitzky Margit és Plesnivy Károly növendékeként diplomázott.

Kőhidi Erika: Szines szovalakba szött gondolatok.

Pesti Müsor, 1981. febr. 4. 84-85 old.

Plohn József, [ ]

Lu: Tarnyai János

—: Vásárhelyi hétköznapok 8

Nejmabadság, Bp. 1981. máj. 24.

Plesnivy Károly

„Faliszőnyeg"
(repro)

Aarváth Béla: Útkereséo.
Művészet, 1979. november – 38. lap.

Plesnivy Károly, iparművész

□ A MAI SVÁJCI TEXTILMŰVÉSZET című kiállítást Plesnivy Károly egyetemi docens nyitotta meg ma délben a Néprajzi Múzeumban. (V., Kossuth Lajos tér 12.)

2.

– □ A mai svájci textilművészet.

Esti Hírlap, Bp. 1979. jún. 15.

Plesnivy Károly, ujiarnűvén festő

L: Szőnyi István

Bereczky L: Az elődök vonzásában 11.

Népszabadság, Bp. 1978. szept. 10.

Plesnivy Károly, textiltervező művész

„Faliszőnyeg", 230 x 690 cm. 1971.
(repr.)
az MSZMP XIV. kerületi tárgyalóterme.

Művészet, Budapest, 1979. Nov. 38. old.

PLESNIVY KÁROLY

említve mint kiállító
ld. Perenczy Noémi

Losonci Miklós: Magyar szövött kárpitok. Szentendrei Képtár

UJ TÜKÖR 1980/XVII/36.sz.3.o.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 387-743, 340-726
SOMOGYI NÉPLAP
1983 OKT 15
1021

Három

Plesnivy Károly, iparművész

Ciuset kapta.

–: A Magyar Néplöztársaság Érdemes Művésze 3.

Esti Hirlap, Bp. 1980 apr. 2.

Plesznivy Károly

Megbizták a müvészt, hogy a makói MSZMP
Városi Bizottság Székháza Tanácstermét
textil faliképekkel diszitse.

--------Köztéri munkák.
MŰVÉSZET, 1980. május - 47. lap.

Plesnivy Károly, iparművész

PLESNIVY KÁROLY Munkácsy Mihály-díjas gobelintervező iparművész, az Iparművészeti Főiskola tanszékvezető egyetemi docense;

–: 1980. évi Érdemes művésznek

Népszabadság, Bp. 1980 ápr. 3.

5.

Plesnivy Károly, festő

A MAI SVÁJCI TEXTILMŰVÉSZET kiemelkedő alkotásaiból megnyílt kiállítást tegnap nyitotta meg a Néprajzi Múzeumban Plesnivy Károly egyetemi docens.

–: kulturális hírek

7.

Nipszabadság, Bp. 1979 jún. 16

Plesnivy Károly, textiltervező művész

A Szentendrei Képtárban látható ez a nagyszabású kiállítás, szept. 21.-ig. Ferenczy Noémi gobelinjei többnyire a táblakép léptékében teremtődtek – tanítványai már az építészet belső terének szövetségét keresték meg az egyéni variációk erejével. Nemcsak a kezdet, a folytatás is igényes.

Plesnivy Károly szintakarékossága is figyelmet kelt, számára elég a barnák csoportja, hogy életet kerekítsen a felületen.

Losonci Miklós: Ferenczy Noémi – biennále.
Egy életmű gazdag folytatása.
Pest Megyei Hírlap, 1980. szept. 4.

Plesnivy Károly, textiltervező

PLESNIVY KÁROLY textiltervező, Munkácsy-díjas, érdemes művész, tanszékvezető egyetemi tanár szeptember 21-én, 54 éves korában elhunyt. Temetéséről később intézkednek.

Népszabadság, 1984. IX. 22

Plesnivy Károly

A Mücsarnokban Október évfordulója alkalmából rendezett kiállitásról ir Vadas József: "Puskapor nélkül" cimmel. Csöndesnek nevezi a tárlatot, mert nincsenek benne szenzációt keltő ujdonságok, Régebbi müveket, élő és elhunyt müvészek munkáját értékeli vagy kritizálja a felsorolt nevek mellett: Kerényi Jenő, Vigh Tamás, Kiss Nagy András, Somogyi József, Kmetty János, Plesnivy Károly, Schaár Erzsébet, Kondor Béla, Makrisz Agamemnon, Feledy Gyula, Vágó Márton, Szinte Gábor és Oláh György, akinek az 1917-ben és az 1977-ben készült palkátjait összevetve mond birálatot.

Élet és Irodalom, Bp. 1977.nov. 12.XXI.évf 46.sz. 13. lap.

Plesnivy Károly, ip. armű vész

L: Varga Imre.

–: Prométheusz krómacélból 2.

Esti Hírlap Bp. 1978. jan. 31

Plesnivy Károly, festő

L.:Fóth Ernő

/h.m./Kilátás a ROSZTA ablakából 2.

Esti Hírlap, 1977 nov.5.

Elhunyt Plesnivy Károly

Plesnivy Károly textiltervező, Munkácsy-díjas érdemes művész, tanszékvezető egyetemi tanár szeptember 21-én, 54 éves korában elhunyt — adja tudtul gyászjelentésében a Művelődési Minisztérium, a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége és a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja. Temetéséről később intézkednek.

Magyar Nemzet
1984. IX. 27.

Plesz Antal

a Csepel Csillag-telepi lakótelep építészeti tervezője.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

1591

MDK

Pless Antal épitész

terve III.dij repr.

Hidasi Lajos:XIII.kerületi rendelőintézet tervpályázata Magyar Epitőmüvészet 1955.IV.évf.11-12.sz. 363.369.l.

M. D. K.

PLESS Antal építész

ifj. Dávid Károlynál dolgozott

Szendrői Jenő: A mesteriskola III. Ciklusa

Magyar Építőművészet 1960. 4. sz. 24. l.

Plesz Antal

Kerepesi Ferenc, Kalocsai István, Lepedi Ferenc, Thury Károly tervének konzulense.

Magyar Televizió Székház tervpályázata 1967.
A terv megvételben részesült.

Magyar Építőművészet 1968. 6.sz.2.l.

Plesz Antal építész

Résztvet az alábbi pályázatok
(maket, rezpró)

N.N: Amszterdami városháza-
tervpályázata 1968

Magyar Építőművészet 1970/2 2 old.

Plesz Antal

Szabadon álló 2 szobás lakóhán - terve, rövid leírása. (Jele: MOT T-35/58).

Családi ház tervek. 1959. Szerk.: Bene László, Kárpáti Andorné. Rajzokat készitette: Balogh István, Finta József, stb. Bp. 1959. Sztl. 1., képes.

T/7. sz. lapokon.

Plesz Antal

Szabadon álló 3 nobán lakóhán-terve, rövid leírása. (Jele: MOT. T. 1-29/58)

Családi ház tervek. 1959. Szerk.: Bene László, Kárpáti Andorné. Rajzokat készitette: Balogh István, Finta József, stb. Bp. 1959. Sztl. 1., képes.

T. 15. sz. lapokon.

M. D. K

PLESZ Antal építész

Bölcsőde. terv (III-dij) Resr.

Pintér Béla: Bölcsődék tervezésének át-
tekintése az első átéves terv idő szaka-
ból
Magyar Építőművészet 1956. (V.) 6. sz. 178 l.

M. D. K.

PLESZ Antal építész

Résztvesz a Szövetség Mesteriskolája II. ciklusán

Mestere: Dávid K.

Magyar Építőművészet 1959. 1/2. sz. 79. l.

M. D. K.

PLESZ Antal építész

országos lakáspályázat 5. Épület – kategória (Megvétel)

Magyar Építőművészet 1959. 1/2. sz. 80. l

Plesz Antal M.D.K.

A " Vasuti perontető" tervpályázaton megvétel

Társtervező: Kulcsár György

Magyar Építőművészet 1967/1 . 8.1.

Plesz Antal

P[lesz] A[ntal]: 230 fős középiskolás diákkollégium Mezőkövesd (Plesz Antal épülete) - Műszaki Tervezés, 1966. 6.sz. 26-27. l.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művészt.Irt. 1969. 3.sz. 243-283.l./ 249. l.

Pless Antal

P/less/ A/ntal/: 16 tantermes gimnázium, Veszprém, Cserhát. /Pless Antal, Tamás István épitész/. - Magyar Epitőművészet, 1966. 15.évf. 5.sz. 8. l.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.ért. 1969. 3.sz. 243-283.l./ 249. l.

PLESZ ANTAL

Meghívó

A Műemlékek Állami Gondnoksága és a Budapesti Építészkamara
Szeretettel meghívja Önt
2003. május 23-án délután 4 órára a

"NEMZEDÉKEK KÉZFOGÁSA – MESTEREK ÉS TANÍTVÁNYOK A PÉCELI RÁDAY-KASTÉLYBAN"

soron következő rendezvényére.

Bemutatkoznak, a Mester: Plesz Antal építőművész
és Tanítványai: Bán Ferenc, Bodonyi Csaba, Dobó János,
Ferencz István, Kocsis József építőművészek.

Közreműködik: Szilassi Alex zongoraművész

MŰEMLÉKEK ÁLLAMI GONDNOKSÁGA

A Műhely Szelleme ...

1. *Az építés ember-építéssel kezdődik, az autonóm emberé;*
2. *A mestertől emberi tartás és szakma egyaránt tanulható;*
3. *A mestert tanítványai választják és becsülik;*
4. *A mester nem a tömeget menti, de az egyént nemesíti;*
5. *Mesterré az önjelölés és közönségsiker nem emel;*
6. *Az a tanítvány válik mesterré, aki többet ad tovább;*
7. *A műhely szelleme bizalomra és kölcsönös felelősségre épül;*
8. *A műhelyben a meggyőzés eszköze a beláttató érvelem;*
9. *A műhelyben a feladat ürügy, a tudás eszköz csupán;*
10. *A műhelyben nincs munkafegyelem, de munka van és fegyelem;*
11. *A műhelyben nincs korkülönbség, csak kor van és különbség;*
12. *A műhely a munka, a játék, az alkotás és hangulatteremtés ünnepi helye*

Plesz Antal, 1998

M.-D. K.

PLESZ Antal építész

MOT. 143. 144. és 145. jelű orsz. típus-
tervez társtervezője

Tervező: Hervay Hugó

Csordás Tibor: Lakásrendszerek tipi-
zálása

Magyar Építőművészet 1957 (VI.) 5/6. sz.
151. e.

M.D.K.

PLESZ Antal építész

Földszintes ikerház MNOT 143-56
MNOT 144-56
Hervay Hugóval MNOT 145-56

MNOT katalógusa 1958. 36.l., 37., 38.l.

M.D.K.

Plesz Antal építész

és társai

Miskolci T.V.

Terve dijazva Tapolca ,gyógyszálló, nivódij

Napló

Magyar Nemzet 1967. jan. 1. 11.1.

Plesz Antal építész MÓD.K.

Csepel-Csillagtelep 1/5 jelü Vb. szekrényvázas kisérleti lakóépület

Társtervező: Schall József

Munkatárs: Jäger László

repr.

Magyar Építőművészet 1963/1. 31.1.

Pless Antal MDK

Uj bányászházak. repr.

A holnap a makettasztalon.
Népakarat, 1958. jan.4.

Plesz Antal

Építész műve: 252 ágyas üdülőszálló, Miskolc. – Műszaki Tervezés, 1968-6.sz. 37-38.l.

Az 1968. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért. 1971.2.sz. 149-182. l.

~~155l~~ 155. l.

Plesz Antal

A Miskolci Tervező Vállalat épitésze a müvész, akit az Ybl Miklós-dij II. fokozatával tüntettek ki, -közli a lap, "Dijak, kitüntetések - 1975" cimmel.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. ápr. 15.
XIC. évf. 14. sz. 2. lap.

Plesz Antal

Mikolás Tibor: Megyei Művelődési Központ, Nyiregyháza. Építész Bán Ferenc, konzulens Plesz Antal. /ism./

Magy.Ép.műv. 1972.6.sz.

13.1.

Plesz Antal

Bodonyi Csaba: Garzonház, Miskolc, Széchenyi u. 21-23. /Rövid életrajz + tervismertetés. Vezető építész: Plesz Antal/.

Magy.Ép.műv. 1972.4.sz.
/Fiatal Építészek Köre-szám/ 22.1.

Plesz Antal

Cegléd Városi Uttörő és Kisz Ifjuségi Ház. Épité sz Ledonyi Csaba, épitész konzulens Plesz Antal, statikus Kovács Lehel, mélyépitő M.Kiss Béla. kertász Issekutz Mária. - Ismertetés.

Magy.Ép.ip. 1971. 11-12.sz. 681-684.1.

Plesz Antal építész

Nov. 28. péntek: „Nyíregyháza Galád u. Lakotelep" c. terepályázat nyilvános ismertetése és vitája.

Előadó: Zoltai István építész

Opponens: Plesz Antal építész.

a kiállítás anyaga 1945. nov. 25.-től tekinthető meg.

MÉSZ Program

1945. november.

PLESNIVY EDIT

/l. g./: Opus mirabile. Kitüntették a Ripp-Rónai-tárlat közreműködőit
Magyar Nemzet 1999 május 3

Plesnivy Károly

Plesnivy Károly gobelinje
díszíti a XII. kerületi Tanács
Jeanassághető termét.

Kocsogh Ákos: Belsőépítészet a nierlegne.
Művészet, 1976. január – 10. oldal.

Plesnivy Károly

Kiállít Veszprémben (Szabadság tér 10).

Müggyűjtő 1972/4. sz. „kiállítási naptár"

Plesnivy Károly

Két falászőnyege szerepel a Csontváry Terembe rendszett textil- és ötvösbemutatón

Népszava 1972 o Ztóber 20

2. old.

Plesnivy Károly

1967-ben kapcsolódott a csoport munkájába.

Székely András; A Kilencekről Kiállitás a Műcsarnok
ban; Képzőművészeti Almanach 2; Corvina 197o, 17.1.

Plesnivy Károly

13 társával (eredetileg „Tizenegyek") a veszprémi Vegyipari Egyetem aulájában. kiállítása volt (1968. VIII. 11 – IX. 10.).

Kiállítási krónika 1967-68; Képzőmű. Almanach, Corvina 1969, 68. l.

MAGYAR IPARMŰVÉSZETI FŐISKOLA
Budapest, XII. Zugligeti u.11-

. . . . . .

Kérésére engedélyezem, hogy a
Könyvtárát a könyvtár nyitvata
és a könyvtárra vonatkozó szab
vehesse.

Budapest, 1971. . . . . .hó. .

f

Plesnívy Károly

„Ülő nő" c. grafikája

szerepel a „Kilencek" dabasi táslatán

Pestmegyei Hírlap 1971 szeptember 5

4. old.

Plesnivy Károly

Bejmutatott művei:

146. p. „Eső után," akvarell, 30 x 35 cm.

F. Ludányi Gabriella: III. országos akvarell biennálé, Eger - 1972.

Plesnivy Károly

1973. nov. végén a Tesnéz klubban kiállítása nyílt.

Népszava, 1973. nov. 30. 101. évf. 280 sz. 4p.

Plesnivy Károly ipari művén

felszólalt a XII. ker.-ben.

↓

— : Pártértekezlet tizenegy pártszervi kerületben

3.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. február 1.

Plesnivy Károly, Jestő
[Plesnivy ↓]

Veszprémben nyílik meg
kiállítása akvarelljeiből.

— : Tél a Jesténetben 2.

ESTI HIRLAP, Bp 1973. m. árc. 29.

Plesovay Károly

Székely András kiállitásismertetésének /"Kilencek"/
a fenti müvészre vonatkozó megjegyzéseit birálja

Ujvári Béla recenziója /Képzőmüv.Almanach 2., 197o/
Müvtört.Ért.1972.2.sz.156-16o.l.
157-158.l.

Plesnivy Károly

Plesnivy Károly textiltervező, Munkácsy-díjas, érdemes művész, tanszékvezető egyetemi tanár temetése október 5-én, pénteken 11.30 órakor lesz a Farkasréti temetőben.

Magyar Nemzet 1984. IX. 28.

Plesz Antal, építész

Bán Ferenc (Nyíztern) építész elvégezte a Fiatal Építésznek Körének II. ciklusát, (1974.) Plesz Antal mester mellett.

Magyar Építőművészet, 1986. 4., 48-old.

Plesz Antal, építész

Makovecz Imre: Honfoglalás.

Makovecz Imre írja: „Mélységesen elfogult vagyok Miskolci Építész Műhely ügyében. A jó és fontos, az igazi történetek közé tartozik Plesz Antal honfoglalása. Szakmánk csodálatos igrice, aki végig vándorolta az elmúlt 45 évet Magyarországon, – „avult" képességeket élesztett újjá kiválasztottjaiban. A megbízható barátságnak, az élni tudásnak és élni hagyásnak, a természetes erőnek a helye a Miskolci Építész Műhely."

Magyar Építőművészet, 1988, 6 szám, 2-old.

Plesz Antal, építész

az Ybl M.-díj II. f.-t kapta.

– :Tábornoki kinevezések, kitüntetések 5.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. ápr. 2.

Plesz Antal MDK

szerepelt a III.-as szna
dolgozóinak kiállitásán.

—: Kiállitás a munkásklubban.
Uj Komló, 1962. szept. 25.

MDK.

Plesz József

Kiállitási hiradás

Dunántuli Napló 1966 szept.lo.

Plesz Antal, építész

L: Dézsi János

20-21

Kerepesi F. Eszaktev – A nagy temező cáll...

Magyar

Épitőművészet Bp. 1983

83/4

Plesz Antal, építén

L: Kasis József

— Meskasholán

20

Magyar

Építőművészet Bp. 1983

83/5

M.D.K.

Pleszner János, ceri kőműves

1775-85 között szerepel a városi adóösszeírásokban, de még 1806-ban is felvesznik az adózók nyilvántartásába.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezsö.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 386. old.

PLESZNIK /Pleszpyik/ János
95 közötti adóös
1800-ban
kér
jegyzé-

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Plesznivy Edit
augusztus.

21 VASÁRNAP

9.30
TIT TÁRLATVEZETÉS
Szárnyasoltárok
Vezető: Plesznivy Edit

Magyar Nemzeti Galéria, 1983. július – augusztus.

Plesznivy Edit, művészettörténész

a Kecskeméti Galériában rendezett szabadeleji művésztársaság kiállítását a Magyar Nemzeti Galériában dolgozó Plesznivy Edit művészettörténész rendezte, Kiss Horváth László műgyűjtő társrendezőjével.

S.M.: Szabadeleji művésztársaság kiállítása a Kecskeméti Galériában.

Petőfi Népe, 1984. júl. 1.

Plesznivy Edit, művészettörténész

TIT Tárlatvezetés.

dec. 20.
9.30 óra
15 – " –

Nagybányától a Nyolcakig
Rippl-Rónai József művészete
Vezető: Plesznivy Edit.

Magyar Nemzeti Galéria,
1987. nov., dec.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1975 NOV 17

Plesz Antal, Ybl-díjas építész
1021

Épül az új miskolci művésztelep

Műtermes lakásfüzér

Az új miskolci művésztelep építésének témája évek óta húzódik. A Miskolci Beruházási Vállalat megbízásából az ÉSZAKTERV *Plesz Antal* Ybl-díjas építész kollektívája több előtervet készített. Végül is az utolsó változatot az illetékesek 1974 végén elfogadták. A kivitelezési munkálatokat a Miskolci Építőipari Vállalat az idén tavasszal megkezdte. A terv szerint az új létesítményt 1976 első negyedév végére kell átadni. A jó előkészítő munka alapján a kivitelezők tartják a határidőket és a minőség ellen sem merült fel eddig kifogás.

— *Milyen is lesz az új miskolci művésztelep?* — kérdeztük Plesz Antaltól, a tervezési munkálatok irányítójától.

— Az új művésztelep — mondta az építész, — a régi helyen, tehát a Csabai kapu és a Derkovits utca találkozásánál épül fel. A jelzett területen két régi épület volt. Az egyik — a telek hátsó részében levő — lebontásra kerül; ennek helyén épül nyolc műtermes lakás. A másik régi épületből a jelenlegi lakók átköltöznek majd az új épületbe, s a régit felújítással átalakítjuk képzőművészeti közösségi célokra; kiállítótermet, nyomtató- és sokszorosító műhelyeket, vendégszobákat hozunk benne létre. Meg kell említenem, hogy az előkészítési munkáknál nagy segítséget nyújtott számunkra *Csabai Kálmán* festőművész, aki egyébként városi tanácstag is. Az új épület kialakítását az adott területen, a lejtős terep, a zöldövezet és a már meglevő környező épületek határozták meg. Ezért a műteremlakásos egységeket tulajdonképpen egy bontott sorra „fűztük". A műtermek ablakai északra néznek, mert így a legegyenletesebb a természetes megvilágítás. Egy-egy műterem körülbelül 40 négyzetméter alapterületű, 5 méter magas. Ebbe a térbe kerül egy tizenkét négyzetméter nagyságú galéria 220 centiméteres magasságban, amelyet csigalépcső köt a műteremhez, illetőleg a tetőteraszhoz, aminek zárt és nyitott része is lesz. A műterem kapcsolódik a kétszintes lakáshoz, amely háromszobás, étkezőkonyhás, terasszal és loggiával rendelkezik. Ilyen egységből tehát nyolc készül. Az alagsorban nyolc garázs lesz a Derkovits utcára néző kijárattal.

— *Milyen különleges igényekkel, lehetőségekkel, problémákkal kellett a tervezésnél számolni?*

— Elsősorban a már említett terep- és környezeti adottságokat kellett figyelembe venni, amiről már említést tettem. Ugyanakkor az épület különleges funkcionális követelményeit a feladat rangjának megfelelő építészeti formába kellett „fésülni". Problémát okozott, hogy mindezt a rendelkezésre álló 8 millió forintból kellett megoldani. A megvalósítás alatt álló kiviteli tervet több tanulmányterv előzte meg. Tervező kollektívánk ez esetben kötelezettségét meghaladó lelkiismeretességgel és lelkesedéssel dolgozott. Reméljük, hogy az új művésztelep a beruházók és az építők jó munkája nyomán kivívja majd a művészek elismerését, és mindannyiunk megelégedésére alakítja városunk képét.

— *Úgy tudom, hogy a régi és már lebontott épületben dolgozott többször huzamosabb ideig Kondor Béla iskolateremtő grafikusművész, akivel ön baráti kapcsolatban állt. Gondoltak-e a tervezés során arra, hogy az új épületben emléket állítsanak neki valamilyen formában?*

— A tervezőmunka során felmerült ez a gondolat. Én személy szerint is ragaszkodtam volna ehhez. De azt hiszem, hogy azzal tisztelegnünk a legméltóbban a nagy művész emlékének, ha legjobb tudásunk szerint oldjuk meg ezt a feladatunkat, és ha az új művésztelepet majd róla nevezik el.

Oravec János

Új technológia, nagyobb biztonság

A Borsodi Szénbányák Vállalat kutatási- és robbantástechnikai osztálya kezdettől részt vesz a Hejőcsabai Cement és Mészmű rekonstrukciós munkájában. Szinte valamennyi létesítmény szanálását, a hagyományos módszernél lényegesen könnyebb, gyorsabb, gazdaságosabb robbantással végezték el. Túlzás nélkül elmondható: tevékenységükkel nagyban hozzájárulnak a közel 5 milliárdos beruházás megvalósításához.

Nagy János osztályvezető elmondta: november 16-án, vasárnap ismét jelentős feladatot oldottak meg. Felrobbantották a klinkerégető kemencét. Az előkészületek több mint négy hónapot igényeltek, tekintettel a különleges körülményekre. A kemence ugyanis az új gyár területén, üvegfalú, palatetős épületek között helyezkedett el, s a vasút is csak 8 méter távolságra húzódott. Végül is a tőlük megszokott módon hibátlanul eleget tettek a megbízatásnak.

A műveletet Szilva János robbantásvezető irányította. A fiatal szakember elmondta: két héttel korábban szanálták a kemence másik, 480 négyzetméter alapterületű, 23 méter magas szárnyát. A mostani teendő sem volt kisebb, amit bizonyít a felhasznált robbantóanyag mennyisége. A 30 méter magas, hatszintes létesítmény ledöntése nem kevesebb, mint 125 kilogramm paxitot, és 820 gyutacsot követelt. A vasbetonból készült 15 pillér egyenként 40x50 centiméteres volt, s — az emeletekkel együtt — 820 fúrólyukat kellett elkészíteni.

Nincs fagys

A kemény fagyok ellenére ny ja Tsz traktorosai, hogy mara gyon sok traktoros vállalja ha a mélyszántást kitavaszod lenék a késést, átlagtermésük

Hul c

A megye egyik nagyvállalatának közelmúltban megtartott termelési tanácskozásán nem mindennapi hozzászólásnak tapsolt a több száz főnyi hallgatóság. — Népgazdasági szintű takarékosságról: importról, alapanyag-beszerzési és exportálási nehézségekről lévén szó —, a felszólaló saját vállalatától vett példákkal bizonyította; üzemüknél ennyi és ennyi tonna a jelenleg elfekvő, ám külföldön is jó áron értékesíthető

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 387-748, 340-726

Plesnivy Károly textiltervező- és grafikusművész

SOMOGYI NÉPLAP
1983 OKT 15

1021

Plesnivy Károly rajza

eség

sorozatos hibáit. 10:10-re. Ezután ult az eredmény ára. Ekkor még hajrát vágtak ráriak, és meg-2-re a harmadik zel, úgy látszik, puskaporukat, a egyedik játszmát yerte, s ezzel a

ri csapat idege-en tudása alatt be első NB I-es A debreceniek en nyertek. ér. Simonné, il-é, Uri. V Izzó—DMVSC 6).

RÖPLABDA NB II

Három

A hét végén már teljes lesz a nagyüzem a röplabra NB II-ben. Újabb három csapatunk kapcsolódott be a küzdelmekbe, közülük kettő újoncként. Mindjárt megyei rangadóra kerül sor, hiszen a K. Dózsa és a Latinka SE egymás ellen mérkőzik. E három csapat felkészüléséről és várható esélyeiről adunk most számot.

KAPOSVÁRI DÓZSA

Új edzővel, az egyesület első csapatánál korábban már működő *Zádor Tiborral* várják a rajtot. Ő legutóbb az utánpótlás szakvezetője volt. Elég későn, csak szeptember közepén kezdték meg a fölkészülést, épp az új edző késői kijelölése miatt. Hárman hiányoznak a tavalyi csapatból: *Torma* és *Horváth P.* bevonult, *Balogh* pedig főiskolára ment. Ismét játszik viszont *Sternóczky* és leigazolták Lentiből *Fehért*.

Somogyi ere

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Plesnivy Károly

Szocialista Művészetért

1965 FEB

1971

Plesnivy Károly Munkácsy-díjas iparművész 12 négyzetméteres Lenin-gobelinjével díszítették az MSZMP XIV. kerületi bizottságának székházában a tanácstermet

PLEIDELL János

CSÓK ISTVÁN GALÉRIA, BUDAPEST, 1988.

FOTÓ: MILOS JÓZSEF Fk.: TÓTH PÁL ISTVÁN
MÁTRAINDUSTRIA

PLEIDELL JÁNOS

Symphonie Nº 5

L. van Beethoven, Op. 67
(1770 - 1827)

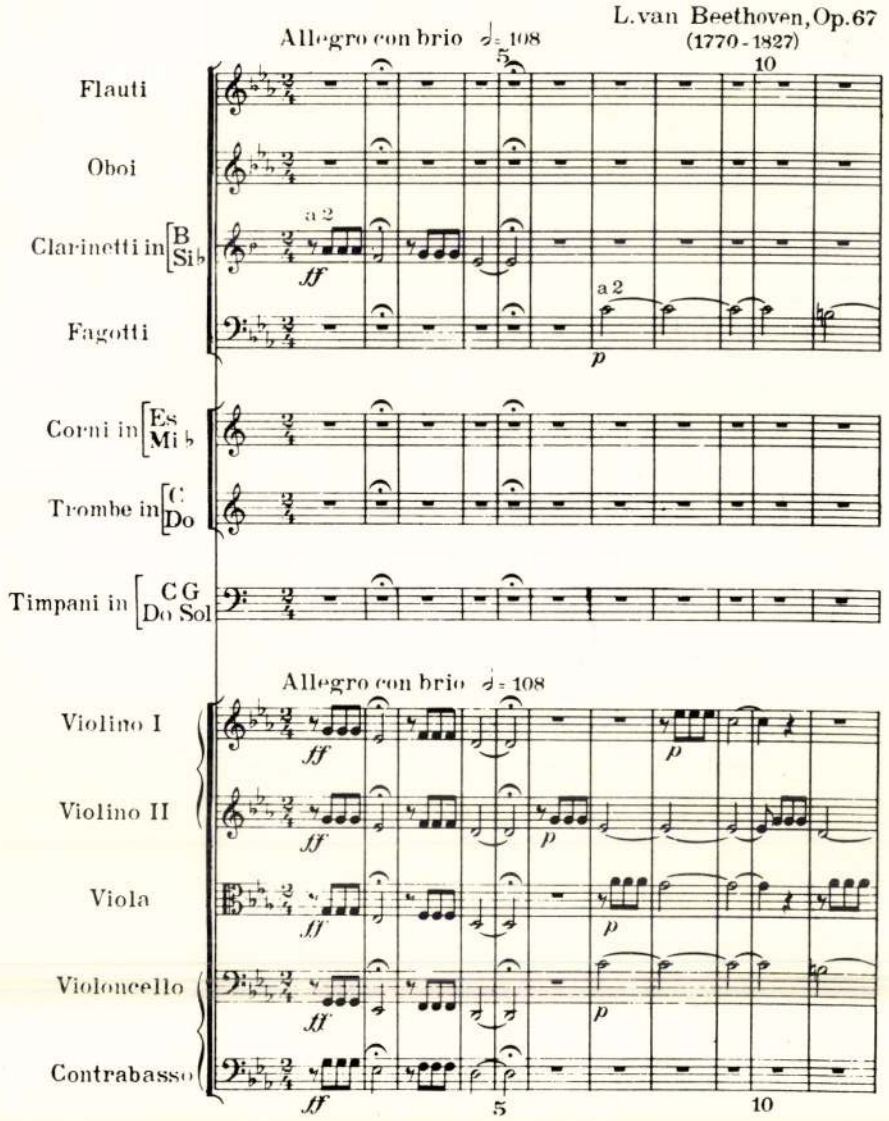

ÉSZAKI PART

PARASZT PIETA ▷

Kiállításomat kislányunk, Veronika emlékének szentelem

SZICÍLIAI EMLÉK

HAZATÉRŐK

KARNEVÁL

SORRENTÓI EMLÉK

4. OLDALON: MOZART REKVIEM
5. OLDALON: PARASZT MADONNA

Pleidell Jánosnak

Nem lehetsz csak szivárvány,
Megfogja földi látvány,
Sok áldozati bárány: –
Azt fösd le, ne hagyd átván;
Lágy szinből legyen márvány!

Keresztury Dezső

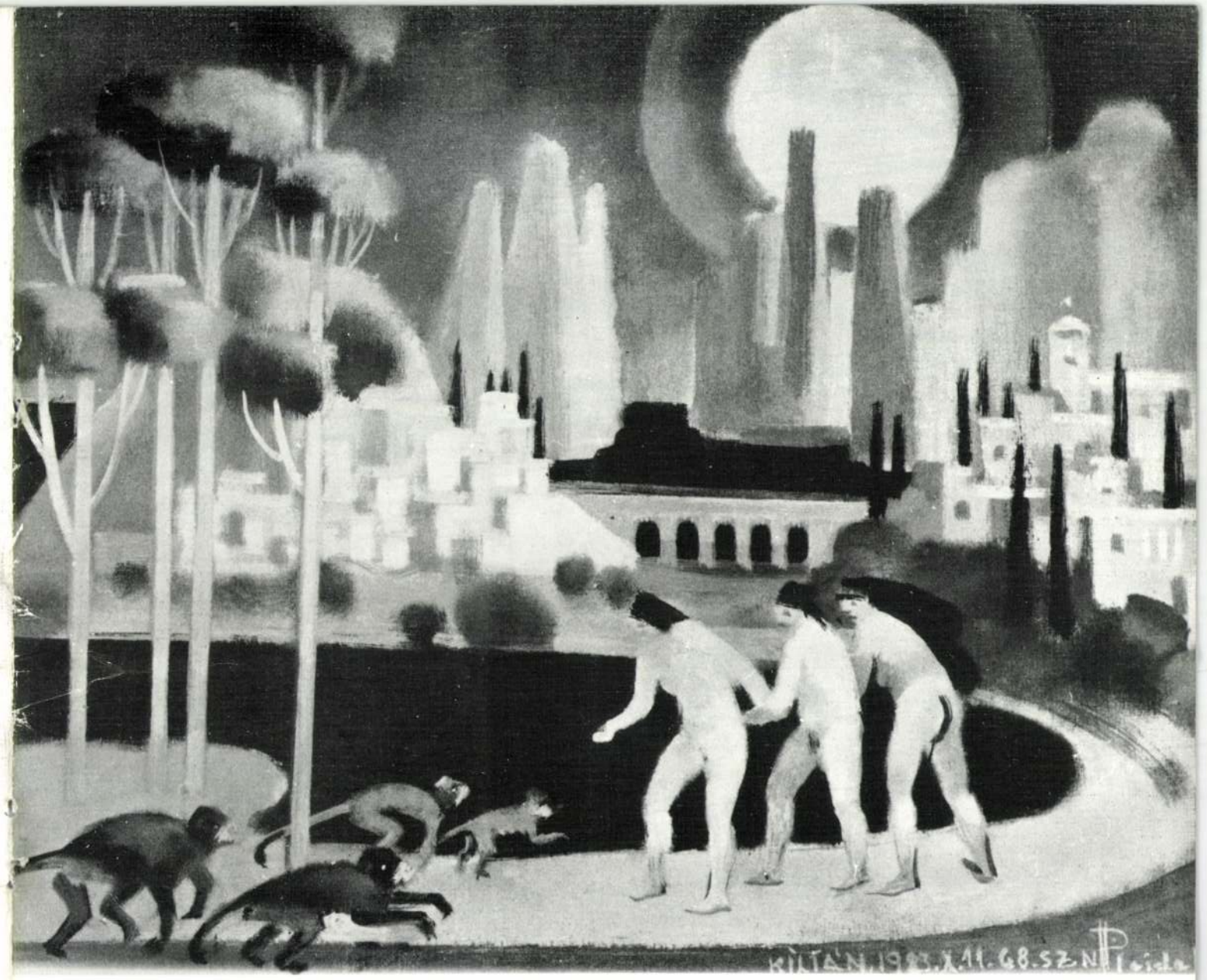

A MAJMOK SZIGETE

85-131 GENERALART DNY

HÁTOLDALON:
VADVIRÁGOK

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

PLEIDELL JÁNOS

FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSÁNAK
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1985. MÁRCIUS 21-ÉN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN FÉL 6 ÓRÁRA

MEGNYITJA:

ZOLNAY LÁSZLÓ

KÖZREMŰKÖDIK

SINKOVITS IMRE

MEGTEKINTHETŐ: 1985. III. 21-30.

KÉPCSARNOK

CSÓK ISTVÁN GALÉRIA
BUDAPEST, V., VÁCI UTCA 25.

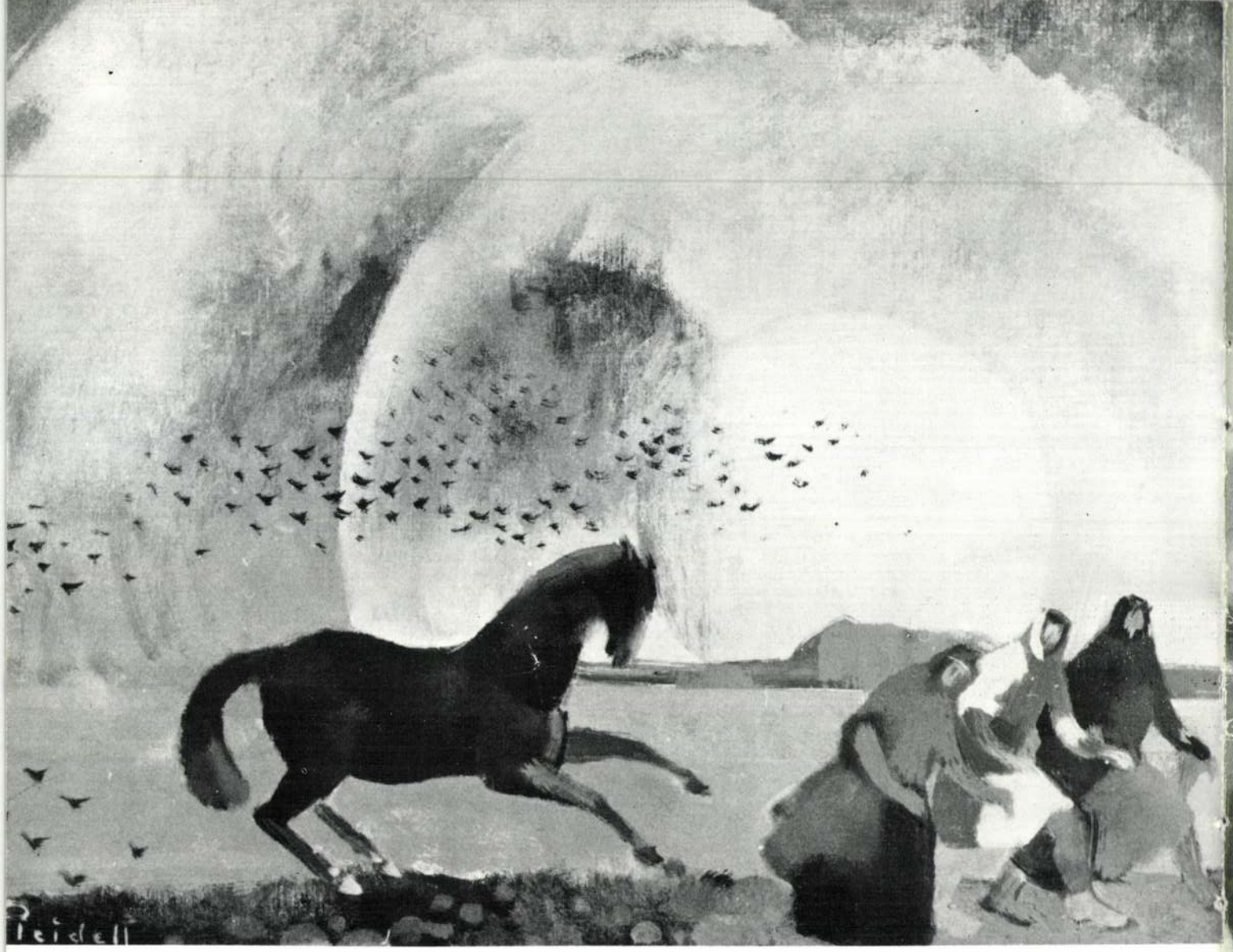

MENEKÜLŐK

HAZATÉRŐK

ASSZONYOK A PARTON

MI LESZ VELED EURÓPA!

CÍMOLDALON:
ÖNARCKÉP 1942.
A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA TULAJDONA

ÜNNEPI ELŐKÉSZÜLET

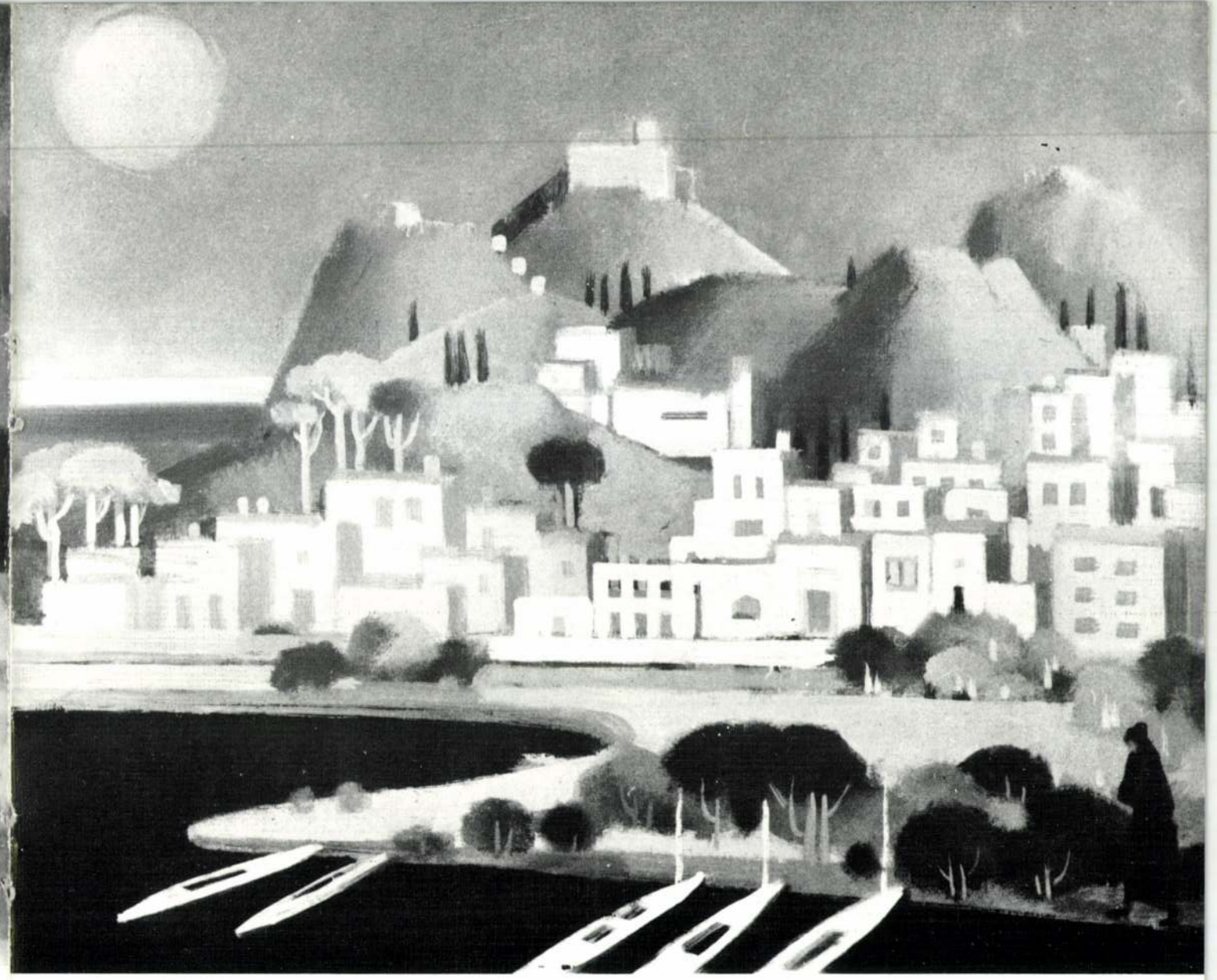

SZICÍLIAI TÁJ

TŰZŐ NAP

BOSZORKÁNYSZOMBAT

A KÉPCSARNOK
MEGHÍVJA ÖNT

PLEIDELL JÁNOS

FESTŐMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA
1988. FEBRUÁR 25-ÉN
CSÜTÖRTÖKÖN DU. FÉL 6 ÓRÁRA

MEGNYITJA
SINKOVITS IMRE

A TÁRLAT MEGTEKINTHETŐ
1988. FEBRUÁR 25–MÁRCIUS 5.

CSÓK ISTVÁN GALÉRIA
BUDAPEST, V., VÁCI UTCA 25.

PLEIDELL JÁNOS festményeit kiállításlátogató közönségünk zöme bemutatkozásnak tekintheti — holott tizenöt év elmélyült munkálkodása áll mögöttük. De pályakezdésének eredeti tehetséget ígérő munkái még a háborús események folyamán megsemmisültek, s azóta a nagyobb csoportos kiállításokon, mostoha mesterségbeli körülményei miatt, csak hellyel-közzel jelentkezhetett, múlt esztendei nagyobb lélegzetű kiállítását pedig a Műegyetem épületében — inkább csak zártkörű szakmai közönség látta.

Most kiállított képei a színek inyencét már futólagos odapillantásra is, megnyerik kellemük frissességével, választékosságával, ötletességével. Koloritja azonban nemcsupán csalétekül szolgál, fontosabb szerepe van: a festő — tájképein — a mondanivalóját is elsősorban érzékeny színeinek lírájára bízza. Finom műszerként érzékeli a természet változó hangulatait, s szinte költői meteorológiáját adja az év- és napszakoknak, és a nyirkossággal, fülledtséggel, elektromossággal telített tájainak megfelelő lelkiállapotot is érzékelteti, — borongást, mélabút, derűt, feszültséget, vagy éppen az elmélyedő szemlélődés nyugalmát. Természeti élményeinek őszintesége révén tud eleven élményasszociációt teremteni a nézőben: emlékezésünkben feldereng **Kánikula** című festménye nyomán a tóvidék déli, vibráló, izgékony hangulata, s a fényben fürdetett vitorlásainak rózsaszínje, lilája, zöldje, kékje a párás hőség szédületét érzékelteti, a nap sugarai szomjún szívják fel a vizet. Másutt — **Víkendházai** — a hirtelen kerekedő alkony hűvösségére emlékeztetnek, a vonatablakból megszánt partiházak fázékony kuporgására, amikor a nappal még barátságosan pirosló faházak váratlanul a rideg-vörös színűket mutatják meg, az árnyékok megkékülnek, s a jegenyék megkomorodnak.

Pleidell tájairól gyakorta valamely csendes, nosztalgikus hangulat árad. **Hófuvás** című képén még az ősz nyomával viaskodnak a színek, emlékeivel a kihűlt melegnek, éppen azidőtájt, amikor az első borzongás szalad végig a tájon, s a hószagú szél ottfelejti átiramlásának elnyúlt árnyékait a fák között. **Kabátfalu** fölött megfülled a levegő, a haltenyésztő víz az iszap és a moszat pohos színeit küldi az ég felé. Különös hangulatot jelez a **Teljes napfogyatkozás.** A Földünktől megvont fényforrás most csak sűrű, fojtó, sárgásszürke pásztákat juttat városunknak, s e nyugtalanító kozmikus jelenséget uralkodó fölényében, hegytető magasságából érzékelteti a kép.

A művész természetkedvelésének tűnődő bensőségéről tanuskodnak a fákat s virágot ábrázoló festményei is. Különálló egyéniségként kezeli őket. **Hűvösvölgy fái** kékes-zöld mesehangulatban elevenednek meg, hatalmas törzsük puhán rajzolódik elénk, kérgen is áthatoló röntgenfelvételként. **Izbégi fáinak** lombkoronáját borsó-, meg szalmaszínűre érlelte a nyárutói nap, alattuk a fűben élénk vita folyik egy viruló, narancsszínű folt és némely elvirult, napszítta tincs között. Tavaszi **virágzó ágai** nem csupán a növényvilág élőlényei, de olykor szirmuk szárnyán suhanó madaraknak tűnnek. Hihetőleg az erdész fia is megnyilatkozik ebben az eleven és rokonias természetábrázolásában. S gyermekkori emlék meghittségét, illatát idézik az **édesanya falusi kertjének** magasbaszökkent virágai.

Pleidell e képei nemzeti festészetünk jellegzetes ismerveit tükrözik lírájukkal és színgazdagságukkal. Előadásmódjának e finom bel cantoja azután meglepő erőteljességgel bontakozik ki sgrafittóin. Ez a műfaj évek óta foglalkoztatja a művészt mint olyan lakásdísz, amelynek révén a képzőművészet korszerűen illeszkedhet be a modern otthon ízléskeretébe, — s különösen izgatják őt az abban rejlő új kifejezésbeli lehetőségek. Expresszív erejű rajzolói tudását, ötletes és biztos komponálókészségét, a monumentális felé vonzódó képzeletét szerencsésen érvényesíti itt. Az előregyártott és beépített kép, mint a falnak s a lakásnak szerves része, szerepében a táblakép fölé emelkedik, a művésznek viszont éppen ezért mindazzal a tehertétellel és veszéllyel is számolnia kell, amit az állandó és rögzített látvány jelent a kicserélhető, átakasztható táblaképpel szemben.

A sgraffitto főfeltételei ezek szerint: harmónia és megúnhatatlanság. Pleidell tehát kerüli a nyugtalanító részletezést, a magyarázatra szoruló tartalmat, az előadásmód bőbeszédűségét. Múló érdekességű kuriozitás, tetszetős tarkaság, híg dekorativitás helvett a jelentékeny mondanivalónak és megjelenítésnek áttekinthetőségére, tömörségére törekszik, s ugyancsak jelentékeny, de nem tolakodó színhatásra. Hiszen a műben rejlő értékeket az időnek egyre inkább igazolnia kell.

Pleidell kiállított sgrafittói közül öt: **Villon** verseinek légkörébe visz. Illusztrációról volna tehát szó, ám a művész helyes műfajérzékkel nem kíván a falon szövegillusztrációt adni, hanem elvonatkoztatva azt az elbeszélés fonalától, inkább a versek mögötti világot érzékelteti a költő életének típussá nőtt alakjaiban. A ballada irodalmi formáját átfordítja a mozdulat s a kifejezés pantomimjának igen leegyszerűsített nyelvére. Különös érdeme, hogy nem Villon stílusának — bár könnyen kiaknázható — de másodlagos jelentőségű vaskosságát emeli ki sgrafittóinak hangszerelésében, hanem a villoni tusakodásnak, ennek a végtelenül őszinte emberségnek utolérhetetlen szépségét, szárnyaló poézisét. A kalózok szeretője az a kiszolgáltatott, partravetett ember, az a hajót váró, megszállott lény, akinek őt Villon látja, s akinek szintecsak mellékes, önkéntelen póza, sorsának jelképe az, ahogyan éppen meglebbenti szoknyáját, kihívás és közönségesség nélkül; a vörös Coquillardnak, e hírhedt rablóvezérnek megtört vonásait szinte gyermekies tisztaság és bizakodás járja át, s mint Villon emlékében: azzá nemesül, aki „szegényektől nem vett el egy fityinget". Testvéri összetartozás s az elszenvedett nyomor démonikus ereje fűzi egymáshoz e két arcot, és elnyeri az emberiség bocsánatát, amelyért szegény Villon annyi gőggel és annyi alázattal esdekelt. Megindítóan, tisztán csendül fel végül Villon költészetének és emberségének lényege azon a sgrafittón, amelyen a költő egy szál virágot kehelyként emel a magasba, azzal a végtelen gyengédséggel, melyet nem győzött eléggé elrejteni nyers szavai és életének torz tettei mögé.

A magyar mondavilág és a történelem alakjai is foglalkoztatják Pleidellt. Úgy tűnik, választott témáihoz mélyről érlelt személyes hevültség fűzi, ebből származik előadásmódjának beszédessége, különös expresszivitása, megillet ődöttsége. Balatoni regéje játékos elrévedésével és ritmusának zenei lejtésével érint meg bennünket; rendkívül szuggesztív Dózsa-feje az igricek históriásénekének hősi hangját juttatja eszünkbe.

Látnivaló, hogy e művek mondanivalójának igényessége messze túllépi az egyszerű faldekorálás kívánalmait, s ezért nemcsak Pleidell munkásságán belül jelentenek kiforrott és erőteljes hangot, de bizonyára ösztönzőleg hatnak majd e műfaj tágas lehetőségeinek kibontakozására és megkedveltetésére lakáskultúránk területén.

B. SUPKA MAGDOLNA

MŰVEK JEGYZÉKE

Akvarell

1. Anyám virágai	1956.	43×30
2. Carmen opera vázlat	1952.	43×30
3. Izbég ősszel	1955.	43×30
4. Hűvösvölgy	1956.	43×30
5. Ságvári liget	1950.	35×55
6. Almádi kórház	1957.	35×55
7. Naplemente (Vörösberény)	1957.	35×55
8. Dunántúli táj	1947.	35×55
9. Balatonalmádi táj	1957.	35×55
10. Balatonalmádi napsütés	1957.	35×55
11. Almádi vikendházak este	1957.	35×55
12. Vitorlások a víz szélén (Almádi)	1957.	35×55
13. Vörösberényi táj 1.	1957.	35×55
14. Vörösberényi táj 2.	1957.	35×55
15. Delelő bárka (Balatonalmádi)	1957.	35×55
16. Trubadur szabadtéri jelenet vázlata	1952.	30×43
17. Esős Balaton	1948.	36×27
18. Virágzó ágak	1953.	45×30
19. Virágzó ág	1953.	45×30
20. Hófuvás	1955.	35×55
21. Teljes napfogyatkozás Budán	1955.	45×30
22. Törpeportré	1956.	36×22
23. Kabátfalu (Csallóköz)	1956.	45×30
24. Virágok a szabadban	1956.	45×30
25. Hűvösvölgyi fák télen	1956.	35×55
26. Kikötő Budataván	1957.	35×55
27. Balatoni vitorlások (B.-almádi)	1957.	35×55
28. Vitorlások a kikötőben	1957.	35×55
29. Párás balatoni est	1957.	35×55
30. Ég és víz	1957.	35×55
31. Vitorlások fényben	1957.	35×55
32. Pihenő vitorlások	1957.	35×55
33. Rut	1957.	35×55
34. Kispulykák	1958.	32×50
35. Tyúkok	1958.	32×50
36. Mecseknádas	1958.	32×50
37. Éva	1958.	32×50
38. Velencei tó	1951.	40×55
39. Dagály	1948.	37×57
40. Csobánka	1953.	30×50
41. Renaissance gyertyatartó	1951.	30×50
42. Esti magány	1956.	20×27
43. Őszi fák	1958.	33×50
44. Solymár	1958.	33×50
45. Fekete macska	1958.	33×50
46. Tyúk, csibe	1958.	33×50
47. Szunyogsziget (Csallóköz)	1958.	33×50

Sgrafitto

48. Dózsa	1957.	50×60
49. Szegény Villon	1957.	50×100
50. V. Embertársai bocsánatát kéri	1957.	50×100
51. Kalózok szeretője	1957.	50×100
52. Ballada Cileától...	1957.	50×100
53. V. és Vörös Cociard	1957.	50×100
54. Tihanyi rege	1957.	50×100
55. Füredi hullámkirály	1957.	50×100
50. V. embertársai bocsánatát kéri	1957.	50×100
57. Nő papagájjal	1957.	50×40
58. Festészet	1957.	50×60
59. Szobrászat	1957.	50×60
60. Építészet	1957.	50×60

F. k.: Luzsicza Lajos — 1958. X. 500 — 536373 Pátria ny. F. v.: Földi Vilmos

1958. október 24 — november

PLEIDELL JÁNOS FESTŐ-MŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSA

A MŰCSARNOK KAMARATERME
HŐSÖK-TERE